

modo acciperent homines quā probabilis necessitas futura eēt: uereor etiam nunc: neq; desinam formidare quā tetigisse te Italiam audieros: sed de Parthorū transitu nuncii uarios sermones excitarunt: alius enim Pompeiū mittendum: alius ab urbe non remouendum: alius Caesarem cum exercitu suo: alius consules. Nemo tamen ex senatus consulto priuatos, consules autem quia uerētur: ne illud senatusconsultum fiat ut paludati exeant & contumeliose præter eos ad alium res transferatur omnino senatum haberi nolunt usq; eo: ut parum diligētes in rep. uideantur: sed honeste siue negligētia siue intertia est: siue ille quē proposui metus latet sub hac temperantiæ aestimatione nolle prouinciā. A te litteræ non uenerunt: & nisi Deiotari subsecutæ essent: in eam opīonem Cassius uenerat: quæ dirupisset ipse ut uiderentur ab hoste uastata finxisse bellum: & arabas in prouinciā immisisse eos que Parthos esse senatui renunciaffe. Quare tibi suadeo quicumq; est istic status rerum diligenter & caute prescribas: ne aut uelificatus alicui dicaris: aut aliquid quod referret sciret: reticuisse. Nunc exitus ē anni. Nam ego has litteras ad. xiiii. calen. Decembris scripsi. Plane nihil uideo ante calēdas Ianuarias agi posse. Nosti Marcellum quā tardus & parum efficax sit: Itemq; Seruius quā cunctator. cuiusmodi putas hoc esse: aut quā id quod nolint conficere posse: qui quæ cupiunt: tamen ita frigide agunt ut nolle existiment nobis: magistratibus autem si Parthi cum bellum erit hæc causa primos mēses occupabit. Sin autem aut non erit istic bellum aut tātum erit: ut uos successores paruis additis copiis sustinere possit. Curionem uideo se dupliciter iactaturum. Primum ut aliquid Caesar adimat: inde ut aliquid Pompeio tribuat. Quod uis quamlibet tenue munusculum. Paulus porro non humane de prouinciā loquitur huius cupiditati occurfus ē. Furnius noster pluris suspicari non possum. Hæc noui: alia quæ possunt accidere non certo: multa tps afferre: & pparata multa eē scio. Sed itra fines hos quēq; acciderit uertetur. Illud addo ad actiones. C. Curionis de agro cāpano: de quo negant Caesarem laborare: sed Pompeium ualde nolle: ne uacuis aduenienti Casari pateat. Quod ad tuum accessum attinet. Illud non possum polliceri me curaturum: ut tibi succedatur. Illud certe præstabo

gibat prædiuinabat. Potius recessum quā di. id est potius quod esses discessurus quā dimicaturus. Quomodo: in quam partem existimaret: ne id a te consilio an timore fieri. Necessitas tua discedendi potius quā dimicandi. Sed de parthorum: dicit quæ sententiæ fuerint Romæ de prouidendo huic bello. Alii consules. s. mittendos censet. Priuatos. s. censet mittendo. Paludati. i. paludamento ornati. Nam paludamenta insignia sunt ac ornamenta militaria ex Croco & purpura: quibus imperatores induebantur Iuue. Cum que paludatis ducibus præsentem marito Aufa loq; id eo ad bellum cum exit imperator ac lictores intarunt uestem. & signa incinuerunt: paludatur dicitur proficisci: quæ propterea quod conspiciuntur: qui ea habent ac sunt palam paludamenta sunt dicta: ergo consules timentes ne paludati exirent qui mitterentur nolēbāt quod senatus haberetur: ordo est: consules autem nolunt senatum haberi: quia uerentur: ne fiat illud senatusconsultum ut paludati &c. Ad alii. præ. eos. i. ad alium quā ad ipsos: uoluissent enim ipsi mitti. Usque eo. in tantum scilicet uoluit senatum haberi. Ille me. ne exeant paludati qui mittantur. Existimatione opīonem prætextu. Nollo pro. i. quod non uideantur curare uelle prouinciā. Dirupisset depopulasset: prædatus esset. Arabas: populos finitimos elicia. Eos ar. quos immisisset in prouinciā. Renunctasse significasse. Uelificatus. i. nauigasse. Uelificor enim nauigare significat: interdum passiuè accipitur ut apud Iuena. Creditur olim uelificatus Athos: in quibusdam codicibus erat bellificatus quod ita intelligitur ne dicatis bellificatus: id est fecisse bellum & pugnasse. Quod referret quæ intercesset quod utile esset. Exitus finis. Posse agi de successoribus mittendis. Tardus negligens. Parum efficax parum uacillans in agendo. Seruius Sulpitius is enim erat collega Marcelli. Cunctator morator duobus. Cuiusmodi quale. Aut qui. i. quomodo. & est sensus quomodo putas eo posse conficere id quod fiat contra eorum uoluntatem cum ea quæ cupiunt ita frigide ab eis agatur. ut nos existiment eos nolle ea fieri. Occupabit primos menses magistratibus id est detinebit primos menses anni in magistratibus diligendis. Successores qui mittentur in prouincias loco uestro. Sustinere tueri defendere. Additis adiunctis ad tresras. Iacturū exercitaturum. Adimat auferat minuat. Quod uis munusculum quodlibet paruum munus. Quamlibet id est quantumlibet. Num hu. acerbe. Occursurus oppositurus impedimentum. Plures scilicet occursum cupiditati. Pauli præter furnius. Noui scio. Certo manifeste. Multa. sententia est exortatio. & est sensus scio te perspicere quod tempus multa affert noua & multa quæ iam sunt dixi. De agro causa. quæ ut ostendimus libro

Paludamenta

Vsque eo

Arabas

Uelificor

pparata mutat. Intra. h. s. l. uel ita ut dixi uel non procul ab his quæ

Epistolarum Familiarium

id est curabat Cæ. dividendum. **U**acutus non occupatus. **P**rorogetur: differatur. **T**ui con. i. tuæ deliberationis. & est oratio: tui consilii est uelut ne perseverare si tempus si senatus coget &c. **Q**ua obte. quibus præcibus: qua rogatione & quodammodo adiurationem. **N**e pat. ne sinerem. **F**ieri. s. ut perseverares ultra tempus tibi decretum.

ne amplius prorogetur. tui consilii: & si tempus: si senatus coget: si honeste a nobis recusari non poterit: uelut ne perseverare. Mei officii est meminisse: qua obtestatione decedens mihi: ne paterer fieri mandaris. **V**ale.

Cælius. S. D. Ciceroni.

On diu. Rebus bene gestis a Cice. in Cilicia. ut lib. ii. uisum est rogauerat Cice. Cæ. ut daret operam supplicationes sibi decerni: scripseratq; idem ad alios quosdam amicos suos. **E**t atq; Cælius ostendit quid quisque aut dixerit aut fecerit pro Cic. exponitque contentiones: quæ in senatu fuerunt: maximeque dicit quid curio pro. Cæ. egerit. **N**on diu: quia cito expeditæ sunt: ut ipse Cice. lib. ii. Non potuit accuratius agi: nec prudentius: quam est actum a te cum curione de supplicatione. & hercule confecta res mea ex sententia est: tum celeritate: tum quod is &c. **T**orserunt: cruciarunt. **N**ondum difficultatem: impedimentum. **C**omitiales dies quia nolebant quod propter eiusmodi res fierent comitia. **P**ræuaricator deserit. nam præuaricatores eos diximus qui aduersarius suis causam donant. & ex parte actoris in partem rei concedunt a uariari autem dicitur præuariari. Variari uero a uariis. quæ auctore Nonio dicuntur uenire in furis inflexe & obtortæ. **E**st quod agas gra. i. debes agere gratias. **P**aulo magis scilicet est quod agas gratias. **R**espondit ei scilicet paulo. **D**icturum scilicet dicit de supplicationibus tuis. **D**iu. us longius quam in hunc annum. **N**on fecit non dixit diutius. **P**ræhendimus familiariter allocuti sumus. **C**um age. de ho. id est cum fieret mēto de hostibus a te fictis. **U**t nu. nam quibus supplicationes præcederet triumphum: lege cautum erat: ut constaret de numero hostium: & ne quis triumpharet: nisi qui quinque milia hostium in acie cecidisset: de his moribus & institutis uide Valerium Maximum lib. ii. cap. ii. de iure triumphandi. **T**acuit non postulauit. ut numerarentur. **H**onorifice de te. **A**ccessit aditus est. **N**on pugnaverunt id est non contenderunt: ut impedirent. **C**urioni uero scilicet agenda sunt gratiæ. **D**e flexit de cur. su. a. id est prætermisit actiones suas. **T**ua causa ut ageretur de supplicationis tuis. **C**ircūserunt id est hunc & illum ambierunt & allocuti sunt pro te. **S**edulitatem diligentiam. **I**nterpellantibus impeditibus interrumpentibus. **V**enustissime face tissime. **N**on inter non prohibere. **I**nqua causam. **I**ncubuisse dedisse operam intendisse: dicimus autem incumbo huic rei & in hanc rem. **D**ecedat ex gallia. **Q**uam pat. id est ut Cæ. discedat ante idus nouembris.

Præuaricator
Varicari

Incumbo
huic rei

On diu sed acriter nos tuæ supplicationes torserunt incidamus enim in difficilem modum.

Nam curio tui cupidissimus: quo omnibus rationibus comitiales eripiatur: negabat se ullo modo pati posse decerni supplicationes: ne si quid furore pauli adeptus esset boni: sua culpa uideretur amisisse: & prauaricator causæ publicæ existimaretur. itaque ad pactorem descendimus & confirmarunt consules se his supplicationibus in hunc annum non uisuros: plane quod utriusque consulibus gratias agas est: paulo magis certe. Nam Marcellus sic respondit ei spem in istis supplicationibus non habere. Paulus se omnino in hunc annum non dicturum: renunciatum nobis erat. Hirtium diutius dicturum. Præhendimus eum non modo non fecit: sed quum de hostibus ageretur: & posset rem impedire: si ut numeretur postulari tacuit. Tantum catoni assensus est qui & locutus honorifice non decreuerat supplicationes: tertius ad hoc Fauonius accessit. Quare pro cuiusque natura & instituto gratiæ sunt agenda his: quod tantum uoluntatem ostenderunt pro sententia quum impedire possent non pugnarunt. curioni uero quod de suarum actionum cursu tua causa deflexit. Nam Furnius & Lentulus ut debuerunt quasi eorum res esset: una nobiscum circūierunt & laborarunt. Balbi quoque cornelii operam & sedulitatem laudare possum. Nam cum curione uahementer locutus est. & eum si aliter fecisset: iniuriam Cæsari facturum dixit quum eius fidem in suspicionem adduxit decernant quidē qui inique transigi nolebant Domitii Scipiones quibus hanc re ad intercessionem euocandam interpellantibus uenustissime curio respondit: se non libentius intercedere quod quosdam qui decernerent: uiderent confici nolle quod ad rep. attinet: in quæ eam ois cōtētio ē. De prouinciis in quæ adhuc est: incubuisse se cum senatu Pompeius uidetur ut Cæsar idus Nouem. decedat. Curio omnia potius subire constituit quæ id pati. Cæterum suas adiecit actiones: nostri porro quos tu bene nosti: ad extremum certamen re deducere non audebant. Summa rei totius hanc. Pompeius tanquam Cæsarem non

Abiecit deposuit. Quos tu be. no. non uult eos nominare. **C** Scena actio: & est translatio quia actiones fabularum in scenis fiebant. **T** Tradiderit deposuerit hanc materiam uide apud Appia. lib. i. & apud Plutar. in uita. Cæ. & pom. **A** Accipitur. tractatur. Exagitur uexatur. impugnat. **Q** Quoad ui. quam rem. s. intercessorem uidentur reformigare. **Q** Quoad: quamdiu quousque. **M** Manebit in prouincia. **C** Commentario registro. **E** Equo. i. ex quo. s. commentario. **S** Selige s. cerne excipe. **T** Transi omite. **E** Explosiones explodere est uicere uituperare. Hora. Explosa arbulcula dixit. Cice. primo offi. Aristonis pyronis & herili iam pridem explosa sententia est facti enim fuerant iudicia multis improbatij. **E** Et fun. explosiones funerum autem id est funebrium pomparum. **I** Neptiarum cæte. id est cæterorum q̄ ineptæ sunt acta: & in ipso commentario rerum urbanarum scripta. **H** Habet: scilicet commentarium. **P** Plura uti scilicet q̄ inutilia: uel q̄ in ea quæ dixi de ludis & de funeribus & cæ. **Q** Quæ nō desideres. id est quæ non cures audire. **Q** Quod opus est: q̄ utile ē. **D** De negotio fictiano: de quo supra dixi fictianam lyngrapham. **M** Minus certa fide. non satis fideles. **T** Tanquam procurator: tanq̄ gestor alieni negotij.

Incumbo
hanc rem

Quoad
Explo-
dora

Cælius. S. D. Ciceroni.

Vdet me: tibi cōfiteri & quæri de Appii hominis ingratiſſimi iniuriis: qui me odisse: quia magna mihi debebat beneficia cœpit: & quum homo auarus ut ea solueret sibi impetrare non posset occultum bellum mihi indixit: ita occultum tamē ut multi mihi renunciarent: & ipse facile animaduertent mala eum de me cogitare. Posteaquam uero comperi eum collegiū tentasse: deinde aperte cum quibusdam locutum eum Lucio Domitio ut nunc est mihi inimicissimo homine delibere uelle hoc munusculum deferre. Cn. Pomp. ipsum ut reprehēderē: & ab eo depræcarer iniuriam quæ uitam mihi debere putarem: impetrare non potui. Quid ergo ē tum quid aliquot amicis: qui testes erant meorum in illum meritorum locutus sum: posteaquam illi nequæ satisfacere quidē me dignum hēt sensi: malui collegæ eius homini alienissimo mihi: & pp amicitiam tuā non equisſimo me obligare: quā illius simiæ uultum subire. Id postquam reseit excanduit: & me cām inimicitiarum quare clamitauit: ut si mihi in pecunia minus satisfecisset p hanc speciem similitatis eum confectarer. Postea non destitit accersere palam Seruium accusatorē: inire cum domitio cōsilia: quibus quum parum pcederet: ut ulla lege mihi ponerent accusatorem compellarī ea lege me uoluerunt quia dicere non poterant insolentissimi homines

Vdet primum Cælius exponit magnam Appii erga se ingrattudinez qui cum ei plurimum deberet cœpit eum odisse: & bellum exponit quemodo id fecerit. Deinde narrat quemadmodum Appius subornauit: qui eum accusaret: contra quem dicit se defensum esse retorquendo accusationem in eum cum magna eius infamia. **C** Confiteri. diceret. Impetrare si se adducere. Induxit denunciatum uel mouit. **E** Et ipse ego. **M** Mala co: de me. id est malam habere de me opinionem male effectum esse erga me. **Q** Quid Non tamen Aeneaz quāuis male cogitet odi. **T** Tentasse sollicitasse contra me. **V** Ut nunc est. s. inimicissimus. **D** Deferre hoc munusculum. **C** Cn. Pomp. facere hanc gratiam Pōp. **D** Depræcarer iniu. ab eo. id est quum ab eo peterem ut hanc iniuriam mihi inferrunt. **N** Non pom. s. impetrare ordo est cum ab eo depræcaret iniuria putaram me impetrare. **Q** Quod id est quia deberet mihi uitam. **Q** Quasi am. tanq̄ amicis. **A** Aliquot quibusdam. **Q** Qui te. er. me. qui sciebant mea erga illum merita & beneficia. **S** Satisfacere illi facere quod ille se uellet. **D** Dignum me quod me deceret. **N** Non æquis. mi. i. iniquissimo & inimicissimo & pessimo animo. **Q** Quam subire uultum quam adire conspectum. **I** Illius simiæ: per contemptum appellauit eum simiæ. **I** Incanduit incensus est tractum a ferro q̄ cum calet: candet. **P** Per hanc speciem per hunc pretextum. **A** Accersere incitare subornare. **I** Inire cō. capere consilia scilicet non destitit. **C** Cum do. inimicissimo. meo. **Q** Quibus consiliis. **C** Cum proce. pa. id est cum non esset ceret quod uolebat. **V** Ut po. mi. accu. id est ut accusaret me. **V** Illa lege id est aliqua lege.

Epistolarum familiarium

Scantinia
lex
Sacelluz

Compellari accusari. Postulandum accusandum. Ludis me quos ego exhibui. Insolentissimi, superbissimi. Ap. & Domitius. Lege scantinia: quod hæc lex ferret contra Cælium non facile scitur. Alia fuit lex scantinia contra concubitores puerorum de qua Iuue. Quod si uexantur leges ac iuractari ante omnes debet scantinia. Potest tamen intelligi hæc lex de qua nunc dicit contra immoderatos sumptus ludorum. Eadem lege qua me accusauerat. Caderet accideret ordo est. Nihil uidi, q. melius caderet. t. q. melius esset ad propositum qua ut ille accusaretur a me ea lege qua me accusaret. Approbatum affirmatum. s. q. dixi contra Appium. Fama infamia. Sacellum locus erat sacer in quo seruabantur imagines deorum penatū & colebantur. Conturbat affert mihi molestiam. Mora quia non reuertitur. Scis diē s. dictum quia accusatus est. Timor est de eo die. Videre illum dtez. A te peto sensus est. Velim eum dolorem de iniuriis in me illatis captas: quem ego de tuis capio & ita doleas sicut ego ulciscor iniurias tuas.

Ratulo. Quum Cice. præesset Cilicie eius Filia Tullia Dolobellæ matrimonio coniuncta est opera amicorum quibus iam mandauerat quemadmodum ipse supra ad Appium scripsit. Itaque et hac epistola Cælius gratulatur laudatque Dolobellam & ostendit a se amari. Deinde scribit decutio ne quid egerit de prouinciis & de Cn. Pom. Mediustidius per Iouis filium iurantis est. Existimo hoc habeo hanc de eo opinionez s. q. sit optimus. Cætera alia quædā uitia. Aetate per ætatem quia erat iuuenis & pene adolescens. Decursa participium sine uerbis origine. Pudore uerecundia prudentia sic li. ti. Nam ea quæ fueras Tullia: mea prudentia temperari possessio est enim ista epistola q. incipit. Non potuit accuratius responsua ad hanc & ad superiorem quæ incipit. Non diu sed acriter. Sublatum remouenda ab eo. Non est enim laudat Dolobellā. Pugnax contumax perseverans. Neque habes: tardus ubrusus. Maximum præcipuū. Intercessionem puto melius legēdum intercessionis ut sit sensus. Vides o. Ci. nostrum Curionez lautum habuisse exitum intercessionis de prouinciis ironice dixit. quia cum intercessisset non ei bene cessit. Intercessione. i. de intercessione. In alia oia. i. hanc sententiam penitus aspernatus est. Stomacho translatio est. Languenti debilitato. Transierāt tri. ple. Eius Cæsaris. Quemadmodum. quo animo q. patienter. q. d. male. Vos senes diu. q. d. qui & ætate debetis plus sapere: & multum habetis quod possitis amittere. Qu. Hortē suus orator fuit clarissimus. Agebat animaz efflabat uitam: exprobat.

Antī non fuit. Exponit Cælius q. iucū dum spectaculum præbuerit Domitius qui ægerime tulit repulsam de quodam magistratu opratque Ciceronem interfuisse deinde dicit quemadmodum non solum suspicatur sed etiam aperte quodāmodo uidet bellum futurum inter Cæsarem & Pompe. & dicit quid putet futurum in hoc bello. Arsacem regem persaruz unde omnes reges persarum. Arsackæ diei sunt. Seleucinam: urbē syriæ. Expugnare pugnando utinere. Non fuit tanti. i. tantæ gloriæ. Spectaculo care. i. ut non uideres ea q. hic gesta sunt.

Arsackæ

summis circensibus ludis meis postulandum me lege scantinia curant. uix hoc erat prælocutus: quum ego Appium censorem eadem lege postulauī: quod melius caderet nil uidi. nam sic est a populo & non infimo quoq; approbatum: ut maiorem Appio dolorem fama: quā postulatio attulerit. Præterea cepi sacellum in domo quod est ab eo petere: conturbat me mora serui huius: qui tibi litteras attulit. nam acceptis prioribus litteris amplius quadraginta mansit quid tibi scribam nescio. Scis Domitio diē timori esse. Expecto ualde: & quāprimum uidere cupio: a te peto ut meas iniurias proinde doleas: ut me existimes & dolere & tuas ulcisci solere. Vale.

Cælius, S. D. Ciceroni.

Ratulo tibi affinitate uiri mediustidius optimi. Nam ego hoc de illo existimo cætera porro quibus adhuc ille sibi parū utilis fuit: & ætate iam sunt decursa & consuetudine atq; auctoritate tua: pudore Tullia si qua restabunt confido celeriter sublatum iri Nō est. n. pugnax in uitiis neq; habes ad id q. melius sit intelligendum. Deinde quod maximum est ego illum ualde amo. uides cicerō curionem nostrum lautū intercessionem de prouinciis: exitum habuisse. Nam quū intercessione referretur: quæ relatio fiebat ex senatus consulto: primaq; M. Marcelli sententia pronunciata esset: qui agendum cum tribunis plac. cesebat: frequens senatus in alia omnia ut stomacho. s. Pompeius magnus nūc ita languēt: ut uix id q. sibi placeat reperiant. Transierāt illic: ut ratio eēt eius habēda: qui neq; exercitum: neq; puicias uellet tradere. quēadmodum hoc Pomp. l. aturus sit cū cognoscā quidnam reip. futurū sit: si aut nō possit aut non curet uos senes diuites uideritis. Q. Hortem. quū has litteras scripsit: animam agebat.

Cælius, S. D. Cice.

Antī non fuit Arsacem capere: & Seleuciam expugnare: at earum rerum: quæ hic gestæ sunt: spectaculo caretes. Nunquam tibi

Repulsa

Repulsa: dicitur quotiens quis a magistratu uel honore quem petit repellitur. Illa comitia: quibus Domitio data est repulsa. Magna: præclara. Ex sen. ex animo: ex uoluntate. Partium: factionum. Secuti: necessitudinem. i. ualde pauci habentes respectum necessitudinis suæ cum Domitio fecerunt: quod debuerunt. Quæquam fa. quem oculi doluissent: si in repulsa Domitii uultum uidisses magna illa comitia fuerunt. & plane studia ex partium sensu apparuerunt: perpauci necessitudinem secuti officium præstiterunt. Itaque mihi est domitius inimicissimus: ut ne familiarem quidem suum quenquam tã oderit q̃ me: atq; eo magis quod per iniuriam sibi putat erex primum: cuius ego auctor fuerim. Nunc furit tam gauisos homines suum dolorem: unumque moæet studiosiorem Antonianam Cn. Saturninum adolescentem ipse Cn. Domitius rem fecit. Sane q̃ superior ea uita iuidiosum quod iudicium non expectatione est etiam in bona spe post sexti Peducei absolutionem. De summa re ipu. sape tibi scripsi: me annum pacem non uidere. Et quo propius ea contentio q̃ fieri necesse est accedit eo clarius id periculum apparet propositum: hoc est de quo qui rerum potiantur sunt dimicaturi. Quod Cn. Pom. constituit non pati Cæsarem consu. aliter fieri: nisi exercitum & prouincias tradiderit Cæ. autem persuasum est se saluum eẽ nõ posse: si ab exercitu recesserit: fert illam tamen conditionem: ut ambo exercitus tradat. Sic illi amores & insidiosa & coniunctio non ad occultam recedit obrectatione sed ad bellum se erumpit: neque mearum rerum quod consilium capiam reperio: quod ne dubito quin te quoque hæc deliberatio sic perturbarit. Nam mihi cum omnibus his & gratia & necessitudo: tum causam illam est nõ hoies odi. Illud te nõ arbitror fugere qui hoies in disensione domestica debeant: q̃ diu ciuilitate sine armis certetur honestiorem sequi partem: ubi ad bellum & castra uentum sit firmiorem: & id melius statuere quod tutius sit. In hac discordia uideo Cn. Pom. senatũ: quiq; res iudicant secum habiturum. Ad cæ. omnes qui cum timore: aut mala spe uiuant accessuros: exercitum conferẽdũ non esse omnino: sat spatii sit ad considerandas & eligẽdas utriusq; copias: & eligendam partem. prope oblitus sum: q̃ maxime fuit scribendum. scis Appium cẽsorem hic ostenta facere de signis & tabulis de agris modo de ære alieno acerrime agere persuasum est ei cẽsuram. Loramentum aut uitrum esse errare mihi uidetur. Nam sordescit uere uultu: & uenas sibi omnes & uiscera apit. Cur re per deos atq; homines: q̃ primũ hæc risum ueni. Legis scatinia iudiciũ apud Drusum fieri. Appium de tabulis & signis agerere. Crede mihi est properadũ. curio noster

cognouit non habuisse rationem necessitudinis. Excepum. i. magistratum quem sperabatur hẽre. Cuius: erepti magistratus. Ego sue. au. i. causa ut ipse putat. Nunc fu. in. i. nit. impatienter dolet. Homines tam ga. su. do. i. impatienter fert: qd homines ira gauisifine: quia uiderint eum dolere. Unumq; motet huius particulæ uerba intelligi quidẽ uix possunt: sensus autem minime. Inest in bona spe. i. Saturnius ut absoluator quia sex. Peduceus de eadem causa absolutus est. Annum idest per annum. Non ut. non sperare. Id per. belli futuri & perturbatois seip. Qui. po. re. qui obtinent summam imperii. Non pa. non permittere. Aliter: alia conditione. Prouincias: gallias. Saluum incolumẽ & integra dignitate. Fert. patitur. Ambo: ipse cæ. & pom. Illi amores: & erant iter Cæ. & Pom. Coniunctio: affinitas: quia Iulia filia Cæ. ux. or erat pompeii. Occultam obrectationem. i. ad similitudinem: ad occultam mali uolentiam. Erumpit: exit. Illis hominibus Cæsare & Pompeio. Et gratia & necessitudine. i. est. Tum: præterea. Odi causam: qua mouentur ad discordiam. Non homines. i. odi. i. non odi ipsos sed causam. Illud nunc quodammodo dat consilium Ciceroni: quid ei sit agendum. Domestica. ciuili. Sine armis: tantum uerbis & sententiis. Honestiorem: iustiorẽ. Firmiorem. i. fortioriẽ. s. partem debeant sequi. Statuere: iudicare. Melius: honestius: & ita innuit: ut potius sequatur Cæsarem: q̃ Pom. Senatuz senatores. Ad cæ. s. uideo. Accessuros ituros. Conferendum: comparandum: quia robustior erit exercitus Cæ. quam Pomp. Sat spaciũ sit idest satis spatium datur nobis ad considerandum. exercitum utriusque. & ad eligendum eum: qui uidebitur posse nos magis defendere. Prope: fere. Ostenta: prodigia: monstra. De fi. & ta. i. de imaginibus & tabulis pietis: quibus ita Romani delectabantur. ut eas magna pecunia compararent: hæc autem impensam nolebat moderari Appius creatus censor. De ære alieno. de debito pecuniæ: ut remitteretur debitoribus quemadmodum scribit ipse Cice. li. ii. offi. esse factum cum esset consul: cui ordinationi testatur se resistisse. quia erat iniqua quod alii eriperetur quod alii daretur. Loramentum idest rem quandam mollem quam possit flectere in quacunque partem uelit a loro. n. dicitur loramentum. Aut uitrum. i. fragilem ut uitrum. Nam: textus hic erat mendosus. debet aut ita legi. nam sordescit uere uultu. & uenas sibi oēs & uiscera aperit: metaphorice aut ita intelligit. detegit illis malis actionibus malos & corruptos animi sui sensus: ita ut ex exterioribus iudicet qd habeat interitus. Per deos atq; hoies subaudi oro uel obtestor. Risu:

Loramẽtum

Epistolarum familiarium

ad ridendum. Ad summam: denique in conclusione. Eorum. s. Caesaris & Pom. Impendere. immisere. Vindicabit: ulciscetur: finiet. Lucundum si. pos. si. pe. quia cum sit futurum cum periculo nemini uiro bono poterit esse iucundū. Spectaculuz: res digna spectari. Fortuna: q̄a non uincet: q̄ iustiore habebit cām: sed quem fortuna uolet. Parabit. dabit.

Cquando: Laudat Caelius Caesarem:

e & uisuperat Pom. qui populum Ro. ad arma excitauerit. Deinde scribit

se ualde sollicitum esse optareque aduentum subitum Cicer. ut cum eo possit omnia secreta conferre. Postea dicit accidisse: ut sibi sit eū dum transalpis propter tumultus quosdam motos in gallia propter quendam Domitium gallicum uirum nobilem interfectum. Ecquando. i. num q̄do. nam haec particula adiuncta dictionibus incipientibus a. q. interrogatiue positis: significat an uel num. ut ecquis. i. nunquis. ut dicit Dona. ergo ecquando. i. an aliquando & aliquo tempore. Ineptiorem. i. stultiorem. Tuum. quem tu tanti facis. Turbas:urbationes. Acriorem: sapientiore. Confececerunt: finierūt. Teterima: pessima. Malis: pomis. Orbicularis rotundis: uel sunt genera pomorum: q̄ orbiculata dicuntur: significat aut eos macilentos esse. Inquis obiectio. Quid iam. s. queres. Glorioso oīa seuentur. Quae: quas res. Fore futurum ut tibi coraz exponam. Expulisset. eiecisset. Trecesedere. i. obfidere. & detinere. s. in.

Pereā. mortar: optatis est. Isto. istuc: est. n. aduerbiū. Dileuptio: ualde cupio. Intima: secreta. Quam multa. i. q̄ tecuz conferre cupiam. Hui: quasi timentis est interfectio.

Quod solet fieri. nam cum parauimus nos dicturos multa alieui: accedit plerūque ut cū sumus in eius praesentia obliuiscamur multa.

Quoddā ob scelus. i. pp quoddam scelus & flagitiū. Adeo: ualde. Intimidi: audaces. Suae populi transalpini alii uolunt intimidos nomen esse ipsorū populorū ut sit intimidi sunt in armis. i. sumpserūt arma. De. pp. Bellienus: nomē pro. Verna: significat seruum. sed hic puto esse cognomē. Ibi: transalpis. Cū psidio. cum militibus positis ad tutelam loci.

Quendā: ne putesse Domitius romanus. Hospitē: amicū apud quē Cæ. solebat hospitari. Factione: pte. Ad arma. surrexit uel mota est: n. eclipsis. Usquequaqz. sp.

Domitii malim: q̄a de altero Domitio dixit suptus: q̄ Cn. Saturninū adolecētē accusauit. Propugnaturus: pugnādo defensur. In nostro. rōano. Cathenād?: ligād?. In hoc domitio Gallico. Ipse Bellien? ul' demetri?

Xanimatus: cū uersaret resp. i. magnis periculis pp discordias Cæsa. & Pō. q̄stus fuerat Cic. de miseria ipsorum dixeratqz sibi incertū esse & difficile: qd cōsiliū suis rebus capet. Itaqz suspicatus est Caelius Ciceronē aliqd mali cogitare: & maxie ne se trāfferet ad Pōp. q̄ ne faciat nitiū, multis causis dissuadere. ne euerat & se & oēs suos si ad despatos accesserit. cēset aut Caelius poti? eligendū esse aliquē locū solū & uacuum: quo

sapienter id quod remisit de stipendio Pompeii fecisse existimatur. Ad summam quæris quid putem futurum: si alteruter eorum ad Particum bellum non erat: uideo magnas impendere discordias quas ferrum & uis uindictabit. Vterqz & animo & copiis est paratus: si sine periculo fieri posset: magnum ac iucundum tibi fortuna spectaculum parabit.

Vale.

M. Caelius. S. D. Ciceroni.

Quando tu hominem ineptiorem quā tuum Cn. Pom. uidisti: qui tantas turbas: qui tam nugax esset comouit: et quem autem caesare nostro acriorem in rebus gerendis: eodem in uictoria temperatiorem aut legisti: aut audisti. Quid est nunc tibi nostri milites: qui durissimis & frigidissimis locis teterima hyeme bellum ambulando confecerunt: malis orbiculatis esse pasti uidentur. Quid tam inquis gloriose omnia si scias quā sollicitus sum: quum hanc meam gloriā: quæ ad me nihil pertineat: derideas. Quæ tibi exponere nisi coram non possum: idqz celeriter fore spero. Nā me quum expulisset ex Italia Pom. constituit ad urbem uocare: idqz iam existimo confectum: nisi si maluit Pomp. Brundisii circūsedere: peream si minima causa est: properandi isto mihi qui te uidere: & omnia intima conferre discupio. Habeo autem quā multa. Hui uereor quod solet fieri: ne quum te uidero omnia obliuiscar: sed tamen quam ob scelus: iter mihi necessarium retro ad alpis uersus incidit: adeo qz intimidi in armis sunt: neqz de magna causa Bellienus uerna Demetrii: qui ibi cum praesidio erat Domitium quendam nobilem illic caesaris hospitem a contraria factione nummis acceptis: comprehendit: & strangulauit: ciuitas ad arma ut eo nūc cum cohortibus mihi per niues eundum est usquequaqz inquis: sed Domitii mali dant. Vellem quidem Venerem propugnaturus tantum animi habuisset in nostro Domitio: quātum ipse catenatus in hoc habuit Ciceroni. F. D. T.

M. Caelius. S. D. Ciceroni.

Xanimatus sum tuis litteris: quibus te nihil nisi triste cogitare ostendisti: neque id quid esset

Ecquando
do
Ecquis

discupio

Hui

Verna

Usque
quaque

perscripisti. Non enim quale id esset: quod cogitares aperuisti: has ilico ad te litteras scripsi. per fortunas tuas cice. per liberos oro obsecro ne quid grauius de salute & incolumitate tua consulas. Nam deos hominesq; amicitiamq; nostram testificor me quæ tibi prædixi neq; temere monuisse: Sed postquam caesarem conuenerim: sententiamq; eius qualis futura esset parta uictoria cognouerim: te certioꝛem fecisse si existimas eandem rationem fore caesari in dimittendis aduersariis & conditionibus ferendis erras. Nihil nisi atrox & sauum cogitat: atq; et loquitur. Iratus senatui exilit his intercessionibus plane incitatus est: non erit deprecationi locus. Quare si tibi tu: si filius unicus: si domus: si spes tuæ reliq; tibi curæ sunt: si aliquid apud te nos: si uir optimus gener tuus ualeat quorum fortunas non debes uelle conturbare: sequere ne eam causam in cuius uictoria salus nostra est odisse aut relinquere cogamur: aut impiam cupiditatem contra salutem tuam habeamus. Deniq; illud cogita quod offensæ fuerit in ista contentione te subiisse nunc te contra uictorem facere: quem dubiis rebus lædere noluisti: & a leos fugatos accedere: quos resistētis sequi nolueris summæ stultitiæ est. Vide ne dum pudet te parum adoptatum esse parum diligēter quod optimū sit eligas. Quod si totum tibi persuadere non possum: saltem dum quid de Hispaniis agamus scitur: expecta. quas tibi nuncio aduentu caesaris fore nostras. Quæ isti spē habeant amissis Hispaniis: nescio: quod porro tuum consilium sit: ad desperatos accedere non mediūsfidius reperio. Hoc quod tu non dicendo mihi significasti caesar audierat: ac simul atq; hæc mihi dixit statim quid de te audisset exposuit: & negauit me scire: sed tamen ab eo petiit ut ad te litteras mitteret: quibus maxime ad remanendum commoueri posses. Me secum in Hispaniam ducit. Nā nisi ita faceat: ego priusq; ad urbem accederem ubicunq; esses ad te percurrissem: & hoc a te praesens contendissem: atq; oī uite retinuisssem. Etiam atq; et cicerō cogitā: ne te tuosq; oēs funditus euertas: ne te sciēs prudēsque eo dimittas unde exitū uides nullū esse. Quod si te aut uoces optimatiū commouent: aut nonnullorum hominum insolentiam

te cōferat: donec bellū cōfectū fuerit: huic epistolæ Cicero. rēdit lib. ii. epistola q̄ icipit. Magno dolore me affecissent litteræ tuæ & cetera. Ex anima territus: perterritus. Aperiisti: declarasti. Illico: statim. Per fortunas. ad iurat Cælius Ciceronē: ne aliqd faciat contra salutē suā. Per litteras: p̄ filios. Cōsulas. deliberes: cōsiliū capias. Prædixisti: q̄ essent futura & maxie dei ietoria Caesaris. Cōueni: allecutus sim. Fecisse te certiore. i. testificor deos & hoies. Dimittēdis ad. i. dimittēdis his: q̄ cū p̄secuti fuerit. Atrox: crudele. Sēatur. q̄ assentiū Pō. magis q̄ sibi. His iter. q̄ facta sunt. ne decernat cōsul: nisi tradat exercitū & puicias. Nō erit de p̄. lo. nulli p̄cibus fiet ei neminē deprecantem exaudiet. Quare: cōcludit ex utilitate oīum suorū ne a Cæ. discedat ad Pōpeis. Eā cām. s. caesarianā. Sc̄q̄re: adiua p̄tib? & fauorib? tuis Odisse. s. te. Aut relin. si tu fueris pōpetianus. cū nos: sim? caesariani. Aut hēamus ipiā cupiditatē cōtra salutē tuā. i. aut aptem? mortē tuā. q̄ ē ipiū: q̄a te paterno amore p̄seq̄ de beo. Cōtatiōe: mora: cū nōdū cēt aperta bella: alias legi cōtatiōe. i. p̄tarbatōe: s̄ magis p̄ho priorē lēctiōē. Quid offensæ: q̄ iniuria: q̄ læsio. Nūc. cū res ē nō i cōtatiōe sed discrimie pōpetianorū. Victore. Caesare. Noluisti lædere: q̄a Ci. i. p̄cipio bellorū cū uisū neutrū seq̄bat. Dubiis: cū nulla spes ē de uictoria pōpetii. Fugatos. pōpetianos. i. uictos a Caesare. Pax adoptatū. i. non electū. s. a Caesare. Expecta: priusq; seq̄ris Pōpetiū. De hispanis: ubi erat exercitus Caesaris cōtra Petreū & Afraniū duces pōpetianos. Quas: hispanias. Nūcio. certifico. Fore: futuras. Nestras. i. caesarianas q̄a Cæli? caesarian? erat. Isti pōpetiani: s̄ p̄ cōtēptū dixit isti. Porro: certe uel deide. Quod: tale q̄le. q. d. nisi stultū. Despatos: p̄ q̄bus nulla ē spes: trāslatiō ē sūpra ab ægrotis: q̄ i extrēis laborātes & iā morituri d̄spati d̄nr. Hoc te fecutur: pōpetianos. Audierat ab aliis. Si mulatq;: cū prius. Negauit me scire dixi me nō itelligere qd esses factur?. Quibus: lris caesaris. Cōmoueri: p̄suaderi: incitari. Ad remanēdū: ne accederes ad pōpetianos: id aut dixit alio loco factū fuisse a Cæs. q̄ hortat? ē Ci. ne exiret ad bellū: & neutrū oīno seq̄ret: cui Ci. maxio aīo rēdet ut scribit Plu. i ei? uita. Nisi ita facere: nisi duceret me Caes. se cū i hispaniā. Cōrēdissem: uac̄hemētissime: istātissime postulasse. Oī ui. oī uiolentia. i. cōtra uolūtātē tuā. Etia atq; et: repetitam Cælius admonitiōē suā: ne Ci. sequatur Pō. Funditus: penitus: tractum ab ædificiis. Sciens: a me admonitus. Prudens. per teipsum intelligens. Dimittas: comitas.

¶ Eo: ad id. ¶ Vnde: ex quo. ¶ Nullū exitū. i. tuū uides te nō posse exire: cū ingressus fueris. est. n. cā Pō. quali labyrinthus quidam: unde non est regressurus. ¶ Voces. sermones. exhortationes. ¶ Optimatiū. i. principum in ciuitate. & consuetudo cōtra id. q̄ posset dicere Ci. qd non pōt sustinere uocē optimatiū increpātium ipsum q̄ ipse solus dissentiat ab unī

Funditus

Epistolarum familiarium

uerso senatu: dicit Cælius ad fugiendas has uoces: eligendum esse aliquem locum uacuum. ¶ In solentiam: superbiam
¶ Vacuum: a bello: quod non sit cæsarianum aut pompeianum. ¶ Decernunt: bello determinant. ¶ Quæ tua. e. q. ad te
pertinebunt: in alio codice scriptum legi q. cum erunt cõfecta. ¶ Terre san. & iudicaberis sapiens: & nihil feceris contra cæ.
quod eum effunderit. quia dum modo non sequaris Pom. non curat: ut ei faueas: aut eum sequaris.

Ergo me: Cælius cum scripsisset superiore epistola se duci a Cæ. in hispania: non ierat: sed remiserat Formis mæ
dato cæsaris. U. aut q. se i. ad Põ. cõtulerat: scripserat q. melius fecisset Cælius ire in hispania: q. remanere For
mis: ad q. cum quadam indignatione cæli?

ritet. Deinde cõqueritur de Ci. q. cum an fuisset
in proposito pacis: nõ petiuerit ab eo cõsiliu
quid esset agendum. Deinde significat se pœ
nitere: q. secutus fuerit Cæ. & dedisse operã:
ut multi qui erant cæsariani efficerentur Põ
petiani: postremo se optare ut pompeiani sint
uictores. non spe alicuius præmi. sed ppter
indignitatem causæ. & incitat pompeianos
aduersus cæsarianos. ¶ Ergo. non est hoc lo
co illatua coniunctio. sed inceptiua maxima
conueniens indignationi. Iuue. Impune ergo
mihî recitauerit ille togatas. ¶ Fuisse. p. i.
melius. ¶ Formis. quod est oppidum campa
niæ. ¶ Profectus. discessisti. ¶ Prohibuisset
s. te proficisci ad põ. uel melius. s. me esse for
mis. ¶ Cuius. curionis. ¶ Imposu. t. deduxit
curio. u. ut supra diximus in epistolis ad Cu.
& Cæ. in partes suas tractus fuerat. cum antea
ei esset inimicissimus. hic curio postea traxit
etiam in partes cæ. cælium. ¶ Paulatim. mul
tis suasionibus. ¶ Bonam mē. bonam dispo
sitionem animi. & tam damnat causam cæ.
¶ Tumore. ira. n. facit hominem tumidum.
¶ Tu porro accusat nunc Cælius. Ci. q. Ci.
ab eo cõsiliu non petiuerit. cum ipse ad eũ
uenisset Ariminum. & Cice. dixisset ei ut con
suleret Cæsari. q. potius sequeretur pacem q.
bellum. ¶ Officiu amici. quia noluit com
municare res tuas mecum. ¶ Neque me cõ.
i. non petiuit a me cõsiliu. & est declara
tio neglecti officii. ¶ Huic cã. Cæsarianæ.
¶ Sati. meli. ¶ Hos. cæsarianos. penitebat
n. se secuti Cæ. q. declarauit. eũ dixit mihî se
tio bonã mentē iracundiæ tumore ablatã sed
tiore crudelitatis pœpetianorũ nõ audebat di
scedere. & hoc est quod dicit. ¶ Quod si ti.
& c. ¶ Vestræ pompeianorum. ¶ Hic: a Cæ.
¶ Electi essem? discessissemus. ¶ Hic in par
te cæsaris. ¶ Nec or. quisq. i. nullus magistra
tus. nã supra dixit: in hac discordia uideo ad
Cn. Pompeiu senatum: quiq. res iudicãt se
cum obituros: ad Cæ. autem omnes qui cum
timore aut mala spe uiuant accessuros. ¶ Ni
si est Pom. i. nisi fauet Pom. ¶ Noster: Cæsã
rianus. ¶ Effet uester: fieret Põpetian. ¶ Cur
hoc inquis: obiectio quæ posset fieri sic: qua
re hoc fecisti. ut qui erant Cæsariani fierent p
te pompeiani. ¶ Reliqui. qui adhuc sunt cũ
cæ. ¶ Vel re. q. sunt apud cæ. ¶ Innitos etiam
contra uoluntatem nostram. ¶ Corruanos
puto mendosum esse textum. ahibi scriptũ erat irritant. M. Catonez. ¶ Vos pompeiani. ¶ Dormitis. estis negligentes.
¶ Nos. Cæsariani. ¶ Quam pa. i. quam simus expositi. ut a uobis uincamur imbecilli. debiles. ¶ Atq. hoc fa. ut uos
sitis uictores. ¶ Non spe præ. non expectatione alicuius remunerationis. id. n. mihî turpe putarem. ¶ Coloris. quod ui
deam rempubli. opprimi. ¶ Indignitatis. iniusticiæ. ¶ Quid fa. uos pompeiani. excitat enim eos ad p̃litum. ¶ Quod fit
est. i. quod est turpissimum. ¶ Nostri. cæsariani. ¶ Algere. patifrigus. ¶ Esurire. tolerare famem.

& iactationem ferre nõ potest: eligas censeo aliquod op
pidum uacuum a bello dum hæc decernuntur: quæ quũ
erunt cõfecta: & ego sapienter te fecisse iudicabo: & cæ
sarem non offendes.

M. Cælius. S. D. Ciceroni.

Ergo me potius fuisset in Hispania fuisse: quã
Formis quo tu profectus es ad pompeium:
quod utinam aut Appius Claudius in ista par
te prohibuisset. Aut Caius curio cuius amicitia me pau
latim in hac parte causam imposuit. Nam mihî censeo
bonam mentem iracundiæ tumore ablatam. Tu porro
quam ad me proficiscas Ariminum noctu uenisses:
dum mihî pacis mandata das ad cæsarem: & mirificum
ciuem agis amici officium neglexisti: neque me consului
sti neque hæc dico quod diffidam huic causæ: sed crede
mihî perire facius est q. hos uidere. Quod si timor ue
stræ crudelitatis non esset: eiecti iam pridem hinc essem
us. Nam hic nunc preter feceratores paucos nec ho
mo nec ordo quisquam est: nisi Pompeianus. Equidem
iam effeci ut maxime pius: & qui antea noster fuit popu
lus uester esset. Cur hoc inquis? immo reliqui expectant.
Vos inuitos uincere coegero. Irritauit in me Catonem:
uos dormitis. Nec hæc adhuc mihî uidemini intelligere
quã nos pateamus & q. simus imbecilli: atq. hoc nullius
præmi spe faciam: sed quod apud me plurimum solet ua
lere doloris atq. indignitatis causa. Quid istic facitis p̃
litum expectatis: quod firmissimum est. Vestras copias
non noui nostri ualde depugnare: & facile algere: & esur
rire consueuerunt.

Vale.

Epistolarum familiarium. Liber. IX.

M. T. C. Varroni. S. D.

discupio
Hui
Verna

¶ Vos pompeiani. ¶ Dormitis. estis negligentes.
¶ Nos. Cæsariani. ¶ Quam pa. i. quam simus expositi. ut a uobis uincamur imbecilli. debiles. ¶ Atq. hoc fa. ut uos
sitis uictores. ¶ Non spe præ. non expectatione alicuius remunerationis. id. n. mihî turpe putarem. ¶ Coloris. quod ui
deam rempubli. opprimi. ¶ Indignitatis. iniusticiæ. ¶ Quid fa. uos pompeiani. excitat enim eos ad p̃litum. ¶ Quod fit
est. i. quod est turpissimum. ¶ Nostri. cæsariani. ¶ Algere. patifrigus. ¶ Esurire. tolerare famem.

X his litteris. M. Varro uir doctissimus fuit: qui de lingua latina libro ad Cice. scripsit: studiofissimus reip. secutus fuerat pompeianas partes: sicut & multi alii boni ciues. Cum igitur abesset ab urbe scri. ci. se ex eius litteris sibi ab attico redditis: intellexisse ubi esset: sed non quando uenturus esset: oporat autem eius aduentum fore sibi solatio in tantis malis & miseris reip. quæ iam tenebatur oppressa a Cæ. super-
 tis pompeianis. deinde dicit quemadmodum rettulit se ad libros: quos aliquantulum intermiserat: ex quibus dicit se sperare magnum adiumentum ad ferenda aduersa: præsertim si ipse Varro. uenerit. & ostendit quo maxi-

Vique
 quaque

X his litteris quas Atticus a te missas mihi legi quid ageres: & ubi esses cognoui. quando autem te uisuri essemus: nihil sane ex iisdem litteris potui suspicari. In spem tamen uenio: appropinquare tuum

aduentum: qui mihi utinam solatio: & si tot tantisque rebus urgeremur: ut nullam alleuationem quisquam non stultissimus sperare debeat: sed tamen aut tu potes me aut ego te fortasse aliqua re iuuare. Scito. n. me postea quam in urbem uenerim: rediisse cum ueteribus amicis i. cum libris nostris in gratiam: & si non iccirco eorum usum dimiseram: quæ his succederem: sed quæ eorum me superuidebat. Videbar enim mihi me in res turbulētissimas infidelissimis sociis demissum præceptis illorum non satis paruissis. Ignoscunt mihi & rauocant in consuetudinem pristinam: teque quæ in eo permaneris sapientiorē quæ me dicunt fuisse. Quamobrē quando placatis his: utor: uideor sperare debere si te uiderim: & ea quæ præstant: & ea quæ impendant me facile transiturum. Quamobrē siue in tusculano siue in cumano ad te placebit: siue quæ minime uelim Romæ dummodo simul sumus perficiam profecto: ut id utriusque nostrum comodissimum esse uidebitur.

M. T. C. Varroni. S. D.

Aninius tuus: & idem noster quum ad me uesperu uenisset: & se postridie mane ad te iturum esse dixisset: dixi ei me daturum aliquid litterarum mane: & ut peteret: rogauī. Conscripsi epistolam noctu: nec ille ad me rediit: oblitum credidi. Attamen eam tibi epistolam ipsam misissem per meos: nisi audiuissem ex eodem postridie te mane Tusculano exiturum. At tibi repente paucis post diebus cum minime expectarem uenit caninius ad me mane proficisci statim: ad te dixit: & si erat ἐὼς illa epistola præsertim tantis postea nouis rebus allatis: tamē perire lucubrationē meam nolui: & eam Caninio dedi: sed cū eo & hoīe docto: & amatissimo tui locutus sum ea: quæ pertulisse illum ad te existimo: tibi autē idē consilii do quod mihi metipsi ut uitemus ocu-
 los hominum: si linguas minime facile possumus. Qui-

uelit eum uentre. Atticus: pomponius: qui propter singularem doctrinam litterarum græcarum quibus Athenis operam dedit. Atticus cognominatus est: ut testatur Ci. in prohemio catonis maioris. Suspiciari cenitere: pntare. Appropinquare propinquū esse. Qui: aduentus tuus. Quisquam non stult. i. quisquæ aliquid sapiat. Alleuationem recreationē sed dixit alleuationem quia dixit. Uremur idest præmimur. Aut. e. s. possum. Idest cum h. declarat qui sunt ueteres amici hoc est libri. Succenserem his: essem eis iratus. Suppedebat aliquantulum pudebat. Præceptis illi. qui me monebant: ne quid temere facerem: ex libris enim philosophorum discim? quid nobis sit agendum. Sociis propter socios. Ignoscant: dant ueniam iocatur autem Cice. qui dat libris quasi sensum quendam. In cō. quæ mihi fuerat cum eis. In ea cō. quæ non intermisisti eos sicut ego. Quum: quoniam. His li. Placatis factis amicis: quæ eis do operam sicut ante consueueram. Transiturum: superaturum. Euasurum quæ præ. quæ nunc fecimus. Quæ impen. quæ immanent. & futura sint nobis mala. Cumano & tu. in his enim habebat ei prædia sua. Quod mi. ne. quod nō ualde placet. Simul si. i. dummodo conueniamus. Ut. i. sicut est enim hoc loco aduerbium: non autem coniunctio.

Aninius primum Cice. excusat se de epistola ad Varro. missa: quæ iam multis diebus antea fuerat scripta. Deinde ei consulit ut oppressa rep. conferat se in aliquem locum ubi non uideatur a suis inimicis quemadmodum dicit se etiam facere de creuisse reddit autem rationes quare adhuc non discesserit Ratione. deinde hortatur cum ut stet in proposito uiuendi simul cum ipso Cice. ostendit non quantum sint profuturata studia ipsa litterarum si his dederint operam ut consueuerunt. Idem tu. & idem noster idest & tuus & noster ornare & significanter dictū Virgilio. Res Anius rex idem hominum phœbique sacerdos. Uesperu aduerbialiter ponitur idest circa noctem. Postridie sequenti die daturum aliquid. quod ad te deferret. Rogauī ipsum. Ut pe. a me. Oblitum. scilicet ad me redire. Exiturum discessurum & si erat ἐὼς. uana inanis. Præsertim: ostendit quare esset illa epistola inanis: quia postquam fuerat scripta multa erant nouata. Lucubrationem meam uigilias meas idest meam epistolam quam lucubraveram idest noctu scripseram. Pertulisse ad te nunciat se tibi. Quod consilium. Mihi me. s. do. Uitemus. o. h. fugiamus conspectum homi-

Vesperu

Epistolarum familiarium

num ne ab eis uideantur. **¶** Si mihi. in. pos. sui
tare: si nihil possum? facere quin de nobis lo
quatur. **¶** Efferet se: superbiūt. **¶** Nostros pō
pianos. **¶** Dolent nos ui. uellent nos esse mor
tuos. **¶** Quæ res: facit objectionem: & ei re
spondet. **¶** Lynceus acutis oculis. **¶** Lynx. n.
animal acutissimo uisu esse perhibetur. **¶** Ni
hil of. nihil cespitet. **¶** Incurrat. n. i. qui i nul
lum malum non incidat. **¶** Venit in mē. cogi
tauit. **¶** Bellum. e. i. & utile. **¶** Aliquo in aliquē
locum. **¶** Hic Romæ. **¶** Calumniā accusabāt
reprehendebam. **¶** Ut. e. con. effec. sicut cuiq;
uisum fuisse: alium alto modo & alium alto.
¶ Hic Cice. **¶** Nauem param. qua discedat
ex Italia. **¶** Qui sus. le. i. q minus male de me
opinaret. **¶** Oculi mei: non possent ferre quos
dam idest qat non possem quosdam uidere.
¶ Hæc quæ de me possunt aut dici aut puta
ri **¶** Λεληθοτός. i. latenter. **¶** Obduxit: sup
imposuit. **¶** Callum quandam duriciem: ut ni
hil fastidiam: est translatio sumpta a corpore:
quod exercitatione crebra callum. i. duricem
carnis facit. **¶** Tantisper tādū. **¶** Efferuescit:
refrigeratur cessat. **¶** Gratulatio cæsariano
rum. **¶** Confectum finitum. **¶** Quis qualis.
¶ Quo cō. du. i. quid coniectura assequar fu
turum esse. **¶** Rumor fama quæ est de his q
secuti sunt hoc bellum. **¶** Raucus defessus. nā
ex assiduo clamore rauci efficitur dicit ergo
nisi quum ipse rumor iam defecerit. **¶** Hinc
ratione. **¶** In il. lo. i. Baias. **¶** Quam na. quia
Baiæ erant in litore loca amœna propter ma
re & balneas quibus abundat: dicit ergo Cice.
erit honestius uentisse illuc causa descendæ mi
seriæ resp. q̄ causa uoluptatis. **¶** Tu me. si tu
dicas uel nosti. **¶** Modo se. no. dummodo con
stet. & permaneat nobis hoc firmum. **¶** Ho
mo ca. i. tantummodo capiebamus delectatio
nem cum res erant prosperiores: ut supra ad
Opium Balbum. **¶** Sed unum est verfu. do
ctrina ac litteræ: quibus semper usi fuimus: q̄
in secundis rebus delectationem modo habe
re uidebantur nunc uero etiam salutem. **¶** Nō
modo ut ar. i. non modo ut consiliarios in rep.
sed translatioe usus est. **¶** Architecti. n. dicitur
qui fabricandi artem habent. **¶** Fabri uero
qui ipsi manu aliquid faciunt in ædificiis alte
ri igitur ingenio: alteri opera ualent. **¶** Utiur
opera. s. nostra. **¶** Policias ciuilitates. nam **¶** Πό
λις ciuitatem significat. **¶** Si mi. in cu. in ge
nere deliberatiuo. **¶** Atque in fo. i. forensibus
causis. & in genere iudiciali. **¶** At certe saltē.
¶ Nauare diligenter agere. & tractare temp.
¶ Hæc uidentur mihi. s. facienda.

Lynx

Calūnia

Tantisper
Efferue
scit
Raucus

Archite
cti
Fabri

.n. uictoria se efferunt: quasi uictos nos intuentur. Qui
autem uictos esse nostros moleste ferunt: nos dolent ui
uere. Quæ res fortasse cur eum hæc in urbe sint: non ab
sim quemadmodum tu. n. in ipse qui & me & alios pru
dentia uincis: omnia credo uidisti: nihil omnino tefel
lit. Quis est tam lynceus qui tantis tenebris nihil offen
dat: nusquam incurrat. Ac mihi quidem iam pridem ue
nit in mentem bellum eē aliquo exire: ut ea quæ ageban
tur hics: quæq; dicebātur nec uiderem: nec audirē: sed calū
niabar ipse: putabam qui obuiam mihi uenisset: ut cuiq;
commodum esset suspicaturum: aut dicturum eēt si nō su
spicaretur. Hic autem metuit: & ea refugit aut aliquid co
gitat: & habet nauem paratam. Deniq; leuissime q̄ suspi
cetur: & quid fortasse me nouisset: optime putaret me
iccirco discedere: q̄ quosdam homines oculi mei ferre
non possunt. Hæc ego suspicatus adhuc romæ maneo: &
tamen **¶** Λεληθοτός consuetudo diuturna callū obduxit
stomacho meo. Habes rationem cōsiliū mei. Tibi igitur
hæc. censeo latendum tantisper ibidem dum efferuescit
hæc gratulatio: & simul dum audiamus quemadmodum
negocium confectum sit: confectum. n. eē existimo. Ma
gni autem intererit q̄ fuerit uictoris animus: qui exitus
rerū: quāquā quo me ducat cōiectura hēo: sed expecto ta
men Te uero nolo: nisi ipse rūr iā. aucus erit factus ad
Baias uenire: erit. n. nobis honestius: etiam quum hic dix
scessemus uideri uenisse in illa loca ploratum potius q̄
natatum: sed hæc tu melius: modo nobis ista pensanda
sunt. Stet illud una uiuere in studiis nostris: a quibus an
tea delectationem modo solatium capiebamus: nunc eēt
uero salutem deesse non arbitramur: si quis adhibere uol
let non modo ut architectos: uerum etiam ut fabros ad
ædificandam rempu. Et potius libenter accurere: sin ne
mo utitur opera tamen & legere & scribere politias. Et si
minus in curia atq; in foro operam dare non possumus:
at in litteris & libris ut doct. ssimi ueteres fecerunt: naua
re rempu. & de legibus & moribus quarere mihi hæc ui
dentur. Tu quid sis æturus: & quid tibi placeat pergra
tum erit: si ad me scripseris. Vaie.

M. T. C. Varroni. S. D.

¶ Si. Pollicetur Cice. se celeriter
uenturum ad Varronem: ostendit
tamen sibi non placere: ut sint in
his locis ubi tunc erat Varro: &
adducit huius sine sententia rationes postremo
ostendit se capere magnum fructum ex studiis
litterarum. **¶** Quid igitur interrogatiue. **¶** Po
tissimū præcipue. **¶** Quod puto te uelle idest
desiderare scilicet scribam. **¶** Cito hoc e quod

¶ Si quid scriberem non habebam: amen ami
co ad te eunti non potui nihil dare. Quid ergo
potissimum scribam quod uelle te puto cito

putat eum uelle. Incendit: ut diximus saepius: comparat miseris ciuitatis aut tempestatibus aut incendio. Dabitur sermo: dabimus causam loquendi de nobis. Cultum: obseruationem uitae. Quid re: quid interest: quid hoc prodest quod idem sit nobis cultus & uictus ubique simus. En inquit in sermone nihilominus loquentur de nobis. Laborandum curandum. Volentur uersentur: sed uoluntati proprie dicimur in foridibus & rebus turpibus. Inde uoluta bra dicuntur loca. ubi fues uoluntantur. Nobiscum: per nos solos. Aut int. nos inter te & me. Inscitia: ignorantia. Barbarorum: inuidorum nostrorum: qui indocti sunt & quasi barbati.

me ad te esse uenturum: & uide quaso satis ne rectum sit nos hoc tanto incendio ciuitatis in istis locis esse. dabimus sermonem his qui nesciunt. Nobis quocumque in loco sumus eundem cultum: eundem uictum esse. Quid refert: tamen in sermonem incidemus: ualde id credo laborandum est: ne quum omnes in omni genere & scelerrum & flagitiorum uolentur: nostra nobiscum aut inter nos cessatio uituperetur. Ego uero neglecta Barbarorum inscitate persequer. quamquam enim haec sint miserae que sunt miserissima: tamen artes nostrae nescio quomodo nunc uberiores fructus ferre uidentur: quam olim ferrebant: siue quia nulla nunc in re alia acquiescimus: siue quia grauitas morbi facit: ut medicinae egeamus: ea quae uideantur apparet: cuius uim non sentiebamus quum ualebamus. Sed quid ego nunc ad te: cuius domi nascuntur γλαυκασειο αθηνασ nihil scilicet nisi ut rescribens aliquid me expectares: sic igitur facies.

M. T. C. Varroni, S. D.

περι λυκατων: me scito: κατα προδωρον κρινειν Quapropter si uenturus es: scito necesse esse te uenturum. Sin autem non est. τον λυκατον est te uenire. Nunc quidem ultra te κριασ magis delectet chrysippias haec quam noster Diodorus non concoquebat: sed de his etiam rebus otiosi quum erimus loquamur hoc etiam est secundum chrysippum αλυκατον de cestio mihi gratum est. Nam id etiam Attico mandaram. Tu si minus ad nos: accurremus ad te. si hortum in bybliotheca habes nihil deerit. Vale.

M. T. C. Varroni, S. D.

Ihi uero ad nonas bene maturum uidetur fore. neque solum propter reipub. sed etiam propter anni tempus: quare diem istum probo. Itaque eundem ipse sequar consilii nostri: nisi eos quidem qui id secuti non sunt non poeniteret: nobis poenitendum putarem. Secuti. n. sumus non spem: sed officium: Relinquitur

Quae sunt mi. quae non possent esse miserio ra. Artes nostrae liberales. Nescio quomodo quasi dicat occulta quadam ratione. Ueriores: maiores fertiliores. Siue ponit rationes quare fertiliores fructus asserant artes suae: quam ante. Grauitas mor. per quam intelligat maximam miseriam & calamitatem ciuitatis. Cuius medicina. Vim uirtutem: potestatem: quia non facile apparet in sano: quid possit medicina. Haec praecipua: philosophica. Cuius domi nascuntur apud quem abundant. & qui aliis dare conueniunt. γλαυκασο noctu as: ειο in αθηνασ. Athenas prouerbum erat: quoniam az attica regio abundat noctuis: ideo prouerbia liter dixit porro noctuas Athenas quasi dicat aquam matris addo: qui tibi haec dico: qui melius me nosci. Scilicet certe. Nihil scilicet fuit scribendum ad te. Sic: ut rescribens aliquid me expectes.

Voluntari Volutabar

περι λυκατων: locatur Cic. cum Varrone de eius aduentu introducit que duas sententias de possibilitate & necessitate: περι de λυκατων possibilibus κατα secundum διοδορον. Diodorum philosophum. κρινειν iudicare dicebat enim Diodorus: quod quicquid erat uenturum: necesse erat id est non poterat aliter esse. Chrysippus uero dicebat non esse necesse quod esset euenturum licet esset possibile. Sin autem scilicet non esset uenturus. Non est των λυκατων. id est non est possibile scilicet te uenire. Chrysippi as: sententias chrysippi. Non concoquebat: id est non admittebat tractum a stomacho: quia non concoquit: hoc est non digerit ea quae aspernantur: κατα χρυσοιππον κατα του secundum chrysippum impossibile. De Costio: quod egisti. Si mi. si non. Ad nos: subaudi accurre. Hortu delectationem: amoenitatem.

Ihi uero: constituerat Var. cum Cice se uenturum ad nonas mensis quae non nominat. Itaque Cice. probat eum diem: deinde excusat Cice. factum utriusque: quod secuti essent pompeianas partes. & mortuo Pompeio deposuissent arma. Uero expletia particula: quia ad ornatum tantum ponitur. Bene ma. bene in tempore tempestiuo. nam ut alio loco ex autoritate. A. ge. diximus maturum dicitur quod nec tardius nec citius sit: quae debet. Tempus anni intelligimus. n. fuisse satis commodum ad uentendum. Probo affirmiter laudo. Eundem diem nonarum. Nisi non poe. i. nisi non reprehenderetur ab his qui non sunt secuti il

Vero Maturus

Epist. Tul. T

Epistolarum Familiarium

lud: quia etiam qui non faceret quod nos dicunt tamen nos non male fecisse. ¶ Non spem uictoriae aut praedae. ¶ Sed officium quo cogebamur defendere patriam: si boni ciues esse uolebamus. ¶ Relinquimus cum discessimus ab armis. ¶ Desperationem defendendae patriae unde illud Virg. Sat patriae priamoque datum ut honestus uideatur discessus amissa spe subueniendi patriae. ¶ Verecundiores modestiores: quia puduit nos sequi officium patrie. ¶ Saniiores sapientiores. ¶ Non re. do. sed contulerunt se ad Catonem & Iubam. & bellum renouare conati sunt. ¶ Nihil mi. fe. i. nihil est mihi molestus. ¶ Seueritatem derisive dixit. ¶ Ociosorum horum qui nihil habent quod curent qui de nobis loquuntur cauendum ne legatur ociosorum. ¶ Occiderunt perterunt. ¶ Quibus non sa. quia uirumus. i. qui non possunt bene sentire de nobis quia uirumus amissa rep. ¶ Istic in tusculano.

Lauatio

¶ Lauatio: balneum est autem formatum ab antiquo participio lauatus lauati.

Aninius: Diuerterat Var. in tusculanū
 c ubi cum ageret. miserat ad Ci. per catinum amicum cōmunem ut aliquid ad se scriberet: quod putaret Ci. eū scire oportere. ¶ Quamobrem scribit Ci. aduentū Cæ. ex gallia expectari: sed dicit non placere quibusdam eius amicis ut in alsiensem agrum sicut ille constituerat uentret deinde dicit quare utat familiariter caesarianis. Postea uero dicit quod quis uuat in perturbata repu. tamen æquius fert: quia parauit se ad omnem statum uitæ: laudatq; cōsiliū Var. qui in tusculano daret operam litteris: non autem uoluptatibus sicut quidam ociosi cuius uitæ dicit se esse cupidissimum. ¶ Admonuit in memoriā adduxit. ¶ Alsiense absolute dixit pro in alsiensi agro uel in alsiense solum: sicut supra tantum ex arpinati ueneram. s. agro est autem Asia nomen loci in Italia. ¶ Ne face. id. i. uentret in alsiense. ¶ In ex esse ad. s. scripserunt. i. quod etis aduentus expectatur Romæ. ¶ Quid inter. utrum uentrem in alsiense an Romā. ¶ Aman tes tui. i. qui te diligunt. ¶ Hoc. s. scriptum eē a i Cæ. ne in alsiense uentat. ¶ Vel po. utr. correctio quia dixerat tibi ideo subdidit uel potius utriq; s. tibi & mihi. ¶ Ille Cæsa. ¶ Ostētau. i. actau. dixi. ¶ Istis caesarianis. ¶ Quod quam rem. s. esse familiarem istis. ¶ Non ē ratio quare liceat ei esse familiarem caesarianis quia illud est ferre quod est ferendum. & probare quod non est probandum. quia alterum uiri sapientis & fortis alterum non boni ciuis. Dicit ergo Cice. non est idem &c. qui a licet ferat quod est ferendum non tamē probat quod non est probandum. ¶ Quid non probe quia dixerat quod licet ferat quod ferendum est tamen non probat si quid non est probandum ne uideatur aliquid fieri. quod non sit probandum dicit qd non probē. i. quid est quod non debeam probare. ¶ Quid. n. scio. s. de rebus caesarianis. ¶ Hæc initia: potuimus enim non ingredi bellum. ¶ Nam tu abe. Roma: & est parenthesis. ¶ Nostros: Pompeianos. ¶ Hūc Cæsarem. ¶ Hæc initia. ¶ Consiliū deliberationis qui potuimus desiderare facienda an non facienda essent. ¶ Reliqua quæ postea sunt consecuta. ¶ Necessaria quia postquam ingressi sumus necesse fuit sequi. ¶ Aut hos aut illos aut Pompeianos aut Caesarianos. ¶ Interitum: amissionem. ¶ Alterutrus. Cæsa. & Pomp. ¶ Illorum scilicet uistoria.

Asia

mus autem non officium: sed desperationem. Itaque uerecundiores fuimus quā qui se domo non continuerunt. Saniiores quā qui amissis opibus domum non reuerterunt. Sed nihil minus fero quā seueritatem ociosorum: & quo quomodo res se haberent: magis illos uereor qui in bello occiderunt: quā hos curo quibus non satisfacimus: quia uiuimus. Mihi si spatium fuerit in tusculanum ante noxas ueniendi: istic te uidebo. Sin minus prosequar in curiam: & ante te certio rem faciam: ut lauatio parata sit.

Vale.

M. T. C. Varroni. S. D.

Aninius noster me tuis uerbis admonuit: ut scriberem ad te si quid esset: quod putarem te scire oportere. Est igitur aduentus Caesaris in expectatione: neque tu id ignoras. Sed tamē quum ille scripsisset: ut opinor se in Alsiense uenturum: scripserunt ad eum sine id faceret in expectatione esse aduentum: multos ei molestos fore: ipsum que multis optime uideri commodius eum exire posse. Id ego non intelligebam quid interesset. Sed tamen Hirtius mihi dixit: & se ad eum & Balbum & Oppium scripsisset: ut ita faceret homines ut cognouit amatores tui. Hoc ego ideo nosse te uoluit: ut scires hospitium tibi ubi parares uel potius utriq;. Quid. n. ille facturus sit: incertum est: & simul ostentauit: me istis esse familiarem: & cōsiliis eorum interesse: quod ego cur nolim nihil uideo. Non. n. est idem ferre si quid ferendum est: & probare si quid probandum non est. Et si quid non probem: quid enim iam scio praeter initia rerum? Nam hæc in uoluntate fuerunt. Vidi enim nam tu aberas: nostros amicos cupere bellum. Hunc autem non tam cupere quam non timere. Ergo hæc consilia fuerunt: reliqua necessaria. Vincere autem aut hos aut illos necesse est. scio te semper mecum in luctu fuisse: quum uiderimus quæ illud ingens malum alterutrus exercitus & ducum interitu. Tum uero extremū malorū oīum esse ciuilibus belli uictoriam: quā quidem ego et illorum timebam

Ociosis: qui non immiscebant se bello. Nostri Pompeiani. Essent potiti id est obtinissent uictoriam. Intemperantes incontinentes in ipsa uictoria & crudeles. Quod idem scilicet quod esset decretum de nostra salute. Non censuissimus: illis non fuisset etiam decretum pro eis. Eos qui Pompei secuti fuerant. Bestiarum: elephantorum: propter subam Regem Africae quam elephantis in bello utebatur: ad quem mortuo Pompeio Pompeiani se contulerunt. Vel uiuere id est uel quasi utilius fuerit uiuere cum spe &c. Cum spe: quia saltem aliqua erat nobis proposita spes. At obiectio: quod ducam uitam in rep. perturbata & oppressa. Sed hoc uiderint scilicet quot rec. perturbata uiuant. Qui para. nul. sub. i. qui non ita se instituerunt ut tam aduersa quam prospera ferre possent: quod faciunt tantummodo sapientes. Nam conscientia rectorum consiliorum & factorum. & studium ac doctrina bonarum artium dicuntur subsidia id est praeparationes & munitiones quaedam contra res aduersas. Hora. in carminibus. Speret infestis metuat secundis alteram sortem bene praeparatum pectus significat ergo Cice. quod si uiuit perturbata rep. habet tamen quem modo ferat hanc respu. perturbacionem: sicut saepe antea scripsit. Fluxit descendit. Ut euenire huc ut tangerem hanc sententiam. Magnū excellentem & dignum laude. In portu: in tranquillitate: in tuo: tractum a nauigantibus: qui portum habet salutis locum. Qui ma. sunt: quia ut supra uidimus in prosperis rebus afferunt tantummodo delectationem: in aduersis autem etiam salutes $\gamma\rho\alpha\nu\mu\alpha\tau\epsilon\upsilon\iota$ excogitas intentus es. Plus utilitas. Istorum: qui malunt sequi bellum. Dies tu. quos agis in tusculano. Instar uitae id est posse proprie uitam dici. Concesserim: pro concidendam. ut omnes alii sint diuites: dum modo possim ita uiuere: sicut in studiis litterarum. Interpellante impediente prohibente. Imitamur sequimur. Non dederit: non concesserit. Ad eam uitam: contemplatiuam & quietam: quae uertitur in studiis litterarum. Multi docti Plato & alii academici. For tasse non: recte ut ipse in primo offi. disputat his uerbis. Itaque uideandum est ne non satis sit id quod apud Platonem est in philosophos dictum quod in ueri inuestigatione uersentur quodque ea quae plerique uehementer expectant de quibus inter se degladiare homines soleant contemnant & pro nihilo putent propterea iustos esse. nam cum alteram iustitiae genus assequuntur in inferenda ne cui noceat iniuria in alterum incidunt dicendi enim studio impediri quos tueri debent deserunt. Itaque ne ad rempubl. quidem accessuros putat nisi coactos inquit autem erat id uoluntate fieri & caetera. Vacationem cessationem intermissionem. Eadem puto melius legendum esse tandem. ut & sensus cur non abutamur repu. concedente his studiis quae studia tandem habent uacacionem publici muneris sententia magnorum hominum ostendit enim Cice. in primo offi. ut diximus fuisse sententiam Platonis ut liceret deserere rempubl. & trade re se studiis litterarum & philosophiae. Mut praeter consuetudinem nostram. Rogauit

ad quos ueneramus. Crudeliter enim ociosis sic minabantur: eratque iis tua inuisa uoluntas & mea oratio. Nunc uero si essent nostri potiti: ualde intemperantes fuissent. Erant. n. nobis perirati: quasi quicquam de nostra salute decreuissimus: quod non idem illis censuissimus ut quasi utilius reip. fuerit: eos etiam ad bestiarum auxilium confugere: quam uelle mori. uel cum spe si non optima: at aliqua tamen uiuere. At in perturbata republi. uiuimus: quos negat: sed hoc uiderint hi qui nulla sibi subsidia ad omnes uitae status parauerunt. Huc enim ut uenirem: superior longius quam uolui fluxit oratio. Cum enim te semper magnum hominem duxerim quod his tempestatibus es quippe solus in portu: fructusque doctrinae percipis eos qui maximis sunt: ut ea consideres: eaque tractes: quorum & usus & delectatio est omnibus istorum & actibus & uoluptatibus anteponenda. Equidem hos Tusculanenses dies instar esse uitae puto: libenterque omnibus omnes opes concesserim: ut mihi liceat uel ulla interpellante isto modo uiuere quod nos quoque imitamur: ut possumus: & in nostris studiis libentissime conuiuiscimus. Quis enim hoc non dederit nobis: ut cum opera nostra patria sine non possit uti: siue nolit: ad eam uitam reuertamur: quam multi docti homines fortasse non recte sed tamen multi etiam reip. praeposendam putauerunt. Quae igitur studia magnorum hominum sententia uacacionem habent: eadem publici muneris iis concedere repu. cur non abutamur: sed facio plusquam Caninius mandauit. Is enim siquid ego scire rogauerat quod tu nescires. Ego tibi ea narro: quae tu melius scis quam ipse qui narro. Faciam ergo illud quod rogatus sum: ut eorum quae temporis huius sint: quae tua interesse audiueris nequid ignores. Vale.

M. T. C. Varro. S. D.

neris publici: id est administrationis reipubl. Abutamur id est utamur ut scilicet ut scriberem. Tua id est ad te pertinere.

Epistolarum Familiarium

C Oenabam: scripserat Cice. ad Varronem nondum esse tempus ueniendi ad eum: accusaret atque eum quod tã
 to tempore acceleraret. Itaq; nunc scribit se id fecisse ut uideret: si interea aliquid salutis accidisset ut puta per
 mortem Cæsaris. de cuius aduentu scribit se ignorare per quæ loca sit futurus. **C** Vtriq; mihi & scio. **C** Maturũ
 tempestiuũ scilicet uenire. **C** Calumniatus sum: te accusaui. **C** Indicabo malitiam meam dicam qua causa & astutia
 id fecerim. **C** Prope non longe ab urbe. **C** Si quid bone salutis. s. uenisset nobis. q. d. si interea dii uoluissent nobis pro
 uidere per mortem Cæsaris. **συντελεσθησονται**. i. duobus simul euntibus. & est themesis **συντελεσθησονται** si
 mul euntibus **αὐτῶν** duobus: est autem apud
 Home. sensus perfectus: quem Cicero ablati
 sum protulit quia loquebatur apud eum qui
 optime tenebat Homerus ut si apud aliquem
 familiarem dicam Virgilius. Si qua fata sinã:
 intelliget quid præcedet & sequatur ex deci
 mo illados homeri: sunt autem uerba Vlyxis
 tenentis ire exploratum res Troianorũ: nũ
 habeat sociũ & comitem: est autem dualis
 numerus & nominatiu^s pro genitiuo: q. apud
 eos ponitur eo loco: quo nos ponimus ablati
 uum absolute uel in consequentia: uoluit ergo
 dicere Cice. simus simul: quia tutiores erimus
 duo q. unus. **C** Confecta sunt omnia: datus si
 nis belli. **C** Acquis amicis. s. Cæsariis. &
 subaudi utamar. & tamen ironice dicit. **C** De
 filio. L. Cæ. quomodo eum tractauerit Cæ.
 Mecum ipse. dixi uel cogitauit. **C** Quid mi. fa.
 pa. uerba sunt Symonis apud Terentium in
 andria de filio familiariter sentis nomen chry
 sidis quæ nunc Cice. accommodat proposito
 suo. q. d. si tractauit ita. L. Cæsaris filiu: quid
 faceret mihi. q. d. multo peius: est enim sensus
 hic contrarius Terentiano sensui. **C** Cœnita
 re frequenter cœnare: ut eos retineã mihi ami
 cos. **C** Istos Cæsarianos. **C** Quid faciam: qua
 si dicat necesse est ita facere: quod declarat di
 cens. **C** Seruendum obsequendum. **C** Missa
 fa. i. dimittamus. **C** Africa terribile: uersus est
 Enni: quem Cicero ponit ad probandũ quod
 nihil sit ridẽdum: quia tu multus bellicus om
 nia perturbauerit. Nullum **αποτροπή** **μα**
 uoy ita inueni scriptum multis codicibus &
 declaratum reiectum. nam **ποσὶ γὰρ** præcedo
 significat præcedor **προσὶ γὰρ** **μα** ide **απο**
τροπή **μα** uoy id est non propositum: ergo
 reiectum: reiecta enim a philosophis dicun
 tur bona extrema. **C** Quod non uerear quod
 non timeam. **C** Quando scilicet sit euentus
 Cæsaris. **C** Qua per quam regionem. **C** Quo ad quem locum. **C** Illud prædium suum hoc dicit Cice. quia Cæ. posside
 bat totam Sardiniam ideo appellauit eam prædium Cæ. **C** Deterius quia supra dixit Sardos esse pessimos. **C** Nõ cõ
 tẽnt. i. diligit. **C** Per Siciliam uenturum. **C** Vel etiam. **C** Iam. i. mox statim. **C** Dolobella qui erat ex intimis Cæsaris.
C Magistrum fore qui instruat Cæsarem qua sit uenturus **ἡολλοὶ** multi **μαθητὰ** i. discipuli **κρείσσομε** melio
 res præstantiores **διὰ δὲ σκαλοῦ** magistris. **C** Quid constitueris: quid decreueris facere. **C** Accomodabo. optabo.
C At tuum consilium. i. faciam quod tu consulueris.

C Oenabam apud Seium quum utriq; nostrum
 reddita sunt a te litteræ. Mihi uero iam maturũ
 uidetur. Nam quod antea a te calumniatus sum
 indicabo malitiam meam. Volebam prope alicubi esse:
 siquid bonæ salutis **συντελεσθησονται**. Nunc quando
 confecta sunt omnia: dubitandum non est: quin aquis
 uiris. Nam ut audiui de. L. Cæsaris filio mecum ipse qd
 hic mihi faciet patri: Itaque non desino apud istos qui
 nunc dominantur cœnare. Quid faciam: temporis ser
 uendum est: sed ridicula missa faciamus: præsertim quũ
 sit nihil quod rideamus. Africa terribile fremit horri
 da terra tumultu. Itaque nullum est **αποτροπή** **μα**
 uoy quod non uerear: sed quod queris quando: qua: quo ni
 hil adhuc scimus Istuc ipsum de Baiis nonnulli dubitãt:
 an per Sardiniam ueniat. Illud. n. adhuc prædium suum
 non inspexit: nec ullum habet deterius: sed tamen non cõ
 tennit. Ego omnino magis arbitror per Siciliam: uel
 iam sciemus: aduentat enim Dolobella. Eum puto ma
 gistrum fore. Sed tamẽ si sciam quid tu constitueris: me
 um consilium accommodabo potissimum ad tuũ. quare
 expecto tuas litteras.

Vale.

M. T. C. Varroni, S. D.

C T si munus flagitare quamuis quis ostende
 ret: ne populus quidem solet: nisi concitatus:

C T si munus. Quia. M. Varro promiserat se scripturum aliquid quod ad Cice. mitteret. idque distulerat. Ideo
 Cice. nunc exigit promissum. quod ideo magis dicit esse debitum. quia ad eum miserat libros. iiii. Academico
 rum quos dicit esse tanq; admonitores obligationis Varronis. ostenditur igitur illud opus Academicorum fa
 ctum est per dialogum. quia introductæ sunt personæ loquentes. postesteturque se scripturum alias plura. & præsertim
 quia cum alio tempore possit fortasse habere honestas aliquas curas uel actiones. nunc dicit se sine litteris nullo mo
 do uiuere posse. **C** Et si. ponit similitudinem. cuius contrarium dicit se esse facturum. est autem sensus. licet populus
 non audeat populare munus aliquod ludorum etiam ab aliquo propositum & promissum nisi aliquis incitauerit ip
 sum populum ut flagitet: tamen spe muneris ipsius Varronis se ita moueri scribit ut audeat eum non flagitare. sed
 admonere ut præstet promissum. **C** Munus. intelligimus non pecuniarum. sed ludorum qui populo exhibebantur
 ut diximus li. ii. ea epistola quæ incipit. Nempe non desuit studium declarandorum munerum. **C** Flagitare. exigere.
 instanter petere. **C** Nisi con. nisi compulsis persuasione tribunorum. aut alicuius uiri grauis. **C** Quis aliquis. **C** Osta
 deret. declarat. proponeret se esse exhibiturum.

Reiecta

Iam

Flagitare

Expectatione spe. Moneor adducor. Admoneam faciam te memorem. Quattuor ad. intelligit. iiii. libros academicorum: quos ad Varronem scripsit. Non ni. uere. aliquantulum audaces in petendo. Nosti enim hos scilicet libros uel admonitores idest alio codice scriptum erat os sine aspiratione: quod mihi non displicet: ut sit sensus nosti os idest audaciam loquendi. Adolescentioris idest iunioris quia uetustior cuius fuit auctor Plato erat uetecundior: mediam fuerunt fuisse Archefilat: ultimam Carneadis. Ex ea adolescentiores. Excitatos commetos. Media scilicet academi idest mihi eos libros ex adolescentiore academia: sed excitatos ex media idest capientes audaciam ex media academia quæ est etiam liberior ueteri.

tamen ego expectatione promissi tui moueor: ut admoneam te: non ut flagitem. Mihi autem ad te quattuor admonitores non nimis uerecundos. Nostienim profecto hos adolescentioris academiæ: ex eo igitur media excitatos mihi: qui metuo ne te forte flagitent. Ego autem mandauit ut rogarent expectabam omnino iam diu meque sustinebam: ne ad te prius ipse quid scriberem: quã aliquid accepissem: ut possem te remunerari quã simillimo munere: sed cum tardius faceres. i. ut ego interpretato: diligentius teneri non potui quin cõiunctionem studiorum amorisq; nostri: quo possem litterarum genere declararem. Fecit igitur sermonem inter nos habitum in Cumano: quum esset una Pomponius: tibi dedi partes Antiochianas quas a te probari intellexisse mihi uidebar mihi sumpsi Philonis: puto fore ut quum legeris: mirere nos id locutos esse inter nos quod nunquam locuti sumus: sed nostri morem dialogorum. Post hæc autem mi Varro quã plurima si uidetur & de nobis inter nos colloquemur sero fortasse: sed superiorum temporum fortuna reip. causam sustineat. Hæc ipsi præstare debemus: atque utinam qui & his temporibus atque aliquo si non bono: at saltem certo statu ciuitatis hæc inter nos studia exercere possimus. Quanquam tum quidem uel alia quæpiam rationes honestas nobis & curas & actiones darent Nunc autem quid est sine his cur uiuere uelimus. Mihi uero cum his ipsis uix: his autem detractis: nec uix quidem: sed hæc coram & sapius: migrationem & emptionem feliciter euenire uolo: tuumq; in ea re consilium probo: Cura ut ualeas.

Vale.

Dolobella. M. Ciceroni Salutem.

I uales gaudeo: equidem ualeo: & Tullia nostra recte ualet. Teretia minus habuit: sed certum scio iam conualuisse eam

Præterea rectissime sunt apud te omnia Et si nullo tpe in suspicionem tibi debui uenire: partium causa potius quã

tius cum Cæ. quam cum Pomp. magis quia ipse Dolobella esset Casarianus: quam quod eius utilitatis cupidus esset.

Qui scilicet monitores. Ne flagitent astute Cice. ostendit obligationem Varro. cum dicit uereri ne libri sui eum flagitent: quia acceptis his libris intelligat obligationem suam. Sustinebam me reprimerebam: ne scriberem aliquid ad te. Remunerari: actiua significatione. dixit idest redonare ut ita dicam. Tardius fa. i. cum differres in longum sed ne uideatur cum accusare negligentia: quæ differt promissa statim corripit dicent. Idest diligentius. nam plerunque differimus aliquid: eo quod diligentius uolumus id facere. Teneri prohiberi. Fecit: finxit. Pompo. atticus. Partes an. idest ut tu defenderes quod antiochus sentiebat. Quas partes. Probari a te: quia intelligebam tibi placere eius sententias. Philonis: is enim doctus uir fuit. Nos lo. esse. si in ipsis libris. Quod nũ. su. lo. cum essemus in tusculano: quia multa finxit nos locutos & addidi: quæ tamen non locuti sumus. Dialogorum idest quibus multa adduntur præterea ea quæ ante dicta sunt. Quam p. s. dicemus uel colloquimur. Fortasse senimis in longum. Sustineat defendat tueatur. Præstare efficere. Certo stabili nõ ita dubio ut nunc est. Tum si status reip. esset uel bonus uel certus. Quæpiam aliqua. Rationes uix modis. Curas cogitationes. Actiones negotia operationes. Nunc his miseris temporibus. Quod est quasi dicat nihil. Uix. s. est cur uicium uiuere. Cum. h. studis. Detrahit remotis idest si non essent hæc studia. Nec uix qui scilicet uiterem sed prorsus nullo modo. Migrationem discessum tuum ex tusculano. Emptionem emerat. n. uillam. ad quam se conferebat. Volo opto. Tuum con. i. iudicium.

I uales: postquam Pom. aliquot claudibus bellicis perculsus est: expulsusque est Italia: amisitque hispanias superatis ducibus suis Dolo-

bella gener Cice. hac epistola conatus est persuadere Cice. qui erat in castris Pomp. ut discedat ab ipso Pomp. in quo iam nullam uideret esse spem transferretque se uel Athenas. uel in qualem alium locum uacuum bello polliceatur autem se impetraturum omnia a Cæ. quæ ad Ciceronis dignitatem pertineant & de iis rebus petit sibi rescribi per eundem tabellarium. Minus belle non satis bene. Iam cõ. iam bene habere. & facta bene ualente & sana. Apud te. domi tuæ: in rebus tuis. Et hoc dicit quamuis Cice. nunquam debuerit suspicari Dolobellam suadere ei: ut esset potius cum Cæ. quam cum Pomp. magis quia ipse Dolobella esset Casarianus: quam quod eius utilitatis cupidus esset.

Epist. Tul.

T III

Epistolarum Familiarium

nunc tamen dicit se multo magis eandem habere opinionem: cum uideat uictoriam inclinatum erga Cæ. Causa peritum id est causa Cæsaris id est quia sequar partes ipsius Cæ. Quam tua id est causa. Nobiscum mecum. Certe: saltem si nolles te coniungere Cæsari.

In ocium: in pacem non sequeris castra.

Inclinata: perdere. Pie ex pietate: quia sumus affinitate coniuncti & eam pietatem tibi debeo: quam patri.

Sive pro id est siue placebunt. Ab optimo animo ab optima intentione. Animaduertis: iam enumerat causas quibus suadeat discedendum a Pomp.

Gloria rerum gestarum. Quæ est iam multum eum admiratur. Clientulis: amicis obsequiis. Ostentare iactare. Cuique infirmo: cuique etiam minimo uiro. Honeste. quia sine maxima infamia fugere non potest.

Veterano optimo laboribus militæ exercitato. Circunualato obsessio a Cæ. Brundisii. Sic animaduertendo. & tuam & illius spem. Hoc pe. præsentis obsidionis.

Abdidit artificiose dixit non contulerit: sed adhibuit quasi fugiens & timens occultauerit.

Consulas prouideas consilium capias. Aliquando tandem. Cuius cuiuslibet: etiam is qui non curat salutem tuam. Satisfactum: occurri obiectioni quia sciebat se loqui cum uiro forti & amico reip. sic illud ad Aeneam apud Virg. Sat patriæ priamque datum.

Officio quo eras strictus erga Põ. propter beneficia ab eo in te collata. Familiaritati erga Pom.

Partibus quia ostendisti te male defendere eam partem quæ esset tuistor.

Ubi est resp. quia est cum uictore.

Illam ueterem: quæ olim esse consueuerat.

Simus in nulla amittamur & ueterem & nouam. Mi. tu. ci. blanditur ei.

Quamuis qualibet potius quam sis cum Pom.

Quod ut recipias te Athenas uel in alium quamuis locum quietum.

Aduolen. celeriter accuram & uentam. Imperatore Cæ.

Qua est humanitas qua est. Tibi ipsi. tibi sine alterius auxilio.

Et mei pollicetur se tamen præcaturum Cæ. pro eo.

Tabellarius qui fert litteras. Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

Referat reportet.

tua tibi sua. Irem: ut te aut cum Cæsare nobiscum coniungeres: aut certe in ocium referres: præcipue iam nunc inclinata uictoria: ne possum quidem in nullam aliam incidere opinionem: nisi in eam in qua. s. te tibi suadere uidear quod pie tacere non possum. Tu autem mi Cicero si hæc accipies: ut siue probabuntur: siue non ab optimo certe animo ac deditissimo tibi & cogitata & scripta esse iudices. Animaduertis Cn. Pompeium nec nominis sui: nec rerum gestarum gloria: neque etiam regum & nationum clientelis: quas ostentare crebro solebat esse tutum. Et hoc etiam quod infirmo cuique contingit: illi non posse contingere: ut honeste effugere possit pulso Italia: amissis Hispaniis: capto exercitu ueterano: circunualato nunc denique quod nescio an ulli unquam nostro acciderit imperatori. Quamobrem quid aut ille sperare possit: aut tu: animum aduerte pro tua prudentia: sic. n. facillime quod tibi utilissimum erit consilii capies. Illud autem a te peto: ut si iam ille euitauerit hoc periculum: & se abdidit in classem tu tuis rebus consulas: & aliquando tibi potiusquam cuius sis amicus. Satisfactum est iam a te uel officio uel familiaritati: satisfactum etiam partibus & reip. quam tu probabas. Reliquum est ubi nunc est respu. ibi simus potiusquam dum illam ueterem sequamur: simus in nulla. Quare uelim mi iucundissime Cicero: si forte Pom. pulsus his locis rursus alias regiones petere cogatur ut tu te uel Athenas: uel in quauis quietam recipias ciuitate. Quod si eris facturum uelim mihi scribas: ut ego si ullo modo potero ad te aduolen. quæcumque de tua dignitate ab imperatore erunt impetranda quæ est humanitate Cæsar: facillimum erit ab eo tibi ipsi impetrare & meas tam præces apud eum minimum auctoritatis habituras puto. Erit tuæ quoque fidei & humanitatis curare ut is tabellarius quæ ad te misit: reuerti possit ad me & a te mihi litteras referat.

M. T. C. Dolobellæ. S. D.

Non sum ausus Saluio nostro nihil ad te litterarum dare: nec me hercule habebam quid scriberem nisi te a me mirabiliter amari: de quo etiam nihil scribete me: te non dubitare certe scio. Omnino mihi scriberem. Romæ ubi ego sum. Nisi forte quasi dicat quod est dignum risu. Nostrum amicum & familiarem.

Tabellarius

Non sum cum non haberet Cicero. aliquid graue quod ad Dolobellam scriberet & tamen Saluio ad eum proficiscenti non auderet negare litteras scribit rem facietam se delectum iudicem inter Nitiam quendam Vidium de quadam controuersia pecuniaria quam alter duobus uersiculis probare uolebat alter negabat significatque causam esse pro uideo idque se iudicaturum licet amicitia aliquando cœna fungor: fuerint acceptus dicit tamen se ita damnaturum Nitiam ut non ferat magnum damnum hæc autem cum ioco quodam dicit dein de ostendit se breuitus scribere quia incersi habet. an Dolobella læto an sollicito sit animo. Postremo dicit quum acceperit Popu. Romæ. mortem Pu. Syllæ. Mirabiliter uerementissime. Nihil scribere me. id est etiam si ego nihil scriberem. Romæ ubi ego sum. Nisi forte quasi dicat quod est dignum risu. Nostrum amicum & familiarem.

Quobus. u. i. breui scripto: quasi uersiculis quibusdam. Expensum pro. i. scribi. & scripto ostendit se pecuniam de-
dusse: id enim auctore Asconio significat expensum ferre. Alter Nitia. Aristarchus. i. tanquam Aristarchus. οβελ-
ιστη. i. negat oblitus erat. Aristarchus enim ut diximus li. ii. ad Appium interpretatus est Homerum: & quonia
multi uerfus putantur additi Homero qui ab eo facti non sunt: quos minime probabat Homeri esse: negligebat: sic Ci-
ce. Ut enim Aristar. hus Homeri uersum negat quem non probat. Sic tu li. ii. iocari q. directum non erit: ne putaris.
meum οβελιστη autem uerum significat uel hastam. οβελιστη uero iugulo: sed hoc loco significat oblitto: delect: repro-

hi magis litteræ sunt expectanda a te quã a me tibi: nihil.
enim Romæ geritur: quod te putem scire curare nisi forte
uis scire me inter Nitiam nostrum & Vidium iudicem
esse profert alter opinor duobus uersiculis expensum Ni-
tia. Aliter Aristarchus hos οβελιστη. Ego tanquam cri-
ticus antiquus iudicaturus sum utrum sint του ποιητου
an παραμυθου puto nunc dicere oblitus ne es igitur
fungorum: illorum: quos apud Nitiana & ingentium cu-
linarum cum sophia septimæ. Quid ergo: tu adeo mihi
excussam seueritatem ueterem putas ut ne in foro reli-
quia pristina frontis appareant. Sed tamen suauissimū.
συμιουτη nostrum præstabo integellum: nec commit-
tam ut si ego eum condemnauero tu restituas: ne habeat
bursam Placus: apud quem litteras discat. Sed quid ago
quum mihi sit incertum tranquillo nescis animo an ut
in bello in aliqua maiuscula cura negocioue uersere. la-
bor longius. Quum igitur mihi erit exploratum te liben-
ter esse risurum: scribam ad te pluribus. Te tamē hoc sci-
te uolo uahemeter populum sollicitum fuisse de. P. Syl-
la morte antequam certum scierit. Nunc quærere desie-
runt quomodo perierit: satis putant se scire quod sciunt
Ego cætera qui animo æquo fero: unum uereor ne hasta
Cæsaris refrixerit.

Aale.

M. T. C. Dolobellæ. S. D.

Pristina fron. quæ solebat esse grauis: neque mutari huiusmodi ille
dam me eundem esse: qui etiam. Sed tamen: licet uelim retinere pristinam seueritatem. συμιουτη conu-
uam scilicet nitiam: apud quem comedimus fungos. Præstabo. reddam. Integellum: idest indemnem. dimi-
nutium enim est ab integro. Nec committam: non sinam. Tu restituas: tu facias eum indemnem. Ne ha-
beat: scilicet non immittam ne. Planeus bursa: nomen proprium alio codice erat burse. & tunc intelligitur filius.
Apud quem locatur Cicero. erat enim ut conticimus nitia præceptor Planci imperitus. Sed quid ago corripit
seipsum quod scribat iocosa ad Dolobellam quem ignorat quo animo sit. In alt. cu. ma. in aliqua grandiuscula solli-
citudine: & tristitia. Ut in bel. i. solet fieri in quo nunquam possumus etiam sine cura. Labor desuo descendo scilicet
cet scribendo & loquendo est enim uerbum labor. Exploratum certum. Risurum. te esse animo tranquillo: ut ri-
dere possis. Pu. Syllæ: hic erat de genere. L. Syllæ. Scierit cer. i. eum esse mortuum. Desierunt: omiserunt: cessa-
runt: est autem synthesis: populus desierunt quia eum significat non cum uoce concordat uerbum. Quod scis. esse
mortuum. Vnum tantum solum. Vereor timeo. Ne ha. Cæ. re. i. quod adhuc seruat hasta Cæ. non adhuc rescri-
pserit idest cessauerit incertum autem utrum intelligat hastam Cæ. de bello. an de subhastatione bonorum præscripto
rum quam fecit Cæ. Ci. ii. offi. Sic par est agere cum ciuibus non ut iam bis uidimus hastam in foro ponere. & bona
eiuium uoci subiacere præconis.

Expensum
fero
Aristar-
chus

Obeliscus
Asteriscus
Critica

cochleas

Integellum

Labor

El meo. Tantum ut alio loco diximus amavit Tulliam filiam uxorem Dolobellæ: ut quidam etiam de eo falso turpissime suspicari sint: eius enim mortem ut ipse supra ad Sulpi. scri. molestissime tulit quod idem hac epistola ostendit. Dicit enim quod mallet Dolobellam accipere litteras de interitu suo: quod de obitu filiae suae: cuius casu dicit se gravissime affectum: ostendit autem se desiderare aduentum Dolo. postremo quia Dolo. scripserat se sustinere multa bella: ut defenderet Cice. aduersus obrectatores dicit Cice. se gaudere non tam quod Dolo. refuter si quid falso ascribitur sibi quam quod cognoscat se ab eo amari. **U**el etiam. **M**eo ipsi. meo proprio. **I**nteritu morte. **E**o. c. s. de morte Tulliae filiae meae uxoris tuae. **A**fflictus percussus. **M**oderatius æquius moderatius. **S**i te ha. i. si ad esses. **M**ultum le. s. de dolore. **O**ffendas inuenies. Ita af. ita di spofira: ita dolore commotum. **H**ominem. q. d. subiectum omnibus tælis fortunæ & legibus naturæ. **S**uccumbendum for. uincendum a fortuna. **H**ilaritas iucunditas quæ mihi aspectu Tulliae offerebatur. **E**t si. propter elegantissimos mores. & mirabilem faciendam ut ipse supra ad Sulpi. **H**abebam quo con. ubi cõquiescerem cuius in sermone & suauitate omnes curas doloresq; deponerem. **F**irmitatem constantiam fortitudinem in ferendo hoc casu: sic etiam ad Ser. Sul. Turpe. n. esse existimo me non ita ferre hunc casum meum: ut tui sapientia præditus ferendum putas sed opprimor interdum & uix resisto dolori. **E**adem quam re. i. talem qualem reliquisti. **P**ræ. ha. contentiones cum multis qui mihi detrahunt. **M**ea causa quia emas me. **L**aboro curo. **R**efutetur conuincatur. **O**bractat detrahunt maledicunt. **I**ntelligatur me a te amari. **U**na si. **C**onfirmatus propter dolorem quem accepi de obitu filiae.

Ratulor. Cõrulerat se Dolobella bacias ad balnea. sed cum antea fuisset illic aliquantulum morbosus & molestus scripserat Dolobella factum esse salubre. Itaque hac epistola Ci. ei gratulatur & ei assentatur cum dicit se non mirari aerem & terras mutare naturam suam ad commodum ipsi Dolobellæ. Deinde quia petiuerat Dolobella orationem quæ Ci. habuerat pro Deiotaro rege. Responderatq; Ci. se non habere eam: hac epistola dicit se habuisse apud se: sed non sciuisse: extenuatq; Ci. orationem illam ut uitet arrogantiam. **S**i quidem quontam. **S**alubres sane: salutifere. **N**isi for. ac si dicat nisi id fiat in gratiam tuam. **A**ssentantur blandiuntur. **O**blitæ sui. i. nisi reliquerunt naturam suam propter te Vir. Oblitus ne sui ita est Ithacus. **C**œlum aera. **V**im potestatem. **D**imittere: non exercere. **S**i ita cõ. ti. si ita tibi con. ducat. & utile sit. **O**ratunculam: usus est diminutio arrogantiae uitædæ gratia. Pro dei. quæ habuit pro Deiotaro rege armeniae: quæ accusatus fuerat a nepote suo apud Cæ. quod ei parasset insidias. & quod dixisset Cæ. plausus non esse factum a Po. ro. tanquam tyranno. **R**egrebas: exigebas. **Q**uod hære eam mecum. **T**enuem paruam non multum locupletem copia orationis. **N**ec di. scri. nec ualde dignam cuius exemplum accipias eam transcribendo. **H**ospiti: Deiotaro: quæ est uetus hospes & amicus meus. **M**unusculum ut haberet hanc orationem qualicumque per munusculum meo. **L**euitidæ leuidesæ genus uesti est auctore Seruio ita dictæ quoniam filio admodum raro. & leuiter densata & extra sit & prennis ordo est. Sed ego uolo mittere ueteri hospiti & amico munusculum leuidesæ idest hanc orationem tanquam munusculum leuidesæ idest uilis uestis translative intelligit orationem crasso filo sermōis contextam: non quod ita sit: sed quia non uide extollere res suas. **I**psius deiotari quia & ipse dabat munera parua. **I**nfamat aliorum iniuriam. i. faciat ut qui tibi iniuriam faciunt infames sint faciat dedecus aliorum iniuriæ.

El meo ipsius interitu: mallet meas litteras desiderares. Quam eo casu quo sum grauissimo afflictus: quem ferrem. certe moderatius si te haberem. Nam & oratio tua prudens & amor erga me singularis multum leuaret. sed quando breui tempore ut opinio nostra est: te sum uisurus. Ita me affectum offendes: ut multum a te possim iuari: non quod ita sum fractus ut aut hominem me esse oblitus sum aut fortunæ succumbendum putem: sed tamen hilaritas illa nostra & suauitas: quæ te præter ceteros delectabat: erepta mihi omnis est. Firmi tatem tamen & constantiam si modo fuit aliquando in nobis eandem cognosces quam reliquisti. Quod scribis prælia te mea causa sustinere: non tam id laboro: ut si quod mihi obrectent a te refutentur: quæ intelligi cupio: quod certe intelligitur mea te amari. quod ut facias: te etiam atque etiam rogo. Ignoscasque breuitati mearum litterarum Nam & celeriter una futuros nos arbitror: & nondum sum satis confirmatus ad scribendum. **V**ale.

M. T. C. Dolobellæ. S. D.

Ratulor bacias nostris si quidem ut scribis salubres repente factæ sunt: nisi forte te amant: & tibi assentantur: & tam diu dum tu ades sunt oblitæ sui. Quo id quidem si ita est minime miror: Cœlum etiam & terras uim suam si tibi ita conueniat dimittere. Oratiunculam pro Deiotaro quæ requirebas habebam mecum: quod non putaram. Itaque eam tibi misi: quæ uelim sic legas: ut eam tenuem & inopem: nec scriptione magno pere dignam. Sed. ego hospiti ueteri: & amico munusculum mittere uolui Leuidense Crasso filo cuiusmodi ipsius solent esse munera. Tu ueli animo sapienti fortique sis: ut tua moderatio: & grauitas aliorum infamet iniuriam. **V**ale.

M. T. C. Dolobellæ. S. D.

Tenuem paruam non multum locupletem copia orationis. **N**ec di. scri. nec ualde dignam cuius exemplum accipias eam transcribendo. **H**ospiti: Deiotaro: quæ est uetus hospes & amicus meus. **M**unusculum ut haberet hanc orationem qualicumque per munusculum meo. **L**euitidæ leuidesæ genus uesti est auctore Seruio ita dictæ quoniam filio admodum raro. & leuiter densata & extra sit & prennis ordo est. Sed ego uolo mittere ueteri hospiti & amico munusculum leuidesæ idest hanc orationem tanquam munusculum leuidesæ idest uilis uestis translative intelligit orationem crasso filo sermōis contextam: non quod ita sit: sed quia non uide extollere res suas. **I**psius deiotari quia & ipse dabat munera parua. **I**nfamat aliorum iniuriam. i. faciat ut qui tibi iniuriam faciunt infames sint faciat dedecus aliorum iniuriæ.

Vberinus. cum plurimum posset dolobella apud Cæ. commendat ei. Cice. C. Suberinum & M. Plancum: non solum familiares suos: sed etiam læptæ: quæ Cice. plurimum diligebat. Cum igitur post deuterum Afranium hi confugissent in hispaniam tanquam in locum tutum: & ibi repente bello fuissent oppressi: rogat Cice. dolobellam: ut eos commedatos habeat: & quoniam nam prohibebantur patria: quia secuti erant pom. partes: rogat etiam ut & sua & læptæ candet operam cum Cæ. ut restituantur in patriam præsertim cum non sint diuites ut Cæ. possit eis munus adimere. ¶ Calenus ex caleno quæ est ut scri. Stra. urbs campaniæ ad iuncta Casilino utroque ex latine latere dextrorsum. ¶ Nostri. utriusque amicissimi. ¶ Perne: magna necessitudine coniunctus. M. Varrone. i. ad quem Cice. supra scripsit epistolam. ¶ In ea pro. hispania. ¶ Afranium: ducem Pom. ¶ Superatum: uictum simul cum petreio ab exercitu Cæ. ¶ Putarat: quia existimabamus illam prouinciam superatis illis ducibus fore uacuum bello. ¶ In ea ipsa mala in bella. ¶ Sirauerat: uitare curauerat. ¶ Oppressus circumuentus. ¶ Con. motum excitatum. ¶ A scapula is unus ex Pompei factionis ducibus fuit qui bellum in hispaniam excitauit quod postea Sextus Pom. filius Pompei confirmauit: & secutus est superatus postea apud Mundum. ¶ Nulla ratione nulla uita nullo modo. ¶ Erupere liberare. ¶ Ab illa miseria in felicitate bellorum. ¶ Eadem causa id est similis quia & ipse profectus est in hispaniam ut etiam uitaret bellum in quod incidit. ¶ Hæredis puto esse cognomen. ¶ Idem etiam fuit suberinus. ¶ Studio amore. ¶ Hos am. Suberinus & planius. ¶ Volo cupio. ¶ Ipsorum causa id est eorum respectu scilicet ut sint tibi commendati. uel uolo ipsorum causa id est ipsis bene cupio. ¶ In eo. ut ipsorum causa uelim. ¶ Amicitia quæ est mihi cum eis. ¶ Et hu. quia hominis est homini prodesse. ¶ Lepta ue. addit & aliam causam. quia uidet hæc rem magnæ curæ esse læptæ. ¶ Cum læpta ita la. ita curet & ita sit sollicitus pro eis. ¶ Ei? for. res eius. ¶ In discret. in periculum id est ita ut uideatur agi de periculo rerum suarum. ¶ Proxime atque il. i. paulo minus aut æque id est tantum & æqualiter. ¶ Laborare angere curare. ¶ Ad quod me multum ames. ¶ In hac re si habueris commendatos hos duos. ¶ Vel correctio. ¶ Si pate. quia amicus non debet peti se orari. ¶ Calamitosos infelices infortunatos Nemo ui. f. o. quia omnes sumus obiecti fortunæ & ita excusat eius ne uideatur incidisse in calamitatem culpa sua. quia si ita esset essent minus digni fauore & auxilio. ¶ Velisque ostendit Cice. hoc beneficio non solum illos duos in quos conferetur sed etiam totum oppidum calenum & maxime Leptam obligatum iri. est igitur ordo & peto ut uelis me dare hoc munus per te. ¶ Cum. id est & ¶ Ipsis amicis suberino & planio. ¶ Municipio oppido. ¶ Tum maxime & præcipue. ¶ Lepta cui hi duo sunt familiarissimi. ¶ Nihil nisi nocet. ¶ Des fa. patrimonium. ¶ Exigua tenuis. perua. ¶ Vix equestris scilicet est res familiaris id est uix tanta. quanta exigit census equestris quem oportebat esse quadrigentorum militum sestertium. ¶ Vita quam poterat eis. eripere quia fuerant eis hostes: & secuti fuerant Pom. ¶ Sun

Aius suberinus Calenus & meus est familiaris: & Læptæ nostri familiarissimi per necessarius. Is cum uitandi belli causa profectus esset in Hispaniam cum M. Varrone ante bellum: ut in ea prouincia esset in qua nemo nostrum post Afranium superatum bellum fore putarat: incidit in ea ipsa mala: quæ summo studio uitauerat. Oppressus est enim bello repentino: quod bellum commotum a Scapula: ita postea confirmatum est a Pom. ut nulla ratione se ab illa miseria eripere posset. Eadem causa fere est. M. Planii hæredis: qui est item ut Calenus Læptæ nostri familiarissimus. Hos igitur ambos tibi sic commendo: ut maiore cura studio: sollicitudine animi commendare non possim. Volo ipsum forum causa: meque in eo uacillanter & amicitia mouet & humanitas. Læpta uero quum ita labore: ut eius fortunæ uidebantur in discrimen uenire non possum ego non aut proxime atque ille: aut etiam æque laborare. Quapropter & si sæpe expertus sum quantum me amares: tamen sic uelim tibi persuadeas id me in hac re maxime iudicatum. Peto igitur a te uel si pateris oro ut homines miseros: & fortuna quæ uitare nemo potest magisque culpa calamitosos conserues incolumes. Velisque per te me hoc muneris cum ipsis amicis omnibus tum municipio Caleno: quo cum mihi magna necessitudo est: tum Læptæ quem omnibus antepono dare. quod dicturus sum: puto equidem non ualde ad rem pertinere: sed tamen nihil obest dicere res familiaris alteri eorum ualde exigua est: alteri uix equestris. Quapropter quum his Cæsar uitam sua liberalitate concessit: nec est: quod his præterea maximo opere possit adimere: reditum si me tantum amas: quantum certe amas hominibus confice: in quo nihil est præter uitam longam: quæ iccirco non fugiunt & ut uiuant cum suis: & moriantur domi: quod ut enitare: cõtendatque uel potius ut perficias: posse. n. te mihi persuasi uacillanter te etiam atque etiam rogo.

M. T. C. Dolobella. S. D.

¶ Lepta cui hi duo sunt familiarissimi. ¶ Nihil nisi nocet. ¶ Des fa. patrimonium. ¶ Exigua tenuis. perua. ¶ Vix equestris scilicet est res familiaris id est uix tanta. quanta exigit census equestris quem oportebat esse quadrigentorum militum sestertium. ¶ Vita quam poterat eis. eripere quia fuerant eis hostes: & secuti fuerant Pom. ¶ Sun

T si Julio Cæ. in senatu interfecto: cum qdam ei aram & magnos honores decernerent Dolobella consulsim
 e gulari animi magnitudine eis restitit: & puniēdos curauit: q̄ tanta iustitia ab omnibus factum existimatum est:
 ut uacemēter a toto populo probaretur: in quo Ci. nunc uacemēter gratulatur ipsi Dolobel. ostendens lau
 dem & gloriam eius sapientiæ sibi a multis ex magna parte attribui: qui existimabant Dolo. talem esse: quia ita fuisse
 institutus p̄ceptis & monitis ci. licet ipse Dolobella ea faceret sponte sua & proprio iudicio. Itaque ci. dicit multum ad
 ditum esse ad morem: quo antea prosequeretur eum sicut etiam erga Brutum postq̄ Cæ. interfecit: hortatur autem euz
 ut pergat quæadmodum incepit: & imitetur

seipsum deinde ut non solum tuetur interfecto
 res cæ. qui fuerunt auctores libertatis. sed et
 ornēt: & honoribus amplificet: postremo eum
 mouet ut salutem diligenter custodiat cū reip.
 conseruatio ex eo pendeat. ¶ Aduertendū est
 tamen Cic. seipsum latenter laudare licet dissi
 mulet. ¶ Tu. s. sola & propria. ¶ Non pos
 sum non cō. non possum negare non possum fa
 cere: quin aperte dicā. ¶ Cumulati: impleri tra
 ctum a mensuris quibus nihil potest addi.

¶ Socium: participē. ¶ Conuenio autem: pa
 renthesis. ¶ Valitudinis cā. s. curandæ qui ue
 niunt huc tanq̄ ad loca salubria ut eurent uali
 tudinem: aut ut bene ualeant. ¶ Municipis:
 ex ciuitatibus: quibus ab urbe romana tantū
 modo muneris partem non etiam magistratū
 licebat accipere: diximus alio loco plura ex
 auctoritate Festi & A. Ge. Quin: qui non.

¶ Continuo. statim. ¶ Obtemperans: parens:
 auscultans. ¶ Tespon. per te ipsum. s. ne mo
 nitis meis. ¶ Tuo iudicio: tuo consilio. ¶ Ne
 que assem. eis: quod me p̄ceptis obtēperās
 te p̄biturus sis singularem consulem. ¶ Ois
 tota si laus tua. ¶ Profecta: deducta processif
 se. ¶ Neque ne neque recuso. ¶ Etiam quam
 fest. i. etiam aliquanto plus q̄ deceat. ¶ Est ta.
 probat Ci. exemplo quod non modo dolobel
 la non debeat indignari: si Cic. consilio multa
 recte facere dare & putetur: uerum etiam po
 tius debeat gaudere. ¶ Non. ali. a di. i. non cō
 tra honorem. ¶ Quod ipsi: argumētum a ma
 iori ad minus. ¶ Ipsi: emphasim habet. ¶ Re
 gum re. sic Oui. in heroi. Tantalidas omnes
 ipsungue regebat Achilles: His pars misit
 tæ: dux erat ille ducum. Aliquem. ne. i. aliquē
 similem. ¶ Nestor: qui sæpe dabat consilia
 Agamemnoni: es cuius Nestoris lingua ut ait
 Hor. Dulcior melle suebat oratio & dux ille
 græciæ nunq̄ oprauit ut Aiæcis Similes habe
 rent at ut nestoris: quod sibi si accideret non
 dubitabat quin breui esset Troia peritura.

¶ Mihi uero: quasi dicat nec tibi est turpe: &
 mihi est magnæ gloriæ. ¶ Quasi alumnū
 disciplinæ meæ. id est tanq̄ mea disciplina in
 titutum. ¶ Cæ. auunculus. M. Antonii.

¶ Tantum uales: tantum habes: auctori
 tatis. ¶ Apud filium sor. apud. M. An. natum est
 sorote mea. ¶ Vere id est teipsa nam multi con
 sules sunt solo nomine: qui tamen re ipsa non
 consulunt reipu. sicut tu fecisti & nunc Dolo.

¶ De factu. de eo qd̄ egisti in puniendis iis
 qui uidebantur contra libertatem romanam sentire: & facere. ¶ Salutaris: utilius. ¶ Vna uos omnium id est omnes
 uno ore ita dicunt. ¶ Atque nunc Cice. petit admitti in partem gloriæ ipsius Dolobellæ. ¶ Hanc sal. hære. id est licet
 non merear: nec debeam esse particeps gloriæ tuæ: tamen patiaris me esse hæredem huius tuæ gloriæ. ¶ Quam
 quam nunc Cice. artificiose se corrigit dicens se potius daturum omnes laudes suas si quas habet ipsi Dolobellæ quā
 diminutum aliquid de illius laudibus.

S T si contentus eram mi Dolobella tua gloria:
 fatiq; ex ea magnam latitiam uoluptatemque
 capiebam: tamen non possum non confiteri cu

mulari me maximo gaudio: q; uulgo hominum opinio
 socium me ascribat tuis laudibus. neminem conueni: cō
 uenio autem plurimos quottidie. Sunt. n. permulti opti
 mi uiri: qui ualitudinis causa in hæc loca conueniant.
 Præterea ex municipiis frequentes necessarij mei: quam
 omnes cum te summis laudibus ad cœlum extulerunt cō
 tinuo mihi maximas gratias agant. Negant enim se du
 bitare quin tu meis p̄ceptis & consiliis obtemperans:
 præstantissimum te ciuem & singularem consulem præ
 beas Quibus ego q̄q̄ uerissime possum respondere: teq;
 quod facias tuo iudicio & tua sponte facere: nec cuiusq;
 egere consilio tamen neq; plane assentior ne imminuam
 tuam laudem: si omnia a meis consiliis profecta uideat
 neq; ualde nego. Sum. n. auuidior etiam quā satis est glo
 riæ. Est tamen non alienum a dignitate tua: quod ipsi
 Agamēnoni regi regum fuit honestum habere aliquē in
 consiliis Nestorem. Mihi uero gloriosum te iuuenē con
 sulem florere laudibus quasi alūnum disciplinæ meæ. L.
 quidem Cæ. cum ad eum ægrotum neapoli uenissem: q̄q̄
 opræssus totius corporis doloribus: tamē antequam me
 plane salutauerit o mi Cicero inquit gratulor tibi cum
 tantum uales apud Dolobellam: quātum si ego apud so
 roris filium ualerē: salui esse possemus. Dolobellæ uero
 tuo & gratulor & grās ago: quē quidem post te consulē
 solum possumus uere consulem dicere. Deinde multa de
 facto ac de re gesta: tum nihil magnificētius: nihil p̄clari
 us actum unquam: nihil reipu. salutaris. Atq; hæc una
 uox omnium ē: A te autem peto ut me hæc quasi falsam
 hæreditatem alienæ gloriæ sinas cernere: meq; aliqua ex
 parte in societatem tuarum laudum uenire patiare: quāq;
 mi Dolobella: hæc. n. iocatus sum libentius omnes me

Cumula
ti

Quin

M. T. C. Dolobellæ. 2. D.

Transfuderim: pro transfundam: & transmittam: uel transfunderem. Exhausterim: attulerim: imouerim. His: qua
 gessisti in consulatu tuo. Nihil fuerit ar. in amo. i. nihil magis fuerit incensum amore: q̄ ego sum incensus amore tuo.
 Nihil est. n. ostendit Ci. amorem suum excitatum esse erga Dolobellam pp̄ solam uirtutem. Amabilius: q̄ magis
 mereatur amari. Semper amauit: probat q̄ nihil sit uirtute amabilius: q̄a pp̄ eam dicit Brutum a se plurimum amari:

as si modo sunt aliquæ meæ laudes: ad te transfuderim: quā aliquam partem exhausterim ex tuis. Nam quum te semper tantum dilexerim: quantum intelligere potuisti: tum his tuis factis sic incensus sum: ut nihil unquam in amore mihi fuerit ardētius Nihil est enim (mihi crede) uirtute formosius: nihil pulchrius: nihil amabilius. Semper amauit ut scis. M. Brutum propter eius summum ingēium: suauissimos mores: singularem probitatem: atq; constantiam. Tamen idibus marti. tantum accessit ad amorem ut mirarer locum fuisse augendi in eo q̄ mihi iam pridem esse cumulatam etiam uidebatur Quis erat qui putaret ad eum amorem quem erga te habebam posse aliquid accedere: tantum accessit ut mihi nunc deniq; amare uidear ante dilexisse. quare quidem q̄ ego te hortor: ut dignitati & gloriæ seruias: proponas tibi claros uiros: quod facere solent qui hortantur. Neminem habeo clariorem quā te ipsum: te immitere oportet: tæcum ipse certes: Non licet quidem iam tantis rebus gestis non tui similem esse. Quod quum ita sit hortatio non est necessaria Gratulatum magis est utendum Contingit. n. tibi quod haud scio: an nemini ut summa seueritas: animaduersionis non modo non inuidiosa: sed etiam popularis esset: & cum bonis omnibus tum infirmo cuiq; gratissima: Hoc si tibi fortuna quandam contigisset gratularer felicitati tuæ sed contigit magnitudine tum animi tum etiam ingeni atq; consilii Legi. n. concionem tuam: nihil illa sapientius ita pedetentim & gradatim: tum accessus te ad causam facti: tum recessus ut res ipsa maturitatem tibi animaduertendi omnium consensu daret. Liberasti igitur & urbem periculo: & ciuitatem metu: neq; solū ad tempus maximam utilitatem attulisti: sed etiam ad exemplum facti. intelligere debes in te repositam esse rēp. tibi q̄ non modo tuendos: sed etiam ornandos esse illos uiros a quibus initium libertatis profectum est. Sed de his rebus coram plura propediem spero. Tu quando remp. nosq; conseruas fac ut diligentissime te ipsum mi dolobella custodias.

M. C. Papy. Pato. S. D.

d Vabus tuis epistolis respondebo uni quam quatri duo ante acceperā a Zelo: alteri q̄ at

& p̄cipue postq̄ interfecit caesarem: q̄a eo die ostendit uirtutē suā cum patriam tyrānide liberauit. Idibus mar. quintodecimo die marti cum caesarem interfecit. Accessit: additū ē. Augēdi: amorē. Cumulatū: plenissimū: q̄ nullum augmentum accipere posse uideretur. Quis. e. sicut dixit auctum fuisse amorem suū erga Brutū pp̄ mortē ca. ita dicit auctum amorem: q̄ uidebat cumulatissimus erga dolobellam. Nunc amare: ponit apertissimā differētiā inter amare & diligere: quōtā amare maiorem uim habet. Seruias: obtēpetes i. facias id q̄ & dignitas & gloria tua exigūt. Proponas: subauditū est. q̄ est q̄ hortor te: ut pponas tibi &c. Quod. s. proponere claros uiros. Tecū. e. ē. ti. reip. & quotidie aliqd̄ melius facere. Nō. li. n. e. t. s. i. n̄ potes nō esse is: qui es. i. clarissimus. Hortatio: ad dignitatē & gloriā cōparandā. Magis potius q̄ hortatione. An. ne. s. cōtingerit. Seueritas: asperitas. Aduersionis: punitionis i eos q̄ aram & colonā & reliques honores Caesa. decreuissent uel in eos q̄ contra libertatem patriæ sentirent. Non. in. i. non odiosa. nam iudicia ut alio loco diximus interdū pro odio ponitur. Postularis. grata populo fauorib; plena. Infimo. i. ēt. plābeis. Cōsiliū. sapiētiae. Concionē: orationē: licet alta ēt interdum significet: ut alio loco diximus. Accessus ingressus exordiū. Recessus: cōclusio. Pedetentim: paulatim. Res. i. rei. honestas. Cōsentio. o. i. oibus concedentibus & probantibus. Urbem aedificia ipsa. Ciuitatem. ciues. Ad. t. s. aliquod. i. ad p̄ns. Reposita i te. i. in te habere magnum p̄siciū. & esse sub tutela tua. Illos ui. Brutum & Cassiū. Profectum est p̄cessit factū est. Plura. s. dicam. Quando quontam. Nos ciues romanos. Vabus. Vnam epistolaz scripserat. Pato. d. tus ad Ciceronem gratum esse eius erga se aium quem eius litteris perspexisset p̄cipue q̄ ei esset magnæ curæ ualutudo sua quare respondens Ci. dicit maiorem eē re ipsa q̄ ille absens litteris perspicere potuisset deinde cum uāhementer laudat qd̄ tantum dignus esset amari cōmendatque plurimum eius sales & facerias. ita ut eum comparet clarissimis oratoribus ex quo merito dicit se perturbatum esse quod intelligisset talem utrum male habere q̄ Papyrius scripserat se admirari. Altera autem epistola excusauerat se partus quod non distuassisset Cice. ut emerēs domum Neapoli sic insituerat. sed exhortam ut conseruaret q̄ romæ haberet ad quā omnia scripsit Cice. & ostendit nullam causam ue quare nunc debeat notare esse ro. quis oīdat se i magna esse extimatione romæ. Postremo petit se reddi certiore de Silana domo q̄lis sit erat enim ci. eā empturus. Quat. an. s. q̄ scriberē

Amare:

Inuidia:

Accessus
Pedetē
tita

Epistolarum familiarium

ad re. i. quatuor diebus pteritis. A zelo nomē pprū. **P**ilero ta. cuius officiū est ferre tabellas. i. litteras. Ex prior. inci-
pit rñdere prio. litteris: hic text? reperit uariatus: iueni. n. codicē i quo ita scriptū erat. **E**x prio. lit. it. tibi p gratā
eē curā meā ualitudinis tuā q̄ tibi p̄spectā eē gaudeo: alii codices hñt alt? sed mihi magis p̄bat ea lectio: q̄ notauit. nā
ci. scripserat sibi magnā curā eē ualitudinē P̄ati. q̄ et patebit inferius. **P**erinde ut. e. r. t. ita ut ē i effectu. **P**erpicere
lit. cognoscere meis scriptis: q̄ maior est q̄ possim exprimere litteris. **A** fa. mul. t. a ualde multis. **N**omē: parēthēsis
q̄ oñdit ita eē q̄ intelligat se a multis amari. **I**lloz om. q̄bus uideo me diligi. **N**ā. q. p̄bat q̄ nemo sit et iucundior ip

Tabella
rius

Prudem

so P̄ato: nō tantū q̄ ab eo amet: q̄ et id ha-
bet ab aliis. sed q̄ ipse sit dignus amari. **P**ri-
dē diu. i. nā multo tpe. **C**ōstā. perseveranter.
Sed. t. cō. eē. m. i. q̄ m̄t alii faciūt sicut tu.
Quod. t. i. nūc dicit id q̄ ē p̄p̄riū ip̄s? P̄a-
ti. **S**ales: facietā. **S**aliores: suauiores la-
pidiores: p̄ponit at sales rōanos salib? atticis.
Vrbani: ciuiles: ornati. **L**icet exi. q̄. i. li-
cet putes de me qd uelis. **C**ap̄tor. delectōr.
Nostratib?: rōanis. nostrā gētis & patriā.
Oblitas la. i. latius morib? refertas ab obli-
uor p̄cipio. i. cū uideā eas esse uetustissimas
& sapere latinū. i. tales q̄les erāt tūc: cū primū
pigrini imissi sunt i Italia. nā postea supuenien-
te cogta galloz & ceteroz barbaroz icepit
pire gratia uerustaz facietariū. **P**eregrinitas
i. pegrini q̄ i urbē ueniunt. **I**nfula. immissa.
Bracatis. n. i. gallicis a braxis lōgioribus: q̄
bus utebant dicit aut nūc corruptas esse uete-
res facietas romanas in mixtione transalpina
rum & barbararū: ita uestigia ueteris leporis
in nullo remaneat. nisi in loco P̄ato. **E**t trā-
t. oino barbaris: & subaudit uideo eē oblitus.

Vestigium

Vestigium: signum: reliq̄as: tractum a pedi-
bus quorū sa. p̄z. apparent signa. **O**ēs gra-
Sempronii. Gracchū: & Tyberii: & calum:
gracchos uiros eruditissimos & facetos.
Vere ut di. cal. i. crassum oratorē intelligit de
quo ipse in. t. of. erat i. L. Crasso i. L. Philippo
multus lepos. **E**t lā. pp. C. Leliū de quo eo-
dem lib. de of. At iisdē t̄pibus in. M. Scau o &
in. M. Druso adolescente singularis seueritas.
In. C. Læto multa hilaritas: cōparat igitur
Petū Cī. his claris oratoribus. **M**ortar: iurā-
tis est. **V**ernaculæ: domesticæ: tractum a ser-
uis q̄ in domo nascuntur. qui uernæ appellan-
tur: inde uernacula lingua dicit: q̄ alii maternā
aliū uulgarem appellant. **A**d hos le. i. ad ta-
les facietas. **A**ccedat: addatur. **T**anta p.
supradixit curā. i. sollicitudinem. **E**xanimatū
attonitum percussum. **Q**uod aut respondet
secundæ ep̄st. **P**urgas: excusas. **E**mp̄tio-
nis nea. i. eius quod Neapoli eram empturus.
Auctorem: suauorem: consultorē. **A**lter in
altā partē. s. q̄ tu dixi. **N**ō li. m. i. me nō posse
facere id. **Q**uod ar. s. me facturum. **H**as
res. s. q̄s habeo romæ. **N**on oī. nō i totum.
Catulū. confutat rationem q̄ P̄atus confir-
mauerat exemplo catuli: qui nunq̄ cēsuit uē-
dendum esse Romæ: ut emeretur alibi: dicit

Verna-
cula
Vernæ
Vernacu-
la lingua

ergo q̄ illa tempora alia erant q̄ nunc. illis. ent^m temporibus dicit talem fuisse sta um reip. quod sibi placebat abesse
diutius ab urbe. quemadmodum nec catulo. **S**edebamus in pu. in loco honoratiore nauis quasi dicat eramus tunc
magistri & gubernatores nauis. per quam intelligit rempu. **C**lauum. gubernaculum. temorem quem tenet governa-
tor. Virg. v. ænei. **T**alia di. da. clauumque affixus & hærent. Nusquam amittebat. Idem lib. vi. Namque governacu-
lum multam uim forte repulsum. Cui datus hærebant custos. **N**unc hoc in tempore. **I**n sen. in loco uisissimo na-
uis. est. n. sentina pars in fundo nauis quo sordes defluunt: dicta quod grauitur sentiatu eius odor. lu. Tunc sentina
grauis intelligit autem Cī. se uix habere locum inter infimos ciuitatis. **M**inus. m. i. pauciora hæc autem dixit quia

tulerat Pilero tabellarius. Ex prioribus tuis litteris intel-
lexi pergratam tibi eē sniam meam & animum meū p̄spe-
ctum circa curam ualitudinis tuæ: quam tibi eē gaudeo.
Sed mihi crede non perinde ut ē re: absens lris perspice-
re potuisti. Nam quum satis a multis: non. n. possum ali-
ter dicere: & colī me uideam & diligi: nemo est illorum
omnium mihi te iucundior. Nam q̄ me amas quod id eē
pridē & constanter facis: est id quidē magnum: atq; haud
scio an maximum: sed tibi cōe cum multis: q̄ tu ipse tam
amandus est: atq; dulcis: atq; in omni genere iucundus:
id ē proprie tuū. Accedunt non Attici: sed saliores q̄ illi
Atricorum romani ueteres atq; urbani sales. Ego autem
existimes licet quidlibet mirifice capior facietis maxī-
me n̄ratibus: p̄sertim cum eas uideam primū oblitus la-
tio tum quum in urbem nostram infusa est perigrinitas.
Nunc uero placet etiā bracatis & transalpinis nationi-
bus: ut nullum ueteris leporis uestigium appareat Itaque
quum te uideo omnes mihi Gracchos: omnes Lucillos:
uere ut dicam Crassos quoq; & Lælios uidere uideor. Mo-
riar si præter te quemquam reliquum habeo: in quo pos-
sim imaginem: antiquā & uernacula festiuitatis agnosce-
re. Ad hos lepores quum amor erga me tantus accedat:
miraris me tanta perturbatione ualitudinis tuæ tam gra-
uiter exanimatum fuisse. Quod autem ep̄stola altera
purgas te non dissuasorem mihi emptionis Neapolita-
næ fuisse: sed auctorem moderationis urbanæ: neque ego
aliter accepi: intellexi tamen idem quod his intelligo lit-
teris non existimasse te mihi dicere id quod ego arbitra-
bar: Res has non omnino quidē: sed magnam partē relin-
quere. Catulū mihi narras & illa tpa: quid simile? ne mi-
hi quidem ipsi tunc placebat diutius abeē a reipu. custo-
dia: sedebamus. n. in puppi: & clauum tenebamus. nunc
autem uix est in sentina locus. An minus multa sena-

eo absente multa senatuscō. fiebant: q̄ ei ascribebant cū esset oīno eorū ignarus. ¶ **U**r. frequēto. ¶ **A**ma. t. ridicule dixit amatorē quē nō noīauit. ¶ **C**um in. m. u. cū cogito. ¶ **P**onor: adhibeor. ¶ **A**d sc. senatuscō. ¶ **I**n ar. & Sy. has duas potuit p oibus regionib' remotis. ¶ **I**n. m. seu. t. p mea snia secundū sniam meā. nā ut in alio loco exēplis p̄bauimus: & p & cōtra significat. ¶ **E**ffe. f. f. audīā celerius audio senatuscō. sniā meā ante esse delatū in remotas regiones q̄ facta sit aliqua mētio: ita oīa mihi ascribunt ēt q̄ non facta sunt. ¶ **L**ocari: ex loco dicere. ¶ **V**ltimis: remotissimis. ¶ **A**ppella. se appellauerim eos reges. ¶ **N**escie. na. i. quos nesciebā esse in mundo. ¶ **P**ræfectus p̄positus moribus. i. censor: & magister motum quem intelligat non satis coniectamus. ¶ **P**robo au. tuā. faciā ut tu consulēs: alii codices habent probō auctoritatem tuā sed melius placet prior lectio. ¶ **T**uos: qbus delectaris: & quos soles mihi appōere. ¶ **C**ō se. in. d. di. i. impendam in decem dies tantum q̄tuz lux sumptuaria decernit in singulos dies. ¶ **L**ux. f. q̄ sumptibus moduz perferibebat latæ sunt autē leges sumptuariæ ut docet Mac. in satur. prima orchina a. C. Orchio tri. ple. in qua perferibebatur numerus conuiuiarū. ¶ **S**e cunda. l. f. q̄ non ut prima cōhibebat numeruz conuiuariū. sed sumptibus modum fecit centū assibus: huc successit lex didia: deinde licinia: & multæ aliæ de qbus uide plane apud Marco. quia nimis longum esset hic recēscere. ¶ **M**i nus. i. non. ¶ **N**ihil gra. q̄ habitare apud te. ¶ **D**esperabam: non sperabam me posse assequi. ¶ **N**on ob. non deposui ex animo quin eam cupiam. ¶ **F**abris: mutariis & lignariis. ¶ **N**ihil uī. nihil defectus: ut puta quod sit male materiata: uitiū autē etiam ad alia trāsfertur q̄ ad homines. ut hinc de domo dixit uitiū: ut Oui. de domo Pirami & Thybæ q̄ rimosa erat dixit. ¶ **I**d uitiū: nulli per secula longa notatum. ¶ **M**ihi probabuntur: placebunt mihi.

Leges sumptuariæ

Vitiū

tusconsulta futura putas: si ego sum neapolim? Romæ quum sum & urgeo forum: senatusconsulta scribuntur apud amatorem tuum familiarem meum. Et quidē quū mihi in mentem uenit: ponor ad scribendum: & ante audio senatusconsultum in Armeniam & Syriam esse perlatum: quod in meam sniam factum esse dicatur: quā oīno mētionem ullam de ea re sciameē factam. Atq; hoc nolim me iocari putes. Nam mihi scio iam aregibus ultimis allatas esse litteras: quibus mihi gratias agant: q̄ se mea sententiā reges appellauerim: quos ego non modo reges appellatos: sed omnino natos nesciebam. Quid ergo est: tamē quamdiu hic erit noster his præfectus moribus parabo auctoritatē tuā: quum uero abierit ad fungos me tuos cōferam domum si habeo in denos dies singulos sumptuariæ legis dies conferam. Sin autem minus iuenero quod placeat: decreui habitare apud te: Scio enim tibi me gratius facere nihil posse. Domum Syllanā desperabā iam ut tibi proxime scripsi: sed tamen non obieci. Tu uelim ut scribis cum fabris eam p̄spicias. Si enim nihil est in parietibus aut in tecto uitiū cetera mihi probabuntur.

Vale.

M. T. C. Papirio Pato. S. D.

Electauerunt me tuæ līræ: in quibus primū cognoui amorem tuum erga me: qui te ad scribendum incitauit: uerētē ne Silius suo nuncio alix quid mihi sollicitudinīs attulisset. De quo & tu mihi antea scripseras bis quidem eodem exemplo: facile ut itelligerē te eē commotum: & ego tibi accurate rescripseram: ut quoquomodo in tali re atq; tpe aut liberarē te ista cura: aut certe leuarē. Sed qm̄ pximis quoq; lris ostēdis q̄tæ curæ tibi sit ea res: sic mi Pate habeto: quicquid arte fieri poterit. (Nō. n. iam satis est consilio pugnare: artificium quoddam excogitandum est). Sed tamen quicquid elaborari aut effici poterit: ad istorum beniuolentiā conciliandam & colligendam summo studio me consecutū

Electauerunt: Quum nosset Petus libertatem Ci. in loquendo & dicendo sententiā suam: uerebatur ne fortasse aliquid diceret quod animum Ce. aut eius amicorum offenderet: quia tunc rerum potiebatur Cæ. qui multis Pompeianis male erat amicus. ¶ **I**taque cum de ea re locutus esset cum Selicio timens ne Selictus ei aliquid sollicitudinīs afferret si ei hoc nunciasset. scripserat ad Ci. Binas litteras eodem exemplo: ut saltē unæ redderentur si alteræ amisse fuissent: quibus consulebat quid esset agendum: ad quas primum Ci. dixit se rescripsisse diligenter. De inde narrat quo artificio & moderatione utatur in uiuendo cum Cæ. & Cæsarianis a quibus dicit se & coli & amari quoniam nihil dicat quod merito eorum amicos offendat quod si fortasse aliqua sua dicta acuta & facta q̄ uideantur habere aliquid aculei ad Cæ. referantur. dicit. n. nō capere in malam partem. & facile se cernere dictas Ci. a dictis aliorū deinde dicit a quibus rebus consolationem capiat his temporibus. Postremo iocatur multum cum ipso Pato de uictu & cibariis utriusque. ¶ **A**maui. a. tu. i. fuit mihi gratus iucundus & amor tuus. ¶ **B**is. q. f. scripseras. ¶ **E**o

dem ex. eadem ut ita dicam copia. ¶ **C**ōmotum pp me ne qd sollicitudinīs mihi nunciaretur. ¶ **Q**uoq̄o quacunque rōne. ¶ **L**iberarem penitus tollerem. ¶ **L**euarem minuerem alleuarem. ¶ **I**sta. c. quam de me habebas. ¶ **S**ic hē. sic tibi persuade. ¶ **N**ō. n. parenthesis usq; ad eum locum sed tñ. ¶ **C**ōsilio prudētia. ¶ **A**rtificium industria. ¶ **E**xcogitandū iueniendū cogitatioē. ¶ **E**laborari summo labore curari. Istoz cæsarianoz. ¶ **M**e cō. c. ordo est. ¶ **S**ic mī. p̄. h. me cō

Epistolarum familiarium

consecutum esse summo studio: quod arte fieri poterit: quod elaborari aut effici poterit ad conciliandam & colligendam benevolentiam istorum reliqua dicta sunt per parenthesis. sed quoniam per parenthesis clausula uidebat longior repetuit dicens. sed tamen quod saepe rem apud alios idoneos inuenit. Nec frustra sum consecutus. Nam etiam sententia est per similitudinem. Sic Ouidius. quod inscribit tritium. Scilicet ut fuluū spectat in ignibus aurum. Tempore sic duro est inspicenda fides. Periculo: experientia Terentii. facit piculum litteris. Cetera: pro tempore aliqua malum & aduersum. Signa eorum quod omnes potest ostendere: quod non habent multum certitudinis. Sed. i. t. h. Argumento: signo probationis. Quamobrem: pro quod argumentum. Vere non ficit. Ea: talis quod simulat amor ab his qui sunt in aduersa uel tenui fortuna erga eos qui utuntur rebus secundis. Itaque ex hoc cognosco eorum amorē erga me uere esse: quia nec ego utor rebus secundis & magnis: nec ipsi sunt in humili fortuna ut debeant simulare. Penes. qui apud quem: intelligit aut Caesarem. Praesciri: prouiderit praecognitione. Ne dicam si. occupatio: exornatio: libidine: appetitum: sine ratione. Eius: ipsius Caesaris. In ea re ipsa: ne offenderet animus eius. Olli: alias superiori tempore. Cuius. scilicet mei. Opera. i. causa & beneficio. Esset. si. in. ci. i. qui fecissem opprimendam coniurationem sceleratissimorum hominum: ut ciuitas nostra esset libera. Iuue. Roma patrem patriae. Ci. libera dixit. Ea: libertate. Nihil lo. subaudi esse meum arbitror. Illi: Caesar. Effugere autem: occurrit obiectioni: quod uereret quibusdam seō matibus apophthegmatibus: qui fortasse offendant: dicit. n. se non posse aliter facere: nisi abiciat famam ingenii propterea ad alta dicta quod est impossibile. Effugere. of. di. i. si uelim fugere & uitate: ne quidam mea dicta acuta aut faceta offenderent facilius esset. ne dicat esse ingeniosus & doctus quod fieri non potest. Pe. tacre. seueq: uel uelox & propterea & intelligens. Et ut: huius Patus Seruii fratrem litteratissimum: & ita assuetum in lectione. poetarum. & maxime plauti: ut si quis uersus allat? fuisset pro uersu Plauti: quod non fuisset plauti: statim iudicaret: & negaret esse plauti: comparat igitur ingenium Caesaris in iudicandis apophthegmatibus ingenio & doctrinae serui in iudicandis uersibus: dicit. n. sicut frater tuus Seruius pro magna consuetudine legendi diceret: hic uersus non est plauti ita caesar cum audit aliquod dictum aut apophthegma quod mihi ascribat: quod non sit meum: statim solet reuocare & cognoscere non esse meum. Tritas. uisitatas: tractum a rebus quod usiterunt: uis & uersis trita dicitur logo uere usu consumpta. Notandis: iudicandis inspicendis sic adaptat similitudinem Caesaris ad Seruium. Consecruit: composuerit & prope y. x. sententia breuis: acutum dictum aut codex habebat & ueritas: pro. i. obscuri? nam & h. n. e. r. o. s. significat sine intellectu. Reicere respuere. Familiars illius: qui testificantur ei de facietis & acumine meorum dictorum. Incedunt casu dicuntur. Vario ser. iterloquendum uariis de rebus. Nec insula: non insipida aut infacta. Nec si. non illiterati homines. Cum reliquis actis. s. publicis. qui uult ad se deferri. Praeterea: qui sunt nec insula nec illiterata. Non pu. au. non delectaretur audire. Oenomaus tuo: oenomaus: nomen est tragoediae sicut & Orestes. fuit autem Martis filius: rex elidis & pisae: & Hippodamiae pater quem Accus poeta in tragoedia introducit de insula conquerentem: de qua dicit. Ci. non esse sibi querendum: quia nihil habebat: quod sibi inuidendum sit. Posuisti loco in. notasti. Quid potest inuideri: quod est quod sit mihi inuidendum. q. d. nihil. Fac. pone. singe. His stocicos intelligit. Vim

Periculus

Praesciri

Opera

Trita uersus

Oenomaus

esse: nec frustra ut arbitror: sic. n. color: sic obseruor ab omnibus his qui a Caesare diliguntur: ut ab his me amari putem. Nam & si non facile diiudicatur amor uerus & fictus: nisi aliquod incidat eiusmodi tempus: ut quasi aurum igni: sic beneuolentia fidelis periculo aliquo perspicui possit. Cetera communia signa: sed ego uno utor argumento. quamobrem me ex animo uereque arbitror diligere: quia & nostra fortuna ea est & illorum ut simulandi causa non sit. De illo autem: quem penes est omnis potestas: nihil uideo quod timeam: nisi quod omnia sunt incerta cum a iure discessum est: nec praesciri quicquam potest quale futurum sit. quod positum est in alterius uoluntate ne dicam libidine: sed tamen eius ipsius nulla re a me offensus est animus Est. n. adhibita in ea ipsa re summa a nobis moderatio. Ut enim olim arbitrabar esse meum libere loqui cuius opera esset in ciuitate libertas: sic ea nunc amissa nihil loqui quod offendat: aut illius: aut eorum qui ab illo diliguntur uoluntatem. Effugere autem si uelim nonnullorum acutere: aut facete dictorum offensionem: fama ingenii mihi est abicienda: quod si id possem non recusarem: sed tamen ipse Caesar habet peracre iudicium. Et ut Seruius frater tuus quem litteratissimum fuisse iudico: facile diceret hic uersus Plauti non est: hic est: quod tritas habet aures notandis generibus poetarum & consuetudinem legendi: sic audio Caesarem quum uolumina iam confecerit apophthegmatum. id est dictorum mordaciter si quod deferatur ad eum pro meo quod meum non sit reuocare solere: quod eo nunc magis facit: quia uiuunt mecum sepe quotidi die illius familiares. Incidunt autem in sermone uario multa: quae fortasse illis quum dixi nec illiterata: nec insulsa esse uideantur. Haec ad illud cum reliquis actis proferuntur: ita enim mandauit. Sic fit: ut si quid propterea de me audiat: non audiendum putet. Quamobrem Oenomaus tuo nihil utor: & si posuisti loco uersus accianos: sed quod est inuidia: aut qui inuidi nunc inuideri potest. Verum fac esse omnia. Sic uideo philosophis placuisse lais: qui mihi soli uidentur uim

uirtutis: ga ualeat uirtus. Nihil p. nihil eē ad q. sit obligatus. Qua: culpa. Duplīter: duplīe rōne. Er qd' p'ia rō. Sēserim. iudicauerim. Et q. cū scda rō. Ad obtinēda ea. ad sustinēda ea q. essent rectissima. In of. boni ci uis i eo q. debet facere bonus ciuis. Temere in cōsiderate. Potētes uirtutis tenere. Nihil esse sapientis prastare nisi culpam qua uideor mihi dupliciter carere: & q. ea sēserim quae rectissima fuerunt: & q. quum uideri prastidii non satis esse ad ea obtinēda uiribus certandum cum ualentioribus nō putarim. Ergo in officio boni ciuis certe nō sum reprehendendus. Reliquum est ne quid stulte, nequid temere dicam: faciamus contra potentes. Id quoque puto eē sapientis. Caetera uero quid quisque dixisse me dicat aut quomodo ille accipiat: aut qua fide mecum uiuant iis: qui me assidue colunt & obseruant: prastare non possum. Ita fit ut & consiliorum superiorum conscientia: & praesentis temporis moderatione me consolet: & illam Actii similitudinem non modo iam ad inuidiam: sed ad fortunam transferam: quam existimo leuem & imbecilem: & ab animo firmo & graui tanquam fluctum a saxo frangi oportere. Etenim quum plena sint monumenta Graecorum quemadmodum sapientissimi uiri regna tulerint uel Athenis uel Syraculis cum seruientibus suis ciuitatibus fuerint ipsi quodammodo liberi: ego me nō putem tueri meum statum sic posse: ut neque offendam animum cuiusq. nec frangam dignitatem meam. Nunc uenio ad iocationes tuas quando tu secundum Oenomaum Actii: nō ut olim solebat Attelanicum: sed ut nunc fit minimum introduxisti: quem tu mihi Popilium: quē deuarium narras: quam Tyrotarchi patinam. felicitate mea ista ferebantur antea. Nunc mutata est res. Hirtium ego & Dolobellam dicendi discipulos habeo: coenandi magistros. Puto enim te audisse: si forte omnia ad uos perferuntur: illos apud me declamitare: me apud illos coenare: tu autem q. mihi bonam copiam eiures habere nihil est. Tu enim quū rē hēbas: quāstiuiculis te faciebā attētiore. Nā cū tam aequo animo bona p'das: non eo sis consilio: ut quum me hospitio recipias existimationē te aliquam putes accipere: et hāc leuior est plaga ab amico quā a debitore. Nec tam eas coenas quaro ut magnae reliquiae fiant: quod erit magnificum: sit & lautum. Memini te mihi Phameae coenam narrare: temperius fiant: caetera eodem modo. Quod si perseveras me ad matris tuae coenam reuocā: feram id quoq. uolo. n. uideri animū qui mihi audeat ista quae scribis apponere. Aut etiam polypū

Caesare & caesarianos. Caetera uero haec sunt q. sequunt. Quo. in q. p'te. Prastare non poss. nō ē i p'tate mea. Cōscientia. ga rectif sine scnsi. Moderatione: modestissimo regi mine quo utor. Illam similitudinem. Actiū. de inuidia q. adducis. Non mō: non solum. Leuē & imbe. i. tanq. leuē & imbecilitatem. Tanq. fluctum aia. naz scopuli repellunt & retundūt fluctus ita ut eos frangant: ita fortis aius debet retundere & frangere fortunā. Monumenta: scripta historia. Tulcrini regna: passi sint reges & tyrānes. Athenis ubi ali qn fuerunt et tyrāni. Syraculis q. urbs est siciliae Dionysii tyrānide nota. Ipsi uiri sapientissimi. Libeti in libertate: ga contēbant fortunam. Suis Ci. ser. i. cum suae ciuitatis essent in seruitute: ipsi tñ erant quodāmodo liberi. Non pu. q. d. imo p'urabo. Tueri cōseruare. Nec frā: nec minuā. Nunc. u. incipit ci. agere iocis cum p'cto. Quando: quoniam. Ut so. o. ut olim fieri solebat. Attelanicum ab opyido attelano comœdiae attellanae appellatae sunt. Quem tu hoc genus iocationis magis itelligebat ab his inter quos agebat: q. exprimeret. Quā tyro. p. s. narras. tyrotarchum Alii dicunt genus eē salsamēti ali. placenta siue ut uulgus ait artocreae derivatio aut uidet significare genus esse casei falsi. naz τυροσ castos dicit τ α π υ ξ ε ω falso & τ α π υ ξ ος falsus poterat tñ esse condimentum aliqd ex caseo falso quod non erat ualde sumptuosum. Felicitate mea ista se. i. cū essent ditior & res mihi essent meliores ista ferebant. talia cibaria Alii legunt facilitate mea q. magis probo. Mutata. r. ga non sunt in eo statu in quo solēbā. Hirtius & Do. h. duo adulescentes erant nobilissimi Ca. gratissimi. Dicendi di. iocatur Ci. dicit. n. hos duos sibi discipulos in arte dicendi in arte aut coenandi esse magistros. Eiores. affirmes iutando. Bōa co. aut per bonam copiam deam. aut bonam copiam. i. esse tibi conicimus Ci. fuisse inultum a P'cto. Cum rem ha. cum eras ditior. Nunc ostendit P'ctum male agere rem suam. Tam aequo tam sine sollicitudine & cura. Tam. i. nō sis eo cōsilio nō hoc credas non tibi hoc persuadeas. Ut cō. i. ut putes augere reputationē suā si accipias me hospitio. & des mihi coenas uult. n. Ci. significare se excipendū familiariter sine ambitioe & ipēsa P'cti ab amico qui erat sponte & non inuitatus. Quā a de. i. q. ab eo q. ex abito erat. Eas tales. Fiat ma. re. i. ut multa sup sint: ut solet fieri i magnis cōuiuuiis. Et. i. et. Lautū: nū dū. Fiat tē. i. tpantius q. s. coena phaniae. i. minori ipensa uel meli. Tēpetius. i. magis in tpe uel citius. Qui. iiii. meta. Mō surgies co tpe caelo. i. citius. Coena ma. r. q. itelligimus eē sumptuosam. Ferani iocaf. q. d. ueniā ad cā. Videre expleri. Audeat quasi in rē magnā. Polypū genus ē piscis a multitudie pe

Monumēta

Attelanae Comœdiae Tyrotarchiana

Eiores

Polypus

Epistolarum familiarium

di sic dicti. **M**imianus i. si ex aliqua comedia est hic locus ubi fortasse polypus. Ioui appositus scribebat aut qualis polypus q appositus est in cena Iouis Mimianus: quae minus aliquis scripsit aut representavit: alii legunt minua ut sit scisus minua. i. columa. **N**o au. s. inuitare ad cenam matris. **D**e. m. no. lan. nunciabit tibi q sim nimium lantus. **E**a lauitia. **P**romulsie genus est liquaminis ut qda uoluit ex mulso. **S**ustuli. amouit: qd no amplius delector. **O**leis: aq & sale conditis. **L**ucanicis: lucanica genus e farcimis ex porcinis carnibus a lucanis populis: un primu fuit i ueta sic dicta. **A**bstergere penitus amouere antiquu quo soleba delectari. i. paraty totichu: erat. n. cibis pauci sumptus: que prius dixit Ci. se iam fastidire cu antea ferret nuc at dicit pro: ut illud sibi patet. **V**nu picipura. **M**ore no. ut cosueim. i. moderate. **I**lla sit. quu dixius no ee lautos. **L**usim?: exioco dixim?. **P**raetermissuz. suilla felciana. **S**atis fatetiag. **S**anionu Sanioes q fut i dictis fatui & morib? obscenici. li. ii. de ora. qd Porro tam ridiculu q Sanio hoc graeci appellant βωμολοχοσ quorsum autem subdit de ric. Satis. a. salis est. Sanionum parum: non facile potest intelligi.

Promulsie
Lucanica
Sanioes

On tu. Romani moris fute militibus n ueteranis post confecta milita agros aliquos dare quoru pueribus possent senectute sua & familia sustentare ut ondit Iu. Tandem p multis uix iugera bina dabant Vulnerib? & Luc. li. i. pharalicia. Quae sedes erit e meritis q iura dabant. Quae noster ueteran? aret. Id igit quu Ca. facturus diceret petiuerat Patus a Cic. qd putaret ee factuz de his agris. **I**taq; C. rescribens ostedit eu melius scire debere q balbu Ca. intimu & familiarem apud se huerit a quo potuit oia multa melius intelligere. **I**taq; ab pato petit qd putet no de agris sed de se ipsis ee futuz Caesare tenete oia deide tu dicit Ci. qd intelligat de diuisione agroru & licet ager suus tusculanus pp ut ciuitate imineat piculo diuisionis dicit tu se no timere. sed ut uisq forte & phum existimare satis sibi ee q uiuat seqz amare ca. cui? bnficio habeat uitam Postremo dicit no solu sibi. sed et ipsi Ca. q oia regit incertu esse qd sit futurum qa res ipse pro tpsibus mutat. **N**o tu interrogatue legendu est none ho es dignus uideri. q. d. simplex. **B**albus q Caesaris consilia nouit. **M**unicipiis oppidis q assinuabant ad habitatione militum. Luca. an melius fient pyratae magne coloni. **E**t agris diuidendis. **I**ste Balb?. **E**x isto qa qcqd de factis caesaris scio. Balbus mihi dicit imo petit a Pato qd putet futurum de se ipsis. **S**i me a. adiuuatio. **H**abuiisti Balbum. **V**el ebrio qa bene poti facilius reuelant secreta Hora. **Q**uid non ebrietas designat opta recludit uult autem intelligere habuisti eum apud te qui uel deliberata mente quod faciunt sobrii uel ex casu & temere ut faciunt ebrii tibi dixit quid sit Caesar facturus. **I**lla idest talia. **D**e lucro idest ultra quam sperabamus & optabamus. **T**er. Quicquid praeter spe cuenerit id in lucrum deputato. **Q**uadriennium quatuor annos praeteritos. **S**i autem quasi correctio quia dixit lucrum esse quod uiuat. **A**ut ui. i. si ultra potest appellari uiuere post repu. amissam. q. d. quae potius est mors. **D**einde. s. non quaro ista. **Q**uod idest quia. **V**ideor sel. conit eio quodammodo quid sit futurum. **F**iet. n. i. quod uidetur scire quod omnia regetur arbitrio eorum qui habebunt potentiam. **V**alebunt poterunt. **V**alebunt. a. significat quod magis regentur res ut quadam q iusticia. **Q**uicquid co. q. d. sola uita etiam sub imperio Ca. quando uiuendo aliter facere non possumus. **H**oc si ostendit Catenem non sine causa perisse ne ueniret in hanc seruitutem. **S**i quis significat catonem qui seipsum uticae interemit ne Caesaris tyrannidem uideret. **V**iuentem. a. agrum uetorum qui populi sunt finitimi romanis. **C**apenatem a capena oppido: unde & porta quae illuc ducebat capena appellata est. **I**u. Substitit ad ueteres arcus madidanque capenam. **M**etium tur mensuram ut diuidant. s. caesariani. **H**oc. s. quod metuntur istos agros. **N**on ab. I. o. a. t. quia propinquum est imminet periculo tusculanum propter uiciniam. **V**ir. Mantua ue miserae n. u. cre. **F**ruor capio uoluptatem & fructu ex eo agro. **D**um licet dum permittitur mihi dum possum. **S**emper li. s. frui. **I**d ut fruatur meo agro. **M**inus non

Municipia

Capena
Porta
Fruor

Miniani Iouis simile. Crede mihi non audebis: ante meum aduentum fama ad te de mea noua lauitia ueniet: eam extinguesces. Neque est: quod in promulsidae spei ponas aliquid: quam totam sustuli. Solebam. n. antea delectari oleis & lucanicis tuis. Sed haec loquimur: liceat modo isto uenire. Tu uero: uolo. n. abstergere animi tui metum: ad tyrotarichum antiquum redi. Ego tibi unum sumptum afferam q balneum calefacias oportebit. cetera mori nostro. Superiora illa lusimus de uilla felciana: & curasti diligenter: & scripsisti facetissime. Itaque puto me praetermissurum. Salis. n. satis est: sanionum parum. **V**ale.

M. T. C. Lutio Papirio Pato. S. D.

Non tu homo ridiculus es: qui quum Bal. noster apud te fuerit: ex me quaras quid de istis municipiis: & agris futurum putet: quasi aut quicquam sciam quod iste nesciat: aut si quid aliquando scia non ex isto solea scire. Immo uero si me amas: tu fac ut scia quid de nobis futurum sit. Habuisti. n. in tua potestate: ex quo: uel ex sobrio: uel certe ex ebrio scire posses. Sed ego ista mi Pate non quaro. Primum quia de lucro prope iam quadriennium uiuimus: si autem hoc lucrum est: aut haec uita superstitem reipu. uiuere. Deinde q mihi scire quonque uideor quid futurum sit. Fiet. n. quodcumque uolent qui ualebunt. **V**alebunt autem semper arma. **N**obis igitur satis ee debet quicquid conceditur. **H**oc si qs pati non potuit: mori debuit. **V**euientem quidem agrum & capenatem metiuntur. **H**oc non longe abest a Tusculano. **N**ihil tamen timo: fruor dum licet: opto ut semper liceat: si id minus

¶ Quando: quoniam. ¶ Vir. f. bene armatus contra omnia aduersa. ¶ Duxi existimauit. ¶ Pulcherrimum uir. uitam esse pulcherrimam omnium: quæ nobis contingunt pro locis mutat Cice. sententias: alibi enim ostendit uitam amissa dignitate & honestate nullo pacto esse appetendam. ¶ Eum caesarem. ¶ Beneficio liberalitate. quia poterat mihi eripere si uoluerit. ¶ Id. s. uiuere. ¶ Qui excusat ca. quod licet bonam habeat uoluntatem: necesse tamen sit cum multa facere ad arbitrium aliorum: quos habet sibi coniunctos & amicos. ¶ Quid fa. i. aliquid quod possit facere ut uult. ¶ Colligauit. q. d. implicuit. ¶ Longius pro. plura dico q̄ opus erat. ¶ Ipsum prin. ipsum Ca. qui est princeps consiliorum. ¶ Nos

contingerit: tamen quando ego uir fortis: idēque philosophus uiuere pulcherrimum duxi: non possum cum non diligere: cuius beneficio id consecutus sum: qui si cupiat esse temp. qualem fortasse & ille uult & omnes optare debemus: quid faciat non habet: ita se cū multis colligauit? Sed longius progredior. Scribo. n. ad te. Hoc tamen scito non modo me qui consiliis non intersum: sed ne ipsum quidem principē scire quid futurum sit. Nos. n. illi seruimus: ipse temporibus. Ita nec ille quid tempora postulatura sint: nec nos quid ille cogitet scire possumus. Hæc tibi antea non rescripsi: non quo cessator esse solem: præsertim in litteris: Sed quum explorati nihil haberem: nec tibi sollicitudinem ex dubitatione mea nec sp̄e ex affirmatione afferre uoluī. Illud tamē ascribam quod est uerissimū: me his temporibus adhuc de isto periculo nihil audisse. tu tamen pro tua sapiētia debebis optare optima: cogitare difficillima ferre quæcūque erunt.

M. T. C. Pato. S. D.

¶ Vm essem ociosus in tusculano: ppea q̄ discipulos obuiā miserā: ut iidē me q̄ maxie conciliarent familiari suo: accepi tuas lras plenissimas suauitatis: ex quibus intellexi probari tibi meum consiliū: quod ut Dionysius tyrannus quum Syracusis expulsus esset: Corinthi dicitur ludum aperuisse: Sic ego sublati iudiciis amisso regno forensi ludum quasi habere cœperim. Quid quaris: me quoque delectat consiliū. Multa. n. consequor. primum id quod maxime nūc. opus ē. munio

etiam cum aliquando deuenturum ad eundem exitum. ad quem ipse peruenit. ut aperiat ludum litterarum. sed minore tamen auctoritate. ¶ Ociosus sine occupatione. ¶ Discipulos: hirtium & dolobellam: quos supra dixit se habere dicendi discipulos & cœnandi magistros. ¶ Familiari: caesari cui miserat eos obuiam: cum intelligeret eum uenire romam: ut conciliarent ipsum alienatum propter partes pompeianas: quas secutus fuerat. ¶ Probari: laudari. ¶ Consiliū meum id quod institui facere. ¶ Quod. quia. ¶ Ut Dionysius: honestat. Ci. factum suum illustri exemplo a rege sumpto: & si mul per transitum ostendit principibus & regibus prodesse interdum etiam scientiam: & litterarum cognitionem. ¶ Diony. filius prioris Dionysii: de quo Cice. mentionem facit li. iiii. tusculanarum questionum: quod ludum aperuerit corinthi cum syracusis expulsus fuisset: & Qui. lib. iiii. de ponto. ¶ Illa syracusia modo formidatus in urbe. Vix humi li duram reppulit arte famē. ¶ Corinthi: in corintho aduerbitaliter posuit. est autem urbs achaia: de qua supra alio loco plura memoranda diximus. ¶ Ludum: scholam: ponitur enim ludus pro loco ubi exercetur aliqua ars. unde diximus ludum palæstræ: ludum litterarum. ¶ Sublati: amotis. ¶ Iudiciis: causis iudicialibus: quas solebam agere. ¶ Regno forensi: ad laudem suam dixit. quia ita obtinebat principatum inter oratores Cice. ut diceretur regnare in causis. ¶ Quasi: ut ostenderet se non penitus esse magistrum docendi. ¶ Quid quæ. genus dicendi cum uolumus breuiter aliquid concludere quasi dicat non est opus pluribus: sic Hora. in epi. Quid quæris utuo & regno simul ista reliquit. Quæ uos ad cælum fertis rumore secundo. ¶ Multa. scilicet commoda. ¶ Munio. facio me fortem.

eniz ratio quare Caesar nesciat futura. ¶ Ipse tem. s. seruit. Tempora quæ assidue mutantur. ¶ Ille Ca. ¶ Cogitet: habeat in animo quæ cogitationes alieni cordis nobis sunt ignotæ. ¶ Non re. cum a me petisses. ¶ Antea: olim. ¶ Cessator piger. ¶ Nihil ex. nihil certi. ¶ Nec duplicem assignat ratione: quare citius non rescripsit: quia quum nihil haberet explorati: noluit exponere rem in dubio: ne ex dubitatione daret ei sollicitudinem: nec uoluit etiam affirmare quod erat incertum: ne ex affirmatione daret spem uanam. ¶ Ascribam subiungam: quasi post omnia scribam. ¶ De isto peri. quod tu times imminere nobis. ¶ Tu tamen: consiliū sapientis: ut optemus ab eis semper optima. & tamen cogitemus potius mala posse euenire q̄ bona: quia si ita cogitabimus minus nos oppriment quam præcogitata eueniēt: etiam si erunt mala. Si autem euenient bona: id erit in lucto: quia cum cogitatio nostra eēt de malis superuenerint. ¶ Quæcūq;. e. siue bona siue mala. Virg. Quicquid erit superanda omnis fortuna ferendo est.

¶ Vm essem. Occupata repu. a Ca. cum Ci. arti nullus esset locus in curia aut i foro: ut ipse multis locis cōquæstus est se totum abdidit in studia litterarum: ut ex eis aliquam medicinam miseratq; acciperet. & quosdā adolesecētes nobilissimos i arte dicēdi docēdos accepit. nō tñ multos ut multi suspicant: q̄ credit eū aperuisse ludum omnibus uenire uolentibus. habebat enim paucos. ut Balbum Hirtium & Dolobellam. licet ipse gratia iocē dicat se aperuisse ludum itaq; hac epistola iocatur cū pato. & ostendit se sapiētius fecisse qui secutus sit tempora q̄ eos qui seipos interemerunt. Commemorat commoditates. quas ex hoc exercitū consequitur. Postremo irridet patū qui bona sua paulatim cōsumeret. significat

¶ Vm essem. Occupata repu. a Ca. cum Ci. arti nullus esset locus in curia aut i foro: ut ipse multis locis cōquæstus est se totum abdidit in studia litterarum: ut ex eis aliquam medicinam miseratq; acciperet. & quosdā adolesecētes nobilissimos i arte dicēdi docēdos accepit. nō tñ multos ut multi suspicant: q̄ credit eū aperuisse ludum omnibus uenire uolentibus. habebat enim paucos. ut Balbum Hirtium & Dolobellam. licet ipse gratia iocē dicat se aperuisse ludum itaq; hac epistola iocatur cū pato. & ostendit se sapiētius fecisse qui secutus sit tempora q̄ eos qui seipos interemerunt. Commemorat commoditates. quas ex hoc exercitū consequitur. Postremo irridet patū qui bona sua paulatim cōsumeret. significat

Dionysius Corinthus Ludus

Epistolarum Familiarium

Ad hæc. t. cotta cōditionē horz tpoz: q̄ ē pessima. Cuiusmōi quale. Id. s. qd̄ sequor litteras. Me añ po. i. plus laudo cōsiliū meū: q̄ alioz q̄qd̄ ali faciūt. Nisi for. occurrit obiectiō. In le. fa. i. si mortuus eēm i lecto meo: ut di ci solet febrī uel aliō morbo cōsumptus: fateor qd̄ meli⁹ fuit mori. Sed nō ac. fortia noluit ut in lecto moreretur. In acie. i. bello: q̄a poterat ēt obici: q̄re nō potius uoluit p̄ire i bello pugnādo p̄ libertate: q̄ fuisse tibi sūmæ laudi: ut pulchritūz mori succurrat i armis: t̄ndet se nō fuisse i bello. Lētulus af. isti fuerūt duces pō. Pō. s. magnus. Foede: crudelē uel certe turpiter & ignaue. Mors pō. a Plu. & Appiāo & ab aliis ita scribit ut hic nō sit mēorāda: uide ēt Lu. Scipio: pater Cornelie uxoris Pō. cum. n. eēt Cæsar post mortē Catōis q̄ seipsum uti

Fœcie

ex iteremerat extrecētis: q̄ senatus formam p̄ferebāt quoscūq; reperiret: morti traderet. L. Scipio: q̄ eo in bello impator erat: h̄yemē in mari agēs hostilibus nauibus casu obuī⁹ egregie se gessit: dōec fortia aduersante ei⁹ nauē supata seipsum iteremit: sp̄ōteq; in mare p̄cipitē se dedit. At. Ca. p. i. p̄it. i. cū magna laude quonā maluit mori liber q̄ uiuere seruus. Istuc. s. p̄ire. Licebit. n. cū uo. erit sp̄ i p̄ate nostra quouēseūq; placebit. De mus operā: curemus. Illi Ca. i. ne ita sit nobis necessitas nos interficiendū sicut illi fuit. Id. ne sit nobis necesse. Primus. q̄ dixi mus muntre nos ad hæc tēpora. Illud. q̄ mox dicam. Melior. f. melius habeo. & ut uulgari⁹ dicam melius sto. Valitudine. bona. s. fio melior. i. q̄tuz ad sanitatē. Exer citationibus. q̄ plurimum conferunt ad con seruationem humani corporis. ut infra ipse scribet ad Ti. Deinde. alta rō. qd̄ nisi de disse se exercitatiōni amississet omnem facul tatem dicendū q̄ habebat. Audiatur. n. de li. imo & ociosa iuuentus. q̄ fatis putat semel in anno scribere epistolam aut carmē. & pos se retinere dicendū facultatem. cum. fons elo quentiaē ueretur. ne parua intermissione ex aretceret. Exhaurisset. exticata esset. tra ctum ab aquis. Extremū. ultimū. & scipit iocari. Primū. i. p̄cipuū & antepōndum oibus aliis cōmodis. Pauōes. q̄ ita erant i deliciis ut pontificali cenæ apponerentur. Primus aut̄ posuisse dicit Hortē. euz augur eēt ut scri. Ply. apud quē uide plura de pauonibus.

Pauones

me ad hæc tpa. Id cuiusmōi sit nescio. Tantū uideo nulli us adhuc cōsilia me huic antepōdere: nisi forte mori meli⁹ fuit i lectulo. Fateor sed nō accidit: i acie nō fui. Cateri: q̄ dē Pōpei⁹: Lētulus tuus. Scipio aphricanus fœde perier rūt: & Cato p̄clar. Iā istuc quidē quū uolēus nobis licebit Demus mō operā ne tā necesse nobis sit quā illi fuit. Idq; agius: ergo hoc primū sequit̄ illud: ip̄e melior fio. Primū ualitudine: quā itermisissis exercitatiōibus amiserā. Deinde ip̄a illa siqua fuit i me facultas orōnis. nisi me ad has exer citatiōes retulissē exaruisset. Extremū illud est qd̄ tu nescio an primū putes. Plures iā pauōes cōfecī quā tu pullos cō lūbios: tu istuc te Atteriāo iure delectato: ego me hic Hir tiāo. Veni igit̄ si uir es & discē προλεγομεγασ. i. argu mēta p̄posita q̄s q̄ris & si sus Mineruā. Sed quādo ut uī deo æstimatōes tuas uēdere nō potes: neq; ollā denariorū iplere. Romā tibi remigrādū ē. Sati⁹ ē hic cruditate quā istie fame. Video te bōa p̄didisse: spo idē istos familiares tuos. Actū igit̄ de te ē: nisi puides. Potes mulo isto quem tibi reliquū fuisse dicis: quādo canteriū comedisti romā puehā. Sella tibi erit in ludo tanquā hypodidascales p̄xiu ma: eam Puluinus sequetur.

M. T. C. L. Papyriō p̄ato. S. D.

Confect. cōsumpsi. q̄ mihi sunt donati a discipulis meis. Pullos co. q̄ sunt uiliores. Atteriāo. q̄dam somnauit atteriū & h̄yrtiū fuisse coquos. q̄ bene fercula condirent. re autē uera Atterius familiaris erat Pæti. Hirtius uero Ci. ut supra dixi. dicit̄ ergo Cic utere in iure. q̄ dabit tibi Atterius tuus. ego aut̄ iure q̄ dabit mihi Hirti⁹ meus. Delectato. frutor. Lure. brodio aqua condita & pigui προλεγομεγασ προλεγομεγασ p̄dico significat. Intelligit̄ aut̄ Ci. propōnes. i. snias quas Hirtio & Falbo p̄ponebat. ad quas audien das inuitat p̄tū. sed ne eū ad indignatiōnē moueret. subdidit. Et si sus Mi. licet ego ip̄ertus doctissimum uelim docere. Sus. n. ad mineruā deā sapiæ nullā hēt cōparatiōnē. Sus. i. ego ip̄ertus tanq̄ sus. erat aut̄ p̄uerbiū. Quādo. quo niam. Aestimationes. q̄dam diuinant significare. q̄ uulgo p̄cipue Mediolani appellāt libella uel augmēta facta super bonis emphiteoticis. ego aut̄ puto Ci. intelligere p̄ æstimatōes cēsū. quē p̄ iocū dicit p̄tū nō posse uēdere. quia ille cōsumperat fere oīa bona sua. ut paulopost aptius dicit. Nō po. uē. q̄ nullæ iam tibi relictae sunt. Ollam. urnā. Remigrādū. reuertendū. Hic. Romæ. s. laborare uel p̄ire. Cruditate. ingurgitatiōe & repletiōe ciboy. nam cru dus dicit̄. q̄ tantū comedit ut nō facile cōcoquat. Iuue. Et crudū pauenē i balnea portas. pauenē. n. dicit̄ crudū nō du ræ digestonis. ut q̄dam putāt. cū sit cibus delicatissimus: sed pp̄ repletiōnē. sic Hora. Crudi tumidiq; lauēmur. Spero p̄ timeo. ē at̄ acyologia. ut hūc ego si potui tāū spare dolore. Factū de te. i. actū de te. i. nulla spes ē de te & rebus tuis. Prouehi. portari. Multo isto. iocai Ci. q̄a Pætus uentus uendiderat equum. & scriperat reseruasse sibi tantum mulum. Canteriū. equum cui testiculi amputati sunt. q̄ ideo sit mansuetior. distat aut̄ ab equo qd̄ Maialis a uerre. capus a gallo. uerūex ab arte. Relicuum. relictum. superuisse tibi. Comedisti. facete. quam pecuniam ex cāterio uendito cōtraxerat. i. uentre consumperat. sic Iu. q̄s. n. te deficiente erumena. & crescente gula manet exitus. ære pater no Ac rebus meris i uentrem fœnoris atq; Argentī grauis & pecorum agrorumq; capacem. Sella. icipit̄ iam cum detidere. q̄a dixit̄ se apuisse ludum significat Ci. qd̄ ēt cogetur Pætus idem facere. Dicit̄ ergo. Sella cathedra a sedēdo. Hypodidascales: secundo magistro. q̄ enī primo & generali magistro subest dicitur hypodidascales ab ὑποδοσ sub & δίδασκαλος magister: uulgo appellant̄ repetitorem. Proxima. post me. Puluinus. torus. quasi plui minus solet autem supponi cathedris. ut mellior sit sessio.

Crudus

Spero

Cāterius

Hypodidascales

Amē scripserat Pætus ad ci. Balbū a se cōiūto modico & tenui acceptū cōtentū fuisse. s; quoniā ipse ci. litrus erat ad pætū dixit eū hoc astute & malitiose scripsisse: ut significaret q; sibi Balbus q; erat uir magnæ auctoritatis apud Cæ. fuerat cōtētus tenui apparatu: multo minori: deberet eē cōtētus ipse Ci. dicit autē se locutū eē eum Balbo: & oīno ab eo cognouisse: q; multū laudauit Pætū: un̄ nō uidet eē uerū q; apparatus fuerit tenuis. Petit autē ab eo eū miors; aestimet q; Bal. hæc autē oīa ex ioco dicta sunt. **C** Tamē icipitua ē pticula sicut ēt sape hæc dicitio ergo. **C** Nō dicitur in ppgis i malitia & astutia tua. **C** Tenuiculo: modico paruulo. **C** Hoc ut. di. das mihi hoc itelligēdū. **C** Reges diuites: ut est bal. nam rex p; diuite ponebat. **C** Cōtinētes moderati: fruga les in uictu. **C** Cōsulares: sicut ego sum sunt. n. cōsulares minores regib;. **C** Ex piscatū. i. diligēter inuestigatū tractū a piscatorib;: qui arte pisces inq;rit & capiunt. **C** Venisse. s. nescis. **C** R. c. e. s. uia sed magis itelligit q; apponit. **C** A porta ut. illic. n. accepit iter domū meā. **C** At. t. s. uenerit. **C** Q. id. s. facit. **C** Adiurans s. dixit. **C** V. s; apud aliquē. **C** Libenti; fuisse. **C** Hoc si iocāt. Ci. & hoc dicit q; Balb. tātū te laudet: aut uerbis blādis & dulcib; q; ei dixisti: hoc assecutus es aut obsoniis. i. delicata cōna: si assecutus es ego ēt præstabo tibi aures nō minus ad audiendū elegātes q; ipse: si autē fuerunt obsonia: q;bus eum ita cœperis noli me minoris facere q; ipsuz. **C** Balbos q; di. i. ipm q; me. q. d. si ipse ē bal. ego sū. Ci. iocāt? ē autē i nomē p;riū illi? trahēs ad appellatiuū bal. n. dicit p; non hñ expt mit uerba: disert? aut q; elegāter & expe dire dicit ita aut plerūq; solem? iocari: ut puta si q;spia lōgioris corpis dicat de eo q; p;prio noīe uocet picinin?: noli pluris facere picininos q; magnos. i. q; me q; sum magn? & ita ci. q; disertos. i. q; me q; sum disert?. **C** Aliud ex alio. i. numerabī lia negōcia. i. aliā post aliā. Sic Vir. nos alia ex aliis i fata uocamur. **C** Nō cō. n. faciā s; q;si de malo dixit cōmittā. **C** Se ro: ne possis postea te excusare q; meli? parātes: si citius esses factus certior.

Tamen
Rex
Continē
tes
Expisca
tum

Amē a malitia nō discedis: tenuiculo apparatu signifi cas Balbū fuisse cōtētū. Hoc uideris dices cum res gesta sint cōtinētes: multo magis cōsulares eē oportet. Nescis me ab illo oīa expiscatū: recta. n. a porta domum meā uēisse: neq; hoc admiror: q; non ad tuā potius: sed illud quod nec ad Suā. Ego at tribus primis uerbis qd noster Pætus. At ille adiuratus nusq; se unq; libētius. Hoc si uerbis assecutus es: aures ad te afferā nō minus elegātes Sin at obsonio pecto a te ne pluris eē balbos quā disertos putes: Me quottidie aliud ex alio ipedit: sed si me expediero: ut ista loca uēire possim: nō cōmittā ut te a me sero certiorē factū putes.

M. T. C. Pato. S. D.

Vplicitē delectatus sum tuis litteris: q; & ipse risi & q; te itellexi iā posse ridef. Me autem a te ut scurram: uel itē malis oneratum eē non moleste tuli. Illud doleo in ista loca uenire me: ut constitueram non potuis se habuisses. n. nō hospite: sed cōtubernalē. At quē uirum nō eū: quem tu solitus es pmulside cōficere. Integram famē ad ouū afferō. Itaque usque ad assum uitellinū opa pducitur. Illa mea q; solebas antea laudare: o hoīem facile hospitem non grauem nunc abierunt. Nam omnem nostram de repu. curam cogitationem de dicenda in senatu sententia: commentationem causarum abieciimus. In Epicuri nos aduersarij nostri castra conieciimus. Nec tamen ad hanc insolentiam. sed ad illam tuam lautitiam ueterē dico: quum mecum sumptus

Balbus
Disertus

nō posse ire: & eū eo locat de se. facta q; dā narrās. Postreō scribit q; uita sit sua. i. qd agat i miseris patria: q; dicit se plus luxisse: q; magister soleat lugere filū mortuū. **C** Dupliciter duabus de causis. **C** Vt scur. tanq; mimū. **C** Velitē iocularib; uerbis expositū. nā uelitatio teste Festo dicta est ultro citroq; probroz obiectatio: ab exēplo uelitaris pugnae. Velites n. erāt milites ad pugnā agiles: q; plū laceffebāt & inchoabāt Nasō in Ibin. Utq; petit prio plenū flauētis arenae. Non dum calefacti: uelitis hasta solū: inde uelitari agil; ter pugnare. & contendere significat. **C** Malis maledictis: pbris. **C** In ista. ubi tu es. **C** Non hospiti. i. non cōmoratus eēm apud te paucos dies ut hospes. sed multos ut contubernalis q; tdeo dicitus est quod iisdem tabernis utat. Dicunt autem tabernæ auctore Vlpiano iuriscōsulto omne utile ad habitandum ædificium ex eo quod taberna tabulis claudebatur. **C** Cōstitueram tecum pepigeram. **C** At quem uirum. s. habuisses. **C** Promisisse diximus supra esse genus aliquamints uel salsamenti. **C** Conficere facurare implere. **C** Integram totam. **C** Vitellus ouī pars rubra. Hora. in ser. Quaten? ima petit uoluēs aliena uitellus. **C** Idem namq; marem cohibēt callo sa uitellum. **C** Opa mea edēdi. **C** Illa mee dicit nūc Ci. se amplius non habere q; solebat in se laudari a Pæto q; cōmemento. s. **C** O hoīem fa. solebat. n. ita dicere Pætus de Cice. **C** Nō grauem lætū & facetū deposita oi seueritate eū es apud me ita dicebat pætus. **C** Nūc habuerunt uerba Ci. nunc non sunt amplius in me ista. **C** Cōmentationem. i. mentionem & sermonem. **C** Abieciimus deposuimus. **C** In castra Epicuri facti sumus milites Epicuri qa antea erat aduersarij noster factus sum transfuga de quo accusauit supius Trebatū. **C** Nec tñ ordo male intellectus & distinctus facie textū obscurū puto aut sic ordinandum nec tñ p; inde te para ad hanc insolentiam. s. Epicuri. sed ad illam tuam lautitiam dein de correxit dicens ueterē dico. s. lautitiam nō aut qua nūc uteris si enim ad hanc insolentiā subaudis dico q; erit hæc insolentia cum nullam nominauerit, & hic p;nomē sit demonstratiuum. **C** Cū mecum sum. ha. i. cū certabas mecum cōiuius.

Velitatio
Velites
Velitari
tabernæ
Promul
sis
Vitellus

Epistolarum Familiarium

Et si nunquam, licet nunquam feceris plures sumptus quam nunc. Plura plura. i. plures impensas: translatiue dicit. Cum hoies edaci. i. comedone ueraci & multo cibi. Qui aliquid intelligit: qui nouit differentiam ciborum: & scit qui sint delicati: & qui uiles: quem non facile possis fallere. Insolentes arrogantes. Dediscenda obliuiscenda. Sportellæ conuulsæ: uisula tua: diminutiuum. n. est a sportula: de qua & Iuue. mentionem facit: & tranquillus dicit Neronem cœnas ad sportulas: reuocasse: & Domitianum sportulas ad rectas cœnas. Artolagani genus cibi ab ἀρτοῦ. i. panis & λαγῶ. NON: q̄ græce dicitur: ut exponit Hefychius auctor græcus: genus placenta ex simula in oleo cocta: in patella: est et

Sportella
Laganon

Arca

si. Nos iocatur Cic. & dicit se tantos habere reditus ex areis suis: ut audeat inuitare lautissimos & elegantissimos hoies Verium & Camilluz. Quam uero magis admiratiue quam interrogatiue dictum est. q. d. maxima: quia aspernatur cibos nisi delicatissimos & elegantissimos.

Ex areis: areæ proprie loca in urbe pura: ab arendo: quod ardore solis arefcant: Serui. quoq; dicit Aream locum esse in urbe sine edificio: q̄ rure ager appellatur: & Festus scribit: ex areis autem locatis magni proventus capiebantur: ut ostendit C. ultimo paradoxo his uerbis Et. n. si isti calidi rerum aestimatores prata & areas quasdam magni aestimant q̄ ei generi quasi nocere nihil potest: quanti aestimanda est uirtus: q̄ neq; naufragio neq; incendio amittitur: dñr tñ est areæ in agris ubi frumenta arefcunt & terunt de quibus. Virg. in geor. & Varro de re rustica: qui iam corrupti hunc locum & pro areis facit areis. ut esset ablatiuus ab arca nō intelligēs areas fuisse in summa aestimatione: ut probauimus ex snia C. Sed mæ au. s. meam. q. d. maius est fecit: qui dedi cœnam Hyrtio sine pauone cum eo libenter uesceretur. Ius condimentum est ex aqua adspata. Feruēs calidum. Nihil potuit imi. nil potuit facere ex his quibus libenter solet uesci Hyrt. p̄ter ius calidum. Hæc talis qualem mox dicam. Mane salu. id. n. solebat fieri prima & secunda hora. Martia. Prima salutantes atque altera continet hora Virg. Mane salutantum totis uomit ædibus undam. Sed tristes propter oppressam remp. & quia fuerunt uicti. Hos lætos. s. Caesarianos. Perofficose ualde humane. Ubi pestis. Defluxit p̄terit. Litteris me. i. trade me totum litteris. Hora. in ser. Aut ego lecto: aut scripto q̄ me tacitum iuuat. Paulo do. q̄ ipsi quia scito aliquanto plus quam ipsi: audiunt me tarq̄ doctum. Inde ultra hæc. Corpori ualitudini uel uoluptati: sic Hora. ungor oliuo: & circa finem eius sermonis ostendit q̄ corpori tribuantur. Eluxi sicut tanq̄ mortuam. nam luctus de mortuis proprie dicitur: dicitur tamen & de cæteris rebus nobis carissimis. Vlla mater cuius fletus non potest cohiberi. Qui. Quis matrem nisi mentis inops in funere nati flere uetet. Vnicum cuius magis dolere amissio. Vir. de Pallante. Mea sola & sera uoluptas. Vnicum si. subaudi luxuriam. Nec ego. i. ne ego consumam comedendo bona tua: dum tu iacebis: & eris ægrotus. Statui iocatur dicit enim decreui etiam si tu ægrotaueris. nullam habere rationem ægritudinis: quo minus etiam te ægrotante comenda bona tua.

Ius

Perofficose
Eluxi

habas: & si nunquam plura plura habuisti. Proinde te para. cum homine edaci tibi res est: & qui iam aliquid intelligit oia uocant homines scis quam insolentes sint: de discenda tibi sunt sportelle & artolagani tui. nos iam ex artis causa tantum habemus: ut Verium tuum & Camillum quam ueracitiam hoies: quam elegancia: uocare sapius audeamus. sed uide audaciam: et hirtio cœnam dedi sine pauone. Tamen in ea cœna coquus meus præter ius feruens nihil potuit imitari. Hæc igitur est nunc uita nostra. Mane salutamus deo & bonos uiros multos: sed tristes: & hos lætos uictores: qui me quidem perofficose & peramanter obseruant. Vbi saluatio defluxit: lris me inuoluo: aut scribo aut lego. Veniunt etiam qui me audiunt quasi doctum hominem: quia paulo sum quam ipsi doctior: inde corpori ois tempus datur patriam eluxi iam & grauius & diutius quam ulla mater unicum filium. Sed cura si me amas: ut ualeas: ne ego te iacente bona tua comedam. statui. n. tibi ne ægrotato qui semper parcere. M. T. C. Pato. S. D.

In tantum insanire tibi uideris: quam imitere uerborum meorum ut scribis flumina: tum insanires: si consequi non posses: cum uero uincas me prius irrideas quam te oportet. Quare tibi nihil opus est illud a

In tandem. Scripserat Pato Cic. ut tanta uis & uacilentia dicendi ut ipse insanus uideretur dum uellet cum imitari: cui respondens Cic. et adulari dicens. quod insaniret si non posset assequi & æquare eius orationem sed cum longe suspiret: dicit se potius irridendum: qui tali genere orationis utatur quam ipsum Patum: ostendit tamen epistolas suas non habere summa & uacilentiam orationis: ut dicebat Patus. sed potius esse in humili genere dicendi: & quotidianis uerbis contextas. deinde quia Papyrius Patus dicebat nullum ex papyriis unquam fuisse nisi plebæium: id confutat Cic. & recenset familiam papyriorum: cuius originem longius repetens sumit a. L. papyrio Mugilla non usq; ad tempora sua. Ain tandem. i. ais ne: est autem mos quidam reprehendendi: & inuicendi in aliquem cum ita dicimus: est. n. comicum quo utitur Terentius. Quod imiteris quam uelis sequi. Flumina uim uacilentiam: translatio est hoc. n. uocabulo usus fuerat Patus: uidet autem dictum esse quasi ad inturiam Cic. ideo dixit sicut tu scribis non quod ita sit. Consequi æquare. Vincas me: quam uacilentior es in dicendo quam ego. Irrideas me quam tibi cedam. Quare concludit quod non insanendum ei sit pro flumen eius orationis. Illud a trabea genus uestis quam primum usi sunt reges deinde & consules: hic autem uidetur esse nomen uiri siue poetæ siue oratoris: licet de eo non meminerim apud aliquem factam esse mentionem: illud autem a trabea pro illud trabeæ dicitur sicut dicimus a uobis est pro uester & uerbum a Cice. pro uerbum

Trabea
A uobis
est pro
uester

Cl. & πoτeύ **μα**. i. nō affecutionē. Lut non assequaris me πoτeύ **μα**. n. assequor: cū **α**ro negationē significat. **Verū** dicit se nullo flumine & uāhemētia oratiois uti in epistolis. **Agere loq.** **Plæbeto**: uulgari. **Nec** sp̄ eo dem mō. s. ago. **Quid** ha. si. u. i. i quo nēt cōparationē cū genere iudiciali. **Aut** cō. demonstratiuo & deliberatiuo generi q̄ in cōtionibus hēbat. **Pl̄** i. u. ip̄sas cās iudiciales: q̄ magis desiderāt graue genus. **Priuatat** priuatoꝝ hoīꝝ. **Et** eas te. i. tenuis eas. n. a. ei. ad ornatū addit: ut supra alio loco dixius plenitūs. **Tenuis**. i. non magnas neq; ualde piculofas. **Capitū**. s. cās. **Ornatius** agi. cū maiori elegātia uerboꝝ & sciatū. **Texere** cōponere: ut actū a tālis uñ & filiū orationis dicitur. Sed tñ trāsīt ad aliā ptē epistolæ: in q̄ repedit originē Papyriorū. **Quid** uene. in mētē: qd cogitauerit. **Quēq;** pa. i. aliquē ex familia Papyriorum. **Nisi** plæ. de ordine plæbeio. **Patricii** nobles quorūz maiores patres appellati sunt. **De** gen. m. quia erant & de gente maiore a Romulo istituta. **Cum** eo Sempronio. **Tum** eo tpe. xiii. s. fuerunt. **Sella** curuli. s. decorati. i. fuerunt ædiles curules. **Qu.** L. Papyrius Crassus. **Est** desitus uocari Papy. i. fuit ultimus q̄ uocatus est Papyri. **Dictator** cui summa ptās fuit: & non crebāt nisi cuz aliqua uis maior oborta de improviso ingentē urbi cladē minari uideretur: de quo uide plura apud Feneselam: & de officio magistr̄ eq̄tum: cui ira in oēs milites ius fuit: sicut dictatori in populum. **Cum.** C. Duillo: is fuit q̄ prius carthaginēses bello nauali superauit: cui pmissum est primum & tibicine & funa li uti. **Aedilitatē** ædilitate dignitatis. insequuntur sunt post hos. **Contēnas**: paruifacias. **Rep. i.** de repu. hoc est amicus reip. **His** Cn. Carbone & eius fratre scurra adducit in contrēptum familiam papyriorū: q̄ fuerunt plæbei: ostendēs eos fuisse & uiles & improbos. **De** hoc amico: ironice: non erat amicus. sed ita est mos dicendi cum aliquem uolumus nominare pro indignatione. **Rubriæ** nomen mulieris. **Tres** cōmemorat tres carbones improbos: & malo exitu assumptos. **Cantaridas** uermes qui dem sunt terrent: quorum succus in uenas ingressus ut uenenum interimit hoc genere mortis interit Magnetes filius Celonis: & nereidos filia Pirrichi: ut Oui. in Ibin: Vtque nepos dicti nostro modo carmine regis Caratidum succos dante parente bibas: a matre. n. propter negatum ei incestum dato populo cantaridum interemptus est. **Vim** attu. estimatur is esse qui Scipionem Africam nocte necauit. **Lilybei**: promontorium est Siciliae. sed hie pro oppido eiusdem regionis ponitur. **Sutorio** atramento quasi dicat uado iudicio sutorium atramentum appellauit tincturam: qua sutores hoc est calcearii pelle & cakeos tingunt: est autem pessimi coloris hortatur nunc Ci. Pactum ut malit esse de papyris patriciis. quam de plæbeis. qui fuerunt pessimi. **Ad** patres: ad patricos. **Importuni** mali improbi. **Inciderat** in manus impressoris exemplar quoddam meum mendosum ubi erat circa principium huius epistolæ locus male expositus cum aduertit non esse datum exemplum fidum. **Itaq;** statim reuocaui & correxi anteq̄ oēs chartæ fuissent impressæ: eum locum declarandū putauit fideliter ne q̄spiam ex ignorantia factum esse putaret: simul ne ad quos peruenient priores impressiones fallantur. **Locus** ubi **αποτeύ μα** erat scriptum debuerat. **αποτeύ μα** i. in affecutio ut ita dicam q̄ illa uerba græca quæ supposuimus declarabant. s. **μητυγκανειν** hoc est non assequi sine uel q̄ magis placet opus est tibi **αποτeύ μα** meū. i. opus est tibi in affecutione & quodamō impossibilitas mea q̄ non assequor illa flumina quæ scribis deriuatur. n. a uerbo **αποτeύ μα** q̄ significat ipos sum: non assequor.

trabea: sed potius apophthegmameū. uerū tam quid tibi ego in epistolis uideor: nōne plæbeio sermone ager tecū: nec. n. sp̄ eo de modo. Quid. n. simile. hēt epistola aut iudicio: aut cōtionē: Qui ipsa iudicia non solemus tractare uno modo: priuatas causas & eas tenues agimus subtilius: capitū aut famæ s. ornatiū: epistolas uero quōtidiāis uerbis texere solemus. Sed tamen mi pate quid tibi uenit in mentem: negare Papyrium quēquā unquam nisi plæbeū fuisse: Fuerunt. n. patricii minorum gentium: quorū princeps Lutiū Papyrius mugilanus: qui consul cū Lucio Sēpronio atracino fuit: quum antea censor cū eodē fuisset annis post Romā conditam trecentis. xii. Sed tum Papyrii dicebamini. posthunc. xiii. fuerunt sella curuli ante. L. Papyrium Crassum: qui primū Papyrius ē uocari desitus. Is dictator cum. L. Papyrio cursore magistro equitum factus est annis post Romā conditā trecentis. xy. & qua triēnio post consul. cum. C. Duillo. Hanc secutus est cursor homo ualde honoratus. Deinde. L. Masso edilitiū: inde multi Massones quorum tu quidem omnium p̄tiorū imagines hēas uolo. Deinde Carbones & Turdī insequuntur. Hi plæbei fuerunt: quos contēnas censeo. Nam p̄ter hunc Cn. Carbonem quem Damasippus occidit: cuius erep. Carbonum nemo fuit. Cognouimus Cn. Carbonem & eius fratrem Scurram. quid his improbius: de hoc amico meo Rubriæ filio nihil dico: tres illi fratres fuere. Cn. C. M. carbones. M. P. Flacco accusante cōdenatus fuit. magnus ex Cilicia. Caius accusante. L. Crasso cantaridas sumpsisse dicitur. Is & tri. ple. sexditiosus & P. Apricano uim attulisse estimatus est Hoc uero qui Lilybei a pom. nostro interfectus est: improbiore meo iudicio fuit. Iam pater eius accusatus a. M. Antonio sutorio atramento absolutus putatur. Quare ad patres censeo reuertere. plæbei quā fuerunt importuni uides.

Texere

Patricii

C. Duill?

Cantarides

Lilybeus Sutorium atramentum

Epistolarum Familiarium

Mo uerecundiā: Sicut de rebus & sententiis magna fuit inter diuersarū factarū philosophos dissensio: ita & de uerbis. Academicū. n. & peripateticū exultauerūt multa esse: q̄ licet essent re honesta: tñ suis uocabulis nō eēt appellāda: cōtra stoici nihil esse re honestū: q̄ suo uocabulo nō esset appellandū: idq; p̄babant argumento sumpto a cōtrario. nā si res turpes ut adulterū & furū & homi. idiū & similia p̄prio uocabulo nō in honeste dicunt: quāto honestus erit suo uocabulo appellare re honestā. Quasiuerat igit̄ Patus a Ci. utra sinia uideret honestior: & scripserat ad eū quadā obscena suis noibus. Itaq; Ci. primū excusat in q̄busdā sniam stoicorū. Dicit tñ se malle imitari scholam & optinōne Academicorū: q̄ sunt uerecū diores. est aut̄ tota faceta hęc epistola.

Uel potius correctio. **Z**enoni hic. n. stoicæ sectæ princeps & magister fuit ex cypro. **A**cuto ingentoso subtili. **N**ostræ q̄ nos imitamur nam Ci. inter dum fuit stoicus in multis ē Academicus: ut ipse in proemio primi offi. quoniam utiq; Socratici & Platonici eē uolumus. **R**ixa cōtentio. **S**toico hoc idē & cynicis: q̄a stoicis tantū uestibus distabat: quoniam nullis utebant̄ Iuue. **D**olia nudi non ardet̄ cynici. **I**dem. Et q̄ nec cynicos nec stoica dogmata legit̄ Acyntis tūica distāta ci. i. offi. **Q**uæ. n. natura occultauit oēs q̄ sanamēte sunt: remouēt ab oculis ipsiq; necessitati dāt operā ut q̄ occultissime peant. quarūq; partiū corporis usus sunt necessarii. eas neq; ptes. neq; earū usus suis noibus appellat: qd̄ q; facere nō turpe: mō occulte: id dicere obscenū. Itaq; nec actio regū illarū apta petulātia uacat: nec oratōis obscenitas. **N**ec uero audiendi sunt cynici q̄ rephendunt: & irrident q̄ ea q̄ turpia non sunt uerbis flagitiosa dicamus. **I**lla aut̄ q̄ turpia. sunt noibus appellemus suis &c. **N**ā si utiq; argumēto q̄ dilema appellat q̄ ex utraq; pte cōcludit. obscenitate. n. oēm d. e. t. eē aut in re aut in uerbis: nihil esse turpius. sed neq; in re neq; in uerbis probat esse obscenitatem ergo nulla est idq; exemplis probat ut patebit. **I**taq; probat q̄ in re non sit obscenitas: q̄a non solum in comœdiis narratur res ipsa uerumetiam in tragœdiis q̄ sunt seueriores. **T**rinūmo: nomen est comœdiæ. **F**orte nosti eā. i. forte scis o parte carmen illud. **M**eministi. quia aderas cum egit illam comœdiam. **R**oscium comœdum de quo diximus li. vii. **U**ta me hęc sunt comœdia uerba q̄ Roscius pronunciauit. **N**udum erat. n. al quis introductus in comœdia q̄ dicebat ita me desituit nudum q̄ uerba ex antecessentibus & sequentibus si inueniretur comœdia facilius intelligerentur hnt. n. nescio q̄ turpitudinem q̄ uerbis tegitur: sicut apud Ter. in euncho. **Q**uid tum fatue: & apud Virg. fuit aut tibi quicq; dulce meum: & item Spelūcham dico dux & troianum eandem. **D**eueniunt subtiliter. n. q̄ uidebatur obscenum dictū. **R**e quia aliud intelligitur qua de situtum esse nudum. **S**ed ē in tra. q̄ sunt seueriores. **Q**uid est. n. i. quale est. q. d. satis obscenum. **Q**uæ. n. una concubuit uel aliud ē turpis intelligitur est. n. eclipsis. **Q**uid inq; repetit Ci. interrogationem ex admiratione obscenitatis. **U**surpato duplex cubile est ne aliud dicere q̄ obsequitur duobus uiris uel si de uiro intelligimus duabus concubito mulieribus. **Q**uid illud phe. quos hactenus audiui & quorū scripta ad manus meas puenierunt affirmauerunt. **P**heræū nomē esse poetæ de quo nusq; legi ego uero affirmo non temere. sed magna auctoritate uisus ita distinguendum esse. **Q**uid illud. s. quale illud. s. dictum erat aut̄ alicuius comici qui quoniam eo tempore erat tritius & familiaris non nominatur a Ci. erat autē hoc dictum q̄ sequitur. s. **P**heræi hic cubile inire ausus est hęc. n. uerba licet uideantur honesta significant pheræi uxorem uitiatam fuisse inire enim cubile alicuius uiri significat uim eius uxori afferre de hoc autem pheræo qui Alexander appellatus est Ci. ii. offi. ita inquit. **Q**uid alexandrum pheræum quo animo uixisse arbitramur qui ut scriptum legibus eum uxorem theberi admodum diligeret. tamen ad eam ex epulis in cubiculum ueniens barbarum & eum quidem ut scriptum est compunctum notis threiciis distincto gladio iubebat anteire p̄mittebatque de stipatoribus suis qui scrutarentur arculas muliebres & ne q̄ in uestimentis tælum occultaretur exquirerent o miserum qui fidelitatem & barbarum & stigmaticum putaret q̄ coniugem nec eum fefellit opinio ab ea est. n. ipse propter pellicatus suspicionem interemptus ut etiam Oui. in Ibin testatur. **I**nque tuo thalamo iuguleris more phærei. **Q**ui datus est læto coniugis ense suæ possimus tamen intelligere qd̄ illud pheræ. i. q̄ pheræus in tragœdia dicit ut quæreatur pheræus q̄ aliquis cubile suum inire ausus sit. **Q**uid est uir me aliud exemplum. **I**uppiter bo. exclamatio. **U**erba non sint. s. turpia. **E**rgo conclusio huius partis. **S**i enim ratio quare turpitudine non sit in uerbo. **U**num podicem. **C**ur non suo proprio utputa culum. **N**e ali. q. quia etiam alieno uocabulo non poterit uitari obscenitas quæ est. **S**i non est. s. turpe. **S**uo proprio scilicet appellandum est quia si res non est turpis ne uoca

M. T. C. Pato. S. D.

Mo uerecundiā uel potius libertatem loquēdi: atque Zenoni hoc placuit: homini me hercule acuto: & si academiæ nostræ cum eo magna rixa est: sed ut dico placet stoicis suo quāq; rem nomine appellari. Sic. n. discretū: nihil eē obscenū. nihil turpe dictū. Nā si quod sit in obscenitate flagitiū: id aut in re eē: aut in uerbo: nihil eē turpiū: In re nō ē. Itaq; nō mō i comœdiis res ipsa narrat̄: ut ille in trinūmo. **V**irgo mō forte nosti canticum: mēinisti rosciū: ita me desituit nudum Bacchus. **T**otus est sermo uerbis textus: re impudētior: sed ē in tragœdiis quid ē. n. illud q̄ mulier una: quid inq; ē usurpato duplex cubile: qd̄ illud phærei hic cubile inire est ausus. **Q**uid est: **V**irginem me quondam iui tam p̄ uim uiolat: iuppiter bōe uiolat. **A**tq; idē significat: sed alterum nō tulisset. **V**ides igit̄ quū eadē res sit: quia uerba nō sint: nihil uideri turpe: ergo i re nō ē: multo mius i uerbis. **S**i. n. quod uerbo significat: id turpe nō ē: uerū quod significatur turpe esse non potest. **A**nim appellas alio nomine: cur non suo potius: **S**i turpe est ne alieno quidem: si non est: suo

Pheræus

bulū qdē erit turpe. Penē caudā uo. i. ab antiqs cauda appellabat penis : inde & peniculos dicitur: qbus calciamenta
 exunt: q de cauday extremitate fut: & inde et peniculi spogia loga pp similitudinē cauday appellata: unde Ter. in
 eunuchō. Quid ignaue: peniculum pugnare q istunc huc portes cogitas. Hodie. tpe nost. In obsc. q significat
 mēbrū uirile. Salu. i. catilinario. Nā qcuq; ipudicus adulter ganco: manu uētre: alea pene. bona patria lacerauerat. Pi
 so nō gener Ciceronis. sed alius uir doctus q scripsit annales. Peni. i. libidini coitui. Tectius quia penis significat
 caudā: & trāslatiue: nō aut pprie itelligit mēbrū. sicut et cauda hodie iterdū ponit p mēbro. Hora. i. ser. Q. actiq; ex
 cepit patēter uerba caudā. Iuue. Qui
 et illud accidit: ut qdā testes caudāq; sa
 lacē: dimitteret ferro. Verbū uocabulū
 q aut uocabulū sit: neq; dicit neq; pos
 sumus itelligere. Cūnos fit. n. cacephā
 tō pñciatōe harum duarū dictionum.
 Nō obs. ē. q. d. non & tñ uidet obscē
 nū: q uidetur dicere cūnos. Cūnos. n. ē
 mulier rima. Hora. Nā fuit añ Helenā
 cūnos teterrima belli cā. Memini pbat
 ab auctoritate utētis q nō sit. obscēnū:
 q uir grauis: & disertus i senatu ubi erāt
 uiri grauissimi: dixit eū & c. q nō fecisset
 i eo si existimasset obscēnū. Illā culpā
 Illius uiri cōsularis q ita elocutus est.
 An. an tua q i epi. tua obscēno uerbo
 usus es. Potuit. obscēnitus. f. dicit.
 Nō rñsio & excusatio: q nulla sit ob
 scēnitas. Nō. n. ita sep. i. non putabat
 se dicere cūnos. Nūq; igit cōclusio &
 cōsequēs bonū: si. n. obscēnitas nō est in
 re: neq; i uerbo: nūq; est q nihil ē tertiū.
 & i alio eē non pōt. Liberis dare ope.
 hoc eodē exēplo uti C. li. i. offi. cōtra q
 hic liberis inq; dare operā re honestū est
 noie obscēnū liberis. n. dare operā ē mu
 liere subagitate liberorū creandorum cā.
 Nomen eius opere qua. f. susceperunt
 filios. Nō audēt q opera suscipiendo
 rum liberorū est mulierē futuere: q nō au
 dent dicere: q putant turpe. Socrates
 aliud exemplum q qdam uideant turpia
 dictu: q non sunt. Docuit. f. subaudiē
 canere. i. docuit eum canere cit hara. nam
 fidis pro cithara saepe ponitur: unde & si

Penis
Peniculus

Cūnos

potius. Caudam antiqui penē uocabant. ex quo est pp simili
 tudinē peniculus. At hodie penis ē in obscēnis. At uero Pix
 so ille frugi in annalibus suis quaritur adolefcētes peni dedi
 eos eē. Quod tu in epistola appellas suo nomine: ille tectius
 penē: sed quia multis factum ē tam obscēnum: quā id uerbū
 quo tu usus es. Quid q uulgo dicitur: quum nos te uolumus
 conuēi te. num obscēnum ē. Memini in senatu disertum con
 sularē ita eloqui hanc pulpam maiorē: an illam dicam. potuit
 obscēnius: nō inquis. Nō. n. ita sensit. Nō ergo in uerbo ē:
 docui at in re nō eē. Nūq; igitur ē. liberis dare opam: quā ho
 neste dicitur: et p̄res rogant filios. eius opa nomē nō audēt di
 cere. Socratē fidibus docuit nobilissimus fidicen. Is cūnos
 uocitatus est num id obscēnum putas: quum loquimur ter
 ni: nihil flagitiū dicimus: ac cum bini obscēnum est. Gracis
 quidē inqes: nihil ē ergo in uerbo quādo & ego grāce scio: &
 tamē tibi dico bini: idq; tu facis quasi ego grāce nō latie dixē
 rim. Ruta & mēta recte utrūq;. Volo mētam ita pusillā ap
 pellare: ut rutullam: non licet bella tectoriola. Dic ergo et pa
 uimēta: isto modo non potes. Vides igit nihil eē nisi ineptias
 turpitudinē nec in uerbo eē: nec in re: ita nusquam eē. Ergo i
 uerbis honestis obscēna ponimus. Quid. n. non honestum
 uerbum est diu. for? At inest obscēnum: cui respondet inter

dice. i. citharcedus: ut nūc itelligit hic. Is fidicē. Vocitatus cūnos pprio
 noie appellabat Cūnos. Nū an. q. d. mi
 nime. Cū lo. hoc exēplū satis est obscē: ignorātibz grācitātē: licet qdā cōati sint interpretari cōtra mētē Ci. ut oflen
 demus: inqunt. n. Cū lo. ter. i. tres. Nihil fla. nihil obscēnitas & turpitudinis. At cum bini. f. loqmur q p binos
 itelligimus testiculos: q duo sunt: q si qs habet tris ut qdam dicunt habere: ridiculus est hic sensus p̄cipue cū subdat
 grācis qdem inqes. nam bini cum duo significat non est grācum: puto aut sic itelligit: qdam uerba uidentur habere
 obscēnitatem uoce ipsa qdam non habēt: ut cum loqmur terni. i. cum diximus hanc dictionem terni nullam facimus
 obscēnitatem. at cum bini: cum dicimus bini obscēnum est. bini. i. significat futuo bini. i. tertia psona uidetur dicere
 bini & significat futuūt uel futue. pōt. n. esse et p̄ria persona iperatiui p̄syneresin: & iō dicit. Gracis. f. obscēnum q
 apud eos significat futuūt uel futue: non aut latinis quia significat duos. In uer. in uocabulo. sed in significato. Scio
 grā. i. grācitatis cognitionem habeo. Ruta & m. pergit ostendere in aliis uerbis nullam esse obscēnitatem. in aliis
 esse: cum tamen sint eiusdem formæ ruta & mēta nomina herbarum honeste dicuntur primitiua. at in diminutiuis ru
 tula honeste dicitur. mentula uidetur obscēnitatem habere. quia aliud uidetur significare. f. membrum uirile. Martia.
 Mentula cum doleat puero tibi neuole culus. Non sum diuinus sed scio quid facias. Non licet non dēt. Bella te
 sensus est tectoriola bella. i. honesta sunt nomine. sed pauimentum non ita honeste dici potest. licet fere idem significet.
 dicuntur enim tectoria illinimenta quaedam & quasi pauimenta parietis atq; incrustationes. Itue. Tectoria prima re
 ponit: tectorium a regendo dicitur pauimentum a pauiendo. i. feriendo. quod licet significet incrustationem. tamen quia
 a feriendo dicitur. poterit tamen uideti habere significationem minus honestam: quia partes muliebres actu uenerico
 feruntur. ut ex uersu Horatiano supra adducto ostenditur. Quæcunq; exceptit patienter uerba caudā id significat
 Iuue. Antiquum & uetus est alienum post hunc lectum concutere. Ineptias stulticias. quia putamus ea turpia q nō
 sunt. Nū honestū pbat Ci. q in uerbis honestis obscēna ponant. Num est. q. d. immo est. Diuisio quid enim ha
 bet turpitudinis. Cui res cui æquale. Intercapedo significat intersticiū interuallum. & denique idem quod diu
 flo Cice. filius ad Tyronem. li. vlti. itaque me iam non poenitebat intercapedinem scribendi fecisset. Inest ob. quia

Fidis
Fidicen

tectoria
Pauimen
tum

Epistolarum Familiarium

In circa
pedo
Præfari
honorem

uideat significare rimam & scissuram muliebrem. Nos autem ostendit Cicerone septias esse nostras: quod prebeamus honorem turpibus: & honesta turpia putamus: ordo est nos ridicule non prebatur honorem: si dicitur ille strangulavit patrem: quod quidem re turpe est: sed dicitur magis aliquid de Aurelia & Lollia honor prebendus est: prebatur honorem: est quod dicitur loquor cum reuerentia ei? quod audit. Aurelia & Lollia nomina ipudicax multæ. Inquit academicus uel quod iam. Batuit uerberauit: quia subagitando uerberant nates: ut supra diximus. Depressit calcauit. Multo ipudicatus. s. dicit. Atque certe. Neutrū. nec batuit: nec depressit. Stultorum: quia omnia puerunt. Simile est illud: Iuue. Non unus metes agitatur furor. Testes probat quod dixit uerba non obscenitas iam esse pro-

obscenitas: si. n. i. iudicio nolemus: testes intelligimus eos quod dictum suum ad alicuius reprobatione deponunt: sed uero extra iudicium non uidetur honestum quia uidemur coelos siue testiculos: ut diximus esse apud Horatium accidit ut quidam testes caudam salam esse dimitteret ferro. At honesti secundum ea tria κολεοσ uaginam significat colei est uel colli dicuntur testiculi. Clauini clitermini: ita. n. tunc honeste uocabantur testiculi: lanuini autem a lana: eo quod lana hoc est pilis circumdantur. Clitermini uero a κλειω. i. claudio: aut quasi clitelini: nam clitella significat farinam aut quasi clitermini. nam κλητηρ lectum significat: quod eis maxime in lecto utamur concubitus gratia. Non honesti sicut nunc taciunt pro pene in obscenitas est: licet latine docti non utantur. Modo honestas per se. n. nullam habet turpitudinem: sicut gladius: neque bonus neque malus est. sed sicut quis eo utitur ita est: sic est & hæc que sunt supra notata. Suppellit uerbum erat obscenitas compositum ex sub & pello: suppellit capiebatur pro supponit uel infero ut parte sursum agit. Non reprehendes: quia ex consuetudine uidetur hoc licere. Habes cognoscis. Scholam stoicam. s. i. i. sectæ stoicæ: que suis uerbis omnia putat appellanda σοφοσ ευτηρηη λονη. i. sapiens rectiloquus. eris. i. si fueris sapiens scies recte loqui. i. cognoscas quid deceat & quod non deceat. Quod multa ex uno uerbo tuo. s. sunt a me scripta. quia scripsisti unum uerbum quod uidebat obscenitas. & petiisti quod sentirem tam multa postea scripsi. Audere audenter scribere. Gratium est sic est supra me autem ut scurram uel item malis oneratum esse non moleste tuli. Testis oculis. Sed illi. q. d. sunt inuerecundi. Crepitus. s. uentris. Aque liberos. i. ita dicere & libere sicut ructus qui ore emittuntur propter frigiditatem & repletionem stomachi. Iuue. Si bene ructauit rectum si minxit amicus. Honorem igitur quidam exposuit quod quando emittimus crepitus uentris aut ructus dicimus ad honorem calendarum Martii ego nunquam sum solitus ita dicere nec audiui quemquam ita dicentem itaque sic est distinguendum. Honorem igitur. s. seruemus uel preferemus deinde cal. Martii. s. scripta est uel data hæc epistola.

capedo. Num hæc ergo obscena sunt? Nos autem ridicule si dicitur mus ille patrem strangulauit: honorem non prebatur. Si de Aurelia aliquid aut lollia honorem prebendus est. eadem iam non est obscena uerba pro obscenitas sunt: batuit inquit ipudiciter depressit multo ipudicatus. Atque neutrū est obscenitas. Stultorum plena sunt omnia. Testes uerbum honestissimum in iudicio: alio loco non nimis: at honesti colei lanuini clitermini non honesti. Quid ipsa res non honesta modo turpis? Suppellit flagitium est. Iam erit nudus in balneo: non reprehendes: hæc scholam stoicam σοφοσ ει θιρρι λονησ η. i. sapiens multiloquus fueris que multa ex uno uerbo tuo te aduersus me omnia audere gratum est. Ego seruo & seruabo: sic enim assueui Platonis uerecundiam. Itaque tectis uerbis ea ad te scripsi quæ aptissime agunt stoici. Sed illi etiam crepitus aiunt aque liberos ac ructus esse oportere. Honor est igitur. calendis martii. Tu me diliges & ualebis.

M. T. C. Pæto. S. D.

Eri ueni in cumanum: cras ad te fortasse. Sed quum certum sciam: faciam te paulo ante certiore: & si. M. Ceparius quum mihi in silua gallinaria obuiam uenisset: que si uisumque quod ageres. dixit te in lecto esse quod ex pedibus laborares. tuli. s. molestus: ut debui: sed tamen constitui ad te uenire: ut te uisarem: & cenarem etiam. Non. n. arbitror te coquum etiam arthriticon. i. articulum habere. Expecta igitur hospitem: cum minime edacem: tum inimicum cenis sumptuosus. Vale.

M. T. C. Impera. Pæto. S. D.

Eri Laborabat Pæto pedibus itaque Cicerone cum eo iocans dicit se nihilominus ad eum iturum quia licet ipse laboraret podagra non tamen credit eum habere coquum laborantem eodem morbo ut non possit parare cenam. Ad te. ueniam. Faciam te certum ita. n. permisit supra. Sed si me expediero ut in ista loca uenire possim non committam ut te sero a me certiore factum putes. In silua gallinaria. Quidam exposuerunt siluam esse non longe ab urbe olim latronibus refertam eam uidelicet quæ erat ad nonum urbe lapidem in uilla que Cæsarum dicebatur. sed non aduertat quod illic propter locum celebrem latrones esse non poterant est ergo hæc gallinaria silua in sinu cumano ut scribit Strabo lib. v. his uerbis. In hoc sinu cumano fructuosis uirgultis frequens & arboribus silua est multis portecta stadiis aquarum indigna cæterum fabulosa quam gallineriam uocant siluam hic Sexti Pompei. classis precepti pyratice struxit nauigia qua tempestate Siciliam ab romano desistere fecit imperio de qua Iuue. Et pontina palus & gallinaria pinus. Laborares ex pedibus. i. ægrotares morbo pedum. i. podagra. Videre & uisere uidere est naturæ uisere officium. Non. n. iocatur. Arthicoem. i. articulo morbo laborantem intelligit autem uel chitagram uel podagram. nam utraq; articulos solet uexare. Persius. Sed cum lapidosa chiragra Fregit articulos ueteris ramalia fagi. & pepov. n. græce articulum significat. Mimine edacem. i. non multi cibi. Sumptuosus in quibus multum expenditur.

Silua gal
linaria
Videre
uisere

Vñum. Scribit Cice. quam iustis causis debeat habere commēdatum Ruffum quendam: quem Pætus suis litteris commendauerat: deinde quia scripserat Pætus se omiſſiſſe ire ad cœnas amicorum Cice. iocando niti tur eum reuocare ad morem ſolitum cœnarum: idque dicit faciendum eſſe non tam cauſa cibi q̄ conuictus & conſuetudinis & collocaſionis amicorum: poſtremo dicit ſe non abiectiſſe curam rei publi. licet iocetur.

Iterum ſecundo. ¶ Si læſus eſſem ab eo: ſi accepiſſem ab eo iniuriam. ¶ Cum te, quum uiderem q̄ tantam curam de eo ſuſciperes. ¶ Eius. ſ. Ruffi. ¶ Iudicio: propria diſpoſitione. ¶ Initium principium. ¶ Cautionis ut cauerem mihi. nam ut ipſe ſcribit equinares & frabateri conſilia cœperant de opprimendo Cicerone: quod cum intellexiſſet Pætus: ſcribit ad eum ut ſibi caueret: quod idem poſtea multi alii ſcripſerunt: diem ergo intui ſuæ cautionis profectum eſſe ex litteris ipſius pæti quibus eſt admonitus de inſidiis quæ ſibi parabantur. Op primerent. interimerent. Aquinum & frabateria urbes Italiae. Frabateria autē teſte Prifciano frabaterius facit poſſeſſiuum. ¶ Non ſuſpicans: non putans. ¶ Incautior fuiſſem: non prouidiſſem mihi. ¶ fortuna: conditio ſtatus. ¶ Ita de ſiſſe: ita omiſſiſſe. ¶ Illud neſcio: qd quod ſolebas quaſi dicat nihil parum eſſet.

Vñum iſtum amicum tuum de quo iterum iam de me ſcribis adiuuarem quātum poſſem: etiam ſi ab eo læſus eſſem: quum te tantopere uiderem eius cauſa laborare. Quum uero ex tuis litteris & illius ad me miſſis intelligam & iudicem magnæ curæ ei ſalutem meam fuiſſe: non poſſum ei non amicus eſſe: neq; ſolum tua commendaſione: quæ apud me ut debet ualet plurimum: ſed etiam uoluntate ac iudicio meo. Volo. n. te ſcire mi Pæte initium mihi ſuſpitionis & cautionis & diligentia fuiſſe litteras tuas: quibus congruentes fuerunt alia poſtea multorum: nam & aquini & frabateria conſilia ſunt inita de me: quæ te uideo inaudiſſe & quaſi diuinaſent qui his moleſtus eſſem futurus: nihil aliud egerunt niſi me ut opprimerent. Quod ego non ſuſpicans incautior fuiſſem: niſi a te admonitus eſſem. Quā obrem iſte tuus amicus apud me commendaſione non eget. Utinam ea fortuna reipu. ſit: ut ille me quā gratiſſimum poſſit cognoſcere. Sed hæc hæctenus. Te ad cœnas ita rediſſe: moleſte fero: magna. n. te delectatione & uoluptate priuaſti: deinde etiam uereor (Licet. n. uerum dicere) ne neſcio quod illud quod ſolebas dediſcas & obliuiſcare cœnulas facere: nã ſi tum quum habebas quos imitarere: non multum proficiebas quid nunc te facturum putem. cum ei rem demōſtraſſem & uitam tuam ueriores expoſuiſſem magnum periculum reip. demonſtrabat: niſi ad ueriores conſuetudinem tum cū ſauonius flaret reuertiffes. hoc tempore fieri poſſe: ſed forte tu frigus ferre nō poſſes: ſed me hercule mi pate extra iocum moneo te: quod pertinere ad beate uiuendum arbitror ut cū uiris bonis: iucundis: amantibus tui uiuas. Nihil. n. aptius uitæ: nihil ad beate uiuendum accommodatius: nec id ad uoluptatem refero: ſed ad comitatem uitæ atque uictus remiſſionemque animorum: quæ maxime ſermone efficitur familiaris qui eſt in conuiuio dulciſſimus ut ſapientius noſtri qui græci illi ſympoſia aut ſyndipna. i. compotationes aut concœnationes: nos cōuiuia: quod tum maxime ſimul uiuunt. Vides ut te philoſophando reuocare coner ad cœnas. Cura

hi. nam ut ipſe ſcribit equinares & frabateri conſilia cœperant de opprimendo Cicerone: quod cum intellexiſſet Pætus: ſcribit ad eum ut ſibi caueret: quod idem poſtea multi alii ſcripſerunt: diem ergo intui ſuæ cautionis profectum eſſe ex litteris ipſius pæti quibus eſt admonitus de inſidiis quæ ſibi parabantur. Op primerent. interimerent. Aquinum & frabateria urbes Italiae. Frabateria autē teſte Prifciano frabaterius facit poſſeſſiuum. ¶ Non ſuſpicans: non putans. ¶ Incautior fuiſſem: non prouidiſſem mihi. ¶ fortuna: conditio ſtatus. ¶ Ita de ſiſſe: ita omiſſiſſe. ¶ Illud neſcio: qd quod ſolebas quaſi dicat nihil parum eſſet.

¶ Nam ſi: ſenſus eſt ſi non faciebas cœnas multum lautas: cum habebas quos poſſes imitari: quid putem te nunc facturum. quum deſideris ire ad cœnas. ¶ Non multum proficieſis: non tamen multum laudaberis in cœnis faciendis: quia eras parcus. ¶ Quid putem quaſi dicat multo peius. ¶ Sperina aruipex fuit: qui Cæſari diem mortis prædixit: ut ſcribit Tranquillus. ¶ Superiores: ex ante acta enim uita poteſt iudicari aliquid de futuris. ¶ Fauonius uentus: qui tempore ueris maxime ſiat. ¶ Fieri poſſe demonſtrat. Spurina ut reuerteres ad priſcam conſuetudinem cœnarum.

¶ Aptius uitæ: quia homo natura eſt animal iocrole. ¶ Ad uoluptatem: cibi & potus quod eſſet fere beluarum. ¶ Remiſſionem relaxationem. Quæ remiſſio amicorum. ¶ Dulciſſimus plus enim ſapit q̄ omnia geueta ſerculorum: ut oſtendit Macro. in ſaturnia. & iſte Cice. in Catone maiore his uerbis. Neque enim conuiuiorum delectationem uoluptatibus corporis magis q̄ coetu amicorum & ſermonibus meriebar. ¶ Bene enim maiores occupationem epularem amicorum: quia uitæ coniunctionem haberet conuiuium nominauerunt melius q̄ græci. qui hoc idem tum concœnationem compotationem uocant ut quod in eo genere minimum eſt id maxime probare uideantur. Ego propter ſermones delectationem tempeliuus quoque conuiuius delector nunc igitur eandem fere ſententiam exequitur Cice. quod latini ſapientius appellauerunt occupationes epulares quam græci noſtri enim conuiuia

Aquini
Frabateria
Frabaterius

Spurina
Fauoni?

dixerunt. quod uitæ coniuictionem habebant. græci. nero *συζαίνεσθαι* id eſt concœnationes. uel *συμποσιεσθαι* id eſt compotationes. ¶ Philoſophando afferendo rationes philoſophicas. ¶ Reuocare reducere.

Epistolarum familiarium

¶ Foris: apud amicos. ¶ Id: ut ualeas. ¶ Sed caue: remouet a se suspicionem neglecta rep. quæ possit haberi de eo quæ scribit iocose. ¶ Quod quia. ¶ Abieciſſe omiſſiſſe. ¶ Vita ſit po. ſi ſit. i. mihi bene eueniſſe.

Vmmum. Quia partus ſcripſerat ad Ci. multa præcepta de re militari Ci. cum eo iocans ſcripſit ſe multum ad
 ¶ iutum de litteris: in quibus ſcripſerat illa præcepta. Poſtea uero commendat ei. M. Fab. quendam amicum ſuum:
 qui habebat controuerſiam cum fratre de agro quodam. ¶ Reddiderunt me ſummum ducem. i. ita erudierunt
 me: ut ſum iam ſummus imperator rei militaris. ¶ Reddiderunt effecerunt plane: profecto iocatur Ci. ¶ Pyrrhi regis

Pyrrhus

epytotarū qui uideatur ſcripſiſſe de re mi-
 litari: eum enim optimū imperatorem
 fuiſſe conſtat: cum enim ut ſcribit L. i. u.
 li. iiii. belli macedonici: Hannibal a Sci-
 pione aſſyrica. legato ephreſum ad antio-
 chum miſſo interrogatus eſſet quem pri-
 mum imperatorem crederet reſpondit.
 Alexandrum macedonum regem quod
 parua manu innumerabiles exercitus fu-
 diſſet: quodque ultimas oras quas uife-
 re ſupra ſpem humanam eſſet peragraſ-
 ſet quærenti deinde quem ſecundum po-
 neret: pyrrhum inquit caſtra metari pri-
 mum docuiſſe: ab hoc neminem loca ele-
 gantius cœpiſſe præſidia diſpoſuiſſe.

¶ Unde & apud Terentium. Gnato glo-
 ria militi adulari ait. Sic olim pyrrhus
 factitauit quo locus non fuit fortasſe a
 multis ante hac intellectus. ¶ Cineæ hic
 theſallus fuit. ut ſcribit Cice. in Catone
 maiore qui ut ait Solinus tanta ui me-
 moriæ fuit. quod pyrrhi legatus Romā
 miſſus poſtero in die q̄ ingreſſus Romā
 fuerat. & equeſtrem ordinem. & ſenatum
 proptiis nominibus ſalutauit. fuit uir do-
 ctus. & ſapiens. qui de re militari ſicut
 & pyrrhus libros ſcripſit. ¶ Hoc am-
 plius ſcilicet cogito facere ſcilicet. ¶ Ha-
 bere aliquid nauicularum ideſt qualis na-
 uiculas. ¶ In ora maritima. in regione
 uicina. & iocatur Cice. nam cum parti
 pugnent tātummedo terreſtri prælio na-
 ues paratæ potiùs eſſent ad fugam quā
 pugnam. ¶ Meliorem ironice. ¶ Parthi
 maxime equi pugnent. & ſagittis con-
 tra quæ omnia niſil ualent naues. Virg.
 Velentemque fugam parthum uerſiſq;
 Item ocior. & miſſa parti poſt terga ſa-
 gitta. ¶ Ludimus iocamur. ¶ Quo cum
 ideſt cum quali quaſi dicat peritiſſimo.
 hoc de ſe dicit πειραξαίνοσ ποτι. pedi-
 am Cyri: q̄ Xenophon ſcripſit græce: q̄
 hodie latina facta eſt a uitio ætatis no-
 ſtræ doctiſſimo fraciſco philelpho πει-
 ραξαίνοσ autem eruditionem ſignificat: de-
 ſcripſit enim qualis in omni genere uitæ
 & præſertim in admiratione imperii. &

Ciceæ

rei militaris fuerit Cyrus rex perfarum non tamen qd̄ omnino talis fuerit: qualem ſcripſit. ſed quod talem oportere eſſe
 optimū regem uoluerit ſignificare. ¶ Controueram controueram aſſidua lectione. Ita ut pene contritam reddidiſſem.
 ¶ Explicauit aperui: oſtendit: & ut ita dicam experientia ipſe declarauit: hoc ipſeris q̄ in Sicilia nunc gero. ¶ Ades ueni.
 ¶ Vel potiùs correctio. ¶ Cum. M. Fabio altera pars epi. in qua cōmendat fabi. ¶ Summus uſus maxia conſuetudo.
 ¶ Propter ſummam probitatem laudat perſonaz amice: ut probet eum dignum cōmendatione ſua. ¶ Cōbibonibus cō-
 potioribus quos græci στυμνοτομοσ dicunt oſtendit aſit & petum epicureū fuiſſe. ¶ Vellem eum eſſe mecum: uelle
 eū habere apud me. ¶ Percuſſus perturbatus. ¶ Atrociffimis accerbiffimis litteris. ¶ Fundū herculanēſe: ita. n. appel-
 labatur ille fundus fortasſe ab aliquo templo Herculis illi uicino aut a loco. ¶ Proſcriptum. expoſitum uenalem q̄ q̄
 erant uendenda ſcribebantur publice ut eſt hodie ſolet. ¶ Cōmunis. nondum diuiſus. ¶ Nam ſapientem ſuſtūm. ¶ Eo
 ad id ut proſcriberet q̄ eſſet etiam ei cōmune cum fratre. ¶ Inimicorum q̄ uellent diſcordiam inter duos fratres eſſe.

ut ualeas. id foris cœnitando facillime conſequere: Sed caue
 ſi me amas exiſtmes me: quod iocoſius ſcribā: abieciſſe cure
 reipu. Sic tibi mi p̄te perſuade me dies & noctes niſil aliud
 agere: niſil curare niſi ut mei ciues ſalui liberiq; ſint. nullum
 locum prætermitto monēdi: agendi: prouidēdi. Hoc deniq;
 animo ſum: ut ſi in hac cura atq; adminiſtratione uita mihi
 ponēda ſit præclare mecum actum putē: eſt atq; etiam Vale.

M. T. C. Imper. Pato. S. D.

Vmmum me ducē litteræ tuæ reddiderunt: plane ne-
 ſciebam te: tam peritum eſſe rei militaris: Pyrrhi teli-
 broſ: & Cineæ uideo lectitaſſe. Inaque obtemperare
 cogito præceptis tuis. hoc amplius nauicularum habere ali-
 quid in ora maritima contra equitem parthum negant ullam
 armaturam meliorem inueniri poſſe: Sed quid ludimus: nex
 ſcis quo cum imperatore tibi negocium ſit pediam Cyri quā
 controueram legēdo totam in hoc imperio explicauit: ſed io-
 cabimur alias coram ut ſpero breui tpe. nunc ades ad iſperan-
 dū uel ad parandū potiùs. Sic. n. antiqui loquebantur. Cū
 M. Fabio. quod ſcire te arbitror: mihi ſummus eſt uſus: ual-
 deq; eum diligo tum pp̄ ſummā probitatē eius ac ſingularē
 modeſtiā: tum q̄ in his cōtrouerſiis: quas habeo cū tuis com-
 bibonibus epicureis: optima opera eius uti ſoleo. Is cum ad
 me Laodiceā ueniſſet mecūq; eum ego eſſe uellē: repēte pecu-
 ſus eſt atrociffimis litteris in quibus ſcriptum erat fundum
 herculanēſem a Quin. F. fratre proſcriptum eē: qui fundus
 cum eo communis eē. Id. M. Fabius pergrauiter tulit exiſti-
 mauitque fratrem ſuum hominem nō ſapientem impuſu ini-
 micorum ſuorum eo progreſſum eſſe. Nunc ſi me amas mi
 p̄te negocium totum ſuſcipe & moleſtia Fabium libera

Auctoritate: qua suadeas qui uelint emere me id faciant. **C**onsilio: quomodo possit explicari hæc res. **G**ratia: quam habes maximam apud omnes. **T**urpibus: nihil enim est turpius qua quos natura coniunxit eos cupiditate & stultitia diuelli. & inter se contendere. **C**onflictari: contendere. **M**athonem & pollionem: nomina oratorum siue causidicorum. **N**on tam præscribere possum: id est non tam possum explicare scribendo qua erit mihi re ipsa gratum: si feceris: ut Fabius non litiget. **O**ciosum: sine lit. **E**sse positum in te id est esse in potestate tua ut non litiget.

auctoritate tua nobis opus est & consilio & etiam gratia. Noli pati litigare fratres & iudiciis turpibus conflictari. Matonem & pollionem inimicos habet Fa. Quid multa: non me hercule tam perscribere possum quam mihi gratum feceris: si ociosum Fabium reddideris. Id ille in te positum esse putat mihiq; persuaadet.

M. C. Pato. S. D.

Cubueram hora nona: cum ad te litterarum exemplum in codicillis exarauī. Dices ubi? Apud Volumnium eutrapellum: & quid supra me atticus in frauetius familiares tui. miraris tam exhilaratam seruitutem nostram. Quid ergo faciam te consulo qui philosophum audis. Angar excruciem ne me: quid assequar: Deinde quem ad finem: uiuas in quis in litteris. An quicquam me aliud agere censet: Haud possem uiuere: nisi in litteris uiuerem. Sed earum etiam non facietas: sed quidam modus: a quibus quum discessi & si minimum mihi esset in cœna: quod tu unum thema Dioni philosopho posuisti tamen quid potius faciam priusquam me dormitum conseram non reperio. audi reliqua. Infra eutrapelum citheris accubuit. In eo igitur in quis conuiuio Cicero ille quem expectabant: cuius ob os graui ora obuertebant sua. Non me hercule suspicatus sum illam affore. Sed tamen Aristippus quidem ille socraticus non erubuit: quum eēt obiectum hēre eum Laida. Habeo inquit nō habeor a laide. Græce hoc melius si tu uoles interpretabere Me uero nihil istorum ne iuuenē quidē mouit unq; ne nunc

Cubueram: iocaf Ci. cuz pato scribens se acceptū fuisse ab eutrapelo in cœna admodū tocosa in qua interfuerunt & familiares ei? Atticus & Vetius & Citheris meretrīs i q̄ cœna dicit se p̄stuisse mirā fortunūdinem & cōtinētiā q̄ ad nullā turpitudinē aut libidinē potuit cōmoueri ab ea meretrice postremo q̄dā faceta cōmemorat de Pato. **A**ccubuerā. i. erā in cōuiuio eubabāt. n. antiq̄ uescētes & cœnātes Vir: tudas epulis accūbere diuū Vale. de in sti. anti. Foemina cū uiris cubātib? sedē tibus cœnitabāt. **H**ora nona: tunc. n. incipiebāt cœnare. Mar. Incipit extuctos frāgere nona toros. Hora. post cœnā uenies. **E**xarauī: scripsi. **C**odicillis: tabellis. **U**bi. i. accubuerā. **E**utrapellū alias significat facētū hic ē nomē p̄priū de quo ēt Hora. Eutrapellus cuiusq; nocere uolebat uestimēta dabat p̄ciosa. **S**upra: describit ordinē discubētū sic hoc in ultimo sermōe. Sūmus ergo & p̄pe me fuscus Turimus. & infra si memini Varius cū Serullio balatrione uibidi? quos mœcenas adduxerat umbras. Mōmētanus erat sup̄ ipsū portius infra odī culus totas semel absorbere placentes. **T**ā exhilaratā: tā in hilaritatē & lætitiā effusam. **S**eruitutē: uitā meā ita seruā & subiectā. **Q**uid assequar. i. si excrucia uero me. i. qd̄ p̄ficiā qd̄ lucrabor: ad quē finē. i. ad qd̄ licet. n. angī quotiēs ex angore nostro: aut honoris aliqd̄ pōt p̄uenire. **U**iuas: r̄nsio quā possēt facere p̄atus aliud q̄ uenire litteris. **N**ō facietas: nō fastidiū. Sed mō. mēsurā moderatīo a quibus. q. d. quas litteras cū aliquāru lū reliqui. **E**t si minimum. i. licet in cœna hēre mīnīmā q̄onem quam tu p̄posuisti

Eutrapellus

Citheris

Laida

Dioni philosopho: tñ uellem ipsas litteras sequi quia non reperio quod potius faciam priusq̄ eam dirimitū significat artem quæstionem p̄æti propositam Dionysi fuisse patriam & nugatoriam. **ἔντιμα** q̄stio. nā **ἔντιμα** significat quæro. **U**num solum. **P**riusq̄ con. m. d. i. priusq̄ dormiam quod est ociosorum & ignauorum. Hora. Nō melius dormire putem quam scribere uersus. **R**eliqua: quia nondum descripserat totum ordinem conuiuiarum. **C**itheris: tres uno tpe notissime meretrices fuerunt hæc Citheris quam Virg. ægloga ultima Lycorim appellauit origo de qua Hor. ut quondā Marficus amator originis ille. & arbuscula de qua idem Hora. Explosa arbuscula dixit. **I**n eo. quia dixit ei cōuiuio interfuisse meretricem: ne uideat ipse fecisse cōtra dignitatem suam laudat suam cōtinentiam. **I**nquies: o p̄æte. **I**lle. q. d. tam celebris. **I**n eo: in tali ubi esse meretrix. i. interfuit. **Q**uem. g. a. quem græci aspiciēbant p̄ admiratio ne dicit Cic. tanrum p̄fecisse: nō solum cognitione litterarum græcarum cum ē etiam athenis: sed ēt imitatione uocis & gæstus: ut græcis ipsis eēt admiratōi. **O**b os: ob oris & uultus aprissimos morus: & elegantissimam p̄nunciationē. **O**buertebant: q̄a dolebant aspicientes. **N**on her. prima excusatio p̄ iusurandum: q̄ non credidit ipsam Citheridam interfuturam ei cōuiuio. **S**ed tñ: alia excusatio cum laude sua: exemplo Aristippi philosophi socratici: qui uixit apud Dionysium Syracusanum. **N**on erū. nō ueritus est: neq; existimauit sibi turpe. **O**biectum: uitio datū. **H**abere eū la. cū ambigue hoc dicat utrū eū hēre laida: an laida hēre eum intelligamus. ille exp̄ssit his uerbis hēo laida n̄ hēor a laide. i. nō sūm in p̄æte lat̄is. sed ipsa est in p̄æte mea. q̄a nō potest me p̄uerrere. fuit aut̄ Lats scortum corinthiū notissimum Oul. i. i. amor. Qualiter in thalamos formosa semiramis eē dicit. & multis lais amata uiris græcæ hæc melius sic. n. dicit **ἔλωμεν τὴν λαουχτμό μάδος ἀεχόμεναι**. **I**stoz talū sicut est uersari cū mulieribus

Epistolarum familiarium

¶ Ne in q. cū magis calebā sanguine & debuerā eē ad talia pronior. **¶** In gemitus & in risus qa & doleo incommo-
reip. & irrideo q stulte agunt cū se sapiētes putēt possumus tñ legere & gemitu & in risus. i. q. faciat me & ridere & fle-
re: sō interposuit ut dicit: qa ita solemus plerūq; dicere: loquor q faciat mihi & fletu & risum: & hāc lectōne magis p-
bo. **¶** Id melius. sicuti. **¶** Philosophū qdā itelligūt Dionē de quo supra. **¶** Dixisset si qs q. i. dixisset si qs q̄rere: ut. s.
q̄rere se. n. n̄surū. **¶** Quæreret cenā a me. i. dixeris te q̄rere an ego cenā dare: alii legūt amone ut sit iucūde & facete
dicens te q̄rere cenā. **¶** Ille uero utpote: q erat philosophus credebatur te q̄situr: ab eo res philosophicas nō aut cenā

Vnū Cæ. an innumerabilia hęc. n. q̄stio
ad philosophū ptinet. Aduertēdū est aut
cœlū neutri generis i plurali: cū dixit inu-
merabilia: ubi subaudiēdum ē cœla: nisi
ue imus credere. Seruio: q dicit i subaudi-
tione ea ponit: q̄ dicit nō possunt ut apud
Vir. i Bucō. Bisq; die numerāt ambo pe-
cus alter & hœdos: ubi uult alter de no-
uerca itelligēdū est apud idoneos tñ in
plurali raro reperit. **¶** Quid ad te. s. p̄ti-
nebat q̄rere esset ne unū cœlū an plura.
¶ An cenā nunquid a te. s. ptinebat q̄re-
re. **¶** Tibi: p te. q. d. imo ptinebat. Sic
igit. redit ad cōclusionē suā uitæ. **¶** Sic
ut dixi in cōiuiuis amicorū: uel sic: ut iā
dicā. **¶** Ne nihil tribuamus amicis: ut et
obsequamur amicis. & ne uideamur eos
oīno negligere. **¶** Epulamur: faciamus

conuiuia. **¶** Non contra le. t. nō solum: non plusquam concedat lex sumptuaria de conuiujs. **¶** Sed etiam intra le. t. fru-
galissime & parcissime. **¶** Si ulla nunc lex est: quia ut alio loco supra diximus ex auctoritate Macro. non multæ leges
sumptuariæ latæ essent: ita tamen obsoluerant propter luxuriam gulæ illius sæculi: ut fere abrogatæ uiderentur. **¶** Ad
uentum nostrum: promiserat enim se iterum ut eam uiseret. **¶** Non multi cibi: quod dicit in alio loco non edacē. **¶** Sed
multi iocī. i. facetum & iocofum. i. habetis hominem ualde facetum: non autem ualde edacem.

LIBER DECIMVS.

VER.

¶ Absūt. Quoniam huius libri ex sequēris epistolæ oīum argumēta ex historia sumunt: ne in qualibet epi-
e idē narrare opus sit historię seriē paulo altius repetēdā putauit: quo facilius oīum epistolæ argumēta pateat
qua multis aut icognita sunt aut falso exposita pp ignoratiā historię. q̄ breuissime igit fieri p̄t enarremus: maxi-
me Appianū secuti: occiso. C. Iulio Cæ. in senatu quū uariū motus amicorū eēt. & alii laudaret interfectores: a qbus ui-
deret initiū libertatis p̄fectū esse: alii irritati oratiōe. M. An. q̄ explicita ueste Cæ. cruēta & ensibus p̄forata: de tāti ul-
tū crudeli cæde conquæsus erat ortæ sunt magnæ seditiōes. & deīde et̄ intee ipsos bella ciuilia: de puincis. n. contende-
bāt. Si qdē. M. An. D. Bruto diffidens Celtas ei eripere conatus est: ac p̄ eis Macedoniā tradere: ut ipse testatus est in
oratiōe: quā hūit ad populū. Factæ igit sunt uariæ p̄tes. nā Antonio bellissimorū uirorū legiōes quattuor ad h. serāt.
Lepidus uero q̄ttuor i Iberia legiones hēbat. Asinius pollio duas. Plācus in altera Celtarū puincia tres: q̄ Antonij p̄tes
ut scribit Appianus electuri uidebant: Cæsare ē Octauianū duæ legiones del. etorū sequēbant: q̄ ab Antonio ad ipm
trāsferāt. Tironū itē una. Duæ ex primis cū eo militatibus: nec hāc numero p̄fectæ: ut armis instructæ oīs. Sed ex neut-
ter deiectis suppletæ fuerāt. **¶** Marcus aut Antonius in Celtas p̄fectus quū decio psuadete neq̄set ut i macedoniā trā-
siret: ubi eū supauit: ad ciuitates ire p̄perauit: a qbus quū eēt acceptus ueritus est Decius: ne ab oīum p̄hiberet itroitu.
Itaq; fictis litteris sibi a senatu reditis: a quo eū exercitus p̄pe Romā euocaret: eo mō in Italiā ire peperit. **¶** Recipiē-
tibus illū cunctis ueluti redeūtē usq; Mutinā p̄gressus ē: ubi statim portas occludi impauit. & mutinēsiū oīa ad uictū ne-
cessaria in mediū afferre. & eo mō Antonij expectauit: cōtra quē Antonius ira delatus. Mutinā urbē muro: fessaq; p̄ci-
xit sic ut Decius obsidiōne p̄meret. Quare Ci. p̄ Decio agente: ut Antonius hostis iudicaret cū Pifene Antonij p̄tes de-
fendēte: id impetrari potuisset: p̄missum est tñ Ci. ut legatis mandata tradenda p̄siberet: q̄ ita dicit scripsisse: ut Anto-
nius cōfessim Mutina discederet Celtica puincia Decimo cōcederet: q̄ Itra rubiconam amnem: q̄ Italiani Celtis disinit
sita est: his mādatis Antonio traditis Antonius uāhemētī tra cōcēt? multa in senatū: multa et̄ in Ciceronem acerbissime
dixit. & quū mādatis parere nolisset: senatus eū statim hostem iudicauit. & omnem exercitum q̄ cum eo erat: nisi statim
ab eo discederet. Verūtū discedēte An. ab obsidiōe inclinante tam hyeme Decius fame laborat. Itaq; Hircius & Cæ.
ppius Mutinam castra mouēt: ne deficiente De. exercitum Antonius sibi uindicaret. Liberato itaq; Decio mutinēsi ob-
sidiōne a Cæ. senatus non satis gratus in eum fuit: q̄ decreto non re triumphī Cæsaris militumq; eius: mentioem nō
satis gratam hūit: ob q̄ Cæsar recōciliata p̄. M. Lepidum cum. M. Antonio gratia Romam cum exercitū uenit. & p̄cul-
sus aduentu eius iis q̄ in eum iniq̄ erāt quum decem & octo annos hēret cōsul creatus q̄ statim tulit legem de questio-
ne habēda in eos: quorum opera patet occisus est postulatq; ea lege. M. Brutus. C. Cassius. D. Brutus absentes dānati
sunt quum. M. An. & Asinius Pollio. & Munatius Plācus cū exercitibus suis cōiuncti uires ampliassent. D. Brutus cui
senatus. ut seq̄ret Anto. mandauerat relictus a legionibus suis quū pfugisset iussu An. i. cuius potestatem uenerat cæsus
Capeno sequanæ interfectus est reliqua quæ sequuntur sunt de triūtriarum Cæ. & An. & Lep. quæ quia non multum
ptinet ad hūc locum & ad has epistolas siletio p̄teribo. Quæ aut hoc loco narrata sunt: ptim ad decimū ptim ad. xi. li.
argumēta ptinebūt: aliāq; pars unī epistolæ ptinet. aliā alii: quū igitur i his tātis periculis reip. ueretur. Cicero ne Plā-
cus cōiungeret secū. M. An. neq; id aperte auderet dicere. M. An. in odij adducēs hortatur Plācū ut in rēp. uendā & eō
setuādā incūbat: p̄cipue quū speraret habiturū cōsulatū i annū sequētē se aut pollicetur habiturū eū carū tum eius cā

tū ēt cā reip. Postremo oñdit ea sibi gratissima eē q̄ Plā. in Furniū cōferat. Et abfui: qdā dicit Cī. tædio discordiarū urbanarū se in Græciā cōsulto cōtulisse: sed hoc cōstat eē falsum. nā legatus in Græciā pfectus est: ut ipse ad Atticum scribit ea epistola q̄ incipit. Mt. Attice uereor sic. n. inq̄: p̄ficiscor ut cōstitueram: legatus in Græciam credis: impendentis periculi non nihil uitare uideo: sed casurus in aliquam uituperationem: q̄ reip. defuerim tam graui tempore &c. Ergo proficiscens. i. abiens scilicet legatus: non autem dixit proficiscens: quia antequam functus esset legatione: coactus est redire in tempu. Prodesset: ideo dixit non hominum sed reip. se uoce reuocatum.

Epistolarum familiarium. L. X.
M. T. C. Planco. Salutem. Dicit.

Abfui proficiscens i Graciam: & postea quam de meo cursu reipubli. sum uoce re

tice residēt. Agrippa q̄ añ pedibus q̄ capite ex utero matris oriū: quē partū difficilē piculesum eē cōmemorat: q̄ ægre nascit. Pāsa a pp̄so uētre. Flacc² a flacidis & lāgudis aurib². Itē a leguminū generibus illa sunt iuēta uiroz noīa. Lē tuli Pisones. Fabii. At Plutarchus in uita. Fabii max. dicit quēdā tradidisse ab agroz fossiōe fodios oli appellatos fuisse. Postea duabus litteris cōmutatis. Fabios dictos. Itē maximū appellatū dicit illū q̄ nobis cūctādo restituit rē a Maximo Rylao: a quo Fabioz gen² descēdit. Cī. uero dictus q̄ nescio qd in speciē ciceris in extrema pte nasci ortū sit illi: q̄ primus ex illa familia Cī. noiatus ē: a quo oēs deinde Cicerones appellati Naseni. Ouidio nomē inuidit nati magnitudo. Sabini utrosq̄ fortes Neronis noiē appellabāt. & sapiētes Catonis appellatiōe dicebant. Scipioī nomē dederūt i græci: q̄ baculū scipiona dicit. & is Cornelii patrē luminibus captū tanq̄ baculus regebat. Tuditani a captis forma nomē acceperūt. Antiquus. n. Mallet Tudides dicebant. & in mallei similitudinē caput illius familiæ primus hēre uisus est a ceccutiētibz oculis Ceciliū. Vñ serpēs sine oculis Cecilia nominat. Lucii & Lucani a luce. Manii a mane. Sexti Quinti Decii a numero appellati. & a Quintilio Quintilian ipsi Lupicini. q̄bus p̄erat Q uintilius. Titi a titis militibus q̄ a tudō patriam Titi sunt appellati ut Persius igētes trepidare Titos. Lege Festū. Tulli ab aquarum riuis q̄ Tulli uocu panē Cæsares q̄ & Cælones a cælo uētre matris appellant. Messani Messana urbs Siciliæ nobilissima q̄ Valeri² max. cepit nomē aduixit ut Scipionibus Aphricanis deuēt a Carthago in aphrica. Metello Numidico Numidia. Item Asia auri p̄odus in forum deferēs dedit Cornelius cognomētum. Quid qd̄ etiam uiro isigni Tremellio Scrophā quam facti muli sui occiderāt cognomētū fecit. Lege Macrobiū huius noīs appellatiōē iuētes & factum. Caii a gaudio parētum dicti. Hæc autē noīa q̄ diximus ferme oīa in epistolis Ciceronis legunt ideo hic apponēda putauī. & qd̄ p̄missim² a p̄cipio huius opis seruaremus. Sed redeamus ad icceptum. Abfui agnominatio. In græciam qñ uidit Antoniū cōsulem post mortem Cæsaris mutasse uolūtatem & rem rursus ad seruitutem spectare Cassiumq̄ & Brutum cæsaris iterfectores tuto Romæ eē nō posse. & ipse hoc uidēs in græciam p̄ficisci cōstituit cū legatus fuisset a senatu elect² ut iret in græciā cuius legatiōis in eplā ad Atticū meminit his uerbis. Mt Attice p̄ficiscor. ut cōstituerā legatus in græciam ipendentis p̄culi nonnihil uitare uideo. sed casurus in aliquam uituperationem q̄ reip. defuerim tam graui tpe & in Leucopetram tūc uēto asportatus Romam redire decreuit. Immo a senatu reuocatus est in urbem ut p̄sidio esset labāti reip. & sic nōdm functus legatiōe reuersus ē ut inq̄t nō hominum uoce. sed reip. reuocatus uerum nō meliora inuenit q̄ discēdens reliquerat. Tūc. n. Antonius sibi nō obscure dominatum parabat. & reditum Ciceronis molestissime ferens multa minatus est. Accessit in Senatum Cic. & de Antonio. Conquæstus est ac de rep. rettulit longa quadam oratione a morte repetēs cæsaris usq̄ ad illum diem. & mutatam Antoniū uoluntatem non trepide accusauit. & sniam suā de repu. oībus patefecit qua oratione Antonius uahementer accensus inuēctiuam in Ciceronem p. xviii. dies meditatus in curia recitauit postea in scriptis edidit nec amplius a maluolentia destitit.

VBER. Nunq̄ p. M. Antonium getus fui. i. nunquam. M. An. reliquit me quietum: sed assidue uexauit. Insolentia:

T abfui: qdā de insolentia atq̄ crudelitate. M. Antoni: quēadmodū tūc cōsul oēs leges: iudicia. & sanctos ciuitatis mores ita pessimū dabat: ut ne uestigiū qdē ullū ciuitatis relinqueret. & sic eū adducit in odiū: uertus ne placus cū. M. An. cōtūgeret aduersus reip. agtē inde de expectatiōe cōsularis Placi in annū sequētē & q̄tope cōsulē ipsum uidere cupet: ut reip. subueniret: quā M. An. occupare conabat. Postremo Furniū familiarē suū illi ualde cōmendat. & dicit eē sibi grata q̄ in illū cōtulerat Cn. Placus ciuis romanus fuit. & q̄ Cicero nē i Macedonia exulatē hospitio suo benigne suscepit. Sed quoniam ficta qdā romanorū noīa. & audiuimus sæpe & legitimus ut Plac² Plot² eoz originē nosse nō i iucū. hū puto. Plac² qd̄ plūs sit pedib² ē appellat². Placa. n. plāe cutusdā tabulæ significationē capit. Plot² q̄ spactosis ē platis & amplis. Ut illa Virgiliū spacio sa p̄diga plāta. Vñ plaut² ē dict² quasi plot²: ut plaustrū plostrū. Vñ symphottū calciamēti gen²: quo uenatores utuntur utriq̄ pede aptū. Cossus q̄ rugosus eēt. Sunt. n. Cossi uermes qdā rugosi: q̄ i cor

- PHI.
- Plancus
- Plotus
- Plautus
- Symphottum
- Cossus
- Agrippa
- Pansa
- Fiaccus
- Leutuli
- Pisones
- Fabii
- Maxim²
- Cicero
- Naso
- Nero
- Cato
- Scipio
- Tudides
- Ceciliū
- Cecilia
- Serpens
- Lucii
- Lucani
- Manii
- Sexti
- Quintili
- lani
- Titi
- Tullii
- Cæsares
- Messanæ
- Aphrica
- nus
- Numidi
- cus
- Caii

Epistolarum familiarium

arrogantia: temeritas. ¶ **U**t non modo, i. non solum non possim pati: quod quispiam libere loquatur: sed nec etiam quod quisquam uultu ipso ostendit hilaritatem & constantiam aliquam: uellet enim omnes esse mutos & exanimatos. ¶ **U**el acta te: quia tam sum senex. ¶ **U**el factis: quia quocumque mori contigerit: non moriar sine gloria & laude rerum gestarum: mors autem terribilis est illis quorum cum uita omnia extinguuntur: non his quorum laus emori non potest. ¶ **P**atria: amor patriae. ¶ **E**xpectatio spes ita longa est: ad effectum, n. hoc dixit: erat enim futura in sequentem annum. ¶ **S**piritus ducere uiuere proferre uitam. ¶ **H**ominis, M. Anto. significat. ¶ **V**illam uim: ullam potestatem. ¶ **S**imulachrum:

Ciuitas
Acta

imago. ¶ **V**estigium signum. ¶ **C**iuicis: ciuitas enim est hominum coetus congregatus ad iure uiuendum: hinc autem nullo iure uiuitur. ¶ **A**cta omnia gesta quae scripta sunt: appellabantur enim acta. Iuue. Cupient & in acta refert.

PHI.

¶ **S**usceptum: inchoatum. ¶ **I**ncumbere: in tempore. ¶ **E**niteris, pro reip.

PHI. ¶ **P**er, M. Antonium, qui me nunc quam quicquam esse permisit. ¶ **D**e meo cursu: usque adeo a Leucopetra. ¶ **V**oce reipublicae, quam consequentem & me reuocantem audiui. ¶ **F**ui: abfui, & fuit agnominatio. ¶ **I**nsolentia: arrogantia: superbia. ¶ **V**ulgare: omnibus notum quod sit insolens & superbus. ¶ **I**mmunitas: ab in & meno: quod antiqui dicebant bonum. ¶ **F**erre: uellet enim ut omnes essent muti, & quasi mortui. ¶ **V**el le aetate quoniam sum tam senex: satis feci inquit uitae meae: his tribus aetate factis & gloria, quod diu uixi multa feci & maximam gloriam consecutus sum. ¶ **U**el factis rebus gestis: quae immortalitatis gloriam pollicentur. ¶ **S**ollicitat mordet me patria quam uideo in se uitutem cadere. ¶ **L**onga, in futurum proxime annum, sed longa uidebatur expectanti. ¶ **S**piritus ducere uiuere usque ad diem consulatus tui. ¶ **H**ominis, M. Antonii. ¶ **N**ec Senatus, Repeating. Sic in paradoxis. ¶ **V**im potestatem. ¶ **C**iuicis, quia ciuitas non est nisi iure uiuentium De singulis rebus, particulatim. Nihil erat inquit quod particulatim ad te scriberem: cum omnia generaliter acta ad te mitti arbitrabar.

¶ **V**erum ad me pertinebat: ut te moneam. ¶ **I**ncumbere pro statu reipublicae, studeres.

VBER.

VBER. ¶ **T**uus, tempus, i. ad tempus tui consulatus. ¶ **F**acilis, quia sapiens es & bonus ciuis. ¶ **U**t per, aures sensus est si poterit resp. perducatur ad consulatum tuum: optime gubernabitur, sed opus est magna diligentia nostra: & etiam fauore fortuna ut perducatur: ut

ne ante opprimatur penitus. ¶ **A**liquanto antequam geras consulatum. ¶ **H**abebimus hic romae. ¶ **E**t praeterquam, i. & licet propter tempus, cui es profuturus debeam curare dignitatem tuam tamen etiam propter te hoc facio: quia ita & resp. satisfactam & amicitiae nostrae. ¶ **H**umanitas uel mansuetudo: uel doctrina. ¶ **N**emiror quia noui te sapientissimum. ¶ **I**udicium bene de eo sentiendo. Officium bene faciendo. Ita in eam partem.

PHI.

PHI. ¶ **A**d tuum tempus ad consulatum tuum. ¶ **A**n, i. quae ueniat tempus consulatus. ¶ **U**t perducatur hoc opus hinc labor est, ut deduci possit ad consulatum tuum: quod si poterint optime gubernabitur. ¶ **P**raeterquam hoc est tametsi pro resp. debeam omnia facere, tamen dignitas tua in primis me mouet, ut hoc faciam: & sic tam resp. quam tibi me satisfactum intelligo. ¶ **C**onsilium articulus. ¶ **S**anctissime sine corruptione. ¶ **C**olendam amandum. ¶ **T**eren. Quippe forma impulsu nostra nos amatores colunt. ¶ **F**urnum gratiosa commendatio. Iudicium de eo bene iudicando. ¶ **O**fficium magna in eum beneficia conferendo.

uocatus: nunquam per. M. Antonium quietus fuit: cuius tanta est non insolentia (nam id quidem uulgare uicium est) sed immanitas ut non modo uocem: sed ne uultum quidem liberum ferre possit cuiusquam. Itaque mihi maximae curae est non de mea quidem uita: cui satisfeci uel aetate uel factis uel siquid etiam hoc ad rem pertinet: gloria: sed me patria sollicitat. In primisque mihi Plance expectatio consulatus tui: quae ita longa est: ut optandum sit ut possimus ad id tempus reip. spiritum ducere. Quae potest, n. spes esse in ea reip. in qua hominis impudentissimis: atque intemperantissimis armis oppressa sunt omnia, & in qua nec senatus nec populus uim habet ullam: nec leges ullae sunt: nec iudicia: nec omnino simulachrum aliquod ac uestigium ciuitatis. Sed quae uero acta omnia mitti ad te arbitrabar: nihil erat quod singulis de rebus scriberem. Illud autem erat amoris mei: quem a tua pueritia susceptum non seruaui solum: sed etiam auxi, monere te atque hortari: ut in reip. omni cogitatione curaque incumberes: quae si ad tuum tempus producitur: facilis gubernatio est: ut perducatur autem magnae tui diligentiae est: tuum etiam fortunae. Sed & te aliquanto ante ut spero: habebimus: & praeterquam quod reip. consulere debemus: tamen tuae dignitati ita fauemus, ut omne nostrum consilium: studium: officium: operam: laborem: diligentiam ad amplitudinem tuam conferamus. Ita facillime & reip. quae mihi carissima est: & amicitiae nostrae: quam sanctissime nobis colendam puto me intelligo satisfacturum. Furnum nostrum tanti a te fieri quantum ipsius humanitas & dignitas postulat: nec miror: & gaudeo: teque hoc existimare uolo quicquid in eum iudicii officiique contuleris: id ita me accipere: ut in me ipsum te putem contulisse.

M. T. C. Planco. S. D.

VBER.

Eum studiū: Scripserat Plācus ad Cī. se intellexisse honorē suū nō fuisse ab eo defensū sicut p̄miserat. **¶ Itaqz** Cī. hac epistola se purgat: & dicit nulla alia cā id p̄missum eē: nisi q̄a nō licuisset ei tuto in senatum ire, aut libere suam dicere p̄. **¶ M. An. q̄ armatos in senatū introducebat:** cōtra quē si q̄sp̄ā dixisset: uidebat sibi manifestū periculū uitæ. In his aut̄ in q̄bus & eū honore & sine periculo uitæ possint ei p̄desse: pollicetur oēm operā suā & eū cū periculosi fuerit necesse eū interesse. In his aut̄ q̄bus non fuerit necesse eū interesse: petit ut habeat excusatus habeaturqz respectus eius honoris & dignitatis. **¶ Studiū, fauor: diligentia. ¶ Tuto: sine piculo p̄ armatos: q̄ impu-**

Eum studiū honori tuo non defuisset pro neces-
situdine nostra: si aut tuto in senatū: aut honeste
uenire potuisses. Sed nec sine periculo q̄sq̄ libe-
re de republica sentiens uersari pōt in summa impunitate
gladiorū: nec nr̄e dignitatis ur̄ esse: ibi suam de rep. dice-
ret ubi me & melius & propius audiāt armati quā senato-
res. Quapropter in priuatis rebus nullū neqz offm̄ neque
studiū meū desiderabis: nec in publicis qdē: si quid erit in
quo me interesse necesse sit: nunquā deero ne cū periculo
quidē meo dignitati tuæ. In his rebus quæ nihilominus ut
ego absim confici possunt: peto a te ut me rationē habere
uelis & salutis & dignitatis meæ. Vale.

M. T. C. Planco. S. D.

Vm ipsum Furnium per se libentissime uidi-
tum hoc libentius q̄ illum audiens te uidebar

bat in curia potestatem. Qua p̄ re Plancus seipsum excusat. Tantūqz illi pollicet quātū pōt: sed parū se posse demon-
 strat Antonio cōsule. quē ipse latrocinat ducē appellat: a quo & armatos in Senatū ducti cōspiciebat: inde eū rogat tātū
 sibi oneris imponat: q̄tum p̄ eius dignitate moliri poterit. & suæ salutis atqz dignitati cōsulat. **¶ Honori: famæ & digni-**
tati. ¶ Tuto. Iō quoniam tenebāt oīa Antoniani obseffa armis. ¶ Cōuocauerat. n. undiqz p̄ Italiaz Antonii ueteranos
milites. ¶ In Senatū: eo die porissimum: quo Antonii inuectiuam egit cōtra Ciceronem: in senatū ire uoluit: sed amī
ei noluerunt. quoniam Antonius cum magna armatorum copia in senatum ascēderat. ¶ Armati cōtra uorem ciuitatis.
In Senatū. n. armati prodire nō poterāt. ¶ Sed utriusqz cāæ p̄batio. ¶ Desiderabis nō deerit tibi. idē. n. desiderari dī
eī qd̄ deesse. ¶ In priuatis ob quas uenire in Senatū necesse nō erat. ¶ In publicis quoniam dicere potuisset in publi-
cis ego opa tua. nō in priuatis quasi obiectiōni r̄ndeo. ¶ Ne in piculo qdē. s. deero tuæ dignitati. ¶ Nunq̄ deero. pol-
licet se nunq̄ defuturū dignitati ipsius Planci. uel si necesse fuerit mortē adire. Sed unum orat. uelut Ciceronē suæ salutis
cōsulere. noluitqz eum illis interesse negociis. q̄ uel absente ipso Cicerone consequi poterit. Timebat. n. arma Antonii nō
parum. ¶ Ut ego absim. tanq̄ absens sim. nihilominus hæc omnia confici possunt.

Vm esset Plancus in Celtis eum tribus legionibus. ut diximus neqz Cī. satis ei fideret. Idqz non auderet aperte
dicere. nititur eum occulte retinere in amore reip. primum igitur dicit se libenter uidisse Furnium. tum per seip-
sum. tum quia narrauerat iucundissime de Plā. & in re militari & administratione prouinciæ. postea uero ex be-
niuolentiā quam sibi uetustissimam fuisse dicit cum Plā. eum hortatur. ut incumbat diligenter intuentiam & conseruan-
dam patriam. ex qua re dicit eum summam & dignitatem & gloriam adepturum. postremo ne uideatur ex diffidentia
scripsisse. dicit se amore compulsus eē hæc scribere. ¶ Furnium. is erat in exercitu cum Planco eius legatus. ut infra uī
debimus. ¶ Per se. i. sūt ipsius causa. ¶ Hoc. propter hoc.

Vm ipsum Furniuz clarissimas in primis Planci uirtutes oñdit ex eo qd̄ a Furnio auditi postea uetustam ami-
cittam quam Cī. cum parēte ipsius iniuerat. Inde cum eo ipso ab ineunte pueritia confirmauerat. & hominem
ad capeſſendam reip. defensionem uāhemēter hortat. & item illi denūciat se designatum eē cōsulem atqz oñtē
dit amplissimam uitam nō mō sempiternæ laudis & gloriæ cōsequendæ sed immortalitatis. Postremo hæc omnia amore
coactus ad eum scripsisse demonstrat. & seipm̄ oīa p̄ honore ipsius studiose facturum eē pollicetur. Verebat aliquantu-
lum Cicerone Plancus a repu. deficeret. & M. Anto. adhereret. Quom̄ qnqz Plancus legiones apud Celtas hēret. Erāt
n. tūc i armis multæ romanæ legiones quarum qnqz Plancus quatuor Lepidus in hispania quatuor. M. An. in Italia.
& duas Asinius Pollio. Item qnqz Octauius. duas qdem Veteranorum cæsaris militum. q̄ ab Antonio ad ipsum se cōtu-
lerāt tanq̄ Iulium Cæsarem uiuentem. Huiusmodi autem uariæ factiōes post Cæsaris mortem secutæ sunt. ex quo. M.
Anto. explicata cæsaris ueste cruēta de nefaria cæde illius conq̄sus est. Bella deinde ciuilia iter eos nata sunt. Cœpit i
primis. M. Anto. uelle. D. Bruto Celtas eripere. & eorum loco Macedoniam tradere. quod quom̄ persuadere nequisset.
ad eum profectus uicit. Fugiens Brutus Mutinā se recepit. & ibi ab Antonio obseffus. & uix fauente Cicerone per
Hirtium & Octauium liberatus est. & Antonius cum exercitu hostis a Senatu iudicatus: quū senatū parere noluisse.
inde fugere coactus est. Ob quod bñficiū in temp. collatum a Cæsare Octauio haud satis gratus in eū Senatus uī

ne interficiebant aduersantes. **¶ M. An. ¶ Ho-**
neste: quia contra dignitatem est eo uenire:
ubi suā tua condemnatur. ¶ Sed. probatio
utriusqz causæ. ¶ Impunitate licentia. teme-
ritate sine punitione. ¶ In priuatis tuis do-
melicis p̄ quas non sit opus uenire in sena-
tum. ¶ Desiderabis: deerit tibi id. n. deside-
ratur a nobis q̄ nobis deest. ¶ Ne in publi-
cis. quia fortasse posset ille dicere se in priua-
tis non egere. ¶ Necesse si non poterit fieri
sine me. ¶ Ne cum periculo quidem. s. desi-
derabis officium meum si tales erunt res in
quibus necesse sit me interesse. ¶ Ut. quīs.
¶ Nihilominus. i. q̄ possint fieri non minus
in absentia mea q̄ si essem p̄sens. ¶ Ratio
nem. respectum. ¶ Et salutis & dignitatis. s.
ut uelis me nihil facere contra salutem aut
dignitatem meam.

Eum studiū. Cōmendauerat Cicerō
ni dignitatem suam Plancus. ut in
Senatu laudarentur: q̄ ipse p̄ repu.
faciebat. Imperator enim erat exercitus in
Gallia. At Cicerō quū Antonius cōsul eēt.
& ipſius ac libertatis inimicus. nullaz habe

PHI.

Desidera
ii

VBER.

PHI.

Epistolarum familiarium

sus est cum de trispho caesaris & militū eius iā decreto mētionē fecisset: nō benigne auditus ē: & ex eo iratus caesar cū
 M. An. & M. Lepido societate inuuit: & Romā cū exercitu reuersus nō plures q̄ decē & octo annos natus cōsul creatus
 est: & q̄ primū de q̄one hñda cōtra caesaris patris ei⁹ interfectores legē tulit. Qua lege, D. Brutus, C. Cassius & M. Bru-
 tus absentes postulati & dānati sunt: & quō Senatus, D. Bruto iussisset ut insequerēt Antoniū, a legionibus relictis fugere
 coactus est: & Antoniū iussu quū in eius ptātē deuenisset: a Capeno Seqnaz occisus ē. Inde triuuiratus dñatio secuta ē
 Antoniū, Caesaris & Lepidi: de qua loco suo aliq̄ dicturi sumus: nūc ad Plācū redeamus. ¶ Furniū: Legatū plāci. ¶ Per
 se gratia sui ipsius. ¶ Libētus: aduerte aiuz
 q̄ quū primū dixerit libentissime addidit
 inde libentius: sit autē hoc licenter: ut compa-
 ratiū transcendat aliquando superlatiuum.
 ¶ Virtutem: fortitudinem: quam illis uerbis
 ostendit: q̄bus est usus in epistola ad Senatū
 Ut ipse ita sum animo paratus, uel prouin-
 ciam tueri, uel ire quo resp. uocet, uel trade-
 re exercitum: auxilia prouinciamque, ut uel
 oēm impetum bellī in me conuertere non re-
 cusem aut confirmare patriæ salutem, aut pi-
 culum possem morari in re militari, erat, n.
 tunc imperator exercitus in Gallia Celtica,
 & in castris quiq; legiones habebat. Legio-
 nes inquit habeo quq; sub signis, & sua fi-
 de, uirtuteque reipublice coniunctissimas.
 ¶ In admi. prouin. in. unicuiq; tribuendo q̄
 suum erat. Vnde paratissimi prouinciales
 erant ad oīa obeunda pro rep. romana. Ex
 quo illud est in eius epistola ad Senatū. Pro
 uinciam, oīum ciuitatum consensu paratissi-
 maz habeo, & summa cōtentione ad officia
 certantem. ¶ Liberalitatē, q̄ nō solum Furni-
 um obligauerat, sed totam prouinciā, quod
 ipse in eadem epistola de se dicit. Et nostra li-
 beralitate nobis obsequentes. ¶ Hoc ex. q̄
 esses tam liberalis in Furnium. ¶ Necessitu-
 dinem, amicitiam uetustam repetit. In hoc il-
 lud foeratis dici pōt Quod non solum patri-
 moni sed amicitia paternæ hæredes esse
 debemus, cuius uerba sunt hæc.

Amorem, Duo dicit se ha-
 bere a Planco, Amorem a teneris annis &
 familiaritatem iam ætate prouecta, Amor
 sine amicitia esse potest, Amicitia uero sine
 amore esse non potest. ¶ Cōfirmata iā æta-

ut demonstrat iam fore perpetuam, ut ait in Laeso omnino amicitia corroboratis iam confirmatisq; ingeniis, & ætati
 bus indicandæ sunt. ¶ Studio meo, eam me colentem diligenter iudicio tuo, te maxime iudicante me dignum amicitia
 tua. ¶ Comite for. ita ut uirtus præcederet, fortuna sequeretur.

VBER. ¶ Prouincia, Gallia Celtica. ¶ Nō ig. mi. q̄a sum iā exptus. ¶ Suauitatē, f. exposuit, i. exposuit mihi q̄ suauis
 & iucunda sit cōsuetudo & familiaritas tua. ¶ Sumā li. er. se. i. q̄ fueris i eo tractādo liberalis & benignus. ¶ Quæ oīa
 f. de uirtute tua in re militari de iustitia & prudētia, i administrāda puicia: & de suauitate cōsuetudinis tuæ. ¶ Hoc ex.
 de liberalitate tua i eū. ¶ Ego, artificiose allieit Plā. ad sniaz suā lōgius repetēs initiū amicitia. ¶ Domo, familia. ¶ Ab
 in. pue. i. ab initio pueritiæ coepi amare te. ¶ Familiaritate, s. huius. ¶ Aetate cō. i. postq̄ factus es adultus: hoc at dixit
 ut oñdat eā maxie dēre durate, & eē ppetuā, nā & ipse i Le. sic p̄cipit. Oīno amicitia corroboratis iā cōfirmatisq; i ge-
 nitis ætatibus iudicandæ sunt. ¶ Cōstitutā cōfirmatā. ¶ Studio, m. q̄a diligēter eā colui. ¶ Iudicio tuo: q̄a existimasti me
 dignū familiaritate tua. ¶ Cōsecut⁹ adept⁹. ¶ Duce quasi p̄cipua cā. ¶ Comite fa. q̄a fortuna cū uirtute cōiuncta mul-
 tū ualeat. ¶ Adolescēs: quū adhuc eēs iuuenis. ¶ Multis in. cū iuidia multoz. ¶ Fregisti uicisti deieicisti. ¶ Ingento & in-
 dustria p̄clare te gerēdo: nō at uidieta. ¶ Nemini cōce. q. i. q̄ nō sum inferior amore erga te aliquo: q̄ possit eē uetustior
 necessitudine tibi cōiunctus. ¶ Reliq. i. futuræ. ¶ Fugere: te latere: tibi esse ignotū. ¶ Te ni. f. te. te nimitū seq tpa & re
 spectu quorūdā q̄ plurimū poterāt te nō audere facere: qd̄ decebat uirū bonū. ¶ Quod, f. te nimitū seruisse temporibus.
 ¶ Ego quoq; sicut quidam alii. ¶ Si ea, i. si existimarē ea placuisse tibi: q̄ ferebas. ¶ Probare tibi placere. ¶ Ea q̄ pa-
 seruitutē ciuū & opp̄sionē legū & iudicioz. ¶ Quid san. qd̄ iudicares, & aio hères: q̄ bñ sentiebas de rep. licet taceres
 & uideris nimis seq tpa. ¶ Alia q̄a petit Caesar. ¶ Tuū iū. ut facias qd̄ sentis. ¶ Et id libez: q̄a nullū hēmus dominū.
 ¶ Designatus in annum sequentem. Dicebantur, n. designati consules qui erant electi in futurum. ¶ Optima ætate:
 iuuenta iam matura. ¶ Maxima or. i. quo tpe resp. est orbata, & priuata talibus uiris, f. bonis & sapientibus: qualis tu
 es. ¶ Orbitate: translatio sumpta a parentibus: qui proprie filiis orbati dicuntur, Commodē igitur transiit ad patriā

audire. Nā & in re militari uirtuē: & in administrāda pro-
 uicia iustitiam: & in omni genere prudētia tuā mihi expo-
 suit: & p̄terea mihi non ignotam in consuetudine & fami-
 liaritate suauitatem tuam adiunxit: p̄terea erga se summā
 liberalitatem. Quæ omnia mihi iucunda: hoc extremū ēt
 gratū fuit. Ego Plance necessitudinē cōstitutā habui cum
 domo uestra ante aliquāto q̄ tu natus esses. Amorem autē
 erga te ab ineunte pueritia tua confirmata iam ætate fami-
 liaritatem: tū studio meo: tum iudicio tuo cōstitutam, his
 de causis mirabiliter faueo dignitati tuæ: quā mihi tecum
 statuo habere cōem. Omnia summa consecutus es uirtute
 duce comite fortuna: eaq; adeptus es adolescens multis in
 uidentibus quos ingenio industriaq; fregisti. Nunc me
 amantissimum tuū nemini concedentem: qui tibi uetustax
 te necessitudinis potior possit esse: si audies omnem tibi
 reliquæ uitæ dignitatem ex optimo reip. statu acquires.
 Scis profecto (nihil, n. te fugere potuit) fuisse quoddam
 tempus cum homines existimarent te nimis seruire tēpo-
 ribus: quod ego quoq; existimarem si te ea qua patiebare
 pbare ēt arbitraret. Sed cū intelligerē qd̄ sentires: te arbi-
 trabar uidere qd̄ posses. Nunc alia ratio ē oīum rerū tuū
 iudiciū est: Idq; liberum, cōsul es designatus optima ætate
 summa eloquentia: maxia orbitate reip. uirorum talium.

Amor
Amicitia

VBER.

Designa-
ti consu-
les

omniū parens est. **I**ncumbe iam in incipit eum hortari. **P**er deos: ad iuratio. **V**nus cur. f. sola tua est ad gloriam comparandam hoc tpe tempu. bene gerere. **H**æc remouet Ci. a se suspitionē diffidētiæ. **E**x iisdē fontibus. f. philoso-
phiæ. **H**aurire sumere. **M**odū finē. **S**ignificandū incundū. **O**stētare iactare. **P**rudentiā dando & monita & pcepta & bene gerenda rep. ut uideret prudens. **I**nterea donec ad nos ueneris.
PHI. **E**nunc si me audites: consilium meum sequi uoles. **C**oncedentem me. ut in re amando utnar ab aliquo. **E**t incipit hortari ad capeffenda reip. defensionem quam. **M.** Antonius occupare conabatur. **S**eruire tptibus. ut que cūq;

PHI.

Incumbe per deos immortales in eam curam & cogitatio-
nem: quæ tibi summam dignitatē & gloriam afferat. **V**nus
autem est hoc præsertim tempore per tot annos rep. deiecta:
reip. bene gerēdæ cursus ad gloriam. **H**æc amore magis im-
pulsus scribenda ad te putauī: quā q. arbitrarer te monitis &
præceptis egere. **S**ciebam. n. ex iisdem te hæc haurire fontib.
bus ex quibus ipse hauseram. **Q**uare modum faciā nunc
tantum significandum putauī: ut potius amorem tibi osten-
derem meum: quā ostentarem prudentiam. **I**nterea quæ ad di-
gnitatem tuam pertinere. arbitror: studiose diligēterq; cu-
rabo.

Plancus. M. T. C. S. D.

Gratissimæ mihi litteræ tuæ fuerunt quas ex Furnii
sermōe te scripsi aiaueri. **E**go autē pteriti tptis excu-
sationē afferō q. te profectum audieram: nec multo
ate rediisse sciui. quā ex epistola tua cognoui. **N**ullum. n.
in te officium nec minimum qdē sine maxima culpa uideor
posse pterire: in quo tuendo hēbo cās plurimas: uel paternæ
necessitudinis: uel meæ a pueritiā obseruatiā uel tui erga me
mutui amoris. **Q**uare mi Ci. q. mea tuaq; patitur atas p sua
de tibi te unū eē: in quo ego te collēdo patriā mihi constitue-
rim sanctitatē. oīa igitur tua consilia mihi non agis pruden-

tpe sese haberent te non curare: & labi
finere sine ai tui perturbatione. **N**unc
uero alia rō est habenda ut nullo pacto
patiaris ista tpa hoc pacto sese habere.
q. Antonius occupet temp. **P**atiebar
re. f. oppressionē legū & iudiciorū: atq;
seruitutem ciuū tempore Caii cæsaris.
Quod sentires: quoniam bene de rep.
sentēbas. licet tacendo nimis sequi tem-
porum conditionem uidereris. **T**e p
bare. non arbitror te nunc laudare: quæ
olim patiebaris mala. **I**nsurges. n. cōtra
latronum ducem hoc est. **M.** Antonium
libertatis occupatorez. **Q**uid posses.
arbitrabar ēt te uidere qd facere posses.
Alia rō quoniā cæsar nō extat amplē
us. **O**īum regz publicayz reruz: rō sub
tuo iudicio iacet. **T**alium: qualem &
eē cognoscimus. **O**ptima ætate: adul-
ta iuuenta. **O**rbitate quum priuata sit
talibus uiris qualis es tu. & est apta me
taphora a parentibus ad patriam. **I**n-
cumbe: non modo hortantis est: sed im-
pellentis. **I**n eum curam: in defenden-
dam patriā contra latronum ducem: in
quo summam gloriam consequeris. **C**ur-
sus ad gloriam: a facilitate gloriæ cen-
parandæ. & dicit una esse uiam ad glo-
riam comparandam hoc tempore scilicet
cet bene gerere tempu. **H**æc cōclusio
est: qua remouet suspitionem: quam for-
te habebat Cicero ne a rep. ad Antonium
deficeret. **E**x hisdez fon. doctrina ut
tutis amore & desiderio immortalitatis.

Modum finem scribendi. **O**stentarem pru. demonstrarem me aliquid sapere. & de his publicis intelligere quid facien-
dum sit. **O**stentare enim semper est ad inanem quandam gloriam atq; iactantiam. **T**eren. Cicatrices suas ostērat. **I**n
terea dum ista tractabuntur. & ad nos te cōtuleris. **S**uperiore. n. & inferiore tptis conditionē amplectitur: ut **Virg.** **I**n
terea mediū æneas tam classe tenebat. **C**ertus iter. & interea loci & interim dicitur.

Offētare

Ratissimæ: hæc epistola responsua est ad superiorem: in qua scripserat Ci. se intellexisse ex furnio uirtute Plā-
g et in re militari. & iustitiam in administranda prouincia. **D**einde eum hortatus fuerat ad curam & defensionē
patriæ. **I**taq; rescribens Plan. dicit ea sibi fuisse gratissima: quæ Cice. ex uerbis furnii ad se scripserat. **Q**uod
autem ipse antea non scripisset: dicit se habendum excusatum propter quod intellexerat Ci. profectum in græciā: nec
prius cognouit eum rediisse: q. Cice. ad eum scripsit: postremo pollicetur se in omnibus obtemperaturum præceptis ip-
sius Ci. ostenditq; optimas & iustissimas causas esse quare id facere debeat: sed tamen dicit esse sollicitum & de rebus
urbanis & de ipsa prouincia propter discordiam quæ erat inter ipsos romanos.

VBER.

Ratissimæ non minori eloquentiā. & uerborum atq; sententiarum grauitate litteras Planci q. Ciceronis esse
g iudico. **A**duertite quæso animum parumper quanta suauitate dicendi: quanta prudētia rerum omnium in his
ad Ci. litteris est usus. **R**espondit. n. omnibus illis partibus: quas Ci. superiore epistola dixerat: excusans se et:
quod non antea ad eum scripserat quum audiuerat in græciam fuisse profectam. **E**t plurimas in eo collendo rationes
esse demonstrat Cice. consilia uahementer extollit. & se illa secuturum: atq; pro repu. facturum esse pollicetur. **P**ostre-
mo in maxima rerum omnium expectatione se dicit esse. ut quid in callia Cisalpina: quidue in urbe agatur: intelligat.
& se præterea sperare non parum Cice. & omnibus bonis satisfacturum.

PHI.

VBER. **E**x sermone Furnii idest propter ea quæ Furnius de me locutus est tecum. **E**xcusationem quod nihil ad
te scripserim. **P**rofectum abiisse scilicet in græciam. **N**ec mi. q. multominus ergo maximum. **P**ræterire omittere.
In quo officio. **T**uendo obseruando. **P**aternæ quam habuisti cum patre meo: ut ipse supra scripsit. **O**bseruan-
tiæ: honoris reuerentiæ erga te. **M**utui qualem tibi præsto. **M**ea & tua ætas quia ego sum iuuenis & tu senex: un-
de debo habere te loco patris. **P**atriam paternam. **S**anctitatem pietatem uenerationem. **Q**uam: fidelitatem:

VBER.

Epistolarum Familiarium

Metlor ex. m. c. i. puto ita esse qd scio me sp. m. uisse: ut mihi fideliter cōsuleres: qd te sp. coluit. Metlor existimo. Alter. s. q. sentio & tu suades. i. si essem male affectus erga rep. Reprimere: retrahere a mala sentia. Impellere motuere: incitare. Quid est: quasi diceret nihil. Fortunae. b. a. m. l. p. qd ipse dixerat oia summa adeptus ex uirtute duce comite fortuna. Carius qd a te dnr. eē summa. Vel. i. et. Inimicissimi. M. Anto. Quare cōclusio. Virib? corpis? Cōclusio prudentia. Sensus sentia cogitatio. Neq; si: hoc ē si te possem hēre p̄sentē sicut opto: nunq̄ discedet ē a cōsiliis tuis. Discreparē: dissentirē: facerē aliter q̄ tu cōsuleres. Nec nūc: cū absūm a te. Vrbe. Ro. Mēse ian. quo solebāt noui magistratus creati: ut alio loco plenius dictum est. Hae gentes celticae: in quibus sum. Nostra mala: no-

Metlor

PHI.

Aduertiam aia duerto in te

Obseruatice Obseruatia

Perinde

Subinde

PHI. Exemplar Exemplar Pagina Sententia Exemplarium

stras discordias.

PHI. Aduertiam: aduerti uel aduerti aium ē dicimus pro cognoui: intellexi uidi Cicero aduerti hercle aiuz: & aiaduerti Brutū. Quādo uero cum p̄positio ne in accusatiuū dam? punire significat. ut animaduerto in te: hoc ex punto.

Excusationē: q̄ nihil ad te scripsit. Profectū: ut absui p̄ficeēs i graci. Sine culpa comiterē ego maxir ū sce lus: si qd officii p̄terirem. qd tibi p̄stare possem. Vel paterne amicitia: ad illd retulit. q̄ inqt ipse necessitudinē cōsilita: habui cū domo uestra. A pueritia ad illud q̄ inqt Ci. Amorem erga te ab ineunte pueritia tua. Obseruantia: pietatis: reuerentia ac uenerationis. Nam obseruare interdum significat colere uenerari. Ci. sic ut aliquo honore aut ipe-

rio affectus obseruare & colere dēmus. Vnde nascitur obseruantia alias est recognoscere. Virgi. Vestigia recto obseruata sequor. Plerumque uero diligenter aspicere atque custodire. Plautus Oculos ego tibi istos effodiam: improbe ne me obseruare possis. Quid rerum gerat. Vnde dicitur obseruatio: q̄ omnino differt ab obseruantia. Mi Ci. habet tatis uocatiuus gratiam conciliandae bent uolentia. Sanctitatem obseruantiam

quandam & pietatem tanq̄ in patrem meum. Oia consilia tua: q̄ litteris tuis accepi in defendēda libertate & in capessenda mihi gloria. Cōmendat ipsa cōsilia a prudentia atq; fidelitate. Ex mea cōsciētia quū ego te sp. loco patris colueriz scio me dignū fuisse ut fideliter cōsuleres. Memor puto. Alter. s. q. sentio: & tu me admones. Reprimere aduerti a mea sentia. Quaecunq; in me bona sunt: ad illud r̄ndit q̄ Ci. dixit. Nā & in re militari uirtutē. & in administrāda puincia iustitā: & in oī genere prudentia mihi tuā exposuit. Beneficio fortunae: ad illud retulit q̄ dixit Cic. uidelicet oia adeptus es uirtute duce comite fortuna. Inimicissimi. s. M. Antonii. Quare Cōclusio: & qd ipse facere pollicēt. ondit. Gallia est. Cisalpina dicit. ubi Brutus erat suus collega. Neq; si fa. sensus est. Sit p̄sentē hēre possem nunq̄ a cōsiliis dissentirē. Nec nūc a te sum absens. Hic ultra Rhodanū ubi hēbat exercitū ut quū Rhodanū copia traiecistem. Mēse Ianuario. hoc. n. mēse magistratus noui creati solebāt. Nostra mala discordias dicit. Occasionē oportunitatē faciēdi q̄ uolūt nobis dissentitib? pinde significat. iō qn ex se ponit ut Tranquillus i Galba. Aduertus ei? nō pinde gratus fuit. Quādo aut iungit cū ac si uel atq; si: tūc significat tanq̄ ut pinde ac si eunuchus foret. Subinde uero significat crebro & saepe: quo frequēter utit Martia. alias uero statū post Horatiū sic dicit. recte primū gaudere subinde p̄ceptū auriculis hoc insillare memēto. Successerit: p̄spere euenit. Terē. Hac nō successit alia aggrediamur uia.

Inas. R. n. det nunc Ci. litteris quas illi plācus miserat demonstrat. n. primis q̄tum & iactantia & fructus ex illis ac ceperat: quum intelligeret quo animo in eum & in rep. fuisset affectus. Inde ad rep. defendendam: immortalemque sibi gloriam comparandam uahementer hortatur. Postremo de odio in. M. An. de spe in plancum: de singulari etiam expectatione ipsius apud exercitum certiore facti: & ne captandae gloriae tps omittat uahementet rogat. Eodem exē. eiusdem formae atq; sententia. est. n. exemplum q̄ continetur exemplar uero q̄ continet: uel Pagina sit exemplar. Sententia sit exemplum. Itaque dicitur. Multa epistolarum exemplaria fecimus eodem exemplo: hoc est multas epistolas eiusdem sententiae. Sed apud auctores indifferenter ista ponit cōpertimus. Item exemplariū pro exēplari apud Plī. legimus. Quo aut graci Nostri: ut inqt Quint. fere similitudinem uocare maluerunt quod. n. nos propterea uocamus exēplum est rei gestae aut non gestae utilis ad persuadendum id q̄ intenderis cōmemorationi. Festus tamen inquit exēplum eē: q̄ sequamur: aut utemur exēplari quo simile aliqd faciamus. Illud aīo existimat. hoc oculis conspicitur. Quod ipsum. s. binas te litteras scripsisse eodem exemplo. Argumento. ad intelligentiam. Diligentia

tia plena: q̄ summa ē: uidetur q̄ fidelitatis: quā ego ex mea conscientia metior. Quā si aut aliter sentire: certe admōitio tua me reprimē: aut si dubitare: hortatio impellerē posset: ut id sequer quod tu optimū putares. Nūc uero quid ē q̄ me in aliam ptē trahere possit? Quacūq; in me bona sunt aut fortunae beneficium tributa: aut meo labore parta & si a te pp amorē carius sunt aestimata: tam uel inimicissimi iudicio tāta sunt ut p̄ter bonā famā nihil desiderare uideantur. Quā hoc unū tibi psuade q̄tū uiribus eniti: cōsilio prouidere: auctoritate mōere potuero: hoc oē resp. sp. futurum. Non ē ignotus mihi sensus tuus. Neq; si facultas optabilis mihi quod tui p̄sentis eēt: nūq̄ a tuis cōsiliis discreparē: nec nūc cōmittā: ut ullū meum factū rephēdere iure possis. Sū i expectatōe oīum rerū: quid in gallia ceteriore: qd i urbe geratur mēse Ia. ut scia. Interim maximā hic sollicitudinē curaq; sustineo: ne inter alia uicia agētes nostra mala suā putet occasionē. quod si pinde ut ipse me reor mihi successerit: certe & tibi: cui maxie cupio & oibus uiris bonis satisfaciā. Fac ualeas: meq; mutuo diligas.

M. T. C. Planco. S. D.

b Inas a te accepilitteras eodem exemplo: quod ipsum argumento mihi fuit diligentia tua.

accurati laboris est. Sed hæc distant cura: opera: diligentia: quod cura ad animum: opera ad corpus: diligentia ad utrumque referretur. ¶ In com. dif. quod sit mihi difficile iudicare pluris ne amor in me tuus: an animus in tempu. existimandus sit. ¶ Est omnino: aperit indictum quod dicit esse difficile. & ait charitatem patriæ esse profecto maximam. Sed amicitiam plus omnino suauitatis habere. ¶ Amor uoluntatis coniunctio. Circuitio est amicitia. ¶ Commemoratio tua: repetit paucis q̄ Plancus scripserat. ¶ Nihil est: quantum inde utilitatis. & gloriæ capere posset paucis ostendit: quo at tentum & diligentem facit. ¶ De repu. bene mereri in temp. beneficia conferre: ut si bene quid de te merui. ¶ Ocasio. opportunitatē. i. ne nobis dissidentibus inter nos existiment se posse facere rem suam. ¶ Successerit: euenit.

Cura
Opera
Diligentia

Intellexi. n. te laborare: ut ad me mihi expectatissimæ litteræ perferrentur. Ex quibus capi fructum duplicem: mihiq; i cōparatione difficilem ad iudicandum: amorē ne erga me tuū: an animum in temp. pluris æstimādum putarē. Est omnino patriæ charitas (meo quidem iudicio) maxima sed amor uoluntatisq; coniunctio plus certe habet suauitatis. Itaq; cōmemoratio tua paternæ necessitudinis beniuolentiæq; eius: quā erga mea pueritiā contulisses: ceterarūq; rerum quæ ad eā sniam pertinebant: incredibile mihi lætitiā attulerunt. Rursus declaratio animi tui quem haberes de rep. quemq; habitu rus esses: mihi erat iucundissima: eoq; maior erat hæc lætitiā quo ad illa superiora accedebat: itaque te non hortor solū mi Plance: sed plane etiam oro: quod feci his litteris: quibus tu humanissime respondisti: ut tota mēte oīq; aī impetu in rep. incubas. Nihil ē quod tibi maioris fructus gloriæq; esse possit: nec quicq; ex oībus rebus humanis est p̄clarior aut p̄stantius: quā de rep. bene mereri. Ahuc. n. patitur tua summa humanitas & sapientia me quod sentiam libere dicere fortuna suffragante uideris res maximas consecuturus. Quod quāquam sine uirtute non potuisses: tamen ex maxima pte ea q̄ adeptus es: fortunæ temporibusque tribuuntur. His t̄pibus difficillimis reip. quicquid subueneris: id erit totum & p̄prium & tuum. incredibile est omnium ciuū latronibus exceptis odiū in Anto. Magna spes in te & in tuo exercitu magna expectatio: cuius per deos gratiæ gloriæq; caue tempus amittas. Sic moneo ut filium: sic faueo ut mihi. sic hortor ut proprium & amicissimum.

Vale

Inas superiori epistola uidetur

b Cice. respondere: ostendens q̄ gratus sibi sit amor quē Plan. erga eum se habere ostendit: deinde et erga repu. postea uero iterum eum hortatur sicut & alia epistola: ut tota mēte totisque uiribus incumbat in tempu. ex qua affirmat eū consecuturum maximā gloriā. ¶ Quod ipsum. s. scripsisse binas litteras eodem exemplo. ¶ Laborate uehementer curare: dare operam. ¶ Expectatissime desideratissime. ¶ Difficilem in comparisonem ad iudicādū. i. quasi ponat incōparatione: difficilis sit iudicatu. ¶ Amor mihi a te præstitus. ¶ Paternæ necessitudinis ceterarumq; hæc. n. nomina in epistola plan. commemorata sunt. ¶ Declaratio: demonstratio: q̄a scripserat plene se omnia reip. præstiturum quæ uiribus: consilio & auctoritate posset. ¶ Accedebat adiungebatur. ¶ Ad il. su. quæ erant erga me. ¶ Impetu: motu: impulsu. ¶ Fructus utilitatis. ¶ Præclarior pulchrius. ¶ Bene mereri de rep. bene facere reip. ¶ Patitur: q̄a non dedit gnaris: neq; moleste fers. q̄ omnia tibi libere dicam ut filio. ¶ Suffragante fauente. ¶ T̄pibus cōditionibus tēporē. ¶ Id erit totū p̄prium & tuū. de quo fortuna nullā pte hēbit. sed totū uēdicabit sibi uirtus tua. ¶ Incredible ē sensus ē. nō posset satis credi q̄tū oēs oderit. M. An. exceptis latronibus q̄ ei fauent quoniā & ipse ē tanq̄ latro. & oēs simile appetit suū simile. ¶ Cuius gratiæ & gloriæ. i. cōparādæ. ¶ T̄ps opportunitatē q̄a facillime poteris eā cōparare si. M. Anto. oppresseris. Moneo consulo.

VBER.

PHI. Suffragante auxiliāte. ¶ Libe

PHI.

re dicere excusatio uerecūda. cum ne eo qd̄ dicitur erat aliquātulum uirtuti detrahere uidebatur attribuens t̄pibus. & fortunæ gloriā potius q̄ uirtuti quam Plācus uirtute magis q̄ fortuna fuerat gloriā cōsecutus. Sed itelligēdū fa. ne de p̄teritis t̄pibus & fortuna. q̄ ad comparādā gloriā mollissima fuerūt. Sed hæc ciuilis bellī t̄pa dicit eē asperma. & in his qcqd̄ egerit sibi totum & p̄prium nō fortunæ & t̄pibus tribuendum putet. ¶ Latronibus ip̄orum ducem Antonium dicit eē. ut idem ait in paradoxis. ¶ Magna spes. Sunt. n. ista duo sic iungēda. Magna spes magna expectatio ē in te. & in tuo exercitu. ¶ Speramus incerta expectamus certa. Speramus longinqua expectamus p̄pina. Tēpus opportunitatem. quam in opprimendo. M. An. habere poteris. & tibi ex eo maximam gloriā comparare. ¶ Sic re peritio. ¶ Filiū quasi φιλοχασ & amatū. ¶ Propriū qd̄ est unicuiq; suum. Vir. Hūc mihi da propriū uirgo lata nocte laborem: alias p̄petuū. Terē. Ego uitā p̄pterea deorū sempiternam arbitror: q̄ uoluptates eorum propriæ sint.

Speram?
Expectamus
Propriū
VBER.

Væ locutus sum quā furnis rettulisset Roma Plancū eē paratissimo aīo ad oīa picula pro defensione reipu. q̄ superuenerit postea litteræ Planci: q̄bus dicebat se suadere: ut fieret pax cū. M. Ant. q̄ Decii p̄rutuz. Mutinæ obsederat. Itaq; uertus Cl. ne Plancus se. cū. M. Anto. cōiungeret qd̄ semp̄ timuerat. ei dissuadet hanc pacem faciendā: & locietatē incundā: cū. M. Anto. q̄ dicit fore turpissimā & iniquissimā: q̄a sit futura contra salutem reipu. neque eē faciendā ullo mō pacē donec resp. in eo sit statu. ut nullo seruitutis metu præmat aliter oēs honores quos ante adeptus sit fore ei summæ turpitudini. ¶ Probatissima acceptissima: q̄ ualde ei placuerunt. ¶ Litteræ tuæ. Ne quāq; mīo

Epistolarum Familiarium

me. **C**onsentire contentre concordare. **C**Auctor suator. **S**in litteris tuis. **C**ollega. **D.** Bru. qui fuerat designatus cōsulum Planco. **C**redidissimis crudelissimis. **C**Latronibus. Antonianis militibus. **C**Obsideretur Mutinæ. **C**Qui. **f.** Antonius probat aut pacem non fuisse ei concedendam secundum eius uoluntatem. nam dicit cum aut debuisset deponere arma: aut fuisse uincendum. **C**Vel. **t.** et. **C**Lepidi uel tuæ: uterq; n. scripserat. **C**Charitas amor. **C**Præsto prompta: parata. **C**Meæ: auctoritatis. **t.** mei: cui plurimum tribuit. **C**Crede repetit quæ in aliis epistolis superioribus dixit: ut cum incitet ad tuendam rempu. **C**Vocabula nomina tantummodo.

Væ locutus. **M.** Anto. Mutinæ
q **D.** Brutus eo tempore tenebat obsessum: quo Furnius Romæ reuersus rettulit Plan. omnia pro repub. facturum: uel uitæ periculum aditurum ut saluam rempu. redderet: allatæ postea sunt litteræ: quæ pacem cum **M.** Anto. faciendam: senatui suaderent: & Plan. huius pacis auctorem pollicerent: quo Cice. perturbatus est non patitur uertus quidem ne Plan. **M.** Anto. seipsum cum copiis suis adiungeret. Quare hac ad eum epistola huiusmodi pacem magno opere fugiendam esse demonstrat. Cum propter salutem reip. cui & turpissimum hoc facere: & pernitiosissimum esse putatur etiam propter honores Plancii: qui huiusmodi pace pollui uidebatur uel maxime quod eius collega. **D.** Bru. ab Anto. obsideretur. Dat deinde Planco præceptum: & quid in hac sibi & tanta rerum perturbatione fieri oporteret: hoc ad argumentum. Sed ut facilius quod scribit: intelligas aliquatulum exhortationem repetendum est. Cice. singulari odio. **M.** Anto. persequens iussu senatus ad eum litteras dedit: ut a mutinensi obsidione cessaret: & Celticam p

M. T. C. Planco. Pratoris. S. D.

Væ locutus est Furnius noster de aio tuo in rep. ea gratissima fuerunt. **S. P. Q. R.** probatissima. Quæ autem recitatae sunt litteræ in senatu nequaquam consentire cum oratione Furnii uisæ sunt. Pacis. n. auctor eras: quum collega tuus uir clarissimus a foedissimis latronibus obsideretur: qui aut positis armis pacem petere debent: aut si pugnantibus eam postulant: uictoria pax non pactione parienda est: sed de pace lra uel Lepidi uel tuæ quæ in partem acceptæ sint ex uiro optio fratre tuo & ex. **C.** Fur. poteris cognoscere Me aut impulsit tui charitas: ut quæ nec tibi ipsi consilium deceret: & fratris tui Furniiq; beniuolentia fidelisq; prudentia tibi præsto esset futura: uellem tamen meæ quoq; auctoritatis plurimis nostris necessitudinibus præceptum ad te aliquod peruenire. Crede igitur mi Plance omnes quos adhuc gradus dignitatis consecutus sis (es autem adeptus amplissimos) eos honorum uocabula hituros: non dignitatis insignia: nili te cū li

uinciam Decio cederet: quod quum facere noluisse: hostis iudicatus: dedit & ad Bru. litteras ut prouinciam pro repub. retineret. Antonioque tamen consul esset. armis omnino resisteret. nec Senatus sententiam expectaret: quæ omnia uiu. effect: & cum propter longam obsidionem iam fame laboraret Hircius & Cæs. Octavius cum copiis suis arcesset timentes ne sibi Anto. deficientem Brutus exercitum uendicaret: & sic Brutum possessionem liberarunt. Sed nondum intellecta uictoria cum adsubueniendum tres illuc legiones mitterentur in itinere hostes fusos audiuerunt. Ex quo frater inquit. Quum iter ad mutinam dirigerem in itinere de prelio facto Brutumque & Mutinam obsidione liberatos audiui. Et in alia ad eum epistola Cice. sic habet. Per gratam famam: biduo ante uictoriam de subsidio tuo: de studio: de celeritate: de copiis atque etiam fusis hostibus nobis innotuit. Spes omnis in te est. Fugisse. n. prælio Nutinense dicuntur notissimi latronum duces. In quo tamen prælio Pansa & Hircius consules cecidere. Anto. cum cunctis copiis præter equitatum in fugam se dedit. Appenninum transgressus ad uada se recepit: quum uero copiam transalpes ducturum se dixisset: omnes negauerunt sequi uelle iam Bru. cum exercitu appropinquabat. Sic. n. ad Cice. scripserat se facturum. Ego. n. inquit ne consistere possit in Italia Anto. dabo operam sequar et. m. confestim Anto. de speratis rebus ad. **M.** Lepi. mutata ueste confugit eumque orauit ut a persecutionibus defendat. In castris ab eo receptus ab integro bellum cum Lepido reperarunt: de quo idem Bru. dubitans ad Cice. sic ait. In primis rogo te ad hominem uentiosissimum Lepi. mittas ne bellum nobis reintegrare possit Anto. sibi coniuncto. multæ & bonæ & firmæ sunt legiones Lepidi & asinii. Idem. Persuasissimum est inquit Lepidum recte facturum nunquam: & tunc Octavius ad dominatus adipiscendi oportunitatem aspirans sententiam mutauit copiasque contra se natum & rempubli. conuertit inita cum. **M.** Anto. & **M.** Lepi. ad delendam libertatem: & sibi tyrannidem uendicandam societatem in agro Bononiensi conuenerunt. atque facta ciuium proscriptione rempubli. occuparunt. **C**Furnius legatus tuus. **C**Probatissima: acceptissima. & quæ multum senatus commendaret: quum ab eo accepissent mentem Planci non esse dispositam ad pacem cum. **M.** Anto. **C**Auctor suator pacis eras in tuis litteris. **C**Latronibus Antonio & suis ut supra. **C**Positis armis ratio quare non esset tuæ eo pax faciendæ. Collega Decius Bru. qui designatus erat consul cum Plan. **C**Vel Lepi. nondum. n. Lepidus Antonium in castris receperat: nec adhuc omnino contra rempu. sentiebat de quo in alia epistola sic habetur. Sperabam etiam Lepidum temporibus admonitum tecum & rempubli. satis esse facturum & Plan. Namq; affiduis internuntiis cum Lepi. egi. ut omnia omni contentione: reconciliataque uoluntate nostra comuni consilio repub. succurreret. Uterq; n. ad Senatum scripserat. **C**Vellem uult dare consilium Planco quid in tali re sibi faciendum esse uideretur. **C**Eos: honorum uocabula habituros es inquit amplissimos dignitatis gradus consecutus. Sed sic habeto nisi cum auctoritate Senatus te coniunxeris duntaxat uocabula honoris. non autem insignia & effectum dignitatis ipsius habebis: hoc autem id dicebat: ut eorum consuetudinem atq; conjunctionem fugeret: q; dubium in repub. esse uidebatur. Inter quos

Lep. sentiebat que inconstante & ancepit esse cognoscebat: de eius uoluntate multa i aliis epistolis scripta sunt. ¶ Ho-
norum uo. n. dia tantummodo: non effectus: de uero aut honore sic ait. Honos mihi uideri solet: q non pp spem futuri bñfici
sed pp magna merita claris uiris afferi & dai. Quare sit mo aliqua resp. i qua honos elucere possit : oibus mihi crede
amplissimis honoribus abundabis. Is aut q uere honos appellari potest non inuitamentu ad tps. sed ppetuæ uirtutis est
pmu. ¶ Ab his. f. Antonianis. ¶ Iudiciu ut tu iudicares illos ee dignos coniunctioe tua. ¶ Nemo co. q bñ cõsuleret. non
ad dignitate nũc referri. sed ad cõsiliu. ¶ Aio co. q bene de rep. sentierit. ¶ Tale ut aio sis i rep. cõsularis. & te ipsum ab

bertate po. ro. & cum senatus auctoritate coniunxeris. Seiun-
ge te qio aliquando ab his: cu qbus te non tuu iudiciu: sed tps
uincula coniunxerunt. Cõplures in pturbatione reip. consu-
les dicti: quorum nemo cõsularis habitus: nisi q animo extite-
rit in rep. cõsularis. Tale igitur te ee oportet: q primu te ab
impiorum ciuiu tui dissimillimoru societate seiugas: deinde
& senatu bonisq; omnibus auctore: principem: ducẽ pbeas.
Postremo ut pacem esse iudices non armis positis: sed in ab-
iecto armorum & seruitutis metu. Hac si ages & senties: tu
eris non modo consul & cõsularis: sed magnus etiam cõsul
& cõsularis. Sin aliter tua in istis amplissimis nominibus
honorum non modo dignitas nulla erit: sed erit summa de-
formitas. Hac impulsus beniuolentia scripsi paulo seuerius:
quæ tu in experiẽdo in ea ratione: quæ te digna est: uera ee co-
gnosces. Datum. xiiii. calen. aprilis.

Plancus. C. S. D.

Lura tibi de meis consiliis scribere: rationeq; oium
p rerum reddere uerbosius: quo magis iudicares om-
nia me reipu. causa præstitisse: quæ & tua exhorta-
tione excepi: & mea affirmatione tibi recepi. Non minus. n.
a te probari q diligere semper uolui: nec te magis in culpa defen-
sorem mihi parauit. quã prædicatorem meritorum meorum
esse uolui: sed breuiorem me duæ res faciunt: una q; publi-
cis litteris omnia sum persecutus: Altera q; M. Varisidium
equitem romanum familiarem meum ipsum ad te transire

uoluntate: & i futurz meminerit: postremo petit a Ci. ut dignitas sua ab eo defendat. ¶ Recepi pmisi. ¶ A te p. a te lau-
dari: tibi te ipsa placere. ¶ Persecutus tractaui: & expediui. ¶ Transire uenire. ¶ Occupare inuadere usurpare. ¶ Lau-
dis quæ mihi debebatur. ¶ Temperaui mi. sustinui me. ¶ Eo ad id. ¶ Vestra ex qua de me conceperatis. ¶ Sentiant.
iudicent: cognoscant. ¶ Alacriorem promptiorem.

Lura ti. Excusat breuẽ eplam: & duas breuitatis cas fuisse comemorat. Vnã q; publicis litteris ad Senatu oia
p scripserat: q Ciceronis adhortatione suscepit p rep. Alterã q; M. Varisidiu ad eum miserat. a quo oia cognoscere
poterat: dicit tñ se eo aio ee affectu i rep. ut speret se cõsecutur: q tam hodierni q posteri iudicabunt se maximo
psidio reip. fuisse: pteia dicit se non pax dolere: q alii laudes ei occupare uidebant. Demu dignitate & honore suum
Ci. comẽdat: ut ab eo defendat. ¶ Plura antiq; & plurima dicebat. i quo qdẽ gramaticus apud Gelliu deridet: dicimus
& cõplura. sed usm cõparatiuã amittit. ¶ Itẽ plura de duob; & plurimus et q duob;. Cõplura uero nunq; de duob; di-
ci pot. ¶ Excepti capto multa cõponit iter q numerat exceptio diffusæ significatiõis uerbũ. Nã e aliqui isidiis opprimere
Vir. Exceptu Triton si credete dignu e. Inter saxa uig; spumosa inerserat unda: & subseq; ut tũc sic excepit regia Iuno.
Et suscipe: ut qs te casus deiecitã coniuge tato excipit: & remouet Cicerõ: Platonẽ sp exceptio. ¶ Tibi recepi hoc est pro-
misi. ¶ Publicis litteris ad Senatu quaru initiu e. Si cui fore: uideor. ¶ Persecutus litteris hoc e scripsi: ut psecutus cou-
tio. i. uirupauit. Eodẽ mo dicius. n. psequor te laudib; significat te laudo. Prosequor te amore te amo. Et multu habent
uenustatis in dicendo. ¶ Eqtẽ ro. ad ordinẽ equestre: & ad militarẽ disciplinã referri pot. Nã eques is est qui equo mi-
litat. & qui ordine equestri nobilitatus est. Nec tu militẽ p eo dices q de ordine eqstri est. Sunt. n. milites oes q militant
a millenarto numero appellati. ¶ Sed propte qui pedibus militant: milites appellantur. sed ista confunduntur.

Epist. Tul.

X iii

his seiungas q non sunt in rep. ¶ Cõsula-
res. sed impii inimici. ¶ Auctores. articu-
lus. ¶ Cõsul in magistratu. ¶ Cõsularis
in bñ sentieo de repub. ¶ Ducem tanq;
q regat senatu & rep. & heat resp. quem
sequat. ¶ Seueri? quasi uelit dicere: hoc
ego non scripsissem ad te: nisi me ipsu; be-
niuolentia cogisset: & cura honoris tut.
¶ Abiecto me. ser. in tuto rep. collocata:
ut resp. nullam seruitutẽ timeat a tyran-
nis. ¶ Deformitas turpitude ignominia.
¶ Te di. bene agendo quæ scripsimus.
VBER. ¶ Auctoritate graui snia & in-
dicio. ¶ Seiuge. i. separa. ¶ Ab his: signi-
ficat Antonianos: & oes q fuerant Cæsa-
riani. ¶ Tpa necessitas tporu quã quu ip-
si oia possent: uidebat ita ee faciundum.
¶ Non tuu iudiciu: non q iudicarunt eos
dignos tuã coniunctioe. ¶ Cõsularis di-
gnus cõsulatu. ¶ Impioru ipugnantiu;
patriã suã. ¶ Dissimillimoz; tui scelestissi-
moru cu tu sis bonus. ¶ Ducẽ ut non solu
sequaris ipsum senatu. sed et regas tanq;
dux. ¶ Abiecto metu seruit. i. rep. in eo
statu collocata ut patriã nullã seruitutẽ
timeat hoc est remotis tyrãnis: & oppu-
gnatoribus reip. ¶ Honorum cõsulatus.
¶ Deformitas turpitude & infamia.
¶ Seuerius instatius & grauius. ¶ Quæ
te di. est qui te decet. f. recte faciendo &
agendo quæ scripsi.

VBER.

Lura: Admonitus Plancus: & sti-
p mulatus exhortatione Cice. ad
p rep. tuendã: dicit se fuisse scriptu-
rum pluribus uerbis qd eẽ acturus: nisi
& scripsisset publice: & dedisset manda-
ta. M. Varisidio eisdem. Breuiter tñ dicit
se ita esse dispositu ut speret se ita esse fa-
cturu ut & hoies in p̄sentia p̄spiciãt eius

VBER.

PHI.

Plura
Cõplura
Excipere
Persecu-
t? litteris
Prose-
quor te
amore
Eques
Miles

Epistolarum Familiarium

Iubeo
Impero
Præsidium
Auxilium
Subsidium
Exploratores

VBER.

Missi uolui. Iubeo chremetē saluere. Est et hortari Vir. Sed uotis preibusque iubent exposcere pacem: & Infandum regina iubes renouare dolorem: alias decernere I iuius. Ratum heretis si populus iuberet. In prima uero significatione est imperare. Sed aliquantulum plus est imperare quam iubere. Tere. Iubes ne Iubeo immo cogo: atque impero: differunt etiam constructione. Nam impero: mihi tibi sibi rem hanc dicimus. Quintilianus imperauit sibi ne quas admitteret amplius preces Sed iubeo mihi non dicimus. Praesidio auxilio. Sed proprie est custodia militum alicui oppido: & hmoi loco impositum praesidio appellatum. Sicut auxilium ab augendo dictum: & qui in auxilium succedunt Subsidium appellantur. Temperaui subitui me ipsi. Eo ad id. Expectatione que de me habetis. Sentiant cognoscant & iudicent. Alacriorem promptiorem. Exploratum diligenter obseruatum & cognitum & inuentum. Cicero hac ut non muratur nisi exploratum quidem habeat: id oino neminem unquam suspicatum. Et idem est quod explorauit ut conperitum est mihi & conperit idem sunt. Sed explorare proprie est diligenter inquirere. Vnde exploratores nominant in castris.

I cui forte Plancus absens consul designatus cum diu post designationem consulatus tacuisset neque quicquam ad senatum populumque Romanum scripsisset de animo suo erga rempublicam. qualem deceret consulem praestare hac epistola excusat tarditatem suarum litterarum & promissionis animi sui erga rempublicam. ostendens optimam causam esse dilatas ut ante confirmarentur ciuitates que superioribus annis fuerant ab aduersariis spe praemiorum sollicitatae. & allicerentur animi praestatorum prouiciarum finitimarum ut potius secum & cum reipublica sentirent & coningerentur que cum paucis latronibus praeterea ut seipsum munitet aucto exercitu & multiplicatis auxiliis que omnia postquam nunc se fecisse dicit pollicetur omnes bonam spem & certissimum iudicium de animo suo in reipublica habendum esse. Declarat nequaquam & quantum exercitum sibi comparauerit postremo petit a reipublica ut aequae iudices sint eius consiliorum & animi optime affecti & ut eos habeant commendatos qui nullam rem moti a reipublica defecerunt. Suspensam dubiam pendente. Huic scilicet uisus sum tenuisse suspensam expectationem & spe reipublicae. In se futuro. Redemisse emendasse ille ne dicitur redimere culpam praeteritam que aliquo egregio facto eam emendat & compensat. Maturum tepestiuo apto neque nimis accelerato neque nimis tardum. Cogitata cogitationes & consilia. Non praeter te me non ignorabam. Frustruosissimam utilissimam ea que eam faceret. Professionem promissionem expositionem. Sed ostendit se propter utilitatem reipublicae distulisse professionem suam uoluntatis: quia se celeriter promississet uidebat magna impedimenta sibi opponi posse finem distulisset se habiturum maiorem opportunitatem ad auxiliandum reipublicae. Itaque maluit consulere reipublicam quam honori suo. Perficiendum iuuandum & dandum utilitatem. Temperaui mihi. In eo ne celeriter pollicerer. Expediuit paratus. Inter uiam rationem. Quae mea est. Qualis est mea. Vita semper probata: & remota ab omni auaritia: & turpitudine. Quam spem. Habeo in manu. quia omnia sunt mihi parata ad optimam spem. Sordidum. turpe hoc autem dixit: ne putetur quicquam esse facturum propter auaritiam: ut puta quod magno aliquo praemio & M. An. corrumperetur: ut cum ut cum eo coniungeretur. Aliquantum tempus ad cogitandum.

Maturum

iussu: ex quo omnia cognosceret posses. Non mediocriter me diocriter dolore afficiebar: quum alii occupare possessionem laudis uiderentur: sed usque mihi temperaui: dum perducerem eo rem ut dignum aliquid consulatu meo: & uestra expectatione efficerem. quod spero si me fortuna non fefellerit: me consecuturum: ut maximo praesidio reipublicae nos fuisse & nunc sentiant homines: & in posterum memoriae teneant. A te peto ut dignitati meae suffrageris: & quarum rerum spe ad laudem me uocasti: harum fructum in reliquum facias alacriorem. Non minus posse te quam uelle exploratum mihi est. Fac ut ualeas: meque mutuo diligas.

Plancus Imperator Consul Desiderius. S. D. Consulibus praetoribus Tribus plebis Senatus Populi plati que Romanorum.

SI cui forte uideor diutius & hominum expectationem: & spe reipublicae. de mea uoluntate tenuisse suspensam: huic prius excusandum me esse arbitror: quam de insequenti officio quicquam ulli pollicendum. Non enim praeteritam culpam uideri uolo redemisse: sed optimae mentis cogitata iam pridem maturo tempore enunciare. Non me praeteribat in tanta sollicitudine hominum: & tam perturbato statu ciuitatis fructuosissimam esse professionem bonae uoluntatis: magnosque honores ex ea re complures consecutos uidebam: Sed cum in eum casum me fortuna dimisisset ut aut celeriter pollicendo magna in spe ad proficiendum impedimenta opponerem: aut si in eo mihi temperaui: maiores occasiones ad opitulandum herere: expediuit iter communis salutis quam mea laudis esse uolui. Nam quis in ea fortuna quae mea est: & ab ea uita quam mihi me cognitam omnibus arbitror: & cum ea spe quam in manibus habeo aut sordidum quicquam pati: aut pernitiosum concupiscere potest? Sed aliquantum nobis temporis & magni laboris & multae impensae opus fuit: ut quae reipublicae

¶ Et ali. m. im. f. fult nobis opus. ¶ Exitu sine & effectu. ¶ Nudi sine cōsilio: sine rebus. ¶ Facultatib⁹ exercitū & cæ
teris reb⁹ simul cū uolūtate: q̄ p se nō sufficit. ¶ Cōfirmādus enumerat ea q̄ fuerūt faciēda anteq̄ polliceret uolūtatem
suā. ¶ Sollicitatus factus dubi⁹: & tētatus a. M. A. ¶ Moderata honesta: qualia solebat dare resp. rōana. ¶ Infinita inu
merabilia: maria mōtes ut aiunt sicut pmittit antonius: q. n. pmittit moderata facile credēdus est eē p̄staturus: q̄ uero
innumerabilia & infinita nō uidei p̄staturus. ¶ Largitionib⁹ tributis donationib⁹. ¶ Illa p̄mia & largitiones: q̄ accepissent
ab antonio uel a Cæ. & cesarianis antea. ¶ A me ll. au. hoc a senatu & po. ro. a q̄bus iustiori iure dari deberēt. ¶ El
ciendā: attrahēdā adducendā. ¶ Finit
timis uicinis hinc galliæ. ¶ Cū plu. cuz
toto po. ro. ¶ Societate fœdus: aut con
iunctionē. ¶ Paucioribus q̄ sequerētur
Antoniu. ¶ Funestā calamitosam. ¶ Mu
niendī corroborādī. ¶ Auxiliū subsidis
q̄ ab amicis & sociis mittuntur. ¶ Perfe
remus oñderemus. ¶ Sēsus uolūtate nō
strā: ordo est. ¶ Nosmet ēt su. m. exer. nō
stro au. & auxi. multi ut cū p̄ferem⁹: sen
sus ēt apte: tñ ēt nō esset piculosum sciri
q̄ essemus defensuri inuitis quibusque.
¶ Nō eēt pi. nō possent nos ipedire: bñ
patis oibus q̄ dixi. ¶ Dissitebor negabo
Simulasse oñdissē me facere. ¶ Et diss
mulasse. i. occultasse. ¶ Ut puenitem ad
es, ho. cō. i. ut possim hęc mea consilia
& has meas deliberatōes ad effectū per
ducere. ¶ Quo qa. ¶ Præmatura acce
lerata. i. u. non p̄maturi cineres nec fun⁹
acerbum luxurie sed morte magis me
tuenda senectus. ¶ Denunciatio decla
ratio & permissio. ¶ Boni ci. im. i. cuius
hñtis bonam uelūtatē sed non parati
rebus necessariis. ¶ Ex. c. ex infortunio.
¶ Collegæ. D. Bruti q̄ mutinā obsessus
est qā aperte ostendit se esse defensurum
rēpub. anteq̄ parasset q̄ erant necessaria
ad restituendum hostibus. ¶ Quo no. i.
qua cā ob q̄ rē. ¶ Tecti⁹ secretius q̄ p
litteras q̄ possunt itercipi. ¶ Muniri cor
roborati. ¶ Ex quo ex qua re. ¶ Excū
bare uigilare assidue esse. ¶ Nunc iam
dicit tps esse declarandi uolūtatez suā
quam ostendit esse paratissimam erga
rēp. qñ quid oia habet parata. ¶ Deū:
deorum. ¶ Explorate indubitare. ¶ Le
giones exponit apparatus suū. ¶ Sub
signis. i. in castris sub uexillis. Vexilla. n.
non tollebant: nisi cum iam erat deueniē
dum ad manus. Lucanus. Tollite iam
pridem uicticia tollite signa. ¶ Obse
quentes obedientes p̄optos ad mea iu
sta. ¶ Prouinciam galliam. ¶ Omnium
ci. con. omnes. n. ciuitates prouinciæ cō
ueniunt: & consentiunt ad facienduz om
nia q̄ uelint. ¶ Certantem ad officia. i.
ententem ut faciat quod debet erga me
& populum ro. quia certant omnes ciui
tates inter se quæ magis possit præstare
officiū suum. ¶ Hæ gē. galliæ. ¶ Cō
ficere simul ponere. ¶ Resp. i. cā respū.
¶ Vocet tra. & egeat opera mea. ¶ Vel
i. etiam. ¶ Conuertere in me. i. super me:
ut ita dicam suscipere & ut audeam ego

bonisq; omnibus polliceremur: exitu p̄staremus. Neq; ad au
xilium: patriæ nudi cum bona uoluntate: sed cū facultatibus
accederemus. Confirmandus erat exercitus nobis magnis sæ
pe præmiis sollicitatus: ut a repub. potius moderata quā ab
uno infinita speraret. Confirmādā quā plures ciuitates: quæ
superiores anno largitionibus concessionibusq; p̄miorū erant
obligate: ut & illa uana purarēt: & eadem a melioribus aucto
ribus petenda existimarent. Eliciendā etiam uoluntates reli
quorum: qui finitimis prouinciis exercitibusq; præfuerūt ut
potius cum pluribus societatem defendendā libertatis inire
mus: quā cum paucioribus funestā orbī terrarū uictoria pate
remur Muniendī uero nosmetipsi fuimus aucto exercitū au
xiliiisq; multiplicatis: ut cum præferremus sensus aperte: tum
ēt inuitis quibusdam sciri quod defensuri essemus. non esset
periculosum. Itaq; nunquam dissitebor multa me ut ad effe
ctum horum consiliorū puenirē: & simulasse inuitum: & diss
mulasse cum dolore q; præmatura denunciatio boni ciuis im
perati quā piculosa esset ex casu collegæ uidebam. Quo noīe
ēt. C. Furnio legato uiro forti atq; strenuo: plura etiam uerbo
quā scriptura mandata dedimus: ut & tectius ad uos perferrē
tur: & nos essemus tutiores quibusq; rebus & cōmunē salutē
muniiri: & nos amari conueniret præcepimus. Ex quo intelli
gi pōt curam reip. summæ defendēdā iam pridē apud nos ex
cubare. Nūc quum deum benignitate ab omni re sumus pa
ratiores nō solum dum spār de nobis hoīes: sed explore iū
dicar uolumus. Legiones habeo quinq; sub signis & sua fide
uirtuteq; reip. cōiunctissimas & nostra liberalitate nobis ob
sequētes. Prouinciā omnium ciuitatum consensu paratissi
mam: & summa contētione ad officia certantē: equitatus au
xiliorūq; tantas copias quātas hæ gētes ad defendēdam suā
salutem libertatemque conficere possunt. Itaque sum animo
paratus uel prouiciā tueri uel ire quo respub. uocet: uel tra
dere exercitū auxilia prouiciamq;: ut uel omnē impetum
belli in me conuertere non recusem: si modo eo casu: aut con
firmare patriæ salutem aut periculum possim morari. Hęc
si iam expeditis omnibus rebus tranquilloq; statu ciuitatis
polliceor in damno meæ laudis reipub. commodo lætador.

solus resistere omnibus hostibus cum periculo uitæ meæ. ¶ Morari differre in longius ducere. ¶ Periculum quod est
respū. euenturum. ¶ In. d. m. l. quia nimium tardauerim declarationē huius meæ uoluntatis. ¶ Lætabor cōmodo reip.

Epistolarum Familiarium

gaudebo p̄fuisse reip. licet ergo nullā laudē affecutus sim. **A**ccedā adiungar. **I**ntegerrimorū optimorū ciuū q̄ oīno rēp. defendere uelint. **C**omedēdo. m. c. & c. ueli ut de meis cōsiliis a quū iuiciū afficratis. **M**ihī qdē sensus ē: ego sa- tis magnos fructus pro meritis meis me adeptū putabo: si resp. fuerit incolumis. **V**lla sp̄. c. p̄missorum q̄ faciebat. **M.** Antō. **V**llo. m. amittendarum fortunarum suarum nisi sequerentur Antonium ut ille eis minabatur.

Nihil me primū ondit Plācus Cī. debere hēre certissimū amoris sui testimonium q̄ ei prius idicauit cōsilia sua q̄ aliis q̄bus se laetari dicit q̄ nō fuerint a Cī. temere p̄missa aliis: postea uero dicit se quotūdie magis auctorum esse merita sua erga rēp. postre-

Temere

mo scribit ubi habebat exercitū. **T**emere inconsulto improuide q̄a prius q̄ scripserat Plācus ut uisum est in p̄ceden- ti epistola diligenter oīa consultauit & p̄ uudit textus atq̄ ita legendus est. Nihil me tibi temere scripsisse: aut ceteris de me frustra recepisse laetor. **R**ecepisse: promi. f. **M**aturus. celerius. **M**eritorū beneficiorū erga rēp. **A**ccessio nes augmēta. **R**ecipio promitto affir- mo. **C**ogniturū. f. infuturum. q̄ uideris haec. nus. **I**ta resp. est q̄dam adiutatio i. sic auxilio meo fiat libera respu. Iurat aut Plācus se ita existimare immortalia p̄mia q̄ a senatu & a populo Rō. conse- rantur: ut tñ sine his nihil sit iminuturū de studio & perseuerantia sua erga rēp. & nolle ullam dignitatem eo & fauore sibi dari: nisi opera sua appareat singula- ris erga rēp. inter uiros optimos. **I**m- minentibus accisuris. **S**uspicio miror: magnifacio. **R**emissurus diminutur. **I**mpetus affectus. **O**pera factum. **A**ccedere addi adiungi. **M**ihī sed resp. **C**ontra. quod. f. ne concupiscam mihī. **P**ugno resisto quia omnia facio pro rēp. & pugno ne cupiditas meorum commodorum me uincat. **M**oderato- rem temporis & rei qui disponas & tem- pus & res meas ut quando uoles & qd̄ uoles: facias p̄ me iudicio tuo. **N**ihil autem sententia est. **S**ero tarde. **A**ut exigue minus quam det quia quādoq̄ que tribuat patria aut quodcunq̄ tri- buat debet uideri bono ciui & satis & cito tributum. **T**raiect Rhodanum: missi ultra rhodanum fluuium: qui est gal- liae Narbonensis ex alpiibus precipita- tus per Heluetios ruens iter europae ma- ximos fluuios nominatus dicitur autem surgere non longe ab Histri rheniq; fon- tibus & Lemano lacu acceptus tenet im- petum seque per medium integer agens quantus uenit egreditur: de quo plura uide apud cosmographos. **V**iennam urbs est in allobrogibus: ut scribit pom. **C**eleritate quia cito aliquid egregit facta. **O**pposuerit ut me impediatur. **A**t. t. pro tempore. **C**opias exerci- tum. **S**i quia affirmantis enim non du- bitantis est.

Rhoda- nus

Vicenna

Si ad societate integerrimorum & maximorum periculorum accedam cōsilia mea aquis iudicibus ab obrectatione inui- dorum defendēda cōtēdo. **M**ihī quidē ipsi fructus meritorū meorum in reip. incolumitate satis magnus ē patas. **E**os ue- ro qui meam auctoritate & multo magis uestram fidē secuti nec ulla spe decipi: nec ullo metu terreri potuerunt: ut comē- datos uobis habeatis petendum uidetur. **V**ale.

Plācus. M. T. C. S. D.

Nihil me tibi temere scripsisse: aut te ceteris de me frustra recepisse laetor. **C**erte hoc maius habes testi- monium amoris mei: quo maturius tibi quā cate- ris cōsilia mea uolui esse nota. **I**n dies uero meritorum meo- rum fieri accessiones prauidere te spero: cogniturum magis recipio. **Q**uod ad me attinet mi Cī. ita ab imminētibus ma- lis resp. me adiuuante liberetur: sicut honores p̄miaq; uestra suspicio conferēda certe cum immortalitate: ut sine his nihil de meo studio p̄seuerantiaq; sim remissurus. **N**isi in multitudi- ne optimorū ciuū ipetus ai fuerit singularis: & opa p̄cipuae: nihil ad meā dignitate accedere uolo suffragatione ur̄a. **C**on- cupisco at nil mihī contra quod ipse pugno: sed & tēporis & rei moderatorē te facile patior eē: **N**ihil aut sero aut exigue a- priā ciui tributū uideri p̄t. exercitū ad. y. ea. ma. Rhodanū traieci: magnis itineribus. **V**iennā eqtes mille uia breuiore p̄- misi. **I**psē si a Lepi. nō ipediatur: celeritate fatissaciā. **S**i at in iti- nere meo se opposuerit: ad tps cōsiliū capiā. copias adduco & genere & numero & fidelitate firmissimas. **T**e ut diligas me. si mutuo te facturum scis rogo. **V**ale.

M. T. C. Plāco. S. D.

T si satis ex furnio nostro cognoueram quae tua uo- luntas quod cōsiliū de rēp. esset tamen tuis lectis litteris liquidius de toto sensu tuo iudicauī quam obrē q̄q̄ in uno praelio oīs fortuna reip. disceptat.

T si scilicet Cum post Furni relationem de uoluntate planci erga rēp. ipse & Plan. scripsisset sensus & cōsilia sua Cice. eum summopere laudat ostenditque eum non cariturum meritis p̄miis si modo sit aliqua respu. Itaque hortatur ut pergat subuenire patriae & optulari. **D.** Bru. qui erat obsessus mutinae ab An. se autem pol- licetur Cī. fore fautorem dignitatis planci: & amicissimum in omnibus: textus satis est planus. **L**iquidius clarus. **I**n uno praelio si uincatur An. **D**isceptat periclitatur certat.

Decretum. tibi nam senatus con. mandatum est plano: ut prosequeretur. M. Anto. Pererebuit notis fuit & tui- garum. Si habuissimus consulem: qui ab erat: sine cuius presentia non licuit declarari de apparatu tuo. Cuius co- solatur ipsum quod nondum fuerit declaratum de eius apparatu. quia dicit tempus non solum, adhuc non praeterisse sed neq; etiam adhuc esse maturum declarandi: quae planco pro rep. apparasset. Is deniq; exornatio sententiae e au- tem sensus: is noster mihi uere honor: qui non datur propter spe beneficium: quod aliquis sit facturus sed propter benefi- cium iam acceptum: qualis erit honor: qui tibi conferretur propter beneficia iam in temp. praestita. Modo dummodo.

quod qdē quū hae legeres: iā decretū arbitrabar fore tamē ip- sa fama quae de tua uoluntate prebuit: es laudem cōsecutus. Itaq; si cōsulem Romae habuissimus: declaratū esset a senatu cum tuis magnis honoribus q̄ gratus esset cōatus & appa- rus tuus: cuius rei non mō non p̄terit tps: sed ne maturū qdē ēt nūc meo quidē iudicio fuit. Is. n. deniq; honos mihi uide- ri solet: qui non pp spē futuri beneficii: sed pp magna merita claris uiris affert & dat. Quare sit mō aliquare sp. in qua ho- nos elucere possit omnibus (mihi crede) aplissimis honori- bus abūdabis. Is at̄ quere appellari potest honos non inuita- mentū ad tps: sed ppetuae uirtutis ē p̄miū q̄ obrē mi Plan. in- cumbe toto pectore ad laudem: subueni p̄ia opitulari colle- gae oīum gentiū cōsensum & incredibilem cōspirationem ad- iuuua. Me tuorū cōsiliōrū adiutorem dignitatis fautorem oī- bus in rebus tibi aicissimum fidelissimumq; cognosces. Ad- eas. n. causas. quibus iter nos amore sumus officiis uetustate coniuncti: p̄ia caritas accessit: eaq; effecit: ut tuam uitā ante- ferrem meae. iiii. cal. apri. Vale. Plancus. M. T. C. S. D.

Mmortales ag o gr̄as tibi: agāq; dū uiuam: nam re- laturnm me affirmare non possum tantis. n. tuis of- ficiis non uideor mihi respōdere posse: nisi forte ut tu grauissime disertissimeq; scripsisti ita sensurus es: ut me referre gratiam putes cum memoria tenebo: si de filii tui di- gnitate esset actum amabilius certe nihil facere potuisses. Pri- mae tua snia infinitis cum muneribus posteriores ad tempus arbitriumq; aicorum meorum compositae oratio assidua & p- petua de me iurgia cum obrectatoribus ppter me notissima mihi sunt. Quare non mediocris mihi cura adhibenda est: ut reipu. me ciuem dignum tuis laudibus praestem: in amicitia tua memorem atq; gratū: quod reliquū est tuū munus tuere & me si quem esse uoluisti. eum exitū rebus cognosces defen- de ac suspice: cū rhodanū copias transiecissim: fratremq; cū tribus milibus equitum praemisissim: ipse iter ad mutinam di- rigerem: in itinere de praelio facto: Brutoque & mutina obli- diōe liberatis audiui. Animaduerti nullum aliū receptū. An- toniū reliquiasq; q̄ cū eo essent habere: nisi in his partibus. Duasq; ei spes esse praepositas: unam Lepidi ipsius: alterā exer- citus: q; quaedam pars exercitū nō minus furiosa est: quā qui cū Antonio fuerunt: equitatum reuocauit. Ipse i alobrogibus

Inuitamentum: incitamentum. Ad r. f. certum. Incumbe subueni disioiu- rum est exornatio. Opitulari auxilia re: opem fet. Confessum & conspira- tionem. i. conuinctam uoluntatem oīum gentium ad defendendam temp. R. c. n. a. Anteferrem praeponeam.

Mmortalis: scripserat Cice. ad Pla. se diligēter oia fecisse pro- tuenda eius dignitate. dixisse n. snias multas in senatu pro eo suscep- se iurgia cum eius obrectatoribus. q̄ oia scribit Plan. esse sibi notissima: neq; pos- se referre dignas gratias incumbere autē sibi magnum onus tuendae reip. propter laudes ipsius Ci. admonet p̄tea Ci. qd speret se facturum aduersus an. quibus in rebus dicit se habere adiutores & iter praetes Laterensem & Furnium. Im- mortalis: aeternas. Ago dico. Relaturnm redditurnm re ipsa. Alio loco dixi- mus de hac differentia. Responde- re: satisfacere uel par referre. Senfurus. iudicaturus. Patria. n. sententia: quas p me dixisti. Posteriores. snia. Cō- positae accommodatae. Arbitrium uo- luntatem ut ipsi uoluerunt. Oratio: q̄ semper habuisti de me honorificentissi- mam. Iurgia. contentiones: lites. Ob- trectatoribus: inuidis maledictis meis. Praestem: exhibeam reddam. Me- morem beneficiorum erga me subaudi p- stem. Tuere: serua. Munus officii. Quod reliquum est id est in eo quod restat pro me agendum. Quem: qua- lem. Defende cum exit. defendendo fac ut habeant cum exitum. Cum. r. dicit quando factus sit cettior delibera- tione decii Bruti ex obsidione Mutinen- se. Praemisissim scilicet Viennam ut su- prauium est. Ad mutina: ut succurre- rem. De bruto libertatis ope ceta. Ca. ut diximus in argumentum epistolae.

Receptum reductum. Reliquias: paucos illos milites qui ei relictī essent. Partibus galliae ubi sum. Exercitus nostri romani. Quaedam pars q̄ olim militauerat sub Ca. quam appellat fu- riosaz qua erga republi. male esset affe- ra. Equitatum quem praemiseram. Reuocauit iussi redire. Constiti com- moratus sum. In alobrogibus hii po- puli sunt Galliae qui olim ut scribit Stra- bo militandi studio multis mortalium milibus tenebantur: hae autem aetate rei iustitiae dediti campos: & Alpinas

Inuitamē- tum

Iurgia

Alobro- ges

Epistolarum familiarium

Vienna
Proinde

ualles arant. Viennam metropolim habentes hæc autem urbs sita est ad Rhodanum: a qua urbe non longe abest Lugdunum hæc Strabo. ¶ Proinde: ita. ¶ Acres me moneret: ut uiderem eam utile. ¶ Nudus sine exercitus multitudine. ¶ Per me id est sine aliorum auxiliis: aut coniunctione alterius. ¶ Lepidi: de quo dubitabat ne cum Antonio coniungeretur. ¶ Copiarum exercitus. ¶ Veterana quæ ex ueteranis militibus. ¶ Euocata ne transiret ad Antonium. ¶ Ad eundem. s. ut etiam nunc sis contra rempublici. sicut fuit uiuente Cæsa. ¶ Detrimenti damni. ¶ Fiat republi. s. per transitu decime legionis ad M. Antonium. ¶ Traiciantur transmittantur ultra alpis. ¶ Hinc ex Italia. ¶ Residuam reliquam esse: remanere. ¶ Nec cedam patientiæ: id est nemo uincet me patientia. ¶ Obsequia: id est me facturum quicquid uoluerit Laterensis hunc Appia. appellat Laterensem uirum clarum. ¶ Priuatæ: quæ mihi factæ sunt in rebus meis priuatis. ¶ Etiam cum inimicissimo: uel generaliter cum quolibet qui sit mihi inimicissimus: uel cum Lepido. ¶ Si n. p. si non potuero trahere Lepidum in hæc societatem. ¶ Cum. m. ma. glo. si fuero solus: si habuero alios socios: si uolunt partem gloriæ meæ: si quid præclari fecero.

¶ Si reip. cum scripissent Plan. e. primum ad Cice. de uoluntate sua erga rempublici. Deinde ad se Popu. que Roma. ostendit Cic. quanti fecerit illas litteras ad se scriptas deinde quanti etiam senatus eas quas publice scripserat: unde hortatur eum ut pergat ita facere sicut instituit. & existimet ueram gloriam in uirtute positam: postremo declarat munera incredibilem erga eum beniuolentia. ¶ Præsidii rutilæ ad terrendum hostes. ¶ Opis aqui. ad eos frangendum qui rempublici oppugnarent. ¶ Pene ex. tē. cum uideretur esse in summa desperatione. ¶ Ita cō. ita carum habeo. ¶ Amplissima maximā. ¶ Cæge pui. noli putare. ¶ Magnitudinem tu me. quia contulisti maxima beneficia in rempub. ex quo omnia tua uidentur maioris gratitatis. ¶ Promissula tn. lib. t. ea quæ mihi in tuis litteris promiseras. ¶ A furnio cui tua consilia mihi exponenda mandaueras ut supra uisum est. ¶ Expectata sperata. ¶ Quo: quousque. ¶ Elatus subleuatus est autem mos ita dicendi. ¶ Deduceret comitaretur. ¶ Feci. p. omnibus ostendit litteras tuas ex quibus tantum uoluptatis capiebam. ¶ Nichil sci. te ad me scripisse. ¶ Primum anteq̄ ad Mu

constitui: ut proinde ad omnia paratus essem: ac res me moneat: si nudus huc se Ant. conferret. Facile mihi uideor per me suscipere posse remp. ex nostra sententia administrare: quæ ab exercitu Lepidi recipiatur. Si uero copiarum aliquid secum adducet: & si decima legio ueterana quæ nostra opera reuocata cum reliquis est ad eundem fauorem redierit: tamen ne quid detrimenti fiat: dabitur opera a me: idque me præstatum spero: dum istic copiarum traiciantur: coniunctæque nobiscum facilius perditos opprimant hoc tibi spondeo mihi Cice. neque animum: neque diligentiam mihi defuturam. Cupio me hercule nullam residuam sollicitudinem esse. sed si fuerit nec animo: nec beniuolentiæ: nec patientiæ cuiusquam pro uobis cedam. Do quidem ego operam: ut etiam Lepidum ad huius rei societatem incitem: omniaque ei obsequia polliceor: si modo remp. respicere uolet: ut in hac re adiutoribus interpretibusque fratre meo & laterense & Furnio nostro. Non me impedient priuatæ offensiones: quominus pro reip. salute & cum inimicissimo consentiam. Quod si nihil profecero nihilominus sum maximo animo: & maiore fortasse cum mea gloria uobis satisfaciā. Fac ualeas: meque mutuo diligas.

M. T. C. Planco. S. D.

S T si reip. causa maxime gaudere debeat: tantum ei te præli. sibi: tantum opis attulisse extremis pene temporibus quantum ab aliquo memoria nostra non recordatur Tamen ita te uictorem complectar republica recuperata: ut magnam partem mihi lætitiæ tua dignitas afferat: quam & eam & futuram amplissimam intelligo. Caue. n. putes ullas litteras unquam grauiores: quam tuas in senatu esse recitatas. Idque contingit tum meritorum tuorum in rep. eximia quadam magnitudine: tum uerborum sententiarumque grauitate: quod mihi quidem minime nouum: qui & te nossem: & tuarum litterarum ad me missarum promissa meminissem: & herē a Furnio nostro tua penitus consilia cognita: sed senatui maiora uisa sunt quæ erant expectata non quæ unquam de tua uoluntate dubitasset: sed nec quantum facere posses: nec quo progredi uelles: exploratum satis habebat. Itaque cum ad. yiii. idus aprilis mane mihi tuas litteras Marcus Varisidius reddidisset: easque legissem: incredibile gaudiosum elatus. Quumque magna multitudo optimorum uirorum: & ciuium me de domo deduceret: feci continuo omnes participes meæ uoluptatis: interim ad me uenit Munatius noster ut consueuerat: ac ego ei litteras tuas dedi. nihil. n. sciebat. Nam ad me primum Varisidius: idque sibi a te mandatū eē dicebat. Paulopost idem mihi munatius eas litteras legendas

dedit: quas ipsi miseris: & eas quas publice placuit nobis: ut statim ad cornutum prætorem urbis litteras deferremus: qui q̄ consules aberant: consulare munus sustinebat more maiorum. Senatus est continuo conuocatus: frequensq; conuenit propter famam atq; expectationem tuarum litterarum. Recitatis litteris oblata religio Cornuto est pullariorum admonitum nõ diligenter eum hospitiiis operam dedisse: idq; a nostro collegio comprobatum est. Itaq; res dilata est in posterum. eo autem die magna mihi pro tua dignitate contentio cum Seruilio: qui cum gratia effecisset: ut sua sententia prima pronuntiaretur: frequens eum senatus reliquit: & in alia omnia discessit: mea q; sententia quæ secunda pronunciata erat cum frequenter assentiretur senatus: rogatu Seruili. P. Titius intercessit. res in posterum dilata est. uenit paratus Seruilius ioui ipsi iniquus: cuius in templo res agebatur. Hunc quemadmodum fregerim: quataq; contentione Titium intercessorẽ abiecerim ex aliorum te litteris malo cognosceri. Vnum hoc ex meis. Senatus grauior: constantior. amicioꝝ tuis laudibus esse non potuit: quatum fuit. Nec uero tibi senatus amicioꝝ qua cuncta ciuitas. Mirabiliter. n. Po. ro. uniuersus & omniũ unum generum ordinumq; consensus ad liberandam remp. conspirauit. Perge igitur ut agis: nomenq; tuum commenda in mortalitati. Atq; hæc omnia quæ habent speciem gloriæ collectam inanibus splendoris insignibus contene. breuia: fugacia & caduca existima. Verum decus in uirtute positum est: quæ maxime illustratur magnis in remp. meritis. Eam facultatem habes maximam: quã quando cõplexus es: tene: pfice: ut ne minus respub. tibi q̄ tu resp. debeas. me tuæ dignitatis non modo fautorem: sed etiam amplificatorem cognosces. Id eum respu. quæ mihi est mea uita carior: tũ nostræ necessitudini debere me iudico: Atq; in his curis quas contuli ad dignitatem tuam cœpi magnam uoluptatem: q; bene cognitam mihi. T. Munatii prudentiam & fidem magis etiam perspexi in eius incredibili erga te beniuolentia & diligentia. Datũ iiii. idus aprilis.

M. T. C. Planco. S. D.

u T primum mihi potestas data est augenda dignitatis tuæ: nihil prætermisi in te ornando: quod positum est aut in præmio uirtutis: aut in honore uerborum. Id ex ipso senatuscon. poteris cognoscere. ita. n. est per scriptum: ut a me descripto dicta sententia e: quã senatus frequens secutus est summo studio magnoq; consensu: ego q̄q̄ ex tuis litteris: quas mihi misisti: perspexerã te magis iudicio

natum. ¶ Quas pu. scilicet miseris. ¶ Cornutum pris fuit: q̄ postea: ut scribit Appianus: seipsum interemit. ¶ Consulare munus: onus officium consulum. ¶ Consules: Hircius & Pansa qui Mutinam uersus ierant. ¶ Frequens: omnis Famam: quæ iam erat de litteris tuis. ¶ Expectationem: de aliquibus rebus nouis. ¶ Oblata: obiecta. ¶ Religio: ne eo die recitarentur litteræ tuæ: quia esset contra auspicia: sicut pullarii admonuerant. erant autem pullarii auspices: qui pullis ex quibus auspicia captabant præerant pullis autem in auspiciis: ut scribit Festus: potissimum dabatur pullis. ¶ Non dedisse operam auspiciis. i. non rectæ captasse auspicia. ¶ Collegio augurum inter quos ei. erat. ¶ Gratia fecisset. i. gratia obtinisset. ¶ Assentiretur: approbaret eam. ¶ Intercessit: impedit: ut: de quo uerbo diximus satis multa in .i. libro. ¶ In templo: quia eramus in Capitolio: quod est cõsecratum ioui. ¶ Fregerim: uicerim detecerim. ¶ Intercessorẽ: impeditorem sententiæ meæ. ut supra Titius intercessit. ¶ Ex me. s. uolo te cognoscere. ¶ Tum eo die. ¶ Omniũ generum nobiliũ & plæbetorum. ¶ Ordinum senatorum equestrium &c. ¶ Cõspirauit consensus. ¶ Speciem: apparentiam non enim sunt uerba bona sed opinatiua. ¶ Inanibus uanis. ¶ Vetum de. ex oratio sententiæ est. ¶ Maxime precipue licet & aliis rebus. ¶ Id eum. i. existimo me esse obligatum ita pro te facere tum causa respu. cuius defensor tum propter necessitudinem quæ inter nos est.

T primum Scribit C. i. satis cognosci posse ex senatusconsulto quod de Planco per scriptum est quanta diligentia usus sit in augenda eius dignitate. ¶ Postremo cum hortatur ut conficiat bellum inceptum. hoc e: ut. M. Antonium opprimat si uelit summam gloriam assequi. Ornando commendando. Terentius munus nostrum ornato uerbis. ¶ Senatusconsulto. quod de tua dignitate factum est. ¶ Pre scriptum notatum cum consensu totius senatus. ¶ Ut a me di. est sen. sicut ego sensi & dixi. ¶ Iudicio. b. quod boni uiri

Epistolarum familiarium

de te recte sentiant. ¶ Insignibus ornamentis sunt laudes senatorum statuæ. & similia ornamenta. ¶ Oppresserit: deul-
cerit: subegerit. ¶ Consecerit: finierit. ¶ Itaq; Ho. ostendit summam gloriam esse in fine rerum: non in principio. ¶ Ata-
cem & A. licet fuerint fortissimi πτολιπορσεν urbis expugnatur quia finem dedit bello πτορσο enim pugno signi-
ficat πτολις urbs poetæ interdum addunt τ πτολεμοσ pro πτολεμοσ & ita πτολις pro πτολις dicitur
etiam πτολις πτορσοσ sumpsit ex Hora. colorem Ovi. li. xiii. met. ut introduceret Vlycem iactantem se his uerbis.
Iam labor in fine cum obstantia fata remouit. Itaq; posse capi faciendo pergamæ cœpi.

Ratam: sicut plan. suprascripsit

g ad Cic. dixerat inter mutinā uer-
sus: ut succur. eret Bru. obfesso
quū in itinere factus est certior. Mar. An-
toni fufum. & Bru. liberatū Cic. igit̃ ita
laudat eius propositum & uoluntatem
succurrēdi bru. ut præ lætitiā exclamet:
ostendit autem quanta spes fit in eo & i
eius exercitu: hortaturq; ut ita incubat
in curam reipu. ut nullæ reliquæ belli re-
stent. ¶ O gratam famam: exclamatio p̃
læritia. ¶ Victoriā contra. M. Anto.
apud Mutinam. ¶ De celeritate: uenien-
di ut Bruto subuenires. ¶ Hostibus. f. a
te in gallia. ¶ Latronum: qui contra rē
pub. pugnat. ¶ Delere tollere. ¶ Extre-
ma: finem. ¶ Cum. f. expectabā litteras
tuas. ¶ Temporibus: cū uideret. M. An.
male successisse. ¶ Scintilla: particula
bellū. n. cōparat̃ igni siue incēdio: pticula
igitur belli recte comparata est scintille:
quæ est particula ignis.

Is litteris scrip. q̃cqd̃ alit̃ dicant

h ego ita sentio hanc epistolam po-
nendam fuisse statim post illas q̃
scripsit: immortalis ago tibi gratias: idque
utriusq; epistolæ materia facile declarat
imo uidet hoc potius fuisse finis. & pars
illius epistolæ q̃ epistola sepata. Nā quū
illuc scripsisset se daturum operam: ut tra-
heret Lepi. in societatem suam ad tuēdū
rempu. depositurumq; omnes priuatas
offensiones p̃ resp. salute: in hac pte scri-
bit se id effecisse se. n. cum lepi. cōiūctuz
esse quod cur fecerit: reddit rōnem. dicit
quid egerit & acturus sit: ut. M. An. op-
primatur. ¶ His intelligit eas quas dixi-
mus: post quas etiā anteq̃ misisset: subitū
xerat hanc partē de coniunctione sua cū
lepi. ¶ Internūciis mediatoribus. f. Late-
rense & furno. ¶ Omnt̃ cō. quam mecū
habebat. ¶ Liberos cum quibus male
esset actum: si resp. perisisset. ¶ Vnū lat.
An. ¶ Abuteretur. i. & bene & male ute-
retur: dūmō reip. succurreret. ¶ Prouin-
cia hyberia: ut scribit Ap. ¶ Firmus. i. mi-
nitus equitibus: firmus per equites. Est
autem ornatus dicendū mos ut Cice. fuit
clarus ab eloquentia idest per eloquen-
tiam. ¶ Ne mediocre qui idest etiam
minimum. ¶ Ex paucitate. i. ex paucis
quos habebat. ¶ Dece: equites. ¶ Nō
sum: non feci moram. ¶ Incur. b. c. in ex-
pediendis bonis consiliis. ¶ Eam partē:
exercitus Lepi. quæ est corrupta. q̃dam
enim ex militibus Lepi. male sentiebant
de repub. quos uidebat se posse corri-

bonorū quā insignibus gloriæ delectari: tamen cōsiderandū
nobis existimauit et si tu nihil postulares: quātum tibi a rep.
deberetur. Tu contexes extrema cum primis. Qui. n. M. A.
oppræfferit: is bellum consecerit: itaq; Homerus non Aiacē:
nec Achillem: sed Vlyxem appellauit. πτολιπορσεν

M. T. C. Planco. S. D.

GRata fama biduo ante uictoriam de subsidio tuo de
studio de celeritate: de copiis: atq; etiam hostibus fu-
is nobis inotuit: Spes omnis in te est: fugisse. n. ex
prælio mutinensi dicuntur notissimi latronum duces. Est at
nō minus gratum extrema delere: quā prima depellere. Equi-
dem expectabam iam tuas litteras: idq; cum multis. Spera-
bamq; etiam Lepidum tēporibus admonitum tecum & reip.
fatis esse facturum. In illam igitur curam incumbere mi Plan-
ce: ut ne qua scintilla teterrimi belli relinquatur: quod si erit
factum: & remp. diuino beneficio affeceris. & ipse æternam
gloriam consequere. Datum. iiii. idus maii.

Plancus prætor. S. D. M. Ciceroni.

h Is litteris scriptis: quæ postea accidissent: scire te
ad rempu. putauit pertinere. Sedulitas mea ut
spero & mihi & reip. tulit fructum nāq; assiduus
internūciis cum Lepi. egi: ut ommissa omni contentione reu-
conciliataq; uoluntate nostra communi consilio reip. succur-
reret: se liberos urbemq; pluris quam unum perditum abie-
ctumq; latronem putaret: obsequioque meo si ita faceret ad
omnes res abuteretur. profeci itaq; per laterensem internū-
cium fidem mihi dedit se Antonium si prohibere sua prouin-
cia non potuisset: bello persecuturum. Me ut uenire: copiasq;
coniungerem rogauit: & eoq; magis q; & Antonius ab equi-
tatu firmus esse dicebatur: & Lepidus ne mediocre quidem
equitatum habebat. Nam etiam ex paucitate eius nō multis
ante diebus decem qui optimi fuerant: ad me transierunt qui
bus rebus ego cognitis: cunctatus non sum in cursu bonorū
consiliorum. Lepidum adiuuandum putauit aduentus meus
quid profecturus esset uidi: uel q; equitatu meo persequi atq;
opprimere equitatum eius possem: uel q; exercitus Lepidi eā
partem quæ corrupta ē: & ab rep. alienata & corrigere: & co-
hercere p̃sentia mei exercitus possem. Itaq; in his ara flumine

gere. & ad repu. reduceret: si ad Lepi. uenisset. **F**orum iulii: urbs Gal. Octavianor. colonia nō longe ab antipolis: quae alpis tangit: neq; ut qdam exponūt: est quam nunc uulgo appellant Friuolum cū longissime a gallia distet: ubi nunc erat Plan. **O**ccurreret: ei opponeret se ei. **M**aximis itinē. i. celerimis: cōfectis multis miliaribus in uno die. **L**egionibus peditū. **M**ō tantūmō. **P**editor. & celerator. q. rep. oppugnant. **L**atro Antonius: quem ubiq; p. cōtume liam appellat latronē. **R**ursus sicut fecerat. Cū ex Gallia secutus fuerat Brutū. cū obsedit Mutinā. **A**iu; audaciā. **Q**ui sequatur. s. ipsum Antoniu. **A** uastatione: a populat. one quam facturus eēt An. si rursus in italiā se recepisset.

maximo quod in finibus est allobrogum ponte una die factio exercitum ad. iiii. idus maii traduxi. Quum uero mihi nunciatum esset Luci. Antonium praemissum cum equitibus & cohortibus ad forum iulii uenisse: fratrem cum equitum. iiii. milibus: ut occurreret ei misi ad. ii. idus maii: ipse maximis itineribus cum quattuor legionibus expeditis & reliquo equitatu subsequar. Si nos mediocri modo fortuna reip. adiuuerit: & audaciae perfidorum & nostrae sollicitudinis hic finem reperimus. Quod si latro praecognito nostro aduentu rursus in Italiam se recipere ceperit: Bruti erit officium occurrere ei: cui: scio nec consilium nec animum defuturum. Ego tamen si id acciderit fratrem cum equitatu mittam: qui sequatur. Italiam a uastatione defendat. Fac ualeas: meque mutuo diligas.

M. T. C. Planco. S. D.

Nihil post hominum memoriam gloriosius nihil gratius ne tempore quidem ipso opportunius accideret uidi: quam tuas Plance litteras. redditae sunt. n. frequenti senatu Cornuto: cum is frigidus sane & inconstantes recitasset litteras Lepidi: sub eas statim recitatae sunt tuae non sine magnis quidem clamoribus. Quum rebus. n. ipsis eēt & studiis beneficiisq; in rempu. gratissima: tumerant grauis simis uerbis ac sententiis plenae. Flagitare senatus instituit Cornutum: ut referret statim de tuis litteris: ille se considerare ait uelle. Quum ei magnum conuiciū fieret a cuncto senatu quinque tribuni plae. retulerunt. Seruilius rogatus rem distulit. Ego eam sententiam dixi: cui sunt assensu ad unum. Ea quae fuerit ex senatusconsulto cognosces. Tu quaquā consilio non eges: uel abundas potius: tamen hoc animo eē debes: ut nihil huc reicias: neue in rebus tam subitis: taq; angustiis a senatu consilium petendum putes. Ipse tibi sis senatus quocunq; te ratio reipu. ducet seqre. Cures ut ate factū aliquod egregium au. diamus q̄ futurum putaremus. Illud tibi pmittito quicquid a te erit factū: id senatum non modo ut fideliter sed etiam ut sapienter factum comprobaturum.

Plancus. M. T. C. S. D.

Nonius Idibus maiis ad forum iulii. M. cum primis copiis uenit. Veditus bidui spacio abest

Nihil haec epistola eiusdem fere est argumenti: cuius illa q̄ incipit. & si resp. causa: ostendit. u. q̄ gratiae fuerint Placi litterae in senatu: quibus declarauerat aiū suū & uoluntatem erga remp. hortat autem ut p. gat: neq; petat cōsiliū a senatu qd sit facturus: quia qe qd fecerit affirmat ap. probatum iri a senatu tanq̄ & fideliter & sapienter gestum. **C**ornuto p. tort. q. ut supra uidimus gerebat uices cōsuluz absentium. **F**rigidas: nō multum graues: uel certe in qbus non declarabatur promptus aiū lepidi. **S**ub eas. s. litteras frigidus lepidi. **C**lamoribus fremtibus ex laetitia plausibus. **S**tudiis q̄ ostēdas uolūtatem tuā p̄mptissimam. **R**eferet p. poneret. **A**d. u. i. oēs ne mine excepto sic Vir. Juppiter oipotēsi nōdū exodus ad unū Troianos. Ex senatusconsulto. q. est p̄scriptū. **R**ecicias huc remittas huc ro. ut nō remittas ad senatū Ro. qn̄ aliqd eris facturus ut ipse deliberet. **A**ngustus parui tēporis. **I**pe tibi sis senatus. i. cape cōsiliū a te ipso loco senatus. **R**ō utilitas. **N**ōmō ut si. & c. i. p̄mitti senatū cōprobatur qe qd feceris nō solū qd feceris fideliter. sed etiaz qd feceris sapienter. **C**ōprobaturum confirmaturum.

Nonius postq̄ An. apud mutinam superatus est celeri cursu ad alpes se p̄ripuit speras fore uentidius ei amicissimus ex Piceno ubi erat cū tribus legionibus ad se ueniret. & Lepidus & Plā. secū cōiungerent sināt pergeret morari circa mutinā sicut qdā eius amici ei cōsulebāt. fore ut contēneret a Lepido & a Planco. Scriptū enim fuerat a Senatu ad Lepi. Plan. & Abnitiū politionem. ut cum Aotnio proximi forent cum illo depugnarent. Lepi. igitur scribit ad Cice. ubi sit Antonius. & ubi sit Lepid? & quemadmodum sperat. se omnia confecturum ad utilitatē reipu. Deinde quia miserat fratrem suum Ro. dicit quare miserit quod si quispiam improbaret id factum dicit se non fratrem suum accusandum. **I**dius malas puto deesse ad ut sit ad idus malas. **P**rimis electus uel quia Ventidius erat postea uenturus ex piceno cum tribus legionibus ut scribit Appianus. **V**entidius is primum fuerat mulio deinde militauerat sub Cæsa. eratque amicissimus. M. Anto. Is fuit qui postea de partibus triū phauit de quo Iuuenā. Ventidius quid

Epistolarum familiarium

enim quid Tullius an ne aliud q̄ Sicut & occultis miranda potētia fati. **C** Spacio bi. i. quātū duobus dieb? possit ad eū accedere. **C** Ad forū. i. apud ut Prima q̄ ad Troiā pearis gesserat argis. Est aut for. Vocōsi: ut hic docet Cicero oppidum trans alpis. **C** Integra sine aliquo impedimento uel ita ut ego deliberaui, ut nihil aliud innouci. **C** Iple Lepi. ut non mutet sniam. **C** Recipio: pmitto. **C** Ex snia ut uolumus. **C** Concurfationibus: itinerationibus cūdo mō huc mō illuc. **C** Cōfectum: debilitatum. **C** Grauiiter se ha. i. uāhemēter & periculosa agro tasse. **C** Ingredi incidere. **C** Sibi pp se. **C** Princeps primus ut primus ante oēs densum palinurus agebat agmē. **C** Iño i. iñstuc. i. Ro. ubi tu es. **C** Cōficere debilitare. **C** Consulū. Hyrci & Pansā. **C** Tali qualis est frater meus q̄ possit esse optimus p̄tor deficientibus consultus. **C** Quod. i. fratrem meum esse misum romā. **C** Mihi prudentiā. i. ascribat iprudentiā meā: nō aut fidelitatē illius erga patriā. **C** Appellā nomē propriū fortasse legati lepidi: uel alleniū et charissimi. **C** Obside idē apud me manente loco obsidis. dicuntur. n. obsides q̄ danē in tutelam fidei. **C** Illius Lepidi. **C** Stratum uoluntatē. **C** Quo gellio. **C** Inter p̄re nūcio. **C** Sum test. q̄ sit amic? resp. **C** Qui bene. m. de rep. id est qui ei bene faciūt. **C** Singulari. maxima p̄cipua. Vid in aiorcum rogatus fuisset q̄ Plancus a Lepido ut ad se ueniret: secūque cōiungeretur: ut. M. Ant. possit occurrere: licet Plācus et dis fideret suspcaretur: que aliquid fraudis subesse: tamen ne, postea sibi imputaret: si Lepidus qui a multis credebatur bene sentire aliquid detrimenti accepisset: dicit se maluisse sequi consiliū sibi periculosum dūmodo reip. probaret fidem suam & aiū q̄ tutū de quo possit ab aliquo accusari: q̄ aut esset periculosus: & tutum declarat. Itaque dicit se conitūctum iri cum lepidō: q̄ sperat fore octo diebus post has litteras scriptas eius se re argumenti est superior illa epistola q̄ incipit his litteris scriptis ubi narrat se re idem consiliū. **C** Leernus & N. quos ad uos misi cum litteris meis & mandatis. **C** Pudēt. i. uerecūdo timētī dedec?. **C** Dū pb. me: dū oñderē me utq; bonū. **C** Obrectationē rephēlionē. Cōtinuis litteris post alteras statim missis. **C** Implorans cū misericordia petēs. **C** Obtestatur adiuuaret. **C** Varietatē hęc est illa res: q̄ & laterēsi & ipsi Planco timorem faciebat: q̄ exercitus lepidi erat ualē & fidelis. **C** Cōmuni & lepidi & meo. **C** Sciebam tam incipit exponere tutū consiliū. **C** Traiceret trāsmitteret exercitū suū huc ex italia. **C** Brutus Deci?. **C** Collega. decto. **C** Sicut mi. fa. i. arbis intētis: & ais arētis ut est mos militū: **C** Assignatum iri. i. assignatū est. n. futuz iñitē passiu. **C** Perīnactā ob. q̄ n̄ uoluissē succurrere. **C** Aut ti. q̄ timuissē

Obsides

ab eo. Lepidus ad forum Voconii castra habet: qui locus a foro iulii quattuor & uiginti milia passus abest: ibiq; me expectare constituit: quemadmodum ipse mihi scripsit. Quod si omnia mihi integra & ipse & fortuna serauerit: recipio uobis celeriter me negocium ex snia cōfecturum. Fratrem meū assiduīs laboribus cōcurfationibusq; grauiiter confectum se habuisse antea tibi scripsi. Sed tamen cum primum postea ingredi cepit non magis sibi quā reip. conualuisse se existimās ad omnia picula princeps esse non recusabat. Sed ego eū nō solū hortatus sum: uerum etiā coegi isto pficisci: q̄ & illa ualitudine magis conficere se q̄ me tueri posset in castris: & q̄ acerbissimo interitu consulū temp. nudatam tali ciue p̄tore in urbanis officiis indigere existimabam. Quod si quis uīm nō pbabit mihi prudentiā in consilio defuisse sciat: non illa erga p̄riam fidelitatem. Lepidus tamē: qd̄ ego desiderabā: fecit ut appellā ad me mitteret. Quo obside fide illius & societate in repu. administranda uterer. Studium in ea re mihi suum. L. Gellius de tribus fratribus Segauiao probauit. quo ego it̄p̄tate nouissime ad Lepidum sum usus amicum eua reip. cognoscere uideor libenterq; ei sum testimonio & eibus ero qui bene merentur. Fac ualeas: meq; mutuo diligas: dignitateq; meam si mereor tuearis: sicut adhuc singulari cū beniuolentiā fecisti.

Plancus. M. T. C. S. D.

Vid in aīo habuerim quū Leernus Neruaq; discesserunt a me & ex lrīs quas ei dedi: & ex ipsis cognoscere potuisti: qui oibus rebus consiliisq; meis interfuerit. accidit mihi q̄ hōi pudenti & cupido satisfaciendū reip. bonisq; oibus accidere solet: ut cōsiliū sequeretur periculosum magis dum me pbarem q̄ tutū: quod h̄re posset obrectationem. Itaq; post discessum legatoꝝ cum binis continuis litteris & Lepidus me ut uenirem rogaret: & Laterensis multo magis etiam prope implorans obtestaretur: nonnullam rem aliam extimescēs q̄ eandē: q̄ mihi quoq; facit timorem uarietatem atq; infidelitatē exercitus eius nō dubitandum putauī quīn succurrerem: meq; cōi piculo offerrem. Sciebā. n. & cautius illud erat cōsiliū: expectare me ad hisaram: dū brutus traiceret exercitum & cum collega consentiente: sicut milites faciunt hostibus obuiam ire. Tamē si quid Lepidus bene sentiens detrimenti ccepisset: hoc omne assignatū iri aut p̄tinaciam mea: aut timori uidebam. Si aut hominem offensum

Periclitari
Periculū

¶ Stant. h. o. hæc est ratio pertinaciæ. ¶ Aut. i. a certamine rationis timoris. ¶ Periclitari experiri. inde periculum experimentum: ut fac periculum in litteris: inde autem dicitur. quia rerum est experimentum sine periculo. ¶ Meliorem. q. ut supra dixit erat correptus. & a rep. alienatus. ¶ Numis. c. nimis astutus ostendens me videre omnia pericula quæ imminebat. ¶ Sollicitorem scilicet q. me est autem sensus nunquam puto fuisse hominem qui maiorem capiat sollicitudinem ubi nihil admittit quam ego facio: uel qui magis sit sollicitus suis contractis id est suis rebus non congregatis: non compositis. Et hic est fortasse melior sensus qua dicere contractis. ¶ Admissis: id est peccatis. ¶ Casum: fortunam: momentum. ¶ Non con. h. f. ¶ An id est nõ potuisset per unam horam se sustinere contra me & exercitum meum qui fuisset uictus. ¶ Mihi. meis cõsiliis quæ aduersus eum præparauit. ¶ Illius. ¶ Antonii. ¶ Percussas: iam terrore concussas: quia fuerunt uictæ apud. Mutinam. ¶ Ventidii mul. ad contemptum dixit: fuerat enim mulio: non autem tunc erat. ¶ Despicio. paruifacio. ¶ Si quid in. c. i. si quid est occultum & latet: tractum a morbis: quia intra cutem latens sunt periculosiores. inde si lud perfr. Ego te intus & in cute noui. ¶ Subest latet. ¶ Quod uulnus. ¶ Nocere ut puta si putrescat. & ut uulgo dicunt chirurgi si infisuletur. ¶ Perditri. h. antoniani. ¶ Accessionem incrementum id est auxissent res suas. ¶ Quas aliquas. Quæ q. r. ne qui bene de rep. sentiunt periculū aduent. & ne hostes nostri angeantur abstractis aliquis copiis a Lepido. ¶ Excitauit commouit. ¶ Ab hisara fluuio quæ supra dixit esse in finibus allobrogum. ¶ Pontem supra eum dixit. Itaq; in flumine hisara quod in finibus est allobrogum ponte uno die facto exercitum adiuu. idus maii traduxi. ¶ Castellis. turribus propugnaculis presidia milites ad custodiam illius pontis. ¶ Trāsitus cēt. pa. ut posset transire nullo impediēte. ¶ Octo diebus. ad octo dies. ¶ Quibus. id est ex quibus scilicet diebus. Copiis. exercitui.

mihī coniunctum cum rep. non subleuassē: aut ipse a certamine belli tam necessariū me remouissē. Itaq; potius periclitari uoluī: si posset mea præsentia & Lepidum tueri: & exercitum facere meliorem: quā nimiscautus uideri. Sollicitiorem certe hominē non suis contractis neminē puto fuisse. Nam quæ res nullam habebat dubitationē si exercitus Lepidi absit: ea nunc magnam affert sollicitudinē: magnūq; habet casum. Mihī. n. si contigisset. ut prior occurrerem An. non me hercule horam constitisset tantum ego & mihī confido: & sic percussas illius copias: Ventidiiq; millionis castra despicio: sed non possum non exhorrescere: siquid intra cutem subest uulneris: quod prius nocere potest: quā periculum sciri: curariq; possit. Sed certe nisi uno loco me tenerem: magnum piculum ipse Lepidus: magnum ea pars exercitus adiret: quæ bene de repu. sentiret. Magnam etiā perditū hostes accessionem sibi fecissent: si quas copias a Lepido abstraxissent: quæ si aduentus meus repræsserit: agam gratias fortunæ constātiæq; meæ: quæ ad hanc experientiam excitauit. Itaq; ad. xii. cal. Iunias ab Hisara castra moui: pontem tamen quem in Hisara feceram: castellis duobus ad capita positis reliqui præsidiaq; ibi firma posui: ut uenienti Bruto exercituiq; eius sine mora trāsitus esset paratus. Ipse ut spero diebus octo: quibus has litteras dabam: cum Lepidi copiis me coniungam. Vale.

M. T. C. Plancus. S. D

Vanquam gratiarum actionem a te non desiderabam: quum te re ipsa atq; animo scirem esse gratissimum: tamen (fatendum est) fuit. n. mihī periucunda. Sic. n. uidi quasi ea quæ oculis cernuntur me a te. amaricidces quid antea? Semper quidem: sed nunquam illustrius. Litterarum tuarum mirabiliter gratæ sunt senatui cum rebus ipsis quæ erant gratissimæ & maximæ fortissimi animi summiq; consilii: tum etiā grauitate sententiarum atq; uerborum. Sed mi Plance incumbet: ut belli extrema perficias. In hoc erit summa & gratia & gloria Cupio omnia reip. causa: sed me hercule in ea cõseruanda iam defatigatus non multo plus faueo patriæ: quam tuæ gloriæ. cuius maximam facultatem tibi dii immortales: ut spero dedere: quam complectere obsecro. Qui enim Antonium oppræsserit: is hoc teterrimam bellum periculosissimū que confecerit.

Vale.

Vanquam gratiarum. Quia plancus egerat gratias Cice. per litteras de us que pro ei? dignitate telegerat. Scribit Cice. quod licet ab eo non expectaret gratiarum actionem quæ sciebat eum re ipsa & animo esse gratæ: tamen sibi fuit iucunda illa actio gratiarum. Deinde dicit quæ gratæ fuerint eius litteræ seuatui postremo hortatur ut incumbat dare finem huic bello. Re effectu sine uerbis. ¶ Animo uoluntate. Quasi tanquam. Quid antea scilicet non uidisti te a me amari. ¶ Semper. q. responsio subaudi uiri me a te amari. ¶ Extrema sine. ¶ In. h. ut extrema perficias. ¶ Defatigatus fessus assidue pro ea laborando. ¶ Non multo pl. sensus est licet omnia cupiam reipubli. causa tamen non multo plus cupio eius causa quæ tui. ut gloriam assequaris. ¶ Cuius scilicet gloriæ. ¶ Quam facultatem. ¶ Complectere accipe. ¶ Confecerit finiuerit.

Epistolarum familiarium

Ta erant binis litteris declarauerat Plancus se coniunctum sibi cum Lepido: idque fore propter utilitatem reip. ut. M. Anto. facilius opprimeretur: quare intellecta uahementer laetatus fuerat senatus: sed postea nuntiatum est Lepidum cum, M. An. coniunctum esse: quae cum diu fuissent incerta: quia uario modo nuntiabantur. Scribit Ci. scriptum fuisse a Bruto collega planci non esse uerum: quod Lepidus esset coniunctus cum, M. An. id. n. sibi a plancio scriptum fuisse: quare Cice. ab eo petit. ut si ita est. suis litteris Po. Ro. & Senatam certiore reddat. Deinde hortatur: ut incumbat finire hoc bellum. **I**stinc: ex gallia ubi tu es. **I**ncerta uaria. Quae uelle: quae optaremus. s. quod tecum contingeretur. **M**odo interdu.

Contra aliter. s. quam uellemus. **C**onstans: firma certa. **A**lterius. s. i. quorum alterum est magna ex parte in fortuna. s. ut non uincaris. **A**lterum. e. p. p. s. te non posse decipi. **A** col. Decio Bruto.

Non recipi. s. in societatem suam uel in prouinciam. **A** scripsisse: annotasse tuis litteris id est te ad eum scripsisse.

Quod. s. antonium non recipi a Lepido. **I**dem quod scripsit Brutus. **M**inus. i. non. **I**nanem laet. superiorum litterarum id est quia superioribus tuis litteris fecisti nos frustra laetari cum scripsisti te coniunctum Lepido cum postea illa mutauerit propositum. **V**erum ex plancio. quod sponte deceptus sit. non perimptudentiam: & quod uoluerit & ipsam Ci. errare. **Q**uis. n. id effuderit: ut interdum non erret: quasi diceret: nemo.

Sic. s. ut uelles me errare credendo tibi. **Q**uis non uiderit. q. d. quilibet. **S**ublata remota. **I**lla culpa errandi. **E**st reprehensibile. bis uul. pro scilicet ut semel deceptus: non credat secundo: nisi uelit haberi imprudens: quia secundo falli uisum est: secundum illud quod uulgo dicitur: semel falli humanum esse: secundo inconsiderati: tertio uel dementissimi uel obstinati. **A**d collegam. **D**ectum Brutum. **I**ta se habet quod Anto. non recipiatur a Lepido. **N**ec tamen erit scilicet liberati. **R**eliquias. quia fuerat iam fusus Anto. apud Mutiniam. **C**onfectorem. sintorem. **Q**uem scilicet confectorem belli. **C**onfido indubitanter eredo. **S**tudia respondet nunc patriculae epistolae Planci. qui scripserat officia Ci. erga se sibi gratissima quod Cice. scripsit se non admirari: uahementer autem laetari. **Q**uae studia mea erga te. **S**i recte istuc erit: si recte egeris res in ista prouincta. ubi tu es.

Minus pro non

Ta erant oia quae istinc efferebantur incerta: ut quid ad te scriberem non occurreret. **M**odo. n. quae uellemus de Lepido: modo contra nuntiabantur. de te tamen constans fama nec decipi posse: nec uinci: quorum alterum fortuna parte hēt quaedam alterum proprium ē prudentiae tuae. **S**ed accepi litteras a collega tuo datas idibus maiis: in quibus erat te scripsisse a Lepido non recipi Antonium. **Q**uod erit certius: si tu ad nos idē scripseris: sed minus audes fortasse propter inanē laeticiam litterarum superiorum: **V**erum ut errare id plance nolueris. **Q**uis. n. id effugerit sic decipi te non potuisse quod non uiderit. **N**unc uero etiam iam erroris causa sublata ē. **C**ulpa. n. illa his ad eundem uulgarī reprehensa prouerbio ē. **S**i tu scripsisti ad collegam ita se res hēt: omni cura liberati sumus: nec tam erimus priusquam ita eēt tu nos feceris certiores. **M**ea quidem ut ad te saepius scripsi haec sententia est. **Q**uid reliquias huius belli opprefferit: eum totius belli confectorem fore: quē te & opto esse: & confido futurum. **S**tudia mea erga te: quibus certe nulla esse maiora potuerunt: tibi tam grata esse quam ego putauī fore: minime miror: uahementerque laetor. **Q**uae quidem tu: si recte istuc erit: maiora & grauiora cognosces. **iiii. cal. Iunias.**

Plancus. S. D. Cicero.

Vderet me inconstantiae mearum litterarum: si haec ex aliena leuitate pederent. **O**ia feci quare Lepido coniuncto ad reip. defendendam minore sollicitudine uestra peditis resistere. **O**mnia ei & petiti recepi & ulro pollicitus sum: scripsi que tibi biduo ante confidere me bono Lepido esse usurum: comunique consilio bellum administraturum. **C**redidi

Inconstitia

Vderet me quia ut supra diximus scripserat Plancus se se sperare habere Lepidum & coniunctum & fidum ad reip. defendendam: cum inuenisset se ab eo deceptum: hac epistola se excusauit: omnemque culpam transiit in leuitatem & perfidiam Lepidi: a quo dicit sibi omnia demonstrata fuisse quibus facile potuisset credere. **N**arrat autem quo deprehendit etus perfidiam: tum ex eius statore. tum ex litteris Laterensis. **D**einde exponit quo animo essent quidam ex militibus Lepidi: uixque se continuisse quin ad eum uenerit. sed uidisse esse summam dementiae obiceret se & exercitum suum tantis periculis: si Lepi. eum An. coniunctus fuisset: pollicetur tamen se defensurum prouinciam quantum poterit: seruaturum que omnia integra donec ad eum transmittatur exercitus quia erat in Italia: quod ut quamprimum fiat: rogat Cice. postremo excusat fratrem suum quod non citius uenerit: quia laborauerat febris: quem ostendit esse paratum ad omnia commoda reip. petitque a Ci. ut eum commedatum habeat: & si poterit substituatur eum in locum. **H**ircii consulis qui petierat in bello Mutinensi. **I**nconstantiae: instabilitatis uarietatis quia cum scripserim primum Lepidum coniunctum esse mecum: postea scribam non ita esse. **P**enderent procederent. **A**liena. s. Lepidi. **Q**uae ob quam rem. **P**raeuentis sceleratis. **R**ecepti promissi cum obligatione. **P**ollicitus sum, obtuli. **B**ono: fido amico reip. **C**omuni

& meo. ¶ Chirographis scriptis manu eius. ¶ Affirmationi attestationi q dicebat eū oīno ita esse factuz. ¶ Reconel
 larem ut redirem in gratiā. ¶ Fidem ha. i. ut crederē lepidō. ¶ Non li. non potui ga statim mutauit prop ostum. ¶ Sum
 ma re. i. statos ipse reip. ¶ Cum hisa. nunc plā. dicit quō mutationē lepidi intellexerit. ga cum iret ad eius auxiliū : sicut
 ab eo rogatus fuerat statim admonitus est ab eius nūcio ne iret. sed eū ad hisarā expectaret. ¶ Q. i. od pe. p litte. ga ipse
 ad me scripserat ut q̄primum ad eū uenirē. ¶ Præsto fuit obtulit se mihi occurrit. ¶ Stator cubicularius. est. n. nomen of
 ficū: dicit aut stator: ut supra plenius dixiū q̄ apud iperatore uel p̄torē assidue stat: q̄les sunt cubicularii. ¶ Se posse. f.
 scribebat. ¶ Per se sine auxilio meo.

Stator

chirographis eius affirmatione præsentis Laterensis: qui tum
 apud me erat: recōciliarem q; me Lepido fidē q; h̄rem orabat
 Non licuit diutius bene de eo sperare. Illud certe caui & caue
 bo ne mea credulitate reip. summa fallatur. Quum isara flu
 mē uno die ponte effecto exercitum traduxissem: p magnitu
 dine rei celeritatē adhibēs: quod petierat p lras ipse: ut matu
 rare uenire præsto mihi fuit stator eius cum lris qbus ne ueni
 rē denunciabat: se posse conficere p se negocium. interea ad
 Hisaram expectarē. Indicabo temerarium meū consiliū tibi.
 Nihilominus ire decreueram existimans eum sociū gloriæ ui
 taf. Putabam posse me nec de laude ieiuni hoīs delibar quicq̄
 & subeē tamē ppinquis locis: ut si durius aliqd eēt succurre
 celeriter possem. Ego non malus hō hoc suspicabar. At late
 rensis uir sanctissimus suo chirographo mittit mihi litteras
 meis q; desperans de se: de exercitu: de Lepidi fide: quarens q;
 se destitutum: in quibus apte denūciat (uideā ne fallar) suā fi
 dem solutam eē. reip. ne desim. exēplar eius chirographi Ti
 tio mihi. Ipsa chirographa omnia ex quibus credidi: & ea qui
 bus credidi: & ea quibus non habēdam fidē putauī Leuo Ci
 spio dabo pferenda: qui omnibus his interfuit rebus. Acces
 sit eo ut milites eius: quum lepidus cōcionaret: improbi p se
 corrupti ēt per eos qui præsumt canidios Rufrenosq; & cæte
 ros quos cum opus erit: scietis: conclamarunt uiri boni pacē
 se uelle: neq; esse cum ullis pugnatos: Duobus iam consu
 libus singularibus occisis: tot ciuibus pro patria amissis: ho
 stibus deniq; omnibus iudicatis: bonisq; publicatis: neq; hoc
 aut uindīcarat Lepidus aut sanarat huc me uenire: & duo
 bus exercitibus coniunctis obīcere exercitum fidelissimum
 maxima auxilia principes galliæ prouinciā cunctā sum
 mæ demētix & temeritatis esse uidi: mihiq; si ita oppræssus
 essem remq; pub. perdidissem: mortuo non modo honorem
 se i misericordiam quoq; defuturam: Itaq; rediturus sum: nec
 tanta munera perditis hominibus dari posse sinam. Exercit
 um locis habebō opportunis: prouinciā tuear etiā si il
 le exercitus deserit: omniaq; integra seruē dabo operā quoad
 exercitus huc submittatis: pari q; felicitate remp. hic uindice

¶ Perficere ne resistere. M. An. & sustine
 re oēm ipetū belli. ¶ Indicabo fatebor.
 ¶ Nihilominus licet scripsisset ne irem.
 ¶ Sociū. g. participē. gloriæ. i. existimans
 q ipse solus uellet hēre gloriā de supato
 M. An. ¶ Deliberare degustare sumere.
 ¶ Ieiuni insatiabilis: ga oia sibi appetit
 sicut ieiunt. ¶ Subesse latēter eē. f. puta
 bā. ¶ Durus aspius. i. si aliqd piculosius
 ei imineret. ¶ Nō malus hō. i. bone intē
 tionis. ¶ Suo chi. ppria manu scriptas.
 ¶ Desperās spē amittēs. Destitutu: dece
 ptū. derelictū a Lepido. ¶ Ne fa. a lepi
 do. ¶ Suā fi. so. eē suā fidez q̄ mihi dede
 rat cū affirmaret de lepidō esse fractā: ga
 nō posset eā p̄stare ga lepidus cum dece
 pisset supra. n. dixit credidi chirographis
 eius affirmatiōi p̄ntis laterēsis. ¶ Leuo.
 c. legato meo: de quo supra in epistola q̄
 incipit. Quid in aīo habuerim. ¶ Præfe
 rēda ad uos. ¶ Cōcionaret orationē ha
 beret p cōcione. ¶ Improbi per se. i. sua
 natura mali corrupti facti mali. ¶ Per
 eos q̄ p̄sumt. i. ab his q̄ eis p̄sumt & decla
 rat q̄ sint. ¶ Caidios & rufrenos pluralē
 posuit p singulari inuidiose. Nā caidius
 & ruffenus: mali uiri tribuni corruerāt
 milites: & eos a rep. aliēauerāt. ¶ Quos
 cæteros Viri boni ironice. ¶ Duobus cō
 sulibus hircio & pansa. ¶ Occisis in bel
 lo Mutipensi. ¶ Amissis mortuis. ¶ Iud
 catis a senatu. Hoc qd̄ dixerant milites
 se nolle pugnare aduersus aliquem pro
 rep. propter causas supradictas. ¶ Vin
 dicarat punierat. ¶ Aut sanarat mitiga
 uerat aliq̄ exhortatione: unde & ipse ut
 detur assentiri uoluntati militum ne pu
 gnent contra Antonium. ¶ Huc p̄ illuc
 f. ad Lepidum. ¶ Duobus Lepidi & An
 tonii. ¶ Obūcere tanq̄ uilē. ¶ Maxima
 au. f. obūcere. i. eos q̄ uenissent in auxiliū
 meū. ¶ Principes gal. qui fauebāt mihi.
 ¶ Ita. f. obūciēdo temere duobus exerci
 tibus cōiunctis. ¶ Opprēssus susus delet?
 cuz exercitu. ¶ Perdidissem. deleuissem.
 ¶ Nō mō honorē mortuo: ga his q̄ p̄o
 rep. mortui fuissent. magnificentissima fu
 nera fiebant q̄ uero eaz p̄didissent nulla
 oīno. ¶ Misericordiā def. i. fore ut nemo
 miseret mei. sed potius dicerēt me meri
 to piisse. Rediturus: & reuersurus: ut nul
 lo: pacto eam ad ipsum lepidū. ¶ Tara
 mu. tantas occasiones. f. ut obūcerem eis

exercitū meū puincā & p̄cipes Gallix: & cæ. q̄ ipsi munera existimarent. ¶ Perditis sceleratis. ¶ Opportunis cōpo
 dis. ¶ Ille exercitus. f. lepidi. ¶ Deserit defecerit rebellauerit. ¶ Integra sine detrimēto i eo statu i quo n̄c sunt. ¶ Quo
 ad quousq; ¶ Submittatis celeriter mittatis. ¶ Exercit? Brutī & Cæsaris. Octauī. ¶ Pariq; felicitate sicut uindica

Quoad

Epistolarum Familiarium

his apud mutinam. Nec depugnare: pollicetur Plancus se paratissimum esse pro repu. ad omnia ad mortem usque nec cuiq̄ cessurum. Traiiciendum transmittendum. Corroborentur confirmarentur: captiant vires nobis quiescentibus. Perturbentur uidentes q̄ non mittantur auxilia. In quo in qua re. s. ut traiiciantur exercitus. In possessione. quia iam habuerat unam uictoriam apud Mutinam. Fratrem me. Plancum. In febriculam sic supra: fratrem meum assiduis laboribus conuersationibusque confectum grauius se habuisse antea tibi scripsi. Istoc. istuc. Concupiscere. mihi optare. Habeo te. i. relinquo iudicio tuo: qui me plurimum amas: ut quantum tu uelis: & quando tu uelis mihi conferatur: sic supra. Concupisco aut mihi nihil contra quod ipse pugno. sed & temporis & rei moderato rem te facile patior esse. Subdas sublituas. Hircu consulis: qui in bello interit.

Nte & in collega: cum Brutus i receperat se in gallia ad Plancum: scripserat Plancus magna esse inter se concordiam ad defendendam patriam: quare dicit Cicero & senatum & totam ciuitatem uahementer delecta esse. Deinde quia rogauerat Plancus Ciceronem: ut si senatus fuisset interrogatus de re agraria assentiretur ipse Cicero his qui honorifice dixissent pro Planco: qui hanc curabat magis propter milites suos quam propter se: ut infra alio loco dicit. respondet Cicero se fuisse paratissimum. sed cum nihil concludetur in Senatu propter tarditatem eorum: qui dicebant sententias: uisum fuisse & sibi & Planco Planci fratri ut facerent id quod non potuit componi arbitrari ipsorum quodam impediente. de quo dicit se putare esse ad eum scriptum a Planco eius fratre. Postremo dicit cum non debere dubitare tantam esse ei charitatem apud omnes bonos: ut non possit omnia obtinere. Collega. D. Bruto. Omnis spes conficiendi belli. Diis approbantibus. diis fauentibus. Concordia uestra: tua & collegae Bruti. De re agraria quaerebat enim Plancus ut in distributione agrorum qui erant uirtum diuidendi inter bonos et ues ipse esset comendandus. Consultus interrogatus ut diximus in primo libro. Ut sicut. Honorificentissimam eum laude & commendatione tua. Eam secutus essem id est eam approbassem. Qui fuisset id est qui fuisset ille qui dixisset sententiam honorificentissimam pro te: & non soluz essem locutus sententiam aliorum. Sed dicit Cice. quare non potuerit dicere sententiam pro Planco. Quae co. que interrogabantur senatu: uel que deliberantur. Fratri tuo. Uti eo. id est id capere. Quod ne. id est quod quidam de quo ad te puto fratrem suum scripserat: impedit ut nos ne fieret: ut uolebamus. Est autem ordo uisum est mihi & Planco fratri uti eo: quod ut ne componeretur arbitratu nostro arbitror te cognouisse ex litteris Planci fratris: qui fuerit impediendo: Impediri enim fuerant a quodam quem non nominat: ne illa res agraria componeretur: ut uolebant ipsi Ci. & Plancus frater. In. S. C. id est in his quae a senatu deliberanda sunt. Charitatem tuam: amorem erga te. Talis scilicet quae declarent mihi Antonium oppressum.

tis: nec depugnare: si occasio tulerit: nec obsideri: si necesse fuerit: nec mori si casus inciderit pro uobis paratior fuit quisq̄. Quare hortor te mi Cicero exercitum huc traiiciendum quam primum cures: & matures priusquam hostes magis corroborentur: nostri perturbentur. In quo si celeritas erit adhibita: resp. in possessione uictoriae deletis sceleratis permanebit. Fac ualeas: meq; diligas. Fratrem meum tibi fortissimum ciuem & ad omnia paratissimum excuses litteris qui ex labore in febriculam incidit assiduam & satis molestam. Quum primu poterit istoc recurrere non dubitabit: ne quo loco resp. desit. Meam dignitatem commendatam habeas rogo. Concupiscere me nihil oportet. Habeo te & amantissimum mei & quod optaui summam auctoritatis. Tu uideris quantum & quando tuum munus apud me uelis esse. Tantum te rogo in hircii locum me subdas: & ad tuum amorem & ad meam obseruantiam. Vale.

M. T. C. Planco pratori designato. S. D.

Nte & in collega omnis spes est diis approbantibus: Concordia uestra quae senatu declarata est litteris uestris mirifice & senatus & cuncta ciuitas delectata est: Quod ad me scripseras de lege agraria: si consultus senatus esset: ut quisq; de te honorificentissimam sententiam dixisset: eam secutus essem: qui certe ego fuisset: sed propter tarditatem sententiarum moramq; rerum quum ea quae consulebantur ad exitum non peruenirent: commodissimum mihi: Plancoq; fratri uisum est: uti eo: quod ne nostro arbitratu componeretur: quis fuerit impediendo: arbitror te ex Planci litteris cognouisse. Sed siue in senatusconsulto: siue in ceteris rebus desideras aliquid: sic tibi persuade tantam esse apud oes bonos tui charitatem: ut nullum genus amplissima dignitatis excogitari possit: quod tibi non paratum sit. Litteras tuas uahementer expecto: et quidem tales quales maxime opto.

Plancus. M. T. C. S. D.

Impediri enim fuerant a quodam quem non nominat: ne illa res agraria componeretur: ut uolebant ipsi Ci. & Plancus frater. In. S. C. id est in his quae a senatu deliberanda sunt. Charitatem tuam: amorem erga te. Talis scilicet quae declarent mihi Antonium oppressum.

Unquam cum Planctus putaret se coniectum esse cum Lepido: fuerat ab eo deceptus: hac epistola primum se excusat, ne uideatur per imprudentiam fuisse deceptus. Deinde scribit quemadmodum & sibi & exercitui suo pro uiderit: postea quod cognouit perfidiam Lepidi: & excusat Laterensem: qui asseruerat de Lepido non malitiose ut deciperet planctum: sed propter nimiam indulgentiam suam erga Lepidum: a quo postea quod uidit se deceptum dicit cum tantum dolorem accepisse: ut uoluerit seipsum interficere: incertumque adhuc sibi esse utrum sit uicturus. Narrat quatum doluerit Lepidus & M. An. quod non potuerint interciperet ipsius Pla. & exponit aliquas causas odii Lepidi erga se. Hortatur postremo Ciceronem: ut det operam Caesarem Octavianum ad se mittere cum exercitu: aut saltem eius exercitum dicit. n. quod si ipsi recte gesserit res Romae ipse bene tuebitur prouinciam. ¶ Accidit male euenit. ¶ Absim a reprehensione temeritatis. i. non reprehendat fuisse temerarius: & imprudenter fecisse. ¶ Lapsum i. celsitasse. ¶ Credulitas facile credere. ¶ Error cum casu quispiam decipitur & aliud pro alio accipitur: culpa uero cum ob negligentiam quispiam peccat. ¶ Irre pit ingreditur. ¶ Cuiusque optimi ut. n. quisque optimus est: ita facillime credit: quoniam alios ex ingenio suo iudicat: & plerumque errat. ¶ Pene hoc uitio non sum deceptus. i. fere non peccaui et per errorem credulitatis. quia nunquam credidi Lepidum bonum. ¶ Norā. s. malum & inconstantem. ¶ Quid. s. est si non fuit credulitatis error: quod ergo est quod te deceptum. ¶ Pudor responderetur sicut supra accidit mihi quod homini pudet & cupido satisfaciendi reip. accidere solet. ¶ Uno. i. ne contingerem me cum Lepido. sicut ille orabat. ¶ Pertinaciter obstinate indurate. ¶ Alere fouere: in longum deducere. ¶ Offensus iratus inimicus. ¶ Mea pars. si pateret ipsum esse solum aduersus An. ¶ Prope. fere. ¶ Consecidi consili cum exercitu. ¶ Eo consilio ea deliberatione. ¶ Accedere ad ipsos uel recipere: retrahere. ¶ Cuius sa. & me & exercitu meo incolumi. ¶ Adunxi. pergit probare se oī prudentia usum esse ne captaretur insidiis a Lepido. ¶ Oppositum a Lepido. ¶ Mora aliqua dilatio: ne tam tacito posset transire. ¶ Ut essent subaudi ad iunxi hoc. uel prouidi ut eent. ¶ Vocontii populi Galliae: super pueros non longe a Druetia fluuio. De quibus Strabo lib. iiii. ¶ Sub manu proverbialiter dixit. i. apud prope. ¶ Pateret esset apertum: & facile sine cuiusque impedimento. ¶ Fideliter sine insidiis cuiusquam. ¶ Captabat. insidiosae quarebat. ¶ Res quod erant coniuncti & quod mouerent castra contra me. ¶ Deum. deorum. ¶ Recipere retraherem in locum tutum. ¶ Nihil si. s. i. ne uideret fugere. timore eorum. ¶ Impedimentorum sarcinatum: dicuntur. n. impedimenta onera militaria. ¶ Interrupti. fregi. disieci. ¶ Colligendum se. intra urbes suas priusquam opprimerentur repentino aduentu hostium. ¶ Fatebor dicam & protestabor: licet deceptus sit a Lepido. ¶ Indulgentia obsequium. ¶ Minus sagacem minus acutum: & diligentem. ¶ Iustus honestus. ¶ In Lepida fuit perfidus contra eum. ¶ Afferre. m. i. i. i. uolenter se manibus propriis interficere. ¶ Conatus est tetrauit. ¶ Interpellatus i. peditus. ¶ De hoc quod sit uicturus. ¶ Parricidae peditores: dicuntur. n. qui parricidae & interfectores patrum & patriae peditores: quia patria patris est uniuscuiusque. ¶ Cum dolore. dolere. n. summo: quod non potuerint me excipere & opprimere.

Unquam me hercule mihi Cicerone me poenitebit maxima pericula pro patria subire: dum si quid acciderit mihi: a reprehensione temeritatis absim Con fiterer imprudentia me lapsam si unquam Lepido ex animo credidissem. Credulitas. n. error est magis quam culpa. Equidem in optimi cuiusque mentem facillime irrepit: Sed ego hoc uitio sum pene deceptus. Lepidum uero pulchre norā. Quid ergo est pudor me qui in bello maxime est periculosus: hunc casum coegit subire. Nam si uno loco essem: uerebar: ne cui obrectatorum uiderer & nimium pertinaciter Lepido offensus: & mea patientia est alere bellum. Itaque copias prope in conspectu Lepidi Antoniique adduxi. Quadragintaque milium passuum spacio relicto consedi eo consilio: ut uel celeriter accederem uel salutaris loco recipere me possem. Adiunxi hac in loco eligendo flumen oppositum: ut haberem in quo mora transitus esset. Vocontii sub manu ut essent: per quorum loca mihi fideliter pateret iter. Lepidus desperato aduentu meo quem non mediocriter captabat: se cum Antonio coniunxit ad. iiii. cal. iunii. eademque die ad me castra mouerunt. xx. milia passuum quum abessent: res mihi nunciata est. Dedi operam deum benignitate ut & celeriter me reciperem & hic discessus nihil fugae simile haberet: non miles ullus non eques non quicquam impedimentorum amitteretur: aut ab illis feruentibus latronibus interciperetur. Itaque pridie nonas iunias omnes copias Hisarā traieci: pontisque quos feceram interrupi: ut spacium & ad se colligendum homines haberent: & ego me interea cum collega coniungerem: quem triduo cum has dabam lras expectabam: Laterensis nostri fide & animum singulare in repub. sp. fatebor. Sed certe nimia eius indulgentia in Lepidum ad hac pericula spicienda fecit eum minus sagacem. Qui quidem quum in fraude se adductum uideret: manus quas iustus in Lepidi parricidae armasset: sibi afferre conatus est. In quo casu tamen interpellatus adhuc uiuit & dicitur uicturus. Sed tamen de hoc mihi parum certum est: & magno cum dolore parricidarum elapsus sum

Error culpa

Pertinaciter Alere

Vocontii

Impedimenta

bes suas priusquam opprimerentur repentino aduentu hostium. ¶ Fatebor dicam & protestabor: licet deceptus sit a Lepido. ¶ Indulgentia obsequium. ¶ Minus sagacem minus acutum: & diligentem. ¶ Iustus honestus. ¶ In Lepida fuit perfidus contra eum. ¶ Afferre. m. i. i. uolenter se manibus propriis interficere. ¶ Conatus est tetrauit. ¶ Interpellatus i. peditus. ¶ De hoc quod sit uicturus. ¶ Parricidae peditores: dicuntur. n. qui parricidae & interfectores patrum & patriae peditores: quia patria patris est uniuscuiusque. ¶ Cum dolore. dolere. n. summo: quod non potuerint me excipere & opprimere.

Epistolarum Familiarium

His eis, s. patriciis. Recentes nouas: exponit autem causas iracundiarum. Castigare: oburgare: reprehendere
 Extingueret: sopiret penitus tolleret. Improbabam accusabam. Colloquia ipsius Lepidi: cum An. secreta contra
 rempublicam. Fide. Le. data eis fide a lepidi. Vestinum ex uestinis populis qui sunt Italiae ultra piceum fuitum
 Amternis: ut scribit Istra. Petterunt me insidias in me intenderunt. nam petitiones proprie gladii orum dicuntur: & pe
 tere est inuidiose aut uolenter aggredi: ut apud Vir. Reginam petit. Cice. pro Qu. Ligano. Quid. n. tubero tuus ille
 descriptus in acie pharsalica gladius agebat: cuius latus ille micro petebat Frustrato: inanis conatus eorum. Neruo
 se forrifer. Subornes: adiuues: inuarias

Petitioes
Petere

Caesar octavianus adolescens.
 Cuius ipsius: uel caesaris: uel exercitus
 eius. sed melius caesaris: quia fuderat An
 tonium apud mutinam. Agitur: im
 pendet. Quicquid. sensus est quicquid
 necessarium fuit sceleratis & perditis co
 tra patriam: omne paratum est: ita ut ni
 hil desit. Nos autem pro defendenda sa
 lute cur non ponamus omnes facultates
 nostras: quas habemus. Perditorum:
 patriciarum. Id. o. id totum. Con
 uenit id est concordauit: congregatum &
 compositum est. Istic. Romae. In
 dies per singulos dies id est dieti. Meri
 ta beneficia. Exacuunt incitant legitur
 tamen & excutiunt: ut sit sensus: tua meri
 ta quotidie magis amouent mihi sollici
 tudines. id est anxietates meas: si autem
 legitur exacuunt intelligemus sollicitudi
 nes id est curas bene administrandae resp.
 & hic sensus est uerior ut declarant sequē
 tia cum dicit quae sint sollicitudines. s. ne
 perdat aliquid de amore: aut de opinio
 ne Ci. erga se. Iudicio tuo. s. de me quia
 scio te bene de me sentire. Praesenti pie.
 id est praesenti animi affectione id est opto
 facere ut cum uideas nunc meam pieta
 tem erga te & erga patriam: iucundum
 tibi sit in me beneficia contulisse.

Indies

Acere. cum egisset Ci. omnia
 diligenter pro dignitate plan
 ci & maxime de re agraria.
 de qua alia epistola mentio
 facta est. Plancus artificioso quodammo
 do se erga Cice. memorem & gratum
 ostendit. Nam dum significat non esse ei
 faciendum actioni gratiarum: agit qui
 dem: & habet maximas gratias: postea
 uero ostendit quam diffidat copis suis:
 in quibus maxima pars sit tyronum: dicit
 quae caesarem octavianum causam esse
 quare. M. An. & lepidus nondum sint op
 praesti: significat enim latenter se intelli
 gere eum consentire cum Ant. dicit autem
 se misisse ad osum Ca. Furnii cum ma
 datis suis. In sin. id est pro singulis.
 Neq; enim ratio quare faciat cum pu
 dore: quia amicitia magna quanta erat
 inter eos non patitur gratiarum actio
 nes: praeterea quia dicit se nolle maxi
 mis beneficiis uerbis satisfacere. Ego.
 qui sum & magno & grato animo. Vili. m. est enim uile munus orationis & uerborum pro beneficiis acceptis: quia
 non sunt reddenda uerba pro rebus. Probare cum laude ostendere. Defungor utor. Et malo sensus est. potius
 uolo cum ero Ro. in praesentia tua tibi contemperando in omnibus quae a me uoles. & honorando te ostendere me
 esse memorem beneficiorum tuorum: quae nunc satisfacere uerbis. Observantia honore reuerentia erga te. Indulgen
 tia obsequio. Quod si sensus est si deus concefferit mihi uitam, praestabo tibi maiorem obseruantiam: indulgentiam

Defun
gor

is. ueniebant. n. eodem furore in me quo in patriam incita
 ti. Iracundias autem harum rerum recentes habebant q; lepi
 dum castigare non destiteram ut extingueret bellum: q; collo
 quia facta improbabam: qui legatos fide lepidi dimissos ad
 me in conspectu uenire uetueram: q; C. Catium Vestinum
 tribunum militarem missum ab Antonio ad me intercepe
 ram. In quo hanc capio uoluptatem: q; certe quo magis me
 petiuerunt: tato maiorem his frustratio dolorem attulit. Tu
 mi Cice. quod adhuc fecisti idem praesta ut uigilanter neruo
 seq; nos qui stamus in acie subornes. Veniat Caesar cum co
 piis quas habet firmissimas: aut si ipsum aliqua res impedit
 exercitus mittatur cum ipsius magnum periculum agitur.
 Quicquid aliquando futurum fuit in castris perditorum co
 tra patriam: hoc omnem iam conuenit. Pro urbis uero salu
 te: cur non omnibus facultatibus: quas habemus utamur.
 Quod si uos istic non defueritis: profecto q; ad me attinet
 omnibus rebus abundere ip. satifaciam. Te quidem mi Ci
 cero indies me hercule habeo cariorem: sollicitudinesq; meas
 quotidie magis tua merita exacuunt: ne quid aut ex amore:
 aut ex iudicio tuo perdam. Opto ut mihi liceat iam praesenti
 pietate meorum officiorum tua beneficia tibi facer iucundiora.
 yiii. idus Iunias Ciuarone ex finibus allobrogum. Vale.

Plancus: consul designatus. S. D. Ciceroni.

Acere non possum quin in singulas res meritaq; tua
 tibi gratias agam: Sed me hercule facio cum pudore
 re. Neq; n. tanta necessitudo quam mihi tecum ee
 uoluisti: desiderare uidetur gratiarum actione: neq; ego libeter
 pro maximis tuis beneficiis tam uili munere defungor ora
 tionis. & malo praesens obseruantia: indulgentia: assidui
 tate memorem me tibi probare: quod si mihi in uita contige
 rit: omnes gratias: amicitias. atque etiam pias propinqui
 tates in tua obseruantia: indulgentia: assiduitate uincam.

& affiduatem, quam omnes grati amici amicis suis aut p̄i propinqui, propinquis suis unquam ostenderint. ¶ Amor ac iudicium: quæ duo dixit superius afferre sibi magnas sollicitudines; ne imminuantur. ¶ Commodis idest quod supra dixit de re agraria. Curabat Plan. ut militibus suis darentur; cum ob remperationem pristinorum laborum: tum ut ro ut magis excitarentur in futurum ad defendendam rempu. ¶ Ornati honorati muneribus agrariis eis datis. ¶ Causa. p. meæ: ut uiderer esse potentior. ¶ Nihil enim parenthetis est: est autem sensus nihil cogito quod non sit uti le respu. ¶ Ita me. scilicet milites meos. ¶ Coniunctiores magis strictos propter maxima præmia accepta. ¶ Nouiss̄ sine idest postremo: hoc est finali causa. ¶ Aduersos amotos. ¶ Ab omni so. quã faciebat assidue. M. Anton. qui sollicita- bat eos esse aspernatures: si a senatu fuisset nunc ornati. eos autem sollicitatos fuisse ab An. supra ostendit his uerbis confirmandus erat exercitus nobis magnis sæpe præmiis sollicitatus: ut a repu. moderata potius quam ab uno infinita speraret. ¶ Præstare: reddere. ostendere. ¶ Tales idest promptos manu pro rep. & fidos. ¶ Adhuc hucusque. ¶ Sustinui mus tutati sumus. ¶ Q. od con. quod sustinuerim omnia integra potius sapienter defendendo: quam periculose cum hoste dimicando. ¶ Scio pro. a uo. scio uobis placere. scio a uobis laudari: licet aliqui ita sint auidi futus uictoriae: qd. nolent me amplius sustinere. sed iam dare finem. ¶ Non enim dicit quare potius hætenus sustinuerit quam extremo prælio expertus sit fortunam: quia si male ei conuenisset: non uidebat rempubli. habere alia subsidia parata quæ possent resistere ipetui antonii & Lepidi: & ideo dicit noluisse se exponere periculo. ¶ Si quid esset offensum: si quid nobis male accidisset. ¶ In. h. exer. nostris quibus ego præsum. ¶ Subsidia: auxilia ad succurrendum. ¶ Expedita: parata. ¶ No- tas: quales sint. ¶ Veterana: ueteranorum militum: licet essent cognita Cice- tamen dicit quas copias habeat. ¶ Ty- ronum: nouitiorum militum. ¶ Luculen- tissima: splendidissima. Nam luculentus a luce dicitur: lutulentus uero a luto. i. coeno. & significat immundum fœdatum. ¶ Bima: duorum annorum. idest quæ duos annos tatum militauit. & exercuit se. ¶ Firmitate: fortitudine. Exiguus: quia ex maxima parte sunt tyrones. Cõtra est illud Virg. Exigui numero sed bello uiuida uirtus. ¶ Nimum: quia cum clade nostra. ¶ Ad. h. r. i. ad has uires quas habemus maxime propter pau- cos ueteranos. ¶ Accessisset adiunctus

Præstare

Adhuc

Luculen- tus
Lutulen- tus

Amor. n. tuus ac iudicium de me utrum mihi plus dignita- tis in perpetuum: an uoleptatis quotidie sit allaturus non facile dixerim. De militum comodis fuit tibi curæ. quos ego non potentia meæ causa (Nihil. n. me non salutariter cogitare scio) ornari uolui a senatu: sed primum q̄ ita meritos iudicabam: deinde q̄ ad omnes casus coniunctiores reip. eẽ uolebam Nouissime ut ab omni omnium sollicitatione auer- fos eos tales nobis præstare possem quales adhuc fuerunt. Nos adhuc hic omnia integra sustinuimus: quid consilium nostrum: & si quanta sit auiditas hominum non sine causa ta- lis uictoriae scio: tamen nobis probari spero. Non. n. siquid in his exercitibus sit offensum magna subsidia respu. habet expedita quibus subito impetu ad latrocinia parricidarum resistat: copias uero nostras notas tibi eẽ arbitror. In castris meis legiones sunt ueteranae tres tyronum uel luculentissima ex omnibus una in castris Bruti: una ueterana legio: altera bi- ma: octo tyronum. Itaq; uniuersus exercitus numero amplif- simus est: firmitate exiguus. Quantum autem in acie tyroni sit committendum: nimium sæpe expertum habemus. Ad hoc robur nostrorum exercituũ siue africanus exercitus qui est ueteranus: siue Cæsaris accessisset: æquo animo summum rep. in discrimẽ deduceremus aliquanto aut propius eẽ: qd. ad Cæsare attinet uidebamus Nihil destiti eum lris hortari: neq; ille intermisit affirmare se sine mora uenire quũ interim auersum illum ab hac cogitatione ad alia cõsilia uideo se cõ- tulisse. Ego tamẽ ad eũ Furniũ nr̄um. Cũ mādatis lrisq; mi- sis: si quid forte proficere posset. Scis tu mi Cicerone: q̄ ad Cæsa- ris amorẽ attinet societatem mihi esse tecum: uel in familia- ritate Cæsaris uiuo illo iam tueri eum & diligere necesse fuit

esset. ¶ Africanus qui fuerat in Africa. ¶ Aliquanto autem. sensus est. Videbamus sub Cæsa. esse nobis propius quam Africanum. ¶ Quod atti. ad Cæsa. scilicet ut nobis succurrat. ¶ Siue Cæsa. f. Octau. Aequo animo non magna cura aut timore. ¶ In discrimẽ in periculum. quia minus dubitarem suscipere prælium aduersus hostes. ¶ Eum scilicet Cæsa. Octau. ¶ Intermisit destitit: cessauit. ¶ Aduersum admotum. ¶ Ab hac co. uentendi ad me. ¶ Ad alia consi. ut ant. consentiret. ¶ Proficere persuadere ei. ¶ Scis remouet Plan. a se susptionem odii erga Octa. ne uideatur hæc ex maliuolentia dicere. Societatem esse mihi te. idest me esse coniunctum tecum ad eum aman- dum. ¶ Cæsaris. f. Iulii. Viuo illo. idest cum uiueret Iulius Cæsar. ¶ Quod idest in quantum. ¶ Loco si. quia Cæsar ado- ptauerat Octavianum in filium iudicio & sententia senatus. ¶ Dolenter magisquam inimice idest magis cum dolore quã cum odio & inimicitis idest ut hæc dicam magis mouet me dolor quem capio pro rep. quam odium aut inimici

Epistolarum Familiarium

tae: quae mihi sint cum Caesare. Quod repetitio est haec autem omnia quae habent hostes: dicit ascribenda esse Octaviano: quia si uoluisset iam fuissent oppræssi. Quod u. quod habet uitam: quia potuisset cum interficere. Est una idest coniunctus cum Antonio. Non con. i. fortissimos. Quod spe. de uictoria & de opprimenda patria. Quod au. quod habent animos & non fugiunt. Id omne Caesa. acceptum re. pos. i. possunt id omne attribuere Caesa. a quo acceperunt idest possunt dicere se accepisse id omne a Caesa. Octa. Neque repetam idest neque recensabo. Superiora: quae antea fecit. Professus pollicitus. Oppræssum extinctum. Aut in aduersissimam: intmi-

cissimam subaudi fugissent uel essent ex pulsi. & rursus sensus. & etiam non possum satis putare quae mente sua: aut quorum consiliis sit adductus: ut efflagitet consulatum tantummodo duorum mensium qui superant ad finendum consulatum Panxæ & Hyrcii: qui petierant in bello Mutinensi: in horum autem loco cum substitui petierat Plan. ut supra uisum est. & ut scribit Appianus petierat etiam Decius Brut. & itidem petierat Caesar adolescens non ad senatum: sed ad Cice. priuatim mittens.

Auocarint: auerterint: amouerint. A tanta: quanta erat comparaturus si perrexisset: ut coeperat. Salutaris: uti sit. Cum summo terrore hominum ut scribit Appianus: percussorum cognati & amici ueriti ne Caesar consul effectus supplicium de illis sumeret: dilationibus in creatione facti uariis de causis ex lege rem pertrahebant. Insulsa: uel quia ad solum Ciceronem scribebat: uel certe quia per ætatem non licebat ei gerere consulatum. quia adhuc erat adolescens.

Expurare

Exputare: diligenter putare: excogitare. Quorum: at qui turmarum eius duces ad senatum uenerunt Caesari consulatum petens & senatu eius ætatem ac cusante: illi qui edocti fuerant: exponunt Coruini tampridem ætate iuniorum rem gessisse consulatum. Dehinc Scipiones primum ac secundum: cum adhuc uterque adolescens esset: multa patriæ adeptos esse. Ad recentiora dein de progressi Pompeium magnam & do lobellam protulere ipsi etiam Caesari per decennium ante tempus concessum esse ut consulatum peteret. Haec Appianus. In hac re: ne præstet in efflagitatione consulatus. Eius: Caesaris.

Necessarii amici. Proficere: retrahendo eum. Tu quoque o Cicero. plurimum scilicet poteris proficere. quia multum tuis consiliis parebit: quoniam tibi plurimum debet: cui autem plurimum debemus: ei plurimum credimus. Merita præstita beneficia. Exigere tractare. Inuero ipsum: si poterit eum retrahere ab hac sententia. quae

est contra eius & honorem & salutem. Duriore asperitate. Quod neque. idest quia non putamus nos esse expeditos & aptos ad dimicandum. neque tamen uolumus fugere. ne respublici. ex fuga nostra maius detrimentum accipiat. Respexerit. idest habuerit respectum sui ut nihil agat. nisi quod est se dignum. Africanæ legiones exercitus qui est in Africa de quo supra. Securos. ut nihil timeatis. Instituisi incepsisti. Proprie tuum idest omnino & iure tuum tanquam res. quarum proprietates sit tua.

mihi: uel quod ipse quo ad ego nosse potui. moderatissimi atque humanissimi fuit sensus: uel quod ex tam insigni amicitia mea atque Caesaris: hunc filii loco & illius & nostro iudicio substitutum non proinde habere mihi turpe uidetur. Sed quod quid tibi scribe: dolenter me hercule magisquam inimice facio quod uiuit Antonius hodie. quod Lepidus una est: quod exercitus habent non contemnendos: quod sperant: quod audent omnes Caesari acceptum referre possunt. Neque ego superiora repetam: sed ex eo tempore quo ipse mihi professus est se uenire. si uenire uoluisset: aut oppræssum iam bellum esset: aut in aduersissimam illi hispaniam cum detrimento eorum maximo detrusum uiderem quae mens eum aut quorum consilia a tanta gloria sibi uero etiam necessaria ac salutaris auocarint & ad cogitationem consulatus bimestris summo cum terrore hominum & insulsa cum efflagitatione transtulerunt: expurare non possum. Multum in hac re mihi uidentur necessarij eius & reipu. & ipsius causa proficere posse: plurimum ut puto tu quoque: cuius ille tanta merita habet: quanta nemo praeter me. Nunquam enim obliuiscar maxima ac plurima me tibi debere. De his rebus ut exigeret cum eo: Furnio mandauit. Quod si quantam debeo habuero apud eum auctoritatem plurimum ipsum iuero. Nos interea duriori conditione bellum sustinemus: quod neque expeditissimam dimicationem putamus: neque tamen refugiendo commissuri sumus ut maius detrimentum resp. accipere possit. Quod si aut Caesar se respexerit aut africanæ legiones celeriter uenerint: securos uos ab hac parte reddemus. Tu ut instituisi me diligas rogo: propriumque tuum esse tibi persuadeas. y. cal. sextilis ex castris.

Vale.

M. T. C. Fur. S. D.

Interest Furnius Planci legatus de quo supra sæpe mentio facta est: diligentissime se pro repub. gesserat: & in gallia Narbonensi multa prælia egerat: itaque cum appropinquantibus comitibus cuperet petere præturam uel letque relicto negotio prouinciam Romam ad comitia uenire. Ci. hac epistola ei dissuadet ne ueniat ostendens fore contra honorem & dignitatem eius si omiserit rem magnæ gloriæ pro cupiditate præturæ fore autem ut cum maiore honore suo petat præturam: cum Plancus fuerit consul quod erat futurum breui idēz autem dicit sentire. ¶ Quin. fratrem suum Cæcinam: & Caluisionem eius amicissimos. ¶ Si interest si utile est. ¶ Id quod idest quod. ¶ Nauare diligenter & studiose præstare. ¶ Interesse præsentem esse. ¶ Reliquas particulas quæ restant in bello. ¶ Nauitatem industriam tractum a nauis. ¶ Anteponendaz ce. præ. i. pluris faciendam quam quod celeriter: assequaris præturaz. ¶ Censeo iudico. ¶ Proximam plan. idest secundam post Plan. ¶ Fama sermone. ¶ Sententia iudicio. ¶ Operis negotii. ¶ Persequendum ad exitum deducendum. ¶ Satisfactum præstitum a te quod de buerat. ¶ Quando quoniam. ¶ Mature cito. ¶ Comitia de quibus satis multa diximus lib. i. Hic autem intelligit comitia quæ erant futura prætorum creando rum cā. ¶ Quid aliquid. ¶ Consecuti adepti: personam autem suam tanq̄ amicissimi inseruit laudibus Furnii: quoniam amicorum omnia sunt cōmunia. ¶ Cum da. ope. reip. idest cum agerent negocia reip. & pro ea laborent. ¶ Non obierunt non adierunt. nam antiqui interdum ob pro ad ponebant: unde obire mortem est ad mortem ire: unde & apud Vir. Hectora circum. Et littuo pugnas insignis obibat & hasta: & Cicero in Lelio. Qui illum diem & illud munus semper solitus es obire. ¶ Annum pe. suæ idest annum sibi destinatum & deputatum ad petendum magistratum suum. ¶ Destinatus deputatus ut petas nunc præturam. Ordo est Hic annus non est destinatus tibi ut esset tuus annus post biennium idest duobus annis post ædilitatem administrandam posses petere præturam. ¶ Si. idest quāuis fuisses ædilis: hoc uult dicere quod quāuis post ædilitatem sequeretur præturam: tamen non erat hic annus ei destinatus: ut post biennium peteret præturam: licet gessisset ædilitatem. ¶ Nihil usitati idest nihil consueti. sed id quod & alii soliti sunt prætermittere: ut post ædilitatem non petant præturam. ¶ Video autem: hortatur ut differat petitionem præturæ usque ad consulatum Planci. quia licet haberet Furnius optimas rationes petendi præturam sine Plan. tamē dicit eius petitionem fore splendidiorem

Interest id quod homines arbitrantur reip. te ut instituisti: atq; fecisti nauare operam rebusq; maximis: quæ ad extinguendas reliquias belli pertinent interesse: nihil uideris melius: neq; laudabilius: neq; honestius facere posse: istamq; operam tuam: nauitatem: animū in rep. scelerati præturæ anteponebam censeo. Nolo enim te ignorare quantam laudem consecutus sis: mihi crede: proximam Planco: idq; ipsius Planci testimonio: p̄terea fama: sententiæq; omnium. Quamobrem si quid operis tibi etiā nunc restat: id maximo opere censeo persequendum. Quid enim honestius est: aut quid honesto anteponendum: Si autem satisfactum reipu. putas: celeriter ad comitia: quando maturæ futura sunt ueniendum censeo: dummodo ne quid hæc ambitiosa festinatio aliquid imminuat eius gloriæ: quam consecuti sumus. Multi clarissimi uiri: quum reipu. darent operam annum petitionis suæ non obierunt: quod eo facilius uobis est: quo nō est annus hic tibi destinatus: ut si ædilis fuisses post biennium tuus annus esset. Nunc nihil prætermittere uidebare usitati & quasi legitimi temporis ad petendum. Video autem Planco consule: & si etiā sine eo rationes expeditas haberes: tamen splendidiorem petitionem tuam si modo ista ex sententia cōfecta essent: Omnino me plura scribere quum tuum tantum consilium iudiciumq; sit non ita necesse arbitrabar sed tamē sententiā meam tibi ignotam esse nolebā: cuius est hæc summa: ut omnia te metiri dignitate malim quā ambitione: maioremq; fructum ponere in perpetuitate laudis quā in celeritate præturæ. Hæc eadem locutus sum domi meæ: adhibito. Q. fraure meo & Cæcina & Caluisionem studiosissimis tui quum Dardanus libertus tuus interesset omnibus uidebatur probati oratio mea: sed tu optime iudicabis.

M. T. C. Fur. S. D.

sub eius consulatu qui poterit esse testis uirtutum ipsius Furnii: & eorum quæ pro repu. gessit. ¶ Ista quæ agit in Gallia contra hostes. ¶ Confecta finita. ¶ Cum tuum iu. & cō. si tantum. cum ita sis sapiens: & habeas iam magnum iudicium de rebus omnibus. ¶ Cuius sententiæ meæ. ¶ Hæc est summa hæc conclusio. ¶ Metiri diffinire considerare. ¶ Dignitate mali quam a idest magis respicere quid sit te dignum quam quid tu cupias. ¶ Fructum uoluptatem: uel lucrum. ¶ In perpetuitate laudis idest in perpetua laude quæ comparabis si feceris quæ instituisti pro rep. ¶ Quam in celeritate p̄. i. quæ in obtinenda p̄tura potius hoc anno sequenti. ¶ Adhibitis assumptis in cōmunicationem sermonis mei. ¶ Studiosissimis tui amantissimis tui. ¶ Dardanus nomina seruorum plerūque a regionibus sumebantur ut sapius diximus: hic autem factus erat libertus nomine Dardanus. ¶ Probari omnibus placere omnibus. ¶ Iudicabis an recte consulam. ¶ Optime scilicet omnium. melius quæ ceteri omnes.

Nauitas

Ob pro ad obire mortem

Epistolarum Familiarium

Etis: hac epistola sicut & superiori deterreret. C. Fur. a petitione præturae: hortaturque ut potius expediat q̄ pro repu. instituerat: ex eo enim maiorem laudem eum consecuturum. Et quoniam scripserat Fur. quod si nō posset asse. qui prætura uolebat se conferre domum: ubi in octo uiveret dieb. Cicero se non credere eum esse hoc animo licet ita dicat. deterreretque eum ab hoc proposito: ostenditque non pertinere ad eius laudem utrum hoc anno prætore. an in sequenti: interesse autem plurimum: ut ita mereatur de republi. ut non solum honore præturae. sed etiam omni honore dignissimus iudicetur. Dicit tamen se dare operam eius causa: ut comitia in mense Ianua. differantur. ¶ Narbonenses: gallos Narbonensis enim Gallia ea dicitur: quae statim post Italiae ab ea Varro flumina diuisa est: ut scribit Strabo cognominata a Narbone ciuitate eius provinciae. ¶ Cum periculo cladis tuae & exercitus. ¶ Illud scilicet: quod eum periculo esset dimittendum. ¶ Non moleste. ¶ si. gaudeo. ¶ In ea re quod sint interesse concordēs. ¶ Studio uoluntate fauore erga An. ¶ Cuius opera. i. e. sit id est quis fuerit ille: qui eos excitauit ad partes Anto. ¶ Itaq; sensus est cum litterae tuae fuerint mihi iucundissime: si sine fecerūt mihi indignationem. ¶ In sextilem id est in augustum mensē subaudi differatur. ¶ Cito te scilicet uenturum: ad ipsa comitia. ¶ Sin iam confecta: scilicet sint. ¶ Citius scilicet etiam celerius te uenturum q̄ si differantur in augustum. ¶ Ne sis fatuus cum. p. id est ne sis stultus dimittendo petitionem præturae: & pugnando cum periculo tuo. ¶ O mi Furni: familiaris reprehensio. ¶ Quam id est quam tuam. ¶ Alienas causas. ¶ Candidatum: id est paratum ad petendam præturam. ¶ Nam qui magistratus petebant candidis uestibus indui candidati dicebantur. ¶ Et id cogitas. reprehendit cogitationes Furni qui putaret aut se celeriter uenturum ad comitia ut præturam obtineret aut si comitia iam essent confecta se mesurū domi suae. ¶ Domi tuae scilicet maneat. ¶ Ita sentire id est habere eum animum quem dicis. ¶ Impetus motus animi. ¶ Meum iudicium qui semper de te recte iudicauerim te esse hominem magis cupidum laudis quem ambitionis q̄. Te adipiscendi argumentum ab honesto. est autem sensus si tu uelis adipisci hunc magistratum leuissimum: & uulgatissimum eo modo quo multi alii: ista festinatio ita properat abducet. & abstrahet te a tantis laudibus quibus omnes te iure extollunt. ¶ Scilicet id agitur: ironia est. q. d. non agitur Vir. Scilicet his superis labor est. Idem. Scilicet id magnum sperans fore munus amanti. Quam alte in quantaq; estimationem apud populum & senatum deuenis. ¶ An putes. i. p. n. an id nihil impendis q̄ in tanta sis exultatione. ¶ Nos sumus in culpa quam tibi non declarauimus: quam alte ascenderis. ¶ Tibi ulla. cum interrogatione legendum est sic: si intelligis quam alte ascenderis: debetur ne ulla prætura esse tibi dulcior & carior officio & debito tuo erga tempus. Quod pauci assequuntur. i. pauci querunt & praestant. ¶ Vel debet ne esse dulcior gloria: q̄ omnes assequuntur. id est quaerunt. nam omnes trahuntur cupiditate gloriae. Quando quoniam. ¶ Pendes ex his ea expectas: & propterea sollicitus es. ¶ Quod quia. ¶ Conducere utile esse. ¶ Protrudimus reuicimus differenda mittis.

Gallia Narbonensis

Candidati

Protrudimus

Etis tuis lris quibus declarabas aut dimittendos narbonenses aut cum periculo dimittendum: illud magis timui quod uisatum non moleste fero: quod de Planci & Bruti concordia scribis: in eo uel maximam spe pro uictoriae. De gallorum studio nos aliquando cognoscemus ut scribis: cuius id sit opa maxime excitatum. Sed iam mihi crede cognouimus. Itaq; iucundissimis tuis litteris stomachatus sum in extremo. Scribis. n. si in sextilem differantur comitia cito te: si iam confecta: citius ne diutius cum periculo fatuus sis. O mi Furni quam tu causam tuam non nosti: qui alienas tam facile discas. Tu nunc candidatum te putas: & id cogitas: ut aut ad comitia curras: aut si iam confecta comitia sis. s. ne cum maximo periculo ut scribis stultissimus sis. Non arbitror te ita sentire. Omnes. n. tuos ad laudem impetus noui. Quod si (ut scribis) ita sentis: non magis te quam de te iudicium reprehendo meum. Te adipiscendi magistratus leuissimum & diuulgatissimum: si ita adipiscere: ut pleriq; per propera festinatio abducet a tantis laudibus: quibus te omnes in caelum iure & uere ferunt. Scilicet id agitur utrum hac petitione an proxima praetor fias: non ut ita de rep. mereare omni honore ut dignissimus iudicere. Verum nescis quam alte ascenderis. An pro nihilo id putes. Si nescis: tibi ignosco: nos in culpa sumus. Sin intelligis ulla tibi est praetura uel officio quod pauci uel gloria quam omnes assequuntur: dulcior: Hac de re & ego & Calpurnius homo magni iudicii tuiq; amantissimus te accusamus quotidie. Comitia tamen quando ex his pendes quantum facere possumus quod multis de causis reip. arbitramur conducere: in Ianuarium mensē protrudimus. Vince igitur &.

Vale.

M. T. C. Lepido. S. D.

q̄ Vod mihi pro summa erga te beniuolentia magna cura est: ut quam amplissima dignitate

q̄ Vod mihi: Lepido a senatu mandatum erat: ut Antonium oppugnaret ille uero aīo corruptus: & male resp. affectus cum iam decreuisset se cū Antonio coniungere priusq̄ id faceret scripserat Romā se cupidū eē conciliandae

pacis inter ciues ro. facturūque ut Antonius desisteret a bello. Itaque Cicero. qui intelligebat quorum intenderet in-
rentio Lepidi: qui Anto. fauebat & eum sustinere cupiebat referibit aliquanto acerbius primum accusans Lepidum:
quod non egerit gratias senatui: a quo esset ornatus: cum erat factus imperator aduersus An. Deinde dicit se lætari quod
uelit esse auctor pacis: si modo illa pax non afferat periculum seruitutis Popu. Roma. quod si est futura in rem. M. A.
contra Popu. Roma. hortatur: ut eam omittat: neque se tali paci immisceat: quia sapientius faciet. Quod mihi: sensus
est quia ualde curo & laboro: ut tu sis in magna dignitate: ideo dolui quod non egeris gratias senatui: a quo ordine or-
natus es. & accepisti dignitatem.

lis moleste tuli te senatui gratias non egisse: Quum esses ab
eo ordine ornatus summis honoribus. pacis inter ciues con-
cilian. te cupidum esse lætor. Pacem eam si a seruitute se-
iungis: cōsules & reipu. & dignitati tuæ. Si ista pax perditum
hominem in possessionem impotentissimi dominatus restitu-
tura est: hoc animo esse scito omnes sanos: ut mortem seruitu-
ti anteponant. Itaque, sapiētius meo quidem iudicio facies:
si te in istam pacificationem non interponeres: quæ neque se-
natui neque populo neque cuiquam bono probatur. Sed hæc
audies ex aliis: aut certior fies litteris. Tu pro tua prudentia
quid optimum, factu sit uidebis.

Vale.

M. T. C. Lepido. S. D.

Vam uellem ad illas pulcherrimas epulas me idi-
bus martiis inuitasses: reliquiarū nihil haberemus.

At nunc cum his tantum negotii est ut uestrum il-
lud diuinum in remp. beneficium nonnullam habeat quere-
lam. Quod uere a te uiro optimo seductus est tuoque benefi-
cio adhuc uiuit hæc pestis: interdum: quod mihi uix fas est:
tibi subirascor. Mihi enim negotii plus reliquisti unī: quam
præter me omnibus. Ut enim primum post Antonii disces-
sum foedissimum senatus haberi libere potuit ad illum anix-
imum meum reuerti pristinum: quem tamen cum ciue acerrī-
mo patre tuo in ore & amore semper habuisti. Nam cum se-
natus ad tertium decimum cal. ianu. tribuni pleb. uocauis-
sent: de que alia re referrent: totam rempu. sum complexus:
egique acerrime: Senatūque iam languentem & defesum
ad pristinam uirtutem consuetudinēque reuocaui: magis
anīmū quā ingenii uiribus Hic dies meaque contentio atque

Maximis ho. quia preces exercitib? Roma.
conciliandæ componendæ. Si se iun-
gis eam pacem a scilicet si facis quod p-
eam pacem non redigamur in seruitute?
Anto. Consules prouidebis facies q-
reip. & tibi sit utile. Perditum sceli ra-
tum An. Impotentissimi incontinentis-
simi superbissimi. nam impotentes dicun-
tur qui ab appetitibus uincuntur. Do-
minatus tyrannidis & uolenti imperii.
Resitura: repositura. Sanos sane-
mentis bene sentientes. Ut mortem. i.
ut malit morti quam se efficit serues. In-
terponeres intermiseres. Istam talem.
Probatur placet. Ex aliis: quam ex
me. Litteris quia ad te scriberetur ab
aliis sicut ego nunc dico.

Vam uellem. Cui uiderer Ci-
ce. quantum. M. Antonius ue-
xaret rempubli. post mortem
Cæ. conqueritur de Trebo-
nio: qui cum detinuerat ante fores sena-
tus: donec Cæ. interficeretur: quod & il-
lum non interfecissent: ne superesset ali-
quæ reliquæ tyrannidis quas dicit non
fuisse superfuturas si ipse Cice. interfuisset
illi conurationi: quam appellat epu-
las & quasi conuictum quoddam. Dein
de diei quam fortiter dixerit in senatu.
pro repu. præcipue aduersus Antonium.
Enumerat autem quosdam uales sint
erga rempubli. inter quos præcipue lau-
dat Bru. & Cæ. iuniorum. Inuitasses.
uocasses est autem uerba epulis & con-
uiuio aptum. Idibus mar. eo enim die
ut Tranquil. & Plutar. & Ap. scribunt in-
teremptus est Cæ. Nihil re. persevera-
uit in translatione. Reliquas enim de
epulis dicit epulas autem intelligit cæ-
dem Cæsaris reliquias uero: M. Anto-
nium quia & ipse fuerat Cæsarianus eo-
dem autem argumento epistolam uide-
lib. xiii. ad Cassium quæ incipit. Vel-
lem idibus martiis me ad coenam inuitas-
ses reliquiarum nihil fuisset. & cætera.

Cum his. s. reliquis. i. cum Antonio & cæteris amicis Cæsaris. Tantum negotii tantum laboris. Beneficium. I-
beratio a seruitute & tyrannide. Nonnullam quandā ut possit ex aliqua parte accusari. Seductus seorsum ab aliis
ductus quia ut scribit Appia. relictus fuerat Trebonius q An. ante fores senatus detinere donec Cæsa. interficeretur.
Tuoq; beneficio quia si fuisset ingressus uoluisset fortasse defendere Cæ. & fuisset cum eo trucidatus. Quod uix
sallem quod uix possum: aut uix decet quia sum tibi amicus. & in p salute patriæ hoc fecisti. Præter me: me excepto
id est plus infestat me Antonius quam omnes alii. Reliquisti. i. seruando ipsum a morte. Illum animum pristinum
amorem & defensorem libertatis. Habuisti in ore. i. laudasti & ex tulisti semper uerbis. Habuisti in. a. id est amasti.
Vocauissent congregassent. De alia re quam de libertate tuenda. Complexus suscept defendendam. Egi dixi.
Acerrime animo sistissime. Languentem quasi debilitatum. Virtutem fortitudinem. Consuetudinem tuendam
libertatisq; proprie est Po. Ro. Animi uiribus quem ostēdebam inflammatum & promptissimum erga rep. Quia uiri

Seduct?

Epistolarum familiarium

ing. eloquētia & in dicendi. ¶ Summatim breuiter. ¶ Fortē: magno & p̄mpto aīo. ¶ Timidos: q̄ nō audēt defendere: q̄ ē defendēdū. ¶ Male sen. male affectos et ga rēp. ¶ In Seruio Sulpitio: is. n. optie de rep. sentiebat. & ex labore nimio: cū ad. M. Anto. missus fuisset legatus. Interit. ¶ Auūculus. f. caes. erat. n. frater matris. ¶ Egregiū: optimi. ¶ Puer cae. Octauianus: q̄ adhuc erat pene puer. ¶ De quo caesar. ¶ Spo reliqua. i. qd' ēt in futurū erit egregius & opprimer antoniu. ¶ Cōscripsisset stipendio conduxisset. ¶ Is terro. f. caes. ta instructi. ¶ Præteriturum: omitturum. ¶ Nota: ex sermone & ex literis aliorum.

E meo: ad eundem appiū puto
d Cl. scribere: ad quē scripsit li. iiii.

Sed nescio quo pacto hæc epistola in hūc librū reiecta est nisi qd' illæ de rebus puincæ tractat: si hac aut cum ageret de salute & incolumitate Apii. q̄ a patria aberat: eice. scribit studiū in defendēda eius salute: seq; iam icēisse optima fūdamēta: nec defuturū posthac. ¶ Salute: uita. ¶ Incolumitate tui corpis & fortūarū tuarū q̄busdā placet hanc epistolā scriptā fuisse: quo tpe resp. opprimebat a Caes. ¶ Satisfecisse: q̄a nō pnt pl' extigere a me q̄ p̄stui. ¶ His. f. tuis p̄pinqs. ¶ Concedo: uicor ab eis. ¶ Possim p̄de. q̄a maior ē mea auctoritas. q̄ ipsorum. ¶ Ecēssi. i. feci optia in itia tractū ab adīficiis quorū prius fundamenta iaciuntur.

Ecimoseptimo. Galba unus fuit
d it ex iis. q̄ i cae. cōiurauerat cui.

post eius mortē cū an. desciuisset a uoluntate senatus: cōmissæ fuerunt q̄dam legiones aduersus eū qui Mutinæ Brutum obsidebat. Narrat igitur galba quemadmodum eo die: quo Pansa & Hyrtius cōsules erant futuri in castris cōtra Anto. Antonius existimans eos hēre tantū mō quorū legiōes tyronū eos aggressus ē: exponitq; uires Antōii. & suas & cōsiliū iter se accerrimum ex quo dicit anto. supatū cū magna iactura. & amissioe suarū copiarū ueteranarū icēpisse se i castra sua ad mutinā. ¶ Nā ei parenthesis. ¶ Processeri p̄gressus erā. ¶ Veniret si castra i q̄bus ego erā anteq̄ ipse. ¶ Secūdam & q̄ntā ita erant apud romanos nō a legiōnū. Syllani is erat ex eius duobus. ¶ Partē. i. q̄ legiō Syllani erat ps euocatorum. q̄a autem dicerentur militētes euocati supra diximus. ¶ Apparuisent de iprouisso se oñ dissent. ¶ Contineri a nobis qn irrueret in hostes. ¶ Continebat seruabat. ¶ Sciri a nobis. ¶ Forū galloz nomē ē oppidi i Italia dicti quoniam a galis fuit cōditū. Appianus appellat celtarū forū seu uillarū. ¶ Leuem arm. i. milites leuis armaturæ: q̄ p̄mittebant

actio spem primum populo romano attulit libertatis recuperanda. Nec uero ipse postea tempus ullum intermisi de rep. non cogitandi solum: sed etiam agendi. Quod nisi res urbanas atq; omnia ad te perferri arbitrarer: ipse perscriberē quā q̄ eram maximis occupationibus impeditus. Sed illa cognosces ex aliis: a me pauca: & ea summatim. Habemus fortem senatum: consulares partim timidos. partim male sentientes. Magnum damnum factum est in Seruio. Lucius Caesar optime sentit: sed quod auunculus est non acerrimas dicit sententias. Consules egregii. præclarus Decimus Brutus. egregius puer Caesar de quo spero equidem reliqua. Hoc uero certum habeto nisi ille ueteranos celeriter conscripsisset: legionesque duæ de exercitu Antonii ad eius se auctoritatem cōtulissent: atq; is oppositus esset terror antonio: nihil antonium sceleris nihil crudelitatis præteriturum fuisse. Hæc tibi & si audita esse arbitrabar: uolui tamen notiora esse: Plura scribā si plus ocii habuero.

Vale.

M. C. Appio. S. D.

E meo studio erga salutem & incolumitatem tuam
d credo te cognoscere & litteris tuorum: quibus me cum mulatissime satisfecisse certe scio: nec eis concedo: q̄ q̄ sint singulari in te beniuolentia: ut te saluum malint q̄ ego. Illi mihi necesse est concedant ut tibi plusquam ipsi hoc tempore prodesse possim: quod quidem nec destitui facere nec desistam: & iam in maxima re feci: & fundamenta ieci salutis tuæ. Tu fac bono animo magnoq; sis: meq; tibi nulla re de futurum esse confidas. Pridie nonas quintiles.

Galba Ciceroni. S. D.

Ecimo septimo cal. maii. quo die Pansa in castris
d & Hirtius erat futurus: cum quo ego eram: nam & obuianu processeram milia passuum cētū: quo maturius ueniret: Ant. eduxit duas legiones: secundam & quintam trigessimā: & cohortes p̄torias. ii. unam suam alteram Syllani: euocatoz partē. Ita obuianu uenit nobis: quod nos. iiii. legiones tyronum hēre solum arbitrabatur. Sed noctu quo tutius uenire in castra possemus legiōnem martiam: cui ego præesse solebam in et. ii. cohortes pratorias miserat Hyrtius nobis. Quum equites Antonii apparuisissent: contineri neq; legiō Martia neq; cohortes p̄toriae potuerunt: quas sequi cepimus coacti: quādo eas retinere nō poteramus. Antonius ad forū Gallorum suas copias continebat: neq; sciri uolebat se legiones habere. tantum equitatum: & leuem armaturam ostende

ut essent agiliores ad incipiendum praelium. ¶ Tantum solummodo. ¶ Angustias: difficultates: loca angusta: & difficilia: sic enim sunt tibi commissum est praelium: ut declarat Appia. his uerbis de hoc ipso praelio loquens. ¶ Antonius angustias locorum non multifaciens quasi nihil amplius quam ab accessu eos esset prohibitus: & pugnae ductus desi-

bat. Posteaquam uidit se inuito legionem ire: Pansa sequi se. ii. legiones iussit tyronum. Posteaquam angustias paludis & siluarum transuimus acies est instructa a nobis duodecim cohortum. Nondum uenerant legiones duae, repente Antonius in aciem suas copias de uico produxit: & sine mora currit. Primo ita pugnatum est ut acrius non posset ex utraque parte pugnari. Et si dexterius cornu in quo ego eram: quum martiae legionis cohortibus. viii. impetu primo fugauerat legionem trigesimalam quintam Antonii: ut amplius. cc. passus ultra aciem: quo loco steterat processerit: Itaque quum equites nostrum cornu circuire uellent: recipere me cepi: & leuem armaturam opponere Maurorum equitibus: ne auersos nostros aggredierentur. Interim uideo me esse inter Antonianos: Antoniumque post me esse: aliquanto repente equum immisi ad eam legionem tyronum: quae ueniebat ex castris scuto reiecto. Antoniani me insequi: nostri pila conicere uelle. Ita nescio quo fato sum seruatus: quod sum cito a nostris cognitus. In ipsa familia ubi caeors Caesaris pratoria erat: diu pugnatum est. Cornu sinisterius quod erat infirmius ubi Mar. legionis. ii. cohortes erant: & cohors pratoria pedem referre coeperunt: quae ab equitatu circuibantur: quo uel plurimum ualet Antonius quum omnes se recepissent nostri ordines: recipere me nouissimus cepi ad castra. Antonius tanquam uictor castra putauit se posse capere: quo quum uenit complures ibi amisit: nec egit quicquam. audita re Hirtius cum cohortibus. xx. ueteranis redeunti Antonio in sua castra occurrit: copiasque omnes eius deleuit: fugauitque eodem loco ubi erat pugnatum ad forum Gallorum. Antonius cum equitibus hora noctis. iiii. se in castra sua ad Mutinam recepit Hircius in ea castra rediit: uade pansa exierat: ubi duas legiones reliquerat: quae ab Antonio erant oppugnatae. Sic partem maiorem suarum copiarum Antonius amisit ueteranarum. Nec id tamen sine aliqua iactura cohortum pratorianarum nostrarum & legionis Martiae fieri potuit. Aquilae duae: signa. lx. sunt relata. Antonii res bene gesta. est Ad. xii. cale. maii: ex castris.

Vale.

dicto cum equitatu ante iret per campum palustrem: & fossis praepeditum duas ex praestantioribus legiones in occulto collocat uersus iter: quod angustum & manu factum utraque ex parte harundinibus circumseptum aderat.

¶ Duae legiones: quas Pansa iusserat sequi. ¶ De uico: de foro gallorum.

¶ Martiae ita appellabatur fortasse quasi bellicosa. ¶ Cornu. diuiditur enim exercitus in duo cornua dextrum & sinistrum. Luc. Cornu tibi cura sinistri Lemule.

¶ Processerit. progressum sit scilicet cornu dextrum. ¶ Circumuenire insidias circumualare. ¶ Recipere retrahere. ¶ Equitibus maurorum quos habebat. M. A.

¶ Auerfos: a tergo: quia se recipiebant ut iusseram. ¶ Reiecto: post terga positum: ne feriretur a sequentibus hostibus.

¶ Pila proprie sunt tela rotunda & pila minantia pilis. ¶ Velle uolebant. ¶ Conicere in me. quem credebant esse hostem quia uiderant me in medio antoniarum.

¶ Nescio quo fato: nescio qua fortuna: ita diis uolentibus. ¶ Referre pedem: retrahere se retro. ¶ Equitatu equitibus antonianis. Quo equitatu.

¶ Nostri or. nostrae acies. ¶ Nouissimus id est ultimus omnium. Quo: ad quae castra. ¶ Iactura amissione. ¶ Pratoriana rum nostrarum. nam pratoria Caes. cohortes. integra concisa est: & cecidere in prima pugna ad dimidiam fere partem ex utroque exercitu: ex hircii militibus pauci interiere. ¶ Signa uexilla. ¶ Relata reportata. scilicet a nostris. ¶ Bene foelciter

¶ Gesta a nostris. hanc pugnam scribit plenissime Ap. li. ii. sed tamen non nominat hunc Galbam.

Inime. Cum tumultibus bellorum ciuiliu aduersus. M. Antonium post eadem Caes.

Asinius pollio esset Cordubae que urbs est in hispania baetica: neque postquam illuc ierat quicquam scripsisset Romam ne haberetur suspectus quia fuerat Caesarianus. hac epistola se excusauit transferens culpam suae celsationis in latrones: a quibus litterae interceptebantur postquam uero ceptum est nauigari ita ut litterae possint nauis deferri: dicit se quam creberrime scripturum conuenitur autem de Bal. quae store suo de quo sequenti epistola plura dicit. ostenditque se cupidissimum esse pacis. & dicit se olim necessitate

¶ Pila

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

¶ Vale

non uoluntate secutum fuisse partes Caesaris. quas quanta moderatione seruauerit declarat ex quo ostendit quem animum nunc habeat. ne tursus omnia in potestate unius ueniant. Dicit autem se prohibutum a Lepi. ne transfret in Italiam aut etiam scriberet. ex hoc autem testatur fidem suam erga tempus. quod cum fuissent qui uellent ei succedere in

Epistolarum familiarium

provincia peterent dari sibi ab eo legionem trigessimam ducendam contra Anto. respondit se nemini traditurum provin-
ciam: nisi senatus misisset eum: neque etiam traditurum legionem trigessimam: quæ erat pugnacissima: dubitabat enim
Pollio de eorum animo. & fide erga rempubli. qui uenirent non misit a senatu: concludit autem se cupidissimū pacis &
nindicandæ resp. in libertatem. Postremo dicit quantum cupiat consuetudinem ipsius Cice. quam quanti faciat. ostendit
si aliquando pax fuerit: petre autem Cice. fieri certior an util. us sit futuram quod ueniat in Italiam: an quod remaneat
in prouincia. **C**itum est ad arma. i. ueni ad bella: ut in hac prouincia obsisterem. Antonianis. & omnibus hostibus resp.

Saltus

CNam saltus: ponit causam quare non
scripserit: quia apud Castulonem oppi-
dum hispaniæ silua quedam per quam
necesse erat transire: ita esset referta la-
tronibus: qui intercipient tabellarios
& litteras: ut nemo posset tuto transire
Saltus autem pro silua & loco nemoro-
so ponitur: ubi solent insidiari latrones.
Iuuenta. quotiens tuto custode tenentur.
Et pontina palus & gallinaria pinus.
Nam quod saltus legendum sit. & sit no-
men icarit: qui apud Castulonem latroci-
nabatur: absurdissimum est: quod & uer-
ba textus declarant: quibus ostendit sal-
tum omnem non uno latrone sed multis
latronibus fuisse infectum cum dicit la-
trocinis. & dicit alius etiā in locis dispo-
sitos esse multos latrones. **C**Tenuit im-
pediuit. **C**Frequentioribus: quam sole-
bat. **C**Infestior: periculosior. **C**Tanta
mora est scilicet saltus castulonensis tan-
tum moratur. & detinet nostros tabella-
rios. **C**Dispositi collocati scilicet latro-
nes. **C**Scrutantur: inquirunt. **C**Istic: in
Italia. quia non potuissent perferri mihi
litteræ ex Italia: nisi perlatae essent nauis.
CCupidissime: libentissime. **C**Perinde:
ita quia maiore etiam odio hominum
dignus est quæ eum prosequantur. Videtur
autem significare Balbum questorem suū
pessimo ingenio: qui quantum conici-
mus male dixerat de pollione. **C**Pericu-
lum non est. s. in eo quod ipse de me dicit.

Perinde

CNon acerbum graue. i. nihil est: quod
non uideatur infelix: quod cum illo sim-
gesturus. **C**Natura autem significat Bal-
bum discordiarum amatorem se uero pa-
cis & concordiae cupidum: quod probat
ex ante acta uicta etiam temporibus
Iulii Cæ. & pō. **C**Deheui idolut. **C**Illud
i. cum orta sunt bella iter Cæ. & Pomp.
Utrobique apud Cæ. pom. **C**In ca. Cæ.
CInimici. idest cuiuslibet inimici mei.
CEgo ad Cæ. **C**In extre. i. omnino con-
tempus. **C**Non du. sine dubio certissi-
me. **C**Modo con. i. pauloante cognitum
non autem multoante. **C**Vetustissimorum quos iam diu cognouerat. & expertus erat. **C**Mea sententia iudicio meo.

CIta ea moderatione. **C**Probarit affirmarit me bene fecisse. **C**Iussus sum a Cæ. **C**Ita eo modo ut homines intellige-
re possent me non gaudere. quod imperatum esset mihi. Cuius fa. s. quod licet inuitus: tamen fecissem que. imperasset.
CInuidia inu. odium quo me homines iniustissime prosequantur. quia facerem que mihi imperaret: iniustissimam
autem inuidiam dixit quoniam quod sponte non faceret: non merebatur odium: quod licet non mereretur quia non po-
tuit effugere dicit se nunc intelligere ex eo quod iucundum sit uiuere in libertate ubi nullius imperio cogaris aliquid facere
quod nolis itaque profitemur se fore inimicum ei qui rempubli. opprimere uoluerit quicumque is fuerit. **C**Erudire docere.
CIn potestate enim ut unus sit omnium dominus sicut fuit Cæ. Quicumque is. q. d. nullo excepto etiam si esset mihi
frater. **C**Refugiam uitem. **C**Aut depræcer aut recusem precando ne mihi imponatur sicut equidem merui. nec de-
precor inquit. **C**Post idus. n. i. postquam Cæ. est interfectus. Quod dicit ualde sibi nocuisse quod Lepidus in concio

M. C. Asinio Pollio. S. D.

Inime tibi mirum debet uideri nihil me scripsisse de
repu. posteaquam itum est ad arma. Nam saltus Ca-
stulonensis qui semper tenuit nostros tabellarios: &

si nunc frequentioribus latrocinis infestior factus est: tamen
nequaquam tanta in mora est: quanta qui locis oibus disposi-
ti ab utraq; parte scrutantur tabellarios & retinent. Itaque nisi
naue platae litteræ eent omnino nescire quid istic fieret: nunc
uero nactus occasione posteaquam nauigari ceptum est: cu-
pidissime & quæ creberrime potero scribam ad te: ne mouear
eius sermonibus: quæ tamen nemo est quæ uidere uelit: tamen
nequaquam pinde ac dignus est oderunt homines. piculum non est.

Adeo est. n. inuisus mihi: ut nihil non acerbum putem: quod eoe cum
illo sit. Natura autem mea & studia trahunt me ad pacis & li-
bertatis cupiditatem: Itaque illud initium ciuiliis belli saepe de-
fleui. Quum uero non liceret mihi nullius partis esse: quæ utro-
biq; magnos inimicos habebam: in ea castra fugi: in quibus
plane tutum me ab insidiis inimici sciebam non futurum. copul-
sus eo quo minime uolebam: ne in extremis essem plane pi-
cula non dubitater adii. Casarem uero quod me in tanta fortu-
na modo cognitum uetustissimorum familiarium loco habui: di-
lexi eum summa cum pietate & fide: quæ mea sententia gerere mi-
hi licuit: ita feci ut optimus quisque maxime pbarit: quod iussus
sum eo tpe: atque ita feci ut apperet inuito imperatum esse. Cuius
facti iniustissima inuidia erudire me potuit: quæ iocunda liber-
tas & quæ iam misera subdominatione uita eent. Ita si id agitur ut
rursus in potestate omnia unius sint: quicumque is est ei me profiteor inimi-
cum: Nec piculum est ullum quod pro libertate aut refugiam: aut
deprecer. Sed consules neque senatus consulto neque litteris suis præ-
ceperant mihi quod facerem. Vnas enim post idus mar. demum a

cione dixit suis militibus pollutionem esse in potestate senatus, & scripsit etiam ad multos se consentire cum Antonio. Fuit
 cō. i. nocuit. Quibus interrogatus, q. d. nullis: quia nulli dati essent mihi. cum ille iam divulgasset se consentire cū an.
 C. Comma: us: cibaris datis exercitui meo. C. Illius le. C. Cerera eius prouinciam & uim militum Le. C. Num: an.
 C. Poteram transuolare: tanq̄ uolucris, q. d. non: quia non habeo alas. p̄sidio militibus. C. Illius le. qui dispoſuit milites
 ad seruandas alpis: ne quispiam possit transire. C. Adde. subiungit aliam causam, quare non potuerit declarare senatur
 se & exercitum suum in potestate eius, futurum. C. Huc. i. ad hęc. C. Sexcentis: numerus finitus pro infinito. i. in pluri
 mis locis. Secentis autem non sexcentis

Cōmea
tus

Pasa litteras accepi in quibus hortatur me ut senatui scribam
 me & exercitum in potestate eius futurum quod cum lepidus
 concionaretur: atq; omnibus scriberet se consentire cum An.
 maxime contrarium fuit. nam quibus cōmeatibus inuito il
 lo per illius prouinciam legiones ducerem: aut si cetera tran
 sisset non et alpes poteram transuolare: quae praesidio illius
 tenentur. Adde huc quod perferri litterae nulla conditioe po
 tuerunt. Sexcentis. n. locis excutiuntur: deinde etiam retinen
 tur a lepidus tabellariis. Illud me Corduba pro cōcione dixit
 se ne uocabit in dubium prouinciam me nulli nisi qui a sena
 tu missus uenisset traditurum. Nam de legione trigesima tra
 dita quantas habuerim conciones: quid ego scribam. Qua tra
 dita quanto pro repu. i. firmior futurus fuerim: quis ignorat.
 Hac. n. legione nolī acrius aut pugnatius quā putare esse.
 Quare me eum existima eē qui primum pacis cupidissimus
 sim. Oēs. n. ciues plane studio eē saluos. Deinde qui & me &
 temp. uindicare in libertatem paratus sim. Quod familiarē
 meum tuorum numero habes: opinioe tua mihi gratius ē.
 Inuideo illi tamē: q̄ ambulat & iocatur tecum. Quas res q̄ti
 existimem si unquam licuerit uiuere in ocio experieris. Nul
 lum enim uestigium abs te discessurus sum: Illud uahemēter
 admiror non scripsisse mihi te manendo in prouincia an du
 cendo exercitum in Italia reip. magis satiffacerē possim. Ego
 quidem & si mihi tutius ac minus laboriosum est manere:
 tamē quia uideo tali tempore multo magis legionibus opus
 esse: quā prouinciis: quae praesertim recuperari in nullo nego
 cio possunt constitui: ut nunc est. cum exercitu proficisci. De
 inde ex litteris quas pansa mihi misit cognosces omnia: nam
 earum tibi exemplar misi. vii. calen. aprilis Corduba. Vale.

Asinius Pol. C. S. D.

b Albus quaestor magna numerata pecunia: ma
 gno pondere auri maiore argenti coacto de pu
 blicis exactionibus ne stipendio quidē militibus

legendum est, quia numerales dictioe s
 inter se integrae compositae inuariabiles
 sunt per calus: ut hic iam trecentum to
 tos regnabitur annos: sin uero cum cor
 ruptis componantur uari: ntur ut Virg.
 x. aene. Secentos illi dederat populonia
 mater. Expertos belli iuuenes ast illa tre
 centos & sic ducentos dicimus & bis
 centum quatercentum & quadrigenti.
 & sic de reliquis. C. Excutiuntur: uolen
 ter inquirunt. C. Corduba: in corduba
 quae urbs ē hispaniae baeica: aedificum
 Marcelli hodie duorum Seuecarū. & lu
 canī poetae noie percelebris. C. Pro con
 cione: id est in concione. C. Ne uocabit i
 dubium: id est non dubitabit. C. Prouin
 ciam meam: Hispaniam cui praesum.
 C. Conciones: orationes: quae dicebā me
 nunq̄ cuiq̄ traditur eē. C. Hac legione:
 trigesima. Tradita: alii data. C. Pugna
 tius: bellicosius. C. Actus: aiosius & for
 tius. C. Deinde post cupiditatem pacis.
 Qui. i. eum qui uelim & me & liberta
 tem meam defendere & restituere. C. Fa
 milia rem meam: de quo dicat: non satis
 intelligitur. Queres petes interrogabis.
 Quanti. i. quā faciam. i. ambulare & loca
 ri tecū. C. Si li. ut. no. et. si unq̄ potero in
 tranquillitate uiuere. C. Experieris: re ipsa
 cognosces. C. Nullum uestigium: nulluz
 passum. i. non mouebis pedem sine me.
 C. Magi. i. magis prodesse & praestare of
 ficiū meum. & facere quod illa a me
 extgat. C. Nullo. n. i. nullo labore hoc ē
 sine difficultate. C. Tutus: quia non ita
 exponam me periculis bellorum. C. Et
 minus. i. quia non ibo per hostes. & per
 alpis. C. Legiōibus exercitiis: qui sub
 ueniant reip. C. Ut nunc. i. secundum cō
 ditionem horum temporum. C. Profici
 sci: discedere in Italiam. Pansa: consuli
 ad eum enim scripserat pollio plenus.
 C. Exemplum. i. eas litteras transcrip tas:
 sic enim appellamus exemplum q̄ est ad
 similitudinem alterius: neq; solum facto
 rum. sed et rerum dicimus exēpla: ut puta
 si uelim uendere uinum aut frumentum:
 aut pānum q̄ damus & monstramus pro

Corduba

For
Rapina

Opti
mum

Exēpluz

similitudine illius appellatur exēplum q̄ uulgo appellant monstracionem ut dabo tibi exēplum pāni quem sum uendi
 turus id est monstrabo tibi qualis sit. C. Corduba: subaudi scripta est hęc epistola uel data.

b Albus cōmemorat Pollio Balbi quaestoris sui fugā ex hispania: & rapinas: & quāsdā crudelitates quas exercitū
 in quosdā: deinde & ineptias in ludis: quas iactabat se fecisse exēplo Caesa. postea uero pollio exponit se totum
 arbitrio senatus & po. ro. dicitq; se factuz q̄qd ab his constitutum fuerit: ostenditq; quem exercitum habeat
 & quē admodū cum tux retinuerit aduersus pollicitationes: quas ei faciebat. M. Antonius. Postremo declarat qua mo
 deratione usus sit: in retinendo exercitu: & in cōseruanda prouincia. Quaestor meus. in hac prouincia. C. Numerata sibi

Epistolarum familiarium

Coactus congregato. ut Tytore coge pecus. **De exactiōibus publicis:** id est de exactiōibus quæ fuerant exigenda nomine Populi. Roma. exigere enim est ex debito petere: licet & alia pro loco significet. **Ne stipendio** qui idem militibus reddito: id est defraudatis etiam militibus suo stipendio quia eis non dedit quod debuerat. **Duxit mouit.** **Gades** Gadibus quæ: ut scribit Strabo li. iiii. angusto discreta freta insula distans a turdetania calpe stadia circiter septingenta & quinquaginta. seu ut alii perhibent octingenta. est autem eadem turdetania Hispaniæ regio quæ & hætica. Calpe uero mons est circuitu quidem non admodum magnus altitudine uero ingens & arctus in cuius radicibus sita est urbs calpe uetustum & haud abiectum oppidum. **Bene peculatus.** bene nummatus. pecunia bene munitus. **His rumoribus.** qui ex Italia referuntur de M. Anto. superato. **Referatur.** euertatur. **Ad singulos:** parenthesis est. **Præter furta.** exceptis furtis. quæ fecit in prouincia. Furta dicuntur quæ occulte fiunt. rapinæ que per uitam. **Socios.** amicos Populi. Roma. fœdere nobis coniunctos. **Cæsos uirgis acriter** diuerberatos uirgis publice. quod solet fieri his. qui aliquid sceleris admisissent. **Gloriari.** cum sua gloria iactare quasi potuerit æquari factis uirum maximis. **C. Cæsa.** **Fecit gadibus.** in Hispania. cum in ea fuisset quæstor. **Herennium gal.** i. quod iactabat Balbus se fecisse exemplo Cæsa. nam ultimo die quo ludi finiti sunt donauit Herennium histrionem annulo aureo. & deduxit eum ad sedendum in quartodecimo gradu. quo solebant tantummodo sedere equites Romani. qui quadringenta milia numerum possiderent Cæsa. autem ut scribit Tranquillus edidit spectacula uariis generis: munus gladiatorum: ludos etiam regionatim urbe tota. & quidem per omnium linguarum histriones. quibus ludis Laberius eques ro. mimum suum egit donatusque est quingentis sestertiis & annulo aureo fessum in. xliii. scena per orchestram transit: in quo dicebat balbus se imitatum Cæsa. qui idem fecisset Herennio Gallo histrioni. **Quattuoruiratum:** magistratus erat ita distinctus: quia quattuor uiri ad eum gerendum eligerentur. **Prorogauit prolongauit:** in longius tempus produxit. **Comitia biennii biduo habuit** id est duobus diebus fecit comitia: quæ in duobus annis solebant fieri. **Renunciauit:** pro denunciauit se facere comitia. **Quos est uisum ei** scilicet reducere id est quos ipse suo iudicio putauit reducendos: reduxit. **Non ho. te. c. exules** reduxit. **Sed il. q. d. non** reduxit exules horum temporum: qui parum fontes sunt. sed eos qui per seditionem: aliter aut trucidauerunt senatum: aut expulerunt. **Illa dicit quedam a Balbo** facta que non potest iactare se fecisse ad exemplum Cæsa. quoniam tentauit sollicitare. L. Lentulum proficiscentem proconsulem in Hispaniam. quominus fret. Illa uero ne exemplo quidem Cæ. subaudi fecit. **Posuit.** exposuit. **Prætextam uestem.** **Sollicitanda** de suo itinere. ut de suo itinere reuocaretur. Hanc autem. **Prætextam** posuerat in ludis. quia posset sollicitare ipsum Lentulum ab itinere. **Ageretur** id est cum ludi agerentur. **Depressus** compulsus. **Gratis:** sine mercede. & aliquo munere. **Esse auctore esse** impulsore. **Nolebat** scilicet amplius pugnare. **Immisit** scilicet balbus. **Gallos** equites quos secum habebat. **In populum.** ut ei eriperent Fabium. **Collecti** scilicet a populo. **In eum in balbum.** **Defodit** demisit in foueam. **Uiuum** adhuc uiuentem. ut maiorem sentiret poenam. **Cum quidem** id est quum interea dum combureretur Fabius ipse ambularet circa pyram bene potus & pransus. **Nudis pedibus** sine calcæis. **Tunica** so. ueste recisa. aut more furiosi. aut more sacrificantis. quasi illum immolaret. ut Virg. de Didone. Ipsa mola manibus que piis altaribus iuxta. **Vnum** exuta pedem unctis in ueste recincta. **Testatur** mortura deos. & alibi. Aut ante ora deum pinguis spaciatur ad aras. **Manibus** relictis ad ter. quod apud quosdam habetur inurbantum. litteris mos sit satis familiaris Ianuensis. **Quæritanti** conquerenti lamentanti. uel certe melius legatur quæritanti. nam ut scribit Varro. quæritare dicitur is. qui quæritum fidem clamans implorat. ergo quæritanti fidem populi inuocanti. **Uis. r.** quem non licet tali supplicio afficere. **Respondere** balbus. **Abi nunc** uade nunc & inuoca populi fidem ut te defendat. **Implora** implorare est cum miseratione auxilium petere in rebus malis & aduersis: neque enim

redditus duxit se a Gadibus: & triduum tempestate retentus ad Calpé cal. iuniis traiecit sese in regnū Bogudis plæ: beneque peculatus. His rueribus utrū Gadis referat: an Romæ (Ad singulos) Deni nūcios turpissime cōsilia mutat nodū scio. Sed præter furta & rapinas & uirgis casos socios: hæc quoque fecit ut ipse gloriari solet eadē quæ Ca. Cæ. ludis quos Gadibus fecit. Herennium Gal. histrionem summorum ludorum die annulo aureo donatum in. xiiii. fessum deduxit. Tot enim fecerat ordines equestris loci: quattuoruiratum sibi prorogauit: comitia biennii biduo habuit. hoc est renunciauit quos ei uisum est: exules reduxit non horum temporum: sed illorum quibus a seditionis senatus trucidatus aut pulsus est Sex. Varro proconsule. Illa uero iam ne Cæsaris quidem exemplo: quod ludis prætextam de suo itinere ad. L. Lentulum proconsulem sollicitandum posuit. Et quidem quum argueretur: fleuit memoria rerum gestarum commotus Gladiatoribus autem Fabium quendam militem Pompeianum quia cum depræssus in ludum bis gratis depugnasset auctoriari sese nolebat: & ad populum confugerat. primum gallos equites immisit in populum. Coniecti. n. sunt lapides in eum quum arriperetur Fabius. Deinde abstractum defodit in ludo: & uiuum combussit: Quum quidē pransus nudis pedibus: tunica soluta: manibus ad tergum reiectis inambularet: & illi

Coactus Exigere

Gades

Calpe

Furta Rapinæ

Quattuor uiratum

Gratis

Quæritanti Implorare

recte diceretur: imploro te ad nuptias. ¶ Vero: indignationem quandam indicat. ¶ Bestiis obiecit: & non est legendum
 bestius sicut a quibusdam deprauatur textus. ¶ Circulatore: cicuforaneum: hi enim circulatores dicuntur: qui circa
 fora concionari solent & multis fabellis & adulationibus uictum mendicare. ¶ Hispali: quæ urbs est: ut scribit pomp.
 in bætica hispania: fuit autem auctore Stra. olim in signis. & romana colonia. ¶ Quod deformis erat: quia aliquantu
 lum monstruoso corpore quasi ideo non esset homo. ¶ Huiusmodi: talia quo homines tam crudeliter necarent. ¶ Res
 mihi fu. cum bu. por. i. monstro. i. fuit mihi tollerandum tale monstrum potius q̄ homo: monstrum autem appellat pp
 feritatem. ¶ Plura. s. dicã. ¶ Accersisset: aduocasset inuississet. ¶ Singulis mi. uni cuiq; militi. ¶ Denarios: denarius ge
 nus monetae. Inde dictus: ut uoluit Var.
 quod denis æris ualebat. Quingentos
 quinque centum. nam quinquaginta di
 cimus de quinque decem. Quorum qs
 ulla m. si. quarum rerum ab eo Antonio
 promissari. ¶ Modū mensurā. ¶ Incita
 tissimā. inclinatissimā: ualde metam: &
 stimulatā erga Antonium. ¶ Agere diffi
 cile. ¶ Vtputa: declaratis ē uerbū. ¶ Se
 ditionē: tumultū: quod fuisset: periculo
 sus. si fuissent oēs uno in loco. ¶ Reli
 quas p̄ter uigessimam octauā: de qua dī
 xi. ¶ Destitit cessauit. ¶ Antonius. ¶ Vr
 sit stimulauit. ¶ Protēdebant: denuncia
 bant: intelligebant futura. ¶ Illis ui. si il
 li habuissent uictoriam: est. n. ablatiuis
 casus. ¶ Resp. i. p̄ rep̄. ¶ Credere. s. de
 beus. ¶ Si feci. q̄a tam feci. ¶ In ocio. i.
 pace. ¶ Nusq̄ in nullū locū. significat. n.
 in loco & ad locū. ut alio loco probauit
 mus al. is exemplis. ¶ Legionarium qui
 esset ascriptus alicui legioni. qui esset de
 legionē. ¶ Auxiliarium: ex iis qui in au
 xilium uenerant dicuntur autem & auxi
 liari. & auxiliares. ¶ Quoz in aliquem
 locum. ¶ Nactus inueni deprehendi.
 ¶ Fructum utilitatem remunerationem.
 ¶ Tulisset perceperisset p̄textam: con
 ce diam aliquam dicit. nam erant comoe
 diae que pretextatae siue p̄textatae dice
 bantur: a p̄textata ornamento nobilium
 romanorum. Hora. Et qui p̄textatas. &
 qui docuere togatas. Sunt & alia gene
 ra comœdiarum de quibus non est nūc
 dicendi locus.

Circula
 tor
 Hispali

Denari

maifero quiritanti ciuis romanus natus sum: responderet: abi
 nunc: populi fidem implora: bestiis uero ciues ro. in his circu
 latorem quendam actionum notissimum hominem hispali:
 quia deformis erat obiecit. Cum huiusmodi portento res mi
 hi fuit. Sed de illo plura coram. Nunc quod praestat: quid me
 uelitis facere constituite. Tres legiones firmas habeo: quarū
 unam uigessimam octauam quum ad se initio belli accersisset
 Anton. hac pollicitatione: quo die in castra uenisset denari
 os quingentos singulis militibus daturum: in uictoria uero
 eadem praemia quæ suis legionibus: quorum quis ullam fidē
 aut modum futurum putauit incitatissimam retinui agre me
 hercule: nec retinuissem si uno loco habuissem: utputa quum
 singulae cohortes quandam seditionem fecerint. Reliquas
 quoq; leg. ones non destitit litteris: atq; infinitis pollicitatio
 nibus incitare. Nec uero minus Lepidus urfit me: & suis & An
 to. litteris ut legionem trigessimam mitterem sibi. Itaq; quem
 exercitum neq; uendere ullis praemiis uolui: nec eorum per
 culorum metu quæ uictoribus illis protendebantur diminue
 re: debetis existimare retentum & conseruatum reip. esse atq;
 ita credere quodcūque imperassetis facturum fuisse: si quod
 iussistis feci. Nam & prouincia in ocio & exercitum in mea
 potestate tenui: finibus meae prouinciæ nusquam excessi. Mi
 litem non modo legionarium: sed ne auxiliarium quidē ullū
 misi quoquam. Et si quos equites. decedentes nactus sum sup
 plicio affeci. Quarum rerum fructum satis magnum rep. sal
 ua tulisse me putabo. Sed resp. si me satis uouisset: & maior
 pars senatus: maiores ex me fructus tulisset. Epistolam quā
 Balbo: quum etiā nunc in prouincia esset: scripsi: legēdam
 tibi misi: etiā p̄textam si uoles legere Gallum Cor. fami
 liarem meum poscito. y. idus iunias Cordubæ.

Afinus Pollio. C. S. D.

Vo tardius certior fierem de praeliis apud Mutinā
 q̄ nam factis Lepidus effecit: quod meos tabellari
 os nouem dies retinuit: Tamen si tantam cala
 mitatem reipu. q̄ tardissime audire optādum est.
 Sed illis qui prodesse nihil possunt: nequeo mederi. Atque
 utinam eodem senatusconsul. quo Plancum & Lepidum in

Vo tardius. De. M. Anto. apud
 q̄ Mutinā ab Octauiano Cæ. &
 consulibus supato interfectis ta
 men in plio ipsis cōsulis pollio se tar
 dius itellexisse scribit pp Lepidum q̄ ta
 bellarios ex Italia uenientes nouē dies
 retinuit. Dicit autem q̄ audierit de illo
 conflictu. ob q̄ cum decreuisset ad lepi
 dum uenire. dicit se a proposito reuoca
 tum ne obtrebatores sui in aliam partē
 eius consilium acciperent. ostendit autē
 acerbissima multa de reip. calamitate
 ad se delata esse quibus dicit ab oibus
 q̄ possunt succurrendū esse. ¶ Quo. i. ut.
 ¶ Meos tabellarios. qui ex italia uenie
 bant. ¶ Quam tardissime. q̄ enim tristis
 sima semper optare debemus. ut tardissi
 me nuncientur. & q̄ diutissime possunt
 differant. ¶ Eodē senatusconsul. nam

Nusquam
 Auxilia
 rii
 Auxilia
 res

Prætex
 tam

Epistolarum familiarium

per senatū consultum Lepidus & planus qui erant in gallia: iussi sunt in italiam uenire: ut succurrerent Bruto obfesso.
¶ **Vulnus**. i. cladem: est autem translatio sumpta a corpore. ¶ **Quo uulnere**. ¶ **In pñtia**. i. hoc tempore. & ē recte dictū male enim quidam dicunt in presentiarum. ¶ **Cæsaris peritum**: id est ex iis qui fuerant cæsariani: significat autem quosdam ex iis: qui fuerant Pompeiani gauisos fuisse clade romanorum: qui perierant apud Mutinam: quoniam fuerant uel duces uel milites Cæsariani. ¶ **Vastitatem destructionem calamitatem**. ¶ **Robur**. i. militum. i. robustissimi milites. ¶ **Soboles successio** dicta est autem a subolescendo. i. crescendo. ¶ **Si quidem pro si**. ¶ **Vsui utilitati**. ¶ **Cunctationem**

Quo
Soboles
Cunctatio

¶ **Detecissem amouissem**. ¶ **Scribenti**: Lepido. ¶ **Eiusmodi tales & similes concionibus**. i. tales quales fuerunt conciones. & orationes: quas dicitur habuisse.

¶ **Narbonæ**: quæ urbs est galliæ: quæ aliquando brachata gallia appellata ē nunc a ciuitate Narbonæ narbonensis dicitur. ¶ **Cōmeatus cibaria uictus**. Per eius. p. per galliam narbonensem. ¶ **Incepta**: ut ad Plan. uenissim. ¶ **Prelium**: Mutinense. ¶ **Pium reipub. officiosum & patriæ & debitum**. ¶ **In con. par. f. at** que ergo fecissem. i. dicerent me fecisse contra tempu.

¶ **Binos duos** notandum autem iunctum cum nomine etiam singulari declinato. ¶ **In duas** ut si una capta aut detēta fuissent: saltem altera ad uos ueniret cum tabellario. ¶ **Quoniam modo**. an manendo in prouincia: an ueniendo in italiam an alio modo. ¶ **Ut in eo. r. i.** sicut computo in eo autem uerbū est: legendum est. n. sic: sed ut rationem in eo: quo die &c.

¶ **Profecte fu. discesserunt**. ¶ **Remotus ab omni. f. nihil omni** no suspicans de ciuili tumultu futuro in Lusitania est autem lusitania pars hispaniæ diuiditur enim Hispania in Bæticā siue Turdetantam Taraconensem & Lusitantiā auctor Pomponius. ¶ **In hybernīs**. i. ut hyemarent: sunt enim hyberna loca ubi milites tempore hyemis esse solent dicuntur tamen etiam abusuue ubicunque solent esse milites oclī & qētus gratia. ¶ **Uterque. f. consul. i. hyrtius & pansa**. ¶ **Componeretur finiretur**.

¶ **Nihil. n. f. d. e. i.** omnia prudentissime & eo consilio quo summus dux gerere debet. ¶ **Gallia Le. f. narbonēsi** cui præerat lepidus. ¶ **Concisum. comminutuz** ex magna parte trucidatum. ¶ **Hyrcino prelio. i. prelīo** quod Hyrtius fecit: qui erat collega pāsæ. ¶ **L. Fabatum. C. Peduceum &c.** hæc omnia sunt nomina ducentorum. qui erant in castris consulum aduersus Antonium. ¶ **Omnes Antonii. f. legiones**. ¶ **Peraqz. i. equaliter** sicut & quartam legionem nostram. ¶ **A quinta legione Antonii**. ¶ **Dicit subaudi nunciatur**. Quod dii prohibeant quod dii auertantur ita non fit: est autem parenthēsis Antonium scilicet nunciabatur. ¶ **Turpiter cum magno dedecore suo**. ¶ **Pupilli Bagien** nomen proprium ducis cuiusdam. ¶ **Bene ualde**. ¶ **Ventidium**: de quo diximus supra qui fuerat ante milito.

Lusitāna
Hyberna

Concisuz

Peraque

Italiam accersitis me quoq; iussissetis uenire profectio nō accepisset respu. hoc uulnus: quo si qui letantur in presentia: quæ uidentur & duces & ueterani milites Cæsaris partium interissem: tamen postmodo necesse est doleant: quum uastitatem italiæ respexerint: nam & robur & soboles militum interit si quidem quæ nanciantur ulla ex parte uera sunt. Neque ego non uidebam: quanto usui reip. essem futurus: si ad Lepidum uenissem: omnem enim cunctationem eius discussissem: præsertim adiutore Planco. Sed scribenti ad me eiusmodi litteras quas leges & concionibus: uidelicet quas Narbonæ habuisse dicitur simul præliarere necesse erat si uellem cōmeatus per prouinciā eius iter faciens habere. Præterea uerbarum si antequam ego incepta perficerem: prælium confectum esset pium meum consilium raperent in contrariā partem obtrectatores mei propter amicitiam quæ mihi cū Ant. non maior tamen quā Planco fuit. Itaq; a gadibus mense aprilis binos tabellarios in duas naues imposui: & tibi & consilibus & octauiano scripsi: ut me faceretis certiores quoniam modo plurimum possem pdesse reip. Sed ut rationem in eo: quo die prælium Pansa commisit: eodem a gadibus naues profecte sunt. Nulla. n. post hyemem fuit ante eam diem nauigatio: & hercule longe remotus ab omni suspitione futuri ciuilis tumultus: penitus in lusitania legiones in hybernīs collocaram. Itaq; porro festinauit uterq; confligere tanquam nihil peius timerent quā ne sine maximo reip. detrimento bellum componeretur. Sed si properandum fuit nihil non summi ducis consilio gessisse Hyrtium uideo: nam hæc mihi scribuntur ex gallia Lepidi: & nunciantur Pansæ exercitum concisum esse. Pansam ex uulneribus mortuum: eo de prælio martiam legionem in erissem & L. Fabatum & C. Peduceum & D. Carfulenum. Hyrciano autem prælio & quartam legionem & omnes peraq; Antonii eē casas. Item Hyrtii quartam quum castra quoq; Antonii cepisset: a quinta legione concisam eē. Ibi Hyrtium quoq; perissem: & pontium Aquilam: dici et Octauianum cecidisse. Que si (quod dii prohibeant) uera sunt: non me licet dolo doleo Anto. turpiter mutinæ obfessionem reliquisse: se d hère equitum legiones sub signis armatas tres & pupilli Bagieni unam inermes bene multos. Vētidium

¶ **St. nihil spei sit in Lepido**: ut secum coniungatur: sicut tentauerat: & tandem ut supra uidimus: effectum

est. ¶ Descensurum ad extrema. id est experturum omnia pericula. ¶ Seruitia id est seruos. ¶ Parmam urbem. ¶ Direptam depopulatam. ¶ Occupasse inuasisse: & in potestatem suam redegisse. ¶ Cessandum morandum. ¶ Non frequentis non integras: non plenas. ¶ Qui supersint post prælium Mutinense. ¶ Confluant undique concurrant. ¶ In delectu quem decreuerant facere per Italiam dicitur autem delectus militum collectio ex uariis locis a deligendo quod ex quo libet oppido aliquot deligantur. ¶ Spacium moram. ¶ Confirmandi se colligendi uires suas quod fortasse faciet interea dum fiet delectus. ¶ Tempus opportunitas erat. n. aestas. ¶ Proximis quas mos scribã post has deesse ad succurrendum. ¶ Superesse supersitis esse quia si ipsa interierit & ego uolo una interire. ¶ Infesto difficili periculoso propter hostes & latrones qui retinent tabellarios. ¶ Aut ultra etiam id est: etiam post quadraginta dies intelligam quæ istic facta sunt quæ multo citius debere; intelligere si iter non esset ita longum & infestum.

quoque se cum legione septima: octaua: nona coniunxisse. Si nihil in Lepido spei sit: descensurum ad extrema: & non modo nationes: sed et seruitia concitaturum. Parmam direptam. L. Antonium alpes occupasse. Quæ si uera sunt nemini uirum cessandum est nec expectandum est quid decernat senatus. Res. n. cogit huic tanto incendio succurrere omnes qui aut imperium: aut nomen denique populi romani saluum uolunt esse. Brutum. n. xviij. cohortes & duas non frequentes tyronum legiones quas conscripserat Antonius hinc audio: neque tamen dubito quin omnes qui supersint de Hircii exercitu confluant ad eum. Nam in delectu non multum spei puto esse: præsertim cum nihil sit periculosius quam spacium confirmandi sese Antonio dari: anni autem tempus libertatem maiorem mihi dat: propterea quia frumenta aut in agris aut in uillis sunt: Itaque proximis litteris consilium meum expedietur: Nam neque deesse neque superesse reipublice, uolo. Maxime tamen doleo: a leo & longo & infesto itinere ad me ueniri: ut die quadagesima post aut ultra et quæ facta sunt omnia nunciatur.

Lepidus Impera. & Pon. maximus. M. C. S. D.

Suales bene est ego ualeo. Quum audissem Antonium cum suis copiis præmissis Lucio Antonio cum parte equitatus in prouinciam meam uenire: cum exercitu meo a confluente Rhodano castra moui: ac contra eos uenire institui. Itaque continuis itineribus ad forum Vocotium ueni: & ultra castra ad flumen Argenteum contra Antonianos feci. Publius Ventidius suas legiones tris coniunxit cum eo & ultra me castra posuit. Habebat antea legionem secundam. & ex reliquis legionibus magnam multitudinem: sed inermium equitatum habebat magnum: Nam omnis ex prælio intereger discessit ita ut sint amplius equitum. xxx. milia. Itaque ad me complures milites & equites ab eo transferunt: & indies singulos eius copiarum minuuntur. Syllanus & Culleo ab eo discesserunt. nos & si grauiter ab his læsi eramus: quæ contra nostram uoluntatem ad Antonium ierant: tamen nostræ humanitatis & necessitudinis causa eorum salutis rationem habuimus. Nec tam eorum opera utimur: neque in castris habemus: neque ulli negotio præfecimus: quod ad bellum attinet nec hoc senatui nec reipublice deerimus: quæ postea egerimus faciam te certiore. Et si omni tempore summa studia officia mutuo inter nos certatim constanter pro nostra inter nos familiaritate: & proinde diligenter ab utroque conseruata sunt: tamen non dubito in tanto & tam repentini

Epist. Tul.

¶ Parmam urbem. ¶ Direptam depopulatam. ¶ Occupasse inuasisse: & in potestatem suam redegisse. ¶ Cessandum morandum. ¶ Non frequentis non integras: non plenas. ¶ Qui supersint post prælium Mutinense. ¶ Confluant undique concurrant. ¶ In delectu quem decreuerant facere per Italiam dicitur autem delectus militum collectio ex uariis locis a deligendo quod ex quo libet oppido aliquot deligantur. ¶ Spacium moram. ¶ Confirmandi se colligendi uires suas quod fortasse faciet interea dum fiet delectus. ¶ Tempus opportunitas erat. n. aestas. ¶ Proximis quas mos scribã post has deesse ad succurrendum. ¶ Superesse supersitis esse quia si ipsa interierit & ego uolo una interire. ¶ Infesto difficili periculoso propter hostes & latrones qui retinent tabellarios. ¶ Aut ultra etiam id est: etiam post quadraginta dies intelligam quæ istic facta sunt quæ multo citius debere; intelligere si iter non esset ita longum & infestum.

¶ Vm audissem. quia An. apud Mutinam superatus in transalpinam galliam se conuerterat spe coniugendi secum Lepidus hac epistola docet Cice. qui egerit in aduentum Antoni: & ubi aduersus eum castra fecerit: & quantum & qualem exercitum habeat Antonio. a quo dicit ad se fugisse: & multos milites & duos duces Cyllanam & Colconem quibus tamen dicit se non fidere: licet eos recepit pollicetur deinde se non defuturum reip. Et quoniam quidam suspicati fuerant de eius leuitate quod eum coniuicturus se cum Antonio. idque romæ fuerat diuulgatum: cum Cice. cum defensionem contra obtrectatores. Lepidus admonitus a suis procuratoribus quod a Cice. fuisset defensus: ostendit eius beneficta sibi gratissima fuisse: & in se defendendo & incredendo moderate. qui eo dicerentur pollicetur autem se non minora præstaturum: quam adhuc fecerit. Itaque rogat ut pergat eum tuetur. L. Anto. fratre suo. ¶ Prouinciam meam galliam narbonensem. ¶ Ab con. rho. confluentes fluuij dicuntur ubi alij fluminibus admiscetur: uel a confluente rhodano pro a fluuio rhodani. ¶ Ad. fl. ar. argenteus fluuius est non longe a foro Vocotio de quo oppido supra diximus in epistolis plancti figurate autem dixit argenteum flumen sicut Hora. Aut flumen rhenum an pluuijs describitur arcus & Idem. iiii. carminum testis metaurus flumen. ¶ Integer sine diminutione. ¶ Ab iis. syllano & culleone. ¶ Celi offensi iniuria affecti quia a nobis ad ipsum antea transferam. ¶ Necessitudinis que mihi cum eis fuerit. ¶ Rationem sc. e. h. i. uoluimus prouidere: ut essent salui recipiendo ipsos. ¶ Neque. h. in ca. neque tenemus ipsos in castris: quia non fidimus eis. ¶ Præfecimus propositi

Delectus militum

Confluentes fl. Argenteus flu.

Z

Epistolarum Familiarium

mus. **C**ertatim studiose. **C**Falsis ru. falsa fama: falsis nunciis. **C**Mouerent turbarent. **C**Moderate neque cum cuncti
 perturbatione: neque cum omni securitate. **C**Temere inconsiderate: sine ratione. **C**Procuratoribus meis ab iis qui Ro
 mae gerunt negotia mea. **C**Illa su. i. superiorum & preteritorum temporum. **C**Ab tua no. sponte tua: nemine te rogan
 te. **C**Fixa immobilia. **C**Spectata cognita. probata: notanda est constructio: uitam & studium spectata: quia ut alibi di
 ximus: diuersorum generum dictionibus congrue per neutrum adiectiuum responderet. **C**Paria a qualia similia. **C**Am
 pliora eo pro eis: est autem ornatus dicendi modus sic habes triginta annos: aut eo amplius. **C**Expectes speres.

CReliquo futuro. **C**Tua auctoritate:
 qua plurimum polles. **C**Tuo merito:
 quia in me multa contulisti. **C**Ex ponte
 argenteo: id est ex ponte qui est super flu
 men argenteum: nam eodem nomine &
 pons & flumen uocabantur.

I uales. Cum Mar. Antonius post
 Mutinense praelium: ut supra dixi
 mus: in Galliam fugisset: ut secuz
 iungeret Lepidum: potuissetque Lepi
 dus eum omnino conterere. hac epistola
 excusat se: quod non pugnauerit contra
 Marcum Antonium quia exercitus suus
 cogit eum consulere incolumitati & sa
 luti tot ciuium romanorum: & uoluerit
 potius pacem componi quam pugnam
 fieri contra ciues. **C**Ita petit ut non exi
 stimetur se pacificatum cum Antonio &
 antonianis magis perfidia & scelere ali
 quo: quam misericordia: quod non puta
 rit in suos salutandum esse. **C**Testor te
 stes adduco: alias iuro. **C**Quo quali.
CAntiquus. cartus. **C**Probassem. osten
 dissem. **C**Fortuna casus quidam potius
 quam uoluntas. **C**Extorsisset: per uim
 eripuisset. **C**Proprium co. cogitationes
 meas: & eam que decreueram facere.

CNam exer. dicit quemadmodum exer
 citus suus dixit se nolle pugnare aduer
 sus ciues suos. sed malle pacem quam
 bellum: sic supra dixit accidisse Plancus
 in epistola quae incipit puderet sic enim
 inquit. **C**Accessit eo ut milites eius cum
 Lepidus concionaretur improbi per se:
 corrupti etiam per eos: qui praesunt cani
 dios rufrenosque & caeteros: quos cum
 opus erit: scietis: conclamarint uiri boni
 pacem se uelle: neque esse cum ullis pu
 gnaturos duobus tam consulibus singu
 laribus oculis tot ciuibus pro patria
 amissis &c. confert igitur nunc Lepidus
 culpam suae coniunctionis cum Antonio
 in exercitum suum. **C**Consuetudinem
 scilicet quia consuevit conseruare ciues:
 non autem perdere. **C**Seditione facta
 inter nos duces id est cum nos discordare
 mus. & ciuilem seditionem fecissemus.

CCogit. s. c. i. coegit me defendere salu
 tem & incolumitatem tot: ciuium ro.

CIn qua re. orat senatus: & ut ipse priua
 tas offensiones omittat reipu. causa. signi
 ficat autem latenter quosdam esse: qui
 non propter rempu. sed propter odium
 quorundam gauderent hoc bello. **C**Mi
 sericordiam clementiam & benignitatem animi nostri: & exercitus mei. **C**Loco. s. i. pro perfidia. i. ne quod misericordia
 fecimus appelleris perditionem & scelus.

no metu reipublicae: quin nonnulla de me falsis rumoribus a
 meis obtrectatoribus me indigna ad te delata sint: quae tuum
 animum magnopere mouerent pro tuo amore in reipub. Ea
 te moderate accepisse neque temere credendum iudicasse a me
 is procuratoribus certior sum factus: quae ut mihi debet gra
 tissima sunt. Memini. n. & illa superiora quae abs tua uolun
 tate profecta sunt: ad meam dignitatem augendam & ornan
 dam: quae perpetuo animo meo fixa manebunt. Abs te mihi Ci
 ce. magnopere peto: si meam uitam & studium diligentissime
 superioribus temporibus in rep. administranda quae Lepido
 digna sunt perspecta habes: ut paria aut eo ampliora reliquo
 tempore expectes. Et pro inde tua auctoritate metuendum
 existimes: quo plura tibi tuo merito debeo. **Vale.**

Duodecimo calen. Iunias ex castris ex Ponte Argenteo.
 M. Lepidus Sena. Po. Plabiq; Ro. S. D.

Eos hominesque testor patres conscripti: quae mente &
 quo animo semper in rempu. fuerim & quae nihil an
 tiquius communi salute ac libertate iudicarem quod
 uobis breui probassem: nisi mihi proprium fortuna consiliu
 extorsisset. Nam exercitus cunctus consuetudinem suam in
 ciuibus conseruandis: communiq; pace seditione facta retin
 nuit: meque tantae multitudinis ciuium Romanorum salutis
 atq; incolumitatis causam suscipere: ut uere dicam coegit. In
 qua re ego Patres conscripti oro atq; obsecro: ut priuatis of
 fensionibus omissis summæ reipu. consulatis: ne ue miser
 cordiam nostram exercitusque nostri in ciuili dissensione scele
 ris loco ponatis. Quod si salutis omnium ac dignitatis ra
 tionem habueritis melius & uobis & reipu. consulatis. Datum
 quarto cal. Apri. a Ponte Argenteo. **Valete.**

Epistolarum familiarium. Liber. XI. incipit.

Decius Bru. M. Bruto suo & Cassio. Salu. Di.

Vo i statu interfecto. C. Iulio Casare i senatu a Casca Bru. & Cassio & ceteris cōsultat. M. An. ut Plutarchu auctor ē: magistrat⁹ insignia deq⁹ esuit. erat. n. cōsul & mutata ueste se occultauit. deide ut audiuit illos nem in nocere. sed globo facto i capitolū se recepisse egressus e latebris que cōfugerat hūi suū ad eos misit. capito lū. ut eū p⁹ obside tenerēt. & e capitolio descēderēt quo. acto ipse. C. Cassiū i corna apud se eo die hūit. Lepid⁹ uero bru tū. Postridie frequētī senatu retrulit de obliuōe discordiarū. deq⁹ puiciis diuidūdis cui qdē summo studio assensus est. mox uero p⁹icipat⁹ cupiditas ab hac suā illū detecit. Nā cū Casarē ut mos erat i funete p⁹ rostris laudaret aiaduertēs

multitudinē oratione sua mirabiliter du ctā. admiscuit laudib⁹ cōmiserationē. sū mulosq⁹ aiōz & i porādo uestē Casaris explicuit sanguie fœdatā & multis in lo cis gladiis casā & lamat. & q⁹ ea patraf lent ipios scelestosq⁹ uocās. qd⁹ Cæ. san ctū re ipsa & colēdū turz iteremissent: tā tū furorē mltitudini iniect. ut corp⁹ cæ. i foro cremaret subsellis mēsisq⁹ undiq⁹ ad Pyrā raptis. & accēsisq⁹ facib⁹ ad oc cisoz domos pcurrerūt. qbus reb⁹ Bru tus ceteriq⁹ ex urbe migrarūt. ad quos abūtes. D. Bru. scri. se ex Hyrtio itellexit se. M. An. pessima mēte eē i oēs. q⁹ coniu rassent in cadē Cæ. neq⁹ eos tuto Rōæ eē posse. q⁹ An. & militū & plæbis aiōs oratōe sua uāhemēter cōcitasset. ut scri. Appia. Deide dicit qd⁹ in his difficultati b⁹ rētauerit. oñdit se nō i peraturz eas q⁹ petiuit. Itaq⁹ suadet discēdēdū ex italia. q⁹ uidet futurz ut hostes iudicētur & di cit i qbus maxie spē aliquis hēre possit.

Vo i statu sumus cognoscite. heri uesperī apud me Hyrtius fuit: qua mēte eēt Ant. dem. ostraui: pessima scilicet & infidelissima. Nā se neq⁹ mihi puinciā aiebat dar⁹ posse: neq⁹ arbitrarī tuto i urbe eē queq⁹ nrm: adeo eē militū cōcitos aiōs & plæbis. Quorū utrūq⁹ eē falsum puto uos aiaduertere: atq⁹ illud eē uerū qd⁹ Hyrtius demon strabat timē cū: ne si mediocre auxiliū dignitatis nræ habuissēmus: nullæ partes his in rēp. relinquerent. Cū his angustiis uersarē: placitū ē mihi: ut postularē legationē liberā mihi reliquisq⁹ nrīs: ut aliqua cā pficiscēdi honesta q̄reret. Hæc se ipetraturū poll. citus ē: nec tamē ipetraturū cōfido. Tanta ē hoīum insolētia & nrī insectatio. ac si dederint qd⁹ petimus: tamē paulopost sit futurū puto ut hostes iudicētur: aut aqua & igni nobis iterdicatur. Quid ergo ē inqs tui cōsiliū dandus ē locus. Fortūæ cedēdū. ex Italia migrādū rhodū: aut aliquo terrarū arbitror. Si melior casus fuerit: reuertemur romam: si mediocris: in exilio uiuemus: si pessimus ad nouissima auxilia descēdemus. Succurret fortasse hoc loco alicui ur̄m: Cur

Quo i sta. i qua cōditōe. q. d. pessima. Cognoscite itelligite. Vespi dūs est aduerbialiter positus. Apud me domi meæ. Demonstrat exsoluit. Qua mē. in nos. Pessima culpa nocendi nobis. Infidelissima. q⁹ primū pmiserat se actuz de cōi cōcordia & pace. & tr̄ postea irritauit populū. Puinciā gal liā celticā Italiae finitimā. Nostri pcul oz Cæ. aut q⁹ in eius cadē cōsensimus. Tuto sine piculo. Adeo tātū. Cō citatos cōmotos in nos. Utrūq⁹. s. & qd⁹ nō possit mihi dare puinciā qd⁹ nō ai militum & plæbis sint cōcitati contra nos. Aiaduer. itelligere. Ilud. e. u. lubaudi puto nos aiaduertere. Demō strabat apte dicebat. Eū An. Time re. i. puto uos itelligere id eē uerz qd⁹ dicebat Hyrti⁹ qd⁹. M. An. timet. ne si nos retineam⁹ mediocre auxiliū nostræ dī gnitatis ipse & alii q⁹ cū tuēt nullas ptes hēant i rep. Nulla pa. q⁹ oēs nobiscū starent & tenerent a nostra. His casar ianis. Angustis molestis difficultatib⁹. Uersarē essem. Legationē missionē

in puinciā. i. ut libere mitteret i puiciā. Reliqs nostris. ut Trebonio i asiā. q̄ circa Ionā ē. Tullio Cimbro i Bithiniā &c. Proficiscēdi discēdēdi. Honesta. ne uideremur fugere. Pollicit⁹ ē p̄misit. s. Antoni⁹. Insolētia temeritas su pbia. Insectatio. Nostri. i. nostrū. i. tātū psequunt nos. Quod pe. s. liberam legationē. Hostes po. ro. Aqua & igni. i. mittamur i exilium. ubi ēt aqua & igni phibeamur. & ut supra alto loco dixim⁹ dieit iterdico tibi aqua & ignē sed iterdico te aqua & igni meli⁹. Quid er. interrogatio. Inqs p̄ inqs. Dād⁹ lo. abetū dū ē. Cedēdū. s. nō repu gnādū ip̄si fortūæ tractū aut a militib⁹. q⁹ cedere dnr cū nō repugnat. Migrādū discēdēdū. Rhodū. urbē I yetae sitā in pmōtorio orientali. de qua diectū l. iiii. in epistola. ad Marcel. Aliquo ter. i. in aliquas terras. ē ar terraz additio sicut nusquā gentiū. ubiq⁹ locoz. Melior. quā nūc est. Casus fortuna. Si me. s. casus. i. nō ualde malus. Nouissima ultima. i. nihil relinquemus intentatum. Succurreret occurreret in mēre ueniet. Alicui ue. uel tibi Bruto. uel Cassio. Tēpus nō. ultimū. i. ut tātū differam⁹ descēdere ad auxilia nouissima. Molliamur facinus aggrediamur. Quia hæc

Interdico

Epistolarum Familiarium

est rō quare expectetur nouissimum tps potius q̄ aliqd̄ i p̄ntia agat: q̄a dicit: q̄ nō hēt q̄bus possit fidere p̄ter Sextum Pōpeiū Pōpeiū filiū: q̄ erat i hispania: & Bassum Caeliū: q̄ erat i Syria. ¶ Firmiores. sc̄. constantiores i tuēda rep. & seruanda cōiunctione nostra. ¶ Tpe. i. i tpe & opportune. ¶ Vbi posteaq̄. ¶ Quid ualeat: qd̄ possint. ¶ Recipere spondere mea fide p̄mittere. ¶ Ut faciā ut recipiā p̄ te & Cassio. ¶ Esse Romae publico p̄sidio. i. morari Romae cum aliquib⁹ nobis a rep. cōcessis. q̄ sint ad tutelā & custodiā nostrā. ¶ Quod ut simus Rōae publico p̄sidio. ¶ Illos Antonū & alios Caesarianos. ¶ Inuidiā dolorē. ¶ Facimus his Caesarianis si erimus Ro. publico p̄sidio: tū licet ēt nō sint cōcessuri.

¶ Nihil nō postulādū. i. oē postulandū putauit: quod esset honestum & iustum.

E tua fide: concitatis a. M. Ant. d animis militum & p̄sibus: ut supra dictum est contra interfectores Ca. Brutus & cas. ex urbe cesserunt ut cederent irā: hac igitur epistola blandiuntur. M. Anto. & ostendunt se magnā in eo & sp̄e & fiduciā habere: cūq̄ orāt ut reddat eos certiores: an tuto Rōae eē possint & excusant factū dicentes: se tantum spectasse publicam utilitatem: & si gnificauit se dubitare quare illi milites & ueterani cōgregati sint Romae. ¶ Conscriptissimus. i. simul ambo scripsissem⁹ de cōt. consensu. ¶ Istum aiū talem autem ut nos ames: & sis nobis fidelis.

¶ Cōuenisse iam cōgregatam esse usq̄ ad hunc diem. ¶ Simus nostri dissimiles. i. faciemus contra naturā nostrā non erimus quales existimamur: & esse debemus.

¶ Ipsi. nos. ¶ In tua p̄tate ut dictū est i argumēto p̄cedētis epistolae. ¶ Adducti persuasi morti. ¶ Necessarios prop̄ quos quos cā tutelae nostrae congregaueram⁹.

¶ Edicto mādato publice facto. ¶ Litteris tuis q̄bus nos hortabaris ut id faceremus uel litteris nostris quibus ad eos scripsissemus ut discederēt. ¶ Quos. ha. p̄t. tui cō. i. meremur ut nobiscū cōteer ea q̄ agere deliberes. ¶ In ea re in salute nostra: in cōstōne reip. ¶ Fore tu. futurōs sine periculo. ¶ Frequētia multitudi. ¶ Quos ueteranos. ¶ Reponēda re

fienda iustaurāda. ¶ Ara q̄ facta fuerat in honorē Ca. & primū detecta: q̄ nunc dicitur itellexisse ueteranos uelle. ¶ Vix q̄ ut. pos. cre. i. uix cuiq̄ est credibile. q̄ tu uelis eā aram repōi: q̄a sc̄iūt te curare honorē reipublicae contra quē eēt si ara Caesaris tyrānti poneret. ¶ Te probare: tibi placere. ¶ Qui nos saluos & ho. uel. i. q̄ salutem & honorem nostrum cupiat. ¶ Nihil aliud a libertate. i. dēst nihil aliud quam libertatem nō nostram sed oīum. Honesta autem est elocutio: quae rō nihil aliud ab honore dēst nihil aliud q̄ honorem. ¶ Ab initio cum ceptimus cōsiliū de interficiēdo Caesare. ¶ Quod sc̄ilicet fallere. ¶ Abest alienum est remotum est. ¶ Tibi enim cui enim plurim⁹ credimus ab eo facile decipi possumus.

¶ De nobis propter nos. ¶ Explorata: cognita. ¶ Impelli cōmoueri incitari. ¶ Contra nos. ¶ Ab alio quoli. i. quouis alio ut puta Caesariano. ¶ Retineri p̄hiberi: ne nobis uim inferant. ¶ Leue uanum. ¶ Nugatorii ridiculū fabulosum.

¶ Denunciatū ut cōuenirēt ad urbē. Fingebant enim qdā Caesariani militibus ueteranis denunciatū esse ab Antonio: ut

nouissimū tps expectamus potiusq̄ nō aliqd̄ moliamur: quia ubi cōsistamus nō hēmus p̄ter Sextū Pōpeiū & Bassum Caeliū qui mihi uidētur hoc nūcio de Caesar allato firmiores futuri. satis tpe ad eos accedēus: ubi quid ualeat scierimus. Pro Cassio & te: si qd̄ uelit is me recipere recipiam. Postulat. n. hoc Hyrtius ut faciā. Rogo uos q̄primū mihi rescribatis: nā nō dubito: q̄n de his rebus ate horā quartā Hyrtius me certiorē sit factur⁹ quē in locū cōuenirē possimus. quo me uelit is uenirē rescribite. post nouissimū Hyrtiū sermonē placitū ē mihi postulare: ut liceret nobis eē Romae publico p̄sidio: qd̄ illos nobis nō cōcessuros puto. Magnā. n. inuidiā his faciemus: nihil tamē nō postulandū putauit: quod aequum eē statuerem.

M. Brutus & Cassius Praetores. S. D. Antonio cōs.

E tua fide & beniuolentiā in nos: nisi persuasum esset nobis non scripsissemus hac tibi: quae profecto quando istum animum hēs in optimam partem accipies.

Scribitur nobis magnam ueteranorum multitudinē Romā conuenisse iam: & ad cal. Iunias futurā multo maiorē: de te si dubitemus aut uereamur simus nostri dissimiles. Sed certe quum ipsi in tua potestate fuerimus: tuoq̄ adducti consilio dimiserimus ex municipiis nostros necessarios: Neq̄ solo edicto: sed etiam litteris id fecerimus Digni sumus quos

habeas tui cōsiliū participes in ea praesertim re quae ad nos pertinet. Quare petimus ate facias nos certiores tuae uoluntatis in nos putes ne nos tutos fore in tanta frequentia militū ueteranorum: quos etiam de reponēda ara cogitare audimus quod uelle te p̄bare uix quisq̄ credere posse uir qui nos saluos & honestos uelit. nos ab initio spectasse oīū: nec quicquā aliud a libertate cōmuni quae fuisse exitus declarat. Fallere nemo nos potest nisi tu: quod certe abest a uirtute tua & fide.

sed alius nō facultatem hēt decipiēdi nos. Tibi. n. uni credimus & credituri sumus: maximo timore de nobis afficiuntur amici nr̄i: quibus & si tua fides explorata ē: tamē illud i mētē uenit: multitudinē ueteranorum impelli ab alio quolibet q̄ a te retineri posse. Rescribas nobis ad omnia rogamus. Nā illud ualde leue est ac nugatorium ea re denunciatum eē uete

rum. ¶ Tibi enim cui enim plurim⁹ credimus ab eo facile decipi possumus.

¶ De nobis propter nos. ¶ Explorata: cognita. ¶ Impelli cōmoueri incitari. ¶ Contra nos. ¶ Ab alio quoli. i. quouis alio ut puta Caesariano. ¶ Retineri p̄hiberi: ne nobis uim inferant. ¶ Leue uanum. ¶ Nugatorii ridiculū fabulosum.

¶ Denunciatū ut cōuenirēt ad urbē. Fingebant enim qdā Caesariani militibus ueteranis denunciatū esse ab Antonio: ut

rum. ¶ Tibi enim cui enim plurim⁹ credimus ab eo facile decipi possumus.

¶ De nobis propter nos. ¶ Explorata: cognita. ¶ Impelli cōmoueri incitari. ¶ Contra nos. ¶ Ab alio quoli. i. quouis alio ut puta Caesariano. ¶ Retineri p̄hiberi: ne nobis uim inferant. ¶ Leue uanum. ¶ Nugatorii ridiculū fabulosum.

¶ Denunciatū ut cōuenirēt ad urbē. Fingebant enim qdā Caesariani militibus ueteranis denunciatū esse ab Antonio: ut

conuenirent Romā: quoniam ipse laturus esset de p̄miis eorū: cū te uera eos congregasset aduersus interfectores Cæ. qđ nō se intelligere significat Bru. & Cassius. ¶ Quieturos: nullū impedimētū facturos. ¶ Videri cuiq̄: existimari a quoq̄. ¶ Nimiū cu. ut. i. nimis curare uitā nostrā: qua malū nostrū est futurū cum pernicie & confusione omnium rerum.

¶ Literas tuas. Cum Bru. & Cassius territi multitudīne ueteranorum ex urbe migrassent: scripsit ad eos Antoni⁹ litteras minaces & contumeliosas: quibus appellabat eos homicidas & proditores. obiiciebatq; aperte mortem Cæ. pro cutus uindicta eis minabatur. Itaq; ei respondent animose se qui sint uiri liberi. & auctores liber

ranis quod de commodis eorum mense iunio laturus esses Quem enim impedimento futurum putas: quum de nobis certum sit nos quieturos? Non debemus cuiquam uideri nimium uitæ cupidis: quum accidere nobis nihil possit sine pernicie & confusione omnium rerum.

Brutus & Cassius prætor. S. D. An. consu.

¶ Literas tuas legimus simillimas edicti tui contumeliosas: minaces minime dignas quæ a te nobis mitterentur. Nos antoni te nulla laceſſiuimus in iuria: neq; miraturū credimus: si prætores & ea dignitate homines aliquid edicto postulassemus a consule. Quod si indignaris ausos eē id facere: concede nobis ut non debeamus ne hoc quidem abs te Bruto & Cassio tribui. Nam de electibus stabitis: & pecuniis imperatis: exercitibus sollicitatis: & nunciis trans mare missis: quod te quæstū eē negas. Nos tibi quē credimus optimo animo te fecisse: sed tam neq; agnoscimus quē eorū & te miramur: quum hæc reticueris: non potuisse cōtineri iracūdiā tuam: qn nobis de morte Cæsaris obiiceres. Illud uero quē admodum ferendum sit tute cogita: non licere prætoribus cōcordiæ ac libertatis causa per edictum de suo iurē decedere: quādo cōsul arma minetur quorū fiducia nihil ē quod nos terreas. Neque. n. decet aut conuenit nobis periculo ulli summittere animum nostrum: neq; est Antonio postulandum: ut his imperet quorum opera liber est. Nos si alia hortarentur: ut bellum ciuile suscitare uellemus: lra tua nihil proficerent. nulla. n. auctoritas minantis apud liberos esse debet. Sed pulchre intelligis nō posse nos quoquam impelli: & fortassis ea re minaciter agis ut iudicium nostrum metus uideatur. Nos in hac sententia sumus: ut te cupiamus etiam in libera republi. magnum atque honestum esse. Vocemus te ad nullas inimicitias: sed tamen pluri nostram libertatem quā tuam amicitiam æstimemus. Tu etiam atq; etiam uide quid suscipias: quid sustinere possis. neque quādiu uixerit Cæ. sed quā non diu regnarit fac cogites. Deos quæsumus consilia

tari: non terri talibus minis: hortantur autem eum: ut recte consulat rebus suis. & meminerit quid acciderit Cæsari qui uoluit uolenter dominari. ¶ Simillimas edicti. id est tales. quale fuit edictus quod in nos fecisti. ¶ Contumeliosas: plenas contumelias: quia appellas nos parricidas. ¶ Minaces: quia dicis te ultimum mortem Cæsaris. ¶ A te consule.

¶ Nobis prætoribus urbanis. ¶ Laceſſimus: prouocamus incitamus. ¶ Ea dignitate. i. tali dignitate: quali sumus. i. prætura. ¶ Edicto per edictum tuum: ut per illud liceret nobis ire quocunq; uelle mus. ¶ Id petere aliquid a te. ¶ Hoc. r. ut doleamus. ¶ Ne. i. non. ¶ Tribuit. s. debet. ¶ Bruto & Cassio quasi dicat quod nunc solum hoc meremur. sed omnia maxima: est enim uis magna in nominibus propriis multo plus q̄ si dixisset nobis.

¶ Nam responsio ad quandam excusationem Antonii. qui scripserat se nunquā quæstum esse. quod Brutus & Cassius fecissent delectus. imperassent prouinciis pecunias parandas Popu. Roma. & quod exercitus sollicitassent. & quod nuncios trans mare mississent. ut admonerent omnes de eo quod fecissent. Dicunt autē se mirari: quod cum hæc recitauerit: obiecerit ei mortem Cæsaris. sed tamen se nihil eorum scire: quia neque imperauerunt pecuniam: neque fecerunt aliquid ex his. de quibus dixerat Marcus Antonius se non esse quæstum.

¶ Eorum: quæ supradicta sunt: de quibus negas te quæstum esse. ¶ Obiiceres impropere: & exprobares. ¶ Concordiæ non belli. ¶ Libertatis quid si seruitutis. ¶ Per edictum tuum. ¶ Quorum armorum. ¶ Nobis qui pro libertate contēnimus uitam nostram. ¶ Neque est postulandum. Antonio id est neque Antonius debet postulare: aut quærere esse dominus eorum. per quos factus est liber. Interfecto tyranno a quo omnes opprimebantur. ¶ Alia id est aliæ causæ. ¶ Nihil pro. nihil mouerent nos. ¶ Nulla enim sententia exornatio est autem frustra quamlibet etiam magnæ auctoritatis minatur hominibus liberis quia non terrentur minis. ¶ Impelli induci. ¶ Quoq; in aliquam sententiam. quæ sit contra libertatem. ¶ Ea re propter eam causam. ¶ Agis loqueris.

¶ Ut in. no. i. ut id quod iudicio & certa sententia nostra facimus uideamur facere metu. ¶ Nos dicunt se optare honorem. M. Anto. dūmodo ciuitas sit libera. sed si uellent facere aliquid contra libertatem. se pluri facere libertatem quam eius amicitiam. ¶ Honestum honoratū. ¶ Vocemus ut uocemus. i. inuitemus. adducamus. ¶ Sustinere tueri. defendere. ¶ Neque qđ dū pulcherrimum documentum ut intelligat uolentium imperium diuturnū esse non posse. ¶ Quādiu ga

Epistolarum Familiarium

modicum tempus & utriusque triennium. **C** Salutaria: utilia. **C** Si minus, si fuerint salutaria. **C** Quam minimum: admodum paruum. **C** Noceant: ne fortasse accidat tibi: quod Caesari.

I de tua. D. Brutus: ut in x. li. diximus: antequam Mutinae obsessus sit: in Galliam transalpinam ut ipse nunc scribit: se receperat: ubi cum prospere egisset: breuiter a Cice. petit: ut Romae dignitatem eius tueatur & sententia sua eum adiuuet contra caesarianos: qui eum criminabantur: quod Caesarem interfecisset. **C** Transalpinos ad gallos: qui transalpes incolunt. **C** Captans: quaerens nomen imperatorium. i. ut nominaretur imperator. **C** Satisfacere militibus: facere quod uellent milites: qui me poscebant imperatorem. **C** Firmos. fortes: intrepidus. **C** Quod ut sint fortes ad tuendas res nostras. **C** Videor consecutus. uideor effecisse. **C** Bellicosissimis omnium: cum pugnacissimis & in bello fortissimis. **C** Vastauit: dirupi & euerit. **N**ō sine causa: post magnas & praecelaras uictorias. **C** Tua sententia: sentiendo & bene dicendo de nobis. **C** Insupereris. i. beneficium praestiteris. **C** Communi commodo: pro quo ego laboro: adiuuando scitur me adiuuabis communem utilitatem.

Vpus familiaris. Excusat se primum Cicero quare non rescripserit Bruto per Lupum: quod eius ad se litteras attulerat. Deinde hortatur Brutum: ut iactis tam maximis fundamentis libertatis interfecto tyranno perficiat & reliqua: ut oppresso. M. Antonio. liberet rempublicam. dominatu regno. ut finis factorum suorum respondeat principio. **C** Postremo pollicetur ei omnia. quae ad eius laudem & gloriam pertineant. quem sibi esse carum dicit & reipublicae. causa cuius ille est defensor quod ei fauet. & eius dignitatem amplificari cupit. **C** Lupus nomen utriusque familiaris & amici. **C** Tu toto sine periculo. aberat autem ab urbe. **C** ut ex sequentibus cognoscitur cum dicit se uenisse Romam ad. v. idus decembris. **E**o prope id quod aberam ab urbe. **C** Hortabar. sicut faceres. **C** Sine illa quae dem te arguit a maiori ad minus. est autem sensus. Tu non eges hortatione. quia nec in illa re quae erat maxima expectasti hortationem. sed sponte tua fecisti. **C** Si quae affirmationem enim significat. **C** In illa re in interficiendo Caesarem. **C** Post hoc. me. postquam homines possunt meminisse. quia nullus meminit tantam nunquam rem factam esse. **C** Significandum inueniendum. **C** Quod scilicet meminisse. **C** Quantam rem interfecto Caesare feceris. **C** Gerendae. ut & reliqua tollantur qui rempublicam opprimere. **C** Iste inuidiosum pronomen & ad contemptum positum: significat autem Antonio. **C** Prouinciam Galliam Celticam. quae sibi petebat. **C** Spem nullam. reliquam spem nullam nobis relictam. & in futurum esse. **C** Exitus. opprimendo. Mar. Antonio. qui appetit tyrannidem. **C** Principis: sicut interfecisti Caesarem. **C** Munus: onus officium. **C** Vel potius correctio. **C** Omnes gentes. non solum Italiae sed etiam cuiuscumque nationis. **C** Ea hortatione.

tua reipublicae. salutaria sunt: atque tibi si minus: ut salua atque honesta reipublicae. tibi quam minimum noceant optamus. Pridie nonas sexti.

Decius Brutus imperator Cō. des. S. D. C.

SI de tua in me uoluntate dubitarem: multis a te uerbis peterem ut dignitatem meam tuerere: sed profecto est ita: ut mihi persuasisti: me tibi esse curam. progressus sum ad transalpinos cum exercitu: non tam nomine captans imperatorium: quam cupiens militibus satisfacere: firmosque eos ad tuendas nostras res efficere: quod mihi uideor consecutus: Nam & libertatem nostram & animum sunt expti: cum omnium bellicosissimis bellum gessi: multa castella cepi: multaque deuastauit. Non sine causa ad senatum litteras misi. Adiuua nos tua sententia: quod quum facies ex magna parte communi commodo iseruieris. **V**ale.

M. C. Bruto imperatori Con. des. S. D.

Vpus familiaris noster quum ad te uenisset: quumque Romae quosdam dies commoraretur: ego eram in his locis in quibus maxime me tuto esse arbitrabar: eo factum est: ut ad te Lupus sine meis litteris rediret: quum tamen curasset tuas ad me perferendas. Romam autem ueni ad. v. idus Decembris: nec habui quicquam antiquius: quam ut Pansam statim conuenirem: ex quo ea de te cognoui quam maxime optabam. Quare hortatione tu quidem non eges: sine in illa quidem re quae a te gesta est post hominum memoriam maxima: hortatorum desiderasti: Illud tamen breuiter significandum uidetur: populum Romanum omnia a te expectare: atque in te aliquando recuperandae libertatis omnem spem ponere. Tu si dies noctesque memineris: quod te facere certe scio: quantam rem gesseris: non obliuiscere profecto etiam quantae tibi nunc gerendae sint. Si enim iste prouinciam nactus erit: cui quidem ego semper amicus fui antequam illum intellexi non modo apte: sed et libere cum reipublicae. bellum gerere: spe reliquam nullam uideo salutis. Quamobrem te obsecro iisdem precibus quibus senatus populusque Romano. ut in perpetuum reipublicae. dominatu regio liberae: ut principibus consentiant exitus. Tuum est hoc munus: tuae partes: a te hoc ciuitas uel omnes potius gentes: non expectant solum: sed etiam postulant: quam tu hortatione non egeas: ut supra scripsi non utor ea

Pluribus. s. uerbis. Quod meum est: quod ad me pertinet. Tibi fauceam: tui sim studiosus & amator. Optimis consiliis: defendenda libertate: ordo est. Quamobrem uelim tibi persuadear me defuturum nullo loco tuis optimis consiliis amplitudini & gloriae cum causa reipub. tum quod tibi ipsi fauceam.

Vpus noster. Cum Brutus litteris suis per Lupum missis commendasset dignitatem suam Ciceroni: respondet Cice. se existimare non Bruti. Sed suam propriam dignitatem sibi commendatam fuisse: affirmatque se eius laudibus nullo loco defuturum. Deinde dicit se eius causa iussisse in senatum citius quam proposuerat: ibique defendisse acerrime dignitatem Bruti: male autem ut ab aliis quam a seipso intelligat quod de eo dixerit: hoc autem affirmat se summo studio defensurum: quae curae ad eius dignitatem pertinebunt: quod & si cognoscit multos alios facturos: tamen dicit se uelle esse primum in ea re.

pluribus uerbis: faciam illud quod meum est ut tibi omnia mea officia: studia: curas: cogitationes pollicear quae ad tuam laudem & gloriam pertinebunt. Quamobrem uelim tibi ita persuadear: me tum reipub. causa que mihi mea uita carior est: tum quod tibi ipsi fauceam tuamque dignitatem amplificari uelim: me tuis optimis consiliis amplitudini gloriae nullo loco defuturum.

Vale.

M. T. C. D. Bruto impe. consu. designa. S. D.

LVpus noster quum Romam sexto die Mutina uenisset: postridie me mane conuenit: tuaque mihi mandata diligentissime exposuit: & litteras reddidit. Quod mihi tuam dignitatem commendas: eodem tempore existimo te mihi meam dignitatem commendare quam me hercule non habeo tua cariorem. Quare mihi gratissimum facies si exploratum habebis tuis laudibus nullo loco nec consilium: nec studium meum defuturum. Quum tribuni plebis edixissent: senatus adesset ad. xiiii. ianuarias. heberentque in animo de praesidio consulum designatorum referret: quam statueram in senatum ante cal. ianuarias non uenire: tamen quum eodie ipso edictum tuum propositum est nefas esse duxi: aut ita haberi senatum: ut de tuis diuinis in reipub. meritis sciretur: quod factum esset nisi ego uenissem: aut etiam si quid honorifice de te diceretur me non adesse. Itaque in senatum ueni mane: quod quum esset animaduersum: frequentissimi senatorum conuenerunt quae de te in senatu egerim: quae in concione maxima dixerim: aliorum te litteris malo cognoscere. Illud tibi persuadeas uelim: me omnia quae ad tuam dignitatem augendam pertinebunt quae est per se amplissima: summo semper studio suscepturum & defensurum: quod quanquam intelligo me cum multis esse facturum: tamen appetam huius rei principatum.

Vale.

M. C. D. Bruto impe. con. desi. S. D.

CUm adhibuisset domi meae Lupus me & Libonem & Seruium consobrinum tuum: quae mea fuerit sententia cognoscere ex. M. Seio arbitror

disse acerrime dignitatem Bruti: male autem ut ab aliis quam a seipso intelligat quod de eo dixerit: hoc autem affirmat se summo studio defensurum quae curae ad eius dignitatem pertinebunt: quod & si cognoscit multos alios facturos: tamen dicit se uelle esse primum in ea re. Sexto die. i. x. se diebus postquam Mutina discessit. Postridie: postero die: quam uenit. Mandata: quae uerbis et commiseras. Eodem te. simul & semel. Quam meam. Exploratum ha. certissimum tenebis. Edixissent: fecissent edictum & decretum: ut senatus conueniret. Referte: proponere. De praesidio con. desi. ut liceret consulibus designatis habere praesidium militum ad tutelam suam: ne interficerentur a Caesarianis: qui eos persequerentur: erant autem cons. desi. C. N. Plan. & D. Bru. qui ut uisum est in prima epistola huius. xi. li. postula uerat: ut liceret interfectores Caesaris esse Romae cum praesidio. Edictum idest de te: uel quod proposuerat de praesidio. Ut si. ut nemo diceret de immortalibus tuis in reipubli. beneficiis. Quod fa. et. quia nemo dixit de tuis meritis propter me. Aut. e. m. n. a. subaudi nefas esse dixi. Eset an. intellectum me uenisse in senatum. Frequentissimi: mi. omnes. Litteris ali. ne uidear obiscere tibi officium meum si commemorauerim: quae de te dixerim. Cuz multis: qui sunt parati ad idem faciendum. Principatum huius rei idest tamen uelim tibi persuadeas me uelle esse in hac re principem. i. primum omnium.

CUm adhibuisset. cum domi ciceronis multi ex amicis bruti congregati essent ut consularent quid a Bruto agendum esset scribit Cice. Brutum posse intelligere sententiam suam ex. M. Seio qui omnibus rebus interfuit illud autem suadet. ut in conseruanda libertate & salute Popu. Roma. non expectet auctoritatem & iussa senatus sed ipse faciat quod putabit & iudicabit esse faciendum. quia satis intelligitur senatus iussisse cum habet uoluntatem. sed non audet ob aliquem metum tubere postremo ostendit omnino perseuerandum esse Bruto ad defendendam libertatem cum tam bis id inceperit a quo incepto non potest bonus ciuis sine infamia desistere.

Adhibuisset adiunxisset aggregasset. Sententia iudicium de eo quid sit agendum. Subsecutus est. successit ista

Epistolarum Familiarium

tim postquam Seius discessit. **C**aput summum principum. **P**ercepte: intelligere. **V**t ne ordo est: ut ne expectes auctoritatem senatus in libertate conseruanda. **A**uctoritatem sententiam senatusconsultus. **N**ondum h. s. senatus. i. qui adhuc non est in libertate: ut audeat decernere quid tibi sit agendum. **N**e & tuum subaudi uelim. **N**e damnes tuum fa. t. poeniteat re & putes me male fecisse quod Ca. interfeceris. **N**ullo pu. sed tuo. **Q**uo: ob quam rem: quia tuo consilio & non publico usus es. **C**lanor: illustrior: quia si publico consilio id fecisses: esset tua laus cum multis cōmunicanda. **E**t ado. subaudi uelim: ne iudices Caesarem adolescentem. **T**emere feci. imprudenter. **T**antam causam defendende reipubli. **P**riuato suo non committente ei senatu. **D**enique: subaudi ueli ne iudices. **H**omines ru. homines imperitos & timidos: quales solent esse rustici. **S**ed uis. for. bene uiros dixit contra homines: quia ad uirtutem refertur. **F**ortissimos: maximi animi: contra quod dixit rusticos. **F**uisse de. sed potius sapientes. **C**ommissio: nes: qui tecum militauerunt sub Caesare in Gallia primuz: subaudi ne iudices dementes fuisse. **S**uum con. M. Antoni? qui erat consul. cū Caesa. est interfectus. **V**oluntas: intentio. **P**ro au. pro de creto. **M**etui timore alicuius: ne audeat ea dicere & decernere q̄ sentit & uellet fieri: sicut tunc propter Ant. timorem non audeat senatus dicere: quod uolebat. **C**ausa tuendae reip. **V**t non. s. ut iam non liceat tibi desistere: si uelis: non sit amplius in potestate tua omittere causam bis susceptam. **P**rimum: suscepta est tibi causa. **I**dibus mar. quod die Ca. interfecisti. **P**roxime: nuperi me. **E**xercitu po. a te collecto. **A**nimatus inflammatus. **I**ta. n. u. n. f. n. i. i. non ita nihil facias nisi quod iusserit senatus. sed ita debes esse animatus. **V**t ea. g. f. iudicio tuo. **C**um su. ad. q̄a sint & subito & optime facta: talia. n. solent esse admirationi.

qui nostro sermoni interfuit. Reliqua: q̄q̄ statim Seium, Graecius est subsecutus: tamē ex graecio poteris cognoscere. Caput autē est hoc: quod te diligentissime percipere & meminisse uelim: ut ne in libertate & salute populo ro. conseruanda auctoritatē senatus expectes nondum liberi: ne & tuum factum condēnes: nullo. n. publico consilio rēp. liberaisti quo ēt & res illa maior & clarior: & adolescētē uel potius puerum Caesare iudices temere fecisse qui tantam causam pub. priuato consilio suscepit. Deniq; homines rusticos: sed fortissimos uiros ciuesq; optimos demētes fuisse iudices: primum milites ueteranos commilitones tuos: deinde legionē martiam: legionē quartam: quae suum consulē hostē iudicauerunt: scq; ad salutē reipu. defendēdam contulerunt. Voluntas senatus pro auctoritate haberi debet: quum auctoritas impeditur metu. Postremo suscepta tibi causa iam bis est: ut non sit integrum primū idibus martiis: deinde proxime exercitu nouo & copiis comparatis. Quamobrē ad omnia ita paratus seu animatus eē debes: non ut nihil facias nisi iussus: sed ut ea geras quae ab omnibus summa cum admiratione laudentur. Vale.

M. T. C. D. Bruto impe. consu. des. S. D.

O tempore. Quo tempore Bru. maximis uiribus Antonium opprimebatur mutinae ostendit Cl. Brutum magnae curae esse senatui non solum propter salutem publicam sed etiam propter dignitatem ipsius Bruti. quem dicit esse omnibus ciuibus carissimum: in quo maximam habeant spem perpetuae libertatis monet autem cum quid fiat in Italia. & petit se ab eo certiore fieri quid & ipse & Hyrtius & Octavius agant. Postremo pollicetur se nulla re defuturum eius dignitati. **P**olla tua scilicet uxor. **C**um. i. quo. s. tempore. **S**uspensa: adhuc incerta & dubia. **L**egatorum: qui nisi fuerant ab An. ut ab obsidione desisteret. **N**ihil dum pro nihil. nam dum adfectio est: sicut ades dum. uel certe nihil cum pro nondum more graeco. nam & μηδεν πο & μητὸς pro nondum dicitur apud graecos. **C**onfidunt certissimum. habent sine dubitatione credunt. **V**t: sicut. **R**ege ca. erat autē regum nomen apud romanos inuidiosum: unde ad fugiendū inuidia ca. impator q̄ rex appellari maluit. **R**egno: dñatu quorūdā. **D**electus q̄ ut supra diximus ex diuersis locis aliquibus electis fuit: sed quoniam oēs & nō quidā se offerrebāt ad libertatē: ideo correxit dicens: si hic delectus appellandus: cū potius sit appellanda cōis oium conspiratio. **V**ltro sponte non inuitati. **T**antus ardor: admiratur ut Tanta mollis erat ro-

Quo tempore polla tua misit ad me: ut ad te si quid uellet dare litterarum: quum quid scribere non habebam. Omnia. n. erant suspēsa propter expectationē legatorum: qui quid egissent nihil denunciabatur. Hae tamē scribēda existimaui primum senatum po. q; Ro. de te laborare non solum salutis suae causa: sed etiam dignitatis tuae. Admirabilis est enim quaedam tui nominis charitas: amorq; in te singularis omnium ciuium. ita. n. sperant atq; confidunt: ut ante a rege sic hoc tempore regno te reipublicam liberaturum. Romae delectus habetur in totaque italia: si hic delectus appellandus est. quum ultro se offerunt omnes tantus ardor animos hominum occupauit desiderio libertatis odioque

Nihil dū
Dum
Vltro

manam condere gentem. **C** Diuturnæ: longæ. **C** Hyrtius consul q erat in castris cæ. Octa. **C** Societate ul. quia simul
 eritis uictores. **C** Reliquum est superest.

Ansa. Fuso & superato Anto. apud Mutinam non sine clade & uulnere uictorum quia in eo prælio præter
 p multos milites interierunt etiam consules Hyrtius & Pansa hortatur Brutus Ciceronem: ut provideat ne
 cæde consulum hostes utres recipere possint: dicitque quid ipse sit facturus. & quid sentiat de Lepido pollione
 & Planco: nam de plano se bene sperare dicit: cum de alus duobus & præcipue de Lepido dubitet. **C** Amisso intere

diuturnæ seruitutis. De reliquis rebus a te iam expectare litv
 teras debemus: quid ipse agas: quid noster Hyrtius: quid cæ
 sar meus quos spero breui tempore societate uictoriæ tecum
 copulatos fore. Reliquum est: ut de me id scribā: quod te ex
 tuorum litteris & spero & malo cognoscere: me neq; deesse ul
 la in re neq; unq; defuturū dignitati tuæ. Fac ualeas. Vale.

Decius Bru. impe. de. C. S. D.

D Ansa amisso quantum detrimenti respu. acceperit:
 non te præterit: nunc auctoritate & prudentia prospici
 cias oportet ne inimici nostri consulibus sublati
 sperent se conualescere posse. Ego ne consistere possit in Ita
 lia Antonius: dabo operam: sequar eum confestim: utrumque
 me præstaturum spero: ne aut Ventidius elabatur: aut Anto
 nius in Italia moretur. In primis rogo te ad hominem uento
 sissimum Lepidum mittas: ne bellum nobis reintegrare possit
 Antonio sibi coniuncto. Nam de pollione Asinio puto te p
 spicere quid sit facturus. Multæ & bonæ & firmæ sunt legio
 nes Lepidi & Asinii: neq; hæc iccirco tibi scribo: quod te non
 eadem animaduertere sciam: sed q; mihi persuasit Asinium &
 Lepidum recte facturum nunquam: si forte uobis id de hoc
 dubium est: Plancum quoq; confirmetis oro quem spero pul
 so Antonio reip. non defuturum. Si se alpes Antonius traie
 cerit: constitui præsidium in alpibus collocare: & te de omni
 re facere certiozem. iiii. cal. maias ex castris regijs.

Decius Bru. impe. S. D. M. Ci.

N On mihi temp. plus debere arbitror: q; me tibi. gra
 tior me esse in te posse: q; isti peruersi sunt in me
 exploratum habes. Sin autem hoc temporis ab his
 uideatur dici causa: mallé me tuum iudicium quam ex altera
 parte omnium istorum. Tu enim a certo sensu & uero iudi
 cas de nobis: quod isti ne faciant summa maliuolentia & li
 uore impediuntur. Interpellét me quo minus honoratus sim:
 dum ne interpellent: quo minus resp. a me commode ad mini
 strari possit. Quæ quanto sit in periculo: q; potero breuissime
 exponam. Primum omnium quantam perturbationē rerum ur
 banarum afferat obitus consulū: quantaq; cupiditatē hoibus

pto. **C** Detrimenti. damni. **C** Non præte
 rit te. scis: **C** Inimici Antoniani. **C** Consu
 libus. Hyrtio & Pansa. Sublati interem
 ptis. **C** Conualescere: validiores fieri.
C Confestim: statim. **C** Utrumque: quod
 sequitur. Ine aut. **C** Ventidius elabatur
 id est effugiat. ut Antenor potuit medijs
 elapsus achiuis: erat enim Ventidius An
 tonii amicissimus. **C** Præstaturum: esse
 turum: Ventosissimum: uanissimum mē
 dacissimum. & leuissimum. **C** Reinte
 grare. renouare. **C** Prospicere. providere
 & eum puto coniunctum sibi cum Anto
 nio. **C** Nunquam re. fa. quia uideret in
 clinari ad Antonium. **C** Persuasissimum:
 certissimum. **C** Confirmetis perseueret
 in tæda libertate ut ante cepit. **C** Tra
 tegerit: transferit. **C** Præsidium milites
 qui seruant ipsas alpis. **C** Regis: quæ
 urbs est non proculsa Mutina.

On mihi. M. Antonius ut sæ
 pe supra diximus: postquã su
 peratus est apud Mutinam
 semper quesuit secum Plano. & precipue
 cum Lepido coniungere Itaque eū Ro
 mæ ageretur de dignitate bruti: multæ
 que ei aduersarentur. Primum ostendit
 Brutus se male defensorem suum solum
 Ciceronem q; omnes alios. Deinde osten
 dit in quanto periculo sit respu. exponit
 que quid fecerit Anto. post fugam suam
 ex Mutina: cui dicit potuisse obisti: si
 cæ. Octa. uoluisset ei parere. quæ oia di
 cit: ut a Ci. diligenter exponantur in se
 natu. Postremo dicit ad quam difficulta
 tem pecuniæ sit redactus. **C** Reipub.
 debere mihi: propter assiduam curam
 meam erga eam & propter immortale
 beneficium: quod ei præstitit: cum meo
 periculo eam ex tyranside liberauit.
C Quã me tibi. s. arbitrator debere. **C** Per
 uersi iniqui malo animo. **C** Dici causa. s.
 mea id est uideatur esse agendum de me
 uel. **C** Si id est quãuis. **C** Mea commode
 u. duz uideatur defendi & agi. **C** Ab his
 scilicet peruersis ciuibus. qui non sunt in
 me ualde grati. **C** Omnium istorum scilicet
 iudicium. **C** Tu enim ratio. **C** A cer
 to. s. ex certa & uera sententia & ex cogni
 tione rerum. **C** Q. od. s. iudicare ex cer
 te sensu. **C** Maliuolentia odio in me.
C Liuore inuidia. **C** Interpellent impe
 diat. q. d. nihil quero mea causa sed om
 nia causa reip. **C** Quam potero breuissi
 me. s. quanto breuiori sermone potero.
C Obitus mors. **C** Consulū. Hirtii &

Epistolarum familiarium

Pansa: qui Mutinensi prelio interierunt: Vacuitas: locus consulum uacuus: querebant. n. multi substitut in eorum locum: ut supra uidimus de Planco & Octauio. Quae pos. co. litte. i. possint scribi quia reliqua potius sunt taeeda qua scribenda. Cui. q. d. ansicissimo & fidelissimo. Ex fuga: post mutinense prelium. Paruula ma. exigua multitudi-
Ergastula Ergastula: seruos qui in ergastulis erant. posuit autem locum pro ipsis seruis. Soluendo liberando uinculis & seruitute. Huc: ad supradicta. Trans appenninũ. sm onẽ qui in longum tẽdens Italia in partes duas diuidit: a dextra i ferum. i. tuscum mare spectans: a sinistra uero superum: quod hadriaticũ: uocant: in siculum usque fretum progreditur capit autem initium. ut uoluit Strabo a

Ergastula

Sabbatua uada

genua sicut alpes a sabatis inter genua uero & sabbatios ducenta ac sexaginta stadia intersunt. Ad uada: que Sabbatia Strabone teste nuncupantur qui dam dicunt hodie appellari portum uadum apud Saonam: Quae Sabbatia dicta est. Ad lepidum: qui tenebat Galliam Narbonensem: ut saepe diximus. Decursionibus: subitis & improuisis inuasionibus. Si ca. audisset me: si paruisset mihi ca. Octavianus. Angustias: difficultates. Conficeretur: cõfumeretur. Exercitui suo. s. potest impetrari. Ad me: ad honorem & rem mea. Haec: ordo est. Timeo quemadmodum haec possint explicari. ut debent: & ut sunt uera. Impediuntur peruersis & maliuolis uiris. Alere: uictu sustentare: pascere. Cum accessi dicit quantum detrimentum rerum suarum fecerit: quia cum incepit liberare tempus. habebat supra quadraginta milia sestertiorum: nunc autem dicit Brutus se nihil liberum habere in re familiari sua sed etiam accepisse mutuo omnibus amicis suis pro se si de iussione obligatis. Tantum abest. i. tantum nõ est uerum. Liberis: sine obligatione. Ut obstrinxerim obligauerim. Aere alieno debitis pecunia mutuo accepta sub eorum fideiussione. Septenũ numerũ legio. i. septem legiones. quae continebant supra quadraginta milia militum. Varronis: qui illis temporibus fuerat ditissimus. Exploratum certum quod consilium sit capturus rebus suis.

Odem. cum An. post cladem Mutinensem alpis uersus fugisset. scribit Brutus se dubitare de Lepi. & Plan. ne cum eo coniungantur quia miserat Antonius ad eos nuncios occulte: sicut Bru. se cognouisse dicit ex quibusdam scriptis Antonii. quae ad eius manus peruenerunt. dicit tamen se expectare & ex allobrogibus & ex omni gallia legatos quos sperat remissurus domum confirmatos. Postremo orat Ciceronem: ut eum Romae defendat.

Quo. s. exemplo. Pueri serui. Per soluere: satisfacere. Ex libellis: codicillis litteris. Eius Antonii. Inciderunt in me: casu quodam uenerunt ad manus meas. In quibus libellis. Quos. s. nuncios secretos. Asinium Pollionem. qui perat hispania. ut supra li. x. Non habui ambiguum non posui in dubio sed statim credidi. Misi. s. nomine meo

iniiciat rerum nouitas non te fugit. Satis me multa scripsisse: quae litteris commendari possint arbitror. scio. n. cui scribam. Reuertor nuac ad Antonium: qui ex fuga cum paruulam manum militum haberet inermium ergastula soluendo omneque genus hominum arripiendo: satis magnum numerum uidetur effecisse. huc accessit manus Ventidii quae trans appenninum itinere facto difficillimo ad uada peruenit: atque se ibi cum Antonio coniunxit. Est numerus ueteranorum & armatorum satis frequens. Cum Vetidio consilia antonii haec sint necesse est: aut ad Lepidum ut se conferat si recipitur: aut Appennino alpibusque se teneat: & decursionibus per equites quos habet multos uastet ea loca que incurret: aut rursus se in Hetruriam referat quod ea pars Italiae sine exercitu est. Quod si me Caesar audiisset: atque in Appenninum transisset: in tantas angustias Antonium compulisset: ut inopia potius quam ferro conficeretur. Sed neque Caesari imperari potest. Nec Ca. suo exercitui: quod utrunque pessimum est. Quum haec talia sint: quo minus quo ad me pertinebit: homines interpellent: ut supra scripsi: non impedior. Haec quemadmodum explicari possint: aut a te quum explicabuntur: ne impediantur timeo. alere iam milites non possum. Quum ad rem publicam liberandam accessissem: mihi fuit sestertiorum quatuor milibus amplius. Tantum abest ut mea rei familiaris liberum sit quicquam: ut omnes iam meos amicos aere alieno obstrinxerim. Septenũ numerum legionum alo. qua difficultate tu arbitrare. Non si Varronis thesauros haberem sustinere sumptum possem. Quum primum de Antonio exploratum habuerõ: faciam te certiore. Tu me amabis ita. si hoc idem in te facere senseris. iiii. no. ma. ex castris Derthona.

Decius Bru. Impera. & conf. des. M. C. S. D.

Odem exemplo litterae a te mihi redditae sunt: quo pueri mei attulerunt. Tantum me tibi debere existimo: quantum psoluere difficile est. Scripsi tibi quae hic gereretur. in itinere est Antonius ad Lepidum proficiscitur. ne de Planco quidem spe adhuc abiicit: ut ex libellis suis aduertit: qui in me inciderunt. In quibus quos ad Asinium: quos ad Lepidum quos ad Placum mitteret scribit. Ego tamen non habui ambiguum

nuncium. ¶ Bido intra duos dies. ¶ Ab allobrogibus. populis qui statim occurrunt superatis alpis de quibus li. x. ¶ Et totius gal. s. legatos. ¶ Confirmatos bene persuasos ad defendendam libertatem romanam ne faueant Anto. ¶ Istic Romæ. Administrari geri. ¶ Prospicies prouidebis. ¶ Occurres resistes. ¶ Hoc hac re. ¶ Consolabere. ¶ Gre. ¶ Deterrete remouere ab officio & defensione libertatis. ¶ Contumeliis iniuriis.

Res uno die: cum scripsisset Brutus Ciceroni & Græceius coram retulisset. M. Antonium Ita fugisse ex prælio mutinensi: ut aduersus eum non posset sine periculo pugnari ei. qui credebat eum penitus fractum dicit nunc

& statim Plancum misi: & bido ab allobrogibus & totius galliæ legatos expecto: quos confirmatos domum remittam tu quæ istic opus erit administrari pspicies: ut ex tua uoluntate rei q; pu. commodo fiant. Maluolentia hominum in me si poteris occurreris: si non poteris hoc cōsolabere quod me de statu meo nullis cōtumeliis deterrei possunt. Pridie no. ma. ex castris in finibus Statiellensium.

M. T. C. S. D. Bruto. Imper.

Res uno die a te accepi epistolas: unam breuem: q;

Flacco Volunio dederas: duas pleniores: quarum alteram tabellarius. T. Iulii tulit: alteram ad me misit Lupus. Ex tuis litteris & ex Græceii oratione non modo nō restinctū bellū sed et inflāmatū uidetur. Non dubito autē pro tua singulari prudētia: quin inspicias si aliqd firmitatis nactus sit Antonius: omnia illa tua præclara: i rep. merita ad nihilū esse uentura. Ita. n. Romam erat nunciatum: ita psuax sum omnibus cum paucis iermibus perterritis metu fracto animo fugisse Antonium. Qui si ita se habet: ut quemadmodum audiebam de Græceio: conflagri cū eo sine piculo nō possit: non ille mihi fugisse a Mutina uidetur: sed locum bellige redi mutasse. Itaq; hoies alii fracti sunt: nonnulli et qruntur q; persecuti non satis. Opprimi potuisse si celeritas adhibita esset existimatur. Omnino est hoc populi maximeque nostri in eo potissimum abuti libertate per quem eam consecutus sit: sed tamen prouidendum sit ne qua iusta quærela esse possit. Res sic se habet is bellum confecerit. qui Antonium oppresserit. Hoc quā habeat uim te existimare malo. quā me apertius scribere.

Deci. Bru. Impera. conf. def. D. C. S. D.

Am non ago tibi gratias. Cui. n. re uix referre possum: huic uerbis non patitur res satisfieri. attendere te uolo quæ in manibus sunt. qua enim prudentia es nihil te fugiet: si meas litteras diligenter legeris. Sequi

rationes: dicit quo se receperit. M. Antonius. & quod haberet se facturum aduersus eum. hortatur autem: ut omnes bonam spem habeant de rep. & tamen ut semper sint parati & exercitu & cæteris rebus aduersus eos. qui sub prætextu defendendæ reipu. magnas sibi uires comparant: ut eam opprimant. ¶ Res honestas. ¶ Attendere diligenter considerare. ¶ In manibus in potestate id est quæ fieri possunt. ¶ Nihil te fugiet nihil te latebit: nihil ignorabis. ¶ Quæ id est ea prudentia qua es. ¶ Sequi. incipit se excusare. ¶ Sine iumen. quæ deferrent impedimenta & sarcinas militares dicuntur enim iumenta tantummodo ea animalia: quæ iuuant humeris ferre onera. ut equi muli asini camelis

non uideri sibi cum fugisse. sed potius mutasse locum ad bellum gerendum. Ita que dicit multos queri de Bruto: q; cum statim non persecutus sit anteq; permitteret eum uires recipere. quoniam est opinio hominum quod si usus esset celeritate in persequendo: facile potuisset eum opprimere q; querelam dicit esse ex ingratitudine. sed tamen hortatur eum: ne det alicui iustam de se querelæ causam. Pleures: longiores. ¶ R estinctum sopitus: pentus amotum. ¶ Inflammatum incensum ut augeatur: & bene restinctum & inflammatum dixit. quia ut sapius diximus comparatur bellum incendio. ¶ Natus sit acceperit. ¶ Illa quæ tamen hac fecisti. ¶ Fracto. animo debilitato & sine ulla spe. ¶ De. g. i. a græceio. amabant. n. antiqui frequenter ponere de pro a. ¶ Cōfligi certari pugna. ¶ Locum aptorem sibi qua esset Mutinæ. ¶ Fracti. i. ceciderunt animo. ¶ Queruntur de te & exercitu tuo. ¶ Opprimi. Antonius. ¶ Populi cuiuslibet generaliter: unde est proverbium. Beneficia quæ in populum conferuntur: in nullum conferuntur. ¶ Hoc hic meos. ¶ Nostris rōani. ¶ Abuti liber. esse nimium liberum & ingratum contra rationem in male dicendo & male faciendo ei per quem libertatem consecutus sit: de multis talibus exemplis lege Vale. maxi. in capitulo de ingratis. ¶ Sic pro erit. ¶ Confecerit finierit. ¶ Quam uim ha. q; pondus. sic. n. supra scripsit ad Plan. id probans auctoritate Hora. qui solum Vlyxem euesorem Troiæ appellauit. ¶ Apertius pluribus uerbis.

Am non ago. Quia Cic. in præcedenti epistola familiariter monuerat Brutum: ut daret operam ne iustam qrelæ causam de se daret: quia dixerat quosdam quæstos esse: quod non statim persecutus esset: cum exercitu suo Antonium ex mutinensi conflictu fugientem. sic enim potuisse facile opprimi primum Brutus ostendit se tantum habere Ci. ut actione gratiarum non putet satis factendum cui rei uix satisfieri posset: de inde excusat se quare statim non persecutus sit Antonium adducitque ad excusationem suam multas & iustas & honestas

Epistolarum familiarium

&c. huius generis non etiam quæ trahunt nisi fortasse improprè ponatur: quod rarissimum est. ¶ Non cre. non fiebam. ¶ Hic dies primus quo fugit Antonius & quia occurrebat quare non persecutus es sequenti die: adducit etiam causas. ¶ Ad Panfam. alterum consulem: qui grauius uulneratus fuerat: & Bononiam statim delatus. ¶ In itinere: ut ad eum irem. ¶ Copiolas: paruum exercitum.

Copiola

¶ Extenuatissima: ualde tenuis & imminuta. ¶ Male ac. male tractata. ¶ Maiora itinera: quia plura militaria faciebat ipse fugiens: quam ego persequens ipsum. ¶ Passim uage: nulla seruata uia. ¶ Ergastula. seruos: sicut supradictum est. ¶ Ad u. ad sabbatios: ut supra diximus: ubi sunt uada dicta sabbatia apud Saonam. ¶ Appenninum: quem supra diximus: auctore Strabone incipere a genua. ¶ Alpes uero a sabbatis: in medio sunt sabbatia uada. ¶ Cocio oratio. ¶ Eius: Antonii Peteri: exhortando eos. ¶ Conuenire sibi id est se concordare & habere ut ita dicam intelligentiam cum Lepido. ¶ Naz. suos parenthesis. ¶ Habet: Antonius. ¶ Iter facerent id est irent. ¶ Pollentiam hoc tempore etiam extat oppidum in liguribus loco edito habens a sinistra Tanarum fluium distans circa sexaginta stadia ab Alba ligustica: possetur autem id oppidum & comitatus titulo & dominatus iure a magnifico & generoso uiro & sapientissimo iurisco sulto An. Romagnano: olim ducali sub audite scriba secretario nunc Mediolani ducali senatore grauissimo. cuius singularem æquitatem & sapientiam omnes admirantur: laudantur. errat autem qui dicit pollentiam esse. que hodie corrupto uocabulo Valentia uocatur in ripa padis cum & ambo oppida extant: & multum inter se distent. ¶ Sustinere: retinere. ¶ Contulit scilicet pollentiam.

Pollentia

¶ Eo aduerbium est loci id est illuc scilicet pollentiam. ¶ Hora ante pre. me. ue. l. una hora ante uenit presidium meum. ¶ Pollentia: quam Trebellius dux Antonii cum equitibus suis. ¶ Præsidium id est milites mei quos ad munitendam pollentiam contra Antonium præmiseram. ¶ Sane quam id est ualde. ¶ In hoc quod mei citius aduentarunt pollentiam quam equites Antonii: quos ducebat Trebellius. ¶ Allobroges quos ego confirmaueram. ¶ Satis arroganter & audacter. ¶ Nostro aduentu: quia presentia mea sicut fortiores. ¶ Hisaram. fluius in finibus allobrogum ut lib. decimo dictum est. ¶ Iniungant inferant. ¶ De summa: de statu. ¶ Remittere diminutive id est propter hoc non debetis esse negligentiores. ¶ Conspirationem: coniurationem. sed quoniam conspiratio etiam in bonum dicitur: ideo dixi sceleratissimam. ¶ Confligamus. præliemur. ¶ Simulatione. prætextu. ¶ Periculum discrimen: quia Ventidius coniunctus erat cum An. & de fide Le. dubitabatur.

confestim Antonium his de causis Cicero non poteram sine equitibus: sine iumentis. Hyrtium perisse nesciebam. Casari non credebam priusquam conuenissem & collocutus essem. Hic dies hoc modo abiit. Postero die mane ad Panfam sum accersitus bononiam. Quum in itinere essem: nunciatum est cum mihi mortuum esse. Recurri ad meas copiolas: sic. n. eas uere appellare possum. Sunt extenuatissima: & inopia omnium rerum pessima accepta. biduo me Antonius antecessit itinera multo maiora fugiens: quam ego sequens. Ille. n. ut passim: ego ordinati quacunq; ut ergastula soluit hoies arripuit: constituit nusquam priusquam ad uada uenit. Quem locum uolo tibi esse notum. Iacet inter apenninum & alpes impedissimus ad iter faciendum. Quum abessem ab eo milia passuum triginta & se iam Ventidius coniunxisset: concio eius ad me est allata in qua petere cepit a militibus: ut se trans alpes sequeretur sibi cum. M. Lepido conuenire: succlamatum est & frequenter a militibus uentidianis (nam suos ualde quam paucos) habet. Si bi aut in italia pereundum esse: aut uincendum: etiam orare coeperunt: ut pollentiam iter facerent: quum sustinere eos non posset in posterum diem iter suum contulit. Hac re mihi nunciata: statim quinque cohortes pollentiam præmisi: meumque iter eo contuli: hora ante presidium meum pollentiam uenit: quam Trebellius cum equitibus. sane sum gauisus. In hoc. n. uictoriam puto consistere. In spem uenerantque neque planci quatuor legiones omnibus suis copiis pares arbitrabantur: neque ex italia tam celeriter exercitum traici posse credebant. Quos ipsi ad huc satis arroganter Allobroges equitatusque omnis qui præmissus erat a nobis sustinebant: nostroque aduentu sustineri facilius posse confidimus: tamen si quo etiam casu Hisaram se traiecerint: ne quid detrimenti reipublice iniungant: summa a nobis dabitur opera. nos magnam animum optimamque spe de summa reipublice habere uolumus: quum & nos & exercitus nostros singulari concordia coniunctos ad omnia pro nobis uideatis paratos. Sed tamen nihil de diligentia remittere debetis: dareque operam: ut paratissimi ab exercitu reliquisque rebus pro uestra salute contra sceleratissimam conspirationem hostium confligamus: qui quidem eas copias quas diu simulatione reipublice comparabant: subito ad patriæ periculum conuerterunt.

M. C. Decio Bruto. S. D.

m Irabiliter. Scripserat Cice. ad Brutum quid sentiret de decemviris creandis: uel dignitate concedenda Cæ-
 fari: de qua in processu epistolæ dicam: cūq; rescripisset Brutus ea probari a se quæ Cice. consulisset dicit
 Cice. se ea re plurimum gaudere. ostenditque in quantam sp̄e de Bruto uenerit Popu. Roma. postquam li-
 beratus est obsidione mutinensi. & Antonius cum exercitu suo fufus est: deinde petuerat brutus ad se mit-
 ti duas legiones & pecuniam rescribit Cice. quid iis de rebus fieri possit: deinde ostendit aliquā sp̄e esse certæ uicto-
 riæ si uerum est quod Lepidus non cōiunctus sit cum Antonio, sicut ipse bruto scripserat. Postremo dicit plurimum uir-
 tute bruti confidere: quia sperat se uisum
 cum uirum clarissimum. ¶ De decē
 uiris: uel qui creati fuerant: ut scribit Ap-
 pianus ad punitionem Antonii magistras-
 tus: ea autem figura quædam erat abo-
 litionis eorum: quæ Cæsa. decreuisset.
 nam antonius nulla ex se aut parua quæ-
 dam uerum uniuersa ex commentariis
 Cæsaris ediderat & cætera. uel certe quæ
 ut idem Appianus scribit cum senatus
 per legatos sollicitasset duas legiones:
 quæ ad Cæsarem ab Antonio recesserāt
 edocens ne in uno solo spem ponerent:
 sed senatum qui potestatem immortalē
 solus haberet perius sequerentur: acce-
 derentque ad .D. Brutum: quo loco
 pecunias sibi allatas inuenirent. ¶ Iam
 enim dimidium muneris ad eos attulisse
 se: decem uiros ad distributionem crea-
 uerunt: quos nunc possumus intellige-
 re. nam decemuiros electos ad agros
 diuidendos sicut Cæsa. insituerat: non
 conuenit: cum senatus uellet omnia abo-
 leri quæ Cæsa. fecisset. ¶ Adolescente
 Cæsa. Octauio. ¶ Ornando: uel con-
 sulatu: quem postulabat in locum Hyr-
 cii & panfæ maxime fauore Cice. ad
 quem solum scripserat. ut dicit Appia.
 uel ornando prætura. nam eodem Ap-
 piano auctore cum cæsarem uererentur
 ne se cum Anto. coniungeret. pretorem
 eum denuo in Antonium satis indecēter
 creare decreuerunt. Quid refert. quid in-
 retest: ornatur an non. ¶ Non glorioso
 non iactabundo. ¶ Frigeo: cefio: ocio-
 sus sum: hoc dicit ne uideatur ualde cu-
 rare honorem Cæsa. cum de eo maxime
 laboraret. ¶ Opta. omnes dicunt hic
 aliquid deesse: quod quidem mihi ita
 uidetur. ¶ Meum: ex sententia mea:
 quod autem senatusconsultum esset non
 constat: quia nihil ante dixit. ¶ Dissol-
 lutum: irritum: annihilatum: non habuit locum. ¶ Explorata indubitata. ¶ Eruptio euasio. ¶ Præclara & fortis &
 astuta. ¶ Relaxati: recreati: exhilarati: cum antea essent nimia sollicitudine contracti. ¶ Tanquam si iam: ἀκαλαῖ
 ita habent quidam codices: idest tanq̄ si iam quiete sit nam ἀκαλαῖ quietum significat. alius codex ex uetustissi-
 mo transcriptus habebat tanquam si annihilatæ esse uideantur. qui tamen sensus idem erit. idest quasi non oporteat
 me uæhementioribus contentionsibus uti ut solebam. ¶ Ratio uia modus. Aequæ scilicet ratio habebitur. ¶ Bruto.
 M. qui tunc erat in Sardinia: ut infra patebit. ¶ Quos sustineo: quibus obsisto. ¶ Istuc: istud. ¶ Unquam scilicet fuit.
 ¶ Nam ratio quare nihil fuerit tam præter spem: quam illud bellum esset renouatum: quod credebant esse omnino
 extinctum inrellecta uictoria ipsius Bruti eius die natali: ita ut respubl. per multos annos crederetur esse liberata.
 ¶ Die natali. cum enim omnium romanorum natales dies celebrarentur: tamen eorum maxime qui de repub. benemex-
 riti essent. Iuena. ¶ Quale coronati heluidius. Transeaque bibebant: brutorum & Cassii natalibus. ¶ Retexunt:
 quidam exponunt manifestauerant. sed magis placet retexunt idest remouent & destruunt. sicut infra in epistola Marti.
 An nunc ætate præcipitata commutem ac me ipse retexam. ut eo loco exponimus plenius. ¶ His scilicet litteris tuis.
 ¶ Modo nuper. ¶ Non recipi in societatem ut ferebatur. ¶ Magnum negocium magnus labor. ¶ Cuius negotii.
 ¶ Tuæ partes sunt idest ad te pertinent.

m Irabiliter mi Brute lætor mea consilia: measque
 sententias a te probari de decemuiris: de adornan-
 do adolescente: sed quid refert? mihi crede homi-
 ni non glorioso. plane iam Brute frigeo. Opta ueram enim
 iam id erat meum senatus consultum iam idem dissolutum.
 Tantam spem attulerat explorata tua uictoria. Tua præcla-
 ra Mutina eruptio: fuga Antonii concisoque exercitu: ut om-
 nium animi relaxati sint. meaque illæ uæhementes concio-
 nes tanquam si iam annihilatæ esse uideantur. Sed ut ad rem
 redeam: legionem Martiam & quartam negant qui illas non
 runt ulla conditione ad te posse perducere pecuniæ quam de-
 deras ratio potest haberi: eaq; habebitur. de Bruto accersen-
 do: Cæsareq; ad Italiæ præsidium tenendo ualde tibi assen-
 tior. Sed ut scribis habes obrectatores: quos equidem facil-
 lime sustineo: sed impediunt tamen: ex aphyrica legiones expe-
 ctantur. Sed bellum istuc renouatum mirantur homines: nihil
 tam præter spem unquam. Nam die tuo natali uictoria nuncia-
 ta in multa sæcula uidebamus rempubl. liberatam. Noui ti-
 mores retexunt superiora. Scripsisti autem ad me his quas
 idibus Maiis dedisti modo te accepisse: a planco litteras non
 recipi a Lepido Antonium. Id si ita est: omnia faciliora: sin-
 aliter: magnum negocium: cuius exitum ne extrinsecam: tuæ
 partes sunt. Ego plusquam feci sed facere non possum. Te ta-
 men id quod spero omnium maximam & clarissimum uide-
 re cupio.

Vale.

M. T. C. Decio Bruto. S. D.

lutum: irritum: annihilatum: non habuit locum. ¶ Explorata indubitata. ¶ Eruptio euasio. ¶ Præclara & fortis &
 astuta. ¶ Relaxati: recreati: exhilarati: cum antea essent nimia sollicitudine contracti. ¶ Tanquam si iam: ἀκαλαῖ
 ita habent quidam codices: idest tanq̄ si iam quiete sit nam ἀκαλαῖ quietum significat. alius codex ex uetustissi-
 mo transcriptus habebat tanquam si annihilatæ esse uideantur. qui tamen sensus idem erit. idest quasi non oporteat
 me uæhementioribus contentionsibus uti ut solebam. ¶ Ratio uia modus. Aequæ scilicet ratio habebitur. ¶ Bruto.
 M. qui tunc erat in Sardinia: ut infra patebit. ¶ Quos sustineo: quibus obsisto. ¶ Istuc: istud. ¶ Unquam scilicet fuit.
 ¶ Nam ratio quare nihil fuerit tam præter spem: quam illud bellum esset renouatum: quod credebant esse omnino
 extinctum inrellecta uictoria ipsius Bruti eius die natali: ita ut respubl. per multos annos crederetur esse liberata.
 ¶ Die natali. cum enim omnium romanorum natales dies celebrarentur: tamen eorum maxime qui de repub. benemex-
 riti essent. Iuena. ¶ Quale coronati heluidius. Transeaque bibebant: brutorum & Cassii natalibus. ¶ Retexunt:
 quidam exponunt manifestauerant. sed magis placet retexunt idest remouent & destruunt. sicut infra in epistola Marti.
 An nunc ætate præcipitata commutem ac me ipse retexam. ut eo loco exponimus plenius. ¶ His scilicet litteris tuis.
 ¶ Modo nuper. ¶ Non recipi in societatem ut ferebatur. ¶ Magnum negocium magnus labor. ¶ Cuius negotii.
 ¶ Tuæ partes sunt idest ad te pertinent.

Ratio
 Retexe

M. T. C. Decio Bruto consiliis del. S. D.

Epistolarum familiarium

T si cum non potuisset Brutus ad Cice. scribere. mandarat collega suo Planco ut eum apud Cice. excusaret quod cum fecisset scribit Cice. sibi gratissimam fuisse talem diligentiam deinde quoniam publice scripserant Brutus & Plancus se optime inter se conuenire dicit Cice. senarum uacemementer gaudere ea concordia. Postremo horatur ipsum Brutum ut pergat imitari non alium q̄ seipsum. ¶ Cum col. Planco. ¶ Certa tecum id est entere utin cere te ipsum: & quotidie melius facere. ¶ Magistro bre. i. a quo uolo discere esse breuis sicut tu es. unde inferius appellat eius sermonem laconismos.

Ermagni. Hæc epistola inter omnes commendaticias paucis uerbis uim maximam obtinet.

Cum. n. Ci. plurimuz deberet. **L. Lamia** quid q̄ olim ei fauerat contra Clodium fuerat a Gabinio consule relegatus itqz **L. Lamia** peteret p̄uram: uelletque **Ci.** benefici se memorem ostendere; commēdat diligentissime Bruto absenti hunc **Lamiam** oratqz Brutum ut scribat **Romam** ad **Lupum** familiarissimum suum ut omnes cēturias: in quibus brutus plurimum poterat: congreget ad fauendum **Lamiae** ut p̄uram obtineat cum nihil sit q̄ ei omnino gratius facere possit. ¶ Per magni inter. magui est momenti. ¶ Obseruatet diligēter consideraret. ¶ Tempus: quo esses lætus & uacuus ab omnibus molestiis. ¶ Loco. i. tempore **Ter.** Veni in ipso tempore: q̄ otium rerum est maximum. **Hora.** in epistolis. **Augusto** reddes signata uolumina **Luui.** Si ualidus si lætus erit: si denique poscet. **Ne studio** nostri poscet: odiumqz libellis **Sedulus** in portes. nam plerūque ex importunitate nuncii aut tabellarii odiosior sit qui scribit & minus gratæ litteræ. ¶ Offendunt displicent. ¶ Scite prudēter. ¶ **Uetustas** q̄ magna uim habet in amicitia. nam ut ipse in lælio inquit. **Veterima** quæque ut ea uina q̄ uerustatem ferunt esse debet suauissima. ¶ **Consuetudo** conuersatio. ¶ **Merito** q̄ plus est q̄ beneficium: ut alibi sæpe diximus: & in sequenti epistola apparebit. ¶ **Clodianis** temporibus. i. quibus clodius me oppugnabat: & ex urbe etiam eiecit. ¶ **Princeps** ex primis. ¶ **Propugnaret.** contenderet me defendendo. ¶ **Relegatus** ex patria eiectus. ¶ **Ante** id tempus. **primus. n.** fuit qui relegatus sit usque ad id tempus. ¶ **Meipsum:** pro quo eo id contingit: notandum aut̄ contigit de malo dictū sicut aliis multis locis & contra accidit de bono sæpe notauimus. ¶ **Me. q. d.** nō ipsum **lamia.** ¶ **Splēdore.** nobilitate. nā **lamia** familia uerissima fuit & nobilissima **Hora.** **Heli** uerusto nobilis **ablamo.** ¶ **Sūma** gratia ualde gratus populo. ¶ **Munere** magnificētissimo: quia in ædilitate exhibuit splendidissimos ludos q̄ conciliabat magnum fauorem populi ut alto loco probauimus ex auctoritate **Cice.** in officiis. ¶ **Tenes** habes. ¶ **Inquis** in quibus. ¶ **Regnas** habes maximam potestatem. ¶ **Eas** cēturias. i. ipsos eq̄tes ad cēturata comitia nobis congreget. ¶ **In extre**

T si mihi tuæ litteræ iucundissimæ sunt tamen iucundius fuit: quod in summa occupatione tua **Planco** collega mandasti: ut te mihi per litteras excusaret: quod fecit ille diligenter: mihi autem nihil amabilius officio tuo & diligentia. **Coniunctio** tua cum collega tuo concordiaqz uestra: quæ litteris omnibus declarata ē: senatui potest. ¶ **ro.** gratissima accidit. Quod superest: perge mi Brute: & iam non cum aliis. sed tecum ipse certa. Plura scribere non debeo præsertim ad te: quo magistro breuitatis uti cogito. Litteras tuas uacemementer expecto: & quidē tales quales maxime opto.

Vale.

M. T. C. Decio Bruto. S. D.

Ermagni interest quo tibi hæc tempore epistola tradita sit: utrum quum sollicitudinis aliquid haberes: an quum ab omni molestia uacuus esses. Itaqz ei præcepi quem ad te misi: ut tempus obseruaret epistolæ tibi reddendæ. Nam quemadmodum coram qui ad nos intempesiue adeunt: molesti sæpe sunt: sic epistolæ offendunt non loco redditæ. Si autem ut spero nihil te perturbat: nihil impedit: & ille cui mandauit satis scite & commode tempus ad te capit adeundi confido me quod uelim a te facile impetraturum. **L. Lamia** praturam petit: hoc ego utor uno omnium plurimum. magna uetustas: magna consuetudo intercedit: quodqz plurimum ualeat: nihil mihi eius familiaritate iucundius. **Magno** præterea beneficio eius: magnoqz merito sum obligatus. Nam **Clodianis** temporibus quum equastris ordinis princeps esset: proqz mea salute acerrime propugnaret a **Gabinio** consule relegatus est: quod ante id tempus ciui romano romæ contigit nemini. hoc cum populus romanus neminuit: meipsum non meminisse turpissimum est. Quapropter persuade tibi mi Brute me petere praturam: quanquam enim **Lamia** summo splendore: summa gratia ē usus magnificētissimo munere ædilitio: tamen quasi ea ita non essent eo suscepī totum negocium nunc si me tantū facis quanti certe facis: quando equitum centurias tenes in quibus regnas: mitte ad **Lupum** nostrum: ut is nobis eas cēturias conficiat. Non tenebo te pluribus: ponam in extremo quod sentio. Nihil est Brute quum omnia a te expectem: quod mihi gratius facere possis.

Vale.

M. C. Decio Bruto consuli des. S. D.

Meritum

Relegatus

Contigit
Accidit:
Lamiarū
familia

omne
saxo

mo: in conclusione epistolæ.

Amia. Eodem argumento quo & in præcedenti epistola: commendat Cicero Lamiam. D. Bruto: ut cum ad iuuet in obtinenda prætura: quo nihil sibi gratius fieri posse affirmat. ¶ Perfunctus munere ædilitatis: quæ ut uidimus supra libro decimo ad Furnium: dabatur prætura post ædilitatem. ¶ Is ambitus: multorum qui petunt hanc præturam ambientes hunc & illum. ¶ Sustinenda mihi: tuendam meis humeris suscipiendâ.

¶ Operibus: facultatibus, & auxiliis.

Amia uno omnium familiarissime utor: Magna eius in me nõ dico officia: sed merita ea quæ sunt populo romano notissima. Is magnificentissimo munere ædilitatis perfunctus petit præturam. Omnesq; intel ligunt nec dignitatem ei deesse: nec gratiam: Sed is ambitus extare uidetur ut ego omnia pertimescam: totamq; petitionem Lamia mihi sustinendam putem. In ea re quantum me possis adiuuare facile perspicio: nec uero quãtũ mea causa uelis dubito. Velim igitur mi Brute tibi persuadeas nihil me maiore a te studio petere: nihil te mihi gratius facere posse quã si omnibus tuis operibus: omni studio Lamiam in peti tione iuueris, quod ut facias uahementer rogo. Vale.

M. T. C. Bruto consuli des. S. D.

Quod si ex mandatis quæ Galbæ Volũnioq; ad senatum dedisti: quid timendum: suspicandumq; putas: res: suspicabamur: tamen timidiora mandata uidebantur quã erat dignum tua populiq; romani uictoria. Senatus autem mi Brute fortis est & habet fortes duces. Itaque moleste ferebat se a te quem omnium quicumq; fuissent fortissimum iudicaret: timidum atq; ignauum iudicari. Etenim cum te in cluso spem maximam omnes habuissent in tua uirtute florente Antonio: quis erat huic quicumquam timeret profligato illo te liberato: Nec uero Lepidum timebamus. Quis enim esset qui illum tam furiosum arbitraretur: ut qui in maximo bello pacem uelle se dixisset: is in optatissima pace bellum reip. indiceret. Nec dubito quin tu plus prouideas. Sed tamen tam recenti gratulatione: quã tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus renouatio doloris magnam molestiam afferebat. Quare uelim equidem id quod spero: ut plane abiectus & fractus sit Antonius: Sin aliquid uirium forte collegerit sentiet: nec senatui consilium: nec populo romano uirtutẽ deesse: nec reipu. te uiuo: imperatorem. Decimo quarto calendis Iunii. Vale.

Decius Bru. Consu. des. S. D. M. Cicero.

Ad senatum quas litteras mihi uelim prius perlegas: & si qua tibi uidebuntur: commutes. Necesse

¶ T si p Galbã & uoluntũ miferat Brutus ad senatum se timeret: ne Antonius uires reciperet pferim cum timeret ne Lepidus fidẽ mutaret. & cum eo coniungeret. Quamobrem rescribit Ci. molestus fuisse senatui: quod ipse Brutus nũc pfligato. M. Antonio se timidum ondat: cũ existimaret fortissimus & in eo maxima spes esset: cum obsideretur adhuc florente & integro Antonio ex quo arguit nõ decere eum timere pro cuius uictoria tantæ gratulationes factæ sint: dicit autem nõ deesse animum senatui: nec defuturum contra Antonium si forte uires recepit. ¶ Timendum: de Lepido quẽ nunq; recte facturũ putas. ¶ Suspicandum: uel de eodẽ Lepido: uel de Octa uio: quia postq; Brutus de obsidione Murinensi liberat? missis caduceatoribus ad Cæsa. per quos rogabat. ut quoniam flumen in medio esset ad colloquium accedere una uellet: ille consulibus e medio sublati Brutum uelut hostem metuens respondit: non Brutum salutaturus huc accessi: sed Antonium oppugnaturus: cũ quo conciliari non impium mihi fuerit: ob hæc igitur uerba eum suspectum habuit Decius. ¶ Fortis: intrepidus. ¶ In cluso: obfesso. ¶ Profligato fuso. ¶ Nec uero: nũc respondet ad suspicionem de Lepido. ¶ Furiosum: insanum. mēte captũ. ¶ Pacem uelle. quia ut lib. x. uisus est epistola quæ incipit. Quod mihi p summa uoluerat Lepidus conciliare pacẽ inter populo. & Antonium: idem etiam ostendit epistola ultima eiusdem libri. ¶ Optatissima: quæ uehemẽter optauit. ¶ Ad omnia deorum templa. quia ut scribit Appianus supplicationes quinquaginta dierum anuersarias senatus habendas cõsueuit ob res in Antonium gestas. quod nec unq; bello cæltico nec aliis plũs decreuere romani pterea uota publice suscepta sunt. si Antonium Decius opprimeret. ¶ Renouatio quæ feceras p mandata ad senatum missa. sed p Galbam & Volũniũ. ¶ Velim cupio. ¶ Cõsiliũ prudentiã. ¶ Virtutẽ animosita tem & fortitudinem. ¶ Te uero donec uixeris. nã Deo oẽm cõsiliũ exercitum concesserunt romani. eumq; solum imperatorem in An. decreuere.

¶ Ad senatum. cũ scripisset Decius ad senatũ de opinioẽ quã haberet de bello cõficiendo. & de suspi tione sua de Cæsare & Lepido. & ut mitterent ad se duæ legiões. misit prius eas litteras ad Cicronẽ rogatq; ipm ut

Epistolarum familiarium

commutet quicquid uidebitur priusquam recitentur in senatu. ¶ Priusquam recitentur in senatu. ¶ Neccessaria: ex neccessitate. ¶ Vobis assentientibus: uobis approbantibus scilicet ut illae duae legiones essent. ¶ De reliquis: si minus habuissent reliqua: ut uellem. ¶ Minus laborandum: minus curandum. ¶ Egentissimis: omni facultate militari carentibus. ¶ Vicem: periculum: ut Virgilius in quarto. Nec tela: nec ulla uisasse uices Danaum: significat etiam incommodum & poenam. ut Horatius primo carminum. Vices que superba te mancant ipsum. ¶ Observant: habent in magno honore. ¶ Quam aliquam. ¶ Iniuriam iniustitiam. ¶ Vernarum seruorum. ¶ Optimam iustissimam. ¶ Genus aduer. adducit

Vicem

Vercellae

in omnium eorum aduersarios dicens seditiones esse: item in contemptum cum dicit eos esse inertissimos. i. sine ulla industria & uirtute. ¶ Vercellis: nomen oppidi: q. Stria. non longe esse a Placentia ostendit. li. v. his uerbis. Superioribus uero annis opera dabatur: cum uercellae auri fodinam haberent. & in ictu multorum uico & alio huic uicino uterq; uero placetia finitimus est: sunt & uercellae supra nouariam circa decem milia passuum: alia ut puto urbs ab hac.

Vod pro me. Labeo Segulius quidam homo nequa & discordius gaudens finxerat Caesarem Octavianum domi suae dixisse Caes. dixisse Caes. ornandum tollendum: quod quidem uerbum cum Caesar accepisset in aliam partem ac dictum esset: molestissimi me tulit. praeterea ueteranos male loqui de Cice. quia prohibuisset Caes. & Decius in decemuiris eorum electi fuerat ad pecuniam distribuendam militibus. Itaque Decius his de rebus Cic. certiorē facit: mox neq; ut uitet pericula: factaq; de decemuiris: qd ueterani uelint: deinde ut assentiat de agris ueteranis dandis ab ipso Decio & a Caes. & de legionibus quibus agri erant assignandi. Postremo dicit qd agat & quid acturus sit: petitq; ut si qd sit secretius eum certiorē faciat. Amor cogit: sic Cicero in Lello de amicitia: quam multa enim quae nostra causa nunquam faceremus: fecimus causa amicitiae. ¶ Neque contemptum: neque paruit factum. quia res erat magni ponderis homo sui simillimus: quia a prauo ingenio suo non discedit. ¶ Apud Caesarem domi caesaris. ¶ Multum sermonem: multa uerba. ¶ Dictum. s. a Caesare. ¶ Ornandum: honorandum. ¶ Tollendum: hoc uerbum dixerat Cice. pro extollendum. sed cum sit ambiguum acceperat Caesar in malam partem tollendum id est interficiendum. Sic illud de Nerone. Quis neget aeneae magna de stirpe Nerone. Sustulit hic matrem: sustulit ille patrem. ¶ Commisurum permissurum daturum copiam facultatem. ¶ Non perlatum scilicet credo. ¶ Pessime loqui. s. de te. ¶ Instare imminere. ¶ Habitu. ele

fario me scripsisse ipse animaduertes. Nam quum putare quartam & martia legiones mecum futuras: ut Druso pauloque placuerat uobis assentientibus: minus de rebus reliquis laborandum existimaui. Nunc uero quum cum tyronibus egentissimis ualde & meam & uestram uicem timeam necesse est. Vicentini me: & M. Brutum praecipue obseruant: his nequaquam patiari iniuriam fieri in senatu uernarum causa a te peto. Causam habet optimam: officium in re publica. summum: genus hominum a uersariorum seditiosum & inertissimum. xii. calen. Iunii. Vercellis. Vale.

Decius Brutus. M. Cicero. S. D.

Vod pro me non facio: id pro te facere meus in te amor tuaque officia cogunt ut timeam. Sape enim mihi quum eēt dictum: neq; a me contemptum: nouissime Labeo Segulius homo sui simillimus narrat mihi apud Caesarem se fuisse: multumq; sermonem de te habitum eē: ipsum Caesarem nihil sane de te quaesitum: nisi dictum: quod diceret te dixisse laudandum a adolescente: ornandum tollendum. se non eē commissurum ut tolli possit. Hoc eo Labeonem credo illi rettulisse: aut finxisse dictum non ab adolescente platum. Veteranos uero pessime loqui uolebat labeo me credere: & tibi ab iis instare periculum: maximeq; indignari quod in decemuiris neq; Caes. neq; ego habitum eēmus. atq; omnia ad nostrum arbitrium essent collata. Haec cum audissem: & iam in itinere essem: committendum non dum putauī prius ut a pes transgredere quā quid istuc ageretur: scirem. Nam de tuo periculo crede mihi iactatione uerborum: & denunciatione periculi sperare eos te pertimescens: adolescente impulsio posse magna consequi premia: & totam istam cantilenam ex hoc pendere. ut quā plurimum lucri faciant: Neq; tamen non te cautum esse uolo & insidias uitam nihil. n. tua uita potest mihi esse iucundius: neq; clarius. Illud uide ne timendo magis timere cogare. Et quibus rebus potest occurrī: ueteranis occurras. Primum quod desiderant de decemuiris facias. Dein

nec Caesarem undecimum addidere. ¶ Ad uestrum arbitrium uitos uelletis nobis exclusis. ¶ In itinere. ut trem in galliam transalpinam. ¶ Eos ueteranos. ¶ Iactatione uer. i. iactando. & spargendo uerba quibus te perterere faciant. ¶ Et denun. peri. minando tibi malum & mortem. ¶ Impulso incitato propter uerba tua in eum dicta. ¶ Cantilenam sermonem. fabulā quā de te fingunt. ¶ Pendere ex hoc inde prouenire. ¶ Tū licet causa lucri sui hoc faciant. ¶ Cogere timere dando. s. causam timoris. ¶ Occurrit prouideri. ¶ De decemuiris ut ego

de de præmiis. Si tibi uideatur agros militum eorum: qui cū Antonio ueterani fuerunt: his dandos censeas: Ab utrisq; nobis de nummis lente hac ratione habita pecuniæ senatum de ea re constitaturum. quattuor legionibus his quibus agros dandos censuistis: uideo facilitatem fore ex agris syllanis: & ex agro campano. Aequaliter aut sorte agros legionibus assignari puto oportere. Hac me tibi scribere non prudentia hortatur: sed amor in te: & cupiditas oculi quod sine te consistere non potest. Ego nisi ualde necesse fuerit: ex Italia non excedam: legiones armo: paro. Spero me non pessimimum exercitum habiturum ad omnes casus & impetus hominum. De exercitu quem Panfa habuit: legionem mihi Cæsar non remittit. Ad has litteras statim mihi rescribere tuorumq; mihi aliquem mittes: si quid reconditum magis erit: meq; scire opus esse putaris. y.ii. calendas Iunias Iporedia. Vale.

M. T. C. Decio Bruto. S. D.

Id isti Segulio malefaciāt hominī nequissimo omnium qui sunt qui fuerunt: qui futuri sunt. Quid tu illum tecum solū: aut cum Cæsare qui neminem prætermisit: qui cum loqui potuerit cui non eadem ista dixerit. Te tamen mi Brute sic amo ut debeo: quod istud quid eēt nugarū: me scire uoluisti. Signum enim magnum amoris disti: Nam quod idem Segulius ueteranos quærit: q; tu & Cæsar in decemuiris non essetis: utinam ne ego quidem essem. Quid enim molestius: Sed tamē quum ego sensissem de his qui exercitus haberent sniam fieri oportere: idem illi qui solent: reclamationum. Itaq; excepti etiam estis me uahemeter repugnante: Quo circa Segulium negligamus: qui res nouas quærit: non q; ueterem comederit: nullam enim habuit: sed hanc ipsam recentē nouam deuorauit. Quod autem scribis te quod pro te ipso non facias: id pro me ut de me timeas aliquid: omni te uir optime mihiq; carissime Brute de me metu libero. Ego. n. quæ prouideri poterunt non fallar. in his quæ cautionem non habebunt: de his non ita ualde laboro. Sim n. impudens si plus postule quā hoī a rerum natura tribui potest. Quod mihi præcipis: ut caueam: ne timēdo magis time re cogar: & sapienter & amicissime præcipis: sed uelim tibi persuadeas: quum te constet excellere hoc genere uirtutis: ut nūquam extimescas: nūquam perturbare: me huic tuæ uirtuti proxime accedere. Quamobrē neq; metuum quicquam: sed cauebo omnia Sed uide ne tua iam mi Brute culpa futura sit ego si quicquam timeam. Tu is. n. opibus & consulatu tuo est

Epist. Tul.

& Cæsar in eis simus. De præmiis. q; eis promissa sunt. ut reddantur. His nostris ueteranis. Ab utrisque nobis a me & a Cæsare. Lente. s. agas. Ac senatum constitutum. s. dicas. Censuistis iudicatis decreuistis. Facultatem commeditatem. Ex agris syllanis quos olim sylla suis militibus distribuerat. Ex agro campano. quem Cæsar etiam uiuens militibus suis distribuendum cura uerat. ut scribit Appianus. Equaliter. ut tantum detur uni q; ali. Aut sorte per iactum sortium. ut nemo possit quæri factam sibi fraudem aut iniusticiam. quæ uel per æqualem diuisionem. uel per sortem fieri non potest. inde Virg. Iustam reginam describens primo æneidos. dixit. Operumq; laborem partibus æquabat iustus. aut sorte trahebat. Prudentia. quia plus uideam q; tu. Valde necesse. maxima necessitas coegerit. Non pessimimum liptore. i. optimum. Reconditum secretum.

Id isti. respondet C. superiori epistolæ Decii. ostendens segulium non solum locutum cum Cæsare. id quod scripserat bru. epistola sua. sed etiam cum omnibus quibus cum locutus est. quæ tamen uana & falsa esse ostendit. cum appellat nugas deinde respondet segillatim ad reliqua. & præcipue quia scripserat ut caueret ne timendo magis timeret. dicit se imitari ipsum Decium in hac re. quia nunquam fuit timidus. se tamen uiaturum pericula assentiturque ei de legionibus. & agris. quod scripserat. Diu legitur & dei. e. autem execratio & imprecatio. Tecum subaudi locutum putas. Illud nugarum. istas nugas & ineprias siue uanitates. Ne ego essem. s. in decemuiris. nam Cic. in eis erat. De his erat id est ab iis. i. euz iudicasset uos qui habetis exercitus oporteret dicere sententiam uestram. sicut & reliquos decemuiros. quidam reclamationum contra meam sententiam. Qui solent notat aliquos inuidos Decii. Excepti excludi si scilicet ex decemuiris. Me repu. ne excipetez ni. Res nouas. alludit ad uocabuli equiuocationem. nam res multa significat inter alia negociuz & patrimonium ergo res nouas. id est noua negocia nouas inuentiones. Non quod. u. s. rem id est patrimonium & substantiam. Nullam rem. significat maiores eius fuisse pauperrimos. Deuorauit idicat fuisse gulosum. Libero me. de me id est noli propter me aliquid timere. Cautionem prouisionem. ut possint cauere. Arerum natura. i. quæ neminem fa

Res

AA

cere potest plus i prudente: ergo est ipudens
 tia mea si uelle est plus i sapiens. **C**ostet
 fortitudinis. **C**Nunquam potestur. quod officium est
 dum post te. **L**iguriter assumerent gulose
 uiuendo. **R**ecoditum quod non facile pro pallet
 & in lucem ueniat. **Q**uod id est ut.

Vm Appio: commendat Ci. diligen
 tissime. De. bru. Appium quedam
 quo cum maximam sibi & iustissi
 mam necessitudinem esse dicit. Rogat aut
 Decium ut eum contra aduersarios: quod cum uae
 hementer oppugnabant: & urbes efficere
 studebant: tueat: & in urbe retineat: cum facil
 itate id facere possit: quem eo beneficio di
 gnus esse ostendit. **M**eis mutuis: in eum uicissim
 collatis. **C**onstitutum: confirmatum. **V**olo:
 sensus: uolo quod homines ita existiment te clare
 mentissimum sicut existimauerunt fortissimum
 quod assequeris si hunc defendes. **P**atris. si
 fut. **M**inus uera minus bona & iusta de
 buerat. n. quantum committimus aliquid mali ad
 misisse. **P**robabile proximam ut ro. uert
 similem: quod patrono cuique conceditur.
Mitius potes alius codex satis emenda
 tus habebat nutus tuus potest: quod ma
 gis placet: ut sit sensus solo nutu tuo pot
 tes hominem incolumem in patria retinere.

Os hic: hortatur Decius Cice. ut
 n. bono sit animo: & nihil de repu
 timeat: dicit autem Lepidum be
 ne de se sentire: de quo antea suspicatus
 fuerat ut supra saepe uisum est: iustam aut
 causam nullius timoris esse ostendit: cum
 habeat tris exercitus ita fortes: praeterea
 qui supra scripserat dicit homines loqui
 & divulgare: ut terreant ipsum Cic. Hor
 tatur autem ut in eos sit fortis. **C**ommo
 de bene. **L**ibere sine cuiusque respectu.
Si omnia essent aliena. i. si alia nobis
 deessent: uel essent contraria. **T**ribus
 mei Caesaris & Planci. **V**alentibus for
 tibus. **A**ugere habere maiorem quam
 unquam habueris. **Q**uae scripsi. scilicet tuis
 se dicta a Segulio. **S**i frenum momor
 deris id est si eos contempseris translatio
 sumpta ab equo: qui cum fessorem: uel
 equitem contemnit. frenum mordet.
Peream iurantis est. **Q**uotquot sunt
 id est si etiam essent infiniti. **C**onantem
 uolentem tentantem.

Atro: mordet Cic. superiori epistolarum
 n. breuiter: ut dicit imitatione ipsius
 Decii: dicit et omnem timorem si
 modo esset timidus potuisse sibi penitus
 amoueri illa eius epistola. **N**atro quasi
 dicat fateor tibi: legitur tamen in aliis co
 dicibus parum tibi subiraescebar. **B**reu
 uitati quod minus breuiter scriberes. **L**o
 quax nimium uerbosus. **I**mitabor te:
 breuibus scribam: sicut soles. **Q**uam mul
 ta. i. dicam uel scribam. **P**aucis uerbis.

si timidi essemus: tamen omnem timorem abiceremus: pra
 sertim quum persuasum omnibus esset: mihique maxime: nos
 a te unice diligere. Consiliis tuis que scribis de quatuor legioni
 bus: deque agris assignandis ab utrisque nostrum uahementer
 assentior. Itaque quum quidem de collegis nostris agrariam cu
 rationem liguriter disturbauimus: totamque nobis integram
 reseruauimus. Siquid erit occultius: & ut scribis: recoditum meo
 rum quem mittam: quo fidelius ad te litterae perferantur. Pri
 die nonas Iunias.

Vale.

M. T. C. Decio. Bruto. S. D.

Vm Appio Clau. C. F. summa mihi necessitu
 do est multis eius officiis & meis mutuis consti
 ta. Peto a te maiorem in modum uel humanitatis
 tuae uel mea causa: ut eum auctoritate tua: quae plurimum ua
 let: conseruatum uelis. Volo te quum fortissimus uir sis con
 gnitus etiam clamentissimum existimari. Magno tibi erit or
 namento nobilissimum adolescentem beneficio tuo esse sal
 uum: cuius quidem causa hoc melior debet esse: quod pietate
 adductus propter patris resitutionem in eum Antonio con
 iunxit. Quare & si minus ueram causam habebis: tamen uel
 probabilem aliquid poteris inducere. Nutus tuus poterit hominem
 summo loco natum summo ingenio summa uirtute officio
 sissimum praeterea & gratissimum incolumem in ciuitate re
 tineri. Quod ut facias ita a te peto: ut maiore studio magis ue
 ex animo petere non possim.

Decius Bru. S. D. M. T. C.

Os hic ualeamus recte: & quo melius ualeamus: ope
 ram dabimus. Lepidus commode de nobis sentire
 uidetur: omni timore deposito debemus liberis reip.
 consulere. Quod si omnia essent aliena: tamen tribus tantis
 exercitibus propriis reip. ualentibus magnum animum ha
 bere debebas: quem & semper habuisti: & nunc fortuna adiu
 uante augere potes. Quae tibi superioribus litteris mea max
 nu scripsi: terrendi tui causa homines loquuntur. Si frenum
 momorderis peream si te omnes quotquot sunt conantem lo
 qui ferre poterunt. Ego tibi ut ante scripsi: dum mihi a te lit
 terae ueniant in Italia morabor. Septimo cal. iunias. Ipore
 dia.

Vale.

M. Cicero Decio Bruto. S. D.

Arum tibi antea subiraescebar breuitati tuarum
 litterarum: nunc mihi loquax esse uideor. Te igitur
 imitabor. quam multa. quam paucis. Te recte

ualere: operamq; dare: ut quottidie melius Lepidum commo-
de sentiret: tribus exercitibus q; uis nos oportere confidere si
timidus essem: tamē ista epistola omnem mihi metum abster-
sisses. Sed ut mones: frenum momordi: etenim qui te in cluso
omnem spē habuerim in te: quid nunc putas? Cupio iam ui-
giliam meam Brute tibi tradere: sed ita ut non desim constan-
tiam meam: quod scribis in Italia te moraturum: dum tibi litte-
rae meae ueniant: si per hostem licet: non erraris. Multa enim
Romae si in aduentu tuo bellum confici potest: nihil sit anti-
quius pecunia expeditissima quae erat tibi decreta est. Habes
amantissimum Seruilium. nos non desumus. octauo idus iu-
nias.

M. T. C. Decio Bru. S. D.

Xpectanti mihi tuas quottidie litteras. Lupus no-
ster subito denunciauit. ut ad te scriberem: si quid
uellem. Ego autem & si quid scriberem non habe-
bam (acta enim ad te mitti sciebam) inanem autem sermo-
nem litterarum tibi iniucundum esse audiebam: breuitatem
secutus sum te magistro. Scito igitur in te & in collega spem
omnem esse. De Bruto autem nihil adhuc certi: quem ego
quemadmodum praecipis: priuatis litteris ad bellum commu-
ne uocare non desino: qui utinam iam adesset Intestinum
urbis malum: quod est non mediocre minus timeremus. Sed
quid ago non imitor laconismum tuum: altera iam pagella pro-
cedit. Vince & Vale. xiiii. calendas. Quintiles.

Decius Brutus. M. C. S. D.

Aximo meo dolore hoc solatio utor. quod intelli-
gunt homines non sine causa me timuisse ista quae
acciderunt: deliberent utrum traiciant legiones
ex africa nec ne: & ex sardinia & Brutum arcessant nec ne:
& mihi stipendium dent: an non decernant: ad senatum litte-
ras misi. Crede mihi nisi ista omnia ita fuerint: quemadmodum
scribo: magnum nos omnes adituros periculum. Rogo te ui-
dere quibus hominibus negocium detis: qui ad me legiones
adducant: & fide opus est: & celeritate. Tertio nonas iunias:
ex castris.

Matius. M. Ciceroni. S. D.

Agnam uoluptatem ex tuis litteris cepi: quod
quam speraram atq; optata habere te de me opi-
nionem cognoui. De qua & si non dubitabam: ta-
men quia maxime aestimabam: ut incorrupta ma-
neret: laborabam. Conscius autem mihi eram: nihil a me

Te re. ua. ordo est: si timidus essem:
tamen absterisisses mihi oem metum ista
epistola. s. quod uis nos recte confidere:
te recte ualere. i. qd recte ualeas. Le-
pidum sentire commode: sentiat de te &c.
Frenum momordi: frenum accepi den-
tibus. Et enim: ratio a minori ad ma-
ius est autem sensus si audebam spe tui
cum eras obsessus. quid nunc putas me
facere cum obsidione liberatus potes me
multo magis defendere. q. d. multo ma-
gis audeo. Vigiliam custodiam repu-
uigilare. n. pro diligenter seruire ponit.
Iuuenas. Sed uigilat consul. Ut non de-
sim constantia. i. ne uideat facere ex leuita-
te. Si per hostem licet. i. si hostes te per-
mittent morari. Multa scilicet sunt noua.
Confici finiri. Antiquius chartus. s.
q; conficere bellum.

Xpectanti. Hac epistola horta-
tur Cice. brutum ut diligentissi-
me agat pro rep. spem. n. totam
esse in eo & in planco deinde dicit. Me
brutum uocari ad hoc bellum italicum:
quoniam si adesset minus mali timeret.
Acta quae in urbe sunt & in scripra re-
dignuntur quae acta appellantur. De
bruto. s. marco. Priuatis meo nomine
scriptis non autem nomine senatus. In te
sinum. ciuile. Non est mediocre. i. ma-
ximū est liptore. Sed quid ago. uidebat
Cice. se nimirum multa scripsisse ideo re-
praeslit λακονισμ. i. breuitatem.
Lacones enim breuiloqui esse consueue-
runt. unde laconismos breuiloquium di-
citur. Altera secunda. Etiam procedit:
scilicet plena iam prima pagella.

Aximo. cum sp habuisset Decius
m suspectū Lepidū ne se conige-
ret cum Antonio. molestusq; tu-
lisset qdam eius timorē. quē antea crede-
bat esse intrepidū postq; Lepidus se con-
iūxit. dicit se hac re consolari dolorē suū.
q; hoies intelligūt eum non sine causa timuisse
se. dicit autē q scripserit ad senatum. & ab
eo petuerit. q oia nisi fiant. ut scripsit oī
dit rep. in maximo periculo fore. & quo-
niā duas legiones ad se mitti petuerat.
rogat ut fidelibus uiris mandet id nego-
cium. Quae acci. de coniunctioe lepidi
& Antonii. licet possim? itelligere de mu-
tatioe Caesaris. Traducant trāsmittat.
Brutū. M. Nec ne. an nō. Quib?
qualibus. Negociū curā. Fide. ut
sint fideles. & celeriter adducant.

Agnam. Matius eius ro. cum
m apud ea. multos annos in sum-
ma gratia fuisset plurimumq;
apud eū ualuisse & in gallia. & postea
Romae. n. imemor acceptorū bñficiorū:
neque ingratus mutuo amore Ca. sp pro-
secut? ē: cūque eo interfecto uahementer
agere: & de eius caede cōgrere: p. c. u. s. s.

Vigilare

Acta.

Laconis-
mos.

Nec ne

Epistolarum Familiarium

res indignabatur: obficebantque Matto: quod fieret mortem Caesaris: quia doleret rem liberatam tyrannide: & ob id minabant. Ita que hac epistola ostendit se se fuisse amatorem concordiae potius quam belli civilis: neque se secutum Caesarem: quod gauderet rem opprimis: sed ne amicitiae officio deesset: liceret autem nunc flere cum mortuum: a quo antea tot civium salutem impetraverit: in quo accusat supra eorum: quod cum ab hoc officio humanitatis deterrere conantur: a quo affirmat nullis terroribus aut minis: se unquam deterritum iri. Deinde excusat et se: quod accusabat curasse ludos: quod facti fuerant in honorem Caesaris. Postremo dicit se esse victurum in exilio quod reliquum est vitae suae. Sin autem id non liceat: se ita futurum ratione ut se bene cupiat rempublicam.

¶ Incorrupta, inuoluta talis qualis fuerat antea. **¶** Offenderet laederet. **¶** Tibi plurimis atque artibus ornato: tibi doctissimo viro: qui pro multarum rerum peritiam & doctrinam non facile omnia credis. **¶** Temere sine causa. **¶** Propensa magna inclinata. **¶** Atque eorum est hoc tempore. **¶** Oibus scilicet mihi obiciuntur. **¶** Ut patet erat: ut decebat amicum facere. **¶** Restitisti refellendo respondisti. **¶** Non ex relatione alicorum: & potissimum Trebatii. **¶** Contulerunt in me: imputarunt mihi. scilicet multuoli & aduersarii mei. **¶** Vitio dant: culpam: tanquam male factum. **¶** Proinde: ac si tanquam. **¶** Vicerint. ratio nobis ipsi obtinuerit & probauerit. **¶** Non agam astute: non simulabo. **¶** Istum gradum scilicet eorum quod proponat patriam amicitiae. **¶** Non sum se caesa. scilicet tanquam Caesaris & oppugnatorem patriae. **¶** Sed alicui: sed ut alicui: cui non debueram deesse et in summis periculis. **¶** Re oppugnatione patriae. **¶** Cuius: ut pro: ne gratum triumphum deberet conuerti in patriam suam. **¶** Nascentem scilicet eam dissensionis. **¶** Extinctum deleri omnino tolli. **¶** Studuit: diligenter curauit. **¶** Itaque. infert ex his quod dixit se fecisse: quod amicum non hominem sit secutus: quia non fecerit id pro honore & praemia sicut alii: qui cum minus possent apud Caesarem quam ipse: praemis tamen imoderate abusi sunt & honore. **¶** Sunt abusi. quod omnino uoluerunt habere. **¶** Cuius: Caesaris. **¶** Beneficio: clarum merito & liberalitate. **¶** Neque: ac pro mea salute. scilicet tantum quantum pro salute mea: propria. **¶** Possum igitur. quod. non possum: interroga tua legem est. **¶** Fuerint. scilicet ipsi Caesaris. **¶** Plecteris. punieris. **¶** Factum nostrum: Caesaris caedem. **¶** Alios: interfectores Caesaris. **¶** In facinore. in homicidio. **¶** Aliis: ut mihi. **¶** Haec quae se. scilicet timerent: gaudent & cetera. **¶** Quae: gaudent: dolere. **¶** Ex torquere: eripere. **¶** Periculi: et si mortem minentur. **¶** Apperendam: ultro quaerendam. **¶** Sunt facti: interfecisse Caesaris. **¶** Acerbam: grauem: molestam. **¶** At debet: obiectio quae posset fieri. **¶** Id quidem. ratio obiectio: est autem sensus: non quaero probare uerbis me cupere rempublicam. esse salutem: nisi uita mea ante acta & reliqua spes mea satis id probat: et me nihil dicente. **¶** Re uoluntate intentione meam. **¶** Expectare: utile esse. **¶** Recte sic. bene uinere. **¶** Communionem: commercium: consuetudinem:

commissum esse: quod boni cuiusquam ostenderet animum. Eo minus credebam plurimis atque optimis artibus ornato tibi temere quicquid persuaderi potuisset: praesertim in quem mea propensa & perpetua fuisset atque esset beniuolentia. Quod quando ut uolui scire esse: respondebo omnibus quibus tu pro me: ut par erat: tu a singulari bonitate & amicitia nostra saepe restitisti. nota enim mihi sunt: quae in me post Caesaris mortem contulerint: uitio mihi dant: quod mortem hominis necessariam grauius fero: atque eum quem dilexi: perisse indignor. aiunt. u. patriam amicitiam proponendam esse: perinde ac si iam uicerint: obitum eius rempublicae fuisse utilem. Sed non agam astute. Fateor me ad istum gradum sapientiae non peruenisse: neque enim Caesarem in dissensione civili sum secutus: sed amicum: quaquam re offendebar: tamen non deserui: neque bellum unquam civile: aut et causam dissensionis probaui: quam et nascentem extingui sum me studui. Itaque uictoria hominis necessarii neque honoris neque pecuniae dulcedine sum captus. Quibus praemiis reliquum minus apud eum quam ego: quum possem: immoderate sunt abusi. Atque etiam res familiaris mea lege Caesaris diminuta est: cuius beneficio plerique qui Caesaris morte latantur: remanserunt in ciuitate. ciuibus uictis ut parceretur: atque ac pro mea salute laboraui. Possum igitur qui omnes uoluerim incoluimus eum a quo id impetratum est perisse: non indignari: quum praesertim iisdem homines illi & inuidiae & exitio fuerint. Plecteris ergo inquirunt: quando factum nostrum improbare audeas. Osupbiam inauditam: alios in facinore gloriari: aliis ne dolere quidem impune licere. At haec etiam semper seruis libera fuerunt: timerent: gauderent: dolerent suo potius quam alterius arbitrio. Quae nunc (ut quidem isti dicunt) libertatis auctores metu nobis extorquere conantur. Sed nihil agunt. Nullius unquam periculi terroribus ab officio aut ab humanitate sistam. Nunquam enim honestam mortem fugiendam saepe et appetendam putaui. Sed quid mihi succensent: si id opto ut poeniteat eos sui facti: Cupio enim Caesaris mortem omnibus esse acerbam. At debeo pro civili parte rempublicae uelle salutem. Id quidem me cupere: nisi & ante acta uita & reliqua mea spes tacente me probat: dicendo uincere non postulo. Quare maiorem in modum te rogo: ut rem potiore oratione ducas: mihique si sentis expedire recte fieri credas: nullam rationem cum improbis esse posse. An quod adolescens praestiti quum etiam errare eum excusatione possem: id nunc aetate praecipit

¶ An. sensus est an debeo nunc commutare ætate iam matura quod feci in adolescentia : cum potuiffem excusari si erassem. q. d. non. ¶ Quod pre. quod effect: ut recte uiuerem. ¶ Ipse me retexam. i. faciam contra naturam. Nam retexere contrarium est suo simplici: ut de multis uerbis diximus sicut reuello & retego contraria sunt suis simplicibus est autem tractum a te is quæ desituuntur quum retexuntur uel retexam. i. iterum texam & renouem & ut ita diximus faciã me no uum hominem. ¶ Grauem ca. crudelem cædem. ¶ Si essem. a. a. i. si haberem alium animum. ¶ Nunquam ne. q. fa. i. aperte confiterer id quod facerem. ¶ Ne & in. p. i. ne putater esse audax in male faciẽdo. ¶ Et tu. in. dis. i. non audento fateri quod facerẽ. ¶ Vanus. mendax. ¶ At lu. alta obiectio. ¶ Fecit in honorem Cæ. patris i quibus in meridie dicitur apparuisse stella qua Cæsaris anima credita est in caelum translata de ea Virgi. ecce dionæi processit Cæs. astum. ¶ At id dissoluit obiectio. Est autem sensus q. curauerim ludos factos in honorem Cæ. nihil pertinet ad statum reip. quia nihil contra cum feci curando illos ludos sed pertinet tantummodo ad priuatum officium meum. ¶ Quod tamen dicit se duplici de causa debuisse præstare id officium & propter ipsum Iulium Cæsarem cuius memoriæ & honori debebat & ppter Cæ. ¶ Octauium hoc petentem cui negare non potui. Repetenti sapius petenti. ¶ Salutandi uisendi p officio meo. ¶ Rogandi interrogandi aut auferendi : aut eripiendi aliquid. ¶ Sed quæ dicit hos esse multo arrogantes quã fuerit Cæsar quem regem uisere quæruntur quod Cæs. nunquam prohibuit quo minus amaret Marius quos uellet cum istis q. eripuerunt sibi amicum Cæsare uelit efficere ne eos diligit quos uelit. Carpendo reprahendendo me. ¶ Modestia moderatio. ¶ Similes mei constantes qui nulla re possint deterreri ab officio amicitie qualem me esse uident. ¶ Quam similes sui qui putat amicum mortuo nullam eius memoriam seruãdam esse. ¶ Rhodi de qua dictum est li. iiii. in epistolis ad Marcellum. ¶ Degam uitam. ¶ Interpellat impedit. ¶ Simpliciter. sincerum uerum contra duplex p fallaci ponitur. Horatius. Aut cursus duplicis p mare. Vlyxei licet quã aliter exponat.

Retexere
Reuello
Retego

rata commutẽ: ac me ipse retexam: Non faciam: neq. quod displiceat committam: præterq. hominis mihi coniunctissimi: ac uiri amplissimi uoleo grauem casum. Quod si aliter eẽm animatus nunq. quod facerẽ negarẽ: & ne in peccando improbus: & in dissimulando timidus ac uanus extimarer. at ludos quos Cæsaris uictoriæ Cæsar adolescens fecit: curauĩ. At id ad priuatum officium non ad statum reipublicæ pertinet. Quod tamen munus & hominis amicissimi memoriæ ac honoribus præstare etiam mortuo debui: & optimæ spei adolescenti: ac dignissimo Cæsari repetenti negare non potui. Veni etiam conf. Antoniũ sape domum salutandi causa: ad quẽ qui me parum patriæ amantem esse existimant: rogandi quidem aliquid: aut auferendi causa frequẽtes uẽtitare reperies. Sed quæ hæc est arrogantia: quod Cæsar nunquam interpellauit: quin quibus uellem: atq. etiam quos ipse non diligebat tamen his uterer: eos qui mihi amicum eripuerunt carpendo me efficere conari: ne quos uelim diligam: Sed nõ uereor ne aut mea uitæ modestia parum ualitura sit in posterum contra falsos rumores: aut ne etiam hi qui me non amant propter meam in Cæsare constantiam: non malint mei q. sui similes amicos habere. Mihi quidem si oprata contingent: quod reliquum est uitæ in ocio Rhodi degam: Sin casus aliquis interpellarit: ita ero Romæ: ut recte fieri semper cupiam. Trebatio nostro magnas gratias ago: quod tuum erga me animum simplicem atq. amicum aperuit: & quod eum quem semper dilexi libenter quo magis iure colere atq. obseruare deberem fecit. Bene uale: & me dilige.

M. C. Mario. S. D.

Mondum satis constitui molestiæ ne plus an uoluptatis attulerit mihi Trebatius noster homo tum plexus officii: tum utriusq. nostram amatissimus. Nã cũ in tusculanũ uesperu uenissem: postridie ille ad me nondũ satis firmo corpore cũ eẽt: mane uenit. Quẽ cũ obiurgarem: q. parum ualitudinĩ parceret: tum ille nihil sibi fuisse longius

de eius moderatone & initio bellorum ciuiliũ. & post ipsa bella. ¶ Constitui iudicauĩ. ¶ Firmo ualido sano. ¶ Obiurgarem: reprehenderem. ¶ Parceret rationem haberet. ¶ Tum ille. s. respondit. ¶ Longius: desiderat

Simplex
Duplex

¶ Ondum Hæc epistola uidetur n. præponenda superiori. nam cum Trebatius in Tusculanum ad Ciceronem uenisset exposuit ei querelã Marii de Cice. q. Cicero tulisset suffragium legi. quæ facta eẽt de efficiendis omnibus quæ Cæsar instituerat commentariis suis Itaque Cice. se excusaturus longius repetit & initium & causas amicitie quæ sibi cum Mario fuit ostendit que non modo eum non accusasse. sed potius defendisse. & quomodo defenderit exponit. & præcipue quod ei obiectebatur ut supra uisum est. quod Cæsarem mortuũ diligeret. & amissum doleret. Oprat autem Cice. ad cum delatos fuisse sermones quos de eo habuerit. & præcipue

de eius moderatone & initio bellorum ciuiliũ. & post ipsa bella. ¶ Constitui iudicauĩ. ¶ Firmo ualido sano. ¶ Obiurgarem: reprehenderem. ¶ Parceret rationem haberet. ¶ Tum ille. s. respondit. ¶ Longius: desiderat

Epistolarum Familiarium

titus quod uideretur longioris morae. **¶** Detulit: denuntiavit. **¶** Commune cum multis: quia multi possunt uetusti esse. **¶** Non habet: i. aliquid commune cum multis: quia amo singulariter. **¶** Diuturnitas longi temporis: dum esses in Gallia cum Caesare per decennium. **¶** Ambitio: honorum petitio. **¶** Dissimilitudo: quia tu peregrinatione ego ciuitate delectatus tu te militari ego ocio & ciuilibus officiis. **¶** Congluminari: coniungi colligari. Gluten enim genus est collae tenacissimae: ut ostendit Virg. lib. iiii. georgi. **¶** Grauiora minora. **¶** In formianum rus meum apud formias quod oppidum est campaniae. **¶** Hoc ipsum: quod ueneris ad me. **¶** Quanti: s. putas me fecisse. **¶** Illius: quibus eras in magna auctoritate apud Caesarem. **¶** Consilium quod dabas mihi. **¶** Trebulano: trebullae est autem Trebula oppidum campaniae mediterraneum ut scribit Protaemius: non autem idem fluitius qui trebia dicitur: ut quidam falso opinantur. **¶** Pudor: quia pudebat me deesse ei cui multum debebam. **¶** Officium tuendae reipublicae. **¶** Fortuna infelicitas mea. **¶** Quod studium: q. d. nullum. **¶** Aduolaris celeriter ueneris. **¶** Tarento que ciuitas est Calabriae: dicta a Tarento filio Neptuni aucta deinde a laconibus qui duce pallanto illuc aduentantes expulsis incolis eam tenuerunt ut Iustinus lib. iiii. **¶** Assessio familiaris apud me sedendo commoratio. **¶** Assidere enim est iuxta sedere. Hora: in ser. Habes qui assideat fomenta parat. **¶** Aliquando post longum tempus postquam Caesarem rerum poritus est. **¶** Quid defuit: q. d. nihil. **¶** Aduersus erga & notandum aduersus in bonam partem dictum esse sic Terentio in And. Et id gratum fuisse aduersum te habeo gratiam. **¶** Cui tri. s. officium: q. d. nulli. **¶** Praeter me praeterquam mihi φιλοσοφουμένα a philosophis tractata a uerbo φιλοσοφουμένα καὶ φιλοσοφουμένη. enim participium passiuum intelligit autem ut puro officiorum libros quos temporibus illis scripsit. **¶** Reditum in urbem ex bello ciuili. **¶** Effecerat: ut eum illi familiarissimus. **¶** Quorsum: scilicet dicta est a me: i. quam ob causam ad quem finem. **¶** Quia responsio causae. **¶** Haec quae a me supra commemorata sunt. **¶** Testata manifestata in significato passiuua sicut notauimus etiam libro secundo. **¶** Illustrata clara. **¶** Occultiora secretiora. **¶** Consilium sapientia. **¶** Grauitas constantia. **¶** Lepos suauitas morum & uerborum.

quod ut me uideret Num quidnam inquam noui? detulit ad me querelam tuam: de qua priusquam respondeam: pauca praepor nam. Quantum memoria repetere praeterita possum: nemo est mihi te amicus antiquior. sed uetustas habet aliquid commune cum multis: amor non habet. Dilexi te quo die cognoui: meque a te diligere iudicaui. Tuus deinde discessus: isque diuturnus: ambitio nostra & uitae dissimilitudo non est passa uoluntates nostras consuetudine conglutinari. Tuum tamen erga me animum agnouimus multis annis ante bellum ciuile: quum Caesar esset in gallia. Quod enim uehementer mihi utile esse putabas: nec inutile ipsi Caesari perfecisti: ut ille me diligeret et coleret: haberet in suis. Multa praeterea: quae temporibus illis inter nos familiarissime dicta: scripta: communicata sunt. Grauiora enim sunt consecuta: & initio belli ciuilis: quum Brundisium uersus iret: ad Caesarem: uenisti ad me in Formianum primum hoc ipsum quanti: praesertim temporibus illis. Deinde oblitum me putas consilii: sermonis: humanitatis tuae: quibus rebus interesse memini Trebatium: Nec uero oblitus sum litterarum: quas ad me misisti cum Caesari obuiam uenisses in agro (ut arbitror) Trebulano secutum illud tempus est: quum me ad Pompeium proficisci siue pudor meus coegit: siue officium: siue fortuna: quod officium tuum: quod studium uel in absentem me uel in praesentes meos defuit. quem porro omnes mei & mihi & sibi te amiciorum iudicauerunt. Veni Brundisium: oblitum ne me putas qua celeritate (ut primum audieris) ad me Tarento aduolaris: Quae tua fuerit assessio: oratio: confirmatio animi mei fracti communium miseriarum metu. Tandem aliquando Romae esse coepimus. quid defuit nostra familiaritati in maximis rebus. quoniam modo me gererem aduersus Caesarem usus tuo consilio sum. In reliquis officiis cui tu tribuisti excepto caesare praeter me: ut domum uentitares: horasque multas saepe suauissimo sermone consumeres: tum quum etiam si meministi: ut haec philosophumena scriberem tu me impulisti. Post Caesaris reditum quid tibi maiori curae fuit: quam ut essem ego illi quam familiarissimus. quod effecerat. Quorsum igitur haec ratio longior quam putaram: quia sum admiratus te qui haec nosse deberes: quicquam a me commissum: quod esset alienum a nostra amicitia: credidisse. Nam praeter haec quae commemorauimus: quae testata sunt & illustrata: habeo multa occultiora: quae uix uerbis exequi possum. Omnia me tua delectant. Sed maxime maxima: cum fides in amicitia: consilium: grauitas: constantia: tum lepos: humani

Ambitio

Gluten

Formiae

Trebula

Trebia

Tarentum

Assessio
Assidere

Aduersus

Testata
Lepos

¶ Litteræ: cognitio litterarum. ¶ Quapp: post longam digressionem reuertitur C. ad rursionem quærelæ Marii. ¶ Tulisse suff. de
 disse uocem tuam: approbasse illam legem quæ decernebat ut quæ Cæ. statuisset efficere. ¶ Nō cre. id. n. est proprium uiri sapientis
 nō facile credere creatiōibus oblati. ¶ Dignitas facit ut aduertat: quia omnia facta corū quæ excelsō loco sunt: obscura eē
 nō pnt. Iu. Oē ai utiū tanto cōspectus in se crimē hēt quāto maior quæ peccat hētur. ¶ Maluolētia. h. facit. ¶ Durius:
 asperius in peiorē ptē: quia cū aliquē odimus: quicquid facit: et si rectū sit sp. in deteriore ptē accipit sicut utilissimū labores
 mei & uigiliæ ab iudis meis. ¶ Ea quæ de te pferunt. ¶ Alia: quæ dicaris fecisse. ¶ Pie: ex offō. ¶ Curatione ludorū: de qua
 ipse matius in pcedētī epistola mētionē
 fecit. ¶ Sed hō. cū Cice. pponit duplicē
 opinionē de offō matii: latēter inuit utri
 magis sit sequēdū. ¶ Illa duo. s. quæ se
 quunt. ¶ Expertē: immunē. Scilicet te fuis
 se auctorē suāforem. ¶ Moderandæ: ne
 Cæ. faceret in electos oia quæ iure uictoriæ
 potuisset. ¶ Qui non al. m. i. qui idē non
 fateretur. ¶ Habeo gratiā obligatus sū.
 ¶ Cām quæ retulit mihi quærelā ex qua in
 ductus sum ut ad te scriberē. ¶ Nisi. c.
 nisi admiseris eā excusationē quā afferūt.
 ¶ Exptē: immunē. ¶ Gratuitus: molestius.
 ¶ Alienius a te. i. quod minus ad te per
 tincat.

tatis lras: quapp redeo nūc ad quærelā. Ego te suffragiū tulisse i
 illa lege primū nō credidi: deinde si credidissem nunquā id sine ali
 quā iusta cā existimare te fecisse. Dignitas tua facit: ut aduer
 tat quicquid facias. Maluolētia autē facit hoīum: ut nōnulla dux
 ri quæ a te facta sunt: pferant. Ea si tu nō audis: quid dicā nescio.
 Equē si quādo audio tā defendo: quā me scio a te cōtra iniquos
 solere defendi. Defensio autē duplex. Alia sunt quæ aliquādo ne
 gare soleā: ut de isto ipso suffragiō. Alia quæ defendā a te pie
 fieri & humane: ut de curatiōe ludorū. Sed te hoīem doctissi
 mū nō fugit: si cæsar rex fuerit: quæ mihi quidē ur: in utraq; ptē
 de tuo officio disputari posse: uel in eā quæ ego uti soleo: laudā
 dā eē fidē & humanitatē tuā: qui amicū et mortuū diligas: uel
 in eā qua nōnulli utunt: libertatē patriæ anteponendā. ex his
 sermonib; utinā eēt delatæ ad te disputatiōes meæ. Illa uero
 duo quæ maxie sunt laudū tuarū: quis aut libentius quæ ego cōme
 morat: aut sapius te & nō suscipiēdi belli ciuiliis grauissimū
 auctorē fuisse: & moderandæ uictoriæ: i quo quæ mihi nō assen
 tiret: inueni neminē. Quare habeo gratiā Trebatii familiari
 nostro: qui mihi dedit eām harū litterarū: quib; nisi credide
 ris: me oīs officii & humanitatis exptē iudicaris: quo nec mi
 hi grauius quicquid potest esse: nec a te alienius. Vale.

M. T. C. Oppio. S. D.

¶ Vbitati mihi: quæ scit Attici nri: de hoc toto cōsilio
 d pfectionis: quæ in utraq; ptē in mētē multa uenie
 bāt: magnū pō. lus accessit ad tollēdā dubitationē
 iudiciū & consiliū tuū. Nā & scripsisti apte quæ tibi uideret: &
 Attic; a me sermonē tuū ptulit. Semp iudicauī in te & in ca
 piē lo cōsilio prudētiā summā eē: & in dādo fidē. Maxime quæ
 sum exptus quū in itio ciuiliis belli p lras te cōsuluissem: quid
 mihi faciē hū eē cēferes: eūdū ne ad Pōpeiū: an manēdū in ita
 lia. Suasisti ut cōsulerē dignitati meæ: ex quo quid sentires i
 tellexi. Et sum admiratus fidē tuā: & in cōsilio dando religio
 nē: quæ cū aliud malle amicissimū tuū putares: antiqui; tibi of
 ficiū meū quā illi; uolūtas fuit. Equidē & ante hoc tēpus te
 dilexi: & sp. me a te diligī sensi: & quū abessem & in magnis
 piculis eēm: & me absentē: & meos p̄sentes a te cultos & defen
 sos eē nemini. Et post meū reditū quā familiariter meū ui
 xeris: quæ quæ ego de te & senserim & p̄dicarim: oēs qui solent
 hæc aia duertere testes habemus. Grauissimū uero iudiciū de
 Epist. Tul.

¶ Vbitanti: p̄fecturus C. legatus
 d in gratiā: ut in argumētō episto
 læ primæ li. x. dixius essetque in
 dubitatione iret ne: an nō: cōsultit Optiū:
 quæ & p litteras: & p Atticū quæ sentiret de
 ea p̄fectōe ita apuit ut C. sibi faciēdū
 putaret quod ille cōsuluisset: quæ hac epi
 stola fatet: & cōmemorat aliud cōsiliū
 quod illi sibi datū est sapiētissime ab eo
 dē Optio simul & quæ iustis cās eū sp. dile
 xerit. Postremo eū orat: ut & amorē suū
 erga se seruet: & oia sua tueat. ¶ Quod
 scit: quā rē scit. ¶ Cōsilio deliberatione.
 ¶ P̄fectionis in gratiā ut supra & ab
 fuit p̄fessēs in gratiā: ¶ In utraq; p.
 ut uulgo dicit p̄ & cōtra. i. ut irē: ut non
 irē. ¶ Magnū pō. magnus effectus: ma
 gnū momētū. ¶ Ad tol. du. nā cū aius est
 in dubio paulo momēto huc uel illuc im
 pellit. ¶ Quid ut. i. quid iudicares. ¶ In
 ca. p. quod temere oibus nō crederes: quæ
 non facile supplantari posses. ¶ Fidē.
 fidelitatē: quæ cōsuleres tantūmō quod ut
 deret eē & honestū & utile. ¶ Cōsultus
 sem te interrogassem petiuissimē a te cōsi
 liū. ¶ Cōsulerē di. meæ. i. ut facerē quod
 dignitas mea exigeret. ¶ Quid sentires:
 quid iudicares: quid in aīo hēres. Nā cū
 scires nō licere mihi non p̄stare officium
 meū & Pōpeio cut plurimū debebam &
 reip. quæ mihi semp charissima fuit: nō ap
 te dixisti ut irē ad Pōpeium: ne uidereris
 mihi contra cæsarem cōsulere. quo cū
 tunc eras: sed fideliter cōsulere cupiens
 suasisti: ut faciā quod dignitas mea po
 stularet: quod æque fuit ac si dixisses ut
 irēm ad Pomp. ¶ Religionem sanctita
 tem. quæ neque cōtra Cæ. mihi cōsuluisst
 neque cōtra dignitatē meā. ¶ Quod. i.
 quæ est aut p̄batio religionis cōsiliū neque
 exponēdū est quæ p̄ sed ut quidam dicit.
 ¶ Amicissimū cæsa. ¶ Malle aliud. i. ut

Epistolarum Familiarium

ad se item. **¶** Equidē: cōmemorat Cī. & amicitia & cās amicitiae Inter se & Oppiū. **¶** In magnis piculis: aut tpe bello
rum stultum: cum eram cum Pompeio: aut tempore exiliū mei. **¶** Præsentis: qui erant romæ. **¶** Creditum: in patriam.
¶ Senferim iudicauerim. **¶** Prædicarim: publice dixerim. **¶** Animaduertentem confiderarem attendere. **¶** Grauis-
simum maximum. i. maxime iudicasti me & fidelem & constantem. **¶** Comprobato: mihi placere & gratum esse ostende
ro. **¶** Non putabo me hominem: existimabo me alienum ab omni humanitate. **¶** Et si: quasi parenthesis qdam. **¶** Ma-
gis more. i. magis ex consuetudine: quia
ita mos est scribendi: licet non sit opus.
¶ Quæ. s. mea tuenda a te. **¶** Erimus
na. habebimus. **¶** Uberiores. i. prolixio-
res & plentores. **¶** Hoc: quantum des
operam bene ualete.

Inem: Ex argumentis primarum
f epistolarum. x. & xi. libri facilius
cognoscuntur sequentium episto-
larum argumenta. Sunt enim ex
eadem historia. itaque breuius referen-
tur cum interfectores Cæ. ex urbe profu-
gissent & Anto. qui iam animum ad prin-
cipatum intenderat pro libidine sua om-
nia in urbe ageret: quemadmodum olim
egerat cæsar. Ctece. cum magno dolore
ea commemorat: & ostendit omnem reli-
quam plenæ libertatis spem esse in M.
Bru. ipso Cassio & Decio Bruto quos
ita incendit ut ostendat eos frustra inter-
fecisse cæsa. nisi tempus. etiam regno. M.
Ant. liberent quem adducit in odium: &
inuidiam commemorans eius tum ini-
que: tum arroganter facta. **¶** Facio nul-
fi. quia semper te amabo. Id est: maxima
laus Bruti & Cassii de quibus cum se co-
gitare dicit de tota rep. se cogitare affir-
mat quasi resp. in eis consistat. **¶** Præcla-
rissime cum magna laude quia tutos red-
diderat interfectores cum eo consili. Cas-
sius & M. Brutus descendissent: uel quia
ut scribit Appia. cum senatu secreto con-
sentiebat aduersus Antonium: priusquā
Syriam ab eo petere persuasus esset.
¶ Manabat fluctabat. **¶** Urbanum malū:
seditio quæ erat in urbe & metus seruitu-
tis. **¶** Corroborabatur confirmabatur.
¶ Diffidere nullam fiduciam aut spem
habetere. **¶** Compressa. s. est urbs. id est
composita. **¶** Reliqua quæ supersunt fa-
cienda. **¶** In uobis te & Ma. Bruto &
De. Bruto. **¶** Quamquam explicemus.
id est quamquam expediamus & dica-
mus. **¶** Quicquid primum. id est quodcū-
que maximum est autem explicemus im-
peratiui modi. **¶** Tuemur seruamus.
¶ Regios nutus uoluntates regias. **¶** Id
sol. nutus regios. **¶** Ille Cæsar. Proba-
mus confirmamus. **¶** Ab illo Cæsa.
¶ Tabulæ leges nouæ hæc autem om-
nia quæ ab Antonio fieri dicit regiar
sunt uoluntatis & potestatis. **¶** Immuni-
tates dam. id est exemptiones & uacatio-
nes munerum & onerum publicorum.
Describuntur assignantur.

mea fide & cōstātia fecisti quū post mortē Caesaris totū te ad
amicitiā meā cōtulisti. Quod tuum iudiciū nisi mea summa
beniuolentia erga te oibusq; meritis cōprobato: ipse me homi-
ninē non putabo. Tu mi Oppi conseruabis amorē tuū: & si
amore magis hoc qdē scribo: q̄ quo te admonēdū putē: mea
q; oīa tuebere: q̄ tibi ne incognita cēt: Attico mandauī: me
aut quū paululū ocīi nacti erimus: uberores litteras expe-
ctato. Da operā ut ualeas hoc mihi grati⁹ facere nihil potes.

M. T. C. Epistolarum familiarium. Liber. XII.
M. Cicero. Cassio. S. D.

Inē nullū taciā mihi crede Cassi de te & de Bru-
to nro: & de tota rep. cogitādī: cui⁹ oīs spes in
uobis est: & in Decio Bruto. Quā quidē iā hēo
ipē meliorē rep. a Dolo. meo p̄. larissime gesta.
Manabat enī illud malū urbanū: & ita conobo-
rabat^r quottidie. ut ego quidē & urbi & ocio diffidere urbō
sed ita cōpressa ē: ut uideāur oē iā ad tps ab illo dūtaxat sordī
dissimo piculo tuti futuri. Reliqua magna sūt & multa: sed po-
sita oīa sunt i uobis: q̄q̄ primū qcqd explicēus nō uideāus. Nā
ut a thuc qdē actū ē: nō regno sed rege liberatī uidemur. Inter-
fecto enim rege regios omnes nutus tuemur. Neq; uero id so-
lum: sed etiam quæ ipse ille si uiueret: nō faceret: ea nos quasi
cogitata ab illo pbamus: nec eius quidē rei finē uideo. Tabu-
læ figūtur: immunitates dātur: pecuniæ maximæ distribuuntur.

Immuni-
tates.

¶ Falsa: quia dicuntur esse constituta & decreta a senatu cum non sint. Sunt autem in supradictis orationibus disjunctum & similiter desinens exornationes. ¶ Hominis Cæsaris. ¶ Iacet depressa est. ¶ Consecit: immisit: quia nihil uti le reip. post eius mortem constitutum est. ¶ Expedienda: expedite faciēda. ¶ Satis ha. esse a uobis ei satisfactum. ¶ Pro ma. quia plura & potest & uult præstare animus uidetur maximus. ¶ Adhuc usq3. ¶ Ultra inu. tu. facit tantummodo uindictam de oppræssione sua. ¶ Per uos. opera uestra nihil amplius. s. habuit quã uktionem. iniuriarum suarū. Quæ or. q. d. nulla: est enim interrogatiue legendum. ¶ An quod: per irrisionem dixit an recuperauit ornamenta sua: cum effi

Exules reducuntur: senatusconsulta falsa referuntur: ut tantū modo odium illud hominis impuri & seruitutis dolor depulsus esse uideatur. Respu. iacet in his perturbationib9 in quas eā ille coniecit. Hæc omnia a uobis sunt expedienda: nec hoc cogitandum satis iam habere remp. a uobis. Habet illa quādem tantum quātum nunq̄ mihi in mētem uenit optare. Sed contenta non est: & pro magnitudine & animi & beneficii uestri a uobis magna desiderat: adhuc ultra suas iniurias est per uos interitu tyrāni: nihil amplius. Ornamenta uero sua quæ recuperauit: an q̄ ei mortuo paret: quem uiuum ferre non poterat. cuius arā refigere debebamus: eius etiam chirographa defendimus. at enim ita decreuimus: fecimus id quidem temporibus cedentes: quæ ualent in repu. plurimum. Sed immoderate quidam & ingrante nostra facilitate abutuntur. Verum hæc propediem: & multa alia coram. Interim uelim sic tibi persuadeas: mihi tum reipu. quam semper habui charissimam: tum amoris nostri causa maxima curæ esse tuam dignitatē. Da operam ut ualeas. Vale.

M. T. C. Cassio. S. D.

Ehementer lator tibi probari sententiam & orationem meam qua si sapius uti liceret: nihil esset negotiū libertatem & rempu. recuperare. Sed homo amens & perditus multoq; nequior q̄ ille ipse: quem tu nequissimum occisum esse dixisti: cædis initium quarit. Nul lamq; aliam ob causam me auctorem fuisse Cæsaris interficiendi criminatur: nisi ut in me ueterani incitentur. Quod ego periculum nō extimesco: modo facti uestri gloriam cum mea laude cōicem. Ita nec Pisoni qui in eum primus inuect9 est nullo assentiente: nec mihi qui idem trigesimo post die fecit: nec Publio Seruilio: qui me est cōsecutus: tuto in senatum uenire licet. Cædem enim gladiator quarit: eiusque initium ad. xiiii. calendas octobris a me se facturum putauit. Ad quē paratus uenerat quum in uilla Metelli complures dies commentatus esset. Quæ autem in iustis & uino commentatio

erat. ¶ Primus inuectus est. primus in eū acerbissimam orationem dixit: licet postea p Anto. in Cice. accerrime dixerit: ut testatur Appianus lib. iii. ¶ Idem fecit acerrime quoque inuectus sum. ¶ Eius initium quod supra dixit quarit initium cædis. ¶ Cōmentatus esset. de ea te cogitasset: & mentionē fecisset. ¶ In iustis: in iuppanariis. Sūt eni iusta. & iociferarū & loca meretriciū. ¶ Que. i. qualis. d. q. cædisissima & oīno nullus honestatis particeps. ¶ In uino in cra. in cōul

ciat decreta Cæsaris: quem uiuētem ferre non potuit. ¶ Cuius cæsaris. ¶ Vera leges ære iustas. Qui. primo. metamorphoseos. Nec uerba minantia fixo ære ligabantur. ¶ Refigere: auellere: tollere. ¶ Chirographa scripta commentarios: in quibus decreta. sua manu propria scripserat. ¶ At enim: obiectio. q. d. aliquis: cur non debemus ita facere: si ita semel decreuimus: ut quæcunque Cæsar ordinasset: ea efficeremus. & rata haberem9. ¶ Fecimus: responsio ad obiectionem. ¶ Cedentes temporibus. i. sequentes tempora quia nunc cum decreuimus facere: necesse fuit ita facere. non autem uoluntate adducti: quasi innuat Cicero quod necessitate sit promissum aut factū non esse præstandum. ¶ Quæ: tempora. ¶ Abutuntur: quia plus uolunt fieri q̄ honestū sit: quia uiderūt nos. faciles fuisse in promittendo. ¶ Corā. s. dicemus.

Ehementer. Absentibus Cæsaris percussoribus ab urbe cum Cice. assidue eos tueretur. & de eorum incolumitate seruanda & cogitaret. & aperte publiceq; ageret. M. An. nī mīa ira odioq; in ipsum incendebarur: minabaturq; ei mortem meditabat quotidie quomodo posset cum e medio tollere quia uidebat suæ uolūtati aduersantem. ¶ Hæc igitur Cic. exponit Cassio. & qui sunt consulares uiri qui recte sentiant. & in senatu sententiam suam dicere audeant: quos cū ad modum paucos rebus ita perditis esse dicat: offendit oēm spem esse in eo & ambobus Brutis.

¶ Sententiam: quod ea non probē quæ Antonius facit. ¶ Nihil negotiū: nihil laboris: quia traherem reliquos in sententiam meam. ¶ Homo Anto. ¶ Amens: isanus. ¶ Illicipe Cæsar. ¶ Initium cædis quarit: male exponunt qui dicunt quæris quis fuerit causa: auctor cædis cæsaris. nam affirmabat Cice. non fuisse: sed ita est intelligēdum. ¶ Quarit initium cædis idest quarit incipere aliquam cædem quam uellet a me incipere: cum criminātur me fuisse auctorem & suaserem interficiendi cæsaris: ut ueterani Cæ. odio incitati me intrificiant. & dicant aperte contra Antonium: non licet uenire in senatum. ¶ Cædem gladiator quarit: iniuriose gladiatorem appellat Anto. quia gladiator utilissimæ professionis nomen

Refigere
Chirographa

Gladiator

Epistolarum familiarium

uis: ubi inebriabatur: carpit Antoniam & ebrietatis & libidinis inhonestæ: sicut in paradoxis. & multo magis in philippicis. ¶ Vomere: ostendit gestum ebriorum in ducendo: qui ita effundunt uerba cum ructibus: ut potius uomere q̄ dicere uideantur: quod & in philippicis Antonio obicit. ¶ Ut in tantis malis. secundum q̄ in tantis malis profici potuit. Profectum: aliquid utilitatis factum. ¶ Tres. quos supra nominauit. id est se Pisonem & Seruilium. Libere: sine respectu antoni & cuiusquam alterius pro utilitate resp. ¶ Præterea. i. præter nostris. ¶ Tuus necessarius: credo Lepidum intellegit: qui erat affinis cassi. ut infra in altis epistolis patebit. ¶ Noua: quam nouam facit cum Antonio. ¶ Ludorum: tianstatiue dixit pro plausibus. & letitiis: q̄ fiebant de morte Cæ. ¶ Dirumpitur: dolore frangitur. ¶ Plausu: quem facit frater tuus de liberatiõe patriæ & cæde tyranni. Nam de ludis non est hic credendum: quibus rep. tã perturbata nullus erat locus. ¶ Alter. fortasse paulus Lepidi frater. ¶ Commentariis: non his quibus scripsit historiam bellorum a se gestorū: ut quidam opinantur: sed quibus scripserat testamentum suum. & omnia quæ se facturum decreuerat. ¶ Nō se. nullo pacto tolerandum scilicet eum. Quin incertum est de quo dicat. Putant quidam intelligi Philippum uiricū Cæsaris octauiani: quia suadebat ei petere consulatū loco Hyrtii & Pansæ: ut supra diximus. ¶ Vestro anno: quo uos consules esse debetis. ¶ Ob eam causam ut filius suus habeat consulatum uestro anno. ¶ Laetrō: Antonio. ¶ Ea tali desperatio quæ uidet omnia male accidere. ¶ Valitudinem: mala ægrotatione. ¶ Exceptis: designatis scilicet Planco & D. Bruto. ¶ Si non numero id est si non nomine singularim & numeratim. ¶ Habes intelligis. ¶ Qui numerus. supradictorum. ¶ Bonis rebus id est bono statu: in quo non est opus multorum consilio. ¶ Quid censes perditus scilicet esse quasi diceret si esset exiguus rebus bonis: multo magis exiguus est rebus perditis: quæ indigēt plurimum consilio at seruentur. ¶ Cicero: ob eam causam. ¶ Ne in nobis quidem scilicet est spes si enim abestis: quia timeatis uobis. quomodo saluabitis alios. ¶ Cogitatis: interea dum abestis. ¶ Velim saluis nobis id est cupio cum salute nostra scilicet cogitetis. ¶ Sin minus. i. si non. ¶ Id scilicet ut saluis nobis cogiteris dignum uestra gloria. ¶ Siue non scilicet referent. i. non dicent quid eis sit opus. ¶ Præstabitur ostendet.

Vget adducit Cice. Anto. in maxima
a ximum odium Cassi: ostendens quid fecerit in honorem Cæsa. mortui contra dignitatem interfectorū: iter quos dicit se ab Ant. nūerari: quia dicit eum fuisse auctorem illius cædis cui optat se interfuisse: dicit autem quod si consilium istorum: qui tuentur acta Cæsaris. & ei etiam mortuo fauent: quia nihil aliud cogitant q̄ ulcisci eius mortem: commemorat iniurias illatas præcipue sibi Cassium: cuius legato dicit utati cum quod ad eum mittebatur ab Antonio & eius amicis ereptum: quasi ad hostem mitteretur: non ad ciuem. Indignatur postremo Cice. tantam Antonii arrogantiam ita patienter ferri. ¶ Amicas. ironice. ¶ Auget furorem. Indies fit furiosior. ¶ Statua Cæsaris. ¶ Inscriptis titulus fecit. ¶ Patris id est Cæsari patri patriæ. ¶ Optime merito quia multa beneficia in patriam contulit. ¶ Sicarius sicca genus est gladii. quasi seca a secando dicta quicunque igitur gladio hominem interfecit sicarius & homicida appellatur. Parricida uero. qui patrem interfecit: ergo Antonius significabat per eam in inscriptionem eos non modo sicarios qui hominem interfecissent sed etiam parridas. quia parentem patriæ cecidit

potuit esse. Itaque omnibus est uisus (ut ad te antea scripsi) suo more uomere non dicere. Quare quod scribis te confidere auctoritate & eloquentia nostra aliquid profici posse: non nihil ut in tantis malis est profectum. Intelligit enim populus romanus tres esse consulares. qui quia de rep. bene senserunt: libereq; locuti sunt: tuto in senatum uenire non possunt. Nec est præterea quod quicquam expectes. Tuus enim necessarius affinitate noua delectatur. Itaq; iam non est studiosus ludorum: infinitoq; fratris tui plausu dirumpitur. Alter item affinis nouis commentariis Cæsaris delinitus est. Sed hæc tolerabilis: illud non ferendum quod est qui uestro anno consularem filium suum futurum putet: ob eamq; causam se huic laetrōni deseruire præferat. Nam L. Cocta familiaris meus fatali quadam desperatione (ut ait) minus in senatum uenit. L. Cæsar optimus & fortissimus ciuis ualitudine impeditur. Seruius Sulpitius & summa auctoritate & optime sentiens non adest. Reliquos exceptis designatis: ignosce mihi: sed non numero consulares: habes auctores consilii publici: qui numerus etiam bonis rebus exiguus esset: quid censes perditis: quare spes est omnis in uobis: qui si iccirco abestis: ut sitis intuto: ne in uobis quidem. Sin aliquid dignum uestra gloria cogitatis: uelim saluis nobis. Sin id minus: res tamē publica per uos breui tempore ius suum recuperabit. Sed ego tuis neq; desum neq; deero: qui si ne ad me referent: mea tibi tamē beniuolentiā fidesq; præstabitur. Vale.

M. C. Cassio. S. D.

Vget tuus amicus furorem in dies: primum in statua quam posuit in rostris: inscripsit parenti optime merito: ut non modo sicarii: sed etiā parricidæ iudicemini. Quid dico iudicemini. Iudicemur potius. Vestri enī pulcherrimi facti ille furiosus

Sica
Sicarius
Parricida

sent. ¶ Quid dico correctio, ut immisceat etiam personam suam in numero horum. ¶ Principem: primum. ¶ Non est molestus nobis: quia cum sustulisset: sicut & Cæsarem. ¶ Præterit: non est factum. ¶ Reperto scilicet consilio. ¶ Vim sine uim enim: ut repellere licet. ¶ Illorum scilicet inimicorum patriæ. ¶ Persequentur: ulescantur persequendo: qui cum interfecerint. ¶ Canutio: is erat tribunus aduersarius Antonio: ut scribit Appia. ¶ Ille: Antonius. ¶ Conseruatoribus: uebis. nam dixit sceleratos fuisse: qui uirum sanctum & de rep. bene meritum interfecissent. ¶ Faceret: cum eum produceret in concionem. ¶ Cuiusmodi: qualia quasi dicat q̄ pessima & malæ spei. ¶ Viaticum: pecuniam quæ ad te mittebatur pro impensæ uia & peregrinationis tuæ. ¶ Interpretari: intelligere & sentire. ¶ Scilicet: cum stomacho dixit. ¶ Ad hostem quem te iudicant: cum sis defensor patriæ. ¶ O rem: exclamatio ex indignatione. ¶ Dominum Cæsarem. ¶ Conseruo: Antonio: qui & ipse erat in seruitute Cæsaris: sicut & nos cõserui enim dicuntur qui simul seruit do mino. ¶ Fauente: adiuuante nun descrente. ¶ Residet: remanet. ¶ Sed ubi quasi dicat nusquam.

Viaticus

me principem dicit fuisse. Utinam quidem fuisset. molestus nobis non esset: sed hoc uestrum est quod quando præterit: utinam haberem quid darem uobis consilii: sed ne mihi quidem ipsi reperio quid faciendum sit. Quid enim est quod contra uim sine uim fieri possit? Consilium omne autem hoc est illorum ut mortem Cæsaris persequantur. Itaque ante diem sex. non. octobris productus in concionem a Canutio: turpissime ille quidem discessit. Sed tamen ea dixit de conseruatoribus patriæ quæ dici deberent de proditoribus. De me quidem non dubitant: quin omnia de meo consilio & uos fecissetis: & Canutius faceret. Cætera cuiusmodi sint ex hoc iudicatur: legato tuo uaticum eripuerunt. Quid eos interpretari putas: cum hoc faciunt ad hostem scilicet portari? O rem miseram: dominum ferre non potuimus: conseruo seruimus: & tamen me quidem fauente magis quam sperante: et nunc residet spes in uirtute tua. Sed ubi sunt copie? De reliquo malo te ipsum loqui tecum quam nostra dicta cognoscere. Vale.

Conserui

Ellem. Dolet Cicerone Antonium non interfecit fuisse quod die Cæsar fuit interceptus: quod quidem dicit futurum fuisse si interfecisset: ut etiam supra lib. x. scripsit ad Trebentium. Deinde dicit quales sint sententiæ singulorum in his ciuilibus dissensionibus in quibus maxime queritur de Philippo & Pisonem legatis. Postea uero quia Dolabella in Syriam proficiscebatur: dicit qui rumores de eo sint. Postremo qualis opinio de ipso Cassio & Bruto. ¶ Vellem recurre ad lib. x. ad epistolam quæ incipit. Quam uelle. ¶ Resiqua. M. An. quem incolumem reliquistis cum fuisset cum cæ. interficiendus. ¶ Exercent. fatigant uexant. Virg. Exercere odit. ¶ Præter cæteros: præcipue plus q̄ alios. ¶ Turpissimos: qui male sentiunt. ¶ Infimo ho. i. qui gerunt minores magistratus ædiles quaestores. ¶ Italia uniuersa: quæ tanq̄ ad extinguendum cõmune incendium conspirauit. ¶ Philippo: is erat uirticus Cæ. ¶ Octauiam. ¶ Pisonem socero. cæ. ¶ Legatis. missis ad M. Antonium ut a Mutinensi obsidione desisteret & ut faceret q̄ decreuisset senatus. ¶ Certas quasdam. ¶ Vitro sponte cum debuisset ipse mittere proprios legatos. si quid uoluisset postulare. ¶ Intollerabilia inhonestas: nimis superba. ¶ Postulata. quæ fecit Antonio. præter responsa ad mandata. q̄ scribuntur ab Ap. li. iii. ¶ Ad nos ad me tanquam qui solus audeam aduersari Antonio. ¶ Facti sumus populi. id est populo accepti. ¶ Auctor. scilicet famæ. id est nullus certus nuncius. ¶ Bruto Marco. ¶ Propius erat enim in Sardinia. ut uisum est li. superiore epistola q̄ incipit in a ximo meo dolore. ¶ Succederet in Syria quam uolebat obtinere cum fuisset de creta Cassio: & in ea paulum ad nos Brutus præter exercitum quem antea habet

Exercent

Vitro

M. T. C. Cassio. S. D.

Ellem idibus martiis me ad cenam inuitasses: reliquiarum nihil fuisset. Nunc me reliquiarum uestrarum exercent: & quidem præter cæteros me: q̄q̄ egregios consules habemus sed turpissimos cõsulares: senatum fortissimum: sed infimo quæq̄ honore fortissimum: populo uero nihil fortius: nihil melius: Italiaq̄ uniuersa. Nihil autem fecidus Philippo & Pisonem legatis: nihil flagitiosius: qui cum cõtremissi: ut Antonio ex senatus sententiâ certas res nunciarent: cum ille earum rerum nulli paruisset: ultro ab illo ad nos in tollerabilia postulata retulerunt. Itaque ad nos concurritur: factiq̄ iam in re salutari populares sumus. Sed tu quid ageres: quid acturus: ubi deniq̄ esses nesciebam. Fama nunciabat te esse in Syria: auctor erat nemo. De Bruto quo propius est: eo firmiora uidentur esse: q̄ nunciantur. Dolabella ualde uirtu peratur ab hominibus non insulsis: q̄ tibi tam cito succederet quum tu uix dum triginta dies in Syria fuisses. Itaque constabat eum recipi in Syria non oportere. Summa laus & tui & Bruti est: q̄ exercitum præter spem existimamini comparasse. Scri

dum esset moratus. ¶ Rescripta te. ¶ Comparasse colligisse. nam ut scribit Appianus. Brutus præter exercitum quem antea habet

Epistolarum familiarium

bat: sex legiones quæ fuerant Cassi Antonii mansuetudine sua deuinctas sibi adiunxit. Deinde in Macedoniam transgressus duas alias legiones italorum more pugnantibus in unum collegit. **R**em: quid agatis. **C**ausam: cur tantus exercitus tam subito sit comparatus.

h **Y**emem. Primum Cicero dicit ex communi rumore & fama nuntari Cassium esse in Syria: quæ ei decreta fuerat a senatu. Deinde laudat. **M.** Brutum: qui. **C.** Antonium Mar. Antonii fratrem cum sex legionibus ad se sua mansuetudine conuertit: ut in præcedenti epistola dictum est: magnamque spem esse ostendit in. **D.** Bruto si ex mutinensi obsidione

erupit: commemorat quas vires & copiarum. & populorum sibi fauentium haberet Antonius: item quas senatus. & qui apparatus fiant contra Antonium. Postremo quales in senatu sint omnes.

H **Y**emem: qua nauigatio impeditur. **O**uidi. in heroi. Quo fugis: obstat hylesms. **V**irg. libro. iiii. Dum pelago desæut hyems. **V**olebant: optabant.

Simile uero: probabile uerisimile.

Brutus Marcus: res tantas gessit. Nã ut scribit Appr. lib. iiii. Caius Antonius Mar. Antonii frater cum bruto discedens bellum agitabat: legionem unam ex ciuibus secum agens. & Brutum acie inferior obseruabat. Brutus contra similita fuga insidias ille struebat: nec congressum hostium cuiquam moliebatur: immo suis militibus præceperat ut hostes alloquerentur & amplecterentur recusantibus hostibus neque se huiusmodi experimento credentibus ex insidiis tutos permisit abire cum nocere posset. Deinde ad alta itinera progressus subdito in crepidine quadam emicuit neque tamen eos est aggressus: sed summa hilaritate suscipit. Illi brutum ut ciuibus mansuetissimum. & ea sapientiæ & charitatis opinione quæ ferebatur: præditum intuentes uticissimo complexi sunt & ad eam se conuerterunt omnes. Cuius etiam se ille trahit: quem apud se in magno honore habuit donec eum exercitum corrumpere: neque repræhensus desisteret: tandem interfectus est: hoc igitur est ex quo egregiam laudem consecutum dicit Cicero. **P**er se. sua natura: quia omnis uictoria siue celeris siue tarda grata esse solet. **C**eleritatem quia celeris quæ quisquam opinatus esset eas affecit. **T**enes in potestate tua habes.

Quæ putamus scilicet totam Syriam.

Fulta sustentata. **I**uena. nos urbem colimus tenuit tibi cine fultam. **O**ra. confinio termino siue regione. **D**iscripen periculum. **B**elli reliqui idest belli remansuri & futuri. **P**arus. c. paruo exercitu Antonii. quia Antonius posuerat magnam partem suarum copiarum bononiæ pro præsidio. **C**laternæ ad forum Corneli. idest in foro Corneli. uel apud forum Corneli. existimatur autem esse urbs quam nunc dicimus Imolam.

Considerate cum magno consilio. **R**egium le. ad differentiam rhegii qui est in Sicilia. **C**um causa cum defensione resp. & libertatis. **R**ectus bene sentiens. **I**nertes ignaui nullius consilii. **P**robari bonos haberi laudare. **L**umen. e. a. p. o. i. aliquid præclarum a te factum ad nos deferatur alludit autem ad solem qui ex oriente primum lumen emittit.

berem plura si rem causamque nossem. Nunc quæ scribo: scribo ex opinione hominum atque fama. Tuas litteras auide ex pecto.

M. T. C. Cassio. S. D.

h **Y**emem credo adhuc prohibuisse: quo minus de te certum heremus quid ageres: maximeque ubi ees loquabantur omnes: tamē credo que uolebant in Syria te esse: herere copias. Id autem eo facilius credebatur. quia simile uidebatur. Brutus quidē nō egregiam laudem est consecutus. Res enim tantas gessit: tamque inopinatas: hæc cum perse gratæ essent: tum ornatiores propter celeritatem. Quod si tu ea tenes: quæ putamus: magnis subsidiis fulcra resp. e. A prima enim ora Græciæ usque ad ægyptum optimorum ciuium imperiis muniti er. mus & copiis. Quamquam nisi me falleret: res sic se habebat: ut totius belli omne discrimē in Decio Bruto positum uideretur. Qui si (ut sperabamus) erupisset Mutinam: nihil belli reliquæ fore uidebatur. Paruis oīno iā copiis obsidebaturque magno præsidio Bononiæ tenebat Antonius. Erat autem Claternæ noster Hyrtius: ad forum Corneliū Caesar: uterque cum firmo exercitu. Magnasque romæ pensas copias ex delectu Italiæ comparat. Hyrtius adhuc re gerit prohibuerat. Hyrtius nihil nisi considerate: ut mihi crebris litteris significat acturus uidebatur: propter Bononiæ regionem Lepidi: Parmam: totam Galliam tenebamus studiosissimam resp. Tuos: et clietes transpadanos mirifice coniunctos cum causa habebamus. Erat firmissimus senatus exceptis consularibus: ex quibus unus. **L.** Caesar firmus est & rectus. Seruii Sulpitii morte magnum præsidium amissimus. Reliqui partim inertes: partim improbi: nonnulli inuidet eorum laudi quos in rep. probari uident. Populi uero romani totiusque Italiæ mira cōsentio est. Hæc erant fere quæ tibi nota esse uelle. Nunc autem opto ut ab istis orientis partibus uirtutis tuæ lumen eluceat.

M. T. C. Cassio. S. D.

Fultus

Forum cornelit Regium lepidi

q Vi. Comendat Cice. Cassio. C. T. Idum Strabonem ad eum proficiscentem: ut eum eo esset. Dicit autem post se ex eo intelligere presentium rerum statum: affirmat deinde magnam spem & perfugium esse omnium bonorum in eo & M. bruto. nam D. brutum scribit eum laborare extremo obsidionis periculo: qui si fuerit oppressus confugient omnes ad bru. & Cassium. C. Strabone: cognomen est. C. Cupidissimo: amantissimo. C. Domo: familia sua: est autem magnum argumentum benivolentiae relinquere domum & res suas propter aliquem. C. Potissimum praecipue cum ad alios proficisci posset. C. Adventus: quia uenit ad te. C. Quod nolim: quod deus auertat. C. Si quid eue. est apologetis: tacere enim uerbum q. d. actum erit de nobis. C. Sustinebat: quia extrema fama laborat. C. Quod omen: quod augurium malum. C. Proinde de. igitur. C. Vniuersam: totam si oppressus fuerit decius.

q Vi status rerum fuerit: tum quum has litteras de discire poteris ex B. T. Idio strabone uiro bono: & optime de rep. sentiente. Nam quid dicam cupi ssimo tui: qui domo & fortunis relictis ad te potissimum profectus est: Itaq; eum tibi ne comendo quidem. aduentus ipsius ad te satis eum comendauit. Tu uelim sic existimes: tibi que persuadeas omne perfugium bonorum in te & in Bruto esse positum: si (quod nolim) aduersi quid euenerit. Res quae haec scribebam erat in extremum deducta discrimen. Brutus enim Mutinae uix iam sustinebat: qui si conseruatus erit: uicinus. Sin (quod dii omne auertant) opprassus ibi erit: omnis hominum cursus est ad uos. Proinde fac tantum animum habes: tantumq; apparatus: quantum opus est ad uniuersam remp. recuperandam.

Vale.

M. T. C. Cassio. S. D.

q Vanto studio dignitatem tuam & in senatu & ad populum defenderim: ex tuis te malo q̄ ex me cognoscere. Quae mea sententia in senatu facile ualuisse nisi pansa uehementer obstitisset. Ea sententia dicta: productus sum in concionem a tribuno ple. M. feruilio. Dixi de te quae potui tanta contentione quantum forum est: tanto clamore consensuq; populis: ut nihil unquam simile uiderim: id uelim mihi ignoscas: quod inuita socrutua fecerim. Mulier timida uerebatur ne pansae animus offenderetur. In concionem quidem Pansa dixit matrem quoq; tuam & fratrem illam a me sententiam nolu. sse dici. Sed me haec non mouebant. Alia mallebam: fauebam & reip. cui semper faui: & dignitati ac gloriae tuae. Quod autem & in senatu pluribus uerbis disserui: dixi in concione. In eo uelim fide meam liberares. promisi enim & prope confirmaui: te non expectasse: nec expectaturum esse decreta nostra: sed te ipsum tuo more remp. defensurum: & quae nihil dum audiueram nec tibi esse: nec quas copias heres: tamen sic statueram q̄ in istis partibus essent opes copiarq; tuas esse: pro teq; Asiam prouinciam confidebam iam reip. recuperatam: Tu fac in augenda gloria te ipsum uincas.

M. C. Cassio. S. D.

s Caelus affinis tui Lepidi: summamque leuitatem & inconstantiam ex actis quae ad te mitti certe scio: cognosce te arbitror. Itaq; nos cōfecto bello (ut

Vanto. Quum pugnaret in asia
q Cassius contra Dolobellam. C. Cero eum uehementer laudauerat: promiseratq; eum facturum per se quicquid uideretur fore utile reip. nec expectaturum senatus decreta ut liberaret asiam a Dolobella qui fuerat iudicatus hostis. Itaq; licet Cice. simulet se nolle dicere quae pro eo egerit tamen latenter signat: immo quodammodo breuiter commemorat. & ab eo petit ut ea praestet. q̄ ipse Cice. senatus de eo promisit. & quae si data fide affirmauit. Postremo dicit se sperare totam Asiam propediem ab eo liberatam fore. C. Malo: uolo potius.

C. Quam ex me uidear tacere officium meum. C. Facile: nullis aduersantibus. C. Pansa consul. C. Productus in publicum ductus. C. Contentione: uehementi oratione. C. Quantum est forum: quantum totum forum poterat audire. i. tanta uoce quanta poterat totum forum implere. C. Nihil simile: quia nunquam populus magis consensit ad rem aliquam. C. Socru: matre uxoris tuae. C. Inuita: nolente. C. Offenderetur: si te laudassem.

C. Haec q̄ socrus tua & mater dicebat se nolle. C. Fauebam & reipu. i. faciebam causa reip. & causa tuae dignitatis. C. Liberes: si. me. absoluas me fide: quam pro te reddi. C. Promisi. n. dicit nunc que sit ea fides. C. Tuo more: ut consueuisti. C. Nihil dum pro nondum. Statuebam. iudicabam. C. Istis asiaticis. C. Recuperatam: ab inuasiōe dolo. C. Vincas teip. faciam etiam ultra uires.

f Caelus. Post liberationem bruti ex obsidione Mutinensi Lepidus se cum An. continxit: quae dicit ualde nocuisse populo romano. quae cum credidisset se finisse bellum superato. M. Anto. apud Mutinam coactus est gerere bellum renouatum per perfidiam Lepidi Antonio coniuncti. Itaq; dicit se esse in M. bruto & Cassio quem non solum dicit nunc credi magnum hominem sed etiam in futurum. nihil enim esse tam magnum. quod Po. Ro. non confidat eum non posse praestare. C. Scelus perfidiam quia Antonium suum apud Mutinam in societatem & prouinciam suam rex

Nihil dū

Epistolarum familiarium

cepit. **C**onfecto finito. Decio liberato & antonio fugato. **C**Renouatum: per coniunctionem Lepidi. **C**Quæ uelle mus, qualia optabamus. s. q. esset a te oppressus: cum enim Cassius in laodicea obsederat. **C**Expectatione spe bona. **C**Contendas enitatis.

Reuitas. Eodem est argumento
b hæc epistola: quo & superior: nisi q. ostendit aduentum Cassii plurimum profuturum reip. in parua spe quæ relicta est. **C**Breuiorem quia breuiter scripsisti breuiter quoque tibi respondendum duco. **C**Clausa uel circumfessa uel muro (ut ita dicam) circumdata ut nunc uenire non possint. **C**Constantes: eodem tenore non uariatos. **C**Sed tamē ut. Ut. idest quanuis. **C**Interest refert uti le est. **C**Despondetur promittitur. deputatur.

Desponditur

I Epidus. Certiorem reddit C. Cassium: quemadmodum Lepidus iudicatus est hostis præ scripto tamen ei termino quo possit adhuc redire ad sanitatem: hoc ē ad societatem populi Romani: dicitque eius coniunctione cum antonio bellum multum auctum esse. Deinde quid nunciatum sit de Dolobella: postea uero ipsum Cassium & M. brutum expectari in italia propter maximum incendium belli renouati perfidia Lepidi: contra quem dicit oppositos esse Plancum: & D. brutum consules designatos: sed maximam spem esse in ipsis Cassio & M. bruto. **C**Defecerunt: reliquerunt fidem populi Roma. **C**Sanitatem: quia fuit furor de ficere: sanitatem autem animi non corporis intelligimus hoc loco. **C**Sine capite: sine origine: quia nescimus quis fuerit. a quo hic rumor processerit. **C**Rumororum nun. idest tantummodo fama nuntante. **C**Litteris tuis: quæ sequuntur inferius incipientes: legi tuas litteras: debuerant enim præcedere hanc epistolam: sed ut sæpe diximus non est seruatus rectus ordo harum epistolarum. **C**Illum: Dolobellam. **C**Ex sententia: ut uolumus. **C**Titubatum: erratum: cospiratum. **C**Niteremur: sustentaremur. **C**Cuius rei. formidī exercitū tuum. **C**Apparatus: uolūtates. **C**Gesta: pfecta. **C**Vos: te & M. brutū. **C**Quāto. s. odio. **C**Ille Antōnius. **C**Hic: Lepidus. **C**Cōsules desig. Plancū & D. brutū. **C**Itaque. i. celerissime: nūc nūc. uenerat enī ī Sardiniam: ut uidimus lib. ix. Quod si: obiectio: q. possent dicere de uictis hostibus quid est opus nos uenire dicit C. auctoritate eorū posse plurimū erigere rēp. **C**Exurget: erigetur: cū taceant quasi pressa. **C**Tollerabili mediocri

Titubatum

arbitramur. Renouatum bellum gerimus: spemq. omnem in Decio Bru. & Planco habemus. Si uerum quaris in te & in meo Bruto non solum ad presens per fugium: si quod nolim: a duersi quid acciderit: sed etiam ad confirmationem perpetuæ libertatis. Nos hic de dolobella audiebamus quæ uelle mus: sed certos auctores non habebamus. Te quidē magnū hominem & presenti iudicio: & reliqui temporis expectatiōe f. ito eē. Hoc tibi proposito fac ut ad summam conuenias. Nihil est tantum q. non populus Romanus a te perfici: atq. obtineri posse iudicet. Vale.

M. C. Cassio. S. D.

Reuitas tuarum litterarum me quoq. breuiorem in
b scribendo facit: & uere ut dicā: non satis occurrit quid scribam. Nostras enim res in actis perferri a te certe scio: tuas autem ignoramus. Tanquam enim clausa sit Asia: sic nihil perfertur ad nos pter rumores de oppresso Dolobella: satis illos quidē constantes: sed adhuc sine auctore. Nos confectum bellum quum putaremus: repente a Lepido tuo in summam sollicitudinem adducti sumus. Itaq. persuade tibi maximam reip. spem in te & in tuis copiis esse. Firmos animo exercitus habemus: sed tamen ut omnia (ut spero) prospere procedant multum interest te uenire. Exigua est. n. spes reip. nam nullam non libet dicere: sed quecumq. ē: ea despondetur anno consulatus tui: Vale.

M. T. C. Cassio. S. D.

Epidus tuus affinis meus familiaris pridie calen. quintil. sententiis omnibus hostis a senatu iudicatus est: ceteriq. qui una cum illo a rep. defecerunt: quib. tamen ad sanitatem redeundi ante cal. septē. potestas facta est. fortis sane senat. sed maxima spes subsidii tui bellum quidē quū hæc scribebam: sane magnum erat scelere & leuitate Lepidi. Nos de Dolo. quottidie q. uolum. audiui. sed adhuc sine capite: sine auctore: rumore: nuncio. Quod ita quum esset tamen litteris tuis: quas nonis maiis ex castris datas acceperam. ita persuasum erat ciuitati: ut illum iam oppressum oēs arbitrarentur. Te aut in italia uenire cum exercitu: ut si hæc ex sententia cōfecta eēnt: consilio atq. auctoritate tua roboraretur: si quid forte titubatū est: ut sit in bello: exercitu tuo niteremur: quē quidem ego exercitum quibuscumq. poterō reb. ornabo Cui. rei tum temp. erit: quum quid opis reip. latur. exercit. sit aut quid iam tulerit: notum esse ceperit: Nam adhuc tantum apparat. audiuntur optimi illi quidē & pclarissimi: sed gesta res expectatur. Quam quidē aut iam eē aliquā aut appropinquare confido. Tua uirtute ma

si minus optimo. Medendum prouidendum translatio sumpta a corporibus aegrotis.

N firiaz Cassius Ci. certiorum facit se uenisse in syriam: deinde quid tibi egerit firma enim praesidia se habere dicit ad defensionem reip. hortatur eum latenter: ut eum & tempu. tueatur. Crispum qui Bytiniæ imperat.

Marcum qui & ipse in syria erat.

Quæ agerentur quia decretum erat per senatum: ut omnes Bruto Cassio parerent. Legionem quam Qu. Bassus: hæc olim fuerat Iulii Cæsaris: qui cum per syriam proficisceretur: eam illic reliquerat tam tum in parthos meditatus bellum: huius cura Cæcilia Basso mandata fuerat. A. Alienus hic enim nuper a Dolobella missus in aegyptum quattuor legiones e provincia duxerat: quas ex Pompei clade Crassisque dispersas Cleopatra sub Cæ. collectas retinuerat hunc igitur nihil suspicantem Cassius in palestina ad ortus legiones sibi tradere coegit quattuor legionibus contra cetero pugnare uentum. Firma ualida habebat enim duodecim legiones Cassius.

Aget loquetur. Taricheis ad Taricham syriæ ciuitatem positis.

Egi. Hæc epistola debuit poni in ordine post illam quæ superius incipit. Quanto studio: cum enim Cic. significasset quæ pro Cassio egerit: & quid de eo promississet senatui: respondet tunc Cassius se cognouisse Cic. erga se amorem: & quoniam intelligebat eum de se grauem curam suscepisse & uehementer esse sollicitum dicit se statim reddidisse eum certiorum de rebus provinciae cum primum habuit exercitus: qui erant in syria ut in præcedenti epistola uisum: est se etiam scripsisse ad senatum. uoluisseque ut Cic. prius illas litteras quæ ad senatum mittebantur inspiceret: quam senatui redderentur quæ reddite non fuerunt dicit se non dubitare quin interceptæ: fuerint a Lepido deinde dicit quem exercitum habeat: petitque a Cic. ut eius dignitatem tueatur & Marcum & Crispum imperatorem qui ei exercitum tradiderat commendatos habeat. & milites suos: quos dicit esse uehementer Cic. affectos. Postremo dicit se persecutum Dolobella in Ciliciam: quæ regio est minoris asiae syria propinqua. facturumque ut Cic. quamprimum intelligat quid egerit. Litteras tuas. quæ ut dixit: incipiunt quanto studio. Grauem curam: quia intellexit quanta contentione de se uerba fecisset. Oppressa: ab Ant. tuas. Suspiciare: putares. Moliri apparatus facere. De. i. pp. Simul ac. cum primum. Ex aegypto: ut in præcedenti epistola declaratum est: ordo est. Itaque scripsit ad te. & missi complures tabellarios romam qui putabāt te existimare nos nō posse quietere

gnitudine animi nihil est nobilius. Itaque optamus ut quamprimum te in italia uideamus: tempu. nos habere arbitramur: si uos habebimus: preclare uiceramus: nisi spoliatum inermem fugientem Lepidus recepisset antonium. itaque nunquam tanto odio Antonius ciuitati fuit quanto est Lepidus. Ille. n. ex turbulenta rep. hic ex pace & uictoria bellum excitauit. Huic operatos consules designatos habemus in quibus est magna quidem spes illa: sed anceps cura propter incertos exitus praeliorum. Persuade tibi igitur in te: & in Bruto tuo esse omnia: uos expectaui: Brutum quidem iam iamque. Quod si ut spero: uictis hostibus nostris ueneritis: tamen auctoritate uestra resp. exurgat & in aliquo statu tollerabili consistet. Sunt. n. per multa quibus erit medendum est si resp. satis esse uidebitur: sceleribus hostium liberata.

Vale.

Cassius procon. S. D. M. Ci.

I uales bene est ego quoque ualeo: in Syriam me profectum esse scito ad Lucium Marcum: & Quintum Crispum imperatores: uiri fortes optimique ciues: posteaquam audierunt quæ Romæ gererentur: exercitus mihi tradiderunt: ipsique mecum una fortissimo animo tempu. administrant. Itē legionem quam. Q. Cecilius Bassus habuit ad me uenisse scito: Quattuorque legiones quas. A. alienus ex aegypto eduxit traditas ab eo mihi esse scito. nunc te cohortatione non puto indigere: ut nos absentes reque publicam quantum opus est: defendas. Scire te uolo firma praesidia nobis sex natumque non deesse: ut optima spe & maximo animo resp. defendas. Reliqua tecum aget. L. Carteius familiaris meus. Vale

Data Nonis Martiis ex castris Taricheis.

Cassius proconsul. S. D. M. C.

I uales bene est: ego quidem ualeo. Legi tuas litteras

in quibus mirificum tuum erga me amorem recognoui. Videbaris enim non solum fauere nobis id quod & nostri & reip. causa sper fecisti sed et grauem curam suscepisse uahementerque esse de nobis sollicitus. Itaque quod te primum existimare putabam: nos oppressa repub. quiescere non posse. Deinde cum suspicarem nos moliri quod te sollicitum esse: & de salute nostra: & de rerum euentu putabam: simul ac legiones accepi: quas. A. alienus eduxerat ex aegypto: Scripsi ad te: ac tabellarios complures Romam misi. Scripsi etiam ad senatum litteras: quas reddi uentum: priusquam tibi

Epistolarum familiarium

rep. oppōssa dēide q̄a putabāt te sollicitū eē de nōstra salute & de reip̄ euētū, cū suspicāre nos molīre. **¶** Recitatae lecte ut si qd̄ uideretur cōmutandum: cōmutares arbitrio tuo. **¶** Trebonio occiso: is enim Asiā p̄fectus dolobellam ad se uenientem Pergamo & Smyrna noui admiserat. sed solūmodo ei cōmeatum uelut cōsuli extra moenia parauerat: aggredeēte eodem: cum ira urbes nihilq̄ proficiente. Trebonius in ephesum recipi mandauit: & ad ephesum euntē quosdam ex interuallo subsequi iussit. hīc nocte ingruente dolobellam recedentem inueniens: nec ulterius quicq̄ suspicari pauos ex suis reliquere q̄ illum sequerentur. Ipsi uero ad Smyrnā redierunt Dolobella oēs q̄ relictī fuerant per insidias interficit: & nocte adhuc instante Smyrnam uersus gressum mouet: q̄ in custodiā inueniens per scalas occupat. Treboni⁹ in lecto a militibus dephensus. se ad Dolobellam deduci supplicat: sponte se illos esse secuturum huic turmā ductor cum inueniens. Eia tu sequere inq̄t: caput interī nobis derelinques: non enim te sed caput tuum asserre nobis mandatum ē: quo dicto caput illo subito abscidit. Orta luce Dolobella Treboni⁹ caput p̄torio in solio quo iudicare solitus erat: affigi iussit: exercitus ira cōmotus: & supplex turbā oīs ob necem Cæsaris cuius Trebonius particeps fuisse dicebatur: & q̄ dum iter fieretur Antonium ad senatus fores uerbis detinisset: in reliquum corpus eius crudeliter saeuit caput in morem sperae siue pilae instrato lapidi cum risu inuicem diu prouolurum: donec contritū effusum q̄ est: & hīc primus ex percussorū numero tales poenas dedisse dicitur. **¶** Habuit paululum morae: paululum moratus sum anteq̄ pugnarem. **¶** Si affirmatiue ponit pro q̄a. **¶** Importunissimos. infestissimos. **¶** Crudelissimis tyrānis. Antōio & aliis: q̄ rēp. occupare nitēbantur. **¶** Quos exercitus. **¶** Confirmasset. animosiores reddidisset: si sperasset aduēturum eius exercitum. **¶** Quam spem praedae & rapinarum: quae promittebantur eis ab Ant. & Dolobella & aliis hostibus recipi. si eos sequi uoluissent Marci & Crispide quib⁹ in praecedenti epistola uidimus q̄ Cassio: tradiderant exercitus suos. **¶** Nam Bassus: is erat in Apamea. cunq̄ recusaret tradere exercitum Cassio eius milites miserunt legatos ad ipsam Cassium se oīno transituros ad eum: & ita uel inuictus coactus est tradere. **¶** Misere noluit. i. ualde noluit: ualde recusauit: nam misere p̄ ualde saepe ponit Terentius. misere hanc amat. nec legendus est miser pro malo & scelerato uel astuto ut quidam somniāt. cum nullū id significet. Quoad quousque. **¶** Expugnata. uel capta. **¶** Cuius scilicet tui. **¶** Sic scelerici simus sic nobis omnia prospere euentant.

recitatae essent. si forte mei obtēperare mihi uoluerint. Quod si litterae praelatae non sunt: non dubito quin dolobella qui ne farie Trebonio occiso asiā occupauit: tabellarios nostros deprehenderit: litterasq̄ interceptit. Exercitus oēs q̄ in syria fuere: teneo. Habui paululum morae: dum promissa militib⁹ persoluo. Nūc iam sum expeditus. A te peto ut dignitatem meam tibi commendatam habeas: si me intelligis nullum neq̄ periculum neq̄ laborem patriae denegasse. Si contra ipotunissimos latrones arma cepi te hortante & auctore: si non solum exercitum ad tempus. libertatemq̄ defendendam comparauit. sed etiam crudelissimis tyrānis eripui. Quos si occupasset Dolobella non solum aduentu: sed etiam opinione & expectatione exercitus sui Antonium cōfirmasset. Quas ob res milites tuere: si eos mirifice de rep. meritos esse animaduertis: & effice ne quem poeniteat tempus. quā spē praedae & rapinarum sequi maluisse. Item Martii & Crispi imperatoriam dignitatem quantum ē in te tuere. Nam Bassus misere noluit mihi legionem tradere. Quod si milites inuito eo legatos ad me misissent: clausam apameam tenuisset: quoad uel esset expugnata. Haec a te peto non solum reip̄. quae tibi semper fuit charissima: sed & amicitiae nomine: quā confido apud te plurimum posse. Crede mihi hunc exercitum quem habeo: senatus atq̄ optimi cuiusq̄ esse maximeq̄ tuum. De cuius uoluntate assidue audiendo mirifice te diligit: charumq̄ habet. Quid si intellexerit commoda sua curae tibi esse: debere etiam se tibi omnia putabit. Litteris scriptis audiui Dolobellam in Ciliciam uenisse cum suis copiis: proficiscar in Ciliciam: quid egerim celeriter ut scias dabo operam. Ac uel si ut meremur de rep. sic felices sim⁹. Fac ualeas: meq̄ ames. Nonis Maiis ex castris.

Cassius. Q. S. D. Ciceroni.

I uales bene ē: ego quoq̄ ualeo. Cum reip̄. uel salute uel uictoria gaudemus: tum instauratione tuarū

Misere

Um reip̄. Scriptis a Cicerone mandatis ad antonium. ut ab obfidione mutinēsi desisteret deniq̄ cum id non faceret eo iudicato hoste consilio hortatuq̄ Ciceronis ita coniunctus est Octavianus Caesar cum reip̄. ut eius auspiciis simul cum consilibus suis: pulsusq̄ sit ab anto. a Mutina q̄ uictoriam ita nunc ascribit Cassius Ciceroni ut hoc eius factum anteponat oppressioni coniurationis Catilinae dicatq̄ eum esse cām libertatis romanae petiti aut ab eo ut testis sit amoris sui erga reip̄. existimetq̄ ea que fecit pro rep. non casu aliquo neq̄ temere facta esse sed magna cōsideratione magnoq̄ cōsilio sicut & alia quoq̄ facere consueuit dicit aut se ei charissimū eē debere cui p̄ter ceteros sp̄ eius fuerit studiosoz maxie amulus q̄ si ingenū mīnus oñdere potuit pp̄ diuinā seruitutem aium tamen se pro

baturum affirmat. Deinde dicit quod in asia egerit quo secutus sit Dolobellam: & ad quem exitum eum perduxerit: quem dicit habere castra apud Laodiceam: sed penuria rerum redactum esse ad magnam famem: prorsum autem esse ne alicunde possit adducti ad eum frumentum: Itaque bonam spem de repu. pollicetur: & certissimam fiduciam uictoriae. ¶ Salutem saluata est enim Decio obsidione liberato & An. uicto. ¶ Instauracione inuouacione. ¶ Consulatus ma. co. te ipsum in. uicisti: sensus. quia nunc cum sis consulibus fecisti plura & maiora: q̄ cum eras consul: licet illa fuerint maxima est autem consularis proprie qui consulatum gessit: neque tamen amplius est consul. interdum ponitur pro eo qui dignus est consulatu.

Consularis

laudum q̄ maximus consularis maximum cōsulem te ipsum uicisti & letamur: & mirari non satis possumus: fatale nescio quid tuæ uirtuti datum: idque iam saepe experti sumus. Est enim tua toga omnium armis scilicet: quæ nunc quoq̄ nobis pene uictam rempub. ex manibus hostium eripuit ac redidit. Nunc ergo uiuemus liberi nunc te omnium maximum ciuem & mihi carissimum id quod maxime reipu. tenebaris comparasti. Nunc te habebimus testem nostri & in te & in coniunctissimam tibi rempu. amoris: & quæ saepe pollicitus es te & taciturnum: dum serui essemus: & dicturum de metūc quum mihi profutura essent: nunc illa non ego quidem dici tantopere desiderabo quā sentiri a te ipso. Neque enim omnium iudicio malim me a te commendari quā ipse tuo iudicio digne ac mereor commendatus esse. ut hæc nouissima nostra facta non subita nec inconuenientia: sed similia illis cogitationibus: quarum tu testis es: fuisse iudices: meque ad optimam spem patriæ non minimum tibi ipsi producendum putas. Sunt tibi Marce Tulli liberi propinqui q̄ digni quidem te: & merito tibi carissimi esse etiam debent in repub. proxima me hos cari: qui studiorum tuorum sunt æmuli: quorum ipse cupio tibi copiam. Sed tamen non maxima me turba puto excludi: quo minus tibi uacet me excipere & ad omnia quæ uelis & probes pducere. Animum tibi nostrum fortasse probabimus. Ingenium diutina seruitus certe qualecunque est: minus tamen quā erat: passa est uideri. Nos ex ora maritima Asiae prouinciae: & ex insulis quas potuimus: naues deduximus. Delectum remigum magna contumacia ciuitatum: tamen satis celeriter habuimus. Secuti sumus classem Dolobellæ: cui Lucius præerat: qui spem saepe transitionis præbendo

¶ Fatale. diuinum fato constitutum: in bonam partem accipitur hoc loco cum alibi noxium: & pestiferum significet: ut eum fatalis equus saltu super ardua uenit pergama. ¶ Id quod pro quod. ¶ Tuam toga. id est tu rogatus: id est non gerens bellum sic ipsum de se Cædant arma togæ: concedat laurea linguæ. ¶ Nunc quoque: sicut & temporibus Catilinæ. ¶ Eripuit quia consilio Ciceronis bellum illud gestum fuerat. ¶ Nunc comparasti: effectisti: consecutus es. ¶ Quod tenebris respu. scilicet libertatem: alii legunt comparasti. in quo tamē erit idem sensus. sed melior prior lectio. ¶ Dum serui essemus dum essemus sub tyrannide quia frustra esses dicturus ubi nemo te audiret. ¶ Tunc reipu. libera sicut nunc est. ¶ Illa quæ pollicitus es: te dicturum ordo est & nunc non tanto tempore desiderabo illa dici. quā sentiri a te in ipso quæ saepe pollicitus es &c. ¶ Non tantopere: sensus: non tantum desidero ut illam dicas. q̄ ut iudices de me quia plura facio esse commendatus digne. ut mereor tuo iudicio quā iudicio omnium aliorum. ¶ Commendari. laudari probari. ¶ Subita. repentina sine consilio. ¶ Inconuenientia incommoda. ¶ Similia quasi dicat magna & matura consultatione pensata. ¶ Quarum significat cogitationes quas fecerat de Cæsare interficiendo. ¶ Non minimum lipto te quasi dicat principem & maximum. ¶ Producendum proponendum. ¶ Sunt ostendit Cassius q̄ charus esse Ciceroni debeat. ¶ Digni te. boni qualis tu es. docet autem Cicero uirtutem & imitationem probitatis paternæ eam esse quæ liberos parentibus maxime charos efficiat. ¶ Proxime hos id est post hos. dici mus autem proxime te & proxime tibi. sicut & proprius urbem et proprius urbi. ¶ Ac muli. imitatores. ¶ Sed tamen id est non puto me esse extra uumerum

Fatale

Proxime

cius turbæ. quæ est æmula tuorum studiorum. ¶ Quominus. ut non. ¶ Vacet liceat. ¶ Excipere. recipere. ¶ Probabimus. demonstrabimus. ¶ Diutina. longi temporis. a diu. sicut & diurnus. nam diurnitas a die deriuatur. Ora. regio ne. ut Troiæ qui primus ab oris. ¶ Maritima. mari uicina. ¶ Quas naues potuimus. i. quales & quo potuimus. ¶ Delectum delectationem. ¶ Remigum nautarum neque legendum est remigium. ¶ Contumacia repugnantia. ¶ Transitionis simulabat enim se discessurum. & transiturum in aliam regionem: cum tamen nunquam discederet & tandem transtulit in Coricum oppidum. ubi clauso portu ne ab hostibus inuaderetur se tenet Coricus autem oppidum Siciliae portu saloque cinctum angusto tergoze continenti adnexum Circa hoc oppidum crocum optimum plurimūque nascitur quod omnibus antepositum. colore odore & succo quod etiam proficit ad medelam supra specus & coricius de quorū alitum Pomponit. & Solinus multa & mirabilia scribunt quæ qui nosse cupit apud eos legat. ¶ Illa re. classe Lucii præfecti Dolobellæ. ¶ Satus utilius. ¶ Sequebatur. s. Lucillum. ¶ Classis al. nostra. ¶ Cui p̄. q̄ dicebat. ¶ Cumber hic unus ex percussoribus fuit. ¶ Ibi in cypro. ¶ Tharsenses populi ciliciæ. De tharso diximus supra li. iiii. in epistolis

Quominus
Diutius
Diuturnus

Coricus
Crocum
Coricius
Specus

Epistolarum Familiarium

Drachma
Tetra
drachma

ad appium: & de laodicea. **C**Accerserunt ad se uocauerunt. **U**ltro illo non hoc poscente. **E**x quibus utiq; tharso. & laodicea. **S**peciem. e. i. quandam apparentiam & formam exercitus. **D**emolitus est diruit. **C**astra. exercituum suum. **T**etra drachma quidam codices habent sic scriptum: quod interpretabimur cum uallo nam **TETRA** significat iaculum sed potest poni pro uallo cum etiam in quodam codice inuenitur latine scriptum cum uallo. **S**ine praelio sine conflictu: sperant enim se cum oppressurum fame. **T**ernis: tetradrachma: ut li. vi. diximus genus est numi eodem modo tetradrachma: quæ continet quattuor drachmas dicit igitur. **T**riticum. i. frumentum esse apud Dolobellam iam in pretio tritum tetradrachmis: quod quidem maximum & carissimum præcium.

Qui. i. aliquid, s. frumenti. **C**assii. fratris mei. **P**ræstabunt: efficient prouidebunt. ordo est Classis Cassii & tres classes: quas adduximus ego. **T**urullius & Patiscus facile præstabunt: ne Dolobella possit supportare frumentum. **I**stic. in italia. **P**ro nostra parte: quantum in nobis erit sicut & uos in italia pro uestra parte. **E**xpedistis. i. confecistis.

Vm Brutum. Hæc epistola licet longiuscula sit non multum tamen habet difficultatis: consumitur enim fere tota in rerum narratione: quæ admodum & sequens Cum enim præfesset asiæ proquestor. **P**. Lentulus narrat quemadmodum cum a Bruto in Asiam reuerisset. ut reliquias pecuniæ quæ colligenda fuerat: colligeret: & Roma mitteret: intellexit dolobellam esse in Licia cum magno numero nauium oneratarum contra quem se iussit dicit cum paucioribus & minoribus nauibus: facileque fuisse ei: ablaturum totam classem. nisi impeditus fuisset a rhodiis: de quorum perfidia uehementer queritur comme morans alias eorum iniurias illatas olim in Pompeium & alios clarissimos uiros romanos: quos rhodios dicit omnino esse puniendos: ne impunitate eorum improbitas augeatur. Deinde quia asia erat decreta hyrtio & Pansa consulibus cum ex italia non commode discedere possent in prouinciam: rogat Lentulus Cice. ut id agat quod consules ei concedant procuracionem prouinciæ loco suo. Adducit autem rationes & causas plurimas: quare id facere debeant & promissionem consulum quam ei fecerant & uerbo & scripto. commendat officium suum: & commemorat multa beneficicia a se collata in rempub. cum iuuit Cassium: & pecunia & coniunctione omnium exercituum qui erant in asia: deinde quia pro repub. suscepit bellum aduersus Dolobellam cuius erat sodalis & familiarissimus: & aduersus Antonios. quibus etiam dicit se sanguine coniunctum: & licet sit perseveraturus semper in eodem studio & amore libertatis & suscepturus omnia pericula pro repub. tamen dicit se multo facilius & alacrius esse facturum: & cum maiori auctoritate si respub. cum aliquibus meritis affecerit. Postremo laudat filium Cice. qui militabat sub Bruto quem fratris loco se habere dicit. & quia sit eo dignus Brutum qui præerat macedoniæ. mei laboris. mei negocii est autem labor questoris & proquestoris colligere pecunias & uectigalia populi. **O**nerarias mercatorias ad one

neque unquam non decedendo: nouissime Corinthum se conuulit: & clauso portu se tenere cepit. Nos illa relicta: quæ & in castra peruenire satius esse putabamus: & sequebatur classis altera: qua anno priore in Bithynia Tullius Cimber comparat: cui Turullius quaestor præerat: Cyprum petiuimus: ibi quæ cognouimus: scribere ad uos quæ celeriter uoluimus Dolobellam ut Tharsenses pessimi focii: ita Laodiceum multo amentiores ultro accerserunt: ex quibus utriusque ciuitatibus Græcorum militum numero speciem exercitus effecit. **C**astra habet ante oppidum Laodiceam posita & partem muri demolitus est: & castra oppido coniunxit. Cassius noster cum decem legionibus & cohortibus uiginti auxiliariis & quattuor milium equitatu: a milibus passuum uiginti castra habet posita: & existimat se sine praelio posse uincere. Nam iam ternis tetradachmis triticum penes Dolobellam est: nisi quid nauibus laodiceorum supportarit: cito fame pereat necesse est ne supportare possit & Cassii classis bene magna cui præest Sextilius ruffus & tres quas nos adduximus ego & Turullius patiscus: facile præstabunt te uolo bene sperare: & reu. ut nos istic expedistis: ita pro nostra parte celeriter iter uobis expediri posse confidere. **V**ale.

Data idibus Iunii Cypro Acromani Iacride.
Lentulus. S. D. Ciceroni.

Vm Brutum nostrum conuenissem: eumque tardius in Asiam uenturum animaduertentem in Asiam rediit: ut reliquias mei laboris colligerem: & pecuniam quam primum Romam mitterem: interim cognoui in Cilicia esse classem Dolobellæ: amplius quam centum naues onerarias in quas exercitus eius imponi posset Idque Dolobellam ea mēte comparasse: ut si syriæ spes cum frustra esset conscenderet in naues: & Italiam peteret: sequi cum Antonis & reliquis latronibus coniungeret. Cuius rei tam

to in timore fui: ut omnibus rebus relictis cum paucioribus & minoribus nauibus ad illas ire conatus sim. Quæ res si a rhodiis non interpellatus essem: fortasse tota sublata esset: tam magna ex parte profligata est. Quandoquidem classis dissipata est aduentus nostri timore: milites ducesque effugerunt: onerariae omnes ad unam a nobis sunt exceptæ: certe quæ maxime timui: uideor consecutus ut non possit Dolobella in italiam peruenire nec sociis suis firmatus nobis durius effugere negocium. Rhodii nos & rempu. quam ualde desperauerint: ex litteris quas publice misisti: cognosces. Equidem multo parcius scripsi: mirari noli: mira est eorum amentia: nec me meæ ullæ priuatim iniuriæ mouerunt unquam malus animus eorum in nostra salute cupiditas partium aliarum perseverantia in contentione optimi cuiusque ferenda mihi non fuit: nec tam omnes perditos esse puto. Sed iidem illi qui tum fugientem patrem meum: qui L. Lentulum: qui pompeium: qui cæteros uiros clarissimos non receperint: iidem tãquam aliquo fato: & nunc aut magistratum gerunt: aut eos qui sunt in magistratu in sua habent potestate. Itaque eadem superbia in prauitate utuntur. Quorum improbitatem aliquando retundi & non pati impunitate augeri: non solum utile reipublice nostræ sed etiam necessarium. De nostra dignitate uelim tibi: ut semper curæ sit: & quocumque tempore occasionem habueris: & in senatu & in cæteris rebus laudi nostræ suffragere. Quando consulibus decreta est asia: & permissum est his: ut dum ipsi uenirent: darent negocium qui asiam obtineant: rogo te: petas ab his ut hanc dignitatem potissimum nobis tribuant: & mihi dent negocium ut asiam obtineam dum ipsorum alteruter uenit. Nam quod ut proponerent in magistratum uenire aut exercitum mittere causam non habent. Dolobella. n. in syria est & ut tu diuina tua mente prospexisti & prædicasti. dum isti uenient: Cassius eum oprimet. Exclusus enim ab antiochia dolobella & in oppugnando male acceptus: nulla alia confisus urbe: laodiceam quæ est in syria ad mare se contulit: ibi spero celeriter eum penas datum. Nam neque quo refugiat habet: neque diutius sibi poterit tantum exercitum cassii sustinere. Spero etiam confectum esse iam & oppressum dolob. Quare non puto pansam & Hirtium in consulatu prope raturus in prouincias exire. sed romæ acturos consulatum. itaque si ab his petieris ut interea nobis procurationem asiae det. spero te posse impetrare. Præterea mihi promiserunt Pansa & Hyrtius coram & absentem mihi scripserunt. Verriusque nostrum pansa affirmauit se daturum operam: ne in suo consulatu mihi succedatur. Ego porro non mediussidius cupiditate

ra ferenda aptas. Id. s. ut haberet has naues. ¶ E a men. eo consilio & proposito. ¶ Antoni? Marco & ei? fratre. C. antonio. ¶ Frustrata esset eum decepsisset: non successisset ei. ¶ Cuius rei: scilicet ne peteret italiam & se cum antonis coniungeret. ¶ Tota ne aliquid faceret ex his quæ haberet in mente ¶ Sublata eius potestate erepta. ¶ Profligata: confecta ita enim & hic & multis aliis locis significat alias autem profligare est fundere uincere. ¶ Interpellatus impeditus. ¶ Dissipata dispersa. ¶ Ad unam: id est usque ad unam nulla excepta. ¶ Exceptæ deprehensæ. ¶ Quod quem rem ne perueniret in italiam. ¶ Nec effugit. ¶ Durius laboriosius difficilium ad uincendum. ¶ Publice quæ infra sequuntur. ¶ Multo par. multo modestius & minus. ¶ Mira maxima. Nec ul. inu. pri. m. un. subaudi mouerunt id est nunquam motus sum iniuriis in me priuatim illatis. ¶ Malus animi. co. s. non fuit ferendus. ¶ Cupiditas partium aliarum scilicet non fuit ferenda. i. quod nimium fauerent partibus Dolobellæ nobis contrariis. ¶ In conten. opti. cu. i. eorum contentumacta & perseverantia in contemendis quibusque optimis & studiosis reipublice. ¶ Omnes rhodios quia in tanto numero necesse est esse aliquos bonos. ¶ Iidem illi rhodii id est Pomp. fugientem ex bello pharsalico & quosdam alios clarissimos romanos non receperunt. ¶ Tunc temporibus bellorum ciuilium inter Cæsarem & Pompeium. ¶ Aliquo fato quasi fataliter semper debeant nobis esse aduersi quasi dicat mala quadam fortuna aut magistratum gerunt id est aut ipsi sunt in magistratu ut possint subere aut habent in potestate eos qui sunt in magistratu. ¶ Retundi reprimi reperiunt & castigari. ¶ Necessarius quia cum impunitate & licentia omnes fiant deteriores non potest respublice consistere ubi non puniuntur peccata. ¶ De nostra. com. medat nunc Lentulus dignitatem suam Cice. cum oī tempore & locorum uero ut nunc obtineat Asiam loco consulum quibus decreta erat illa prouincia post consulatum. ¶ Occasionem opportunitatem. ¶ Suffragare faueas auxiliis. ¶ Permissum est istis id est concessum est a senatu ut donec ipsi ueniant possint dare negocium administrandæ prouinciæ Aliis. ¶ Alteruter alter aut Hirtius aut Pansa. ¶ In magistratu id est dum adhuc sunt consules. Debet enim expectare ut functi sint consulatum. ¶ Penas datum suæ perfidiæ quia spero quod Cassius eum omnino uincet. ¶ Ibi apud Laodiceam. ¶ Acturos gestu

Profligatus
Profligatus

Retundi

Epistolarum Familiarium

ros perfecturos. ¶ Coram: uerbis cum istis essem ne succedatur mihi in consula tu ne quispiam mittatur in prouinciam loco mei donec ipse fuerit consul. ¶ Pro ducti prorogari differri. ¶ Longius spa cium administrandae prouinciae. Cupidi tate quia libenter in ea sum. ¶ Periculi: propter multos hostes resp. contra quos necesse fuit me pugnare & uerbis & re bus. ¶ Detrimenti damni quia multum etiam de meo diminutum est mihi dum sum in hac prouincia. ¶ Consequar reli quitas id est ut efficiam quod restat meae diligentiae. ¶ Laboro curo. ¶ Morte tre bonti que diximus supra in Smyrna fuis se interfectum. ¶ Non praestiterunt: fide repub. non seruauerunt quod respub. pro miserant. ¶ Reficere resarcire instaura re. ¶ Ego ita commendat Lentulus offi cia sua ut sibi non minus debere dicat & probet qua uel Cassio uel ambobus bru tis. ¶ Illius facti caedis Caesaris quia etiam fuit inter coniuratos. ¶ Leges quas Antonius fingebat de seruandis de cretis Caesaris. ¶ Traduxi. quia ab eo alienaui & respub. ¶ Coniunxi auxilio pecuniae qua ad eum misi ut declarat cu diceit nam tibi & ca. ¶ Ab Anto. qui De cium oppugnabat. ¶ Atque haec omnia quasi dicat quanto magis eram coniu ctus iis quorum postea sum factus ho stis causa respub. tanto maiora beneficia mea uideri debent. ¶ Is habet empha sim id est ego is. ¶ Beneficio il. qui fuerat causa ut daretur mihi cum nondum fuis sent iudicati hostes. ¶ Sed ερα κρο τι εοσρα id est patria ερα κοττ meam. est autem genitiuus id est patriam meam qua apud Latinos non satis ornate dicitur sed poti? meam εοσρα magis πωιητα amo id est plurifacis patriam meam quam omnes uel familiaritates uel consangui nitates. ¶ Indixi denunciaui feci. Vir. Hoc autem aeneadis indicare bella lati nis more iubebatur. ¶ Haec quae feci pro repub. ¶ Fructam utilitatem. ¶ Pro uocabimur inuictabimur, inctabimur. ¶ Mediufidius per iouis filium iurantis est. ¶ Opinione existimatione & spe. ¶ Pergae quae est Pamphilae ciuitas.

Reficere

Indixi
Medius
fidius

Celere eodem argumento scribit
¶ Len. hac epistolam publice quo superiore ad Cice. nisi quod cu Dolobella inuassisset asia eaque uastasset & uectigalia Po. Roa. corripuisset & ci ues roanos spoliasset & uediidisset & ce lerius decessisset ex asia q. pfidiu in ea ad

prouincia produci longius spacium mihi uolo. Nam mihi fuit ista prouincia plena laboris: periculi: detrimenti: quae ego ne frustra subierim: ne ue priusquam reliquias mea diligentiae consequar decedere cogar: ual de laboro. Nam si potuissim q. exegeram pecuniam uniuersam mittere: postularem: ut mihi succederetur. Nunc q. cassio dedi: q. Trebonii morte amisi mus: quod etiam crudelitate dolobellae: at perfidia eorum qui mihi fidem reiq. pu. non praestiterunt: id consequi & reficere uolo. Quod aliter non potest fieri nisi spacium habuero: id ut per te consequar: uelim ut solet: tibi cura sit. Ego me de repu. ita puto esse meritum: ut non prouinciae istius beneficium ex pectare debeam: sed tantum quantum cassius & brutus: no so lum illius facti periculiq. societate: sed etiam huius temporis studio & uirtute. Primus: n. ego leges antonianas fregi: prius aequitate dolobellae ad repu. traduxi: Cassioq. tradidi: primus delectus habui pro salute omnium contra coniuratione scele ratissimam. Solus Cassio & reipu. Syriam exercitusq. qui ibi erant coniunxi. Nam nisi ego tantam pecuniam. tantaq. praesidia & tam celeriter Cassio dedissem: ne ausus quidem esset ire in Syriam: & nunc non minora pericula reipu. a Dolobel. in starent: q. ab Antonio. Atq. haec omnia is feci qui sodalis & familiarissimus Dolobellae eram: coniunctissimus sanguine Antoniis prouinciam illorum quoq. beneficio habebam: sed πᾶτριᾶ εμακρονφιλον omnibus meis bellum primus in dixi. Haec & si adhuc non magnopere mihi tulisse fructum animaduerto: tamen non despero: nec defatigabor permanere non solum in studio libertatis: sed etiam in labore & pericu lis. Attamen si etiam aliqua gloria iusta & merita prouocabi mur senatus & optimi cuiusq. officii: maiore cum auctori tate apud caeteros erimus & eo plus prodesse reip. poterimus Filium tuum ad Brutum cum ueni uidere non potui: ideo q. iam in hyberna cum equitibus erat profectus. Sed mediufi dius ea esse eum opinione & tua & ipsius & imprimis mea causa gaudeo. Fratris enim mihi loco est qui ex te natus teq. dignus est. Vale. Data. iiii. calen. iunii. Pergae.

P. Lentulus Pub. fi. proquestor. Po. ro. Cos.

Præ. Trib. plæ. Sena. plæ. que Ro. S. D.

I ualetis liberiq. uestri ualent: bene est: ego ualeo.

s Scelere Dolobellae oppressa asia in proximam pro uinciam macedoniam praesidiaq. reip. q. M. Bru. ue ster consul tenebat: me contuli: & id egi ut per quos celerrime posset asia prouincia uectigaliaque in uestram po testatem redigerentur. Quod cum pertinuisset Dolobel-

la uastata prouincia correptis uectigalibus præcipue ciuibus Romanis omnibus crudelissime denudatis: ac diuenditis: ce-
leriusq; asia excessisset: q̄ eo præsidium adduci potuisset: diu-
tius, morari aut expectare præsidium non necesse habui: & q̄
primum ad meum officium reuertendum mihi esse existima-
ui: ut reliqua uectigalia exigerem: & q̄ deposui pecuniam:
colligerem: quicquid ex ea, correptum esset: aut quorum id cul-
pa accidisset cognoscerem quâ primum: & uos de omni re fa-
cerem certiores. Interim cum per insulas in Asiam nauigan-
ti mihi nunciatum esset classem Dolobellæ in licia esse: rho-
diosq; naues complures instructas & paratas in aqua habere.
cum his nauibus quas ante mecum adduxeram: aut compara-
uerat Parisæus proquestor homo mihi cum familiaritate: tū
etiam sensibus in repub. coniunctissimus rhodum reuertit: con-
fusus auctoritate uestra senatusq; consulto: quo hostem Dolo-
bellam iudicatis: fœdere quoq; quod cum his, M. marcello
Seruio sulphitio renouatum erat quo intrauerant rhodii eosdē
se hostes habituros: quos. S. P. q; Ro. Quæ res nos uehemen-
ter fefellit. Tantum enim abfui: ut illorum præsidio nostram
firmaremus classem: ut etiam a rhodiis urbe: portu: statione:
quæ extra urbem est: comœatu. aqua deniq; prohiberentur
nostrî milites: nos uix ipsi singulis cū nauigiolis reciperemur
Quam in dignitatem diminutionemq; maiestatis non solum
iuris nostri: sed etiam imperii populiq; Roma. iccirco tulim-
us: quod interceptis litteris cognoramus Dolo. si desperaf-
set de syria ægyptoq;: quod necesse erat fieri: in naues cum
omnibus suis latronibus: atq; omni pecunia conscendere eē
paratum italiamq; petere. Iccirco etiam naues onerarias: qua-
rum minor nulla erat duum milium amphorarum cōtractas
in licia a classe eius obsideri. Huius rei timore patres consc.
percitus iniurias perpeti: & contumelia etiam nostra omnia
prius experiri malui. itaq; ad illorum uoluntatē introductus
in urbem & in senatum eorum q̄ diligentissime potui causam
reip. egit: piculumq; oē quod instaret: si ille latro cum omni-
bus suis naues conscēdisset exposui: rhodios aut tanta in pra-
uitate animaduerti: ut oēs firmiores putarēt quam bonos: ut
hanc concordiam & conspirationē omnium ordinum ad de-
fendēdam libertatē propēse non crederēt esse factam: ut pa-
tietiam senatus: & optimi cuiusq; manere etiam nunc confi-
derēt: nec potuisse audere quēquam Dolob. hostem iudica-
re: ut deniq; omnia quæ improbi fingeant magis uera existi-
marēt: quā q̄ uere facta erāt: & a nobis dicebant: qua mēte et
ante nostrum aduētum post Trebonii indignissimam cādē:
cæteraque tot tantaque nefaria facinora binæ profectæ erant

ducti potuisset: dicit Len. nō putasset sibi
expectandum præsidium mittēdum a bru-
to ex Macedonia. Itaque se reuerturum
esse ad officium suum perficiendum: que
cognoscendum qui fuissent illi perdit:
qui pecuniam tradidissent Dolobellæ.
q̄ ipse lentulus apud eos deposuerat: ita
que rogat ut isti q̄ tradiderit eā pecuniā
pūiant: ut facilius possit reliqua uectiga-
lia exigere: & pūnciam ab iniuria tueri.
¶ Postremo se intellexisse ex qbuda mī-
litibus q̄ fugerant a Dolobella quā pluri-
mos milites ab eo fugisse cum expulsus
& exclusus fuisset ab Antiochia: itaque
se sperare eū celenus daturū poenas quā
putauerat ¶ Correptis sublatis. ¶ Mora-
ri differri reuerti ad exigenda uectigalia.
¶ Id accidisset: ut pecunia eēt correpta.
¶ Interim: narrat q̄ et in superiori episto-
la narrauit conquefiturque de perfidia &
improbitate rhodiorū. ¶ Sēsisbus: uolun-
tate snia. ¶ Cū his: rhodius. ¶ Quos. S.
P. q; rōa. scilicet habere hostes. ¶ Abfuit
¶ Statiōe habitatōe ē. n. statio locus cō-
moradi nō ppetuo: sed ad tps. Cōmeatu
allimētis cibariis. ¶ Nos: ipsi: ego q̄ eēm
magistratus p. ro. ¶ Ipsi: habet empha-
sim. ¶ Nauigiolis: paruis nauibus. ¶ In-
dignitatē. op. probnū de dec. ¶ Iuris nō
stri. i. officio & dignitatis q̄stura nostræ.
¶ Intereptis: ereptis tabellariis Dolo-
bel. ¶ Nullā mi. erat duū mili. am. i. nul-
la erat q̄ ad minus nō cōtineret & caperet
duomilia amphorarū magnitudo enim
nauū solet maxie a nūero aphoray defi-
gnari: ē at amphora genus uasis uarii: n̄
at frumētariū duū uero syncopai tantum
mō in neutro genere. ¶ Cōtractas: colle-
ctas. eius dolo. ¶ Obsideri. f. cognouera-
mus. ¶ Percitus cōmor. ¶ Ad illorū uo-
luntatē: cū ipsi uoluerūt. ¶ Egi: dixi. ¶ In-
staret imineret. ¶ Latro. Dolob. ¶ Ordī-
num. o. magistratuum romanorū. ¶ Pro-
pense: uehementer inclinata & cum ani-
mi affectione. ¶ Patientiam se. ma. id est
quod senatus possit adhuc pati Dolo-
bel. & Anteniū perfidiam nec quisquam
auderet ipsum Dolob. consul. ro. hostem
iudicare. ¶ Improbi fin. f. quod nos ex
nostra uoluntate non ex senatusconsulto
persequeremur ipsum Dolob. ¶ Quam-
que ue. fa. erant: quod senatusconsulto
essent iudicati hostes Antro. & Dolobel.
¶ Qua mē. subaudi fuerunt rhodi. quasi
dicat perfidissima etiam ante nostrū ad-
uentum: & hic est uerus sensus: quidam
aut hūc locū falsa q̄dam interpretatōe
ita peruerterant: ut ne se quidem ipsi in-
telligerent. ¶ Binæ lega. probatio quod
pessima mente essent: q̄ contra leges su-
as miserant duas legationes ad Dolob.
postq̄ Trebonius fuerat interfectus iussu

Salscent

Morari

Statio
Cōmea-
tus.

Epistolarum & familiarium

Dolob. ut diximus quem ex eo debeant cognoscere esse hostem populi roma.

¶ Nouo inuitato. ¶ Hæc: quæ ab his facta dixim? ¶ Siue ti. dicit causas quare illi eas fecissent. sicut timore aut furore ipsi autem dicebant se fecisse timore: propter agros quos incontinenti habebant ne a dolob. uastarentur. ¶ Incontinenti: in terra sita: cui contrarium & ferre correlatiuum est insula. ¶ Viros ei. patrem meum & pompeium & L. Lentulum: de quibus supra dictum est. ¶ Et nunc maximos magistratus gerentes. i. nos & proconsules romanos contumelia affecerunt. ¶ Ille parricida: Dolob. ¶ Ipsi magistratus: rhodiorum. ¶ Veniebant in suspicionem erant suspecti. ¶ Demorati esse idest tenuisse nos in mora. ¶ Res: effectus. ¶ In quibus: onerariis nauibus. ¶ Colligendis: congregandis. ¶ Dominis ipsarum nauium idest mercatoribus. quorum erant. ¶ Desiuimus: omisimus quia uidemus non esse opus timere receptis nauibus onerariis: quas ille habuerat. ¶ Sydam quæ urbs est litæ portum habens: ut alibi supra diximus. ¶ Disiectis: dissipatis dispersis. ¶ Præstiterunt seruauerunt noluerunt eadare dolo. ¶ Scelere perfidia. ¶ Deferentes ipsi do. ¶ Coniuncti sunt cum scelerato do. oblatione pecuniæ publicæ. ¶ De qui. qui detulerant pecuniã Dolob. ¶ Constitueritis: iudicaueritis. ¶ Firmaueritis firmiorem reddideritis approbando quæ fecerim. ¶ Exacta: ne amittantur sicut amissa sunt reliquæ. Voluntarium promptum. ¶ His litteris: quum iam esset clausurus epistolam adiunxit hanc particulam de his: quæ a quibusdam militibus Dolob. intellexerat. ¶ Pamphiliam: regionem utcinam syriæ

Incontinē
ti

¶

¶

ad Dolo. legationes eorum quidem nouo exemplo contra leges ipsorum. prohibētibus. iis qui tum magistratus gerebāt. Hæc siue timor ut dictitant de agris quos incontinenti habent: siue furor: siue patientia paucorum: qui & ante pari contumelia uiros clarissimos affecerant: & nunc maximos magistratus gerentes: nullo exemplo neque nostra ex parte neque nostro presentī neque imminenti italiæ ubique nostræ periculo: si ille parricida cum suis latronibus nauibus ex Asia Syriæque expulsus italiã petisset mederit: quum facile posset uoluerunt. Nonnullis etiam ipsi magistratus ueniebant in suspicionem detinuisse nos & demorati esse dum classis Dolobel. certior fieret de aduentu nostro. Quam suspitionem consecutæ res aliquot auxerunt maxime quod subito ex Licia. S. Marius & C. Titius legati Dolobella a classe discesserunt: nauique longa profugerunt: onerariis relictis in quibus colligendis non minimum temperis laborisque consumpserunt. itaque quum a rhodo cum quas habueramus nauibus in Liciã uenissemus: naues onerarias recepimus: dominisque restituimus idemque quod maxime uerebamur ne posset Dolobella cum suis latronibus in italiã uenire timere desiuimus: classem fugientē persecuti sumus usque in sydam: quæ extra mare regio est prouinciæ meæ. Ibi cognoui partem nauium Dolobellæ dissiisse: reliquas syriam egyptumque petiisse. Quibus disiectis cum scirem. C. Casti singularis ciuis & dulcis classem maximam fore præsto in syriam ad meum officium reuerti: daboque operam ut meum studium diligentiam uobis patres consc. reique pub. præstem: pecuniamque quam maximam potero: & quam celerime cogam: omnibusque rationibus ad uos mittam. Si percurrero prouinciã. & cognouero qui uobis & reipubli. si dem præstiterunt in conseruanda pecuniã a me deposita quæque scelere ultro deferentes pecuniam publi: hoc munere societatem facinorum cum Dolobella inierunt: faciam uos certiores. De quibus si uobis uidebitur: si ut meriti sunt grauius constitueritis: nos quæ uestra auctoritate firmaueritis facilius & reliqua exigere uectigalia: & exacta seruare poterimus. Interea quo commodius uectigalia tueri: prouinciãque ab iniuria defendere possim: præsidium necessarium uoluntariumque comparauī. His litteris scriptis milites circiter .xxx. quos Dolobel. ex asia conscripserat: e syriã fugientes in pamphiliã uenerunt: hi nunciarunt Dolobel. antiochiã qui in syriã est uenisse non receptum conatum esse aliquotiens uī introire: repulsum esse semper

¶ Relictis agris labore confectis & uulneratis. ¶ Discessisse. s. nunciauerunt. ¶ Illi ut antiochia. ¶ Dicebant id est illi milites. xxx. qui fugerant a Dolob. in pamphiliam. ¶ Iter quadridui id est tantum quantum tribus diebus posset ire. ¶ Celerius op. citius quam putabamus de antiochia laodicea : & de amano : & cæteris his locis diximus plene libro tertio.

cum magno suo detrimento. Itaq; cætum circiter amissis: agris relictis noctu antiochia profugisse Laodiceam uersus. Ea nocte omnes fere asiaticos milites ab eo discessisse: & ex his ad octingentos antiochiam redisse: & se his tradidisse: qui a cassio relictæ urbi illi præerant. Cæteros per amanum in ciliciam descendisse: quo ex nûero se quoque esse dicebant. Cassium autem cum suis omnibus copiis nunciatum esse quadridui iter a laodicea abfuisse: tū cum Dolob. eotenderet. Quamobrem opinione celerius confido sceleratissimum latronem pœnas daturum. iiii. nonas iunias Pergæ.

Trebonius. M. C. S. D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. Athenas ueni ad. xi. Calen. iunias: atq; ibi quod maxime optabam uidi filium tuum deditum optimis studiis: summaq; modestiæ fama. Qua ex re quantam uoluptatem caperim scire potes etiam me tacente. Non. n. nescis quanti te faciam & quã p. nostro ueterrimo uerissimoque amore omnibus tuis etiam minimis commodis non modo tanto bono gaudeam. Noli putare mi. Ci. me hoc auribus tuis dare. Nihil adolescente tuo atque ideo certe nostro (Nihil enim mihi a te potest esse seiunctum) aut amabilius omnibus his qui athenis sunt: est aut studiosius earum artium: quas tu maxime amas: hoc est optimarum. Itaq; tibi quod uere facere possum libenter quoq; gratulor: nec minus etiam nobis: quod eum quem necesse erat diligere qualiscunq; esset talem habemus ut libenter quoq; diligamus. Qui quum mihi in sermone iniēcisset se uelle asiam uisere: non mō inuitatus: sed etiam rogatus est a me: ut id potissimum nobis obtinentibus puinciã faceret: cui nos & charitate & amore tuum officiũ præstaturus non debes dubitare. Illud quoque erit nobis curæ: ut Cratippus una cum eo sit: ne putes in asia feriatum illũ ab his studiis: in quã tua cohortatiõe incitatur: futurũ. Nã illum paratũ ut uideo & ingressum pleno gradu: cohortari nõ intermitteremus quo indies longius discendo exercendoq; se procedat. Vos quid egeritis in republ. quum has litteras dabam: non sciebam. Audiebam quãdam turbulenta quæ. s. cupio esse falsa: ut aliquando ociosa libertate fruamur: quod uel minime adhuc mihi contigit. Ego tamen nactus iu nauigatione nostra puxillum laxamenti: concinnaui

¶ Thenas. Cum occiso Cæ. eius per a cussores in uarias prouincias quæ ex senatusque consulto ei decretæ fuerant proficiscerentur. Trebonius asiam petens cum iter per Athenas faceret: ubi. M. Cice. ciceronis filius sub Cratippo philosophorum eius ætatis principe philosophiæ operam dabat: scribit ad Cice. se uidisse eius filium quem summo opere laudat: quod & optimis studiis deditus esset ut eum omnes ualde molestum prædicarent: qua de re ei gratulatur. Deinde dicit: quod cum quibusdam coniecturis intellexisset eum cupidum uisendi Asiam: inuitauit eum: & hertatus est ut id faceret interea dum ipse Trebonius ei prouinciæ præfesset: se enim habiturum eum loco filii curaturumque: ut & Cratippus una iret: ne interea tempus amitteret. Deinde dicit se audisse quãdam turbulenta fuisse in urbe quæ falsa esse cupit. Postremo dicit se quibusdam uersiculis inscriptis ad Cicero. inuectum esse in Cæ. imitatione Lucili satyrici poetæ: cum ipse haberet multo iustiorẽ causam inuehendi libere in Cæsarem oppressorem propriæ patriæ quam ille in quosdam ciues aliquo scelere pollutos: rogatque ut eum inerat sermone suis & scriptis: sicut ei pollicitus est.

¶ Quod: quam rem scilicet uidere filium tuum deditum optimis studiis. ¶ Summa fama. pro summe famæ: ablatius pro genituo id est de quo omnes optime loquuntur esse modestissimum: duo autem dixit in eo fuisse quæ maxime probantur in adolescente: studium bonarum artium & modestiam. ¶ Non modo pro nedum. ¶ Dare auribus tuis: demulcere aures tuas: tibi assentiri. ¶ Atque. n. enim quasi quãdam correctio. ¶ Nihil ratio quare dixerit nostro.

¶ Seiunctum separatum quod non sit utriusque. nam amicorum omnia communia.

¶ Necessè quia cum te diligam necesse erat res tuas qualescunq; diligere. ¶ Iniecit latenter significasset. ¶ In ser. interloquendum. ¶ Nobis ob. id est dum ego præfessim illi prouinciæ. ¶ Tuum paternum. ¶ Feriatum ociosum. nam ferias antiqui festa uocabant. ¶ Ingressum qui iam incipit.

¶ Pleno gra. id est citato gressu: translatis sumpta a uiatoribus uel ab equis. ¶ Procedat lon. progrediatur ulterius ad maiora.

¶ Turbulenta credo intelligendum de Mar. Anto. qui cum primum ostendisset se defensorẽ rem libertatis: postea conceitauit populum contra interfectores: ut sæpius supra diximus. ¶ Ociosa: quieta pacifica. ¶ Quod. ut fruamur ociosa libertate. ¶ Laxamenti recreationis. ¶ Concinnaui: composui: confeci du

Epistolarum Familiarium

Concin-
nare

Lucilius
Auruncii
Aufonii

estur autem concolorare non a cano: quia non posset geminare sed a con & cino: quod erat pottonis genus ex multis liquoribus confectum. **T**ibi ad te $\lambda\lambda\sigma\iota\delta\epsilon\pi\tau\omicron\alpha\ \rho\omicron\epsilon\alpha$ id est turpior: petulantior. nam $\tau\omicron\sigma\delta\epsilon\pi\alpha\kappa\epsilon$ id est turpi- ter & inhoneste agere significat: alius codex habebat $\epsilon\rho\eta\tau\omicron$ quod significat similitior. **N**os uidi. nos excusabit & liberabit reprehensione. **E**t ei. qui cum debeant tueri libertatem patriam eam opprimunt. **D**einde: alia probatio Inia suae loci ab exemplo. **Q**uid unde qua eam ut Hora. Qui sit Moxenas. **I**n eos. q. l. carmine Iuo ut Lupum & Mutuum & alios ex primoribus urbis: de quo Persius. Secuit Lucilius urbem te. Lupe te Muti: & genuinum flegit in illis: fuit autem ex artificis: qui & Aufonii dicuntur populi Italiae ut exponit Seruius super illud Virgili Arucaeque manus: & primus scripsit satyram apud Latinos: ut ostendit Hora. in sermonibus & Iuue. Cur tamen hoc potius libeat decurrere campo. Per quem magnus equos arucae flexit alumnus. **I**ncurreret inueheretur: impetum faceret oratione sua. **F**er te habere nominando me & immiscendo me ei consilio. **R**ei caedis caesaris cuius fueris conscius.

Rata est: Post uictum Pompeium cum Caesare rerum potiretur Cornificius uir doctissimus: & praecipue in poeticis clarus lybiae praepositus fuit: cui et praefuit post mortem Caesa. ut quibusdam epistolis infra uidebimus: cum igitur scripsisset ad Cice. dicit Cicero sibi gratum esse: quod ex eius litteris cognouit eum sui maiorem esse & se ab eo amari: rogat autem eum ut pergat. Deinde cum audiisset quosdam tumultus fuisse in Syria dicit se magis timuisse eius causa quadam sua: ostenditque ocium esse romae non satis honestum Caesare omnia faciente: non solum pro libidine sua uerum etiam arbitrio eorum: quos habuit adiutores suae uictoriae: Postea monuit eum sese scripsisse librum de optimo genere dicendi: cui rogat ut faueat ex animo polliceturque se daturum exemplum ipsius libri domesticis Cornificii: ut illum transcribant: & ad eum mittant Postremo declarat quam opinionem habeat de eius ingenio: studiis optimis & dignitate. **M**emoria nostri quam de nobis habes. **D**e constantia qui perseueres. **P**ropriam propinquiora quam syrtam uicinior est lybiae quam romae. eum autem praefuisse lybiae ostendit Appianus: & infra epistola quae incipit. C. Anicius. **S**alubre uultu id est ita ut melius esset habere aliquod honestum & utile negotium & laborem: quam tale ocium quod est contra dignitatem nostram. **M**alis pro malis aliquis. Secunda persona pro tertia eleganter posita: ut saepius diximus. **O**ccasionem quia nihil aliud habeo quod curem. **D**e optimo genere dicendi quod opus inscribitur ad Brutum elegantissimum & utilissimum ut titulus ipse declarat. **A** n. m. i. a me non indocto uitauit arrogantiam: & tamen modestie de se locutus est ut neque doctum neque indoctum se diceret. **S**uffragare faueas. **G**ratia quae non sit tibi gratus. neque placeat. **R**em opus ipsum. **Q**uicquid qualecunque sit. **O**mnium mo. quia omnes solent ita facere et si non dubitent de amicis suis. **D**e spe

tibi munusculum: ex instituto meo & dictum cum magno numero in honore a te dictum conclusi: & tibi infra subscripti in quibus uersiculis si tibi quibusdam uerbis $\epsilon\upsilon\omicron\upsilon\ \mu\omicron\omicron\epsilon\omicron\tau\epsilon\ \rho\omicron\sigma\tau$ uidebor. turpitudine personae eius in quam liberius iuehimur: nos uendicabit: ignoscet etiam iracundiae nostrae quae iusta est in eius modi & homines & ciues. Deinde quid magis hoc Lucilio licuerit assumere libertatis quam nobis. quum etiam si odio par fuerit in eos quos laetit: tamen certe non magis dignos habuit: in quos tanta libertate uerborum incurreret. Tu sicut mihi pollicitus es: adiunges me quamprimum ad tuos sermones. Namque illud non dubito: quin siquid de interitu caesaris scribas: non patiaris me minimam partem & rei & amoris tui ferre. Vale: & matrem meosque commendatos habe. Data. viii. calen. iunias. Athenis.

M. C. Cornificio collega. S. D.

GRata mihi est uehementer memoria nostri tua: quam significasti litteris: quam ut conserues: non quod de tua constantia dubitem: sed quia mos est ita rogandi: rogo. Ex Syria nobis tumultuosiora quamdam nunciata sunt: quae quia tibi sunt propiora quam nobis: tua me causa magis mouent quam mea. Romae summum ocium est: sed ita ut malis salubre aliquod & honestum negotium: quod spero fore: quia uideo id curae esse Caesari. Me scito dum tu absis quasi occasionem quandam: & licentiam nactum scribere audacius: & cetera quidem fortasse quae etiam tu concederes. Sed proxime scripsi de optimo genere dicendi: in quo saepe suspicatus sum te a iudicio nostro sic. s. ut doctum hominem a non indocto paululum dissidere: huic tu libro maxime uelim ex animo si minus gratiae causa suffragere. Dicam tuis ut eum si uelint describant: ad teque mittant. Puto enim etiam si rem minus probabis: tamen in ista sollicitudine quicquid a me profectum sit: iucundum tibi fere. Quod mihi existimationem tuam dignitatemque commendas: facis tu quidem omnium more. Sed uelim sic existimes mecum amoris: quem inter nos mutuum esse intelligis: plurimum tribuatum de summo ingenio & de optimis tuis studiis & de spe amplissimae dignitatis ita iudicare: ut neminem tibi antepo- nam: comparem paucos.

M. C. Cornificio collega, S. D.

Quod extremū fuit in ea epistola: quā a te proximē accepī: ad id primum respondebo. Anīmaduertī enim hoc uos magnos oratores facere: non nunquam epistolas requiris meas: ego autem nunquam cum mihi denunciātū esset a tuis ire aliquem non dedi. Quod mihi uideor ex tuis lris intelligere te nihil commissurum esse temere. Nec anteq̄ scisses quo iste nescio qui Cæcilius Bassus erumperet: quicq̄ certi: constituturum: id ego speraram prudentia tua fretus: & ut considerem fecerunt tuar gratissimā mihi litterar: Idq; ut facias quam sapissime & ut quid tu agas: & quid agatur scire possim: & etiā quid actur⁹ sis: ualde te rogo. Et si periniquo patiebar animo te a me digredi: tamē eo tēpore me cōsolabar: quod & in summum etiā ocium te & ire arbitrabar: & ab impēdentibus magnis negociis discedere. Vtrūq; contra accidit. Istic enim bellum est exortum: hic pax est consecuta: sed tamen huiusmodi pax in qua si adesses: multa te non delectarent: ea tamen quæ nec ipsum Cæsarem quīdem delectant. Bellorum enim ciuiliū hī semper exitus sunt: ut non ea solum fiant quæ uelit uictor: sed etiā ut hīs mos gerendus sit: quibus adiutoribus parta sit uictoria. Equidem sic iam obduruī ut ludos Cæsaris nostri acquissimo animo uiderem. T. Plancum audirem Laberii & Publii poemata. Nihil mihi tam deesse scito: q̄ qui cum hac familiariter doctēque rideam. Is tu eris si quā pri mum ueneris. Quod ut facias non mea solum sed etiā tua interesse arbitror.

Vale.

M. C. Cornificio, S. D.

Identissime legi tuas litteras: in quibus iucundissimum mihi fuit quod cognoui meas tibi redditas esse. Non enim dubitabam quin eas libenter lecturus esses: uerebar ne redderentur. Bellum quod est in Syria: syriamque prouinciā tibi tributā esse a Cæsare ex tuis litteris cognoui: eandē rem tibi uolo bene & foeliciter euenire. Quod ita fore confido fretus & industria & prudentia tua. Sed de parthici belli suspitione quod scribis sane me commouit. Quantum copiarum haberes cum ipse coniectura consequi poteram tum ex tuis litteris cognoui. Itaque opto ne se illa gens moueat hoc tempore dum ad te legiones ex parducantur: quas audio duci. Quod si pares copias ad consligen

amplissimæ digni. quod sit futur⁹ multo maior q̄ es.

Quod extremum. Responsua est hæc epistola in qua primum se excusat Ci. apud Cornificium requirentem eius litteras q̄ nunq̄ prætermisit aliquem: quem sciret ad eum iurum: cui litteras non dederit. Deinde dicit q̄ ex eius prudentia sperant eum facturum. Postea uero quod etiā in superiori epistola se cit. damnat ocium. quod erat in urbe roma: quod sit: contra dignitatem optatq; ipsum Cornificium adesse quo cum ridere possit. q̄ in urbe sunt. **¶** Facere hoc. ut muretis ordinem. & respondeatis primum iis. quæ erāt extrema in epistola amici. **¶** Vos assentatur ei. Fuit autem Cornificius & erator & poeta. ut Oui. memorat. **¶** Ego autem ordo ē. ego autem nunq̄ non dedi cum esset denunciātū mihi a tuis aliquem ad te ire. **¶** Quod respondet ad aliam partem epistolæ Cornifici quæ dixerat se fore cautum nec quicquam temere & inconsiderate facturum q̄ Cicero se semper sperare dicit fretum eius prudentia. **¶** Quod que erumperet. quo euaderet. quorsum conatus suos dirigeret. **¶** Ille nescio qui cum contemptu dixit. **¶** Cæcilius Bassus hic erat in Syria. ut supra uisum est: conicimus autem eum aliquid conatum esse: contra cornificiū. **¶** Et si nunc damnat ocium urbis. **¶** Digredi discedere. **¶** Eo tempore cum discedebas. **¶** Impendentibus imminentibus. ut arbitraris q̄ remanserunt in urbe. **¶** Contra alter atq; arbitratus sum. **¶** Istic declarat quare utrunque contra acciderit. **¶** Istic prouincia tua. quia Sextus qui lybie quæ noua dicitur præfectus erat. Cornificium ex ueteri Lybia expellere conabatur. ut scribit Appianus libro quarto apud quem usde plura de his bellis. **¶** Ne ipsum quidem cæsarem auctorem huius pacis. **¶** Obduruī assuefactus sum. & ut ita dicam callum feci. **¶** T. Plancum hunc intelligimus. histriōnem egisse.

¶ Laberii & Publii hī minographi fuerunt. ut alio loco diximus de Laberio. fuit autem æques Romanus. Tam deesse mihi taz desiderari a me. **¶** Doctē sine scurilitate ingenis scommatibus. **¶** Is qui cum rideam.

Identissime. Cū cæsar p̄fecisset Cornificium Syrie in ea quæ tūmeretur aut certe iam esset bellum optat Cice. eam rem illi foeliciter euenire: postea uero cōtra bellum parthicū monet quomodo agere debeat. ostenditque se cupidum esse scire: quid egerit. **¶** Volo cupio. **¶** Quod. ut tibi bene & foeliciter eueniat. **¶** Fretus cōsiliis. **¶** De su. bel. par. scripserat enim se suspicari parthos moturos esse bellum. **¶** Cum idem &c. **¶** Illa gens parthorum. **¶** Dum donec

Digredi

Obduruī

Epistolarum familiarium

¶ Pares æquales parthis. ¶ Vt cons. M. Bibuli. i. facere sicut fecit Bibuli. ¶ Oppido munitissimo Antiochia cum presul
set Syria: ut usum est li. ii. ¶ In pro. in Syria expulit autem eos Cassius: ut usum est. ¶ Ex re ut videbis rem indigere
consilio. ¶ Constitues consilium capies. ¶ Vtque sp. assidue. ¶ Idem fa. ut des ad me litteras oibus qbus dare poteris.

Rara: Cum proficisceretur Cornificius per campaniam noluit diuertere in Sinuessanū uillam. ¶ Quare Clau
g cans dicit uillam suam paruam non passuram hanc iniuriam: nisi recompensauerit oia in cumano & pompeia
no. Postremo rogat cornificium: ut se litteris laceffat: se enim facilius posse tridere quā prouocare pp. occu. auo
nes sed si fuerit ignauus in scribendo: se ultro
eum prouocaturum: ne & ipse iners fiat.

¶ Diuersoriolū hospitoliū. ¶ Sinuessanū est
aut Sinuessa ciuitas mediterranea campa
niæ. uno saltis abundans: q̄ Sinuessanum di
ctur. ¶ Villa pu. s. Sinuessanū. ¶ Cumano &
pō. uilis meis de cumano alio loco diximus
plentius πρὸς τὸ πρῶτον: id est omnia
de omnibus est autem prouerbialiter dictū. i.
nisi de oibus & singulis: in qbus defecisti in
sinuessano satisfacias: in cumano & Pompe
iano quo uelim diuertas. ¶ Laceffes. prouo
cabis ad scribendum. ¶ Vtes. s. cessator. uel
piger. ¶ Incertam. s. mihi. ¶ Plura scribam.
¶ Exarati scripsi sed scribere est etiam ex in
genio facere exarare uero tantum figuras lit
terarum facere quasi ergo hæc non sit episto
la: dixit exarati: & non scripsi.

Antius. Cōmendat Cicero hac epix
c. stola Cornificio præfecto aphricæ
C. Antium familiarē suum proficiscē
tem legatum in eam prouinciam pp. negocia
quedam sua. Rogat aut Cornificium ut euz
oibus rebus adiuuet: ut possit negocia sua
cōmodissime conficere deinde comm. ndat
etiam eius dignitatem rogans ut ei lictores
det: q̄ se sua sponte facere consuetum esse di
cit: cum præfuisset cilicia: quia intellexerat
summos uiros id fecisse. ¶ Omnibus rebus:
uirtutibus doctrina ingenio nobilitate, & cæ
teris similibus. ¶ Libera larga: quia non est
prescripium tantum unum negocium agen
dum. sed quicquid necesse fuerit in prouin
ciam. ¶ Non rogatus: sponte mea. ¶ Ace
peram intellexeram. ¶ Facies hoc: ut des ei
lictores: de qua dictione alio loco plene di
ctum est.

Os hic. Occiso Cæsare scribit Cte.
n se habere magnum negociū & bel
lum cum. C. Antonio. M. Antoni
fratre. sed se agere uerbis: illum armis: dicit
etiam eum oblocutum esse de Cornificio: de
inde ostendit omnia oppressa esse deesseque
decem uiris bōis & patriæ defensoribus. Bru
tos enim & cassium & cæteros interfectores
Cæsaris abesse a patra: se autem defensurū
rempubli. quantum in se erit. Deinde dicit qd
decretum sit a senatu de prouinciis in quas
quidam uolebat nouos successores mitti: qd
dicit Cice. non placuisse senatui se ita sentien
te: ne prouinciæ traderentur: nisi iis qui ex se
natusconsulto missi essent ad succedendum.

Superiores omnes epistolæ ad Cornificium utduntur scriptæ fuisse ante mortem Cæsaris: sequentes uero post eius mor
tem. ¶ Collega nostro: non in auguratu: ut quidam falso putant. sed collega quondam scilicet in consulari meo op
pressi. ¶ Catullam tunc enim. C. Antonius collega fuit Ciceronis. ¶ Uerbis. s. gerimus bellum. ¶ Contra arma.
quia ille telis mihi minatur. & sic est declarationis imparis contentionis. ¶ Cōcionatus: est orationem habuit.

Cōstitue
re
Vtque
Diuerso
riolum
Sinuessia

Laceffe
re
Scribere
Exarare

dum non hebis: non te fugiet uti consilio. M. Bibuli cui se
oppido munitissimo tādū tenuit: q̄diu in puincia parthi
fuerunt. Sed hoc melius ex re & ex tēpore constitues Mi
hi quidem usque cura erit quid agas: dum quid ageris sci
ero. Litteras nunquam ad te habui cui darem: quin dedex
rim. A te ut idem facias peto. In primisque ita ut ad tuos
scribas: ut me tuum sciant esse.

M. C. Cornificio collega. S. D.

GRata mihi tuæ littera: nisi quod Sinuessanum
diuersoriolum contempsisti. Quam quidem cō
tumeliam uilla pusilla iniquo animo feret nisi
in cumano & Pompeiano re. Idideris πρὸς τὸ πρῶτον
Sic igitur facies: meq; amabis: & scripto aliquo laceffes.
Ego enim respondere facilius possem quam prouocare.
Quod si ut es cessabis: laceffam: nec tua ignauia etiam in
ertiam asferet: plura ociosus. Hac cum essem in senatu ex
arauī.

M. C. Cornificio. S. D.

Aius Anitius familiaris meus uir omnibus re
c bus ornatus: negociorum suorum cā legatus est in
aphricā legatione libera. Eum uelim rebus oibus
adiuues: opamq; des: ut quā commodissime sua negocia
conficiat: Imprimisq; quod ei carissimum est: dignitatem
eius tibi cōmendo. Itaq; a te peto: quod ipse in puincia sa
cere sum solitus: non rogatus: ut omnibus senatoribus li
ctores darem quod idem acceperam: & id cognoueram a
summis uiris factitatum. Hoc igitur mi cornifici facies:
cæterisq; rebus eius dignitati rei; si me amas consules Id
erit mihi gratissimum. Da operam ut ualeas.

M. C. Cornificio. S. D.

NOs hic cum homine gladiatore omnium nequif
simo collega nostro Antonio bellum gerimus
sed non pari conditione: cōtra arma uerbis. At
etiam de te cōcionatus est nec impune: nam sentiet quos

Cōiectu
ra
Tyrāno
ctōni

lacefferit. Ego autem acta ad te omnia arbitror perferibi ab aliis. A me futura debes cognoscere: quorum quidem non ē difficilis coniectura. Opprassa omnia sunt: nec habet ducem boni: nostriq; tyrānoctōni longegentium absunt. Pansa & sentit bene & loquitur fortiter. Hyrtius noster tardius conualescit. Quid futurum sit plane nescio. Spes tamen est una aliquando po. ro. maiorum similem fore. Ego certe reipub. non deero: & quicquid acciderit a quo mea culpa (absit) animo forti feram, illud profecto quo ad potero tuam famam & dignitatem tuebor. Ad. xiii. calen. Ianuarias senatus frequens mihi est assensus: tu de ceteris rebus magnis & necessariis: tum de prouinciis ab his qui obtinerent retinendis neq; cuiquam tradendis: nisi qui ex senatusconsulto successisset. Hæc ego tum reip. causa censui: tum mehercule imprimis retinendæ dignitatis tuæ. Quamobrem te amoris nostri causa rogo: reipu. causa hortor: ut ne cui quicquam iuris in tua prouincia esse patiāre. Atq; ut omnia referas ad dignitatem qua nihil potest esse præstantius. Vere tecum agam ut necessitudo nostra postulat. In sempronio si meis litteris obtemperasses: maximam ab omnibus laudem adeptus esses. Sed illud & præterit & leuius est. Hæc magna res est. Fac ut prouinciam retineas in potestate reipublicæ. Plura scripsissem: nisi tui festinarent. Itaq; Charippo nostro me uelim excuses.

M. C. Cornificio. S. D.

Mnem conditionem imperii tui statuntque prouinciæ mihi demonstrauit Tratorius. O multa intollerabilia locis omnibus. Sed quo tua maior dignitas eo quæ tibi acciderunt minus ferenda. Neq; enim quæ tu propter magnitudinē animi & ingenii moderate fers a te: non ulciscenda sint etiam si non sunt dolenda. Sed hæc posterius. Vale.

M. C. Cornificio. S. D.

Erum urbanarum acta tibi mitti certe scio: quod ni ita putarem ipse perscriberem. Imprimisq; Casaris Octauiani conatū: de quo multitudinē fictū ab Antonio crimē uidetur: ut in pecunia adolecētis impetū faceret. Prudētes autē & boni uiri & credunt factum: & probant. Quid quæris? magna spes est in eo: nihil est quod non existimetur laudis & gloriæ causa facturum. Antonius autem noster familiaris tanto se odio esse intelligit: ut quū interfectores suos domi cōprehēderit: rē pferre nō audeat. Ad septimū idus Octobris Brundisium uenerat: pfectus obuiam legio

De te tibi detrahēdo. Quosiquales uiros. Quorū futurorū. Cōiectura: indicium ex quibusdam signis. Boni defensoris patriæ & libertatis. Tyrannoctōni: interfectores tyranni tyrannici dæ: scilicet Brutus & Cassius. Longegentium: pro longe. nam gentium adiutio est: sic nusquam locorum & nusq; gentium. Conualescit, quia solitus est esse timidus & perseuerat. Maiorum, qui ob animi magnitudinem seruitutem ferre non potuerunt. A quo mea culpa absit. in quo nulla sit culpa mea. Retinendis, in futurum. Retinendæ tuæ dignitatis ut non cogaris discedere: & ex magistratu fieri priuatus. Quicquid iuris aliquid potestatis. Vere, sincere sine simulatione. In sempronio: cui ut trades res prouinciam ad te scripserā. Illud: quo tardetur Sempronio. Magna res est, quia nescimus cui sit habendæ fides. Festinantem: acceleratent uenire. Charippo: ad quem pp festinationē tuorum scribere non potui: is erat amicus Ciceronis in Africa cum Cornificio.

Mnē, Scribit Cice. se intellexisse ex Tratorio quodā oēm conditionē prouinciæ cornificii: in qua intellexerat eum opprassum eē multa digna: quæ licet nō uideant ualde dolenda dicit tñ et eē ulciscenda deinde licet sciat Ci. acta rerum urbanarum mitti ad Cornificium, perferibit tñ multa quæ fiebāt & ab Anto. & ab Octa. de quo dicit magnā eē spem. An. aut magno esse odio omnibus: quæ dicit tērasse sollicitate pecunia legiōes quattuor quæ ex Macedonia ueniebāt: ut eas hēret ad oppressionē suæ ciuitatis: hæc autem mala dicit se ita ferre: ut ualde sit obligatus philosophiæ: quæ eum ab omni sollicitudine abducit. & arma contra impetus fortunæ, commēdat postremo diligentiam & prudentiā Tratorii in rebus cornificii. O exclamatis est. Sed quo dicit quod licet multis locis multa sint tollerabilia: tamen quanto maior sit dignitas cornificii eo minus ei ferēda esse quæ acciderunt intelligimus autem aliquas molestias sibi factas in prouincia quas Ci. Cornificio ulciscēdas eē dicit. Propter ma. ani. quia quanto quæque est maioris animi tanto moderatius fert iniurias & facilius remittit: ut & Aristoteles & cice. scribunt: & Qui in lib. quæ de tristibus appellant. Quo quisque est maior, magis ē placabilis ira. Et faciles motus mens generosa capit, ordo ē neque enim a te ulciscenda sunt: quæ tu pp magnitudinem ai & ingenii moderate fers. Posterius, s. scribemus. Conatū I. M. Anto. In. p. ado. ut usurparet pecunia Octauiani: quā cū An. uellet hēre

Epistolarum familiarium

dicebat se eam dedisse Dolobellæ per
fecto Syriae & legatis Popu. Roma.

¶ Credunt fa. suoluerit opprimere Anto.
¶ In eo: Octauiano. ¶ Noster fa. pu
ro ironice dictum. quia esset ab eis alte
rissimus. ¶ Interfectores: qui credebantur
missi ab Octauia. ¶ Ad. vii. calen.
hanc rem uide plenissime apud Appi.
¶ In cer. no. quasi iugum quoddam im
ponere ne possemus et resistere. ¶ Nul
lam par. reip. lanæ & saluæ idest incolu
mis nō dimittat. ¶ Id. s. sperare. ¶ Ab
ducit abtrahit de laudib? philosophiæ
& in officiis suis. & in tuseulanis quæstio
nibus & supra in multis epistolis multa
dicit. ¶ Quicquam a quo culpa absit. i.
in quo nō sit culpa nostra. ¶ Probassem
bonum iudicem.

Go. Scripta est hæc epistola
quo tempore Anto. obsede
rat Decium Mutinæ. Primū
ig tur scribit Cice. se assidue
curare & laudes & ornamenta Corni
ci. sed male quæ pro eo agit ab aliis eū
referri: q̄ ad se scribi. Deinde hortatur
eum ut incumbat in rempubl. ¶ Postea
tuo ostendit nihil esse certi Romæ: quā
nondum redierant legati qui ad Anto.
stierant denunciaturi ut desisteret ab ob
sitione: se autem dicit diligentissime sus
cepisse curam tuendæ libertatis. Postre
mo commendat ei. T. Pinarium quem
dam procuratorem cuiusdam Dionysii
ut amborum causa & Pinarium & nego
cia omnia: quæ procurat commendata
habeat. ¶ Animi scilicet magni: qui ma
xime probatur ex defensione reip. Spei
amplificandæ diuinitatis quia nihil ma
gis affert dignitatem q̄ protectio reip.
¶ Nuncio mandato. ¶ Paruisset Anto.
ut desisteret ab obsidione. ¶ Occasio
opportunitas. ¶ More meo: ut semper
confueui. ¶ Professus sum: palam obtu
li & exposui. ¶ Minimum: pusillum.
¶ Propter studia communia quia litte
ris & philosophiæ dat operā: sicut ego.
¶ Procurat gerit: inde procurator proprie
negociorum gestor: quem uulgus facto
rem appellat. ¶ Ea: negocia. ¶ Non de
beo: quia debent tibi esse commendata
sponse tua. ¶ Illum Pinarium. ¶ Studiū
fauorem.

nibus macedonicis. iiii. quas sibi conciliare pecuniā cogita
bat: easq; ad urbem adducere: & in ceruicibus nostris colloca
re. Habes formam reipu. si in castris potest esse respu. in qua
tuam uicem saepe doleo: quod nullam partem per ætatem sax
næ & saluæ reipub. gustare potuisti. Atq; ante in hac quidem
sperare saltem licebat: nunc etiam illud ereptum est. Quæ
enim est spes quum in cōcione dicere ausus sit Antonius Ca
nutium apud eos sibi locum quarere: quibus se saluo locus
in ciuitate esse non posset? Equidem & hæc & omnia quæ ho
minī accidere possunt sic fero: ut philosophiæ habeam max
gnam gratiam: quæ non modo me a sollicitudine abducit: sed
etiam contra omnes fortunæ impetus armat: tibiq; idem cen
seo faciendum: nec a quo culpa absit quicquam in malis nume
randum. Sed hæc tu melius. Statorium nostrum cum sp̄ pro
basssem: tum maxime in tuis rebus summam eius fidē diligen
tiam: prudentiamq; cognoui. Da operam ut ualeas: hoc mihi
gratius facere nihil potes. Vale.

M. C. Cornificio. S. D.

Go nullum locum pratermitto: nec enim debeo:
non modo laudandi tui: sed ne ornandi quidem.
Sed mea studia erga te & officia malo tibi ex tuor
rum litteris: quam ex meis esse nota. Te tamen hortor: ut oī
cura in rempu. incumbas. Hoc est animi: hoc est ingenii tui:
hoc eius spei quā habere debes amplificandæ dignitatis tuæ.
Sed hæc de re alias ad te pluribus: cum enim hæc scribebam:
in expectatione erant omnia. Nondum legati redierant: quos
senatus non ad pacem depræcandam: sed ad bellum denunciā
dum miserat nisi legatorum nuncio paruisset. Ego tamen ut
primum occasio data est meo pristino more rempubl. defen
dendi me principem senatui populoq; ro. professus sum: neq;
postea quam suscepī causam libertatis minimum tēpus ami
si tuendæ salutis libertatisque communis. Sed hæc quoque te
ex aliis malo cognoscere: Titum Pinarium familiarissimum
meum tanto tibi studio commendo: ut maiore non possim:
cui tum propter omnes uirtutes: tum etiam propter studia
communia sum amicissimus. Is procurat rationes negociarq;
Dionysii nostri: quem & tu multum amas: & ego omnium
plurimum. Ea tibi ego non debeo commendare: sed commen
do tamen. Facias igitur ut ex Pinarii gratissimi hominis lit
teris tuum & erga illum & erga Dionysium studium perspi
ciamus. Vale.

M. C. Cornificio. S. D.

Iberales: Docet Cice. q̄ diligenter egerit causam cornifici. & ut multū Cornifici litteræ approbatæ sint: quas pansa recitauerat. Deinde idem dicit eē decretum: de prouinciis retinendis: quod etiam dixit supra in alia epistola. Postea uero admittit excusationem quam ille de Sempronio fecerat. & ostendit defururum reip. quæ cuncta que fortuna futura sit: nec se defatigatum iri. Postremo commendat et quosdam amicos suos: qui habuerant hereditatem in Aphrica: quæ et impediētur a quodam Erote turri testatoris liberto.

Iberales lras accepit tuas: quas mihi Cornificius alter: qui censum hodie ut dicebat: reddidit. Eo die non fuit senatus neque postero. Quinquatribus frequenti senatu causam tuam agi: non inuita Minerua. Etenim eo ipso die senatus decreuit ut Minerua nostra custos urbis quæ turbo deiecerat restitueretur. Pansa tuas litteras recitauit. Magna senatus approbatio consecuta est: cum summo gaudio & offensione minotauri. i. clauis & tauri: factum de te senatusconsultum honorificum. postulabatur autem et ut illi notarentur: sed Pansa clamentior. Ego mi Cornifici quo die primum in spem libertatis ingressus sum: & cunctantibus cæteris ad. xiiii. cal. ianu. fundamenta reip. ieci eo ipso die prouidi multum atque habui rationem dignitatis tuæ. Mihi enim est assensus senatus de obtinendis prouinciis. Nec uero postea destiti labefactare eum qui summa cum tua iniuria contumeliaq; reip. prouinciã absens obtinebat. Itaque crebras uel potius quotidianas compellationes meas non tulit: seque in urbem recepit inuitus neque solum spe: sed certa re iam & possessione deturbatus est. Meo iustissimo honestissimoque conuictio te tuam dignitatem summa tua uirtute tenuisse: prouinciæque honoribus amplissimis affectum uehementer gaudeo. Quod te mihi de Sempronio purgas: accipio excusationem: fuit enim illud quoddam Græcum tempus seruitutis. Ego tuorum consiliorum auctor dignitatisq; fautor: iratus temporibus in Græciam desperata libertate rapiebar: quum me Ethesiæ quasi boni ciues relinquentē remp. prosequi noluerunt. Austerq; aduersus maximo flatu me ad tribules tuos Rhegium detulerunt: atq; inde uentis remisque in patriam omni festinatione properaui: postridieque in summa reliquorum seruitute liber unus fui. Sic sum in Antoniū inuectus: ut ille non ferret: omnemque suum uinolentum furorem in me unum effunderet: meque cum elicere uellet ad cædis causam tum tentaret infidiis: quem ego ructantē & nauseãtem confeci in Cæsaris octauiani plagas. puer enim egregius p̄sidium sibi primum & nobis deinde summa reip. cõparauit. Qui nisi fuisset: Antoniū reditus a brūdusio pestis patriæ fuisset. Quæ deinceps acta sunt: scire te arbitror. Sed redeamus

tur a quodam Erote turri testatoris liberto. **Liberale**: die festo liberti patris: sit qui putant principis huius epistolæ eē. **Litteras accepit**: liberalius autem si nem præcedens quod ego non probo. sed puto liberales esse principium huius epistolæ. **Altero**: uigesimo. i. quadragesimo. **Cornificius**: filius tuus. **Quinquatribus**: die festo Mineruæ de hac dictione plura diximus alio loco. **Non inui. mi.** non repugnante natura id est magna gratia & sapientia. **Minerua nostra**: nostrum ingenium: nostra consuetudo dicendi pro rep. sed alludit ad Miner. phidiæ quæ in arce posita erat tanquam custos urbis ita dicit suam Miner. custodem esse urbis. **Turbo**: impetus malorum. **Deiecerat**: oppresserat: terruerat: minis. **Restitueretur**: redigeretur in pristinum statum. **Pansa**: credo alium esse q̄ consulem. quoniam consul iam perierat: ut infra hac epistola. **Summo gaudio**. s. senatus. **Offensione molesta**: displicentia. **Minotauri** per contemptum appellauit Anto. minotaurum a similitudine feritatis. nã quod sequitur id est clauis & tauri non puto esse textum Cice. alius codex habet caluisti & tauri: quæ puto esse omnia propria sed non probo. **Clamentior** scilicet fuit: quia non sentiebat eos norãdes infamia. **Cunctantibus**: cessantibus. **Mihi est assensus senatus**: ut supra in epistola quæ incipit. Nos hic cum homine. **Labefactare**: commouere: a proposito auertere. **Eum non dicit q̄ fuerit**. sed intelligimus aliquem fuisse: qui nolisset succedere cornificio eo inuito sicut & Sempronius. de quo infra. **Compellationes sermones** repræhensiones. **Deturbatus deiectus**. Ut puppi deturbat ab alta. **Conuictio** repræhensione quod non diceret eum sibi appetere. quod erat tuum. **Tenuisse** conserualse. **Purgas excusas**. quod non tradideris et prouinciã. licet ex senatusconsulto eam peteret. ut penultima epistola huius li. uidebimus. **Fuit quoddam tempus** græcum seruitutis id est fuit quoddam tempus quo cum essemus in seruitute in græcia mallems uiuere. **Rapiebar. fetebar** celerrime ibam. **Quæ ethesiæ quasi bonos ciues** id est cum uertit Ethesiæ tanquam haberent sensum & essent ciues boni noluerunt me sequi quæ reliquebam remp. **Boni enim ciues** reliquētē rep. p̄seq. nō debēt sicut Cili Laelio de amicitia ostendit. De Ethesi diximus li. u. epistola ad Cæliū russū q̄ incipit.

Labefactare

Conuictiã

liquetē rep. p̄seq. nō debēt sicut Cili Laelio de amicitia ostendit. De Ethesi diximus li. u. epistola ad Cæliū russū q̄ incipit.

Epistolarum familiarium

Effunde
re
Ructus
Nausi
Nauca

Non potuit accuratius agi in fine. **CA**ster: uentus meridionalis: qui & nothus dicitur. **CA**dversus: contrarius navigationi meae. **CR**etulerunt: reportauerunt: retro iuxerunt. **CT**ribules: i. ad tuos q sunt eiusdem tribus in summa seruitute id est qui reliqui omnes essent serui ego solus; sui liberi qui sine ullo timore in Antonium reip. inimicum uehementissime inuectus sum. **CS**ic tanta contentione & uehementia orationis. **CV**iolentū: quia supra dixit cum euomuisse in senatu. **CE**ffundere: euomere. **CE**licere: trahere. **CT**ructantem: ructus emittentem sunt enim ructus crepitus uentosi. q ore emittuntur ob crapulam & nimiam repletionem. **CN**ausantem: nauicam habentem id est uomitum. Dicitur autem nauica a nauca quae est aqua de cortis: uel uertus sentina; licet Pomponius uideatur dicere nauicam a nauica dicta. **C**Qui: Octavianus. **CR**editus Antonius: a Brundisio fuisse pestis patria. i. Antonius a Brundisio reuersus: quo ruerat: ut supra uisum est. & scribit Appi. ut quattuor legiones ex macedonia redemptes sollicitare euerisset patriam: sed Octavianus ei resistit. **CS**tatui quod id est aliquid deliberaui. **CA**d pupi: in qua parte nauis solet stare gubernator quasi dicitur non in proram: ut regeris: sed in puppim: ut regas. **CV**na nauis comparat ut sepius notauimus supra rempubli. nauis. **CA**lieno: in eodem modo: quum maxime essent necessarii reipubli. **CA**missimus: fuerant enim interfecti in praelio Mutinensi. **CE**xplicata: quia sunt adhuc qui putentur recepturi Antonium: q propter Lepidam uidetur dixisse: qui ut supra diximus Antonium fugientem recepit. **C**n. Minutio: is tunc erat in Africa: puto autem cum esse quem postea praetorem urbis in foro concionantem: quum Antonius esset triumuir: milites Antonii intertulerunt. **C**Quintus Turius: ultima pars epistolae in qua commendat haeredes. **C**Qu. Tu. amicos suos & utros oprimos. **CC**aput: summa. **CE**rotem: nomen proprium liberti: graece autem significat amorem. **CA**uertere: auferre: eripere. **CH**aereditibus: quos Turius sibi instituit. **C**Quod ut. u. s. habere eos commendatissimos.

Excus Aufidius. **CC**om mendat Cice. Cornificio Sextum Aufidius equitem Romanum pro haereditate Turii obtinenda: pro qua etiam commendauit in fine praecedentis epistolae cum aliis cohaereditibus. **CA**ccedit ad proximos: id est inter proximos potest enumerari. **CE**st autem: laudat eum a moribus & a uirtutibus animi.

ad illud unde diuertimus. Accipio excusationem tuam de Sempronio: neq; enim statuti quid in tanta perturbatione habere potuisti. Nunc hic dies aliam uitam avertit: alios mores postulat: ut ait Teren. Quamobrem mihi Quinte conscende nobiscum: & quidem ad puppim. una nauis est iam bonorum omnium: quam quidem nos damus operam ut rectam teneamus: utinam prospero cursu. Sed quicumq; uenti erunt: ars nostra quippe non aberit. Quid enim praestare aliud uirtus potest. Tu fac ut animo magno sis & excelso: cogitesq; omnem dignitatem tuam cum repu. coniunctam esse debere. Publium Letulum mihi commendas: quem quibuscunq; in rebus poterit diligenter tuebor. Hyrtium quidem & Pansam collegas nostros homines in consulatu reip. salutare alieno sane ipse amissimus: repu. Antoniano quidem latrocinio liberata: sed nondum omnino explicata: quam nos si licebit more nostro tuebitur quae ad modum suauis iam defatigati. Sed nulla lassitudo impedire officium & fidem debet. uerum haec haecenus. ab aliis te de me quam a me ipso malo cognoscere. De te audiebamur ea quae maxime uellemus. De Cn. Minutio: quem tu laudibus quibusdam litteris ad caelum extulisti: rumores duriores erant: id quale sit omninoq; quid istuc agatur facias me uel certiorens. **CT**urcius qui in Africa negociatus est: uir bonus & honestus haeredes fecit similes sui Cn. Saturnium Sex. Aufidium. Cn. anneum. **CT**urcius. **CG**allum Lucilium Seruilium posthumum. **CR**ubellium: ex eorum oratione intellexi gratiarum actione eos magis egere quam commendatione. Tanta enim liberalitate se tua uos praedicant ut his plus a te tributum intelligerem quam ego auderem te rogare: audebo tamen scio. n. quantum mea ponderis commendatio sit habitura. quare a te peto ut ad eam liberalitatem qua sine meis litteris usus es: quam maximis his litteris cumulus accedat. Caput autem est meae commendationis ne patiatur Erotem turum. **CT**urcius libertum ut adhuc fecit haereditatem turianam auertere ceterisq; omnibus rebus habeas eos a me commendatissimos. Magnam ex eorum splendore & obseruantia capies uoluptatem. Quod ut uelis te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

M. Cicero Cornificio. S. D.

Extus aufidius & obseruantia qua me colit accedit ad proximos: & splendore equitis romani nemini cedit. Est autem ita temperatis moderatisq; moribus ut summa seueritas summa cum humanitate iungatur cuius tibi negocia q sunt in africa ita commendo: ut maiore studio magisue ex animo commendare non possim. per gratum

mihī feceris: si dederis operam ut intelligat meas apud te literas maximum pondus habuisse. Hoc te uehementer mi Cornifici rogo.

M. C. Cornificio. S. D.

Msentior tibi eos quos scribis Lilybeo minari istis poenas dare debuisse: sed metuisti ut ais ne nimis liber in ulciscendo uiderere. Metuisti igitur ne grauis ciuis: ne nimis fortis: ne nimis te dignus uiderere. Quod societatem reip. conseruandæ tibi mecum a patre acceptam re nouas gratum est: quæ societas inter nos semper mi Cornifici manebit. Gratum etiã illud quod tuo nomine gratias agendas non putas: nec enim inter nos id facere debemus. Senatus sapius pro dignitate tua appellaret: si absentibus consulis unquam nisi ad rem nouam cogereetur. Itaq; nec de se stertis. xx. nec de. x. agi quicquam nunc per senatum potest. Tibi autem ex senatusconsulto imperandum: mutuumq; sumendum ceseo. In republica quid agatur credo te ex eorum litteris cognoscere qui ad te acta debent prescribere: Ego sum spe bona consilio cura labore non desum. omnibus inimicis reipub. esse accerrimum hostem prame fero. Res neq; nunc difficili loco mihī uidetur esse: & fuisset facillima: si culpa a quibusdam abfisset.

M. T. C. Cornificio. S. D.

Non modo tibi cui oia nostra notissima sunt: sed ne minem in populo roma. arbitror esse: cui sit ignota ea familiaritas. quæ mihī cum. L. Lamia e: & enim magno theatro spectata est tum quum est ab Aulo Gabino consule relegatus q; libere & fortiter salutem meam defendisset. Nec ex eo amor inter nos natus est sed quod erat uetus & magnus: propterea nullum periculum pro me adire dubitauit. Ad hæc officia uel merita potius iucundissima consuetudo accedit: ut nullo prorsus plus homine delecter. Non puto te iam expectare quibus eum tibi uerbis commendem causam enim tantis amoris intelligis: quæ uerba desideret his me omnibus usum putabo. Tantum uelim existimes si negocia lamia procuratores: liberos: familiã quibuscũq; rebus opus erit: defenderis: gratius mihī futurum quã si ea tua liberalitas pertinuisset ad rem familiarem meam. Nec dubito quin sine mea commendatione: quod tuum e iudicium de hoibus ipsius Lamia cã studiosè omnia facturis sis. Quanquã erat nobis dictum te existimare alicui senatuscon. quod contra dignitatẽ tuam fieret: scribendo lamiam affuisse: q; oino consulis illis nunq; fuit ad scribendũ. Deinde omnia tum falsa senatus. deferebantur. Nisi forte illo Semproniano senatus.

2
Ssentior. Acceperat Cornificius quosdam qui Lilybeo oppido Sicilia minabantur: quos quum debuisset punire ubi acceperat. quia erant Romani: scripserat se maluisse mittere Romanis: qd factuz Cice. ascribit eius humanitati & clamentia. Deinde ostendit se recipere eum libenter socium in conseruanda rep. deinde quia petuerat Cornificius quasdam pecunias a senatu dicit Cice. nihil per se datum agi posse: hortatur autem ut sumat mutuum alicunde: postremo laudat Cice. officium suum erga rempublicam. Lilybeum: promontorium est Sicilia & oppidũ eiusdem nominis: de quo nunc intelligit. Date poenas: puniri. Nimis liber: nimis audax: nimis dissolutus. Grauis: acerbus. Nimis dignus te nimis iustus. Quod: respõdet alii parti. A patre: tuo. Tuo nomine: tua causa. Inter nos: amicos. Id: agere gratias. Aguntur enim gratie inter eos qui non sunt multum familiares. Appellaretur: postularetur. Vnquã: aliquando. Cogereetur: cõgregareetur. De se stertis quæ postulareras. Imperandum tibi idest a te imperium & magistratum gerendum. Mutuum se stertiorum: quibus opus est tibi. Præ me fero: ostendo: aperte declaro. Res: ut etoria nostra & bona constitutio reip.

Lilybeus

Agere gratias

2
Non modo. Commendat C. Cornificio. L. Lamiam amicissimum suum quem etiam pro alia causa commendauit li. x. Decio. B. Vbi easdem causas amicitia exposuit: quas etiam hic exponite commendat autem non solum eum: uerũ etiam negocia procuratores familiaz denique omnem. & diluit quandam suspicionem quam habuerat Cornificius: quod Lamia affuisset cuidam senatusconsulto describendo contra eius dignitatẽ: quod Cice. omnino negat. & etiam addit omnia senatusconsulta quæ tunc fiebant fuisse falsa. Spectata: probata cognita. Magno theatro pleno populo. Ex eo. quod defenderit salutem meaz. Vetus amor. noster. Consuetudo conseruatio. Quæ. u. q. d. uehementissima. His. o. s. u. uerbis quæ de siderant a causa talis amoris idest finge & existima me esse usum. Pertinuisset: præstita esset. Quod tutum est iudicium. idest pro eo iudicio quod iudicium habes de hominibus. Quamquam: incipit diluere suspicionem.

Epistolarum familiarium

¶ Nisi forte: genus est quoddam negandi factum fuisse aliquando ab alio: cum ostendimus suspicionem aliquam de nobis fuisse de eo: quod actum a nobis non sit: ut hic Semproniano quod est factum de Semproniano ut tibi in' prouincia succederet ut supra uisum est. ¶ Nec recentia: adhuc noua. ¶ Vsu: utilitati.

Ta ne. Huius epistolæ argumentum multiplex est: maxime circa finem. uariis enim rebus respondet Cice. quæ a Cornificio duabus epistolis scriptæ fuerant. primum enim se excusat Cice. quod a Cornificio fuerat accusatus nullas ad eum misisse epistolas nisi commendatitias pro litigatoribus: quia ut supra uisum est commendauerat omnes heredes.

Qu. Turii & seorsum Sex. Aufidium coheredem: commendauerat etiam quemdam Te. pinarium procuratorem & gestorem negotiorum Dionysii sibi amicis simi. postremo. L. Lamiam habentem et in eius prouincia negotia plurima. Itaque Cice. ostendit se scripsisse in alio genere multas epistolas. & multo plures quam ab eo acceperit: quum potius deberet prouocari ad scribendum ab ipso Cornificio: qui minus esset negotiosus: negotiorum suorum autem causas esse dicit reuocationem bellorum ciuiliu culpa & scelere Lepidi qui An. apud Mutina uictum & inermem fugientem recepit & cum eo se continxit. Postea uero accusat Cornificium. quod eodem exemplo ad se litteras dedisset. quo ad alios ad quos scripserat cum ipse Cice. proprias litteras ab eo expectauerit. Deinde dicit non posse et prouideri a senatu de pecunia quam petiuerat. quia omnia sunt turbulenta propter mortem consulum. & quum etiam senatus quærat pecunias. ut satisfaciat militibus excusat etiam nescio quid de Dionysio. cuius procuratorem ei supra commendauerat. Dicit etiam Luceium sibi a Cornificio commedatum. ut uisum est epistola quæ incipit. Liberalibus oportere romam uenire si uelit negotia sua se recte conficere. quem a se non minus amari dicit quam a Cornificio. Postremo quod sentiat de quibusdam quos exauctorauerat. & ex prouincia amouere uolebat & quod legatis suis lectores eripuisse. ¶ Ita ne scilicet dicis. uel est. ¶ Nemo ad te scilicet fert. ¶ Præter litigatores. quorum causas tibi tuendas commendo. ¶ Istæ scilicet litteræ litigatorum. ¶ Multæ pueri. ironice dictum. ¶ Voluminibus libris magnis scriptis. ¶ Oportebat dicebat. ¶ Vacas otium habes. ¶ Impudens qui cum sis in culpa me accusas: tales enim impudentes dicuntur. ¶ Desineor occupor. ¶ Ut enim probatio per similitudinem sumptam ab ægrotantibus quorum periculosior est morbus si postquam leuati esse putantur reciderint. ¶ De integro denuo. ¶ In eum morbum. ¶ Sic. adaptatio similitudinis. ¶ Laboramus negociis habemus & occupati sumus. ¶ Profligato confecto. ¶ Pene sublato. ¶ pp Antonium uictum. ¶ Renouatum scelere Dolobellæ quæ Antonium recepit. ¶ Non dubitabam. s. de amore tuo. ¶ Cherippus ut supra uisum fuerat in aphyrica cum Cornificio. quumque Romam uenisset exposuit qualis esset Cornificius erga eum. ¶ Aptum Modestum facetum eius contrarium est ineptus. ¶ Vltus hilaritatem quam uultu exhibes quum de me

me censes affuisse: qui ne Romæ quidem fui: ut tum de eo ad te scripsi te recetis. Sed hæc hæctenus. Te mi Cornificii etiam atque etiam rogo: ut omnia Lamiae negotia mea putes esse: curesque ut intelligat hanc commendationem maximo sibi usui fuisse. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Cura ut ualeas.

Vale.

M. T. C. Cornificio. S. D.

Ta ne præter litigatores nemo ad te meas litteras defert: multæ istæ quidem. Tu enim perfecisti ut nemo sine litteris meis tibi seipsum commedatum putaret. Sed quis unquam tuorum mihi dixit esse: cui darem: quin dederim: aut quid mihi iucundius: qui quum coram te cum loqui non possum: aut scribere ad te: aut tuas legere litteras: Illud mihi magis solet esse molestum: tantis me impediti occupationibus: ut ad te scribendi meo arbitratu facultas nulla detur non enim te epistolis: sed uoluminibus lacefferem: quibus quidem a me te prouocari oportebat. Quamuis enim occupatus sis: otii tamen plus habes. Aut si ne tu quidem uacas: noli impudens esse: nec mihi molestiam exhibere: & a me litteras crebriores quum tu mihi raro mittas flagitare. Nam quum antea distinabar maximis occupationibus propterea quod omnibus tuis curis mihi rempu. tuendam putabam tum hoc tempore multo distineor uehementius ut enim grauius ægrotant hi qui quum leuati morbo uidentur: in eum de integro incidunt: sic uehementius nos laboramus: qui profligato bello ac pene sublato renouatum bellum gerere conamur. Sed hæc hæctenus. Tu tibi mi Cornificii fac ut persuadeas non esse me tam imbecillo animo ne dicam inhumano: ut a te uinci possim aut officiis: aut amore. Non dubitabam equidem. Verum tamen multo mihi notio rem amorem tuum effecit Charippus. O hominem semper illum quidem mihi aptum: nunc uero etiam suauem. Vultus mehercule tuos mihi expressit omnes

Vacas
Impudens

De integro

Aptus
Ineptus

Angu

audis aut loqris. ¶ Verba: q̄ de me honorifice dicis. ¶ Eodē exēplo. s. scripseris. ¶ Quo exēplo. ¶ Proprias spectrales q̄ nō essent eodē exēplo quo crāt alia. ¶ Regiui. i. desideravi nō aut te accusavi. ¶ Neq; uehemēter. i. neq; cū magna instātia. s. regiui. ¶ Orbis. i. quasi orphanus: sicut filii q̄ patres amiserunt. ¶ Angustia: tenuitates necessitates. ¶ Sine tributo: qn̄ exigat̄ tributū p̄ capita uel p̄ ostia. ¶ A magistris: ab arbitris eius cāz. ¶ Cōtēderē effragitarē. ¶ Probauc rūt oñderūt. ¶ Cōpromisso: qd̄ erat factū in eos ab ipso Lucretio & ab aduersariis. ¶ Veniēdū oportere eum uenire. ¶ Meis litteris: qbus iā multo añ eū monui ut ueniret. ¶ Nō fecellissent: nō fuissent cōtra opinionē tuā. ¶ Si uiueret: Pāsa. ¶ De uenuleio Latino hora

nō solū aiūm ac uerba ptulit. Itaq; noli uereri ne tibi succēserim q̄ eodē exēplo ad me quo ad ceteros. Regiui eqdē pprias ad me unū lrās: sed neq; uehemēter & amāter. De sūptu quē te in rē militare facere & fecisse dicis: nihil sane possū tibi opitulari: p̄pterea q̄ & orbis senatus consulib; amissis: & incredibiles angustia pecunia publicā: q̄ cōquirūt undiq; ut optie meritis militibus p̄missa soluant. Qd̄ qdē fieri sine tributo posse nō arbitror. De actio dionysio nihil puto eē: quoniā nihil mihi dixit Tratoris. De Publio Luceio nihil tibi cōcedo: quo studiosior eius sis quā ego sim. Est n. nobis necessarius. Sed a magistris quū cōtēderē de p̄ferēdo die pbauerūt mihi sese quo minus id facerēt: & cōpromisso & iure iurādo ipediri. Quare ueniēdū arbitror Luceio q̄q̄ si meis lrās obreperauit quū tu hęc leges illū Romæ eē oportebit. Ceteris de rebus maxieq; de pecunia cū Pāsa mortē ignorares scripsisti q̄p nos ab eo cōseq̄ te posse arbitrare: q̄ te nō fecellissent si uiueret: nā te diligebat. Post mortē at̄ eius qd̄ fieri posset nō uidebamus. De Venuleio Latino hortatio ualde laudo: illud nō nimīū p̄bo. qd̄ scribis quo illi aiō æquiore ferrēt te tuis ēt legatis liētores ademisse. Honore enī cū ignominia dignis nō erāt cōparādī eosq; ex senatusconsulto si nō decedunt cogēdos ut decedant existimo Hęc fere ad eas litteras quas eodē exemplo binas accepi. De reliquo uelim tibi persuadeas non eē mihi meam dignitatem tuā cariorem.

M. Tullii. Ci. epistolarū familiarū. Li. xiii. Incipit
M. T. Cicero Memmio. S. D.

T si satis mihi nō cōstiterat cum aliqua ne animi mei molestia: aut potius libenter te Athenis uisurus eēm: q̄ iniuria quam recepisti dolore me afficeret: sapiētia

Epist. Tul.

¶ Pāsa. ¶ De uenuleio Latino hora tio: hoc ut cōiūm ex sequenti bus amouerat Cornifici? ex magi stratu uel eis eripuerat liētores: q̄ Cice. se laudare dicit. ¶ Quo: ut. Il li uenuleius & Horatius ferrent se esse exauctoratos. & amotos magi stratu. ¶ Ademisse: abstulisse. ¶ Honore subaudi digni. s. legati. ¶ Cū dignis ignominia: cū uenule io & Horatio ifamia dignis. Eos ordo existimo eos cogēdos ex senatusconsulto ut decedat: scilicet ex prouincia. ¶ Si non decedunt: spon te uel tuo iussu. ¶ Hęc. s. re sponsa sunt.

T si. Hi duo sequentes li bri q̄ faciles tā utiles mihi eē uident: qd̄ cōmēdatio nū uarias & elegātes imitatio nes habēt qbus docemur & ornate di cere & amicorū cās diligēter com mēdare: idq; cū delectatiōe maxi ma qn̄ instrumur: nō ut bones co dē mugitu ut aiunt: sit sp̄ eisdē uer bis uti. Itaq; assidue puenis propo nēdos cēseo: nec minas etiā docto ribus p̄actādos: q̄ si minus orna tu uerborū egēt humanitatis tñ & officii imitatioe icēdunt diligentio res sūt amicorū cōmēdatiōibus: sed iā ad argumētū epistolæ uenia mus. C. Memius uir nobilissim; & eius romanus Athenis domū ince perat ædificare iuxta hortos uel ædes Patrōis philosophi epicurei amicissimī Ci. q̄ ad eū scripserat: ut se Mēmio diligēter cōmēdaret ne quēdā parietē ipediret: q̄ erat ei cō tiguus: qd̄ Cic. dicit se noluisse ab eo petere: ueritus ne fortasse impe ditet ædificationem ipsius Mēmii sed postq̄ itellexit Mēmii non esse ædificaturū: eū rogauit uelit mo rē gerere patrōi epicureo: quē lau dat summope excusans ei? opinio nē epicuream: accēditq; Mēmium ad obsequendum patrōni: quod di cit eum esse carissimū Pomponio Attico: a quo dicit se rogatum eē: ut eum commēdaret diligentissī me. Vitur tamen summo artificio eum dicit se nihil impetrare uelle: quod inuitus faciat. ut magis eum inuitet facere libenter quod petit: cum autem fuisset Cice. Athenis nec uidisset ipsum Memmiam: qui quadam iniuria affectus fuerat.

CC

Epistolarum Familiarium

primum dicit: quod licet non satis habeat certum utrum cum maiore molestia animi sui visurus esset: cuius iniuria sum in opere doleret an cum maiore voluptate propter sapientiam eius qua magnam læticiam se capere dicit: quod per eam fortiter ferat iniuriam: tamen mallet eum uidisse: quia non multo minus molestiæ capit in eius absentia voluptas autem uidendo eum fuisset maior. ¶ Considerat: certum & manifestum erat. ¶ Quod in ratio molestiæ: ¶ Sapientiæ: ratio quare libenter uidisset eum. ¶ Læticia: s. afficeret: est enim ablatiuus casus. ¶ Quod mo. est: ea molestia quæ est. ¶ Interea: ecce quam artificiose allicit Memmium ad uoluntatem suam. ¶ Sed id: id est facias id quod intelliges ad me per

tinere ad te autem non multum ordo est: sed id scilicet facias: quod intelliges mea interesse: & in nullam partem interesse tua.

¶ Cum patrone: exponit causas commendationis. ¶ Dissentio: quia peripateticos & socraticos sequor: ut in prohemio primi officiorum ostendit. ¶ De su. enim nam affectus fuerat stipendium publicum. ¶ Phædro: primo præceptore in philosophia. ¶ Ut phi.

propter doctrinam. ¶ Illud ne scio quid parietinarum: attenuat rem ut facilius impetret quasi dicitur minimum quidam. ¶ Parietinarum: subauditur rerum id est id quod pertinet ad parietem: quidam dicitur esse diminutiuum a pariete: cuius formationem & rationem nusquam inuenio. ¶ Consi-

litium: deliberatione ne propter commendationem meam desisteres facere quod instituisset. ¶ Abieciisse depoluisse: nolle amplius ædificare. ¶ Offensiuicula iniuriola.

¶ Gentem illam græcam scilicet sequebamur ad iniurias præptaz. ¶ Des te ad se. fias mitis & placarus.

¶ Contendat efflagret. ¶ Repugnes neqes. ¶ Concedi. s. ut repugnes. ¶ Quam il. s. potest concedi. ¶ Quamquam patre enumerat multas causas quibus probat ignoscendum esse patroni si eam rem quæ parua uidebatur tanta contentione petit. ¶ Honorem. s. suum & totius senectæ. & in omnibus sequentibus dictionibus subauditur tuendam eam dicit. ¶ Eius testamentorum: quod inuolabile esse debet. ¶ Obtestationem id est deprecationem maximam p. eo.

¶ Sedem domicilium: est quasi in culeatio dictionum. ¶ Vestigia: summorum hominum id est imitationes maximorum hominum.

¶ Totam hominis sensus e licet deridere totam hominis uitam & opinionem in philosophia si uolumus reprehendere hanc eius petitionem sed si non habemus odio eos qui eadem curant ignoscendum etiam puto huic si tantopere petit hæc. ¶ In quo in qua te petenda. ¶ Laborat: curat. ¶ Ineptis: simplicitate.

¶ Illud ne scio quid parietinarum: attenuat rem ut facilius impetret quasi dicitur minimum quidam. ¶ Parietinarum: subauditur rerum id est id quod pertinet ad parietem: quidam dicitur esse diminutiuum a pariete: cuius formationem & rationem nusquam inuenio. ¶ Consi-

litium: deliberatione ne propter commendationem meam desisteres facere quod instituisset. ¶ Abieciisse depoluisse: nolle amplius ædificare. ¶ Offensiuicula iniuriola.

¶ Gentem illam græcam scilicet sequebamur ad iniurias præptaz. ¶ Des te ad se. fias mitis & placarus.

¶ Contendat efflagret. ¶ Repugnes neqes. ¶ Concedi. s. ut repugnes. ¶ Quam il. s. potest concedi. ¶ Quamquam patre enumerat multas causas quibus probat ignoscendum esse patroni si eam rem quæ parua uidebatur tanta contentione petit. ¶ Honorem. s. suum & totius senectæ. & in omnibus sequentibus dictionibus subauditur tuendam eam dicit. ¶ Eius testamentorum: quod inuolabile esse debet. ¶ Obtestationem id est deprecationem maximam p. eo.

¶ Sedem domicilium: est quasi in culeatio dictionum. ¶ Vestigia: summorum hominum id est imitationes maximorum hominum.

¶ Totam hominis sensus e licet deridere totam hominis uitam & opinionem in philosophia si uolumus reprehendere hanc eius petitionem sed si non habemus odio eos qui eadem curant ignoscendum etiam puto huic si tantopere petit hæc. ¶ In quo in qua te petenda. ¶ Laborat: curat. ¶ Ineptis: simplicitate.

¶ Illud ne scio quid parietinarum: attenuat rem ut facilius impetret quasi dicitur minimum quidam. ¶ Parietinarum: subauditur rerum id est id quod pertinet ad parietem: quidam dicitur esse diminutiuum a pariete: cuius formationem & rationem nusquam inuenio. ¶ Consi-

litium: deliberatione ne propter commendationem meam desisteres facere quod instituisset. ¶ Abieciisse depoluisse: nolle amplius ædificare. ¶ Offensiuicula iniuriola.

¶ Gentem illam græcam scilicet sequebamur ad iniurias præptaz. ¶ Des te ad se. fias mitis & placarus.

¶ Contendat efflagret. ¶ Repugnes neqes. ¶ Concedi. s. ut repugnes. ¶ Quam il. s. potest concedi. ¶ Quamquam patre enumerat multas causas quibus probat ignoscendum esse patroni si eam rem quæ parua uidebatur tanta contentione petit. ¶ Honorem. s. suum & totius senectæ. & in omnibus sequentibus dictionibus subauditur tuendam eam dicit. ¶ Eius testamentorum: quod inuolabile esse debet. ¶ Obtestationem id est deprecationem maximam p. eo.

¶ Sedem domicilium: est quasi in culeatio dictionum. ¶ Vestigia: summorum hominum id est imitationes maximorum hominum.

¶ Totam hominis sensus e licet deridere totam hominis uitam & opinionem in philosophia si uolumus reprehendere hanc eius petitionem sed si non habemus odio eos qui eadem curant ignoscendum etiam puto huic si tantopere petit hæc. ¶ In quo in qua te petenda. ¶ Laborat: curat. ¶ Ineptis: simplicitate.

¶ Illud ne scio quid parietinarum: attenuat rem ut facilius impetret quasi dicitur minimum quidam. ¶ Parietinarum: subauditur rerum id est id quod pertinet ad parietem: quidam dicitur esse diminutiuum a pariete: cuius formationem & rationem nusquam inuenio. ¶ Consi-

litium: deliberatione ne propter commendationem meam desisteres facere quod instituisset. ¶ Abieciisse depoluisse: nolle amplius ædificare. ¶ Offensiuicula iniuriola.

¶ Gentem illam græcam scilicet sequebamur ad iniurias præptaz. ¶ Des te ad se. fias mitis & placarus.

¶ Contendat efflagret. ¶ Repugnes neqes. ¶ Concedi. s. ut repugnes. ¶ Quam il. s. potest concedi. ¶ Quamquam patre enumerat multas causas quibus probat ignoscendum esse patroni si eam rem quæ parua uidebatur tanta contentione petit. ¶ Honorem. s. suum & totius senectæ. & in omnibus sequentibus dictionibus subauditur tuendam eam dicit. ¶ Eius testamentorum: quod inuolabile esse debet. ¶ Obtestationem id est deprecationem maximam p. eo.

¶ Sedem domicilium: est quasi in culeatio dictionum. ¶ Vestigia: summorum hominum id est imitationes maximorum hominum.

¶ Totam hominis sensus e licet deridere totam hominis uitam & opinionem in philosophia si uolumus reprehendere hanc eius petitionem sed si non habemus odio eos qui eadem curant ignoscendum etiam puto huic si tantopere petit hæc. ¶ In quo in qua te petenda. ¶ Laborat: curat. ¶ Ineptis: simplicitate.

tua qua fers iniuriã lætitiã: tamẽ uidisse te malle. Nam quod est molestiã non sane multo leuius eẽ quã te nõ uideo. Quod eẽ potuit uoluptatis: certe si uidissem te plus affecisset. Itaq; nõ dubitabo dare operã ut uideã: cũ id eẽ satis cõmode facere poterõ. Interea quod per litteras & agi tecum: & ut arbitror cõfici põt agam.

Nunc ad te illud primũ rogabo ne quid inuitus mea cã faciã: sed id quod mea itelliges tua nullã in ptẽ multũ itersse: ita mihi des: si tibi ut id libẽter faciã ante persuaseris. Cũ Patrone Epicureo miã omnia sunt communia nisi q; in philosophia uehemẽter ab eo dissentio. Sed & in initio romã cũ te quoq; & tuos oẽs obseruabat: me coluit in primis & nuper quum ea q; uoluit de suis commo. lis & præmiis consecutus est: me habuit sociorum defensorẽ: & amicorum fere principem: & iam a Phædro qui nobis quum pueri essemus antequam Philonem cognorimus: ualde ut philosophus: postea tamen ut uir bonus suavis & officiosus probabatur: traditus mihiq; commendatus est. Is igitur Patro quum ad romam me litteras misisset te sibi placarem: peteremq; ut nescio qd illud epicuri parietinarum sibi concederes: Nihil scripsi ad te ob eam rem: q; ædificationis tuæ consiliũ mea commendatione nõ lebam impediri. Idem ut ueni Athenas quum idem ad te scriberem rogasset ob eam causam impetrauit: quod te abieciisse illam ædificationem constabat inter nos omnes amicos tuos. Quod si ita est: & si iam plane tua nihil interest: uelim si qua offensiuicula facta est animi tui peruersitate aliquorũ (nouĩ enim gentem illam) des te ad lenitatem uel propter summam humanitatem uel etiam honoris mei causa. Equidem si quid idem ipe sentiam quærĩs nec cur ille tantopere contendat uideo nec cur tu repugnes: nisi tamen multominus tibi concedi potest quam illi laborare sine causa quamquam Patronis: & orationem & causam tibi cognitam esse certe scio honorem officium testamentorum ius epicuri auctoritatem Phædri obtestationem: sedem domicilium uestigia summorum hominum sibi tuenda esse dicit. Totam hominis uitam rationemque quam sequitur in philosophia derideamus licet: si hanc eis contentionem uolumus reprehendere sed mehercule quando illi cæterisque quos illa delectant non ualde inimici sumus nescio an ignoscendum sit huic si tantopere laborat. in quo etiam si peccat magis ineptis quam improbitate peccat. Sed ne plura (dicendum enim aliquando est.) (Pomp.

Parietina
Offensiuicula

Obtestatio

Atticum sic amo ut alterum fratrem. nihil est illo mihi nec carius: nec iucundius. Is non quo sit ex istis. (Est enim omni liberali doctrina politissimus) Sed ualde diligit Patronē: ualde amauit Phaedrum. sic a me hoc contendit homo minime ambiciosus: minime in rogādo molestus: ut nihil unquam magis: nec dubitat quin ego a te nutu hoc consequi possem etiam si aedificaturus esses: nunc uero si adierit te aedificationem deposuisse: neque tamen me a te impetrasse: non te in me liberalem: sed me in se negligentem putabit. Quamobrem peto a te: ut scribas ad tuos posse tua uoluntate decretum illud ariopagitarum quem illi uocant tolli. Sed redeo ad prima. Prius uelim tibi persuadeas ut hoc mea cā libenter facias: q̄ ut facias: sic tamē habeto si feceris: quod rogo: fore mihi gratissimum.

Vale.

M. T. C. Memmio. S. D.

Aio Auiano Euandro qui habitat in tuo sacrario & ipso multum utor & patrono eius Marco amilio familiarissimae me. Peto igitur a te maiorem in modum quod sine tua molestia fiat: ut ei de habitatione accommodes. Nam propter opera instituta multa multorum subitum est ei remigare calendis Quintilibus. Impediōr uerecundia ne te pluribus uerbis rogem: neq; tamē dubito quin si tua nihil aut non multum intersit: eo sis animo: quo ego essem: si quid tu me rogares: mihi certe gratissimum feceris.

M. T. C. Memmio. S. D.

Vlum Fusum unum ex meis intimis obseruantissimum studiosissimumque nostri eruditum hominem & summa humanitate: tuaq; amicitia dignissimum uelim ita tractes: ut mihi coram recepisti tam mihi gratum id erit q̄ quod gratissimum. Ipsum praeterea summo officio & summa obseruatia tibi in perpetuum deuinxeris.

Vale.

M. T. Qu. Vale. Qu. Ortaxilio legato. Proprae. S. D.

Vm municipibus Volateranis mihi summa necessitudo est: magno enī meo beneficio affecti cumulatissime mihi grām rettulerunt: nam nec in honoribus meis laboribusq; unquam defuerunt. Cum quibus si mihi nulla causa intercederet: tamen q̄ te uehementissime diligo: quodq; me a te plurimi fieri sentio: & mouerem te & hortarer: ut eorum fortunis consuleres: praeter tim cū ppe p̄cipuā cām haberent ad ius obtinendū: primum quod Syllani t̄pis acerbitate deorū immortalium benignitate subterfu

¶ Dicendum aliquando. i. etiam adenda est alia maxima causa. ¶ Ex istis scilicet epicureis. ¶ Politissimus: ornatissimus. ¶ Libera li Socratica & Platonica. ¶ Ut nihil unquam magis scilicet contenderit a me. ¶ Nutu. i. facillime uel solum innuendo tibi. ¶ Etiam si: ergo multo facilius. cum non sis aedificaturus. ¶ Si au. Pemporius. ¶ Neglentem: quod noluerim te pro eo rogare. ¶ Tua uoluntate: te consentiente ὕποπτην κατ' ἴσθησιν: sic enīz graeci uocant decretum quasi monitū & commentarium.

Viano: Commendat Cicer. Memmio, C. Auia. quendam statuarium: ut ei concedat Memmius habitationem: quod dicit se non dubitare obtenturum quia id non multum aut nihil intersit ipsius memmi. ¶ Sacrario idest templo loco ubi sacra reponuntur. ¶ Tuo: per te aedificato. ¶ Accommodes: commodum facias. ¶ Instituta: incerta: uel proposita ad faciendum. ¶ Subitum: est ei remigrare. idest contingit uel licet ei subito redire.

Sacrariū

Vlum Fusum: Commendat Cicerō Memmio per litteras. A: Fusum quem etiam coram commendauerat. ut cum ita tractet: sicut coram promisit: fore enim sibi gratissimū & obligatū sibi hominem perpetuo. ¶ Recepisti: promissisti.

Vm municipibus: Cum uolaterani uexarentur: de rebus suis publicis: Cice. haec epistola eos ita diligenter commendat. Qu. Valerio propratori: ut diligentius commendare non possit: ostendit enim eos gratos & uiris bonis & maximis acceprissimos: quos omnino debeat sibi Vale. suo beneficio obligare. ¶ Volateranis: uolaterae oppidi. quod ē ethruscorum incolis plantitiae situm. ad quod stadorum. xv. ascerus est. ¶ Rettulerunt. reddiderunt. ¶ Consuleres. prouideres causa honoris tui. ¶ Praecipuam. singu

Volaterae

Epistolarum Familiarium

larem. **¶** Subterfugerunt: euitauerunt. **¶** Temporis: Syllani acerbitatem: quia ex proscriptis a Sylla plerique illi confidentes: per obsidionem praesit: tandem per inducias discedentes locum illum relinqueret: auctor Strabo. **¶** De eorum agris diuidendis nostris militibus. **¶** Promulgassent pronuntia: protulissent peperissent: quia non potuerant capi. **¶** Libertate: quia uoluit esse immunem. **¶** C. Caesar. **¶** Conseruauit: nunc per nos: ut adiuenimus ipsos uolateranos. **¶** C. Caesaris. **¶** Sed quod auctoritatem id est facere quod ipse fecit: quum semper secutus sis eum in caeteris rebus. **¶** Sectam: factionem partes: tractum a philosophis: qui sectas habent. **¶** Illi integram: ut nihil eis innouetur donec Caesar cognouerit eorum causam. **¶** Municipium: oppidum. **¶** Sed haec auget Cicero commendationem post exhortationes subringendo praeces. **¶** Certamen: contra eos qui illos oppugnarent. **¶** Quando quoniam. **¶** De uolateranis mereare. id est ita uolateranis beneficium praestes. **¶** Eum scire. **¶** Apud quem unum scire.

Secta

On praefecerat C. Caesar Valerium diuidendis agris uolateranorum. Itaque cum in ea regione haberet agrum C. Curtius: qui temporibus Syllani proscriptus fuerat. & postea restitutus in patriam a Caesare in senatum fuerat electus Cicero hac epistola nititur persuadere honestissimis rationibus Valerium agrum Curtii non esse dandum alius: quia licet illa diuisio agrorum fiat iussu Caesaris. non tamen deceat eum moueri ex agro suo eius iussu. cuius beneficio sit factus senator. id enim non esse uerisimile placere Caesari. sed quoniam negotium diuidendi agros a Caesare ei mandatum fuerat. Cicero in principio epistolae ostendit se nihil esse petiturum contra honestatem. aut fidem ipsius Valerii ut ex rationibus in epistola positus probat. **¶** Ob eam causam quod nostra amicitia sit nota multis. **¶** Pro tua fide: fideliter ut debes. **¶** Rem magnam diuisionem agrorum. **¶** Ambitione. uolens ostendere me plurimum posse apud te. **¶** In

gere. Deinde quod summo studio pro. ro. a me in consulatu meo defensi sunt quum tri. pla. legem iniquissimam de eorum agris promulgassent facile. S. P. Q. R. persuasi: ut eos ciues quibus fortuna pepercisset: saluos esse uellent. Hanc actionem meam. C. Ca. primo suo consulatu lege in agraria comprobauit: agrumque Volaterranum & oppidum omni periculo in perpetuum liberauit: ut mihi dubium non sit quin is qui nouas necessitudines adiungat: uetera sua beneficia conseruari uelit. Quomobrem est tua prudentia aut se qui eius auctoritatem cuius sectam atque imperium summa cum tua dignitate secutus es: aut certe illi integram omnem causam reseruare. Illud uero dubitare non debes quin tam graue: tam firmum tam honestum municipium tibi tuo summo beneficio in perpetuum obligari uelis. Sed haec quae scripta sunt supra eos spectant: ut te horter & suadeam. Reliqua sunt quae pertinent ad rogandum ut non solum tua causa tibi consilium me dare putes sed quod mihi opus sit me a te petere & rogare. Gratissimum igitur mihi feceris: si Volaterranos omnibus rebus integros incolumesque esse uolueris. Eorum ego domicilia sedes rem fortunas quae a diis immortalibus & a praestantissimis in nostra rep. ciuibus summo. S. P. Q. R. studio conseruatae sunt tuae fidei: iustitiae: bonitatisque commendo. Si pro meis pristinis opibus facultatem mihi res hoc tempore daret: ut ita defendere possem uolateranos quemadmodum consueui tueri meos: nullum officium nullum denique certamen: in quo illis prodesse possem praetermitterem. Sed quando apud te nihilominus hoc tempore ualere me confido quam ualuerim semper apud omnes pro nostra summa necessitudine parique inter nos & mutua beniuolentia abs te peto ut ita de uolateranis mereare: ut existiment te eum quasi diuino consilio isti negotio praepositum esse: apud quem unum nos eorum perpetui defensores plurimum ualere possemus.

Vale.

M. T. C. Q. Valerio lega. po. ro. S. D.

On moleste fero eam necessitudinem quae mihi tecum est notam esse quam plurimis: neque tamen ob eam causam quod optime existimare potes te impediri quo minus susceptum negotium tua fide & diligentia ex uoluntate Ca. qui tibi rem magnam difficilemque commisit gerere possis. Nam quum multi a me petant multa quae de tua erga me uoluntate non dubitent non committam ut ambitione mea conturbem officium tuum. Caio Curtio ab iuente aetate familiarissime sum usus. Eius & Syllani temporibus iniustissima calamitate dolui: & cum his qui simile iniuriam acceperant amissis o-

bus fortunis reditus tamen in patriam uoluntate omnium concedi uideretur: adiutor incolumitatis fui. Is habet in Volaterano possessionem: quum in ea tāquā e naufragio reliquas contulisset. Hoc autem tempore eum cæsar in senatum legit: quem ordinem ille ista possessione amissa tueri uix potest. Grauiissimum autem est: quum superior factus sit ordine: inferiorem esse fortuna: minimeq; conuenit ex eo agro qui Cæ. iussu diuidatur eum moueri qui Cæ. beneficio senator sit: sed mihi minus libet multa de æquitate rei scribere: ne causa potius apud te ualuisse uidear quam gratia. Quāobrem te maiorem in modum rogo: ut. C. Curtii rem meam putes eē: quicquid in ea causa feceris ut id cum. C. Curtii causa feceris meū existimes. quid ille per me habuerit: id me habere abs te putato. Hoc te uehementer etiam atq; etiam rogo.

Vale.

M. C. S. D. Q. Valerio. Q. Filio.

Redo te memoria tenere me & coram Publio Cuspio tecum locutum esse: quum te prosequeretur paludatum. & item postea pluribus uerbis tecum egisse: ut quoscunq; tibi eius necessarios commendarem haberes eos in numero meorum necessariorum. Id tu pro tua summa erga me beniuolentia perpetuaq; obseruantia mihi liberalissime atq; humanissime recepisti. Cuspius homo in omnes suos officiosissimus: mirifice quosdam homines ex ista prouincia tuetur & diligit: propterea quod fuit in africa bis quum maximis societatis negociis præesset. Itaq; hoc eius officium quod adhibetur erga illos: ego mea facultate & gratia soleo quantum possum adiuuare. Quare cuspianorum omnium commendationis causam: hac tibi epistola exponendum putauī. Reliquis epistolis tantum faciam ut notam opponam eam quæ mihi tecum conuenit: & simul significem de numero esse cuspii amicorum: sed hanc commendationem quam his litteris consignare uolui scito esse omnium gratissimam. Nam. P. cuspius singulari studio contendit a me tibi quod diligentissime. L. Iulium commendarem. Eius ergo studio uix uideor mihi satisfacere posse si utor uerbis iis: quibus cum diligentissime quid agimus: uti solemus. Noua quædam postulat: & putat me eius generis artificium quoddam tenere: ei ergo pollicitus sum: me ex intima nostra arte de prompturum mirificum genus commendationis. Id quando assequi non possum: tu te uelim efficias ut ille genere mearum litterarum incredibili quiddam perfectum arbitretur. Id facies si omne genus liberalitatis quod & ab humanitate & potestate tua proficisci poterit: non modo te sed et uerbis uultu deniq; expresseris. quæ quum in prouincia ualeant uellem exptus ees. sed tamen suspicor ipsum hominem tibi commendo per dignum

iustissima calamitate: quia proscritus fuit. **I**ncolumitatis: restituentis. **V**olaterano. **I**n agro. **R**eliquas: quicquid potuit ex bello sylkano eripere & seruare. **T**anquam ex naufragio: translatio. **O**rdinem: senatorum. **T**ueri: sustentare: quia non potest uiuere ut senator. **G**rauiissimum periculum: **S**uperiore ordine. **A**uctus dignitate. **I**nferiorem fortuna: pauperiorem: quæ aucta dignitate debent etiam augeri fortuna: ut possit honeste seruari ipsa dignitas. **M**inime conuenit: non decet nec honestum est. **M**oueri: remoueri. **D**e equitate rei. **I**usticia: qua uult ut non moueatur ex agro suo. **N**e causa potius. **I**ne uidear obtinuisse a te hanc rem potius: quia non potueris aliter facere iustitia ita uolente: quod uolueris mihi morem gerere. **C**ausa iustitia causa. **G**rata ut mihi grati feceris. **P**er me. **I** opera mea.

Redo: Miro quod adz ar
c
tificio utitur Cicero i
commendatione. **L**. Iulii pro
Cuspio amico suo: ita: ut uerbis
suis quodammodo cogat Valerium
præstare quod petit. Postremo com
mendat etiam nomine Cuspii. **P**.
Cornelium harum litterarum la
tor. **R**eccepisti: promissisti. **E**x
prouincia ista: ex africa: ubi nunc
es prætor. **I**llos homines isti
us prouincie **C**uspianorum: ami
corum Cuspii. **N**oram: signum
aliquod tantummodo. **E**am. **L**.
notam. **Q**uæ conuenit mihi te
cum: quam habemus iter nos ex
conuentione: ut solet fieri de zifris.
De prompturum: emissum. **Q**uid
dam aliquid. **P**otestate: quæ est
tibi promissa a Cæsare. **E**xpresseris
declaraueris. **Q**uæ uerba:
uultus pro amictis.

Epistolarum Familiarium

Suspicio: puto uel spo. utriusq;
 n. significat. **Holem.** L. Iulium.
Mihi dicit. illū Iulū eē dignū
 tua amicitia. **Satis habere testi-**
 moniū Cuspī. **Quāta fuerit uis**
 quantum ualuerit Publi. Corneli-
 us: subiūgit eē cōmēdationem pro
 latore harū litterarum. **Cuius**
 cām. f. Cuspī. **Cognosti me:** sū
 pra in epistolā. **Quā saepissime:**
 pp multos eius amicos a te mea
 commendatione aditus.

Um Ager Attelan² uecti-
galis erat: cunq; exigē-
 dis uectigalibus ex oib²
 municipiis quae in gallia cisalpina
 erant Cluuius prepositus fuisse a
 Caesare: & Attellani ualde essent
 opp²si angustiis rei pecuniariae cū
 essent magna necessitudine. Cice-
 roni cōiuncti: eos Cicero diligētis-
 sine cōmendat Cluuius: ut licet a
 Caesare sibi sit p̄scriptū: q; sit agē-
 dum: n̄ referret rem attellanorū
 integram: ne exigat: ab eis uecti-
 galia donec a Caes. ei mandatū
 fuerit. sperare. n. se impetraturum
 a Caesare: ut eis cōdonet: ea uecti-
 galia: qd̄ si impetrarit dicit se ma-
 ximas gratias hab turum ip̄i clu-
 uio existimaturumque se eius be-
 neficio id impetrasse: si attelano-
 rum rem integram referuauerit q;
 tum facere debere probat q; idez
 regiensibus fecisse dicitur.

Atella

In gal. Cisalpinam. **Uectigali.** tri-
 butario reddenti uectigalia. **At-**
tellani: attela urbs est campaniae
 mediterranea: ut scribit Ptolema-
 us. **Profectionem:** discessum.
Res: utilitas. **Accuratius:** di-
 ligentius: quam locutus essem co-
 ram. **Negotiorum:** exigendi ue-
 ctigalia. **Non iudi.** discernendi
 utrum debeat soluere an non.
Facere po. sine offensione Ca-
 saris. **Difficultatibus:** angustiis
 rei pecuniariae. **Singulares pra-**
cipuas: maiores quam aliis.
Homines quos nolo qui sunt
 causa talium miseriarum: signi-
 cat autem praecipue Caesarem.
Comprobatos: demonstra-
 tuos honestam & iustam. **Nō**
 erat causa: quia frustra a te pe-
 terem si ille non esset persuasus
 eos habere iustam causam. **Inte-**
gram: nouam: ut de ea nihil faci-
 as. **Regienses:** municipes regū
 ciuitatis. **Meis:** attellanis.
Pro his uis: pro his solis.
Compluris: pro quibus possem
 etiam petere, & tamen non pe-

esse tua amicitia non solum quia mihi Cuspīus dicit credo: tam
 & si id satis esse debeat: sed quia noui eius iudicium in hominibus
 & amicis deligendis. Harum litterarum uis quāta fuerit propediē
 iudicabo: tibiq; ut confis: o: gratias agam. Ego quae te uelle: quaeq;
 ad te pertinere arbitrabor: omnia studiose diligenterq; curabo. Cu-
 ra ut ualeas. Publius Cornelius: qui tibi has litteras dedit: est mihi
 a. P. Cuspīo commendatus: cuius causam q̄topere cuperem debet
 rēq; profecto ex me facile cognosti. Vehementer te rogo ut cures
 ut ex hac commendatione mihi Cuspīus: quā maximas q̄primū
 sapissime agat gratias.

M. T. C. Cluuius. S. D.

Um in Galliam p̄fiscens pro nostra necessitudine: tuaq;
summa in me obseruantia ad me domum uenisses: locu-
 tus sum tecum de agro uectigali municipii Attellani: qui
 esset in Gallia: q̄toq; opere eius municipii causa laborare tibi ostē-
 di. Post tuam autem profectionem cum & maximas res municipii
 honestissimi mihiq; coniunctissimi & summum meum officium
 ageretur: p̄ tuo animo in me singulari existimaui: me oportere ad
 te accuratius scribere. Et si non sum nescius & quae temporum ra-
 tio: & quae tua sit potestas tibiq; negocium datum esse a. C. Caesa-
 re: non iudicium praclare intelligo. Quare a te tantum peto q̄tum
 te facere posse: & libenter mei causa facturum esse arbitror. Et pri-
 mū uelim existimes q; res est municipii fortunas omnes in isto ue-
 ctigali consistere. His autē tēporibus hoc municipiū maximis one-
 ribus praessum: summis affectum esse difficultatibus. Hoc & si cō-
 mune uidetur eē cum multis: tamen mihi crede: singulares huic mu-
 nicipio calamitates accidisse: quas iccirco non commemoro: ne de
 miseris meorum necessariorum conquerens: homines quos nolo
 uidear offendere. Itaq; nisi magnam spem haberem. C. Caesariāos
 causam municipii comprobaturus: non erat causa cur a te hoc tē-
 pore aliquid contenderem: sed quia confido: mihiq; persuasi illum
 & dignitatis municipii & aequitatis & eē uoluntatis erga se habitu-
 rum eē rationē: ideo a te non dubitauī contendere: ut hanc cām illi
 integrā cōseruares: qd̄ & si nihilominus ad te peterē si nihil audiui-
 sem te tale fecisset: tam maiorē spē ipetrādi nactus sum: posteaq; mi-
 hi dictū ē hoc idē a regiēses ipetrāuisse: q; & si te aliq̄ necessitudine
 attingūt tamē tuus amor in me sperare me cogit: te q; tuis necessa-
 riis tribueris idē eē tributurū meis: p̄sertim quū pro his uiris petā:
 hēam aut q; simili cā laborent cōplures necessarios. Hoc me non si

ne causa facere: neq; aliqua leui ambitione commotum a te contēdere & si te existimare arbitror: tamen mihi affirmanti credas ueli: me huic municipio debere plurimum: nullum unquā fuisse tēpus: neq; honorum neq; laborum meorum: in quo nō huius municipii studium in me extiterit singulare. Quapropter a te etiam atq; etiā pro nostra summa coniunctione: proq; tua in me perpetua & maxima beniuolentia maiorem in modum peto atq; contendo: ut quū fortunas agi eius municipii itelligas: q; sit mihi necessitudine officii beniuolētia coniunctissimum: id mihi des: quod erit huiusmodi: ut si a Cæsare q; speramus: impetrauerimus: tuo beneficio nos id consecutos esse iudicemus. Sin minus pro eo tamen id habeamus quando a te data sit opera ut impetrareraus. Hoc enim mihi gratissimum feceris: ut uiros optimos: homines honestissimos: eosdemq; gratissimos: & tua necessitudine dignissimos: sumo beneficio in perpetuum tibi tuisq; deuinxeris.

Vale.

M. C. M. Rutilio. S. D.

Um & mihi conscius essem quāti te facerem & tuā erga me beniuolentiā expertus essem non dubitauī a te petere q; mihi petendum eēt. P. Sextium quāti faciam ipse optimus scio quāti autem facere debeam: & tu & omnes homines sciūt. His quum ex aliis te mei studiosissimum esse cognosceret: petiuit a me ut ad te q̄ accuratissime scriberem de re. C. Albinī senatoris: cuius ex familia natus est. L. Sextius: optimus adolescens filius. P. Sextii. Hoc iccirco scripsi: ut itelligeres: nō solum me pro publico Sextio laborare debere: sed Sextium etiam pro Albino. Res autē hęc ē. a. M. Laberio. C. Albinus prædia in æstimationem accepit: quæ prædia laberius emerat a Cæsare de bonis Plotianis: ea si dicā non esse erep. diuidi: docere te uidear non rogare. Sed tamen quū Cæ. syllanas uenditiones & assignationes ratas esse uelit: quo firmiores existimentur suæ: si ea prædia diuidentur: quæ ipse Cæs. uēdidit: quæ tandem in eius uenditionibus auctoritas eē poterit: sed hoc quale sit. tu pro tua prudentia considerabis. Ego te plane rogo atq; ita ut maiore studio iustiore de causa: magis ex animo rogare nihil possem: ut Albino parcas: prædia laberiana ne attingas. Magna me affeceris: non modo latitia: sed etiam quodāmodo gloria. si Publius Sextus homini maxime necessario satisfeceris pro me ut ego illi plurimū deam. Qd̄ ut facias te uehementer etiā atq; eēt rogo. Maius mihi dare beneficium nullum potes. Id mihi itelliges esse gratissimam.

M. T. C. Crassipedi. S. D.

to: itelligas hos esse mihi multo coniunctiores. C. Agi for. i. in co consistere fortunas municipii.

C. Tuo be. tua gratia. C. Sim mi. i. si non impetrauerimus. C. Tamen ha. id pro eo. i. extimemus id pro impetrata causa tua: quia de deris operā ut impetrarem. C. De uinxeris: obligaueris.

Um & mihi. Rogatione

c. P. Sextii Cice. commendat. P. R. utilio. C. Albinī senatori causam de quibusdā prædiis. quæ olim fuerant ut in ipsa epistola exponitur Laberitū: rogat q; ut ea prædia nō attingat diuidenda: cum a Cæ. esset præpositus huic negotio diuidendorum: agrorū: exponit at causas grauisimas. & quare ipse deat p. P. Sextio laborare: & quare. P. Sextius pro albino. C. Petendum esset: ppter honestatem. C. Facere debet propter eius in me merita. naz Ciceroni plurimum fuit ut ab exilio reuocaretur & contra Clodiu.

Hęc autem plenius exponuntur in elegantissima oratione pro. P. Sextio: quæ incipit. C. Si quis antea iudices mirabatur &c. C. Cuius: ex familia. nam. P. Sextius: p quo extat illa oratio: ut Cicero in ea testatur habuit uxorem filiam Albinī: qua mortua duxit uxorez C. scipionis filiam. & licet mos filia fecerit nomen albino: ademerit charitatem tamen illius necessitudinis & beniuolentiaz nō ademit. C. In æstimatione: in solutionem: secundam æstimationem. C. De bonis Plotianis: quæ olim fuerant Ploti: cultus bona Cæsar fisco addixit. C. Prædia: possessiones. C. Laberius: æques romanus.

Epistolarum Familiarium

Van. Publicani exigentes uectigalia habebant inter se societates in prouinciis : cum igitur Crassipes qui & Piso dictus est gener Ciceronis. quætor eēt in Bithynia: commendat ei Cice. societates publicanorum bithynia: quam ex magnis & honestis ciuibus romanis constare dicit: in eaq; esse multos sibi familiarissimos: præcipue. P. Rupilius: qui in ea societate magister erat. C. Socios Bithynia: .i. qui in bithynia habebant societatem. C. Commodare commodum facere ut sæpius exposuimus. C. It. publicani. C. Res negotium utilitas. C. Sua interesse utile sibi esse. C. Ordinem ipso. q. est ualde utilis reip. & magnus. C. Hominum genere. quia multi sunt claro loco nati. C. Magister rector est autem nomen officii inter ipsos publicanos. sicut nunc appellant præforem & talibus quibusdã uocabulis. In operis ablatius est. i. q. gerit negocia ipsi societatis. C. Non sum ig. quia quætores. quorum est colligere uectigalia porro possunt multum fauere. & prodesse publicantis. C. Et gratos. allicit cum ad illorum fauorẽ spe pmit.

q. P. Piso dictus est gener Ciceronis. quætor eēt in Bithynia: commendat ei Cice. societates publicanorum bithynia: quam ex magnis & honestis ciuibus romanis constare dicit: in eaq; esse multos sibi familiarissimos: præcipue. P. Rupilius: qui in ea societate magister erat. C. Socios Bithynia: .i. qui in bithynia habebant societatem. C. Commodare commodum facere ut sæpius exposuimus. C. It. publicani. C. Res negotium utilitas. C. Sua interesse utile sibi esse. C. Ordinem ipso. q. est ualde utilis reip. & magnus. C. Hominum genere. quia multi sunt claro loco nati. C. Magister rector est autem nomen officii inter ipsos publicanos. sicut nunc appellant præforem & talibus quibusdã uocabulis. In operis ablatius est. i. q. gerit negocia ipsi societatis. C. Non sum ig. quia quætores. quorum est colligere uectigalia porro possunt multum fauere. & prodesse publicantis. C. Et gratos. allicit cum ad illorum fauorẽ spe pmit.

Um ad te. profecturus Mar. Terentius Varro in galliam quæstor Bruti qui ei præerat.

quætor sciebat quanti interesset habere primos aditus fauorabiles apud prætorem. curauit habere Ciceronis comendationem, quæ apud Brutum multum ualere sciebat. Itaque Cice. hac epistola eū ita commendat Bruto ut expositis multis & maximis causis probat illud dignum commendatione sua & beniuolentia atque coniunctione Bruti. C. More: consuetudine: instituto. C. Qui mos. C. Proximam: id est secundam post coniunctionem filiorum. i. essent post filios charissimi. C. Ut igitur exponit causas quibus ad eum commendandum impulsus sit. Mar. Teren. sic enim appellabatur. Mar. Teren. Varro de eius genere: qui aduersus Annibalem apud Cannas infeliciter dimicauit. C. In eorum: ad agendas causas. C. Ut: postquam. C. Corroborauit. s. amicitia. C. Studio: litterarum & philosophia. C. Industria: honesto & solerti labore. C. Publicanorū: q. mihi sunt amicissimi. Quod nol. s. ut se contulisset in ordine publicanorū. Vt q. subsellus.

Quamquam tibi presens commendauit ut potui diligentissime me socios bithynia: teq; cum mea commendatione: tum etiam tua sponte intellexi cupere ei societati quibuscunq; rebus posses commolare: tamen quum hi quorum res agitur magni sua interesse arbitrarentur: me etiam per litteras declarare tibi quæ essem erga ipsos uoluntate non dubitauit hoc ad te scribere. Volo enim te extimare me cum uniuerso ordini semper tribuerim. Idque magnis eius ordinis erga me meritis facere debuerim: tum in primis amicum esse huic Bithynia: societati: quæ societas ordine ipso: hominum genere pars maxima est ciuitatis. Constat enim ex cæteris societatibus: & casu permulti sunt in ea societate ualde mihi familiares. In primisque is cuius præcipuum officium agitur. Hoc tempore. P. Rupilius. P. F. me. qui est magister in ea societate. Quæ quum ita sint maiorem in modum a te peto Gn. pupium qui est in operis societatis omnibus tuis officiis atque omni liberalitate tueare: curesque ut eius operæ: quod tibi facile factu est: quam gratissimæ sint sociis: remque & utilitatem sociorum: cuius rei quantam potestatem quæstor habeat: non sum ignarus: per te quæ maxime defensam & auctam uelis. Id cum mihi gratissimum feceris: tum illud tibi expertus promitto & spondeo te socios Bithynia: si his commodaris memores esse & gratos cogniturum.

M. T. C. Bruto. S. D.

Quamquam tibi presens commendauit ut potui diligentissime me socios bithynia: teq; cum mea commendatione: tum etiam tua sponte intellexi cupere ei societati quibuscunq; rebus posses commolare: tamen quum hi quorum res agitur magni sua interesse arbitrarentur: me etiam per litteras declarare tibi quæ essem erga ipsos uoluntate non dubitauit hoc ad te scribere. Volo enim te extimare me cum uniuerso ordini semper tribuerim. Idque magnis eius ordinis erga me meritis facere debuerim: tum in primis amicum esse huic Bithynia: societati: quæ societas ordine ipso: hominum genere pars maxima est ciuitatis. Constat enim ex cæteris societatibus: & casu permulti sunt in ea societate ualde mihi familiares. In primisque is cuius præcipuum officium agitur. Hoc tempore. P. Rupilius. P. F. me. qui est magister in ea societate. Quæ quum ita sint maiorem in modum a te peto Gn. pupium qui est in operis societatis omnibus tuis officiis atque omni liberalitate tueare: curesque ut eius operæ: quod tibi facile factu est: quam gratissimæ sint sociis: remque & utilitatem sociorum: cuius rei quantam potestatem quæstor habeat: non sum ignarus: per te quæ maxime defensam & auctam uelis. Id cum mihi gratissimum feceris: tum illud tibi expertus promitto & spondeo te socios Bithynia: si his commodaris memores esse & gratos cogniturum.

Um ad te tuus quæstor proficisceretur. M. Varro commendatione egere eum non putabam. Satis. n. commendatum tibi eum arbitrabar ab ipso more maiorum: qui ut te non fugit hanc quæstura coniunctionem liberorum necessitudini proximam uoluit esse. Sed cum sibi ita persuasisset ipse meas de se accurate scriptas litteras maximū apud te pondus habituras: a meque contenderet ut quam diligentissime scriberem malui facere: quod meus familiaris tanti sua interesse arbitraretur. Ut igitur debere facere me hoc intelligas cum primum. M. Terentius in forum uenit: ad amicitiam se meam contulit. Deinde ut se corroborauit duæ causæ accesserunt: quæ meam in illum beniuolentiam auxerunt: una quod uersabatur in hoc studio nostro quo et nunc maxime delectamur: & cum ingenio ut nostri nec sine industria. Deinde quod mature sese contulit in societates publicanorū quod quidē nollen. Maximis. n. dānis affectus est: sed tamē cōis ordinis mihi comendatissimi fecit amicitia nostram firmiorē. Deinde uersatus in utrisq; subselliis optima & fide & fama iam ante hanc comutatio

Subsellia

fori & curiæ: uel subsellis fori & publicanorum: id est uersatus: in utraq; cā: uel in utroq; officio: nam ponitur interdum locus: uel sedes pro officio. sunt enim subsellia: ut uoluit Asconius: sedes tribunorum triumuirorum: quæ fororum. & huiusmodi minora iudicia exercentium. qui non in sellis curulibus: nec tribunalibus sed in subsellis sedebant: de subsellis diximus in alio loco. ¶ Renunciando: quæ cum Casare egisset. ¶ Videor: ordo est. Videor mihi in ipsa causa exponenda satis dixisse de probitate eius & moribus cum fuisset dicturus separatim de probitate eius & moribus. Si prius exposuissem tibi causam cur eum tantopere diligerem. ¶ Usui: utilitati. ¶ Nam & modestum: dicit eum preditum iis uirtutibus: quæ maxime solent magistratus ornare. ¶ Modestum: nulli deditum turpitudini. ¶ Remotissimum ab omni cu. i. nullis auaritiæ stimulis obnoxium. Iuue. Po. ne iræ frena modumque pone & auaritiæ. ¶ Magni laboris. i. laboriosum. s. cognosces hoiem. ¶ Iudicanda: cum pene cognoris. i. iudicanda postquam eum expertus fueris.

nem reip. petitioni sese dedit: honorēq; honestissimum existimauit fructum laboris sui. His autem temporibus a me Brundisio cum litteris & mandatis profectus est ad Casarē: qua in re & amorem eius in suscipiendo negotio perspexi: & fidem in conficiendo ac renunciando. Videor mihi: cum separatim de probitate eius & moribus dicturus fuisset: si prius causam cur eum tantopere diligerem tibi exposuissem: in ipsa causa exponenda satis etiam de probitate dixisse. Sed tamen separatim promitto in meq; recipio fore eum tibi & uoluptati & usui. Nam & modestum hominem cognosces & prudentē & a cupiditate omnī remotissimum: præterea magni laboris summæq; industriæ. Neq; ego hæc polliceri debeo quæ tibi ipsi cum bene cognoueris: iudicanda sunt: sed tamen in omnibus nouis cōiunctionibus interest qualis primus aditus sit: & qua commendatione quasi amicitia fores aperiantur. Quod ego his litteris efficere uolui: & si id ipsa per se necessitudo quaesturæ effectuisse debet: sed tamen nihilo infirmius illud hoc addito. Cura igitur si me tantū facis quanti & Varro existimat & ipse sentio: ut quiprimū intelligam hanc meam commendationem illi tantum utilitatis attulisse quātum & ipse sperarit: nec ego dubitarim.

¶ Qualis an gratus & cum fauore an alter. q. a. raro accidit: ut qui primo fuerit ingratus: postea fiat gratus & ecōtra. ¶ Quasi fores. translatio a domo: principium enim amicitia fores appellauit: quasi domus. Quod ut fores amicitia tue aperiant. M. Varro. ¶ Sed tñ n. in il. h. a. i. illud qd̄ debuerat fecisse necessitudo quaesturæ: non est diminutum & factū infirmius addita mea commendatione. ¶ Sentio. i. mihi persuadeo.

Via: Arpinum oppidū est in uia Volturnensi: inde oriūdu: fuit Ci. eius oppidi municipes uectigalia habebant in gallia cisalpina quibus & sacras ædes & locos cōmunes tuebatur cūque difficile exigenter ea uectigalia illi populo admodum necessaria: essetque Brutus eius prouinciæ prefectus rogat eum Cice. ut uelit fauere arpinatum legatis quos nominat ut illas uectigales pecunias facillime eius fauore exigere possint: ostendit uero q̄ gratum id habiturus sit: si fecerit cum multis alijs de causis: tum uero quia eius filius & fratris filius facti erant eo anno ædiles illius municipii: quorum honori dicit Brutū posse multum consulere si resp. illius municipii per eos bene administrata fuerit diligentia & beneficium ipsius Bru. ¶ Meorum. mearum rerum. ¶ Arpinatis. ex arpino municipio: est autem aculeatus. ¶ Sarta: tectum a uestibus que sartuntur. sunt tamen codices qui habent sacrata tecta. ¶ Uectigalibus tri. & ut nunc dicimus datis. ¶ Viscenda: cognoscenda. ¶ Colonis. illius prouinciæ. ¶ Negocium. exigendi illa uectigalia. ¶ Quamprimum. cito: sine

Arpinus

M. C. Bruto, S. D.

Via semper animaduerti studiosè te operam dare: ut ne quid meorum tibi esset ignotum: propterea non dubito quoniam scias non solum cuius municipii sum: sed etiam quā diligenter soleam meos municipales arpinates tueri. Quorum quod omnia commoda omnesq; facultates: quibus & sacra conficere & sarta tecta ædium sacrarum locorumq; communium tueri possit: consistunt in his uectigalibus quæ habent in prouincia gallia ad ea uisenda: pecuniasq; quæ a colonis debentur exigendas: totamq; rem cognoscendam & administrandam legatos equites Romanos misimus. Qu. Suffidium. Qu. F. M. Fatiū. M. F. Q. Mamercum. Qu. F. Peto a te maiorem in modum pro nostra necessitudine ut ea res tibi curæ sit: operamque des ut per te quā commodissime negotium municipii administraretur quā primumq; conficiatur: ipsosq; quorum nomina scripsi: ut quā honorificèssime pro tua natura & quā liberalissime tractes: bonos uiros ad tuam necessitudinem ad

Epistolarum familiarium

dilatationibus. **C**Nam constituendi. reddi rōnem quare hic annus magis pertineat ad eius curā. **C**Constituendi: bene redigendi in bonā formā: ut ita dicam redigendi. **C**Is magistratus: fædilitatis. **C**Nec ullus alius: sicut fit Romæ ubi sunt multi ordines magistratum. **C**Quos: filiū meum & filium fratris & Cæsium. **C**Cohonestatis: honore effeceris.

Lia: Qu. Suffidius. qui legatus pro arpinatū cā: q̄ superiore epistola narrata est. in Galliam missus est: tribunus militum fuerat cum Ci. in Cilicia. Accedebant & aliæ necessitudinis causæ: q̄ cum Ciceroni redderent gratum quas cōmemorat. Itaq; licet Ci. superiore epistola cōiter cōmendauerit oēs legatos arpinatuū: tñ separatim: &

precipue cōmendat hūc Suffidiū Bruto: eius opera & fauore consequatur Suffidius ab oibus maximam laudē huius legationis: qd̄ diligenter egerit id pp̄ q̄ missus sit: q̄ facile eū consequi posse dicit: si Brū. ei studium & fauorem suū p̄stiterit. i. exigēdis: & cōmoder & subito uectigalibus. **C**Separatim: seorsum: p̄cipue præter ceteros. **C**De illa cō. cōi. **C**Nāl: adducit eas separatim & diligētis cōmēdationis. **C**Munere officio. **C**Traetauit: gessit. **C**Ut ac. q̄ bene se gesserat: ex hoc cognoscit quantum proficit bene se gerere aliquo magistratu cū Ci. q̄ dedit magistratum existimet se obligatū: q̄ illū bene gesserat: q̄ eius honori cōsulerat. **C**Accepisse: cū fecit mihi honorem bene se gerēdo in magistratu. **C**Studiis litteris. **C**Non abhorrens. nō alienus. **C**Auctoritatem meā: suasionē meā: ut iret legatus. **C**Excellat: appeat p̄ter ceteros. **C**Impulimus indiximus ut iret legatus. **C**Cuiq; op. na. trī. datum est: ut se laudari cupiat: unde illud Virg. Vicit amor patriæ laudūq; immensa cupido.

Astronius: Paucis quidem uerbis: sed tamen satis efficacibus commendat Ci. Bruto Castrionum Pætum lucensem tuum quē & moribus & uirtutibus ornatum idē etiā fortuna quæ maxime solet trahere homines ad sui fauorem. **C**Lucensis. ex Luc. ethruscorū mediterranea ciuitate. nam Lucanus lucania regione possessum est. **C**Fortuna diuitiis. **C**St. q. est. r. at. i. si quod pertinet ad cōmēdationem esse diuitem quia scit multos moueri fortuna: qui non mouentur uirtutibus: inde illud Iustini. Quo se fortuna eo se fauor hominum inclinat. **C**Nostri ordinis. senatorii. **C**Ut: sicut tanq̄.

Vpillius Cornelius quidā debebat pecuniaz. L. Titio Straboni. **C**Gallia: cui præerat Brutus. cunq; conuenisset Strabo debitorez suū sub Volcatio p̄tore urbano. Volcati causam remiserat in Galliam: ubi fuerat factum debitum ad quod

iunxeris: municipiumq; gratissimum beneficio tuo deuinxeris: mihi uero etiam gratius feceris. Quod cum semper tueri municipes meos cōsueuimus: tum hic annus præcipue ad meam curam officiumq; pertinet. Nam constituendi municipii causa hoc anno adilem filium meum fieri uolui: & fratris filium & M. Cæsium hominem mihi maxime necessarium. Is enim magistratus in nostro municipio: nec alius ullus creari solet: quos cohonestatis: Imprimisq; me: si resp. municipii tuo studio diligentia bene administrata erit. Qd̄ ut facias te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

M. C. Bruto, S. D.

Lia epistola cōmuniter commendauit tibi legatos arpinatum ut potui diligētissime ac separatim. Qu. Suffidius: quo cum mihi omnes necessitudines sunt diligentius cōmendo: non ut aliquid de illa cōmēdatione cōminuam: sed ut ad hanc addam. Nam & priuignus est. M. Cæsii mei maxime & familiaris & necessarii: & fuit in cilicia mecum tribunus militum: quo in munere ita se tractauit: ut accepisse ab eo beneficium uideret: non dedisse. Est præterea quod apud te ualet plurimū a nostris studiis non abhorrens. Quare uelim eum qualibet liberalissime cōplecti re: operamq; des ut in ea legatione quā suscepit suum contra commodum secutus auctoritatem meam q̄ maxime eius excellat industria. uult enim id q̄ optimo cuiq; natura tributū est quāmaximā laudem tum a nobis qui eum impulimus tum a municipio consequi: q̄ ei continget si hac mea commendatione tuum erga se studium erit consecutus.

M. C. Bruto, S. D.

Vcius castronius Pætus longe princeps municipii Lucensis est honestus: grauis: plenus officio: bonus plane uir: & tum uirtutibus: tum etiam fortuna: si quid hoc ad rēp. pertinet ornatus. meus autem est familiarissimus. Sic prorsus ut nostri ordinis obseruet neminem diligentius. Quare & ut meum amicum & tua dignum amicitia tibi commendo: cui quibuscunq; rebus cōmodaueris tibi profecto iucundum: mihi certe erit gratū.

M. C. Bruto, S. D.

Vcio titione Strabone equite romano in primis honesto & ornato familiarissime uitor. Omnia mihi cum eo intercedunt iura summæ necessitudinis. Huic in tua prouincia pecuniam debet Pupillius cornelius. Ea res

exigendum est. Strabo mitteret libertum suum Cicero eum diligenter commendat Bruto: ut illud adiuvet in exigenda illa pecunia. Intercedunt sunt. Cura causa rationes. R. cuncta remissa. In gallia: cui tu pes. Honestus de a. p. q. a. si q. p. i. a. laborat pro pecunia sua: affert suspicionem avaritiae: sin vero pro amico significat se officiosum & gratum. Negocium conficiendum: ut pecuniam suam consequatur. Transigas: pericias. Omnia: solent esse. sicut a

Racilius: Caesari imperatori iam rerum potito post mortem Pompeii commendat Ci. praecilium adolescentem quandam nobilissimum, quem & eius eam & et patris optimi viri, & sibi amicissimi a se amari dicit, ut autem Caesari eam habeat commendatorem, dicit fuisse unum

Volcatio: qui romae ius dicit reiecta in galliam est. Peto a te hoc diligentius quam si mea res esset quo est honestius de amicorum pecunia laborare quam de sua ut negocium conficiendum cures: ipse suscipias: transigas: operamque des: quoad tibi aequum & rectum videbitur quam commodatissima conditione libertus Strabonis quam eius rei commissus est negocium conficiat: ad nummosque perueniat. Id & mihi gratissimum erit & tu ipse. L. Titium cognoscas amicitia tua dignissimum. Quod ut tibi cura sit ut omnia solent esse quae me velle scis: te vehementer etiam atque etiam rogo. Vale.

M. T. C. Caesari imperatori. S. D.

Racilius tibi commendo unice tui necessarium meum familiarissimum viri optimi filium: quem tum adolescentem ipsum propter eius modestiam: humanitatem animi & amorem erga me singularem mirifice diligo: tum patrem eius redactus intellexi & didici mihi fuisse semper amicissimum. En hic ille est de illis maxime qui irridere atque obiurgare me solitus est: quod me non tecum praesertim quum abs te honorificentissime invitaret: coniungerem αλλε μόνον ποτ εσθι μόνον εις τε σθι νε πελευν audiebam. n. proceres nostros clamitantes. Sed tamen consolatur me idem etiam hominem pulsum: & inanem: gloria volunt incendere atque ita loquuntur. Sed me minus iam movent, ut vides. Itaque ab Homeri magni loquentia confero me ad vera praecipia ευριπιδου μισωδοφίτων ηοστίσθον ναντιωστοφοστ que uerum senex praecilium laudat egregie. & ait posse eundem. & αμασροσσωναιοπιω uidere. & tamen nihilominus σιν αριστε ηεν αιηπιρε χθισε μ μεν αι αλλε υ sed ut redeam ad id unde coepi gratum vehementer mihi feceris: si hunc adolescentem humanitate tua quae est singularis comprehenderit. Et ad id quod ipsorum praeciliorum causa te uelle arbitror: addideris cumulum commendationis meae. Genere nouo sumiliarum ad te usus: ut intelligeres non uulgarem esse commendationem. Vale.

M. C. Caesari. S. D.

Vblium Crassum ex omni nobilitate adolescentem dilexi plurimum ex eo quod ab incute aetate eius bene sperauissem

ro sunt. Vera uti ευριπιδου Euripidis poetae. μισωσθον ponit uerba. Euripidis, quorum sensus hic est odi sapientem qui sibi ipsi non sapiens, scilicet. μισωσθι. odi dicitur etiam μισωσθοσφισθην sapientem. o. τίς qui ουχαυτο non sibi. σφοσθω sapiens, scilicet. αμα simul. προσ ante καιοτηι retro. αιη semper. αριστε ευειν optime agere υπεροχου prestantem summum. ε μ μεν αι existere. αλλε υ. Comprehenditis, complexus fueris: Nuo genere. nouo more & inuitato. quia multa de me inferni. quae tamen ad Praecilii commendationem pertinent.

Vblium Crassum, Appollonius quidam, P. Crassi liberus cum res gestas Caesari monueris literarum graecarum madae cu

amari dicit, ut autem Caesari eam habeat commendatorem, dicit fuisse unum ex iis, qui in ciuilibus dissensionibus hortatus est eum, ut se cum Caesare coniungeret cum ab ipso Caesare & litteris & muneribus inuitaret, & et coram blandis uerbis, ut primo libro in epistola longa diximus, se autem excaecatum non adduci potuisse, ut id faceret, cum quaedam ex principibus romanis ei dissuaderent, quae graece exequitur. Re experientia. En: demonstrans est cum laude. Inuitaret promissionibus tuis, & suauissima oratione incitaret. αλλε υ οη dicit culpa suam fuisse, cui non potuerat persuaderi ut se cum Caesare coniungeret αλλε υ οη π αλλε υ οη. sed meum. ου ποτ ε ευειν ου μ οη αιημ εσθι. ε σθι η προτιβας τοσθι η οσθι. reclusus επειτεν ψυασι. est autem acutissimus deuterus. ηα πε τω per suadeo. hoc autem uerborum sensus sed non mihi animi inducere potuit. Nostros praeromanos principes. Clamitantes dicentes mihi η αλλε υ οσθι fortis εσθι οσθι uel es ηνα ut τις οσθι σε τε γαλ εψινησθι posterorum sex nascetur. ηα εψι εσθι significat ευ ην εσθι dicat. i. fortis sis, ut aliquis posterorum te benedicat. i. laudet, ut iustum pueri dicite cynthia μωσθι dicit se his persuasione esse excaecatum οσθι. sic ηε λεφη nebula. εκ αλλε υ φε textit uelauit καλλε υ τω. n. tego με λεσθι α nigra nebula me rexit, ut non uiderem utilitatem meam sequendo te. με μανασθωσθι. ποσθι forte uel quodam modo δεσθι oportet. ηε adiectio est nihil significans, sicut apud nos i huiusce syllaba, dic dum praedicat & ακλεσθωσθι gloria απολοσθι μεν. i. p. i. p. i. αλλε υ sed praefaciens praefacio. τι aliquid καλλε υ εσθι οη οσθι futuris. υι τωσθι σθωσθι persuasum iri. i. credi dum a posteris. S. m. minus mouet, quam dicit mihi. Magni loquentia praeserta dicitur: supradicta. n. uerba ex Hec

Magni loquentia

Epistolarum familiarium

peret: ut id Caesari gratius accideret: testimonium Ci. per litteras comendatitias ad Ca. optauit. Itaq; Ci. hac epistola uehementer laudat eius ingenium doctrinam & exercitationem dicendi: utaq; idoneu ad scribendas res gestas Ca. cui eum uehementer comendat. Repetit aut in principio epistolae causas comendationis ab eius patrono Crasso. deinde q; Caes. non defuerit & fide & diligentia in bello Alexandrino: ex eo dicit illum debere esse uehementer ei comendatum.

Ab in. aeta. ab adolescentia.

Bene spe: quia ea aetas sola spe pot dare. Existimare. opinionez habere iudicare. Ille. Crassus.

Aptus: utilis. Alexandrino:

q; apud alexandria ciuitate aegypti gestu est a Ca. ut ab eo in commentariis plene scribit.

Consequere.

Non defuit: exhibuit se tibi propriu.

Suo co. proprio motu.

Auctore. suatore. Crassi que tu amasti.

Id co. pos. i. here ab alius ad te comendationes: testimo

nium iudici de eo ei dedi libeter. i. uoluit libeter testificari his litteris

apud te: q; iudiciu de eo habet.

Magni aestimabat. multifacite

bat. Eram exp. quia credidisti iudicio meo de aliis.

Studio. amore.

Posse. i. idoneu ee. s. ma

dare res tuas litteris graecis.

Usum. exercitatione.

In eo gen. scribendi.

Quod ne. s. me comendare eum.

Maiorem immodum: id est uehementissime.

Curius. Seruius Sulpt.

um. gratiae perat: ut lib. iiii.

diximus. cuque parus q

est Peloponesi ciuitas in regione

q; pprie appellat Achaia auctore

Ptolomeo. M. curius multa nego

cia haberet magna & ueteri ami

icitia Ci. conuictus & Attico utrius

que familiarissimo ualde dilectus

Ci. hac epistola diligenter eu com

mendat Seruio: ut si pro eo aliqd

unq; efficere uoluit accedat ad id

maximum sua comendatione eu

mulus: si uero Curius se uerecun

dia sua nondu obtulit seruo: nec

ei notus est dicit Ci. eum non mi

nus a se comendari: quem affirmat

Ci. fore dignum sua tam diligenti

commendatione & amicitia ipsi

Seruio.

Et patris cu; aliquo. pa

tris non est genitiuus ut quida pu

tant: sed ablatiuus.

Patris. in pa

tris ciuitate.

Paruit fuit mihi ex

posita.

Sanctioris. firmioris.

Attici: cuius causa me oia debe

re puto.

Cumulus. augmentuz

accedat. adiungatur.

Obtulit. ad te uenit.

Satis. bene.

Aut q; causa: id est aut si causa est scilicet

eet aliqua: quae indiget maioris

comendationis. i. quae uehemen

tius sit comendanda.

Religiose pie sincere.

Eos: tales.

Accu

ta. diligenti. studiosa.

tum per me existimare capi ex his iudiciisque de eo feceram cognitio. eius libertum appollonium: iam tum quidem quum uiueret & magnificiebam & probabam. Erat enim studiosus Crassi & ad eius optima studia uehementer aptus. Itaq; ab eo admodum diligebatur. Post mortem autem Crassi eo mihi etiam dignior uisus est: quem in fidem atq; amicitiam meam recipere: quod eos a se obseruandos & colendos putabat: quos ille dilexisset: & quibus charus fuisset. Itaq; & ad me in ciliciam uenit: multisq; in rebus mihi magno usui fuit: & fides eius & prudentia: & ut opinor tibi in alexandrino bello: quantum studio & fidelitate consequi potuit tibi non defuit. Quod quum speraret te quoq; ita existimare in hispaniam ad te: maxime ille quidem suo consilio: sed etiam me auctore est profectus. Cui ego commendationem non sum pollicitus: non quin eam ualituram apud te arbitrarer: sed neq; mihi egere comendatione uidebatur: qui & in bello tecum fuisset: & propter memoriam crassi de suis unus esset: & si uti commendationibus uellet et per alios eum uidebam id consequi posse. Testimonium meum de eo iudicauitq; & ipse magni aestimabat. & ego apud te ualere eram expertus: ei libenter dedi. Doctum igitur hominem cognoui: & studiis optimis deditu. Idq; apuero. Nam domi mea cum Diodoro stoico homine meo iudicio eruditissimo multum a puero fuit: nunc autem incensus studio rerum tuarum eas litteris graecis mandare cupiebat posse arbitrari: ualet ingenio habet usum iam pridem eo genere studii leuaturq; uersatur: satisfacere immortalitati laudem tuam mirabiliter cupit: habes opinionis meae testimonium: sed tu hoc facilius multo pro tua singulari prudentia iudicabis. Et tamen q; negaueram commendo tibi eum quicquid ei commodaueris erit mihi maiorem immodum gratum.

M. T. C. S. D. Seruio Sulpitio.

Arcus Curius qui patris negociatur multis & magnis de causis a me diligitur: nam & amicitia peruetus mihi cum eo est ut primum in forum ueni: instituta & patris aliquotiens antea tam proxime hoc miserrimo bello cum domus eius tota mihi patuit: quasi opus fuisset tam essem usus quam meae maximum autem mihi uinculum cum eo est quasi sanctioris cuiusdam necessitudinis: quod est Attici nostri familiarissimus eumq; unum praeter ceteros obseruat ac diligit: quem si tu iam forte cognouisti: puto me hoc quod facio facere serius. Etenim est humanitate

& obseruantia ut eum tibi iam ipsum per se commendatum putē. quod tamen si ita est: magnopere a te quāso ut ad eam uoluntatem si quā in illum ante has meas litteras contulisti: quā maximus postea cumulus accedat. Sin autem propter uerecundiam suam minus se tibi obtulit: aut eum nondum habes satis cognitum: aut quæ causa est cur maioris commendationis indigeat: sic tibi eum commēdo ut neque maiore studio quenquam neque iustioribus de causis commendare possim. Faciamque id quod debent facere ii qui religiose & sine ambitione commendant. Spondebo enim tibi uel potius spondeo in meque recipio eos esse. M. Curii mores: eaque tum probitatem tum etiam humanitatem ut eum & amicitia tua & tua accurata commendatione si tibi sit cognitus dignum sis estimaturus. Mihi certe gratissimum feceris si intellexero has litteras tantum quantum scribens confidebam apud te pondus habuisse. Vale.

M. C. Seruio Sulpitio. S. D.

Non concedam ut Attico nostro: quem elatum lætitia uidi iucundiores tuæ suauissime ad eum & humanissime scriptæ litteræ fuerint quæ mihi. Nam & si utriusque nostrum prope æquæ gratæ erant: tamen ego admirabar magis te quasi rogatus aut certe admonitus liberaliter attico respondisses. Quod tamen dubium nobis quin ita futurum fuerit non erat: ultro ad eum scripsisse: eique nec opinanti uoluntatem tuam tantam per litteras detulisse. De quo non modo rogare te ut eo studiosius mea quoque causa facias non debeo. Nihil enim cumulatius fieri potest: quæ polliceris: sed ne gratias quidem agere quæ tu & ipsius causa & tua sponte feceris. Illud tamen dicam mihi id quod fecisti esse gratissimum. Tale enim tuum iudicium de homine eo quem ego unice diligo: non potest mihi non summe esse iucundum. Quod cum ita sit esse gratum necesse est. Sed tamen quando mihi pro coniunctione nostra uel peccare apud te in scribendo licet utriusque eorum quæ negauit mihi facienda esse faciam. Nam & ad id quod attici causa te ostendisti esse facturum tantum uelim addas quantum ex meo amore accessionis fieri potest: & quod modo uerebar tibi gratias agere: nunc plane ago: teque ita existimare uolo quibuscumque officiis in epiroticis reliquisque rebus atticum abstinueris: iisdem me tibi obligatum fore.

M. C. Seruio Sul. S. D.

Um Lysonē patrensi est mihi quidem hospitium uetus: quæ ego necessitudinem sancte colendam puto: sed ea causa est cum aliis compluribus familiaritas tanta nullo cum hospite: & ea tum officiis eius multis: tum etiam consuetudine quotidiana sic est aucta: ut nihil sit familiaritate nostra coniunctius. Is cum romæ annum prope ita fuisset: ut mecum uiueret: & si eramus in magna spe te meis litteris commendationeque diligentissime:

Non concedam. Pomponius Atticus in Epyro negotia habebat quæ pars est prouicia cui præerat Seruius. Itaque cum Seruius id intelligens ultro scripsisset ad Atticum non rogatus neque admonitus ab eo se omnino paratum esse ei fauere quibuscumque rebus uellet. Cui ostendit has tam liberales litteras Seruius non minus sibi gratas fuisse quam Attico quem eius mira quadam lætitia affectum. atque elatum dicit. Quæ obrem & ei commēdat Atticum cuius tamen causæ omnia facturum pollicetur fuerat. & gratiam agit de tam liberali pollicitatione animi eius erga atticum. Non commō. non sinā non uincet me atticus in hoc. Prope. fere. Aequaliter. Quasi. tanquam. Rogatus. ab eo. cum nihil ad te scripsisset. Ultro. sponte tua sine eius rogatione aut admonitione. Agere. si debeo. De hoc. eo. Attico necesse est. nihil enim potest esse iucundius. quæ idem non sit gratum. Quando. quoniam. Et. i. et. Peccare. errare. Utriusque eorum. declarat quæ sint ea. Nam & ad id quod attici causa. hoc enim negauit se facturum cum dixit suum. de quo non modo rogare te. ut eo studiosius mea quoque causa facias non debeo. Accessionis. augmentum. Modo. paucescunt. nam dixit. sed ne gratias quidem agere debeo. Epiroticis. quas in epyro habet.

Um Lysonē. Lyso patrensis ciuis ueteri hospitio: & familiaritate officiis & consuetudine quotidiana aucta. Cui. consuetus erat. His. in disensione ciuili inter Cæsarē & Pompeiū Pompeianis partibus maxime studuerat. Itaque licet speraret Cicero. Seruium eitis causam omnia facturum esse. tamen quia omnia erant in præte Cæsarē. aliquantulum uerebatur. sed postea impetravit omnia a Cæsarē. pro ipso Lysonē. quare Ciceroni hac epistola ita eum commendat Seruio. ut licet Cæsarē omnia ei concesserit. ipse nihil minus sibi pro eo agendum putet. sed impetrata ei incoluntate a Cæsarē. petit Ciceroni. a Seruio. ut omnia eius magis commendata habeat. & precipue faueat eius filio. qui ad optatus fuerat a quodam. Ciceroni. Memio gemello. qui patris ex exilio fuerat. Sancte. religiose & immobiliter seruandam. quæ fiebat apud antiquos. unde & Iuppietris hospitalis colebatur qui præ

Utro

Accessio

Epistolarum familiarium

esset hospitium. Virg. Iuppiter: ho-
spitibus nam te dare iura loquun-
tur. ¶ Vnus. Cæ. ¶ In no. causa:
in pomy. eiantis partibus. ¶ Time-
bamus. ne Cæ. male consuleret
eius rebus. ¶ Splēdore ipsi? quo
cæ. motus est. ¶ Studio: fauore.
¶ Que ue. incolumitatē uitæ &
fortunarū suarū. ¶ Remittimus
diminuimus. q̄si adepti oīa. i. tanq̄
oīa obtinuerim? a Cæ. & nō egea-
mus fauore tuo. ¶ Eo. pp. id q̄a:
a Cæ. obtinimus q̄ uolumus.
¶ Dubia for. cū nodū sciebamus
mentē Cæ. & an ei esset cōcessū
tus incolumitatē. ¶ Mederi: pui-
dere. ¶ Explorata: certa. ¶ Do-
mum: familiā: ut Vir. Dū domus
æneæ capitolii immobile saxū) Acco-
ler. ¶ Adolescētē. s. cōmēdo. ¶ C.
Mēmius is ciuis roman? patres i
exiliū missus adoptauit in filium
Lysonis filiū. ¶ Cumulate: plene.
¶ Me ille. i. pūter me usq; esse ne-
gligētia in cōmendando: non autē
te esse oblitū mei: quē scit a te plu-
rimum diligi.

Scapōe. A scapōnem pa-
a trensem ciuē & medicum
cōmendat Ci. Seruio: hu-
ius autē medici artē laudat & fide-
litate: quorū utriq; dicit se exper-
tū. cui suz ægrotarent: quoniam
eos diligētē curauit & fideliter.
¶ Ars. medēdi. ¶ Sciētia. doctri-
na. ¶ Valitudine. ægrotatōe. No-
tandū autē tria in medico: sciam: si-
dem beniuolentiā. sine q̄bus non
bene satisfacere potest.

Emilius. Inscriptio huius
m epistolæ ut plurimum est
Octauio: sed puto factuz
errorem. ut pro Seruio scriptū sit
Octauio. q̄ ex epistola quadam
inferius posita q̄ incipit licet eodē
exēplo &c. cognosci pōt. in qua
Ci. non Octauio. sed Seruio agit
gratias. q̄ hāc cōmendationē suā
diligētē obseruauerit. primum t̄gi-
tū Ci. cōmēmorat cās beniuolen-
tiæ suæ erga Auianū. & antiquas
& iustas. Deinde q̄a aberat. Sicyo-
ne urbe. ubi erat Seruū. cōmen-
dat eum diligētē seruiō. & p̄ci-
pue Hāmonium eius libertū. quē
sum opere laudat. ab eoque se
magna officia accepisse dicit tēpo-
re exiliū sui Itaque Cice. a Seruio
ut hunc Hāmonium libertum &
in rebus patroni adiuuet. & eius
nomine charuz habeat & diligit
dignum enim eius amore pollice-
tur. ¶ Sicyone. q̄ ciuitas est me-

facturum id quod fecisti: ut eius rem & fortunas absentis tuereres:
tamen q̄ in unius potestate erant omnia: & q̄ Lyso fuerat in nra
causa: nostrisq; praxidiis quotidie aliquid timebamus. Effectum
tamen est: & ipsius splendore & nostro reliquorumq; hospitem
studio ut omnia quæ uellemus a Cæ. impetrarentur. Quod intelli-
ges ex his litteris quas Cæsar ad te dedit. Nunc non modo remitti-
mus tibi aliquid ex nostra commendatione quasi adepti iam oīa:
sed eo uehementius a te contendimus: ut Lysonem in fidem neces-
situdinemq; tuam recipias. Cuius dubia fortuna timidius tecum
agebamus uerentes: ne quid accideret eiusmodi: ut ne tu quidē me-
deri posses. Explorata uero eius incolumitate: omnia a te studio sū-
mo curaq; peto. Quæ ne singula enumerem: totam tibi domū com-
mendo. In his adolescentem filium eius quem. C. Mēmius gemel-
lus cliens meus quum in calamitate exiliū sui patrensis ciuis factus
esset patrem suum legibus adoptauit: ut eius ipsius hereditatis ius
causamq; tueare. Caput illud est: ut Lysonem quem ego uirum op-
timum gratissimumq; cognoui: recipias in necessitudinem tuam.
Quod si feceris non dubito qui in eo diligendo cæteris cōmendan-
do idem q̄ ego sis iudiciū & uoluntatis habiturus quod fieri cum
uehementer studeo: tum etiam illud uereor: ne si minus cumulate
uideberis fecisse: aliquid eius causa me ille negligētē scripsisse pu-
tet non te oblitum mei. Quanti enim me feceris: tum ex sermonib;
bus quotidianis meis: tum ex epistolis etiam tuis potuit cognos-
cere.

M. C. Seruio. S. D.

Scapone patrensi medico utor ualde familiariter: eiusq; cū
consuetudo mihi iucunda fuit: tum etiam ars quæ sum exper-
tus in ualitudine meorum. In qua mihi tum ipsa scientia tū
etiam fidelitate: beniuolentiāq; satisfecit. Hunc igitur tibi cōmen-
do: & a te peto ut des operam: ut intelligat diligenter me scripsisse
meamq; commendationem usui magno sibi fuisse. Erit id mihi ue-
hementer gratum. Vale.

M. C. Seruio sulpi. S. D.

Arcus æmilius auianus ab ineunte adolescentiā me ob-
m seruauit semperque dilexit uir tum bonus tum perhumā-
nus: omniq; genere officii diligendus: quem si arbitrarer
esse Sicyone & nisi audirem ibi eum etiam nunc: ubi ego reliq; cy-
biræ commorari: nihil esset necesse plura me ad te de eo scribere.
Perficeret enim ipse profecto suis moribus suaque humanitate: &
sine cuiusq; cōmendatione diligeretur a te non minus q̄ & a me & a
cæteris suis familiaribus. Sed cum illum abesse putē cōmēdo tibi
maiorē imodū domū suam: q̄ ē Sicyone: reque familiarē maxime
Caiū Auianum Hāmonium libertū eius: quē qdē tibi et suo nou-

Cumula
te

ciuitas

Sicyone

mine commendo. Nam tum propterea mihi est probatus: q; est in patronum suum officio & fide singulari: tum etiam in me ipsum magna officia contulit: mihi q; molestissimis temporibus ita fideliter beniuoleq; presto fuit: ut si a me manumissus esset. Itaq; pexto a te ut eum Hammonium & in patroni eius negotio sic tueares: ut eius procuratorem quem tibi commendo & ipsum suo nomine diligas: habeasq; in numero tuorum hominem pudentem & officiosum cognosces & dignum qui a te diligatur. Vale.

M. C. Seruio Sulpici, S. D.

Titum Manlium qui negociatur thespis uehementer diligo: nam & semper me coluit diligentissimeq; obseruauit: & a studiis nostris non abhorret. Accedit: eo que uarro murena magnopere eius causa uult omnia: qui tamen existimauit & si suis litteris quibus tibi manlium commendabat: ualde confideret: tamen mea commendatione aliquid accessionis fore. Me quidem tum Manlii familiaritas tum Varronis studium commouit: ad te qua accuratissime scriberem. Grauisimum igitur mihi feceris si huic commendationi meae tantum tribueris: quam tum cui tribuisti plurimum. Id est si Titum Manlium quam maxime quibuscunq; rebus honeste ac pro tua dignitate poteris. iuueris atq; ornaueris. Ex ipsius praeterea gratissimis & humanissimis moribus confirmo tibi eum quem soles fructum a bonorum uirorum officiis expectare esse capturum. Vale.

M. C. S. D. Seruio Sulpicio.

Uicio Cossinio amico & tribuli tuo ualde familiariter utor Nam inter nosmetipsos uetus usus intercedit. Et atticus noster maiorem etiam mihi cum Cossinio consuetudinem fecit. Itaq; tota Cossinii domus me diligit: in primisq; libertus eius Lucius Cossinius anchilaus homo & patrono & patroni necessariis: quo in numero ego sum probatissimus. Huc tibi ita commendo ut si meus libertus esset: eo demque si apud me loco esset: quo & est apud patronum suum maiore studio comendare non possem. Quare pergratum mihi feceris si eum in amicitiam tuam receperis: atq; eum quod sine molestia tua fiat: si qua in re opus ei fuerit: iuueris. Id & mihi uehementer gratum erit & postea tibi iucundum. Hominem enim summa probitate humanitate obseruantiaq; cognosces. Vale.

M. C. Seruio, S. D.

Um antea capiebam ex officio meo uoluptate: q; me mineram q; tibi diligenter Lysonem hospitem & familiae meae comendassem Tum uero postea q; ex litteris eius cognoui tibi eum falso suspectum fuisse uehementissime letatus sum me tam diligenter in eo commendando fuisse. Ita enim scripsit

disterranea Sicyone ptis Achale ut scribit Prolaemus: alia cum in Laconia. Cybira autem ut alio loco diximus ex auctoritate Stra. urbs est Asiae australis. Cuius administratio inter maximas totius Asiae censebatur. Inde Hora. in epistolis. Ne cybira tica: ne bithyna negotia perdas.

¶ Perficeret: si pensus esset. ¶ Libertum tui quez manumissit. l. ex seruo libertum fecit. ¶ Ab ece sicyone. ¶ Etia su. no. i. ppria ca ipsius liberti non mo patroni ca. ¶ Naz laudat libertuz ipsum. ¶ Probatus mi. i. placet mihi e mihi grat. ¶ Molestissimis aduersissimis quibus era in exilio. ¶ Praesto parat. ¶ Vt sicut. ¶ Manumissus liber factus. ¶ Patronus Amani. patrono enim opponitur libertus sunt enim noia ad aliquid dicta sicut dñs & seruus. ¶ Ipsum libertu. ¶ Suo no. propria ca. ¶ Prudentem uerecunduz & modestum.

Manlium laudat Ci. Manli t. erga se beniuolentiam dicit que eum ualde carum esse Varroni Murena a quo fuerat comendatus ipsi Seruio: qui Varro licet confideret multu litteris suis comendatituz: tñ existimauit comendatione Ci. posse aliqd addere. Itaq; ci. dicit & manli familiaritate: & Varronis studio comotuz ee ut eum comendaret diligentissime: assumat enim fore: ut officium uiro neque ingrato neq; in memotuz sit pstaturus ¶ Negociat mercat. het negotia. ¶ Thespis q; est oppidu Helicoti proximu q; et singulari numero dicitur Thespia: ut scribit Strab. l. ix. q; de eo loco plura dicit. ¶ Non ab hor. no est alienus. i. e studiofissim? liptote. ¶ Eo ad id. ¶ Consideret suis. l. heret magna fiducia i litteris suis. ¶ Studiu amor. ¶ Quantum cui. tri. plu. i. si ea tanti feceris quantum nunq feceris aliq. ¶ Pro tua d. i. q; tum tua dignitas patitur. ¶ Fructum. utilitatem & uoluptatem.

Cossinio: Comendat Cice. l. hac epistola seruio. L. cossinii amici & tribulis sui libertum non minus quasi esset libertus suus cas aut comendationis sumit tu a patrono tu ab ipso liberto. ¶ Tribuli ex tribu mea. ¶ Vtus. consuetudo. ¶ Quo i. n. f. necessario ruz. ¶ Probatissimus. gratissimus. Quod. i. iuuare ipz ubi op? fuerit. Um antea. Seruus suspectuz huerat Lysonem patrem sem ei a Cice. supra comen

Cybira

Praesto Patronus Libertus Domin? Seruus Negocia ri Thes pia

Fructus

Epistolarum familiarium

datū q̄ ad se delatū fuerat eū Rome locutū cōtra dignitatē suā q̄ falsum erat: cūq; ille se apud Seruū excusasset: seruus pp litteras Ci. cōmēdatitias oī offensione deposita Lysonē cōmēdatū hūit. Quāobrē Ci. hac ep̄lā dicit se sp̄ accepisse magnā uoluptatē de eo q̄ scripseret diligēter de Lysonē ad ipsum Seruū: sed magis se lætatū: postea q̄ intellexit eū fuisse falsum suspectū Seruio. nā si negligēter scripseret uisus fuisset quodāmō cōsciū huius rei. Itaq; primū agit gratias Seruio: q̄ oēm suspitionis offensionē deposuerit pp litteras suas cōmēdatitias. Deinde excusat ipsum Lysonem q̄ nō mō nunq̄ dixerit aliqd cōtra dignitatē seruii. Sed sp̄ oīa cū summa ei? laude: q̄ idē ab oibus factū dicit. Postreō rursus cōmēdat ei hūc Lysonem. Pur

gatum excusatū. Offensionē molestiā disp̄icentiā ut ita dicā. Affirmanti te. Iustificanti. certificantī. Ne minem. s. esse. Non solum. non solum quia sciret me libēter audite laudes tuas. sed et quia ipse libat? de te cum laude loquebatur. Ita cum tanta humanitate & liberalitate. Litteris meis quibus eum antea tibi cōmēdaui.

Afagaret? Laudat Ci. mul

h tū. Afagareti Larissiaci & gratitudinē & beniuolentiā erga se. Deinde cōmēdat eū Seruio Sul. Larissae? ex Larissa ciuitate thessalie in sinu pelagico unde & Achilles Larissaeus ut Virg. lib. ii. ænei. Quem non mille rates nec Larissaeus achilles.

Mescinius. M. Mindius Me

.I. scini questoris. Ci. frater q̄ heldæ negotiatus fuerat illic p̄sit: quare eū Mescinius hære ditatē litteris peteret: quosdā habebat aduersarios in hac eā & præcipue Oppiam: q̄ uxor fuerat ipsius Mindi. Itaq; Cic. expositis causis suæ coniunctionis cum Mescinio: cōmēdat eū Seruio ut in obtinenda hac hære ditatē eum adiuuet sic que in omnibus eius rebus quæ in controuersiam uocabuntur arbiter & disceptator. Deinde si aliqui ex aduersariis fuerit duriores: qui nolunt causam cōponi sine controuersia: petit a seruiō ut eos romam remittat ad litigandum: si id sine præiudicio dignitatis suæ fieri poterit: & ut id libentius facere possit: dicit se habuisse litteras a M. Lepido. consule: ad ipsum seruium non que cogant illum aliquid facere quoniam existimasset contra eius dignitatem sed que hortētur & cōmēdēt & Mescinium: pro cuius causa & rebus dicit Cic. se non minus laborare quā eum ipsum.

Gravem magnam. Ut a maioribus accepisse enim supra ad Brutum in commendationem. M. Varronis inquit: satis. n. tibi esse cōmēdatū arbitror: ab ipso more malorū q̄ ut te nō fugit hęc quæsture coniunctionē liberorū necessitudinē p̄xiā uoluit eē. Achaiā puicia tua

ad me sibi meam commendationem maximo adiumento fuisse: quod ad te delatum diceret sese contra dignitatem tuam romæ de te loqui solitum esse. De quo & si pro tua facilitate & humanitate purgatum se tibi scribit esset: tamen primum tibi ut debeo maximas gratias ago: quum tantum litteræ meæ potuerunt ut his leuētis omnem offensionem suspitionis: quā habueras de Lysonē deponeres. Deinde credas mihi affirmanti uelim me hoc non pro Lysonē magis quā omnibus scribere hominem eē neminem qui unquam mentionem tuī sine tua summa laude fecerit. Lyso uero cum mecum prope quottidie esset: unaq; uiueret: non solum quia me libenter audire arbitrabatur: sed quia libentius ipse loquebatur: omnia mihi tua & facta & dicta laudabat. Quapropter & si a te ita tractatur: ut iam non desideret commendationem meam: isq; se litteris meis omnia consecutum putet: tamen a te peto maiorem in modum ut eum etiam atq; etiam tuis officiis liberalitate complectare. Scriberem ad te qualis uir esset ut superioribus feceram: nisi eum iam per seipsum tibi satis esse notum arbitrarer.

Vale.

M. C. Seruio. S. D.

Afagaretus Larissaeus magnis meis beneficiis ornatus in consulatu meo memor & gratus fuit: meq; postea diligentissime coluit: eum tibi magnopere commendo ut & hospitem meum & familiarem meum & gratum hominem & uirum bonum & principem ciuitatis suæ: & tua necessitudine dignissimum. Pergratum mihi feceris: si dederis operam: ut hic intelligat hanc meam commendationem magnum apud te pondus habuisse.

Vale.

M. C. Seruio. S. D.

Vcius mescinius ea mecum necessitudine coniunctus est quod mihi quæstor fuit. Sed hanc causam quam ego ut a maioribus accepi semper grauem duxi. fecit uirtute & humanitate sua iustiolem. Itaq; eo sic utor: ut neq; familiarius ullo nec libentius. Is q̄q̄ confidere uidebatur: & sua cā quæ honeste posses libenter esse facturum: magnum tamen esse sperauit apud te meas litteras pondus habituros. id cum ipse ita iudicabat: tum pro familiari consuetudine saepe ex me audierat: quā suauis esset inter nos & quanta coniunctio. Peto igitur a te tanto scilicet studio: quanto intelligas debere me petere pro homine tam mihi necessario & tam familiari: ut eius negocia quæ

Larissa

sunt in Achaia: ex eo q̄ haeres est Marco Minidio fratri suo: qui Heli negociatus est: explices & expedias: tum iure & potestate q̄ habes: tam etiam auctoritate & consilio tuo: sic enim praescriptus iis quibus ea negocia mandauimus: ut omnibus in rebus q̄ in aliquam controuersiam uocarentur te arbitro: q̄ commodo tuo fieri posset te disceptatore ueterentur. id ut honoris mei causa suscipias uehementer te etiam atq; etiam rogo. illud praeterea si non alienum tua dignitate putabis esse: feceris mihi pergratum: si q̄ difficiliores erunt ut rem sine controuersia confici nolint si eos quando cum senatore res est: romam reieceris. Quod quo minore dubitatione facere possis. litteras ad te a. M. Lepido consule non quaerere aliquid iuberet. Neq; enim id tuae dignitatis esse arbitramur: sed quodammodo quasi commendatitias sumpsimus. Scriberem q̄ id beneficium bene apud mescinium positurus esses: nisi & te scire confiderem: & mihi peterem. Sic enim uelim existimes non minus me de illius re laborare: q̄ ipsum de sua. Sed cum illud studeo q̄ facillime ad suum peruenire: tum illud laboro ut non minus hac mea commendatione se consecutum arbitretur.

Vale.

M. C. Seruio. S. D.

Icet eodem exemplo sapius tibi huius generis litteras mitam cum gratias agam: q̄ meas commendationes tam diligenter obserues: q̄ feci in aliis & faciam ut uideo sapius sed tamen non parcam opera. Et ut uos soletis in formulis sic ego in epistolis de eadem re alio modo. Caius Attianus igitur Hammonius incredibiles mihi per litteras gratias agit & suo & amilii auiani patroni sui nomine nec liberalius nec honorificentius tractari potuisse: nec se presentem nec familiarem absentis patroni sui. Id mihi cum iucundum est eorum causa: quos ego tibi summa necessitudine & summa coniunctione ad ductus commendaueram: q̄ M. aemilius unus ex meis familiarissimis atq; intimis maxime necessarius homo qui magnis meis beneficiis deuinctus: & prope omnium qui mihi aliquid debere uidentur gratissimus: tum multo iucundius te esse in me tali uoluntate ut plus prois amicis meis quam ego presens fortasse prodessem. Credo quod magis ego dubitarem quid illorum causa facerem quam tu quid mea. Sed hoc non dubito quin existimes mihi esse gratum. Illud te rogo: ut illos quoque gratos homines esse putes: quod ita esse tibi promitto atque confirmo. Quare uelim quicquid habet negocii des operam: quod commodo tuo fiat: ut te obtinente chasiam conficiant. Ego cum tuo Seruio iucundissime coniunctissimemq; uiuo: magna q̄ tum ex ingenio eius singulari q̄ studio: tum ex uirtute & probitate uoluptatem capio.

Vale.

M. C. Seruio. S. D.

¶ Helide: regione Achaiae: ut scribit Ptolemaeus: in qua est Helis ciuitas. ¶ Negociatus est: mercaturam exercuit. ¶ Explices: liberes. ¶ Potestate: proconsulari de iure dicendo in provincia tua. ¶ Consilio prudentia. ¶ Auctoritate: quae plerumque tollunt multae lites. ¶ Praescriptus: iussimus: ordinauimus: & quasi legem dedimus. ¶ Iis: procuratoribus. ¶ Controuersiam: litem. ¶ Vocarentur: traherentur. ¶ Arbitro: mediatore & iudice. ¶ Disceptatore: discussore: compositore. ¶ Alienum. t. di. i. remotum a dignitate tua: hoc est contrarium tuae dignitati. ¶ Difficiliores: duriores & pertinaciores. ¶ Confici: componi. ¶ Reieceris: remiseris. ¶ Quando: quoniam. ¶ Res est cum senatore. t. quando lis & controuersia est cum Meschino senatore & ita poteris te honestare reiecedo romam eos: qui cum senatore litigant suberent te. s. facere. ¶ Bene positurus: bene collocaturus tanquam apud gratum & memorem. ¶ Et peterem mihi. s. hoc beneficium. t. pro me. ¶ De sua. de propria re sua.

Helis

Præscribo
Disceptator

Icet: Agit Cic. gratias Seruio. quod liberalissime & honorificentissime tractasset. C. Auianum Hammonium & suo nomine & nomine etiam patroni sui Aemilii auiani quos supra commendauerat: ut usum est in epistola: quam falso inscriptam diximus Octauio pro seruio: ostendit autem Cic. q̄ sibi id iucundum & gratum fuerit: & rursus eos eorumq; negocia commendat. ¶ Obserues: efficias. ¶ Sed tamen: pro tamen utitur interdum Cic. his aduersatis gemnatis pro simpli. ¶ Vos iuriscoisulti. ¶ In for. in uestris legibus. ¶ Alio modo: diuerso modo cum tamen res eadem sit. ¶ Absentis: q̄ supra dixerat cum non esse sicyoni sed Cibyrene. ¶ Eorum: & liberti & patroni. ¶ Deuinctus: astrictus. ¶ Quid. m. s. causa faceres. ¶ Te ob. Ac dum es in Achaia proconsul. ¶ Cuz tuo Ser. filio tuo. ¶ Ingento: quo plurimum ualeat.

Epistolarum familiarium

Tu si exposuerat. L. Mescinius Ciceroni litteras eius pro se commendatitias ad Seruium, quas an superiore uicini-
 e tantum sibi profuisse ut statim lectas Seruius procuratoribus oia pollicitus sit, & et multa plura & maiora effeceris
 quae promiserit. Quare et hac
 epistola oia ut quae gratum sibi fuerit &
 quae recte collocauerit id beneficium Dei
 de laudato plurimum Mescinio petit
 a Seruio, ut augeat sua erga illum
 beneficia & transmittat romam Oppia:
 quae fuerat uxor Minda: quae auerterat
 illam hereditatem. Postremo commendat
 et ciuitatem Lacedaemoniorum rogatum
 cuiusdam Philippi Lacedaemonii: ut
 licet ipse eos diligat: & pro iustitia
 sua sit oia factururus: tamen significet eis
 se et facere aliquid eam Ciceronis, cui in-
 telligit fore gratissimum multo liben-
 tius quam peto. ¶ Ut legeris, i. postquam le-
 geris. ¶ Etiam atque et dicendum, i. sapi-
 us repetendum: ut intelligas me esse me-
 more & gratum beneficium. ¶ Studia nos-
 tra sunt in Mescinio. Antea temporibus
 foelicibus erat nobis delectationes.
 ¶ Nunc est uinum, nunc sunt nobis
 saluti, quia nisi nos consolarentur, & a-
 curis abicerent uiuere non possemus.
 Haec suam multis locis supra dixi
 litteras temporibus fecidis esse ornamen-
 to & delectationi, a uersis uero et
 saluti. ¶ Quae erant digna, quae non erant
 contra honorem & dignitatem tuam.
 ¶ Nominatum, noie declarando quae
 sint. ¶ Satisfacendum, fidem habendum
 & re ipsa certificandum. ¶ Eo no-
 mine, ea causa, eo debito. ¶ Fide
 mea, i. sub fide meo promittente ubi
 ordo est. Si quid erit satisfacendum am-
 plius non peti eo nomine, cures, ut satis-
 detur fide mea, oportebat enim Me-
 scinium dare fidem, quod non peteret
 amplius eo debito & hereditate, quod
 ad se perueniebat, ita enim inter liti-
 gantes fieri solet, maxime ab eo qui
 petit. ¶ Auertit amouit e domo ma-
 riam suam, ut faciunt plerumque uxo-
 res, mortuis maritis. ¶ Illa mulier,
 Oppia. ¶ Beneigne, liberaliter, i. pre-
 stitisse beneficium. ¶ Maiorum, fue-
 runt enim clarissimi, & imperium
 Graeciae ut Trogius scribit, multos
 annos tenuerunt. ¶ Iura, quae sunt spe-
 cialia, quibus regantur. ¶ Me de oia
 a qua fueram meis aduersissimis tem-
 poribus humanissime exceptus.
 ¶ Non ege, quia propria uoluntate
 es inclinatus ad eorum fauorem. ¶ Pro
 perturbatoe, i. quantum patitur perturba-
 tio eorum temporum quibus bella ciuilia
 fuerunt inter Caesarem & Pompeium.
 ¶ Nostra, monumenta, i. scripta &
 historias nostras, i. Romanas. ¶ Si
 gnifices demostres, facias eos, i. intelli-
 gere. ¶ Officium meum, quod eis debeo.

Tu si libenter petere a te solco si quid opus est meorum
 e cupiam: tamen multo libentius gratias tibi ago cum fe-
 cisti aliquid commendatione mea: quod semper facis.

Incredibile est enim quas mihi gratias agant etiam mediocriter a
 me tibi commendati, quae omnia mihi grata: sed de Lu. Mescinio
 gratissimum. Sic enim est mecum locutus: te ut meas litteras le-
 geris statim procuratoribus suis pollicitum esse omnia: multo
 uero plura & maiora fecisse. Id igitur (puto enim etiam atque etiam
 mihi dicendum esse) uelim existimes mihi te fecisse gratissimum,
 quod qui sem hoc uehementi-
 lator: quod ex ipso Mescinio te uideo
 magnam capturum uoluptatem: Est enim in eo tum animi uir-
 tus & probitas & summum officium: summaque obseruantia tum
 studia illa nostra: quibus antea delectabamur: nunc etiam uiuimus.
 Quod reliquum est uelim augeas tua in eum beneficia omnibus
 rebus: quae te erunt digna. Sed duo quidem te nominati rogo. Pri-
 mum ut si quid satisfacendum erit amplius eo nomine non pe-
 cures ut satisfietur fide mea. Deinde cum fere consistat hereditas
 in his rebus: quas auertit Oppia: quae uxor Minda fuit: adiues in
 easque rationem quemadmodum illa mulier Romam perducatur:
 quod si purarit illa fore: ut opinio nostra est negotium conficiemus.
 Hoc ut assequamur te uehementer etiam atque etiam rogo. Illud
 quo supra scripsi id in me recipio: te ea quae fecisti Mescinii cau-
 sa: quaeque feceris ita bene collocaturum: ut ipse iudices homini te
 gratissimo iucundissimo benigne fecisse. Volo enim ad id quod
 mea causa fecisti hoc etiam accedere. Nec lacedaemonios dubita-
 re arbitror quod ipsi sua maiorumque suorum auctoritate satis com-
 mendati sunt fidei & iustitiae tuae: Et ego qui te optime nouissem:
 non dubitavi quin tibi notissima & iura & merita populo-
 rum essent. Itaque cum a me peteret Philippus lacedaemonius ut tibi ciuitatem
 commendarem: & si memineram me ei ciuitati omnia deberet: ax-
 men respondi commendatione lacedaemonios apud te non egere.
 Itaque sic uelim existimes me omnis achaiae ciuitates arbitrari pro
 horum temporum perturbatione foelices: quod tu his praesidis. Eundemque me
 ita iudicare te quod unus optime uos non nostra solum: sed etiam graeciae
 monumenta omnia: tua sponte amicum lacedaemonius & esse & fo-
 re. Quare tantum a te peto, ut cum ea facies lacedaemoniorum cau-
 sa quae tua fides: amplitudo: iusticia postulat: ut his si tibi uidebi-
 tur significes te non modo esse ferre: quod intelligas ea quae facias mihi
 quoque grata esse. Pertinet enim ad officium meum eos existima-
 re curae mihi suas res esse. Hoc te uehementer etiam atque etiam
 rogo.

Vale.

M. C. Planco, S. D.

On dubito: Hac epistola cognoscitur quod difficile sit aliquid ab eo aperte postulare quem laeseris: quod & sic non nunquam sit faciendum: & longa & insinuata oratione potius quam breui & aperte uti. eum ex huius epistolae imitatione: tam uere ex praecipis artis ipsius Ciceronis docemur. Argumentum autem huius epistolae hoc est. C. Capito institutus fuerat haeres ex dimidia: & tertia parte ab antistio propinquo suo: qui aliquando quaesitor Macedonia obtinuerat. In sextante uero instituerat fiscum publicum: dummodo id posset sine cuiusquam querela fieri. uerum cum hanc hereditatem Capito sine magno fauore Caesaris imperatore non posset & plancus multum ualere auctoritate & gratia apud

Non dubito quin scias in his necessariis qui tibi a patre relictis sunt: metibi esse uel coniunctissimum. Non his modo causis quae specie habet magnae coniunctionis: sed his etiam quae familiaritate & consuetudine tenentur: quae scis mihi iucundissimam cum patre tuo & summam fuisse. Ab his incipiis noster in te amor profectus auxit paternam necessitudinem: & eo magis quam intellexi ut primum per aetatem iudicium facere potueris quanti quisque tibi faciendus esset: me a te in primis ceptum esse obseruari: colli: diligere. Accedebat non mediocre uinculum tum studiorum: quod ipsum est per se graue: tum eorum studiorum earumque artium quae per se ipse eos qui uoluntate eadem sunt etiam familiaritate deuinciunt. Expectare te arbitror haec tam longe repetita principia quo spectent. Id primum ergo habeto non sine magna iustaque causa hanc a me commemorationem esse factam. C. Capito Atteio capitone uxor familiarissime. Note tibi sunt ueritates meorum temporum in omni genere & honorum & laborum meorum & animi & opera & auctoritatis gratia etiam res familiaris. C. Capitonis praesto fuit & paruic & temporibus & fortunae meae. Huius propinquus fuit Titus Antistius: qui cum forte quaesitor macedoniam obtineret: neque ei successum esset: Pompeius in eam prouinciam cum exercitu uenit. facere Antistius nihil potuit. Nam si potuisset nihil ei fuisset antiquius quam ad capitone quem ut parentem diligebat: reuertitur praesertim cum sciret quanti is caesarem faceret: semperque fecisset. Sed oppressus tantum attigit negocii quantum recusare non potuit. Cum signaretur argentum apud polloniae: non possum dicere eum praesuisse: neque possum negare eum affuisse. Sed non plus duobus aut tribus mensibus. Deinde abfuit a castris: fugit omne negocium. Hoc mihi ut testis uel credas: meam enim ille inestitiam in illo bello uidebat mecum omnia concubabat. Itaque abdidit se in intimam macedoniam quo potuit longissime me a castris non modo ut non praesesset ulli negotio: sed et ut ne iteresset

Caesarem Cice. amicus Planci qui sciret & se & Capitonem aduersus Caesarem fuisse in bellis ciuilibus primum placet sibi Plancum longa repetitione & commemoracione ueteris: & magnae suae cum eo & eius patre necessitudinis. Deinde excusat antistium propinquum Capitonis. Primum quod semper desiderauit Capitonem ad Caesarem reuertendeinde quod Macedonia non sponte concesserit Pompeio sed ab eo oppressus & exponit casum antistii & eius testamentum: commendatque ipsum Capitonem Planco ut det operam ut Caesaris beneficio. C. Capito hereditatem fratris sui obtineat: hoc enim beneficium si impetrauerit: in se collocatum existimatum dicit: postea uero Cice. excusat quod fecerit in bello ciuili contra Caesaris uoluntatem: sed id fecisse non proprio motu: sed aliorum consilio hortatu & auctoritate. Capitonis autem nullum consilium unquam fuisse contra Caesarem significat Postremo affirmat ipsum Capitonem fore gratissimum & memorem tanti beneficii. ¶ Vel. i. euaz: ut uel Primo misera manus. ¶ Speciem apparentiam. ¶ Quam: consuetudinem. ¶ Profectus: qui processit. ¶ Ut primum: cum primum. ¶ Per aetatem: firmiorem. haec enim apta est ad amicitiarum iudicium. ¶ Ornatus. in arte poetica Conuersis studiis aetas animusque uirilis. ¶ Quae rit opes & amicitias. inseruit honori. Commisisse cauet quod mox mutare laboret. ¶ Graue: magnum per se. sua causa eorum. sea ar. significat studia humanitatis & artes liberales. Nam & si omnium studiorum similitudo beniuolentiam conciliat. praecipue tamen eorum quae de humanitate. de moribus. de disciplinis tractant. ¶ Repetita. supra commemorata. ¶ Quo. ad quem finem. ¶ Principia. exordia. ¶ C. Attiro.

incipit exponere causas commendationis. ¶ Meorum temporum. meorum fortunarum. quas diuersis temporibus sum passus. ¶ Animus. uoluntas. dispositio. ¶ Paruit. obscura est. inseruiuit. ¶ Reuertit. s. ad Caesarem. ¶ Attigit. assumpsit. ¶ Signaretur. imprinteretur quoniam signaretur pecunia uel faciem alicuius. uel titalis. ut bigis quadrigis boue annona. & uictoria. unde & nummos uictorios dicit Pli. appellates. Iuuenalis Concisum argentum in titulos faciesque minutas. Nam non intelligunt uerbi proprietatem. qui exponunt signaretur pro assignaretur. s. a Pompeio suis militibus. ¶ Appoloniae. unam ponit Ptolomaeus in Thracia. alteram in Midonta aliam in Psidia galatiae. aliam in macedonia de qua hic intelligit. ¶ Praesuisse. curasse illam pecuniam signadam. ¶ Plus du. affuit. ¶ A castris

Corcyra
Asis

Epistolarum familiarium

Partes
Vncia
Deunx
Dextrans
Bessis
Septunx
Semis
Sclibra
Quincunx
Triens
Quadrans
Sextunx
As
Libra

pompei. ¶ In in. Ma. in interlorem partem macedoniae. ¶ Post praelium: quo pompeius uictus est in Thessalia. ¶ Epythiniam: que regio est in asia. ¶ Inedit: deuenit. ¶ Corcyram: ea quae magna est: adiacet Epyro: insula in qua auctore ptolaeo ciuitas eiusdem nominis. ¶ In se: omnis hereditas secundum iuriscōsultos libro dicebatur: siue as: quia sicut libra in duodecim uncias diuiditur: ita & haereditas. Assis autem partes sunt secundum Varronem uncia quae ab uno dicitur: deunx quasi uncia dempta ex asse dextrans unciae decem dodrans unciae nouem: bessis unciae octo: septunx unciae septem: semis unciae sex. i. u. u. dia libra: quae & se libra dicitur quae cunx unciae quinque triens: unciae quattuor quadrans unciae tres: sextans unciae duae. i. sexta pars assis. As autem siue libra continet totum. De his uide Varronem in lingua latina & iuriscōsultos. dicit ergo euz instituisse haereditem Capitonem ex parte dimidia & tertia: hoc est ex decem uncias: nam dimidia pars semis idest sex unciae. Tertia pars libra est triens. i. unciae quattuor: & sic restant unciae duae: quae sextunx dicuntur in quo erant haeredites ii quorum sine cuiusquam q̄rela potuerat esse publica: idest ad quos potuerat publice peruenire. ¶ At triginta sestertia: idest illae duae unciae sunt triginta sestertia. hoc utrum sine illa quaerela possit esse pu.

¶ Te mi. adiurat Plancum. ¶ Enitere & Ca. Dissolutio. ¶ Detulisse ad me. in me contrulisse. Nihil potest. nihil propono tibi quid agas.

¶ Summito: suggero: & quasi in memoriam redigo. ¶ In eo: in ea sententia. ¶ Quam partem. s. pompeianam. ¶ Steterim fuerim in magistratu. ¶ Munitus: defensus. ¶ Minus ex uo. Ca. i. quod caesar nollet: nam minus pro nō ponitur. ¶ Quo fuerim. s. si quod fecerim in quo fuerim moderator: uelim credas me id fecisse maxime. ¶ Auctoritate. i. suasionem. ¶ Cuius: Capitonis. ¶ Si miles: ita moderatos: neque ualde incensos cōtra caesarem. ¶ Non nisi aliquantulum.

Anlius commendat Cice.

¶ Acilio proconsuli in Sicilia Manlium quendam: ut ei faueat in consequenda haereditate fratris. qui catinae perierat: & ut ostendat dignum commendatione. laudat eius probitatem & doctrinam. ¶ Sosis: nomen urbis ut puto. quae & susa dicitur in susanna parte asiae maioris. ¶ Catinensis: ex catina: quae urbs est siciliae. Reliquis neapolitanis qui ciuitate romana donati fuerant. ¶ Decurio nomen est magistratus: de quo alio loco plenius diximus. ¶ Ascriptus: receptus. ¶ In id munit. Neapolitanum. ¶ Est i bonis: i possessione honorū.

quidem: Is post preliū se ad hoīem necessariū Aulū plācū i Bythinā cōtulit: ibi eum caesar cū uidisset: nihil asperere: nihil acerbè dixit: romam iussit uenire. ille in morbum continuo incidit: ex quo non conualuit: ager corcyram uenit: ibi est mortuus testō q̄ Romae Paulo & Marcello consulib⁹ fecerat haeres ex parte dimidia & tertia est capito: in sextante sunt hi quorum pars sine ulla cuiusquā querela publica potest esse. ea est ad. xxx. sestertia. de hoc ca. uiderit. Te mi Plāce pro firma necessitudine: pro nostro amore: pro studiis & omni cursu nostro totius uitae simillimo rogo & a te ita peto: ut maiore cura: maiori studio nullo possim: ut hanc rem suscipias: meam putes eniter: contendas: efficias mea cōmendatione tuo studio Ca. beneficio hereditatem propinquū sui. C. Capito obtineat. Omnia quae potui i hac summa gratia tua ac potentia a te impetrare si poterō ul ro te ad me detulisse putabo: si hanc rem impetrauerō: illud fore tibi adiumento spero cuius ipse Ca. esse optimus iudex potest. Semper. Caesarem Capito coluit & dilexit. sed ipse huius rei testis est. Noui hominis memoriae itaq; nihil te doceo. tantum tibi summito pro capitoe apud Ca. quā ipse memoriae senties. Ego qd̄ in me ipso experiri potui ad te deferam: in eo quātum sit ponderis tu uidebis. Quam partem in republi. causamq; defenderim per quos homines ordinesq; steterim quibusq; munitus fuerim nō ignoras. Hoc mihi uelim credas si quid fecerim hoc ipso in bello minus ex ca. uoluntate intellexerim scire ipsum ca. me inuitissimum fecisse. Id feci aliorū consilio: hortatu: auctoritate quo fuerim moderatior temperatiorq; quā in mea parte quispiam. Id me fecisse maxime auctoritate capitonis: cuius similis si reliquos necessarios hūisse reip. fortasse nō nihil mihi certe plurimū pfecisse hāc rē mi Plāce si effeceris meā de tua erga me beniuolētia spē cōfirmaueris: ipsū capito. gratissimū officiosissimū optimū uirū ad tuā necessitudinem tuosūmo beneficio adiūxeris.

M. C. Acilio. S. D.

Vcius Manlius est Sosis: is fuit catinensis: se est una cum reliquis neapo. ciuis Ro. factus: decurio & que Neapoli. Erat enim ascriptus in id municipiū ante ciuitatem sociis & latinis datam. Eius frater catinae nuxper mortuus est: nullam omnino arbitramur de ea haereditate controuersiam eum habiturum: & est hodie in bonis. Sed quando habet praeterea negocia uetera in Sicilia sua & hāc haereditatem fra

Minus

Sosae
Susa
Catina

Decurio

Ato flauio siciliã tunc pconful Acilius ministrabat. Quã cice. has ad eũ litteras dedit. qbus. C. flauũ eqtẽ ro- ualde necessariũ. Cn. Pisonis diligentissime cõmẽdauit. In primis hoiez laudat i quẽ bñficiũ cõferẽdũ ẽ ut eo di- guus eẽ uideat. Inde q̃ uult postulat: demũ remunerationẽ oñdit. C. Piso duos hũit ut añ diximus generos.

PHI.

VBER.

ternam. Omnia eius tibi commendo i primisq; ipsum uirum op- timum mihi familiarissimum his studiis litterarum doctrinaq; p- ditum quibus ego maxime delector. Peto igitur abs te ut eum si- ue adierit siue non uenerit in siciliam: in meis intimis maximeq; necessariis scias esse. Itaq; tractes: ut intelligat meam commenda- tionem sibi magno adiuumento fuisse.

Vale.

M. C. Acilio procon. S. D.

Aio flauio honesto & ornato equite romano utor ual- de familiariter. Fuit enim generi mei. C. pisonis perne- cessarius: meq; diligentissime obseruat & ipse & lucius flauius frater eius. Quapropter uelim honoris mei causa quibus rebus honeste & pro tua dignitate poteris q̃ honorificentissime & q̃ liberalissime Caium flauium tractes. Id mihi sic erit gratum ut gratius esse nihil possit: sed praterea tibi affirmo: neq; id ambitio- ne adductus facio: sed tum familiaritate & necessitudine: tum et uarietate: te ex Caii officio & obseruantia & p̃terea splendore atq; iter suos gratia magna uoluptate eẽ capturum.

M. C. Acilio. S. D.

Nalesina ciuitate tam lauta tanq̃ nobili coniuictissimos habeo & hospicio & familiaritate. M. & Clodium archa- gathum & philonem: sed uereor ne quia compluris tibi pracipue commendo exaequare uidear ambitione quadam com- mendationes meas: quaq̃ a te quidem cumulate satissit & mihi & meis omnibus: sed uelim sic existitues hãc familiam & hos mihi maxime esse coniunctos uetustate officiis beniuolentia. Quam obrem peto a te maiorem in modũ his oibus in rebus quaũ tua dignitas fidesq; patietur: cõmodos: id si feceris erit mihi uehemẽ- tissime gratum.

Vale.

M. C. Acilio. S. D.

N. octacilio Nafone utor familiarissime: ita prorsus ut- illius ordis nullo familiaris. Nam & humanitatis eius probitate in consuetudine quotidiana magnopere dele- ctor. Nihil iam opus est expectare te quibus eum uerbis tibi com- mendem: quo sic utor ut dixi. Habet is in prouincia tua negocia quae procurant liberti Ilarius Antigonus Demonstratus: quos ti- bi negotiaq; omnia Nafonis non secus cõmendo: ac si mea eẽnt. Gratissimum mihi feceris: si intellexero hanc cõmendationẽ ma- gnum apud te pondus habuisse.

M. C. Acilio. S. D.

Flauio. Commendat Ci. c. Flauium equitem romanũ qui fuerat ualde necessari- us pisonis olim generi sui. ostendit autem eo fore magna uoluptati ipsi acilio.

PHILE. Perneccarius ualde familiaris. Obseruat: ueneratur: amat. Causa: ut si dicas respectu ab eo deducitur causa quod in fu- turo facit q̃ est cõburo habet enim uim quandam ardoris causa. C. Ambitione: cupiditate ho- noris & laudis uiciosa & differt ab ambitu. Nam ambitio in uolunta- te est: ambitus in actu. Qui. n. pro aliqua dignitate adipiscenda lar- gitur peccat ambitu quem iunio- res simoniam appellare consue- runt.

Phi. Pernecef- farius Obseruo Ambitio Ambitus

Simonía

Nalesina: Hac epistola commendat quosdam ho- spites & familiares suos ex alesia urbe: petitque ut non mi- nus putet commendatos eo quod pluris commendat: sibi eum. gratif- simum fore quicquid acilius illam familiam contulerit. C. Alesia pos- sessum est. ab alesia: quae in sicilia ciuitas: auctores Prolemæus & Stra. C. Exaequare: æq̃les facere. C. Ambitione: ut uideat multo.

N. Octacilio. Clara est c. hæc epistola commenda- tione Octacilii Nafonis quem Ci. sibi & familiaritate & cõ- suetudine maxima cõiunctum esse dicit. C. Ordinis: equestris.

N. octacilio: Alia est epi- stola ad eundem commen- datitia: in qua eandem ser- uat commendationis formam. Fuit his Octacilius Naso, Cice. ualde familiaris. C. Prorsus: ualde omni- no quasi porro uersus appellatum. C. Ordinis senatorii: aut equestris. C. In prouincia. Siciliam dicit. C. Ilarius: inon apponas' aspiratio- nis notam: græcum & latum signi- ficat: factum inde nomen uiri pro- prium Ilarius. C. Antigonus: ab ævri contra factum. Demonstratus a d. etum & quasi in exerci- tu fortunitas. C. Pondus: exissima- tionem metaphoricos dictum ab auro ponderato.

PHI. Prorsus Ilaris

Epistolarum familiarium

VER:
Autus

Vitum dicit Cice. Lisonem Lisonis filium sibi acilio commendandum iure vetustissimi hospitii & magne erga se benivolentiae & obseruantiae. **A**utum: usq; ab auo inceptum: est enim ab auo deriuatum nomen. Auianus: Auiani quoque Siculum iure hospitii & familiaritatis commendat quem dicit a Ca. in nouo comensis esse relatum. Deinde exponit causam quare Aut. sit nominatus. **P**hiloxenus potest esse cognomen. graece autem significat hospitem: siue amatorem. hospitium.

Philoxenus

Meo be. meo fauore. **R**etulit transtulit: preposuit. **I**n nouo. i. in numero eorum: quos ciues. no uocomenses fecit Comum. n. ciuitas in radicibus montium: qui ad rheros sunt olta: ut scribit Itra. l. v. mediocris colonia fuit: sed pompeius Strabo magni pompeii pater colonos in eam restituit: quam incumbentes rheri uastauerant. In de. C. Scriptio trisa hominum milia insuper adiecit postmodum diuus Ca. quinque inquilinorum milia ad inhabitandum deduxit. e quibus quingenti illustissimi fuere graeci. hos etiam ciuitate donatos inhabitatorum numero deseri. sic: non tam ibi domicilium habuere: sed oppido nomen relinquentes & nouum Comum appellantes: nouo comenses oppidanos uocauerunt huic loco finitimis latus est lacus quem adduam fluius auget. inde flumen padum ingreditur. Haec Stra. **S**ecutus adeptus.

Comum

Nouum Comum Latus

Vm Demetrio. Huc demetrium siculum hominem Ca. beneficio Dolobellae la Ci. rogati ciuem romanum fecerat: cum que Caesar indignatus: quod non nulli sordidi homines ciues facti beneficio suo abuterentur reuulsisset tabulas in quibus erant scripta nomina eorum qui facti erant ciues dicit: Cice. Caesarem noluisse hominem Demetrium remanere in numero ciuium. Itaque tanquam ciuem romanum commendat eum acilio. **Q**uanta. s. est. **C**iuitatez: ut fieret ciuis romanus. **N**unc: postquam est donatus ciuitate. P. Cornelius quia id proprium est nomen maxime ciuium romanorum: neque publici alii uocantur quam Romani. iude que liberti. Persius: libertate opus est non hac quam quisque Velia publicus emeruit &c. **R**euelli. tefigt: affigebatur enim in foro: ut ab omnibus possent legi. **M**anere: se enim nolle mutare factum.

Reuelli

Ippiam commendat Hippiaz quendam: cuius bona usurpantur: rogatque Acilium ut pro aequitate & pro eius amore eum tueatur.

Vitum mihi hospitium est cum Lyfone Lysonis filio libitoni ualdeque ab eo obseruor: cognouique dignum & preteritibi maiorem in modum rem donumque eius. Magnopere a te peto cures: ut is intelligat meam commendationem maximo sibi apud te: & adiumento & ornamento fuisse.

M. C. Acilio. S. D.

Caius Auianus Philoxenus antiquus est hospes meus & praeter hospitium ualde et familiaris: quem Ca. meo beneficio in nouo comensis retulit. Nomen autem Auiani secutus est: quod homine nullo plus est usus: quam Flacco auiano meo: quem admodum te scire arbitror: familiarissimo. Quae ego omnia collegi: ut intelligeres non uulgarem esse commendationem hanc meam. Peto igitur abs te ut omnibus rebus que sine molestia tua facere possis: ei commodes: hasque in numero tuorum: perticiasque ut intelligat has lras meas magno sibi usui fuisse. Erit id mihi maiorem in modum gratum. Vale.

M. C. Acilio. S. D.

Vm Demetrio. Mega mihi uetustum hospitium est: familiaritas autem tanta quanta cum siculo nullo. Ei dolobella rogatu meo ciuitatem a Ca. impetrauit: qua in re ego interfui. Itaque nunc Publius cornelius uocatur. Cumque propter quosdam sordidos homines: qui Ca. beneficia uendebant tabulam in qua nomina ciuitate donatorum incisa erant: iussissent reuelli: eidem Dolobellae me audiente Ca. dixit: nihil esse quod de mega uerretur beneficium suum in eo manere. Hoc te scire uolui: ut eum in ciuium romanorum numero heres. Caterisque in rebus tibi eum ita commendo ut maiore studio neminem commendarum. Gratissimum mihi feceris: si eum ita tractaris: ut intelligat meam commendationem magno ornamento fuisse.

Vale.

M. C. Acilio. S. D.

Ippiam Philoxeni filium calatinum hospitem & necessarium meum tibi commendo maiorem in modum. Eius bona que admodum ad me delata res est publici. possidentur alieno nomine contra leges calatinorum. Id si ita est: etiam sine mea commendatione ab aequitate tua res ipsa impetrare debet ut ei subuenias. Quoquo res autem se habet: peto a te ut honoris mei causa eum expedias tantumque ei commodes in hac re & in ceteris quantum tua fides dignitasque patierur. Id mihi uehementer gratum erit.

M. C. Acilio. S. D.

Vale.

Vcius brutus eques ro. adolefcens omnibus rebus or
Inatus in meis familiariffimis est meq; obseruat dili
 gentiffime: cui⁹ cum patre magna tibi fuit amicitia ia
 ide a quaestura mea siciliensi. Omnino nuc ipse Brutus roma me
 cu est: sed tamen domu eius & re familiarē & procuratores tibi sic
 comēdo: ut maiore studio comēdare nō possim. Gratissimū mihi
 feceris si curaris ut itelligat Bru. id q; ei recepi: hāc meā comēda
 tionē sibi magno adiuumento fuisse.

M. C. Acilio. S. D.

Um familia Titurnia necessitudo mihi intercedit uet⁹:
 ex qua reliquus est. M. Titurnius Ruffus: qui mihi om
 ni diligentia atq; officio est tuēdus. est igitur in tua ptā
 te ut ille in me satis sibi presidii putet esse. Quapropter eum tibi
 commendo maiorem inmodum & abs te peto efficias: ut is com
 mendationem hanc itelligat sibi magno adiuumento fuisse, erit ue
 hementer mihi gratū.

M. C. Acilio. S. D.

Ucium & C. aurelios lucii filios: quibus & ipsis & p^{re}
 eorum uiro optimo familiarissime utor: commēdo tibi
 maiorem inmodum adolefcētis omnibus optimis arti
 bus ornatos meos per necessarios tua amicitia digniffimos. si ul
 la mea apud te comēdatio ualuit: q; scio multas plurimū ualuis
 se: hāc ut ualeat rogo: q; si eos honorifice liberaliterq; tractaris:
 & tibi gratiffimos optimosq; adolefcētis adiūxeris & mihi gratif
 simū feceris.

M. T. C. Ancario proconl. S. D.

Ux fecisti. l. lucei causa scir te plane uolo te homini gra
 tissimo comodasse: & tū ipsi qua fecisti pergrata sunt: tū
 pom. quotienscunq; me uidet (uidet at sepissime) grati
 as tibi agit singulares: addo et illud q; tibi iucundissimū eē certo
 scio me ipsum ex tua erga luceium teaffici quod superest: q; mi
 hi non est dubium quin antea nostra causa nunc iam et tua cōstā
 tia gratia mansurus sis in eadem ista liberalitate tum abs te uehe
 meter etiam atq; etiam peto: ut ea qua inuitio ostēdisti deinde qua
 fecisti a l exitū augeri & cumulari per te uelis. id & luceio & pō.
 ualde gratum fore: teq; apud eos praclare positurum confirmo
 & spondeo. De republ. deq; his negociis cogitationibus nostris p
 scripseram ad te diligenter paucis ante diebus easque litteras dex
 deram pueris tuis.

M. C. L. Luceio procon. S. D.

Vcius Luceius meus familiaris hō oium gratiffimus
 mirificas tibi apd me gratias egit cū diceret omnia cu
 mulatiffime & liberaliffie pcuratoribus suis pollicitū

Brutus. Ex lectione text⁹
L. facillime cognoscuntur ar
 gumenta in plerisq; episto
 lis comēdatiuis. Itaque obmissis
 his q; necessaria interpretatione non
 indigent: ea dūtaxat q; obscuriora
 sunt declarabimus. comēdat igit
 quēdam Brutum adductis secun
 dum morem suum cāis comēdati
 uis. Iam inde. i. usq; . **C** Siciliensi.
 q; gessi in Sicilia. **C** Domum. c. q;
 habet in Sicilia.

PHI. **C** Lucius brutus q; summo
 pere delectat. Idem in multis facit
 epistolis. nunc hos: nunc illos com
 mendando: & semp uariis uecabu
 lis: uaria dicēdi copia in eadē ma
 teria uti uidemus. Comēdat hic
 L. brutum eqtem ro. **C** Iam inde. i.
 usq;. **C** A quaestura: In sicilia q; flor
 fuit. Est. n. Sicilia a siculo sicano
 duce appellata. **C** Pars olim fuit
 italiae: nūc isula, unde Virg. Hāc
 loca tum quondam uasta cū uulsa
 ruina. Tantiū aui longinqua ualet
 mutare uetustas. **D.** si uisisse ferunt
 cū ptinus utraq; tellus Vna foret.
 uñ siciliēsis & siculus. **C** Domum.
 in sicilia.

PHI.

Iā inde.
 Sicilia.

Siciliēsis
 VBER.

Um familia: Argumentum
c comēdatiōnis per se pa
 tet. **C** Reliquus est relictis
 ceteris mortuis. **C** Praesidiis: tute
 lae: adiuamenti.

Et. C. Aurelios: ex familia
L. aureliorum. Quo scio, q;
 scio.

Ux fecisti: tractauerat Ca
q leolus liberalissime. **L.** lu
 ceium uirū doctissimū ad
 quē **C.** scripsit li. v. illā epistolā co
 ram me tecū. &c. Itaq; ostendit ei
 hoc beneficiū calco i Luceiū colla
 tū gratū fuisse non solū ipsi luceio.
 sed et Pompeio & sibi. **C** Itaque
 hortat ipsū. ut pfereret eadem li
 beralitate bene factēdi Luceio.

C Id. n. & Pom. gratum fore & be
 neficiū collatum iri bene in uirō
 grato. **C** Ipsi Luceio. **C** Tuā cō.
 gratia: ut uidearis esse uir cōstās.
C Deinceps: postea. **C** Cumulari.
 abunde impleri. **C** Pueris. fernis.

Luceius. cum. **L.** Luceius
L. alius ab eo quem scribit
 hēret in puincia Luce. q;
 dam cām pecuniariā aduersus bel
 liones quosdā noiatos licet bello
 nes dixissent se satisfacturos. **L.** ar
 bitratu & iudicio Pō. tū rogat cie.
 hūc ad quē scribit. ut iterponat au
 ctoritātē suā. id faciāt. qd; se factū

Episto. Tul.

DD iij

Epistolarum familiarium

ros miserant peccatoribus eius: quos miserat propter eam causam. In quibusdam codicibus inuenio inscriptione epistolae huius esse culeo lo quod magis probo. ¶ Quas, g. exi. q. d. multo gratiorem est cum iter rogatione legendum. ¶ Arbitratu: iudicio: uoluntate.

T si Commendat gallo e proconsuli eliciae. L. oppii mercatorem negotiorum. L. Egnatii: rogatq; ut & ipse presentem commendatum habeat. & Egnatii negotia tueatur: sibi enim gratissimum futurum. ¶ Des: scribas. ¶ Aliquid lit: quibus ostendas id esse facturum.

T si ex tuis. Eodem argumento: quo in precedenti epistola commendauit gallo eundem oppium: quem superius commendauit. & negotia Egnatii.

L. Apuleio proquestori in asia liberti egnatii & eius negotia quae habebat in asia expositis causis commendationis.

esse cum oratio tua tam ei grata fuerit: quam gratam rem ipsam existimes fore cum ut spero quae pollicitus es feceris omnino. Ostenderunt belliones sese lucio Pom. arbitrato satisfacturos: sed uehementer opus est nobis & uoluntatem & auctoritatem & imperium tuum accedere. Quod ut facias te etiam atque etiam rogo. Illud gratissimum est: quod ita sciunt Lucei procuratores: & ita Luceius ipse ex litteris tuis quas ad eum misisti intellexit hominis nullius apud te auctoritate aut gratia ualere plusquam meam. Idque ut experiatur iteque & sapius te rogo. Vale.

M. T. C. Quin. Gallo. S. D.

T si plurimis rebus spero fore ut perspiciam: quod iam pridem perspicio me a te amari: tamen nunc ea causa tibi datur in qua facile declarare possis tuam erga me beniuolentiam. L. oppius. M. filius philomeli negociatur: homo mihi familiaris: Eum tibi unice commendo: eoque magis quam cum ipsum diligo: tum quod negotia procurat Lucei Egnatii ruffi quo ego uno equite ro. familiarissime utor: & qui consuetudine quotidiana: tum officiiis maximis plurimisque mihi coniunctus est. Oppium igitur presentem ut diligas Egnatii absentis rem tueare: a te peto ac si me negotia essent. uelim memoriae tuae causa des litterarum aliquid quae tibi in prouincia reddantur: sed ita conscribas: ut tu cum eas leges facile recordari possis huius meae commendationis diligentiam. Hoc te uehementer et atque etiam rogo. Vale.

M. C. Gallo. S. D.

E t si ex tuis & ex. L. oppii familiarissimi meis litteris cognoui te memorem commendationis meae fuisse: Idque pro tua summa erga me beniuolentia proque nostra necessitudine minime sum admiratus: tamen te etiam atque et tibi. L. oppium presentem: & L. Egnatii mei familiarissimi absentis negotia commendo. Tanta mihi cum eo necessitudo est: familiaritasque: ut si meares essent non magis laborare. Quae pro mihi gratissimum feceris: si curaris ut is intelligat me a te tamen amari: quam ipse existitio: hoc mihi gratius facere non habet potes. Itaque ut facias te uehementer rogo. Vale.

Mar. Tul. Ci. Apuleio proquestori. S. D.

Ulcio Egnatio uno equite romano uel familiarissime utor. eius Anchilae seruum: negotiaque quae habet in asia tibi commendo non minore studio quam si rem meam commendarem. sic enim existis uel nihil cum eo non modo quotidianam consuetudinem summam intercedere: sed etiam officia magna & mutua nostra inter nos esse. Quae obrem et atque et a te peto ut cures: ut is intelligat me ad te satis diligenter scripsisse. Nam de tua erga me beniuolentia

lentia non dubitat. Id facias te etiam atque etiam rogo.

M. C. Apule. S. D.

Mecius nostius zoilus est coheres meus. Haeres autem patroni sui. ea re utrumque scripsi: & ut mihi cum illo cum amicitia scires esse: & hominem probum existimares: quod patroni iudicio ornatus est. Eum tibi igitur sic commendo: ut unum ex nostra domo. Valde mihi gratum erit si curaris ut intelligat hanc commendationem sibi apud te magno adiumento fuisse. Vale.

M. T. C. Silio. S. D.

Vid ego tibi commendo eum: quem tu ipse diligis: sed tamen ut scires eum non a me diligi solum verum et amari ob eam rem tibi haec scribo. Omnium tuorum officiorum: quae & multa & magna sunt gratissimum mihi fuerit: si ita tractaris Egnatium ut sentiat & se a me: & me a te amari. Hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. Illa nostra. scilicet ceciderunt. Utamur igitur vulgari consolatione. Quod si hoc melius: Sed haec coram. Tu fac quod facies: ut me ames: teque amari a me scias. Vale.

M. C. Sextilio ruf. quaestor. S. D.

Maiores tibi commendo Cyprios: sed magis paphios: quibus tu: quaecumque commodaris: erunt mihi gratissima. eaque facio libentius: ut eos tibi commendemus & tuae laudis cuius ego fautor sum conducere arbitror: cum primum in eam insulam quaestor ueneris: ea te instituere quae sequantur alii: quae ut spero facilius consequere: si & P. Lentuli necessarii tui legem & ea quae a me constituta sunt: sequi uoueris. Quam rem tibi confido magne laudis fore.

M. C. Curio proconsul. S. D.

Virtus Pompeius Sexti filius multis & ueteribus causis necessitudinis mihi coniunctus est. Is quum antea meis commendationibus & rem & gratiam & auctoritatem suam tueri consueuerit: nunc profecto te prouinciam obtinente meis litteris assequi debet: ut nemini se intelligat commendationem unquam fuisse. Quamobrem a te maiorem in modum peto: ut quum omnes meos aequae ac tuos obseruare pro nostra necessitudine debeas: hunc in primis ita in tuam fidem recipias ut ipse intelligat: nullam rem sibi maiori usui aut ornamento quam meam commendatione esse potuisse.

M. C. Caelio aedili. S. D.

Arco Fabio uiro optimo & homine doctissimo familiarissime utor: mirificeque eum diligo: tum propter summum ingenium eius summamque doctrinam: tum propter singularem modestiam. Eius negocium sic uelim suscipias: ut si esset res mea. Noui ego uos magnos pa-

Nostius institutus fuerat

L. haeres C. ex parte a quodam liberto suo et partem hereditatis relinquerat C. hunc libertum coheredem suum Apuleio commendat utrumque illum esse coheredem meum & heredem patroni sui. Ornatus: cuius factus est haeres.

Vid ego C. dum dissimu-

quod lat se commendare Egnatium

Silio: multo magis commendationem iam oppressa reputata ostendit. Verum etiam & hic sicut & alio loco ostendit maiorem esse uim amandi quam diligendi: illa nostra. sociosa & facta: quibus uti solebamus. Ceciderunt amissa sunt calamitate publica. Vulgari: qua etiam uulgus utitur. Quid si h. m. hoc dici solet ubi nulla appareat ratio facti: sicut etiam illud: sic uisum superis.

Vid ego tibi. Commendat

quod Egnatium quodammodo

dissimulante non eodem ordine quo ceteros. Addidit i calce quaedam de seipso. Quod ego tibi. Simile pro modo. & illud Martia. peccat qui commendandum se putat esse suis. Non diligit solum: uerum etiam amari ut ad M. Brutum. Clodius tri. pl. designatus ualde me diligit: uel ut ΕΜΦΑΤΙΚΟΤΕΡΟΝ. quod d. plus quam dici possit ualde me amat. Illa nostra puta iocosa & fan istaria. Etiam atque etiam rogo. quod Brutus dicit rogo. & quidem ualde rogo eodem dicendi genere utitur in ualeo ut et atque et ualeo. Ceciderunt. calamitate. temporum. Quid si hoc melius. Quando nullam afferre possumus falsi rationem. tunc huiusmodi utimur oratione. Quae est illud apud Virgilium. Postquam res Asiae Priamique euertere gentem immeritam. uisum superis.

Mnis. Sextilio ruffo quae

o stori in Cypro commendat

C. generaliter omnes Cyprios. sed separatim Paphios quod ei honori cessurum dicit. si instituerit quae alii imitentur in quo hortatur eum. ut sequatur legem. P. Lentuli proconsulis ipsius Cypri. ut dixit in primo libro ad P. Lentulum quod Cyprium Ciliciamque teneas &c. Paphios. ciues paphi. Est enim paphos ciuitas Cypri. in qua maxime colitur Venus. unde & paphia

VEER

PHI.

Paphos

Epistolarum familiarium

dicitur. Hora. O Ven us regina qui di paphiqz. est aurem aucto. prolo ma. & noua & uetus paphos.

Pompeius: Curio græte p fidenti: ut li. v. i. uidi. cō mendat Ci. Qu. Pompeiū ea diligētia quæ alias sibi amiciffi mos commen. tari solitos uidimus. ¶ Prouinctiam: græciam.

Simpli. Non indiget argu mento hæc epistola: quæ textu ipso satis patet sit & sequens: de quibus nihil aliud ē de clarandum.

Aulus Licinius: Licinium me litemsem Pompeianarū par rium studiosissimū regi cō mendat. ¶ Melitensi ex melita insu la Siliciæ: quæ auctore Pōponio Africam uersus est. & Strabo dicit eam imminere pachino: de qua ca telli portantur: quos melitæos uo cant: de hac Ouidi? libro tertio fa storum Fertilis est milite sterili uici næ cosuræ. Insula q̄ libyci uerbe rat unda freti. ¶ Nobiscum contra cæsarem. ¶ In causa: bellorū ciui lum.

Vicio Gemellio: Thermo ppratori in syria cōmen dat Gemellium: quem dicit nihil esse petiturum nisi quod & se & Thermo dignum sit. ¶ Nihil abs te: sic Horatius in epistolis utere Pompeio Grospho. & si qd petet ultro defer: nihil grosph? ni si ueruz orabit & æquū διοικησ διοεσιμ. iurisdictionē. ¶ Hellespō to. Hellepontus in phrygia ē: ab hellæ sorore phryxi dictus. Phry gia autem regio dicta est asyæ ma ioris quæ phrygia ēt troas dicit.

tronos hoīem occidat oportet: q uestra opera uti uelit. Se li hoc homie nullam accipio excusationem: toia relinques si me amabis cū tua opera fabius uti uolet: a te ego res Ro. uehementer expecto & desit iero. In primisq; q; agas cupio. Nā iamdiu pp hyemis ma gnitudinem nihil ad nos noui afferebatur.

M. C. Aristo uel Ca. adi. S. D.

Simpli hoc mihi pro tua in me obseruantia: quam peni tus perspexi: quādiu Brundusii fuimus: ut ad te familia riter & quasi pro meo iure scriberem: si qua res eēt de q̄ laborarē. M. Curio: qui p̄ris negociatur ita familiaris est: ut nihil possit eē coniunctius: multa illius in me officia: multa in illum mea quoq; & q̄ maximū est summus inter nos amor & mutuus Quæ cū ita sint: si ulla in amicitia mea spē hēs: si ea quæ in me officia & studia Brundusii contulisti: uis mihi eēt gratiora efficere q̄q̄ sunt gratissima si me a tuis omnibus amari uides: hoc mihi da: atq; largire ut. M. Curium sarrū & tectū ut aiunt: ab oī cōmox do detrimēto: molestia sincerū: integrumq; cōserues. Et ipse spon deo: & omnes hoc tibi pro me recipiēt ex mea amicitia & ex tuo in me officio maximum te fructum summamque uoluptatem eē capturum.

Vale.

M. C. Publio. S. D.

Messienum equitē romanū omnib? rebus ornatū in cū que per familiarē tibi cōmēdo ea commendatōe: q̄ pōt eē diligētissima. Peto a te pro nostra & p̄ paterna amicitia: ut eum in tuam fidem recipias: eiusq; rem: sanan que tua x re. uirum bonum tuaque amicitia dignum tibi adiunxeris: mihi q; gratissimum feceris.

Vale.

M. C. Regi. S. D.

Aulus Licinus Aristoteles militensis antiq̄ssimus est ho spes meus: & præ erea coniunctus magno usu familiaritatis. Hæc cum ita sint non dubito quin tibi satis cōmē datus sit. Etenim ex multis cognosco meam commendationē plu rimum apud te ualere. Hunc ego a Cæsare liberaui. frequens .n. fuerat nobiscum: atq; etiā diutius in causa est q̄ nos commora tus: quo melius te de eo existimaturū arbitror. Fac igitur mi Rex ut intelligat has sibi litteras plurimum profuisse.

M. T. C. Thermo Proptō. S. D.

Vicio Gemellio curuo iampridem familiarissime utor **I** optimo uiro & homine gratissimo. Eum tibi penit? cō mēdo atq; trade. Primum ut omnibus i rebus ei te cō modes quoad fides tua dignitasque patietur. Patietur autem in omnibus. Nihil enī abs te unq; q; sit alienū: tuis at eēt suis moribus postulabit. Præcipue autem tibi cōmēdo negocia eius: q̄ sūt in

VER

Melitēsis

Dioecesis
Hellespō
tus
Phrygia

Hellespōto. Primum obtineat id iuris in agris q̄ ei priana ciuitas decreuit & dedit & quod semper obtiuit sine ulla cōtrouersia. De inde si quid habebit cum aliquo Hellespōtio cōtrouersia: ut in illā dioecesim reiciās: sed nō mihi uideor: quum tibi totum hoīem diligētissime commendarim singulas ad te eius causas perscribere debere. Summa illa sit: quicquid officii: honoris in gemiculum contuleris: id te existimabo in meipsum: atq; in rem meam contulisse. Vale. M. C. Ther. S. D.

Um mihi multa grata sint: quæ tu adductus mea cōmēdatione fecisti. tum in primis q̄. M. marcilium amici atq; interpretis mei filiū liberalissime tractauisti. Venit enī laodiceā & tibi apud me mihiq; pp te grās maximas egit. Quare q̄ reliquū ē a te peto: quādo apud gratos hoīes beneficium ponis: ut eo libētius his commodes: opamque des: q̄ fides tua patietur ut foerus adolescentis rea ne fiat. Ego quū antea studiose cōmēdabā Marciliū: tū multo nūc studiosius: q̄ in lōga apparitione singularē & ppe incredibilē patris Marciliū fidem: abstinentiā: modestiamque cognoui. Vale.

M. T. C. Thermo. S. D.

M si mihi uideor intellexisse: cum tecum Ephesi de re M. Annei legati mei locutus sum: te ipsius causa uehementer omnia uelle: tamē & M. Anneum tāti facio: ut mihi nihil putem prætermittendum q̄ illius interfut: & mea a te tantū fieri puto: ut non dubitem quā ad tuam uoluntatem magnus cumulus accedat commendationis meæ. Nam quū iādū diligerem M. anneum: deq; eo sic existimarem ut res declarat: qd̄ ultro ei detulerim legationem: quum multis iam petētibus denegassem: tum uero posteaq; mecum in bello atq; in re militari fuit: tantam in eo uirtutem: prudentiam: fidem: tantamq; erga me beniuolētiam cognoui: ut hominem: neminem pluris faciam. Eum cum sardianis h̄re cōtrouersiam scis: causam tibi exposuimus ephesi: quæ tu tamen coram facilius meliusq; cognosces. De reliquo mihi me hereule diu dubium fuit: quid ad te potissimum scriberem. Ius enim quēadmodū dicis clarū & magna cū tua laude notum est. Nobis at̄ in hac cā nihil aliud opus est nisi te insti tuto tuo dicere. sed tamē eum me nō fugiat q̄ta sit in prætorē tuo auctoritas præsertim ista integritate: grauitate: clemētia qua te eē inter omnis constat: peto abs te pro nostra coniunctissima necessitudine plurimisq; officiis paribus ac mutuis: ut uoluntate: auctoritate: studio tuo perficiās: ut M. anneus itelligat te & sibi amicum esse quod non dubitat. Sæpe enī mecum locutus ē: & multo amiciore his meis litteris eē factū. In tuo toto iperio atque puicia nihil est quod mihi gratius facere possis. Iam apud ipsum gratissimū

Vni multa. Primum ostendit Ci. sibi gratum esse qd̄ fecerit Thermus pro. M. Marcilio. Deinde euz rogat ut det operam. ne foerus marcelli rea fiat. rea ne fiat in iudicium deducatur. Reus enim dicitur quicumq; in lite deducit. etiā si nihil admiserit.

Reus

T si mihi Cice. diligenter commendat Thermo. M. Annei legati sui negocia. De quo dicit se locutum esse cum eo Ephesi. q̄ ciuitas est. ut supra diximus. Asiae regionis in Icario pelago. C. Sardiani. non ex sardiniā. sed Sardis ciuitate. Quomodo qualiter. quanta moderatiōe. C. Di casius. administrat iustitiam.

Ephesi Sardian

Epistolarum familiarium

Quoniam. Negociū Cluuii puteolani ita commēdat Thermo ut dicat ipsum Cluuium de eo desperare nisi id confecerit Thermo prouinciam obtinente. exponit Cice. quid sit in eo negotio. & quid agendum putet. **P**uteolanus. ex puteolis oppido Campaniæ. **D**esperatis sine spe. **M**ilassia milassia & Alabanda ciuitates sunt auctore ptolomeo lydiæ Meoniæ. **E**cdici syndici. defensores **ΥΠΟΘΗΚΟΣ** Hypothecas. quæ sunt obligationes bonorum immobilium sicut contra pignora bonorum mobilium. sunt autem termini iuris. **H**eracleotæ. ciues Heracleæ. **H**eraclea autem & Barcilla auctore Strabone ciuitates sunt Cariciæ. **C**auuni qui incolunt Cauunum oppidum cariciæ ualitudine habitantium infame a cauino fratre Bibliidis cognominatum. **E**x edicto. pretorio. **D**ecreto. senatus. **U**suræ utilitati. **U**s. s. pompe.

Quo magis. Primum rogat Cice. thermum ut ad se remittat. **M**. Anneum legatū prius proficiscatur in ciliciam quod cito futurum dicit. deinde eius commēdat eiusdem annei negotium. quod habebat cum sardiāis. **Q**uod supra alia epistola commēdauerat. erat autem Cice. eo tpe proconsul ciliciæ. **A**dducere persuadere.

num hominem atq; optimum uirū q̄ bene positurus sit studiū tuū atq; officium dubitare te non existimo.

M. C. Thermo. S. D.

Aius Cluuius puteolanus ualde me obseruat; ualde eq̄ est mihi familiaris. Is ita sibi persuadet; quod in tua prouincia negociū habeat; nisi te prouincia obtinente meīs commendationibus confecerit; id se in perditis & desperatis hiturum. Nunc quando mihi ab amico officiosissimo tantum oneris imponitur; ego quoq; tibi imponā pro tuis in me summis officiis; ita tamē ut tibi nollem molestus eē. Milassii & alabandes pecuniam Cluuiō debēt. Dixerat mihi Euthydēus quū Ephesi eēm; se curaturum; ut codices Romam mitterentur. Id factū nō est; legatos audio missos esse; sed malo codices; ut aliquid confici possit. Quare peto a te ut & eos & Alabandes iubeas codices Romam mittere. præterea philoties alabdensis hypothecas Cluuiō dedit. Hæ commisse sunt cures uelint; ut aut de hypothecis decedat easq; procuratoribus Cluuii tradat; aut pecuniam soluat. Præterea Heracleotæ & Bargiletæ qui item debent; aut pecuniam soluant aut fructibus suis satisfacciant. Cauuni præterea debent sed aiunt se depositam pecuniam habuisse. Id uelim cognoscas & si intellexeris eos neq; ex edicto neq; ex decreto depositam habuisse. Des operant; ut usuræ Cluuiō instituto tuo conferuentur. His de rebus eo magis laboro; q̄ agitur res. **C**n. pompeii etiam nostri necessarii; & q̄ is magis etiam mihi laborare uidentur; q̄ ipse Cluuius; cui satisfactum eē a nobis ualde uolo; his de rebus uehementer te etiam atq; etiam rogo.

M. C. Thermo. S. D.

Quo magis quotidie ex litteris nunciisq; bellum magnū eē in Syria cognosco; uehementius te pro nr̄a necessitudine cōtēdo; ut mihi. **M**. Anneū legatū primo quoq; tēpore remittas. Nam eius opa; consilio; scia rei militaris; uel maxime intelligo me & rēpu. adiuuari posse; q̄ nisi tanta res eius ageretur; nec ipse adduci potuisset; ut a me discederet; neq; ego eum a me dimitterem. Ego in ciliciam proficisci cogito circiter cal. maii. Ante eam diem Anneus ad me redeat oportet illud q̄ tecū & coram; & per lras diligentissime egit; id & nunc eēt atq; etiā rogo curæ sit tibi ut suum negocium q̄ hēt cū populo sardiāno. p̄ cāa ueritate; & pro sua dignitate; conficiat. intellexi ex tua oratiōe quū tecū Ephesi locutus sum. te ipsius. **M**. Annei cā omnia uelle. Sed tamē sic uelim existimes; te mihi nihil gratius facere posse q̄ si intellexero per te illum ipsum negocium ex sua cōfecisse. Idq; q̄ primū ut efficias etiam atq; etiam rogo.

Milassa
Alabanda
Ecdici
Hypotheca

Hera
clea
Barcilla

- L. Custidius. Commendatitia est hanc epistola. & quæ argumentum non indiget. **M**unicipes. ex municipio. i. Municipel
- M. Fabium. iisdem fere uerbis commendat Ci. Fabium curtio. quibus supra commendauit custidiu Titio Ruffo.
- L. Liuius. M. reguli familiarissimi sui libertum Tryphonem Cice. commendat diligentissime propter eius in se beneficia. **O**fficiosorem propensorem ad beneficiendum quia calamitosis magis debemus q̄ iis qui fortuna prospera utuntur. **P**er se. sua causa præter respectum patroni. **B**onam idem magnam. ut Hera. At bona pars populi decepta cupidie falso. Nil satis est inquit. & Persius. At bona pars procerum tacita libabit acerra. Hic enim aliter intelligi non potest si quidem nulla beniuolentia potest esse nisi bona. **P**erspice re cognoscere. nam ut supra alio loco dixit. sicut aurum igni ita fides & beniuolentia hominum rebus aduersis perspicitur. **S**umma hyeme in maxima maris perturbatio. **G**ratum tibi. nam si me amas quod in me collatum sit. debet tibi quoque gratum esse.

M. T. C. C. Titio si. L. ruf. præto. S. D.

Vucius custidius est tribulis: municeps & familiaris meus. Id causam habet: quam causam ad te deferre commendo tibi hominem sicuti tua fides & meo pudor postulat tantum ut facilis aditus ad te habeat: quæ postulat aqua ut iubente te in uentrem sentiatque sibi amicitiam meam et quam longissime absim prodesse imprimis apud te.

M. C. Curtio Peduceano prætori. S. D.

Arcum Fabium unice diligo sumaque eum mihi cum consuetudo & familiaritas est peruetus. In eius conuersis quid decernas a te non peto. Seruabis ut tua dignitas & fides postulat edictum & institutum tuum: sed ut quamfacilimos ad te aditus habeat: quæ erunt aqua iubente te impetret ut meam amicitiam sibi et quam procul absim prodesse sentiat: profertur apud te hoc uehementer et atque et rogo.

M. T. C. C. Munatio Caui. si. S. D.

Vcius Liuius Trypho est omnino. L. reguli familiarissimi mei libertus. Cuius calamitas est officiosior me facit in illum. Nam beniuolentior quam semper fui esse non possum: sed ego libertum eius per seipsum diligo: summa enim eius erga me officia extiterunt his nostris temporibus quibus facili me bonam beniuolentiam hominum & fide prospicere potui. Eum tibi ita commendo: ut homines grati & memores benemeritos de se commendare debent. Pregratum mihi feceris si ille intellexerit se: quod pro salute mea multa pericula adierit: sæpe hyeme summa nauigari: pro tua erga me beniuolentia gratum est tibi fecisse.

M. C. P. Silio prætori. S. D.

Ito Pinnio familiarissime me usum esse scire te arbitror quod quidem ille testamento declarauit: qui me tum tutor et tunc et secundum heredem instituerit: eius filio mihi erudito & studioso & modesto pecuniam nicenses grade debet & ad sestertium octogies: & ut audio in primis uoluit ei soluere. Pregratum igitur mihi feceris: quando non modo reliqui tutores qui sciunt quæ me facias sed et puer ipse sibi persuasit te omnia mea eam facturum esse si dederis operam quoad tua fides dignitasque patietur quam plurimum pecuniam pinnio soluatur Nicensium nomine.

M. T. C. P. Silio. S. D.

T si in Attilii negotio te amari: quam enim sero uenissimum tamē honestum equitē Romanum beneficio tuo conserva

na pars populi decepta cupidie falso. Nil satis est inquit. & Persius. At bona pars procerum tacita libabit acerra. Hic enim aliter intelligi non potest si quidem nulla beniuolentia potest esse nisi bona. **P**erspice re cognoscere. nam ut supra alio loco dixit. sicut aurum igni ita fides & beniuolentia hominum rebus aduersis perspicitur. **S**umma hyeme in maxima maris perturbatio. **G**ratum tibi. nam si me amas quod in me collatum sit. debet tibi quoque gratum esse.

Ito Pinnio. Pinnius quidam civis romanus. cui Nicenses grandem pecuniam de

bebant. moriens Cice. filio tutorem reliquit & secundum heredem. Ita que rogat Cice. Silium prætorē ut cuius causa det operam ut illa pecunia soluatur Pinnio filio Titi Pinnii. sibi enim pergratum futurum.

Tutorem defensorem honorum eius pro filio. nam dicitur is qui datur ad eum tuendum. qui se per ætatem nondum tueri potest. hæc autem ætas est secundum iuriconsultos usque ad pubertatem. quæ est ad. xliii. annum. nam inde usque ad. xxv. datur curator qui etiam datur furiosis & mentecaptis. **N**icenses. ciues Nicæ. est autem Nicæ ciuitas pro uincitæ. quæ ut scribit Strabo. licet in italicis partibus sit. tamen in mansilensium iure permaneat. **A**d. o. s. pro sestertiorum. & subauditur milia. id est ad octoginta milia sestertium. eleganter autem in his sermonibus ponunt oratores & poetae ad uerba pro nominibus. ut debes decies sestertium. quadragies sestertium. & sic in cæteris. & utuntur genetiuo syncopato in nominibus numerorum. dicimus etiam & hic sestertius. **V**olunt. habent uoluntatem ex quo erit tibi facilis dare operam. ut faciant quod uolunt iam facere. **I**psē pueri pinnii filio Titi. **N**o mine debito.

T si in Attilii. **O**stendit Cice. non dubitare se habere in numero Amicorum Silii cui agit gratias de beneficio collato in Attilium. quem seruauerat a

Tutor

Curator
Nicæ

Sestertius

Epistolarum familiarium

magno periculo causa & respectu sui. Deinde pollicetur se amaturum cum uehementissime: postremo commendat ei Cic. Qu. fratrem suum ut eo numero amicorum habeat: quo & se. ¶ Habui in a. mihi persuasi. ¶ In meo are. i. te esse meum: te esse in censu & capitali meo. & est tractum a pecunia quæ dicitur esse in nostro are: cum nostra est. ¶ Lamia quem maxime amo: & ipse te. ¶ Prosequor impudentia. i. quod sum impudens erga te. ¶ Sarciam: emendabo: tractu a futuribus. ¶ Idem. s. q. prosequor te impudentia. ¶ Ut sicut. ¶ Quem diligentissime scilicet colo & tueor.

On putau. Lanium quendam Cice. diligentissime commendat Silio, quem Lanium & a se & a Qu. fratre suo uahementer amari di-

cit: petit autem ab ipso Silio: ut illius negotium expediat quod habet in eius prouincia. & ei dicat & consulat: quod uidebitur illi utile fore. ¶ Et. p. ac. dicere: esse possibile. ¶ Mihi. tam in dicendo copiose. ¶ Desunt. quia non inuenio quibus uerbis eum tam diligenter tibi commendem: q̄ & uolo & debeo. ¶ Incredibile: exponit causas commendationis. ¶ Id fra. id accidit quod eum tanti faciamus. ¶ Superesse: superabundare: quia plura de eo dicam. ¶ Solum: expeditum.

Ero. Commendat & laudat plurimum Cice. gratitudinem Neronis: qui apud Ciceronem dixerat se omni honore a Silio affectum fuisse. deinde rogat Si. ut ea quæ cum eo egit de Nerone faciat: quæ autem ea sint exponit. ¶ Deinde: commendat et Nisæos necessarios Neronis. Postea uero Strabo. Seruilius. Postremo eundem Neronem uehementius commendat. Haberi ab ali. qui esset p̄termisus. idest quem in eum non contulisses. ¶ Agi tecum: idest me tecum loqui uel te a me rogari. ¶ Sistentes: suspendas. sustineas. ¶ Dum: donec. ¶ Eius. p̄sæ quæ autem res esset non facile intelligit. Nisæos: ciues Nisæ quæ ciuitas est lidia: Mæonie aliam ponit Ptolemæus in Lycia apud montem maficitem: & licet dicantur & alie. nunc de ea quæ in Lydia intelligit. ¶ Pattocinio. defensione. ¶ Impensius. uehementius. ¶ Relinquas. quod fiet. nisi te obtinente prouinciam sit liber & expeditus. ¶ Dissimilis tui. idest auari. cum tu sis liberalis. ¶ Questum lucrum quia fortasse alius succedet tibi tui dissimilis qui magis delectabitur lucro q̄ iustitia. ¶ Magnum theatrum. idest fortunam qualis in teatro esse solet. est enim translatio. ¶ Non ut hæc enim. scilicet Cilicia. sensus autem est. ista prouincia cui tu præes habet magnam fortunam. non autem commendationem & gloriam adolescentis. scilicet Nero

ui. Et mehercule semper sic in animo habui te in meo are esse propter Lamia nostri coniunctionem: & singularem necessitudinem. Itaque primum ago tibi gratias quod me omni molestia liberas. Deinde impudentia prosequor: sed idem sarciam. Te enim semper sic colam & tuebor ut qui diligentissime. Q. fratrem meum si me diligis: eo numero cura ut habeas quo me. ita magnum beneficium tuum magno cumulo auxeris.

Vale.

M. T. C. P. Silio. S. D.

On putau fieri posse: ut mihi uerba deessent: sed tamen in. C. Lenio commendando desunt. Itaque rem tibi exponam paucis uerbis: sed tamen ut plane perspicere possis uoluntatem meam. Incredibile est quanti faciamus & ego & frater meus: qui mihi carissimus est. M. Lenium. Id fit tum plurimis eius officiis: tum summa eius p̄bitate & singulari modestia. Ego eum a me inuitissimus dimisi: tum propter familiaritatem & consuetudinis suauitatem: tum consilio eius fideli ac etiam bonolibenter utebar. Sed uereor ne iam mihi superesse uerba putes: quæ dixeram de futura. Commendo tibi hominem sicut intelligis me: de quo ea supra scripserim debere commendare. Atque uehementer etiam atque etiam peto: ut quæ hæt in tua prouincia negotii expedias. quæ tibi uidebitur rectum esse ipsi dicas. Hominem facilimum liberalissimumque cognosces. Itaque te rogo ut eum solutum liberum cõfessis eius negotiis p̄ te quæ primum ad me remittas. Id mihi fratrique meo gratissimum feceris.

Vale.

M. T. C. P. Silio propra. S. D.

Ero meo mirificas apud me tibi gratias egit: prorsus incredibiles: ut nullum honorem sibi haberi potuisse diceret: qui a te p̄termisus esset. magnum fructum ex ipso capies. Nihil est enim illo adolescente gratius: sed mehercule mihi quoque gratissimum fecisti. Pluris enim ex omni nobilitate neminae facio. Itaque si ea feceris quæ ille per me tecum agi uoluit gratissimum mihi feceris. Primum de Pausania Alebandensi sustentem rem dum Nero ueniat. uahementer eius causa cupere eum intellexi. Itaque hoc ualde terogo. Deinde Nisæos quos in primis habet necessarios diligentissimeque tuetur ac defendit: habeas tibi commendatissimos: ut intelligat illa ciuitas sibi in Neronis patrocinio summum esse præsidium. Strabonem. Seruilius tibi sæpe comē-

Sustentel
Nisæ

Questus

dauit: nunc eo facio id impensius quod ei? causam Nero suscepit
 Tantum a te petimus ut agas eam rem: ne relinquo hominem
 innocētem ad alicuius tui dissimilis quastum: Id cum gratum mi
 hi erit: tum etiam existimabo te humanitate tua esse usum. Summa
 huius epistolae haec est: ut ornes omnibus rebus Neronem sicut in
 stituisti atq; fecisti. Magnum theatrum habet ista prouincia: non
 ut haec nostra adolescentis nobilis ingeniosi abstinentis commen
 dationem atq; gloriam. Quare si te fautore usus erit: sicuti & pro
 fecto utetur & usus est amplissimas clientelas acceptas a maiori
 bus confirmare poterit & beneficiis suis obligare. Hoc in genere
 si eū adiuueris eo studio quo ostēdisti apud ipsū p̄clarissime po
 sueris: sed ēt mihi gratissimū feceris. **Vale.**

M. T. C. P. Seruilio. S. D.

Vm. P. Terentio Hispone. qui operas in scriptura pro
 magistro dat: mihi summa familiaritas consuetudoq;
 est: multaue & magna iter uos officia paria & mutua
 intercedunt. Eius summa existimatio agitur in eo: ut
 pactiones cum ciuitatibus reliquis cōficiat. Non me praterit nos
 eam rem Ephesi expertos esse nec ab Ephesiis ullo modo impe
 trare potuisse. Sed quando quemadmodum fecisti omnes existi
 mant: & ego intelligo: tua tum summa integritate: tum singulari
 humanitate & mansuetudine consecutus es: ut libentissimis gra
 cis nutu quod uelis cōsequere. Peto a te maiorem imodum ut ho
 noris mei causa hac laude Hispanē affici uelis. Praterea cum so
 ciis scripturae mihi summa necessitudo est non solum ob eam cau
 sam quod ea societas uniuersa in mea fide est: sed et quod plaris
 que sociis familiarissime utor. Ita & hisponem meum per me or
 naris & societatem mihi coniuētiorem feceris. Tuque ipse & ex
 huius obseruantia gratissimi hominis: & ex sociorum gratia ho
 minum amplissimorum maximum fructum capies: & me sum
 mo beneficio affeceris. sic enim uelim existimes ex tota tua pro
 uincia omniue isto imperio nihil esse quod mihi gratius facere
 possis.

M. C. P. Seruilio. S. D.

Vlum Caccinnā maxime proprium clientem familiae no
 strae non commendarem tibi quum scirem qua fide in
 tuos qua clementia in calamitosos soleres esse nisi me
 & patris eius: quo sum familiarissime usus memoria & huius
 fortuna ita mouerent ut bonis omibus me cum studiis: offi
 ciisque coniuētiissimi mouere debebat. Ate hoc omni contentio
 ne peto sic ut maiore cura: maiore animi labore petere non pos
 sim: ut ad ea quae tua sponte sine cuiusq; cōmendatione faceres in
 hominem tantū & talē calamitosum aliquē afferant cumulum meae

ni. sicut nostra Cilicia: itaq; quāto
 maior est ista fortuna tanto magis
 indiget fauore tuo. ¶ Confirmare:
 dum ei proderit sicut & maiores
 sui. ¶ Clientelas id est clientum mul
 titudines. Hoc in genere. in huius
 modi rebus.

Vm Pu. Scriptura nomen
 erat officii eorum qui scribe
 bant prouinciales res & ue
 ctigalia. & pactiones cum ciuitati
 bus: huius scripturae socie as erat
 in qua erat magister & prior Ter.
 Hispo. quem nunc Ci. commendat
 Silio ut eius opera confidat Hispo.
 pactiones cum reliquis ciuitatibus
 prouinciae Silii: quem dicit se intel
 ligere facillime consequi quicquid
 uelit a grecis. quicquid enim colla
 tum fuerit in ipsum Hisponem: be
 ne collatum sibi & sibi gratum fore.
 ¶ Dat. o. id est laborat & exercetur.
 ¶ Pro magistro. tanquam prior ut
 supra diximus. ¶ Existimatio: ho
 nor. ¶ Pactiones: conventiones: pa
 cta. ¶ Ea rem: ut conficeret pactio
 nes. ¶ Expertos esse: tentasse.
 ¶ Quando: quoniam. ¶ Libentissi
 mis id est promptissimus animo &
 uoluntate. ¶ Nutu id est facillime
 quasi dicat solum innuendo. ¶ Affi
 ci hac laude: habere hanc laudem:
 tu pactiones conficiat. ¶ Sociis.
 erat enim ut diximus societas huius
 officii. ¶ In mea fide in mea tute
 la. ¶ Per me causa mea. ¶ Imperio
 praerat enim prouinciae tanquam
 imperator cum exercitu. sicut & ci.
 Ciliciae.

Accinnam. Caccina olim ne
 gociatus fuerat in asia cui
 praerat Seruilius. reliquerat
 autem in ea negociatione multa q̄
 consequi non potuerat. & postea
 quia cum Pompeio aduersus Caesa
 rem fuerat. & deserperat contra
 Caes. ut li. vi. uidimus exilio multa
 tus est. Itaque cum in Asiam profi
 cisceretur ut ibi esset tutus. & rest
 quitas Asiaticae negociationis confi
 ceret Cice. eum cōmendat Seruilio
 Asiae praetori. ut in his reliquis col
 ligendis. & in caeteris rebus eū tuta
 tur sibi enim fore gratissimum.
 ¶ Calamitosos. qualis est ipse caeci
 na. ut li. vi. uidere licet. ¶ Fortuna.
 calamitas. ¶ Contentione. es flagita

Scriptura
 ra

Epistolarum familiarium

stone & instantia. ¶ Per te: tuo fauore. ¶ Consecuta Cæsa. cui eum exilio mulctauit. Reliquis: in his qui supersunt ei colligenda. ¶ Tegas: protegas: defendas Virg. Nec apud pollinis insula textit.

X prouincia: Andronelao dicentem familiarem suum in Asia proficiscentem Cte. diligentissime commendat Seruilio ut eum recipiat in fidem suam & quibuscunque rebus poterit: adiuuet. ¶ P. i. o. r. i. s. Δ. ο. κ. η. σ. υ. i. o. r. diocese: iurisdictiones. ¶ Loadicentis: ex loadicea urbe. ¶ Multo plurius quàm tunc: cum eram in prouincia. ¶ Non fugit te: non ignoras. ¶ Dignum hosti: dignum quem in domum tuam accipias.

Rata. Cum proficisceretur Seruilius in Asiam prætor scripserat ad Ciceronem omnem nauigationem suam. Itaque Cicerone dicit eas litteras sibi gratas fuisse quoniam ostenderunt Seruilium sui memorem esse. Petit deinde ab eo: ut aliquid de rebus publicis & de institutis suis scribat se autem scripturum dicit rarius quid sentiat de re publica. quid autem agatur sæpius scripturum. Laudat autem consilium Seruilius. qui putet utilius esse tueri Asiam quàm esse Romam. polliceturque se diligenter curaturum quicquid ad eius dignitatem pertinet. ¶ Cursus. itinera pergressus. ¶ Quam memoria. ¶ Institutis. decretis a te factis in prouincia. ¶ Pro tua claritate. quia clarorum uirorum nulla facta possunt esse in obscuro. ut alibi dixit. ¶ Quid sentiam. quod opiner. ¶ Periculum. ne litteræ ad manus Cæsarum peruenirent. Collegæ. quia fuerat proconsul in Gallia. sicut & Cicerone. in Cilicia. & Seruilius in Asia. ¶ Magni referebat. uel utile erat. Male affectam. male tractam uel male dispositam. ¶ Optatus. gratius. ¶ Observantia reuerentia. ¶ Quod & adducit multas causas suarum obseruantiarum erga partem Cæcinnæ.

litteræ quo studiosius cum quibuscunque rebus possis iuues. Quod si Romam fuisses etiam salutem Auli Cæcinnæ essemus: ut opinio mea fert: per te consecuti. De qua tamen magnam spem habemus freti clementia collegæ tui. Nunc quando iustitiam tuam senatus tutissimum sibi portum prouinciam istam dixit esse: etiam atque et rogo te atque oro ut eum & in reliquiis ueteris negociationis colligendis iuues: & ceteris rebus regas atque tueare. Hoc mihi gratius facere nihil potes.

M. C. P. Seruilio. S. D.

X prouincia mea Cilicentis: cui scis tres dioceses asiaticas attributas: nullo sum familiaris usus quam Andronem Artemonis filio Loadicentis: cumque habui in ea ciuitate: tum hospitem tum uahementer ad me uita rationem & consuetudinem accommodatum: Quem quidem multo etiam plurius posteaquam decessi facere coepi: quod multis rebus expertus sum gratum hominem meique memorem. Itaque eum libentissime uidi. Non tenim fugit qui plurimis in ista prouincia benigne fecisti: quam multum grati reperiantur. Hoc propterea scripsi: ut & me non sine causa laborare intelligeres & ut tu ipse eum dignum hospitio tuo iudicares. Feceris igitur mihi gratissimum: si ei declararis quantum me facias: id est si receperis: eum in fide tua: & quibuscunque rebus honeste ac sine molestia tua poteris: adiuueris. hoc mihi uahementer erit gratum. Id ut facias te etiam atque etiam rogo.

Vale.

M. C. Pub. Seruilio Hisaurico proconsule. collegæ. S. D.

Rata uahementer mihi tuarum litterarum fuerunt: ex quibus cognoui cursus nauigationum tuarum. significabas enim memoriam tuam nostram necessitudinis: qua nihil mihi poterat esse iucundius. Quod reliquum est: multo etiam erit gratius: si ad me de re publica. & de statu prouinciarum: de institutisque tuis familiariter scribes. Quæ quæ ex multis pro tua claritate audiam tamen libentissime ex tuis litteris cognoscam. Ego ad te de re publica. summa quid sentiam: non sæpe scribam propter periculum eiusmodi litterarum. Quid agatur autem scribam sæpius. Sperare tamen uideor Cæsari collegæ nostro fore cure & esse ut hanc aliquam rem publicam. cuius consiliis magni referebat te interessere. Sed si tibi utilius est: id est gloriosius Asia preesse: & istam partem reipublice. male affectam tueri mihi quoque idem quod tibi & laudi tuæ profuturum est optatus debet esse. Ego quæ ad tuam dignitatem pertinere arbitror: summo studio: diligentiaque curabo. Imprimisque tuebor omnem obseruantiam clarissimum uirum: patrem tuum quod & pro uetustate necessitudinis & pro beneficiis uestris & pro dignitate ipsius facere debeo.

Vale.

M. T. C. Seruilio collega. S. D.

Aius Curtius Mitheres ē ille quidem ut scis libertus.

Posthumi familiarissimi mei: sed me colit & obseruat
 atq; atq; illum ipsum patronum suum. Apud eum sic
 ephesi fui: quotiescunq; fui: tanquā domi meæ. Multaq; acciderūt
 quibus & beniuolentiā eius erga me experiret: & fidem. Itaq; si
 quid aut mihi aut meorum cuiquam in Asia opus est: ad hūc scri
 bere consueui. Huius tum opera & fide: tum domo & re uti tanq̄
 mea. Hæc ad te eo pluribus scripsi: ut intelligeres me non uulgari
 ter nec ambitiose: sed ut pro homine intimo ac mihi pernecessario
 scribere. Peto igitur a te ut in ea controuersia quam habet de fun
 do cum quodam Colophonio & in cæteris rebus quantum tua fi
 des patieretur quantumque tuo commodo poteris: tantum & hono
 ris mei causa commodes. Et si ut eius modestiam cognouit grauis
 tibi in nulla re erit si & mea commendatione & sua probitate asse
 cutus erit: uti de se bene existimes: omnia se adeptū arbitrabitur.
 Ut igitur recipias cum in fidem: habeasque in numero tuorum te
 uehementer etiam atque etiam rogo. Ego quæ te uelle: quæque ad
 te pertinere arbitrabor: oīa studiose diligēterq; curabo. Vale.

M. T. C. P. Seruilio Sulpitio. S. D.

Via. nō ē obscura tua in me beniuolentiā: sic fit ut mul
 ti per me tibi uelint commendari. Ego autē tribuo nō
 nunquam in uulgus: sed plerunq; necessariis in hoc
 tēpore Nam cum. T. Ampio Balbo mihi summa familiaritas: ne
 cessitudoq; ē. Eius libertum. T. Ampium Meandrum hominē
 frugi & modestū: & patrono & nobis uehementer probatū tibi cō
 mēdo maiore in modū. Uehementer mihi gratū feceris sibi qbus
 cunq; rebus sine tua molestia poteris ei cōmodari. Qd ut facias te
 uehementer etiā atq; et rogo. Vale.

M. T. C. P. Seruilio. S. D.

Vltos tibi commēdē necesse ē quando omnibus no
 ta nostra necessitudo ē: tuaq; erga me beniuolentiā.
 Sed tamē & si oīum cā quos cōmēdo uelle deo tamē
 cū oībus nō mihi eadē cā ē. Titus Augustus & comes meus fuit
 illo miserrimo tpe & oīum itinerū: nauigationū: laborū: periculo
 rū: meorū socias. Neq; hoc tpe discessisset a me: nisi ego ei pmisif
 sem. Quā sic tibi eū cōmēdo: ut unū de meis domesticis: & maxi
 me necessariis: pergratum mihi feceris: si eum ita tractaris. ut is
 intelligat hanc commendationem sibi magno usui atq; adiumento
 fuisse. Vale.

M. C. Publīo Seruilio. S. D.

Episto. Tul.

Vrtius: Curtium mitherē

libertum Posthumi fami
 liarissimi sui Cicero com

mendat Seruilio ut in quadam cō
 trouersia quam habebat euz quo
 dam Colophonio de fundo quo
 dam ei faueat. & habeat in nume
 ro suorū. ¶ Ille habet emphasim
 ad laudem. ¶ Equetam. ¶ Atq;
 q. ¶ Sic tam familiariter. Scribe
 re: ut pro me & meis. agat. ¶ Uti
 f. consueui. ¶ Vulgare: pro uulga
 riter. i. negligenter. ¶ Sed ut. i. tan
 q. ¶ Intime: familiarissimo. ¶ De
 fundo. i. propter fundum. i. posses
 sionem. ¶ Colophonio: ciui Colo
 phonis: quod est ciuitas in Ionia
 ab Andromone Pylio condita: au
 ctore Stra. De qua plura dicem?
 in cōmentariis epistolatum Hora
 tii quas propedim me editurum
 spero. ¶ Commodos faueas: com
 moditatem facias. ¶ Bene existi
 mes: bene sentias & iudices.

Ampium. T. Ampium liber
 tum ampium quem sum
 mopere laudat Ci. Serui

lium commēdat. ¶ Obscura igno
 ta. ¶ Fit accidit. ¶ Nonnunquam
 tri. in nu. f. commēdationes. i. com
 mendo interdum uulgares. ¶ Ple
 runque: per se. ¶ Frugi utilem.

Vltos. T. Augustum cō
 mēdat Ci. comitē suum
 tempore exiliū sui: petie

que a seruio: ut eum ita tractet: ut
 intelligat hanc commendationem
 sibi plurimum profuisse. ¶ Velle
 f. te efficere. ¶ Nen ea. non similis
 & par: quia cum alio interdum est
 maior & iustior q̄ cum alio. ¶ Co
 mes: quia semper fuit meū. ¶ Il
 lo tempore: exiliū mei. ¶ Socius p
 prie in periculis dixit socium ut o
 socii. neque enim ignari sumus an
 te malorum. comitem uero itinerū
 dixit. ¶ Permississem concessissem.
 ut discederet.

Acque
 Atque
 Colo
 phon

Comes
 Socius

Epistolarum familiarium

C Arelia: anteq̄ proficisce
 recur Seruilius in Asiam:
 et. et comendauerat corā
 Cærelia necessariā suā: quæ multa
 hēbat in Asia: quam ēt nunc p̄ lit
 teras comendat: rogatque eum ut
 illā adiuet cū habeat facultatez
 id faciendū pp̄ senatusconsultū qd̄
 contra hæredes. C. Venonii factū
 erat in fauorem Cærelia. ¶ Com
 mune faciendū: admonendū: in
 memoriaz tibi id factū reducendū.
 ¶ Propter magnitudinē prouincia
 q̄a hēs magnā administrationem
 prouincia: p̄ quam posses fortasse
 eē inemor eius quod mihi promi
 sit. ¶ Receperis: promississe: facula
 tē: comoditate occasione. l. facien
 di: q̄ recepisti. ¶ Ex eo senatus. pp̄
 id senatuscō. ¶ In hæ. contra hæ
 redes qui Cærelia aduersari erāt.
 ¶ Comodandū. comodū faciendū.
 quod est factū in fauorez Cærelia.
 ¶ Interpretare. uidebis qd̄ uelit.
 ¶ Eius ordinis. senatoris. ¶ Magni
 fiti. magni aestimata esse. Itaqz eam
 debebis cōseruare faciendo q̄cqd̄
 decreuit ipse senatus. ¶ Quod re.
 e. pro in eo quod reliquū est p̄ter
 interpretationē illius senatuscon
 sul. ¶ Benigne: liberaliter bene.

Ratulor: gratulat Cic.
g Qu. Phil. q̄ bene r̄ imi
 nistrata prouincia incolu
 mi fama & rep. in patriam ad suos
 se recepisset: cui gratias a se agen
 das dicit q̄. L. Oppium p̄ntem &
 Egnatuz absente familiarissimos
 suos comēdatiōe sua curæ hūisset
 deinde q̄a Philippus ratuz fuerat
 euidam Antipatro derbert hospiti
 Cic. & familiari. & eius filios deti
 merat & i p̄tate sua hēbat: petit
 ab eo Ci. ut sine p̄iudicio eius exi
 stimatiōis & dignitatis fieri p̄t. &
 sibi cōdoneat illos filios: de quo qd̄
 acturus sit: petit se certiozem fieri.
 ¶ Incolumē: integra: q̄a oēs bñ de
 te loquunt. ¶ Et repu. s. incolumē.
 hoc ē bñ administrata. ¶ Succēsuis
 se: ratū eē. ¶ De re: de eā pp̄ quā
 ei succēsuisi: utrū iusta an iniusta.
 ¶ Temere: sine cā. ¶ In tua p̄tate
 a te detēt. Condone. ex dono dī
 mittas. ¶ In ea re. cōdonādo eos
 mihi. ¶ Violari lædī. ¶ Existima
 tiōnē. auctoritatem. ¶ Antiquior
 prior carior. P̄t si. possibile eē. sed
 oratores rarissime dicunt possibile
 est sed sp̄ fieri p̄t. ¶ Quid uelis. l.
 facere. ¶ Nō dubito. quia scio te
 omnia uelle mea causa. si mō salua
 fama tua facere possis.

C Arelia necessariae meae re nomina: possessiones asiaticas
 eas comēdavi tibi p̄fensi hortis tuis q̄ potui diligētissi
 me. Tuq; mihi p̄ tua cōsuetudine proque tuis i me ppe
 tuis maximisque officiis oīa te facturū liberalissime recepisti. Me
 minisse te id spero: scio enī solere. Sed tamē Cærelia pcuratores
 scripserūt te pp̄ magnitudinē prouincia multitudinēque negociorū
 ēt atque ēt eē comonefaciendū. peto igitur ut memineris te om
 nia quæ tua fides pateretur: cumulate recepisse. Equidē existimo
 te habere magnam facultatem: sed hoc est tui consilii & iudicii ex
 eo senatuscon. quod in heredes Caii Venonei factum est Cærelia
 commodandi: id senatusconsultum tu interpretabere pro tua sa
 pientia. Scio enim eius ordinis auctoritatem semper apud te ma
 gni fuisse. Quod reliquum est: sic uelim existimes quibuscum
 que rebus Cærelia benignefeceris mihi te gratissimum esse fa
 cturum

M. C. P. Philippo. S. D.

G Ratulor tibi quod ex prouincia saluum te ad tuos rece
 pisti incolumē fama & republi. Quod si Roma te uidiſ
 sem coram gratias egissem quod tibi Lucius Egnatius
 familiarissimus meus absens. L. oppius praesens cura fuisset
 Cam Antipatro. Derbete mihi nō solum hospitium uerum etiam
 summa familiaritas intercedit ei te uahementer succensuisse audi
 ui & moleste tuli. De te nihil possum iudicare nisi illud mihi per
 sua deote talem uirum nihil temere fecisse. A te autem pro uete
 nostra necessitudine etiam atque etiam peto. ut eius filios qui in
 tua potestate sunt mihi potissimum condones: nisi quid existimas
 in ea re uiolari existimationem tuam. Quod ego si arbitrarer
 nunquam te rogarem: mihi que tua fama multo antiquior esset:
 quam illa necessitudo est. Sed mihi ita persuadeo (potest fieri ut
 fallar) eam rem laudi tibi potiusquam uituperatiōi fore: quid fie
 ri posset: & quid mea causa facerē possis (nam quin uelis non dubi
 to) uelim: si tibi graue non erit: certiozem me facias.

M. T. C. Titio Titio fi. lega. S. D.

T si non dubito pro tua in me obseruatiā: proque nostra
 necessitudine quin commendationem meam memoria
 teneas: tamen etiam atque etiam eundem tibi. L. Oppium
 familiarem meum praesentē: & L. Egnatii familiarissimū mei ab
 sentis negocia commēdo. Tanta mihi cum eo necessitudo est: fam
 ilaritasque: ut si mea reseēt nō magis laborarē. Quapropter mihi
 gratissimum feceris: si curaris ut is itelligat me a te tantū amarū: quā
 tū ipse existimo. Hoc mihi grati⁹ facerē nihil potes. Idque ut facias

Temere

Possibile

te uahementer rogo. M. T. C. Qu. Philippo procon. S. D.

Et si nō dubito qn apud te mea cōmēdatiō prima fatis ualeat: tamē obsequor hominī familiarissimo. C. Auja no Flacco: cuius cā oīa tum cupio: tum mehercule ēt de beo. De quo: & p̄sens tecū egī diligēter: cū tu mihi humanissime re spondisti: & scripsi ad te accurate antea. Sed putat itē esse sua me ad te q̄ sapissime scribere. Quarā uelīm mihi ignoscas: si illi⁹ uolūtati obtēperās: min⁹ uidebor meminisse cōstātia tua. A te illud idē peto: ut de loco quo deportet frumētū & de tpe Auiano cōmodes. Quorū utrunq; p̄ eundē me obtinuit triēniū: dum Pōpe. isti negotio praeuīt. Sūma ē in quo mihi gratissimū facerē possis: si curaris: ut Auian⁹ quādo se a me amari putat me a te amari sciat. Erīt id mihi p̄gratū. M. T. C. Quattuor uiris decurionibus. S. D.

Antā mihi cū. Q. Hippio causā necessitudinis sunt: ut nihil possit eē cōiunctius q̄ nos inter nos sumus. Quod nisi ita eēt. uterer mea cōsuetudine: ut uobis nulla in remolest⁹ essem. Etenim uos mihi optimi testes estis: q̄ mihi p̄sua sum eēt: nihil eē qd a uobis ipetrare nō possem. nunq̄ me tamē gra uē uobis eē uoluisse. uahemēter igitur uos ēt atq; ēt rogo: ut honoris mei cā liberalissime. C. Valigniu⁹ Hippinianū tractetis: remq; cū eo cōfaciat ut quā possessionē hēt in agro Fregellano a uobis emptā eā liberā & immunē hēre possit. Id si a uobis ipetraro summo me beneficio uestro affectum arbitror. Vale.

M. T. C. Publio Sulpitio. Impe. S. D.

Vm his t̄pibus nō sane in senatū uentitārē: tamē ut tuas lras legi: nō existimaui me saluo iure nr̄ae ueteris amicitia multorūq; iter nos officiorū facere posse: ut honori tuo deesset. Itaq; affui: supplicationēq; tibi libēter decreui: nec reliquo tpe ullo aut rei: aut existimatiōi: aut dignitati tuae deero. Atq; hoc ut tui necessarii sciant: hoc me aīo erga te eēt: uelī facias eos p̄ lras certiores ut si qd tibi opus sit: ne dubitēt mihi iure suo denūciare. M. Bollandū uirū bonū & fortē & oibus rebus ornatū meūq; ueterē amicū tibi magnopere cōmēdo. p̄gratū mihi feceris si curaris ut is intelligat hāc cōmēdatiōnē sibi magno adiuuētō fuisse. Ipsūq; uirū optimū gratissimūq; cognosces. p̄mitto tibi te ex ei⁹ amicitia magnā uoluptatē eē capturū: p̄terea a te peto maiōrē in modū p̄ nr̄a amicitia & p̄ tuo p̄petuo i me studio: ut i hac re ēt elabores: Dionysius seruus meus q̄ meā bibliothecā multorū nūmōq; tractauit: cū multos libros surripuisset nec se ipone laturū pataret aufugit: is ē i puītia tua: eū & M. Bollandus familiaris & multi alii Narone uiderūt. Sed cū se a me manūissū diceret crediderūt. Hūc tu si mihi restituēdū curaris nō possū dicerē q̄ mihi gratū futurū sit: Res ipsa parua: sed animi mei dolor magnus ē: Vbi sit & qd fieri

T si non: Eīdem Philippo cōmēdat Cicero eōdem Oppium & Egnatiū: quos antea commendauerat: de quibus in p̄cedenti epistola uidimus.

Cis Egnatius.

T si non: Epistola immita tione utilis ad excusationē importunitatis de repetitiōne eiusdem cōmēdatiōnis quam Cice. se facere Titio dicit non diffidentia eius constantia qui semel p̄ miserat sed ut satisficiat. & obsequatur Auiano Flacco ita se postulanti: ut rursus per litteras eum cōmēdaret ipsi Titio: quod Cice. facit: & quoniam erat Titius legatus annonae praefectus petit ab eo ut concedat Auiano & locum & tēpus deportandi frumentum: quod alias per seipsum dicit obtentum: & impetratū cum Pompeius huic negotio praepositus fuit. **O**bssequor: morem gero. **I**nteresse sua sibi utile esse. **M**inus uidebor. i. si non uidebor recordari & tenere memoria quod id quod semel p̄ miseris constanter efficias: qui. n. sae p̄petit uidetur autem immemor esse aut diffidere. **U**trunq; & locum & tempus. **I**sti negotio. i. cum esset annonae & rei frumentariae praefectus.

Obsequor

Antā: Quattuor uiri & decuriones magistratus erant ita a numero dicti: his commendat Cice. Valigentium Hippianum: ut possessionem quam ab eis in agro Fregellano emerat libera & immunem eum habere permittant. praerant enim i uendendis agris publicis. **M**olestus essem: afferrem tedium. **F**regellano fregella urbs Campaniae.

Fregella

Vm his: scripsit Cic. se praeter cōsuetudinem suam iuise in senatum frequentius ne deesset honori Sulpitii quantum ex sequentibus conuicimus praerat dalmatiae. **I**taque cum rem bene egisset: dicit Cic. se libenter affuisse in senatu: & ei supplicationem decreuisse Deinde commendat ei. M. Bollandum ueterem amicum suum: qui multum in eius provincia uersabat aut certe aliquem locū apud eum habebat. Postremo rogat eum ut det operā Dionysii seruū q̄ aufugerat ad se remitti. **V**entitārē. frequēter uenire. **S**upplicationem p̄ res a te i puincia bene gestas. **I**ure suo. i. licenter.

Epist. Tul.

EE

Epistolarum Familiarium

& sine ullo respectu. **In. h. re. q̄** modo dicam. Dionysius exponit in quo uelit eum elaborare Bibliothecam. u. libros: licet proprie significet locum ubi reponuntur libri.

Multorum nummorum. i. quam moueram magna impesa. **T**ra et aut: curae habuit & in potestate sua unde supra lib. v. ad Vatinius appellauit eum. **A**gnanostem. i. lectorem. **S**urripuisset: furatus esset. **L**aturum impune. i. non fore sine punitione. **N**aronae: q̄ est ciuitas Dalmatiae. ut in epistola Vatini in si. cognoscatur libro quinto. **M**anumissum liberatum.

Res ipsa parua. i. non magni praecii est ipse seruus. & quod asportauit. Sed dolor magnus qd̄ ita fuerim ab eo delusus & deceptus.

Per te: opera & cura tua.

Narona

Emoeritus Alienum praecodilem Graeciae rogat ut recipiat in amicitiam suam Democritum Siconium. Deinde si uidebitur dignus amicitia sua: eum consertiet & diligit. Laudat autem Cic. eius liberalitatem & obseruantiam in hospites omnes sed praecipue in se. quae dicit esse primarium totius Achaetae. & fore dignum: quem alienus & hospitio & amicitia dignum iudicet. **P**riucipem. primarium ex primis. **P**atefacio aperio: paro. **I**nnoo significo: & quasi quodam nutu demonstro. **C**omplectare: suscipias.

T te: Ca. Auianum Flaccum quem supra Titio commendauit Cicero. commendat etiam nunc Alieno proconsuli Graeciae commendat etiam eius filios & M. Auianum eius fratrem: qui cum Cicero. erat. M. scilicet Autanus eius frater. **I**llius praesentis: scilicet Autani. **V**eritusq; C. & Marci.

X litteris: prolixitas qua usus sum in primis libris interpretandis merito me breuiorem in sequentibus facere debuit. Nam quae pluribus epistolis a me exposita sunt: ea ubiq; repetere non modo inutilis: uerum et ingrati laboris: & magnae molestiae lectori fore existimauit. Itaque si quibusdam epistolis aliquid desiderandum putabit eum oratum uelim ne

possit. Bollandus te docebit. Ego si hoem p te recuparo: sumo me a te beneficio affectu arbitror. Vale. M. T. C. Alie. pco. S. D.

Emoerit⁹ sicyoni⁹ non solum hospes me⁹ est: sed et q̄ non multis contigit graecis praesertim ualde familiaris. Est. n. in eo summa probitas summa uirtus. summa in hospites liberalitas & obseruantia: meq; praeter ceteris & colit & obseruat & diligit. Eum tu non modo suorum ciuium uerum pene achaetae praecipue cognosces. Huic ego tamen aditum ad tua cognitionem patefacio: & munio cognitum p te ipsum q̄ tua natura est: dignum tua amicitia atq; hospitio iudicabis. Peto igitur a te ut his literis lectis recipias eum in tua fide. Pollicear e oia te facturum mea causa. De reliquo si id q̄ confido fore dignum cum tua amicitia hospitioq; cognoueris: peto ut eum complectare diligas: tuis habeas. Erit id mihi maiore in modum gratum. Vale. M. C. Alieno pco. S. D.

T te sciri arbitror quae fecerim. C. Auianum Flaccum: & ego ex ipso audieram optio & gratissimo hoies: q̄ a te liberaliter esse tractatus. Eius filios dignissimos illo praemexosq; necessarios quos unice diligo: commendo tibi sic: ut maiore studio nullos commedare possim. C. Auianus in Sicilia. M. est nobiscum tu illius dignitatem praesentis ornes: re utriusq; defendas rogo. Hoc mihi gratius in ista puincia facere nihil potes. Idq; ut facias: te uacillanter etiam atq; etiam rogo.

Epistolarum Familiarium. Liber. xiiii. Incipit.

M. T. C. Teren. suae. S. D.

X litteris multorum & sermone omnium praesertim ad me incredibilem tua uirtute & fortitudine esse teq; nec animi nec corporis laboribus defatigari. Me miserum: te ista uirtute: fide probitate humanitate in tantas erunas propter me incidisse. Tuam liolamq; nostram: ex quo patre tantas uoluptates capiebat: ex eo

prius aborem meum accuset quod totum opus legerit. Inueniet enim uel nulla uel certe admodum pauca interpretatione digna a me prætermissa esse. & aliunde sumet. quod alium locum transferat: sed iam ad instituta pergam: ut aliquando consummato opere deo iuuante finem imponam: huius igitur. xiiii. uoluminis epistolæ uno fere sunt argumento ad Terentia. a Cice. scriptæ: quo tempore erat in exilio: sed in hac prima dolet Cice. & ingemiscit: quod culpa sua Terentia in tantas miseras coniecta sit. & simul liberi sui. Ostendit deinde in quibus spem reditus sui habere possunt: postea ubi sit. & quid agat. Postremo prætermittit alios particulas quæ ex epistola cognoscuntur: quia Terentia se scripserat se uendituram: uel

tantos percipere luctus. Nam quid ego de Cice. dicam: qui quum primum sapere cœpit: acerbissimos dolores miserasque percepit. Quæ si ita (ut scribis) fato facta putarem: ferrem paulo facilius: sed omnia sunt mea culpa commissa: qui ab his me amari putabam qui inuidebant: eos non sequabar: qui putabant. Quod si nostris consiliis usi essemus: neque apud nos tantum ualisset sermo aut stultorum amicorum: aut improborum: beatissimi uiueremus. Nunc quando sperare nos amici iubent: dabo operam ne mea ualutudo tuo labori desit. Res quanta sit intelligo: quantoque fuerit facilius manere domi quam redire. Sed tamen si omnes tribunos plebe habebimus si Lentulum tam studiosum quam uidetur si uero etiam Pom. & Cæ. non est desperandum. De familia quomodo placuisse amicis scribis faciemus. De loco nunc quidem abiit pestilentia sed quoad diu fuit me non attigit. Plancus homo officiosissimus me cupit esse secum & adhuc retinet: ego uolebam loco magis deserto esse in epiro: quo neque hispo ueniret nec milites: sed adhuc Plancus me retinet sperat posse fieri: ut mecum in Italiam decedat. Quem ego diem si uidero: & si in uestrum amplexum uenero: ac si uos & me ipsum recuperaro: satis mihi magnum fructum uidebor percepisse: & uestræ pietatis & meæ. Pisonis humanitas: uirtus amor in omnes nos tantus est: ut nihil supra possit. Utinam ea res ei uoluptati sit: gloria quidem uideo fore. De. Qu. fratre nihil ego te accusaui: sed uos cum præsertim tam pauci sitis: uoluisse quam coniunctissimos: quibus me uoluisti agere gratias: egi & mea te cerciorem factum esse scripsi: quod ad me mea Terentia scribis uicum uenditurum: quid obsecro te: me miserum: quid futurum est? Et si nos præmet eadem fortuna quid puero misero fiet? Non quæro reliqua scribere tanta uis lachrymarum est: neque te in eundem fletum adducam. Tantum scribo si erunt in officio amici: pecunia non deerit si non erunt tu efficere tua pecunia non poteris. Per fortunas miseras nostras uide nepuerum perditum perdamus. cui si ali

lam ut haberet pecuniam: ut per eam posset sibi aliquorum fauorem conciliare Cice. eam obseruat ne id faciat: ne Cice. filius postea pauper relinquatur. ¶ Virtutem: constantiam. ¶ Fortitudinem: magnitudinem: animi in aduersis tolerandis. ¶ Lat oribus animi: ut dolore sollicitudine & cogitatione prouidendi rebus nostris. ¶ Me mihi in gemescit Cice. se esse causam miseriarum uxoris suæ. sic Oui. ad uxorem tristis es: indignor: quod sin tibi doloris. ¶ Isti tali. ¶ Sapere: intelligere. uti ratione & ut uulgarius dicam discretionem habere. ¶ Facto: deorum uoluntate. & lege immutabili. ¶ Quippe: qui optabant me secum esse. ¶ Sperare: reditum in patriam. ¶ Res reditus meus. ¶ Lentulum. P. de quo in prima epistola: qui consul. ut. i. lib. diximus: tulit legem de reuocando Cice. ¶ De factis. seruorum liberanda: ut infra epistola. iiii. uidebimus. Familiam autem appellatione & ulpiano iuriconsulto. & Fello. Pom. teste non solum liberi homines. sed etiam serui continentur. ¶ De lo. ubi fuit. ¶ Non ar. non læsit non nocuit.

Fatum
Familia

Nunc eadem fortuna uiros tot casibus actos insequit. ¶ Pueri: filio nostro Ciceroni. ¶ Tanta uis tanta copia. ¶ Sic officio. i. si uoluerint esse quales debent. ¶ Si non erunt scilicet in officio. ¶ Non poteris. scilicet aliquid efficere. ¶ Per fortunas: adiuuat Cice. Terentia. ne hoc dānum filio suo inferat alienando uicum illum. ¶ Per fortunas. scilicet obtestor. ¶ Perditum perdamus: ne ex infelicissimo infeliciorum faciamus: plus autem significat perditum perdamus quam si dixit prodamus: est. u. quasi exaggeratio quædam: ut Oui. i. heroidibus: Perdita ne perdam timeo: tale etiam illud Virgilianum. Non capi potuerit capi. ¶ Si alii. scilicet bonorum aut diuitiarum. ¶ Mediocri uir. cum nihil habentibus: etiam maxima uirtus uix possit esse adiumento: luuena. Haud facile emergunt: quorum uirtutibus obstat res angusta domi. ¶ Cetera: di

Epistolarum Familiarium

gnitates & honores in urbe. **¶** Et ita significat ei plus ualere mediocrem uirtutem cum diuitiis. q̄ maximam uirtutem cum paupertate. **¶** Quid ag. in urbe per amicos meos. **¶** Et uos. ut. & filii Dirrachii. q̄ est opidum macedoniæ. ut scribit Ptolemæus: quod etiã Epidaurum dictum est.

Dirrachium
Epidaurum

Oli excusat se Cicerone de breuitate litterarum. cum ad omnes alios. tũ uero ad uxorem suam. ad quam dicit se non posse scribere sine multis lachrymis. Deinde dicit se dolere quod intellexerat eam a quibusdam uexatam esse. cum id. culpa ipsius Cicerone. Postremo dissuadet ei sumptum in ædificando. hortaturque eam. ut ceteris omnibus omissis ualitudinem diligenter curet. **¶** Cui. s. scribendi plura. **¶** Rescribi. s. plura. uel longiores epistolas. **¶** Præstare efficere. **¶** Id ut effertis beatissimæ. **¶** Cohortatus. ut non desistat ab inceptis. **¶** Eiusmodi talem. s. **¶** Ut me. m. i. ut tu uelis eẽ misera ut subleues miseras meas. **¶** Officiosus. qui in me beneuolentie officium præstat. **¶** Ad uestæ subauditur templum. sic. n. ponebãt antiqui. **¶** Ad uestæ ad Veneris. & subaudiebant templum. Terentia in Adelphis. ubi ad Dianæ Veneris. Horatius in sermionibus. Ventum erat ad Vestæ. media iam parte diei. **¶** Ad ta. u. non erat prouerbiũ ut quidam exponunt. sicut nunc dicimus a pyro ad uitium. Sed tabula pro lege ponitur. unde & tabularia dicebant auctore Seruio loca. ubi tabulæ figebantur. & interdũ actus publici. Maro. in georgicis. Insanique forum & populũ tabularia uidit. Erat igitur tabula Valerij lex a Valerio lata de bonis proferentium uendendis: ut ostendit Cicero. in oratione: pro Sexto Roscio. Ad hanc igitur tabulam deducta erat Terentia. quia ea lege bona Cicerone. tanquam proferentia cogebantur uendi. **¶** Hem. dolentis & ingemiscens. **¶** Vexari distrahi. male tractari. nam uxor uerbum est teste Asconio ingenti calamitatis. De quo alibi diximus. quid Seruius & Gellius sentiant. **¶** Proiciēs. abiciēs alienabis. **¶** Reliquas tu. i. quod tibi reliquũ est. Legendum est autem etiam ne reliquias tuas misera proiciēs. **¶** Versaris es apparens. **¶** Thesalonicæ. quæ ciuitas ẽ Macedoniæ

Tabula
Tabularia

Hem
Vexor

Thesalonia
Thesalonia

quid erit ne egeat mediocri uirtute opus est: & mediocri fortuna ut cetera consequatur. Fac ualeas. & ad me tabellarios mittas ut sciam quid agatur & uos quid agatis. Mihi omnino iam breuis expectatio est. tullio. & Ci. salutem dic. Datum ad sex. calen. de cembris Dirrachii. Dirrachium ueni quod & libera ciuitas est & imo officiosa & proxima Italiæ. Sed si offendet me loci celebritas: alio me conferã & ad te scribã.

Vale.

M. C. Terentia. S. D.

Noli putare me ad quenquam longiores epistolas scribere nisi si quis ad me plura scripsit: cui puto rescribi oportere. Nec enim habeo quod scribam: nec hoc tempore quicquam difficilius facio. Ad te uero & ad nostram Tulliolam non quæro sine plurimis lachrymis scribere. Vos enim uideo esse miserimas: quas ego beatissimas semper esse uolui: idque præstare debui: & nisi tam timidi fuissetis: præstitissem. Pisonem nostrum merito eius amo plurimum: Eum ut potui per litteras cohortatus sum: gratiasque egi: ut debui. In nouis tribunis ple. itelligo spē te habere: id erit firmum si Pompeii uoluntas erit: sed Crassum tamen metuo. A te quidem omnia fieri fortissime & amantissime uideo nec miror: sed mœreo casum eiusmodi: ut tantis tuis miseriis: meæ miseriam subleuentur. nam ad me. P. Valerius homo officiosissimus scripsit: id quod maximo cum fletu legi: quemadmodum a Vesta ad tabulam ualeriam ducta esses. Hem mea lux: meum de si seruum unde omnes opem petere solebant: te nunc mea Terentia sic uexari: sic iacere in lachrymis & sordibus: idque fieri mea culpa: qui ceteros seruauĩ ut nos perirem? Quod de domo scribis. i. de areatego uero tum denique mihi uideor restitutum: si illa erit nobis restituta. Verum hæc non sũt in nostra manu. Illud doleo quæ impensa faciẽda est in eius partem miseram & despoliatam uenire. Quod si conficitur negotium: omnia consequemur. Sed eadem fortuna nos præmet. etiam ne reliquias tuas miseras proiciēs obsecro te uita mea. Quod ad sumptum attinet: & sine aliis qui possunt si uolunt: sustineret: & ualitudinem istam infirmã si me amas noli uexare. Nam mihi ante oculos dies noctesque uersaris. Omnes labores te excipere uideo: timeo ut sustineas: sed uideo in te eẽ omnia. Quare ut id quod speras & quod agis consequamur: serui ualitudini. Ego ad quos scribam nescio nisi ad eos qui ad me scribunt: aut ad eos de quibus ad me uos aliquid scribitis. Longius quoniam uobis ita placet: non discedam: Sed uelim quam sapientissime litteras mittatis: præsertim si quid est firmius quod spes

remus. Valete mea desideria: ualete. Datū tertio nonas Octobris
Theſſalonica.

M. C. Terē. Tul. & C. S. D.

A Ccepi ab aristocrito tris epistolas: quās ego lachrymis pe-
ne deleui. Conficior, enī mœrore mea Terentia: nec me
mea miseriæ magis excruciant quam tua: uestraq; . ego
autem hoc miserior sum quam tu: quæ es miserrima quod ipsa ca-
lamitas comunis est utriusq; nostrum: sed culpa mea propria est.
Meum fuit officiū uel legatione uitare periculum: uel diligentia &
copiis resistere: uel cadere fortiter. Hoc miserius turpius: indignū
nobis nihil fuit. quare cum dolore conficior: tum etiā pudore.
Pudet enī me uxori meæ optime suauissimis liberis uirtutē & dili-
gētiam non prestitisse. Nam mihi antea oculos dies noctesq; uer-
satur squalor uidetur: & mœror: & infirmitas ualitudinis tuæ: spes
autem salutis pertenuis ostenditur. Inimici sunt multi: inuidi pene
omnes. Eicere nos magnum fuit: excludere facile est. Sed tamen
quandiu uos eritis in spe non deficiam: ne omnia mea culpa ceci-
disse uideantur. Ut tuto sim quod laboras id mihi nunc facillimū
est quem etiā inimici uolunt uiuere in tantis miseriis: ego tamē
faciam quæ præcipis. Amicis quibus uoluisti egi gratias: & eas lit-
teras Desippo dedi: meq; de eorum officio scripsi a te certio-
rem esse factum. Pisonem nostrum mirifico esse studio in nos & offi-
cio: & ego perspicio & omnes predicant. Dii faxint ut tali genero
mihi præſenti tecum simul: & cum liberis nostris frui liceat. Nunc
spes reliqua in nouis tr. pl. & in primis quidem diebus Nam si in-
ueterarint: actum est. Ea re ad te statim Aristocritum misi: ut ad
me continuo inītia rerum: & rationem totius negotii posses scribe-
re. Et si Desippo quoq; ita imperaui statim ut recurreret & ad fra-
trem misi ut crebro tabellarios mitteret. Nam ego eo nomine sum
Dirachii hoc tempore. ut quam celerrime quid agatur audiam &
sum tuto. Ciuitas enī hæc semper a me defensa est: quum inimi-
ci nostri uenire dicentur: tum in Epirum ibo. Quod scribis si ueli-
te ad me uenturam: Ego uero quum sciam magnam partem istius
oneris abs te sustineri: te istic eē uolo. Si perficitis quod agitis: me
ad uos uenire oportet. sin autem: sed nihil est opus reliquam scri-
bere ex primis aut ad summum secundis litteris tuis constitueri po-
terimus quid nobis faciendū sit. Tu modo ad me uelim omnia
diligentissime perscribas: & si magis iam rem quam litteras debeo
expectare. Cura ut ualeas: & ita tibi persuadeas mihi te nihil cari-
us esse neque unquam fuisse. Vale mea Terētia quæ ego uideor uide-
or: itaq; debilitor lachrymis. Pridie cal. Decē.

M. T. C. Terētia Tul. & C. S. D.

Ccepi: Dolet Cic. sicut &
a superius quod sit culpa
mœroris & doloris suorū
& qd̄ ignaue discesserit: cum po-
tuerit remanere in patria si uoluisset
se inimicis opponere. Deinde
quia scripserat Terentiam se labo-
rare ut Cice. esset in tuto: dicit sibi
esse facillimum: quia et̄ inimici sui
cupiūt ut ueniat in ius miseris. De-
inde dicit se cupere fieri certio-
rem litteris Terē. qd̄ per eam & eius
amicos actum sit de ipsius restitu-
tione. Ab ar. liberto nostro. non
quas scripsit sed quas attulit a te.
Deleui confecti: destruxi. Confici-
or consumor. Culpa est mea
quæ sola facit hominē miserū. Le-
gatione suscipiendo legationem
aliq̄: cuius p̄textu uitabat infamia
& periculū ut diximus supra de in-
terfectoris Cæ. quonia ut osten-
dit Linius: ius legatorū apud oēs
gentes semper inuolatum fuit.
Cops: facta multitudine amo-
rum: qui me tuentur. Vel cadere
uel mori. Fortiter: animose cum
laude resistendo & non fugiendo.
Hoc: qd̄ fecit. Squalor: for-
des quæ ex luctu & mœrore sit.
Inimici enumerat aliquot cau-
sas quare spes salutis sit tenuis.
Excludere: tenere extra urbem.
Quod: quia. Viuere ut maior
sit p̄na miserrima uita quæ in mor-
te. Desippo: is erat unus ex do-
mesticis Cice. Prædicant. aper-
te dicunt. Faxint: faciant: quod
notantum est apud oratorem: quo-
niam quidam falso dicunt tantum
esse poeticū. In pri. di. in initio
magistratus eorum. Si. in. s. si. in
longius deducta sit & facta ue-
tus. Actum est. i. nihil. fiet: quia
res frigeſcet: & deferretur. Eo-
n. i. ea causa. Istius o. curandū re-
dit? mei. Istic Roma. Quod
agi. quod tractaris & quaritis. s.
ut redire possint. Sin au. s. non
perficitis. a. p̄ſepectis est. Sub
auditur: enim actum est de me uel
aliquid tale. Ad su. id est ad ex-
tremum: quod uulgo dicitur ad
plus. Constituere iudicare uel
certe deliberare. R. em. impetra-
tionem redditus mei. Videor. ul-
de ex affectu amoris: quæ te oculis
mei uideretur subicere Virgilius:
Illum: at sensu absentem auditque
uidet & Ouidius in ponto ad uxo-
rem. Te loquor absentem: te uox
mea nominat lunam.

Delere
Conficior

Squalor

Faxo

Epistolarum Familiarium

Go minus scribit Cice ad Teren. licet inferat mentionem filiorum ostendit. autem quanto dolore conficiatur quum ad suos scribere cogit. Deinde exponit ubi sit & quo iturus: & quia scripserat Teren. se ad eum iturum si ei uideretur: rescribit Cic. quid sentiat. Postremo quid egerit de familia seruorum. de qua in prima epistola ad Teren. mentionem fecit. & eam hortatur ut ualitudinem suam sustentet. reliqua ex textu colliguntur. **C**erte saltem.

Aur no mu. quia cito perissem.

Minus est er. a no. i. no peccauit

Minus si uitae cupidi fuimus dumo

Fixa. firma imu

Tabilia ut aliqui non possint in me

Lius conuerti. **I**n tuo complexu in

Tuis uinis Naso ad uxorem. Atq;

Utinam lugenda tibi non uita. id

Ecce Mors mea morte fores sola re

Licta mea spiritus hic p te patrias

Exisset in oras. Sparssissent lachry

Me corpora nostra pia. **R**ettu

Lerunt rediderunt nobis qd merui

Nus. **N**eglexerit peri. quia la

Ta fuerat acerrima lex ut uidimus

Lib. i. in eos qui Ci. exceperant. qd

Erat ei interdictum aqua & igni.

Legis. ne quisquam me reciper.

Habebimus. s. animo. i. semper

Criminus memores. & existimabim?

Nos ei obligatos. Profecti sumus.

Discessimus. **C**yziceni Cyzicus ei

Uitas Asiae in Propontide ab Ha-

Montis condita ut ostendit Out.

In primo tristium siue portu. na utri

Que opus in ponto factu est. hinc

Propontiacis herentem Cyzicon

Oris Cyzicon haemoriae nobile ge

Eis opus. **R**ogē eū interrogat de

Legendū est. **C**onfectam debili

Tata; afflictam. **C**orporē pp ua

Litudinē. **A**nimo ppter fortunā

Nostram & dolores. quos capis.

Sim. p ero. **S**ic agam. ut sim

Sine te. **T**ransactum actum &

Sine ulla spe. **S**ed. q. d. tul. laten

Ter subdit eam ne uadat. **M**iselle

F. Tulliolae matrimonio. ne disce

Dat a matrimonio. ne discedat a

Marito. **T**eneas aliquid de bo

Nis nostris pp q ad tabulā uale

Ritā eā deductā se audisse supra di

Xit. **D**e fa. seruorū diximus i pri

Ma epla ad Ter. **L**iberata ma

Numissa. ita. n. scripserat Ci. se fecit

Se. **T**uis seruis. **U**t qu. es. me.

I. te & receturā in seruitute q me

Rerent & manumissuram et q bñ

Eent meriti. **E**t in off. i. fideliter

Seruit. **P**raeterea pter eū. Virg. in

Xi. Si duo pterea talis idea tulisset

Terra uiros **L**iberti nostri. i. m. i.

Missi. **S**i res a no. abesset. i. si ni

Hil ad nos pertineret. **O**ppido

Ualde. **E**a causa. i. talis. **M**ino

Ra. i. parua comparatiuum pro

Situo. **R**ecte cum aliquo esse

Ctu. **Q**uādo interrogatiue legē

Go minus saepe ad uos do litteras quam possum: propte

Rea quod cum omnia mihi tēpora sunt miseratum uex

Ro quum aut scribo ad uos: aut uestras lego: conficior

Lachrymis sicut ferre non possim. Quod utinam minus uitae cu

Pidus fuisssem certe nihil aut non multum in uita mali uidisssem?

Quod si nos ad aliquam alicuius commodi aliquādo recuperādi

Spē fortuna seruari: minus est erratum a nobis si haec mala fix

Xa sunt. Ego uero te quamprimum mea uita cupio uidere: & i tuo

Complexu emori: quando neq; diu: quos tu carissime coluisti: neq;

Homines: quos ego seruaui: semper: nobis gratiam retulerūt. Nos

Brundulii apud. M. Ennium flacum dies. xiiii. fuim? uirum opti

Mum: qui periculum fortunarum & capitis sui pro mea salute ne

Glexit. Neq; legis improbissima pccna deductus est: quo minus

Hospitii: & amicitiae ius officiumq; praestaret. Huic utinam alix

Quando gratiam referre possimus hēbimus quidem semper. Brun

Dulio profecti sumus ad quintum calend. maii per Macedoniam:

& cizicum petebamus. O me perditum. O me afflictum: quid nūc

Rogem te ut uenias: mulierem agram: & corpore & animo confex

Tam. Non rogem. Sine te igitur sim opinor. Sic agam si est spes

Nostri reditus: eam confirmes: & rem adiuues: sin ut ego metuo nā

Factum est: quoquomodo potes: ad ire fac uenias. Vnum hoc scin

To si te habebo: non mihi uidebor: plane perisse. sed quid de Tul

Liola mea fiet: iam id uos uidete: mihi non est consilium. Sed

Certe quoquomodo res se habebit: illius Misellae & matrimonio:

& famae seruiendum est. Quid Ci. meus: quid agetis. Te uero sic

In sinu semper & complexu meo. Non queo iam plura scribere.

Impedit mæror. Tu quid egeris nescio. utrum aliquid teneas: an

Quod metuo: plane si spoliata. Pisonē ut scribis spero fore sem

Per nostrum: De familia liberata nihil est quod te moueat: Primū

Tuis ita promissum est te facturam esset ut qu. sq; esset meritis. Est

Autem in officio adhuc Orphaeus: praeterea magnopē nemo cete

Rorum seruorum. Ea causa est: sicut si res a nobis abesset liberti nri

Esset: si obtineri potuissent: Sin ad nos ptinerēt seruirent pter q op

Pido pauci sed haec minora sunt: Tu quod me hortaris ut animo

Sim magno: & spem habeam recuperandae salutis: id uelim sit eius

Modis: ut recte sperare possimus. Nunc miser quando tuas iam lit

Teras accipiam: quis ad me perferet: quas ego expectassem Brun

Dulii: si esset licitum per nautas qui tēpestatē praetermittere nolue

Rūt. Qd reliquū ē sustēta te mea terē. ut potes: hōestissime uixius:

Fixae

Cyzicus

Oppido

dum est. q. d. nunq̄. ¶ Si esset li. si mihi permissum esset nautis. ¶ Floruimus: translatio est Oul. Nos quoq; florimus: sed flos fuit ille caducus. ¶ Quod non amissimus. animā cum ornāmētis. id est nisi in hoc qd̄ non mortui sumus cum dignitatem amitteremus: id est quū eiceremur ex urbe: qd̄ facere debuimus. ¶ Me non pos. cōfirmare. ¶ R emisit. Romā

floruim⁹. Non uitiū nostrum: sed uirt⁹ nosti a nos afflixit. Pecatum ē nullum: nisi quod nō una animam cum ornāmētis amissim⁹. sed si hoc fuit liberis nostris grati⁹ nos uiuere cetera quāquā ferēda sunt: feramus: atq; ego q te cōfirmo: ipse me nō possū. Clov diū philaterū q̄ ualitudine ipediēbatur oculo: remisi hominē si delē. Salusti⁹ officio uincet oēs spes. Cēni⁹ est pbeniuol⁹ nobis quē sp̄ spero tui for̄ obseruātē. Sicca: dixerat se mecū for̄: sed Brū dufio discessit. Cura quoad potes ut ualeas: & sic existimes uāthē mētius me tua miseria q̄ mea cōmouerī. Mea terē. fidissima atq; optima uxor: & mea carissima filiola: & spes reliqua nra. Ci. uale te. Pridie cal. Maias Brū dufio.

M. T. C. Terētia suā. S. D.

I tu & Tullia lux nra ualetis: ego & suauissimus Ci. ua

lemus. Pridie idus Octo. athenas uenimus: quum sane nauigasse Athenas aduersis uentis cum haberet se cum Ci. filium: Deinde significat se accepisse litteras Terentia & aliorum multorum ab Achaſto alatas ex quibus ostendit se intēlexisse bella etulilia fore. Postremo orat eam ut sibi aduenienti quam longissime poterit obuiam procedat & instruit eam qd̄ agere debeat de hereditate quōsdā Præſtiani. ¶ Suauissimus: iucundissimus. Ci. filius. ¶ Vno & uigesimo primo post discessum suum roma. ¶ Sane: ualde. ¶ Strenue: celeriter: nam strenuus & fortem significat & celerem. Salusti⁹. Nam aut quisq; strenuus ceciderat in bello. Oul. de Galantide in mustellam mutata. Priscaq; strenuitas mansit. celeritas uel agilitas. ¶ Ne non est. ut non essent. ¶ Siue nos: correctio. quia habebat filium secū. ¶ In q̄. i. qualē. q. d. turbulentam. ¶ Spectare: pertinere: tendere. ¶ Ad ar. ad bella q̄ ca. magnis rebus gestis in Caetis in Galliam Italie proximam circa Eridanum exercitum duxerat: ad quez multi confluerant ex his igitur suspicabat ut ci. bella futura aut quia iam mortua Iulia magnus timor apud oēs erat dissensionibus inter cesarem & Pom. ¶ Dissimulare occultare. ¶ Illum præſtianum: hic enim moriens scripserat heredem Cic. fuerat autem iuriconsultus: ut supra ad trebatium libro septimo: q̄ scribis de illo præſtiano iuricon. ego te ei non desino commēdare. ¶ Auctio. uēditio p̄ auctione ut alio loco dixi. Iu. si coniugis auctio fiat. ¶ Eris p̄fecta discesseris. Ec s̄ape. exponit Ci. quid ex litteris Terē. itellexit Postremo petit ab ea ut celeriter emittat ad se pollucē sex

Sane
Strenue
Strenuus

Vale. M. C. Terē. S. D.

Ec s̄ape est cui litteras demus: nec rem habemus uel lam: quā scriberē uelimus. Ex tuis litteris: quas pxime accepit: cognouit prædiū nullū uēire potuisse. Quare

Ec s̄ape. exponit Ci. quid ex litteris Terē. itellexit Postremo petit ab ea ut celeriter emittat ad se pollucē sex

Epistolarum familiarium

uū. **¶** Prædū possessionē. **¶** Venire: uēdi. **¶** Satisfiat soluat. **¶** Nostra f. filia: hæc. n. pronoiā sine substan-
tuo posita mantos uxores filios filiasue cōprehēdunt: sicut & geni-
tūū propriorū post noia ppria po-
siti Qui. Hæc tua Penelope subau-
ditur uxor. & Virg. Hectoris an-
dromache scilicet uxor. Deifobe
glauci filia. **¶** Polucem: seruum.
¶ Extrudas: eicias emittas.

Mnes: primū scribit Cice.
se fecisse magnas mole-
stias qbus & ipsam Ter-
ren. cruciabat & filiū Tullia: id au-
tē ita factū esse dicit. qā colerā pu-
rā eiecit quā cōtraxerat ex mero-
re ut fit. Deinde dicit se scripturū
ad amicos suos. qbus cōmēdabit
& Terē. & Tulliam. & ostendit
se habere bonā spē sui reditus i pa-
triam. Postremo monet Terentiā:
in quibus uillis commode esse pos-
sit. **¶** Quibus ppter quas. **¶** Ha-
bit te mi. affixi te. **¶** Id quod.
i. quod. ste habuisse miserrimam.
¶ Dulcior: carior: ita. n. parētes &
dicere & existimare solent. Virg.
nate mihi uita quōdā dū uita. a-
nebat chare magis. **¶** Quid cāe. f.
qđ eieceri illas molestias. **¶** Postri-
die: postremo die **¶** Χολη. i. bilē
colerā. **¶** Αηρατον purā. Eieci ex
pui euomut. **¶** Leuatus aleuiat?
ut ita dicā. **¶** Satisfacias soluas
uota. **¶** Simul atqz postq. **¶** Quē
q̄ quēlibet. **¶** Virū cuius proprie-
tē fortuna. nā uir a uirtute dicit.
¶ Eiusmodi talia. **¶** Aliqu. tādē.
¶ Cū si. nostri. cū uiris bōis. **¶** Ut
pri. duæ dietiōes sunt. ordo autē
ē uelim primū ut cures ualitudinē
deinde &c. **¶** Utere p̄ habitadē tua
habe. **¶** Fundo agro. **¶** Cū fa. ur.
cū oib? quos i urbe soles hēre dñi
tum mōtis cōstat res arpinī. q̄ rōe.
¶ Annōa frumētū. **¶** Bellissimus
dimiuriuo blādīmētū grā usus ē.

I ualetis. hortatur Cice.
Terētiam. ut curet uali-
tudinem suam. quam in-
tellexerat febrī laborare. Deide di-
cit gratum sibi fuisse. qđ ab ea de
litteris Cæ. certior factus esset.

D cæteras. Hæc episto-
la uidetur fuisse scripta
eo tempore quo tā Tu-
lia nupserat dolobelle. **¶** Miseras
molestias. **¶** Accessit. additus est.
¶ Valitudinem pp̄ egitudinem.

Vid fieri. Excusar Cice. se
qđ aptius ad Terē. non
scripserat quid fieri uellet

uideatis uelim quō satisfiat ei cui scitis me satisfieri uelle: qđ no-
stra tibi grās agit id ego nō miror te mereri: ut ea tibi merito tuo
grās eger possit. Pollucē si achuc nō ē pfectus q̄primū fac extru-
das. Cura ut ualeas. Idi. quīn.

M. C. Ter. S. D.

Mnes molestias: & sollicitudines: quibus & te miserrimam habui: id quod mihi molestissimum est: Tullio-
lamq; quæ nobis nostrā uita dulcior est deposui & cie-
ci. Quid causa autem fuerit: postridie intellexi quasi quam a uo-
bis discissi **¶** Χολη. Αηρατον noctu eieci statim. Ita sū leuat? ut de-
us mihi aliqs medicinam fecisse uideatur. Cui quidem tu deo quē
admodum tolespie & caste satisfacias: idest appolini & Aescu-
lappio. Nauem spero nos ualde bonam habere in ea simul ac con-
scendi hæc scripsi. Deinde conscribam ad nostros familiares mul-
tas epistolas: qb? te & Tulliolam diligenter commendabo cohor-
taret uos quod animo fortiores essetis nisi uos fortiores cognosce-
rem quam quenquam uirum. Et tamen eiusmodi spero negocia
esse ut & uos istis commodissime sperem esse: & me aliquando
cum similibus nostri rēpu. defesurum. Tu primū ualitudinē tuā
ueli cures. Deinde tibi si uidebitur uillis his utere quæ longissime
aberūt a militibus. Fundo Arpinati bene poteris uti cum familia
urbana si annona carior fuerit. Cice. bellissimus tibi salutem plu-
rimam dicit et atq; et.

Datum. iiii. Idus Iu.

M. C. Terētia. S. D.

Suales bene est: ego quidem ualeo. Valitudinem tuam
cures uelim diligentissime. Nam mihi & scriptum & nū-
ciatum est: te in febrim subito incidisse. Quod celeriter
mefecisti de Cæ. litteris certiolem: fecisti mihi gratum. Item post
hac si quid op? erit: si quid acciderit nouis: facies ut sciam. Cura ut
ualeas.

Vale.

Datum. iiii. nonas Iunias.

M. C. Terē. S. D.

Dcæteras miseras accessit dolor ex Dolobelle ualitudi-
ne & tullia: omnino de omnibus rebus nec quid consilii
capiam nec quid faciam scio. tu uelim tuam & tullia: ua-
litudinem cures.

Vale.

M. C. Terētia. S. D.

Vid fieri placeret scripsi ad Pompo. serius quā oportuit.
Cum eo si locuta eris itelliges quid fieri ueli Ap-
tius scribi quādo ad illū scripserā necesse nō fuit. De
ea re & de cæteris rebus q̄primū ueli nobis litteras mittas. Valitu-
dinē tuam cura diligēter.

Vale. vii. idus quīnti.

Postridie
Eiecere

Vir

Annona
Bellissi-
mus.

quia scripsit ad Pōp. ex quo ille poterit oīa intelligere. ¶ Scrius: tardius. ¶ Scribi. s. a. te. ¶ Quando: quoniam. ¶ Vilia significat Cī. se maiore dolore affectum Tulliae filiae suae ad se aduentum su. quia cognoscit culpa sua eē actum: ut illa esset in deteriore fortuna q̄ mereretur: deinde se missurum filium ad Cæsarem. ¶ Longe ualde. ¶ Alia tristiore & deteriore. ¶ Atque: q̄. ¶ Pietas: erga me.

M. T. C. Terē. S. D.

I uales bene est: ego quidem ualeo. tullia nostra uenit ad me pridie idus Iunii: cuius summa uirtute: & singulari humanitate grauiore eēt sū dolore affectus nostra factū eē negligētia ut lōge alia in fortuna eēt atq; eius pietas ac dignitas postulabat. nobis erat ī aīo Ciceronē ad Cæ. mittere: & cū eo. Cn. Salu. si pfectus erit faciā te certiorē: ualitudinē tuā diligēter cura. Vale. xiiii. cal. quinti. M. T. C. Terē. S. D.

Vod nos in itāliam saluos uenisse gaudes perpetuo gaudeas uelim: sed perturbati dolore animi: magnisq; iniuriis metuo ne id consilii ceperimus quod non facile explicare possimus. Quare quantū potes adiuua. Quid autē possis mihi in mentem non uenit. In uiam quod te des hoc tempore nihil est & lōgum est iter: & non tutum. Et non uideo quid prodesse possis: si ueneris. Vale.

Datū pridie nonas nouē. Brundu.

M. T. C. Terentia. S. D.

Vod scripsi ad te proximis litteris de nuncio remittēdo quae sit istius uis hoc tempore: & quae cōcitatio multitudinis ignoro si metuendus iratus est: quies tamē ab illo nascetur fortasse. Totū iudicabis quale sit. Et q̄ i miseris rebus minime miserū putabis: id facies. Vale. Septimo idus quinti. M. C. Terē. Tul. & C. S. D.

I uos ualetis nos ualemus. Vestrum iam consilium est non solum meum: quid sit nobis faciendum si ille romam modeste uenturus: recte ī praesentia domi esse potestis. Sin homo amēs diripiendam urbem daturus est: uereor ut Dolo. ipse satis nobis prodesse possit. Etiam illud metuo ne iam intercludamini: ut cum uelitis exire non liceat. Reliquum ē quod ipse optime considerabitis uestri similes foeminae sint ne romae. Si enim non sunt uidendum est ut honeste uos esse possitis. Quando quidem nunc res se habet: modo ut haec uobis loca tenere liceat: bellissime uel mecum uel in nostris praediis esse poteris. Etiam illud uerendum est: ne breui tempore fames in urbe sit. His de rebus uelim cum Pomp. cum Camillo cum quibus uobis uidebitur consideretis. Ad summam animo forti sitis. Labienus rem meliorem fecit. Adiuuat etiam Piso quod ab urbe discedit: & scelexis condemnat generum suum. Vos mea carissime aīe q̄sepissime ad me scribite & uos quid agatis & qd istic agatur. Quis p̄ & filius & ruffus uobis ī salutē dicūt. yiii. cal. quin. Miturnis.

M. C. Terē. S. D.

Vod nos: improbat Cice. q̄ quodamō consilium suum quia in Italā uenerat Brūdium. Itaq; Terē. rogat ut sibi adiuuētō sit deinde hortat ne sibi obuiā ueniat pp̄ longū & periculo sum iter. ¶ Explicare expedire. ad exitum perducere. ¶ Des te in uia i. ponas te in uia mihi obuiam uenias.

Vod scripsi igressuro Cæ. q̄ romam tpe quo bellorum ciuiliū tumultus orti sunt quum ex Gallia reuertetetur quuz Cic. abesset: scribit ad Terentiam quid agendum sit in tali perturbatione: eam quae sit praesens iudicare posse. ¶ Concitatio: commotio. ¶ Urat? Cæ. ¶ Quies. pax. ¶ M nime mi. idest utilius & melius.

Estū iam. Venturo Casa. u romam ut supra diximus scribit Cic. ad Terentiam sicut in superiore epistola eam facilius posse consultare quid sit agendum. declarat tamen consilium suū & suam de his rebus. praecipue ut Teren. faciat. quod facient aliae mulieres eius similes. ¶ Vestrū est cō. i. ad uos pertinet consultare & deliberare. ¶ Modestius sine iniuria cuiusq; tanq̄ bonus ciuis. ¶ Recte. honeste & comode. ¶ Diripiendam praedandam depopuladam. ¶ Ut. i. ne. ¶ Dolobel. gener noster qui multum apud Cæsa. potest.

Intercludamur. scilicet in urbe multitudine militum: legitur & intercludamini. ¶ Similes ue. honeste & alicuius dignitatis. ¶ Videndum considerandum. ¶ Ut si quē admodum. ¶ Mecum. ubi ego fuero. ¶ In nostris praediis. uel in cumano uel in tusculano uel in arpinati. uel in Pompeiano. haec. n. praedia habebat Cī. quae praecipue ab eo memorantur. credo tamen habuisse alia. ¶ Fames propter penuriam retum. si Cæsar eam occuparit. ¶ Labienus is ad pompe. se cōtulerat. cuius consilium Cī. laudat ¶ Adiuuat. causam nostram. ¶ Pilo. socer cæ. ¶ Discedit ab urbe. in aduentu. ¶ Cef. sicut reliqui senatores. Luca. danda tamen uenia est tantorum danda malorum. Pompe. fugiente timent. ¶ Sceleris. appellat sceleratum Cæ. quod cōtra pa

Atque

Explicare

Recte

Epistolarum familiarium

triā arma sumperit. **Q**u. s. frater me? **P**ater. qā subdit & fili? s. ei? i. fili? **Q**u. fratris: notādū est ēt supra i. scriptioe epistolae dua- bus animis dictū eē qd' legi i. oi bus codicib? nō aut animabus q' nō usus doctoz: sed Inia quorun- dā usurpatuit in sacris scripturis q's legi grāmaticae subiacere idignū ē.

Constitueramus: qā supra scripserat Ci. se missurū filiū ad Cae. hac ep̄la dicit se mutasse cōsiliū de ceteris rebus nihil se noui hēre: q' aut fieri uelit Teren. posse intelligere ex Sicca quem ad ea misit. **Q**uā uelit: sci licet fieri a te.

T si: primū oñdit Cice. se uāhemēter expectare lit- teras a Terētia. deinde qā scripserat Terētia: qd' egisset Vo- lūnia mulier qdā i se Cic. modestae de illa cōquerit: & tñ oñdit nō ual de laborādum eē de eo q' fecerit.

Quodipp q'. **N**escio quō q' si dicat latenti & naturali affectu ai hoc faciētē. **Q**ui ferat scilicet lit- teras meas. **E**uolūnia. n. p. mu- lteris officiosior: liberalior obse- q' sior. **Q**uod fecit: nō memini le- gere qd' sit: qd' nunc dicat et. eaz se cisse. **D**eteulerunt: detecerūt uio- lenter amouerunt: cum uellē aliud facere quam consuluerunt ipsi.

I qd' haberē dicit Ci. se ni- hil habere: qd' scribat ad Terētia: eā aut posse intel- ligere ex Leptra & Trebatii. quō ip- se sit affectus. i. quō habeat & sit aīo & corpore dispositus.

Considerādū: eodē est fere atq' mēto hāc ep̄la quo illa supior q' icipit. Vestruz sū cōsiliū: nisi q' i sine monet Cice. Terētia ut faciat q' domus hēat ppugnacula: si aliqua uis milituz imineret. **P**er Dolobellā. i. auxilio & fauore Dolobellae. **R**egio. Cāpantae. Etia atqz ēt. i. sapius & diligenter. **P**ropugnacula: aedifi- cia sunt: siue munimenta aduersus bellum: facta: a ppugnādo dicta. Virg. Et propugnacula bello tuta parant. **E**t praedium. s. habeat. **P**ropugnacula: i. quo ipse erant futura. **C**ertos. i. ad hoc electos & assignatos.

N maximis. Dicit Cice. se grauitter angī ualitudine Tulliae. Deinde se uētuz propius urbē sicut & Terentia: & alii sui hortabant. **E**que: id est tā scilicet q' mihi: quia tu es mater.

I uales bene ē: ego qd' ualeo. **C**ōstitueramus: ut ad te scri- pserā obuiā Ciceronē Casari mitterē: sed mutauimus cōsi- liū: quia de illius aduētū nihil audiebamus. De ceteris & si nihil erat noui: tamē qd' uelimus: & qd' hoc tpe putem? opus eē: ex Sicca poteris cognosce. Tullia adhuc mecum teneo. Valitudi- nē tuā cura diligēter. Vale. xii. cal. c. n. M. C. Terē. S. D.

Et si eiusmodi tpa nra sūt: ut nihil habeā q' aut a te lras expectarē: aut ipse ad te scribā: Tamē nescio quō & ipse uas lras expecto: & scribo ad uos quū hēo q' ferat. Vo- lūnia debuit i te officiosior eē q' fuit: & id' ipsū q' fecit potuit dili- gētius face. & cauti? q' q' alia sūt q' magis curen? magis q' dolea- mus. Quā me ita cōficiūt ut ii uoluerunt: q' me de mea snia detru- xerūt. Cura ut ualeas. M. T. C. Terē. S. D.

I qd' haberē q' ad te scriberē: facerē id' & plurib? uerbis & sepius. Nūc q' sunt negocia uides. Ego aut quō sim affli- ct? ex Leptra & Trebatio poteris cognosce. Tu fac ut tuā & Tulliae ualitudinē cures. M. C. Terē. & Tullie. S. D.

Considerādū nobis ēt atqz ēt animā meā diligēter puto quid faciatis: romae ne sitis: an meū i aliquo tuto loco Id nō solū meū cōsiliū ē: sed ēt uestrū. Mihi ueniūt i men- te hāc romae uos eē tutoposse p Dolobellā: eāqz rē posse nobis ad- iumēto eē: si q' uis: aut si q' rapina fieri ceperit: sed rursus illud me mouet: q' uideo oēs bonos abesse Roma: & eos mulieres suas sex- cū hēre. Hāc aut regio i q' ego sū nostrorū ē tū oppidoz: tū ēt p̄dio- rū: ut & multū eē meū: & quū abieritis cōmode & i nrīs p̄diis eē possitis. Mihi nō plāe satis cōstat adhuc utrū sit melius. Vos uide- te qd' alia faciāt isto loco femina: & ne quū uelit exir: nō liceat. Id ueli diligēter ēt atqz ēt uobiscū & cū amicis cōsideretis. Dom? ppugnacula & p̄sidiū hēat. Philotimo dicetis. & ueli tabellarios i- stituatis certos: ut quotidie aliquas a uobis lras accipiā. Maxie- at date opā ut ualeatis: si nos uultis ualere. yiii. cal. formiis. Vale. M. T. C. Terentia. S. D.

In maximis meis dolorib? excruciat me ualitudine Tul- liae nostrae de qua nihil ē q' ad te plura scribā: tibi. n. atqz magna curā eē certe scio: Qd' me ppius uultis accede- re: uideo ita esse faciūdū: & iā atē fecissem: sed me multa ipedierūt: q' ne nūc qdem expedita sūt: sed a Pōponio expecto litteras: quas ad me q' primū pferēdas cures ueli. Da operā ut ualeas.

M. T. C. Teren. S. D.

In tusculanū nos uenturos putamus aut nonis: aut postri- die. Ibi fac sint oia parata. Plures. n. fortasse nobiscum- erūt: & ut arbitror: q' iutius ibi cōmorabimur. Labiū si in-

Etiam
atque et
Progu-
gnacula

balneo non est fac ut sit. Itē cætera quæ sunt ad uictum & ualitudi-
nem necessaria. Vale. iiii. cal. Octo. Venusio.

M. T. C. Terē. S. D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. Da operam ut cōua-
lescas. q; op̄erit ut res tempusq; postulat: ut prouideas
atq; administres: & ad me de omnibus rebus quam sapif-
sime litteras mittas.

M. T. C. Terē. S. D.

SI ualeas bene est: ego ualeo. Nos quotidie tabellarios
uestros expectamus: qui si uenerint: fortasse erim⁹ cer-
tiores quid nobis faciūdum sit: faciemusq; te statim cer-
torem. Valitudinem tuam cura diligenter. Vale.

M. T. C. Terentiæ. S. D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. Reddita mihi iam
tandem sunt a Cæsare litteræ satis liberales: & ipse opi-
nionē celerius uenturus esse dicitur: Cui utrum obuiā
procedam: An hic eum expectem: cum constituerō: faciam te cer-
torem. Tabellarios mihi uelim q̄primū remittas. Valitudinē
tuam cura diligenter. Vale.

Datum pri. cal. sext.

M. T. C. Terē. S. D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. Nos neq; de Cæsa-
ris aduentu neq; de litteris quas Philotimus habere di-
citur: quicquam adhuc incerti habem⁹ si quid erit cer-
ti faciam te statim certorem. Valitudinem tuā fac ut cures. Vale.
iii. idus sextilis.

Epistolarum Familiarium Liber. xy.

N tusculanum. Monet Cice. Terentiam: ut omnia habeat parata in tusculano: cum sit uenturus eo cum aliis multis. & præcipue ut patet balneum. **¶** Plures. i. multi. Diutius: pluris dies. **¶** Labrum: genus est uasis ad lauandum apti quasi laubrum. Virg. sicut aquæ tremulum labris ubi lumen athenis sole repercussum aut radiantis imaginæ lûæ omnia peruolat late loca. **¶** Reliquæ: quattuor epistolæ sequentes nulla omnino interpretatione egēt. Neq; n. possunt fere facillioribus aut planioribus uerbis declarari: q̄ sunt scriptæ a Cice. & argumētum ex lectione textus facile patet.

Labrum

infima

apila

Epistolarum familiarium

T si non. Libro secundo & tertio aperiuntur argumenta multarum insequentium epistolarum: quod illic plenius de proconsulatu Cicero. in Cilicia diximus. In hac autem epistola dicit quibus rebus adductus sit scribere Romam de transitu Parthorum: & quam uari fuerint de eis rumores. Deinde quid egerit ut intellecto haud dubie transitu Parthorum: contra quos dicit opus esse maiore & firmiore exercitu quam sibi datus sit. itaque rogat ut ad se mittatur tantus exercitus: quantus ad maximum bellum mitti

loret. Nullam enim esse spem in militibus provincialibus: neque in sociis: neque in regibus finitimis nisi in Deiotaro rege armenia: se autem neque animo: neque consilio futurum pollicetur. **Proconsule:** Syriae. **Publice:** ad uos omnes. **Tanta:** tam magna tanti momenti. **Nondum** ue. ut ipse ad quem pertinebat posset uos redere certiores. **Pene** communis: quia habemus prouincias finitimas. ita ut non possit agi periculum de una: qui agatur de alia Hora. Nam tua res agitur paries cum proximus. & ipse Cilicia. ad Capni. Salustium de Bibulo sic inquit. Ille autem cum ad Thetmum de Parthico bello scriberet: ad me litteram nunquam misit: ad quem intelligebat eius belli periculum pertinere. **Commageni:** commagena pars est Syriae. **Minorem** si dem habendam. non credendum. **Lycania & Cap.** quae sunt regiones in Asia finitimae Ciliciae: per Cappadociam autem Cicero. proficisciebatur in Ciliciam: ut supra ad Appium. Iter in Ciliciam facio per Cappadociam. **Tharcon** dimoto. n. p. uiri socii & amici Populi. Roma. transiit montem. **Ti**bae nomen loci in Syria. **Philarco:** praefecto tribuno. **Bene** sentire: bono esse animo erga Populum. Roma. **Infirmo:** tenuiter: debiliter. **Suspensos** sollicitos: in certos quid agerent. **Integritate** innocentia: iustitiam. **Si** esset fa. pet. ti. no. aequi. i. si experta esset aequitatem meam & integram administrationem: sunt enim & fidiores res. & firmiores populi ex aequo imperio & miti administratione & gubernatione. **Ex** Cilicium gente. ex cilicibus enim quidam sumperant arma contra Romanos. **Is** hostis prohi hostes. s. parthi. **Non** ce. t. nu. id est non terri & fugere allatis nunciis belli. **Sed** pro ac. sed potius adire ipsam hostem. **Taurum** montem. **Si** quid Pom. ha. si quid ualet. **Aliquando:** tandem. **Instructos:** paratos: munitos rebus bellicis. **Opinionem.** fama:

M. T. C. Consuli. Prato. tri. ple. senatui. S. D.

E si non dubie mihi nunciabat Parthos transisse Euphratem cum oibus fere suis copiis: tamen quae arbitrabar. M. Bibulo proconsule certiora de his rebus ad uos scribi posse statuebam mihi non necesse esse publice scribere ea quae de alterius prouincia nunciarent. Postea uero quae certissimis auctoribus. legatis. nunciis. litteris sum certior factus uel quae tanta res erat uel quae non uidebam audieram Bibulum in Syria uenisse:

uel quae administratio huius belli mihi cum Bibulo pene est communis: quae ad me delata essent scribenda ad uos putavi. Regis Antiochi commageni legati primi mihi nunciarunt parthorum magnas copias Euphratem transire cepisse. Quo nuncio allato: quum essent: non nulli quae ei regi minorem fidem habendam putarent: statui expectandum esse: si quid certius afferret ad. xiiii. cal. octobris: quum exercitum in Ciliciam ducerem in finibus Lycaniae Cappadocia mihi litterae reddita sunt a Tharcondimoto: qui fidelissimus socius trans taurum antiquissimusque populi Roma. existimatur. Parco dem herodis regis parthorum filium cum permagno equitatu parthico transisse Euphratem: & castra posuisse Tybae magnumque tumultum esse in prouincia Syria excitatum: Eodem die a Iamblico Philacro arabum quem homines opinantur bene sentire amicumque esse reipublici. nostrae litterae de iisdem rebus mihi reddita sunt. His rebus allatis: & si intelligebam socios infirme animatos esse: & nouarum rerum expectatione suspensos sperabam tamen eos ad quos iam accesserant quique nostram consuetudinem: integritatemque perspexerant: amiciores populo Roma. esse factos. Ciliciam autem firmiorem fore: si equitatus nostri particeps facta esset: & ob eam causam: & ut opprimerentur hi: qui ex Cilicum gente in armis essent & ut hostis: is qui esset in Syria sciret exercitum populo Roma. non modo non credere his nunciis allatis: sed etiam propius accedere: exercitum ad taurum illitui ducere: sed si quid apud uos auctoritas mea ponderis habet: in his praesertim rebus quas uos audistis: ego pene certo magnopere uos: & hortor & moneo ut his prouinciis serius uos quidem quam decuit: sed aliquando tamen consulatis. Nos quemadmodum instructos: & quibus praedictis munitos ad tanti belli opinionem miseritis non estis ignari.

Comage
n3

Infirmo

Aliqu

Quod ego: occurrit oblectioni quare susceperit id negociū non satis instructus & ex facto suo magnā sibi beniuolen-
 tiā cōsulū & senatus conciliat. Negociū: expeditionē aduersus parthos. Occæcatus: translatio a corpore ad animū
 Vestræ au. uestræ dignitati uel sententiæ. In has p. in Ciliciā: syriam. Cappadociā: & reliquas finitimas regiones
 Hæ oēs p. asiaticæ quas Parthi inuadere tentant. Vectigalia po. ro. cōtinent: nā & ipse in oratione p. pōp. ipera-
 tore eligēdo q̄ inscribit p. lege mausta: postq̄ asiam tuēdā dixit sic subdit p̄fertim cum de uestris maximis uectigalibus
 agat: nā cæterarū prouinciāz uectigalia quiritis tāta sunt: ut his ad ipsas puincias tutādas uix cōtenti esse possumus.

Quod ego negociū non stultitiā occæcatus sed uerecundiā de-
 territus non recusauī: Neq; enim unquam ullum periculum tantū
 putauī: quod subterfugerē mallē quam uestræ auctoritati obtempe-
 rare. Hoc autem tēporē res sese sic habet: ut nisi exercitum tantum
 quantum ad maximum bellum mittere soletis: mature in has pro-
 uincias miseritis: summum piculum sit: ne amittēdæ sint omnes
 prouinciæ: quibus uectigalia populi Romani continētur. Quam
 obrēut in hoc prouinciali delectu spē habeatis aliquam: causa nul-
 la ē neque multi sunt: & diffugiunt qui sunt metu oblato. Et quod
 genus hoc militū sit: iudicauit uir fortissimus. M. Bibul⁹ in Asia:
 qui quum uos ei p̄mississetis delectum h̄re uoluerit: nam sociorum
 auxilia propter acerbitatē atq; iniurias iperū nostri: aut ita imbe-
 cilla sunt: ut non multum nos iuuare possint: aut ita alienata a no-
 bis: ut neque expectandum ab his neque cōmittēdum his quicquā
 eē uideatur. Regis Deiotari & uoluntatē & copias quanteūque
 sunt nostras eē duco. Cappadocia ē inanis. Reliqui regis tyranni
 que neque opibus satis firmi: nec uolūtate sunt. Mihi in hac pauci-
 tate militum certe aiūs nō deerit. spo ne cōsiliū qdē. Quid casurū
 sit incertum ē. Utinam salutē nostre consulerē possimus: dignitati
 certe consulemus.

M. C. S. P. Q. U. R. S. D.

Vale.

I uos ualetis bene ē: ego quidē ualeo. Quum pridie cal-
 sextilis in prouinciam uenisse: neq; maturius pp̄ itinerū
 & nauigationum difficultatē uenir potuissē: maxime cō-
 uenir officio meo: rei q; publi. conducei putauī. parat̄ ea q̄ ad exer-
 citum quæq; ad rem militarē ptinerēt. Quæ cū eēnt a me cura ma-
 gis & diligētia quam facultate & copia constituta: nunciūq; & litte-
 ræ de bello a parthis ī prouinciam Syriam illato quotidiē fer̄ af-
 ferēt: iter mihi faciēdū p̄ Lycaoniā & p̄ Hisauros: & Cappadociā
 arbitratus sum. Erat eim magna suspitio parthos: si ex syria egre-
 diatq; irrupere in eam prouinciam conarentur: iter eos per cap-
 padociam: quod ea maxime pateret esse facturos. Itaq; cum exer-
 citu per Cappadociæ partem eam quæ cum Cilicia continēs est:
 iter feci: castraque ad Cybistra quod oppidum est ad montem tau-
 rum: locauī. ut Artuades rex armenius quocunq; animo eēt: sci-
 ret non procul a suis finibus exercitum po. Ro. esse: & deiotarum
 si delissimum regem atque amicissimum rei publi. nostre maxime

A sia uero tā optia est & fertilis: ut
 & ubertate agrorum & uarietate
 fructuum & magnitudine passio-
 nis & multitudine earū rez quæ
 exportant: facile oibus terris ante-
 cellat & cæ. Ex hoc de pro. ex
 his militibus: q in prouicia deligū-
 tur. Oblato: facto. Noluent.
 qa sciebat asiaticos inutiliter esse
 bello. Imperii nostri. n. n. orū
 peratorū: q male socios tractaue-
 runt ut ipse in p̄dicta oratione pro-
 pōp. Itaq; pp̄ hāc auaritiā ip̄e-
 ratorū q̄tas calamitates quocūq;
 uentū sit: uestri exercitus ferant. q̄s
 ignorat paulopost utrū plures ar-
 bitramini p̄ hosce annos militum
 uestrorū armis hostiū urbes: an hi
 bernis sociorū ciuitates eē delectas
 neq; enī pōt exercitū is continere
 imperator q seipsum non cōtinet.
 Inanis: uacua. Tyrāni. licet
 apud antiquos hoc noie reges ap-
 pellarent: ut apud Vig. pars mihi
 pacis erit dextrā tetigisse tyrāni. tñ
 postea sibi uolēti regn osz occupa-
 tores tyrāni nominati ceperunt.
 Neq; uo. qa nō sunt bene affe-
 cti po. ro. Consiliū. prudentiam
 gubernādī. Casuz. i. euenturuz.
 Salutē. n. ut possim incolumis
 euadere. Dignitati quia omnia
 faciam q̄ me decebunt.

Um pridie: facit Ci. certio-
 rem senatum populūq; ro-
 ma. qd̄ egerit: cū primū in
 Asiam uenit imperator in ciliciam
 proficiscētes: deinde quēadmoduz
 p̄sidiis sui exercitus liberauerit
 Artobarzanē regem cappadocie
 ab insidiis q̄ illi parabant: cū fuisset
 illius regis salus Ci. cōmēdata. po-
 stremo Ci. eius regis ingentiū fidem
 & beniuolentiā erga popu. ro. se p̄-
 spexisse affirmat. qbus dicit illum
 meruisse ita esse po. roma. charum
 In prouiciā. Asiā. Conducere
 utile esse. Coptiolas: qa erant pau-
 cas: ut in p̄cedenti epistola mihi in
 hac paucitate militū certe animus
 non deerit. Illato: moto. Ly-
 caoniā: & cætera regiones sunt in
 Asia: ut scribunt Ptolemæus &
 Strabo. Pateret. esset parens: &
 ut supra dixit inanis. Continens
 conuacta. Cybistra: quod oppi-

Inanis
 Tyrān?

Conduce
 re
 Cybistra

Epistolarum familiarium

plidum est armentæ minoris præfe-
cture cataonia. ¶ Deiotarum, si
delissimum: sic Luca. Fidumque p
arma Deiotarum. ¶ Firmiores for-
tiores: audaciores. ¶ Eius tridui
corum trium dierum. ¶ Officio. d
bito & honesto negotio. ¶ Inces-
sisset interposita fuisset, nam sena-
tuscon. fuerat Ariobarzæes comē
datus. ¶ C. EVS EBH ΠΙΛΟΡ
ΡΟΜΑΙΟΝ amico romanor. nā
ΡΟΜΑΙΟΣ romanus dicitur. Præ-
sidio tutelæ. ¶ De. n. r. ut eius sal-
publico decreto: & senatuscō. cuiq̄
cōmendaretur: & esset uobis curæ
sicut factum est de Ariobarzane.
¶ Deferre: dēnunciare ut intelli-
ret quid de eo iudicassetis. ¶ Tā
tam di. in offerendo præsidium.
¶ Perspici pos. ut posset cognosci
quid & ego fideliter agerē: & uos
ita uelitis. ¶ Auctoritas uoluntas
¶ Atq; ita exponit pluribus uer-
bis qualiter Ariobarzanes ei? obla-
tionem admisit. ¶ Primo quia
ut ui. postea aliter cognouit. ¶ In-
tentus paterni: cædis paternæ: qa
eius pater fuerat per insidias inter-
fectus. ¶ Vigilanter: diligenter oi-
bus periculis circūscriptus: nam
uigilare translatiue pro diligenter
esse ponitur sicut dormire negligē-
tem esse Terē. Dormiunt ego po-
leos cōmouebo. ¶ U. Sed uigilat
consul: uexillaq; nostra cohercet.
¶ Implorare cum lachrymis pete-
re: de cuius uerbi proprietate plu-
ra alto loco diximus. Propter me
ne a proditoribus & insidiatorib?
interficerentur si indicassent.
¶ Spei mei præ. a quo uiderent se
posse defendi: si quispiam eis quic-
quam minatus esset. ¶ In iis qui
dixerunt quæ scirent. ¶ Fratrem su.
scilicet dixit detulisse. ¶ Sollicita-
tum. tentatum incitatum. ¶ Id nō
p. a. s. ut regnaret. ¶ Fratrem. Ario-
barzane: ad quem regnum merito
perueniebat. ¶ Propter. m. per. ne
si indicasset: interfectus fuisset ab
iis. q. eum sollicitauerat. ¶ Proba-
tos cognitos. ¶ Doctica: idest qui
ex casu patris didicerant: quomō
seruanda esset uita regis sui. ¶ Co-

coniunctum haberet: cuius & consilio & opib?
publi. Quo quum iu loco castra haberem: equitatur q; in Ciliciā
misissent: ut & meus aduentus his ciuitatibus: quæ i ea parte eēt
nunciatus: firmiores animos hominum faceret: & ego mature qd
ageretur in Syria scire possem tempus eius iam tricuū quod i his
castris morabar i magno officio & necessario mihi ponēdi impu-
taui. Quum enim uestra auctoritas intercessisset. ut ego regem
Ariobarzanem: Heusebem & Philothomam tuerer: eiusque re-
gis salutem: incolumitatem: regnumque defenderem: regi regno-
que presidio essem: adiunxissē: tque is salutem eius regis po. senax
tuiq; ro. magnæ curæ esse quod nullo unquam de rege decretum
esset: A nostro ordine existimaui me iudicium uestrum ad regem
deferre debere: eique presidium meum & fidem & diligentiam pol-
licerit: ut quando salus ipsius incolumitasq; regni mihi commen-
data esset a uobis diceret si quid uellet. Quæ cum essem in confin-
lio meo cum rege locutus: initio ille orationis suæ uobis maxi-
mas ut debuit. Deinde etiam mihi gratias egit quod ei permagnū
& phonorificum uidebatur. S. P. que. R. tantæ curæ esse salutē su-
am: meque tantam diligentiam adhibere ut & mea fides & com-
mendationis uestræ auctoritas perspicī posset. Atque ille primo:
quod mihi maxime læticia fuit ita mecum locutus est: ut nullas i-
sidias uitæ suæ: neque regno diceret se aut intelligere fieri aut etiā
suspiciari. cum ei gratulatus essem: idque me gaudere dixissem: co-
hortatus ut recordaretur casum illum interitus paterni & uigilā-
ter se tueretur: atque a dmonitu senatus consuleret saluti suæ tum a
me discessit in oppidum Cybistra. Postero autem die cum Aria-
rate fratre suo: & cum paternis amicis maiorib?
natu ad me in ca-
stra uenit: perturbatusque & flens: quum idem & frater faceret &
amici: meam fidem & uestram commendationem implorare cœp-
pit. Quum admirarer quid accidisset noui: dixit ad se indicia ma-
nifestarum insidiarum esse delata: quæ essent ante aduentum mex-
um occultata: quod ii qui ea patefacere possent propter metum retii
cuisissent. Eo autem tempore spe mei præsidii complures ea quæ sci-
rent: audacter ad se detulisse in his amantissimum sui summa pie-
tate peditum fratrem dicer ea quæ me quoq; audiēte dicebat se sol-
licitatum eē ut regnare uellet. Id uiuo fratre suo accideri nō potuis-
set: sed tamē ante tēpus illud eam rem nūquā in medium propter pi-
culi metum protulisse. Que quum eēt locutus: monui regē: ut om-
nē diligentiam ad se conseruandū adhiberet amicosq; in patris ei?
atq; iudicio probatos hortatus sum regis sui uitā docti casu acerb-
bissimo p̄ris eius oī cura custodiaq; dēderēt. cū rex a me equitatum
cohortesq; d exercitū meo postularet: & si itelligēt a uo Senatus

Deferre

Vigilanter

Implorare

consul. non modo me posse id facere: sed etiam debere: tamē quā res postulare: pp. quotidianos ex Syria nuncios ut quamprimū exercitum ad Ciliciā fines adducerem: quumq; rex mihi patefactis iam insidiis non egere exercitu Ro. po. sed posse se suis opibus defendere uideretur illum cohortatus sum: ut in sua uita conseruanda primum regnare disceret: a quibus perspexisset sibi insidias paratas in eos uiteretur iure regio: p. cena afficeret eos: quos necesse esset: reliquos metu liberaret: praesidio exercitus mei ad eorum: qui in culpa essent timorem potius quā ad cōtentionem uiteretur: fore autem ut omnes quando Senatusconsultum nossent: intelligerent: me regi si opus esset ex auctoritate uestra praesidio futurum. Ita confirmato illo ex eo loco castra moui. iter in Ciliciā facere institui. Quum hac opinione e Cappadocia discederem: ut consi. uestro casu incredibili ac pene diuino Regem quem uos honorifice appellassetis nullo postulante: quemq; mea fidei cōmendassetis: & cuius salutē magnā uobis curā eē decreissetis: meus aduentus p. sentibus insidiis liberaret. Quod ad uos a me scribi non alienū putauī: ut intelligeretis ex his q̄ pene acciderūt: nos multo ante ne ea acciderēt prouidisse: eoq; uos studiosius feci certiores: quod in rege Ariobarzane ea mihi signa uideor uirtutis: ingenii: fidei: beniuolētiāq; erga uos p. spexisse: ut nō sine cā tantā curā in eius uos salutem diligentiamq; uideamini contulisse.

M. C. Impera. S. D. M. Catoni.

Um ad me legati missi ab Antiocho commageno uenissent in castra ad Iconium ad. iiii. no. septem. ii. q; mihi nūciassent regis parthorum filium: quo cum esset nupta regis armeniorum soror ad eufratem cum maximis parthorum copiis multarumq; praterea gentium magna manu uenisse: Eufraatemq; iam transire cōpisse: diciq; Armenium regem in Cappadociam impetum esse facturum: putauī pro nostra necessitudine me hoc ad te scribere oportere. Publice propter duas causas nihil scripsi: q; & ipsum Commagenum legati dicebant ad senatum statim nuncios litterasq; misisse: Et existimabam. M. Bibulum p. cōsulem: qui circiter idus sextilis ab Epheso in Syriam nauibus profectus erat: q; secūdos uentos habuit: se iam in prouinciā suā peruenisse. Cuius litteris omnia perlatum iri ad senatum putabā. Mihi ut in huiusmodi re tanto bello maxime curā est: ut quae copis & opibus tenere uix possumus: ea mansuetudine & continentia nostra: sociorum fidelitate teneamus. Tu uelim ut consueuisti nos absentes diligas & defendas.

Vale.

M. C. Impera. M. Cato, S. D.

Semma tua auctoritas fecit: meumq; perpetuum de tua singulari uirtute iudicium: ut magni mea interesse putarem: & res eas quas gessissem tibi notas esse: & non

Epist. Tul.

hortes pedites. ¶ Facere id dare ei equitatum & cohortes & quae cunque essent necessaria ad uitio diā salutis eius. ¶ Suis operi. suis uiribus & facultatibus. ¶ Regna te exerceat regnum. ¶ Uire potestate & licentia qua reges insidiatores & proditores suos uti possunt. ¶ Reliquos qui non essent culpa cum tamen tacuissent propter metum. ¶ Liberaret me faceret ut intelligerent nihil sibi mali imminere: & essent sine metu. ¶ Potius a ti. potius ad eos tendendum. ¶ Quam ad cō. quam ad dimicationem & pugnam. ¶ Uteretur scilicet hortatus sum. ¶ Nullo postulante sp. uestra. ¶ Non sine causa propter supra dicta signa: quae in eo perspexit: quae uidentur etiam a uobis intellegi cum euz tantae curae habetis.

Vm ad me Ad. M. cato

c nem scribit Cice. quid ex legatis Antiochi.

Commagae intellexe

rit de bello parthorum: qui iam cōpisse Eufraatem transire uidebatur. Deinde quod rex Armeniorum Cappadociam inuasurus esset postea excusat se adductis rationibus: quare de his rebus nihil publice scripserit: praecipue: quia extimabat. M. Bibulum Syriae praetorem omnia praescripsum. Postremo dicit se uirtutum prouinciam magis mansuetudine & continentia quam uirtutibus armerorum rogatque Ca. ut se diligit & defendat: sicut consueuit. ¶ Antiochio. Cō. i. rege commagenae: quae ut supra diximus est pars Syriae. ¶ Iconium oppidum Lycaoniae ubi ego habebam castra. ¶ Quo cum id est cui dicitur enim mulier nux sit mihi & mecum. ¶ Multarum gen. uartarum regionum. ¶ Dicitque subaudi cum nunciat sent dici. ¶ Quod & ipsum: prima causa. ¶ Operibus uiribus. ¶ Mansuetudine mansuete tractando & prouinciales & socios nostros. ¶ Continentia modesta ne in cuiusquam iniuriam prelabar. ¶ Defendas in senatu & in ciuitate si aliqui honori nostro detrahent.

Iconium

Vm tua. q̄ in praecedētit us epistolis ad cōsules. Senatumque p. scrip. sit:

FF

Epistolarum Familiarium

ei. ea nunc in hac epistola Catoni exponit & simul quibus consiliis: quibus artibus: quibus opibus maximas res gesserit aduersus parthos: quae oppida ceperit: quae continentia & integritate prouinciam & socios retinuerit. Deinde petit ab eo. ut us rebus senatus relatis eas ornent Cato sententiam suam & eius honorem comprobet. quod ut facilius ab eo impeteret commemorat etus in se animum semper liberalissimum & multa in se beneficia ab eo collata postremo et similitudinem studiorum cum uterque philosophiae sit deditus ex quo magis Catoni commendatum esse debere ostendit. Narrationem autem multarum rerum in Cilicia gestarum uidere licet li. ii. epistola quae incipit. Tu uide ad Caesarium Ruffum. haec uero epistola licet prolixior sit non magne tamen est difficultatis. ¶ Quae equitate & continentia sicut in si. praecedentis epistolae dixit. ¶ Socios nobis foedere coniunctos. ¶ Probaturum persuasurum. ¶ Laodiceae de nominibus harum urbium quibus in locis singulae sint. diximus lib. ii. & iii. Itaque ne eadem repetentes molesti simus qui uolet. inde sumat quae adhuc locum pertinebunt. ¶ Acerbissimis trib. sic li. iii. ad Appianum primum cum ad me aditum esset ab us. qui dicerent a se intolerabilia tributa exigi. quid habuit iniquitatis me scribere non facerent. ¶ Falso iniusto. ut in supradicta epistola Appameae cum essem multarum ciuitatum princeps ad me detulerunt sumptus decerni legatis. nimis magnos cum soluendo ciuitates non essent. ¶ Aere alieno debito. ¶ Confendissent consultiuissent. ¶ Castra faceret. teneret exercitum. ¶ In lycania in qua regione est Iconium coacto congregato. ¶ Euocatorum militum de quibus alio loco plura diximus ex auctoritate serui. ¶ Illustrato. & diligenter circumspecto. Prouincia mea Cilicia. ¶ Demissem descendissem. ¶ Paruis praesidiis paucis militibus. ¶ Propter angustia loca angusta & stricta parua multitudo seruantur. ¶ Intercludi impedit. ¶ Patet ut supra inter eos per Cappadociam: quod eam maxime patet facturos. ¶ A Syria a parte Syriae. ¶ Aperte agentes aliquid contra eos: quia timent eorum impetum propter uicinitatem. ¶ Extrema Cappadociae. in extrema parte Cappadociae. ¶ Consilia si quid tentarent contra nos. ¶ Expectatione: notandum etiam de malo expectationem dicit. ¶ Cui plurimum tributum id est qui plurimum estimatus est. ¶ Magnitudine antemagna fortitudine. ¶ Magnitudine consilii. ¶ Id est. uentrem in castra mea. ¶ Propter rationem causam.

ignorari a te qua aequitate & continentia tuerer socios: prouinciamque administrarem. His enim a te cognitis: arbitrabor facilius me tibi quae uellem probaturum. Quum in prouinciam praedicalen. sexti. uenissem. & propter anni tempus ad exercitum mihi confestim esse eundum uideretur. Biduum laodiceae fui: deinde Appameae quatrimum: triduum Synadis: totidem dies Philomelae: quibus in oppidis quum magni conuentus fuissent: multas ciuitates acerbissimis tributis & grauissimis usuris & falso aere alieno liberaui. Quumque ante aduentum meum seditione quadam exercitus esset dissipatus. v. cohortes sine legato: sine tri. militum: denique etiam sine centurione ullo apud philomenum confedisent reliquus exercitus esset in Licaonia: Marco Manneio legato imperaui: ut eas. v. cohortes ad reliquum exercitum duceret: coactoque in unum locum exercitus: castra in Licaonia apud Iconium faceret. Quod cum ab eo diligenter esset factum: ego in castra ad. vii. septemb. ueni. Quum interea superioribus diebus ex senatus consilio. & euocatorum firmam manum: & equitatum satis idoneum: & populorum liberorum regumque & sociorum auxilia uoluntaria comparauissem. Interim quum exercitu illustrato iter in ciliciam facere cepissem: cal. septem. legati a rege commageno ad me missi pertumultuose neque tamen non uere parthos in Syriam transisse nunciarunt: quo audito uahementer sum commotus: tum de Syria: tum de mea prouincia: de reliqua denique Asia. Itaque exercitum mihi ducendum per cappadociae regionem eam quae ciliciam attingeret peritauit. Nam si me in ciliciam demissem: ciliciam quidem ipsam propter motus Amanum naturam facile tenuissem. Duo sunt. n. aditus in ciliciam ex Syria: quorum uterque paruis praesidiis propter angustias intercludi potest. Nec est quicquam cilicia contra Syriam munitis: sed me cappadocia mouebat: qua patet a Syria: regesque habet finitimos: qui si etiam sunt amici nobis: tamen apte parthis inimici esse non audent. Itaque in cappadocia. extrema non longe a thaurum apud oppidum cybistra castra feci: ut & Ciliciam tuerer & cappadociam tenens noua finitimorum consilia impedire. Interea in hoc tanto motu: tantaque expectatione maximi belli: rex Deiotarus: cui non sine causa plurimum semper & meo & tuo & senatus iudicio tributum est: uir cum beniuolentia & fide erga populum. singulari cum praesentiae magnitudine & aetate & consilii legatos ad me misit: se cum omnibus suis copiis in mea castra esse uenturum. Cuius ego studio & officio commotus egi per litteras gratias idque ut maturaret hortatus sum. Cum autem ad cybistra per rationem belli

quinque dies essem commoratus regem Ariobarzanē: cuius salutem a senatu te auctore commendatam habebam: presentibus in sidiis neque opinantem liberaui: neq; solum ei salutē fui, sed etiā curauī ut cum auctoritate regnaret. Metram: & eum quem tu diligenter mihi commendaras athenēum importunitate athenaidis exilio multatos maxima apud regem auctoritate gratiaque constitui. Cumque magnum bellum in cappadocia concitaretur si sacerdos armis se quod facturus putabatur defenderet, adolescens & equitatu & peditatu & pecunia paratus & toto his qui nouari aliquid uolebant perfici ut e regno ille discederet. Rexque sine tumultu: ac sine armis omni auctoritate aulae cōita regnum cum dignitate obtineret. Interea cognoui multorum litteris atque nunciis magnas parthorum copias arabum ad oppidum antiocheū accessisse, magnumque eorum equitatum qui in ciliciam transisset ab equitatu in eorum turmis: & a cohorte pratoria quae erat Ephanæ praesidii causa obsidione occisum. Quare cum uiderem a cappadocia parthorum copias aduersas non longe a finibus Ciliciae quam potui maximis itineribus ad Amanum exercitum duxi. Quo ut ueni, hostem ab Antiochia recessisse bibulum Antiochia cognoui esse. Deiorarum confestim iam ad me uenientem cum magno & firmo equitatu & peditatu & cum omnibus suis copiis certiozem feci non uideri esse causam cur abesset regno: meq; ad eum si quod forte noui accidisset statim litteras nunciosq; missurum esse. Quumque eo animo uenissem, ut utriusque provinciae si ita tempus ferret, subuenirem: tamen id quod iam ante constitueram: uahementer interesse utriusque provinciae pacare Amanum & perpetuum hostem ex eo monte tollere agere perrexi. Cumque me discedere ab eo monte simulassem: & alias partes ciliciae peter: abessemq; ab Amano iter unius diei: & castra apud Epiphaneam fecissem: ad. iiii. idus octo. Quumque aduersa speraceret expedito exercitu ita noctu iter feci: ut ad. iiii. idus octo, cum luce sceret: in amanum ascenderem distributisque cohortibus & auxiliis: quum aliis. Qu. frater legatus mecum simul aliis. C. Pontius legatus: reliquis. M. Manenius & Lu. Tulleius legati praesent: plerosque nec opinantis oppræssimus: qui occisi & captique sunt interclusi reliqui fugerent. Amanī autem quae fuit non uici instar, sed urbis quod erat amanī caput. Itemque Sepyram & Ceminori acriter & diu repugnantibus pontinio illam partem amanī tenente ex antelucano tempore usque ad horam diei decimam magna multitudine hostium occisa capimus: castellaque sex capta: complura incendimus. his rebus ita gestis castra in radicibus amanī habuimus apud aras Alexan. quatrimum & in reliquis aman delendis: agrisque uastandis: quae pars eius montis meae provinciae est id tem

Presentibus insi. ut supra uisum est. Neque op. id est de improbo praeter opinionem. Cum auctum dignitate. Metra & Athe. nomina propria uirorum quos Cato ei commendauerat quia exules erant: quos Cice. in auctoritatem & gratiam apud regem se resituit se scribit. Multatos: punitos. Importunitate accusatione: uel instigatione. Athenaidis: urbis: sunt qui mulierem dicant. Sacerdos non est proprium nomen sed dignitatis: erat autem sacerdos adolescens quidam instructissimus ab exercitu. Toto absolutae ponitur id est omni re. Is dictus est id est instructus omnibus rebus p iis qui res nouas desiderarent. Communiter corroborata. Aulæ regni curia sua. Exiphaneæ quae ciuitas est Ciliciae. Obsidione occisum: sed maior rem habet emphasim addendo occidione utuntur autem frequentius oratores & historiographi occidione & obsidione quam occisione & oblesione. Auersas: amotas hostem: ab Antiochia recessisse sic supra lib. ii. Cum uenissem ad Amanum: qui mens mihi cum Bibulo communis est diuisus a quarum diuortis. Cassius no. quod mihi magna uoluptati fuit: feliciter ab Antiochia hostem reiecerat Bibulus provinciam acceperat. Ar. s. i. non eē causam cur discederet a me: cum hostes essent relict. Utrique provin. Syriae & Ciliciae. Pacare: pacificare. reddere quietum. Tollere: amouere. Agere. p. i. ita facere perseueraui. s. amouere hostem ex monte Amano sic in praedicto li. ii. Interea cum meis copiis omnibus uexauī amanenses hostes sempiternos: multi occisi capti: reliqui dissipati. Cum ad. cum fieret nox. Occisi: ut supra diximus. Nec. o. improuisos. Castella. s. ca. in. ii. lib. eadem epistola. Castella munita: improuiso aduentu capta & incensa. Eugera nam: oppidum in Amano. Non in ui. non ad similitudinem uillae. Ante. i. i. ante lucem & ortum solis. Repugnantibus: resistentibus. s. i. p. i. s. oppidis. Fugerant se patria & commeri. Apud. a. al. locus est ubi Alexander usque Dario iouit patri: & c. diis sacrificauit. Vide super secundo lib. ita

Athēans

obsidio
occidio

Pacare

Epistolarum Familiarium

uictoria iusta Imperator appellatus sum apud illum. quo loco saepe ut ex te audiu Clitarchus tibi narrauit Darius ab Alexandro esse superatum. ¶ Eleutheron: librum ita. n. significat graece. Est tamen Eleutheros fluius syrie cuiusque ostium est in Pamphilia. ut ostendit Ptolemaeus. ¶ Accertime constantissime sine terrore. ¶ Existimationem: auctoritatem, & honorem. ¶ Frangerentur: eade: ent: non perseverarent in audacia. ¶ Vallo & fossa. uide li. ii. oppugnationem huius oppidi in epistola quae incipit. ¶ Tu uide. nam hic expugnatum. ¶ Usque assidue. ¶ Sagittariis: arciferis. ¶ Disturbatis: deiectis. ¶ Tebarani populi. ¶ Ab his tebaranis. ¶ Male pa. non bn quietis & amicis po. ro. ¶ Nunc ue. expopul omne consumpsimus. Confectis his rebus ad oppidum Eleutheron cilicum pindenisum exercitum adduxi: quod cum esset altissimo & munitissimo loco: ab hisque incoleretur: qui ne regibus quidem unquam paruissent: cum & fugitiuos reciperent & parthorum aduentum accerrime expectarent: ad existimationem imperii pertinere arbitratus sum comprimere eorum audaciam. Quo facilius etiam ceterorum animi qui alieni essent ab imperio nostro frangeretur: uallo & fossa circumdedi: sex castellis maximis sepsi: agris: uineis: turribus oppugnatis usque tormentis multis: multis sagittariis: magno labore meo sine ulla molestia sumptuue sociorum. vii. quinquagesimo die rem confeci: ut omnibus partibus urbis disturbatis: aut incensis compulsi in potestatem meam peruenirent. His erant finitimi pari scelere & audacia tebarani. Ab his Pindeniso capto obsides accepi. Exercitum in hyberna dimisi. Q. fratrem negotio proposui: ut in uictis aut captis aut male pacatis exercitus collocaretur. Nunc uelim tibi sic persuadeas: si de his rebus ad senatum relatum sit me existimaturum summam tibi laudem tributam: si tu honorem meum sententia tua comprobabis. Idque & si talibus de rebus grauissimos homines & rogare solere: & rogari scio: tamen admonendum potius te a me: quam rogandum puto. Tu es enim is qui me tuis sententiis sapissime ornasti: qui oratione: qui praedicatione: qui summis laudibus in senatu in concionibus ad caelum extulisti. Cuius ego semper tanta eum uerborum pondera putauit: ut uno uerbo tuo cum mea laude coniuncto omnia assequi me arbitrarer: te denique meminisse quum cuiusdam clarissimo atque optimo uiro supplicationem non decerneres: dicere te decreturum: si referretur ob eas res: quas is consul in urbe gessisset. Tu idem mihi supplicationem decreuisti togato. non ut multis republi. bene gesta: sed ut meminisse: republi. seruata. Mitto quod in inuidiam: quod pericula: quod omnes meas tempestatis & subieris & multo etiam magis si per me licuisset: subire paratissimus fueris. Quod denique inimicum meum: tuum inimicum putaris: cuius etiam interitum ut facile intelligerem mihi quantum tribueris. Milonis causa in senatu defendendam approbaris. A me autem haec sunt profecta: quae ego in beneficium loco non pono: sed in ueri testimonii atque iudicii: ut praestantissimas tuas uirtutes non tacitus admirarer. Quis. n. idem non facit sed in omnibus orationibus: sententiis dicendis: causis agendis: omnibus scriptis: Graecis: latinis: omni denique uarietate litterarum

Eleutheron
Accerrime
Existimatio
Tebarani

Mitto

Tempestas

Admiratio

scribo. **¶** De qui. a. i. qui iam mortui essent & fuissent ante aetatem nostram. **¶** Quæ res. licet artificio utatur. tñ aperte se agere dicit. nouerat. n. catonē ab omni ambitione abhorre & pluris æstimare beneficia q̄ benefactorum laudem. **¶** Hoc neu. q. d. hoc paululum. **¶** Si qs. ut ostendat Ci. se conuenire cum ingenio cato. dicit se maxime esse. qui sit alie nus a laudibus uulgi. **¶** Ratione consideratione q̄ me docet stultum esse uulgi laudibus niti. **¶** Et. d. i. philosophia q̄ docet uirtutem ipsam per se expetendam eē sine laudibus. quod si et expetendæ sint laudes. potius quærendas a uiris laudatis. q̄ a uulgo. **¶** Per se. sua causa. sed pp uirtutem. **¶** Prouinciam. q̄ erat mihi decreta. **¶** Neglexi. sicut supra dixit

meorum: te non modo uis: quos uidissemus. Sed iis de quibus audissemus omnibus a te ferrem. Quæ res fortasse quid sit quod ego nescio quid gratulationis & honoris a senatu tanti æstimē. Agam iā tecum familiariter ut est & studiis: & officiis nostris mutuis & summa amicitia dignum: & necessitudine etiam paterna. Si quisquam fuit unquam remotus: & natura & magis ut mihi quidem sentire uideor: ratione & doctrina ab inani laude & sermonibus uulgi. Ego profecto is sum: Testis est consulatus meus in quo si cut in reliqua uita fateor ea me studiose secutum: ex quibus uera gloria nasci posset. Ipsam quidem gloriam per se nunquam putauim expetendā. Itaq; & puinciā ornatam & spē non dubiā triumphī neglexi. Sacerdotium deniq; quum quemadmodum te existimare arbitror: non difficillime consequi possem non appetiui. Idem post iniuriam acceptam q̄ tu reipu. calamitatem semper appellas meā non modo non calamitatem: sed etiam gloriam studui q̄ ornatissima senatus populique ro. de me iudicia intercedere. Itaque & augur postea fieri uolui. quod antea neglexeram & eum honorem q̄ a senatu tribui rebus bellicis solet: neglectum a me olim: nunc mihi expetendum puto huic meæ uoluntati: in qua inest aliqua uis desiderii ad sanandum uulnus iniuriæ: ut faueas adiutorq; sis. Quod pauloante me negarem rogaturum: uehementer te rogo: sed ita si non ieiunum hoc nescio quid: quod ego gessi & cōtemnē dum uidebitur. Sed tale atq; tantum: ut multi nequaquam paribus rebus honores summos a senatu cōsecuti sint. Equidem etiam mihi illud animaduertisse uideor. Scis. n. quā ante te audire soleam: te non tam res gestas quā mores instituta atque uitam imperatorū spectare solere in habendis: aut non habēdis honoribus Quod si in mea causa considerabis: reperies me exercitu imbecillo: contra metum maximī belli firmissimum presidium habuisse æquitatem & continentiam. His ego subsidiis ea sum consecutus: quæ nullis legionibus cōsequi potuissem: ut ex alienissimis sociis amicissimos ex infidelissimis firmissimos redderem: animosq; nouarum rerum expectatione suspensos ad ueteris imperii beniuolentiam traducerem. Sed nimis hæc multa de me presertim ad te a quo uno omnium sociorum quare læ audiuntur: cognosces ex his qui meis institutis se recreatos putant. Quumque omnes uno prope consensu de me apud te ea quæ mihi optatissima sunt prædicabunt: tum duæ maximæ clientelæ tuæ Cyprus insula & Cappadociæ regnum de me tecum loquentur. Puto etiam

lib. v. epistola. ii. ad Qu. Metellum Celerem. **¶** Ego si hoc dicam. me tua causa prætermisisse prouinciam tibi ipse leuior uideat eē. **¶** Non du. cestam. **¶** Sacerdotium. auguratum. **¶** Iniuriā ac. postq̄ ex urbe in exilium eiectus sum. **¶** Studui. uolui. **¶** Intercedere. esse fieri.

¶ Quod. s. me fieri augurē. **¶** Oli. in consulatu meo. **¶** Nunc. rebus bñ gestis in puincia. **¶** Huic meæ honestat Ci. hanc suā uoluntatē q̄ dicit se hoc facere. ut p̄sentibus honoribus mitigetur aliquantulū uulnus iniuriæ olim acceptæ. cui uelū tati rogat Cato. ut faueat. **¶** Uulnus. dolorem. translatio. Virg. cum iuno æternum seruans sub pectore uulnus. **¶** Pauloante negarem rogaturum. nam pauloante supra dixit idq; & si talibus de rebus grauissimos homines & rogare solere. & rogari scio tamen admonēdum potius te a me. q̄ rogandum puto.

¶ Sed ita extollit Ci. factum suū. Dicit enim hac conditione te tantum rogo. ut mihi faueas. si id q̄ egi non uidebitur tibi paruum & contempnēdum. **¶** Non ieiun. non inane. translatio a corpore quod ieiunum inane est. **¶** Tale tam gloriosum. **¶** Tantum. tam difficile & magnum. **¶** Equidem etiam. si perius dixit Cice. quibus rationibus licet alienus a laudibus uulgi. debuerit tamen hunc honorem quære. nunc uero laudat mores uirtutesque suas. quas magis a Ca. spectari solere asserit q̄ gesta. **¶** Vita. continentem. integram sine cuiusq̄ iniuria. **¶** Imbecillo. paruo & infirmo. est enim maxia laus paruo exercitui maximū bellū sustinuisse & cōfecisse. q̄ p̄sidium suum dicit fuisse æqtatē & cōtinētā. **¶** His p̄. æqtate & continētia. **¶** Sum cōsecutus. effeci. **¶** Expectatione no. re. q. n. expectat mutationē rerum nō pot nō eē aio suspēso. **¶** Veteris. assueti. **¶** Quare læ aud. i. senatu. n. cato sociorū oīum patronus erat & q̄cū q3 patiebant iniq; ad eum defererebant. **¶** Recreatos. resectos. i. optimum statū restitutos. **¶** Meis instit. que in prouincia feci contra ea q̄ fecerat Appius. ut li. iiii. ad appium nisum est. **¶** Clientelæ. suæ. nam

Vulnus

Recreatus

Epistolarum familiarium

cappadocia & cyprus maxime erant in tutela a cappadocia propter Ariobarzanem. cyprus uero, quia cato. P. claudio pulchro auctore propter auaritiam Ptolomei patris cleopatrae. qui in ea insula regnabat. quod pro eo a piratis redimendo tam exigua pecunia misisset. ut piratae accipere crubescerent. missus est decreto senatus. ut eam insulam regi auferret quod cum intellexisset Ptolemæus: priusquam ille aduenisset. seipsum interemit. Cato insulam accepit: & regis opes uenditit omni pecunia in publicum ærarium relata: ex illo cyprus prætoris prouincia fuit: & catoni commendata: scribunt Plu. & Stra. Val. etiam dicit: catoni ex Cypro redeuntem senatum populoque ro. & magistratus obuium fuisse. De me lo. quia in eis maxime

ostendit uirtutes meas. Regem De. s. locuturum de me. Necessarius: amicus. Matora ualde magna. Pauciores qui ui suas eu. in quo consistit uera uictoria. ut ipse in oratione pro. M. Marcel. imitatore Demosthenis: animum ut uice re iracundiam cohibere uictoriam temperare aduersarium nobilitatem ingenio uirtute præstantem non modo extollere facientem: sed etiam amplificare eius pristinam dignitatem: hæc qui faciat non ego cum summis uiris compero: sed simillimum deo indico. Hæc ge. utr. q. in oratione pro Pomp. commemorat innocentiam: temperantiam: si dem: facilitatem ingenium: humanitatem: quæ omnia uult Cice. intelligi esse in se. Rariora: in paucioribus reperuntur. Allegem: adducam. Quasi dif. meæ ro. quasi non confidam rogationi mee apud te ualituram cum tamen confidat. Qua: philosophia. Nec uul. m. mu. si quidem ut in tusculanis questionibus inquit: philosophia est uirtutum indagatrix: uictoriarum: expultrix: cui qui pereat omne ipsis uitæ suæ sine molestia degat. Societas: coniunctio. Artium liberalium. Deuincti astricti. In fo. in causas forenses: ut in paradoxis ostendit: tentare uolui posset ne profertur in lucem. Desidia: inertia. In ip. a. in certamen civile. Agit te: rogat te: ordo est: hæc igitur societas studiorum atque artium & cætera agit tecum. De. m. la. propter meam laudem. Cui societati studiorum & philosophiarum. A Ca. q. d. a uero iustissimo: & eius societatis liberalium artium professorem. Ex me. l. secundum ea que litteris meis scripsi. Contigisse. obuuisse: datum esse.

Vod & resp. Rescribit ea. Cice. se libenter fecisse: quod ille superioribus litteris petierat: ut defenderet eius uirtutem. innocentiam & diligentiam: seque laudasse quæ Cice. egisset de prouincia seruata: de ariobarzanis incolumitate: de confirmata uoluntate sociorum. Deinde suadet Ca. ci. ut potius contentus sit iudicio senatus quam triumpho pro eis quæ in prouincia egit: ut potius iudicetur eam cõseruasse mansuetudine & innocentia quam copia militum. Quod res. p. h. i. causa reip. quæ quisque bonus ciuis tenet cum tueri: quæ reip. amator uiderit. Virtutem. fortitudinem. animi magnitudinem. Togati. s. tut. Domi: in patria ut in cõsulatu tuo cum rogatus domi rem tantam fecisti oppressa coniuratione. Armati: bellum gerentis. Foris: in prouincia. Part: æquali. quia & tunc domi & nunc foris fortissimè & diligentissime te egisti. Consilio: sapientia. Defensam: ab incursum parthorum & arabum. Ad stu. ad beniuolentiam. Supplicatione: dicit Ca. se gaudere supplicatione ei esse decretam: si modo ille uelit potius agendas gratias diis immortalibus quam sibi in ea re: quam non fortuito sed summa ratione & continentia eius sit gesta: si autem habita supplicatione triumphum quoque petit: dissuadetque ei Ca. ne hoc faciat. Qua in re est pro. i. in ea re que est prouisum a te. Non fo.

regem Deiotarum: qui uni tibi est maxime necessarius. Quæ si etiam maiora sunt: & in omnibus sæculis pauciores uiri reperti sunt: qui suas cupiditates: quam qui hostium copias uincerent Est profecto tuum cum ad res bellicas hæc: quæ rariora & difficiliora sunt genera uirtutis adiunxeris: ipsas illas res gestas iustiores esse: & maiores putare. Extremum illud est: ut quasi diffidens rogationi meæ philosophiam a te allegem: qua nec mihi carior ulla unquam res inuicta fuit: nec hominum generi maius a diis munus ullum est datum. Hæc igitur quæ mihi tecum cõmunis est societas studiorum atque artium nostrarum: quibus a pueritia dediti: ac deuicti soli propemodum illam philosophiam ueram & antiquam quæ quibusdam oculis esse ac desidia uidetur in forum atque in reip. atque in ipsam pene aciem deduximus: tecum agit de mea laude: cui negari a catone fas esse non puto. quæ obrem sic tibi psuadeas uelim si mihi tua sententia tributus honos ex meis litteris fuerit: me sic existimaturum tum auctoritate tua: tum beniuolentia erga me: mihi quod maxime cupierim contigisse. Vale.

M. Cato. S. D. Cicero. Impe.

Vod & resp. me & nostra amicitia hortatur libenter facio: ut tuam uirtutem: innocentiam: diligentiam in maximis rebus domi togati: armati foris pari industria administrare gaudeam. Itaque pro meo iudicio facere potui ut innocentia consilioque tuo defensam prouinciã: seruatum Ariobarzanis cum ipso rege regnum sociorum reuocatam ad studium imperii nostri uoluntate: sententia mea & decreto laudarem. feci. Supplicationem decretam si tu qua in re nihil fortuito: sed summa tua ratione & continentia rei

Philosophia diffinitio

non casu aut temere. **R**one: prudentia & moderacione tua. **G**ratulari: gratias agere. **Q**uam. a. r. t. i. quam reddi tibi par & quod a te accepimus. tibi referri remuneratione triumphu, ordo est si tu mauis nos gratulari diis immortalibus in qua te nihil est prouisum a te fortuito: sed est prouisum resp. summa tua rōe & continentia: quam acceptum referri tibi. s. mauis gaudeo supplicationem tibi decretam esse. **P**rærogatiuam: p̄minentiam: p̄cessiuam. **C**asum. fortunam: cuius fauore fueris uictor. **S**emper: quia multis conceditur supplicatio sine triumpho. **S**enatum cuius iudicium est grauissimum. **V**i: copia. **B**enignitate fauore. **Q**uod. s. prouinciam a te conseruatam potius mansuetudine &c. **C**ontra cō. me. quia soleo esse breuissimus in scribendo. **L**aborare. curare. Maiesate. honore & dignitate. **A**mplissimum dignissimum. **T**u ma. ut in epistola sua superiore et. significauit. **S**euertatem. i. continentiam. **P**resta: exhibe ostende. **I**nstituto sti. uel incepto itinere per prouinciam uel certe incepta tua in comore quo consueuisti. est. n. & translative & prouerbialiter dictum in instituto itinere uel institutam uiam p̄ge. Iuue. Ut illam te usā pergāt. & eidem incumbere secte.

pu. puissum ē q̄ diis immortalibus gratulari nos q̄ tibi referri acceptum mauis gaudeo. quod si triumphu prærogatiuā putas supplicationem: & iccirco causam potius q̄ te laudari mauis: neq; supplicationem sequitur semper triumphus: & triumpho multo clarius est senatum iudicare potius mansuetudine & innocentia imperatoris prouinciam: quam uim militum aut benignitate deorum retentam: atq; conseruatam esse. Quod ego mea sententia censebā atq; hæc ego iccirco ad te contra consuetudinem meam pluribus scripsi: ut quod maxime uolo existimes me laborare: ut tibi p̄sua deā: me & uoluisse de tua maiesate: q̄ amplissimū sum arbitratus & q̄ tu maluisti factum esse gaudere. Vale: & nos dilige & instituto itinere seueritatem diligentiamq; sociis & reipu. præsta.

M. C. S. D. M. Catonī.

I Aetus sum laudari me inquit Hector: opinor apud Neuium abs te patre lau. lato uiro. ea est. n. profecto iucunda laus: quæ ab his proficiscitur: qui ipsi in laude uiuerunt. Ego uero uel gratulatiōe litterarum tuarum: uel testimoniis sententiæ dictæ nihil est q̄ me non affecutum putem. Idq; mihi tum amplissimum tum gratissimum est te libenter amicitia dedisse quod liquido ueritati dares. Et si non modo omnes uerum etiā multi catones essent in ciuitate nostra in qua unum extitisse: mirabile est: quem ego currum: aut q̄ lauream cum tua laudatione conferrem. Nam ad meum sensum: & ad illud sincerum: ac subtile iudicium: nihil potest esse laudabilius: quā ea tua oratio quæ est ad me p̄scripta a meis necessariis. Sed causam meæ uoluntatis. (Nō n. dicam cupiditatis) exposui tibi superioribus litteris. Quæ est si parū iusta tibi uisa ē: hanc tamē habet rōnē ut nō nimis cōcupiscendus honos: sed tamē si deferatur a senatu minime aspernandus eē uideatur. spo aut illū ordinē p̄ meis obr̄epu. susceptis laboribus

decretam &c. **S**ententiæ di. a te ut in prima parte præcedentis epistolæ uisum est. **A**mplissimum: honestissimum. **A**micitiæ de. i. pro amicitia nostra dixisse quod pro ueritate diceret. **L**iquido. clare aperte. **E**t. s. n. m. sensus est si essent etiam multi Catones in nostra ciuitate: plures tamen deberem facere laudationem tuam quam omnem triumphum: cum uero sis secundus & id etiā sit mirum quod unum extiterit multo etiā meo pluris facere: hanc n. sententiam intelligit cum dicit in qua unum extitisse mirabile est. intelligit. n. sententiam Ca. cum hic ad quem scribit fuerit is qui uicenis post mortem dictus est. **C**urrum: triumphalem. **A**ut lau. uel de triumpho intelligit etiam per lauream: uel ponit pro ouatione ut diximus li. ii. epistola quæ incipit. Tu uide. **L**audationem: quam de me fecit si ita. n. distinguitur laus & laudatio laus de seipso est. laudatio de alio: ut si dicam laudes Cice. ubique celebrantur: & laudationes Cice. de Pom. elegantissime sunt ponitur autem non nunquam laus pro laudatione. **Q**uem. q. d. nullum. **C**onferam: compararem. **A**d me. sen. ad sententiam meam. **S**incerum. purum sine perturbatione animi. **A**d il. intelligit Cice. suum iudicium Catonis. i. cum & sincere & subtiliter iudicio nihil &c. **N**on. n. dicam cupiditatis nam uoluntas a ratione proficiscitur. cupiditas uero est appetitus. **Q**uæ uoluntas. **N**on ut ni. i. ut honos & triumphus non nimis debeat conseruari: sed tamen si deferatur: non sit respiciendus: hoc. n. rōnis est. **I**llum ord. nē se

Gratulari
Prærogatiua
Benignitas
Præsta

Aetus. s. licet Cic. apte dicat se contentum esse laudatione Ca. de rebus suis

putaretq; se oia affecutum esse quæcato ei per litteras gratulatus fuerat: supplicationem ei decretam ut præcedenti epistola uisum est: & snia sua eius res gestas & laudes approbauerat. tamen hoc agit: ut Cato det operam: ut etiam triumphum obtineat quem dicit sperare senatum facile sibi concessurum propter sua merita in rēp. **L**etus sum: apud Neuium in tragœdia introducitur Priamus laudans Hectoris uirtutem & probitatem cui Hector his uerbis respondet læt? & cætera. sensus ē gaudeo o pater abs te laudari: qui es uir laudatus: ea est. n. ratio lætitiæ suæ quod iucundum sit laudari ab his: qui ipsi in laude uixerunt: sic ipse supra ad Luceium. Neq; n. sum ita demens ut me sempiternæ gloriæ per eum cōmendari uelim qui non ipse quoque in me cōmendando propriam ingenti gloriā consequatur gratulationem q̄ fecit Cato in præcedenti epistola cum dixit supplicationem

Epistolarum familiarium

natorum. **H**onore usi. triūpho: qui solet dari aliis: qui etiam plerūq; minora fecerūt q̄ ego. **Q**uod si. it. e. ut senatus me dignum iudicet. **T**atum: solum modo. **I**d q. ma. s. triumphus. **S**cribendo: cum scriberetur. **H**æc: talia.

Cutus. d. h. agi ad quem pertinet honor. **Q**uanti: quia iam intelligebat inſtia bellorum ciuiliū.

E & pietatis: Gratulatur

Ci. M. Mar. quod eius frater consul factus esset pro

pterea quod ipse. M. Mar. se bene gessisset in consulatu: exponit dein de suam inter se beneuolentiam: & eius causas: postea uero rogat euz ut det operam: qd̄ sibi succedatur in prouincia: postremo excusat se quare nihil ad euz scripserit de his quæ de patris nunciabantur.

Pietatis in tu. quia uisus es & iudicatus pius cum tua causa factū est: ut frater tuus consul fieret.

Frustum: uoluptatem: remunerationem. **P**resentes: qui sunt Romæ. **A** te ipso quia sententia tua potissimum decretum est: ut in celsiciam mitteretur. **I**n ul. ex affectu dixit non quod celsicia sit ultima terra. **I**n omni ge. in qualibet re. **I**udicio de re: quem iudicauit dignissimum: amplissimo honore. **V**el me tui. s. ul. me imitato rem tui: uel te imitatore me.

Lege: annua in prouinciis enim per legem non licebat proconsule esse ultra annum: ut supra alio loco ostendit his uerbis ad curionē: & senatusconsultum & leges defendas: eaq; mihi cōditio maneat q̄ professum. **F**inisti: dereminaſti. **A**d te: qui es consul & persona. **A**d cō. q̄. n. ad consule scribit uidetur scribere publice ad omnes quia consul est psona publica.

Axima: gratulatur Ci. Marcello q̄ esset cōsul designatus. optatq; eū foeliciter gerere cum magistratū. petitq; ab eo ut administraret eū p̄ dignitate & sua & patris narratq; Ci. cām quare hoc optare debeat. Postremo ab eo petit: ut se absentē diligat & defendat: credo hęc epistola debuisse inferibi. C. Marcello non autem Marco. ut præcedens satis declarat. **V**olo. opto. **F**ortunate secundare foelicem facere. **P**ro. t. dī. ut merē tua dignitas & patris. **T**ristib; cū multi oppugnabāt. & salutē meā & fortunā. **A**bsentem. ab urbe q̄ sum in prouincia.

me nō indignum honore usitato præsertim existimaturum. Quod si ita erit tm̄ ex te peto q̄ amicissime scribis: ut cum tuo iudicio q̄ amplissimum esse arbitraris: mihi tribueris si id quod maluero acciderit: gaudeas. sic. n. fecisse te & scripsisse & uerius sensisse uideo: resq; ipsa declarat tibi illum honorem nostrum supplicationis iucundum fuisse q̄ scribendo affuisti: hæc. n. senatusconsulta non ignoro ab amicissimi eius cuius de honore agitur scribi sole re. Ego ut spero te prope diem uidebo: atq; utinam repu. meliore q̄ timeo.

Vale.

M. C. procon. S. D. Marcello consuli.

E & pietatis i tuos & animi in remp. & clarissimi atq; optimi consulatus. C. Marcello consule facti fructum cepisse uehementer gaudeo. Non dubito quin presentes sentiant. Nos quidem longinqui & a te ipso missi in ultimas gentes: ad cælum mehercule tollimus uerissimis ac iustissimis laudibus. nam quum te a pueritia tua unice dilexerim: tuq; me in omni genere semper amplissimum esse & uolueris & iudicaris: tum hoc uel tuo facto uel po. ro. de te iudicio: multo acrius uehementiusq; diligo maximaq; læticia afficior cum ab omnibus prudentissimis uirisq; optimis omnib; dictis: factis: studiis: institutis. uel me tui similem esse audio: uel te mei. Vnum uero si addis ad preclarissimas res consulatus tui ut aut mihi succedat q̄ primum aliquis. aut ne quid accedat temporis ad id quod tu mihi & senatus consulto & lege finisti omnia me per te consecutum putabo. cura ut ualeas & me absentem diligas atq; defendas. Quæ mihi de patris nunciata sunt: quia non putabam a me etiam nunc scribenda esse publice: propterea ne pro familiaritate quidem nostra uoluī ad te scribere ne quum ad consulem scripsissem publice uiderer scripsisse.

M. C. procon. S. D. M. Marcello consu. desi.

Axima sum læticia affectus cum audiui te consulem factū esse: eumq; honorem deos fortunare uolo: atq; a te peto p̄ tua parentisq; tui dignitate administrari. nam cum te semper dilexi amauiq; tum mei iam amantissimum cognoui in omni uarietate rerum mearum: tum patris tui pluribus beneficiis uel defensus tristibus temporibus uel ornatus secundis: & sum totus uester & esse debeo. Quum præsertim matris tuæ gratissimæ atq; optimæ sceminæ maiora erga salutem dignitatemque meam studia quam erant a muliere postulanda: perspexerim. Quapropter a te peto maiorem in modum ut me absentem diligas atque defendas.

M. C. procon. S. D. Caio Mar. consuli.

Tantum

Fructus

Vo'o
Fortuna
re

Arcellum tuum consulem factum teque ea lætitiã affe-
m ctum esse quam maxime optasti: mirum immodum
 gaudeo. Idq; cum ipsius causa tum q; te omnibus secu-
 diffimis rebus dignissimum iudico: cuius erga me singularem be-
 niuolentiam uel in labore meo: uel in honore perspexi. Totam de-
 niq; domum uestram uel salutis: uel dignitatis meæ studiosissimã
 cupidissimamque cognoui. Quare gratum mihi feceris si uxori
 tuæ Iuniæ grauissimæ atque optimæ sceminae meis uerbis eris gra-
 tulatus. A te id q; suesti peto: me absentem diligas atque defen-
 das.

M. C. Impe. S. D. Marcello con. desi.

Q Vando id accidit q; maxime mihi fuit optatum: ut om-
 nium Marcellorum & Marcellinorum etiam (mirifi-
 cus enim nominis ac generis uestri fuit erga me semper
 animus) Quando ergo ita accidit: ut omnium nostrum studio
 tuus consulatus satisfacere posset. in quem res meæ gestæ lausq;
 & honos earum potissimum iucideret: peto a te id quod facillim-
 mum factu sit: non aspernante (ut confido) senatu ut q; honorifi-
 centissime senatus con. litteris meis recitatis faciendum cures. Si
 mihi tecum minus esset: quam est cum tuis omnibus: allegarem
 ad te illos: a quibus intelligis me præcipue diligi: patris tui bene-
 ficia in me sunt amplissima. Neque. n. salutis meæ neque honori
 amittior quisq; dici potest. Frater tuus quanti me faciat semperq;
 fecerit: esse hominem qui ignoret arbitror neminem. Domus tua
 denique tota me semper omnibus summis officiis prosecuta est.
 Neque uero tu in me diligendo cuiquam concessisti tuorum.
 Quare a te peto maiorem in modum ut me per te quã ornatissi-
 mum uelis esse: meamque & in supplicatione decernenda & in cæ-
 teris rebus existimatione satis tibi esse comendatam putes Vale.

M. C. impe. S. D. Mar. con. desi.

Vantæ tibi curæ meus honos fuerit: & quam idem
q extiteris consul in me ornando & amplificando: q;
 fueris semper cum parentibus tuis: & cum tota do-
 mo & si res ipsa loquebatur cognoui tamen ex meorum om-
 nium litteris. itaque nihil est tantum q; ego non tua causa debe-
 am: facturisque sim cum studiose ac libenter. Nam magni in-
 terest cui debeas. Debere autem nemini malui quam tibi cui meæ
 cum studia comunia: beneficia paterna iam coniunxeram: tum ac-
 cidit mea quidem sententia maximum uinculum: qd̄ ita temp. ge-
 ris atq; gessisti: qui mihi carius nihil est ut q̄tum tibi oēs boni de-
 beant: quo minus tantūdem ego unus debeam: nō recusem. Quã
 obrem tibi uelim: hi sunt exitus quos mereris: & quos fore confido

Arcellum tuū: etiam hac
m epistola gratulatur Cice.
 M. Marcello q; eius fra-
 ter. C. Marcellus consul factus cēt
 utriusque causa: etiam q; eius do-
 mum semp̄ salutis & dignitatis
 suæ studiosam cognouit. ¶ Ea. q.
 m. op. sicut etiam dixit in alia epi-
 stola te & pietatis in tuos & animi
 in temp. & clarissimi atque opti-
 mi consulatus. C. Mar. consule fa-
 cto fructum coepisse uehementer
 gaudeo. ¶ Domum: familiam.
 ¶ Eris. g. de isto honore uestro.

Vando id. Rogat Cic. C.
q Marcellum consulem desi-
 gnatum ut quando acci-
 dit habere magistratum cum et
 prodesse potest. curet ut senatus co-
 sultum honorificentissimum de eo
 fiat. ut et fauat: & in supplicatiōe
 decernenda & in cæteris rebus: q;
 eum facere debere multis causis
 probat.

Vando Quoniam Mar-
q cellorum & marcellinorū
 erāt hæ duæ iter se cogna-
 tæ familiæ nobilissimæ. ¶ Quan-
 do er. reperit: quoniam erat ob-
 scurum addere & post parenthe-
 sim. ¶ In. q. consulatum. ¶ Incide-
 ret: deueniret. i. in quo consulatu
 tuo ageretur de rebus meis gestis
 & honore meo. ¶ Non as. i. cōsen-
 tiente. Liptote ut munera nec sper-
 no. ¶ Faciendum: decernendum
 & scribendum de me honorando.
 ¶ Si esset mi. te. i. minus amicitia
 haberem tecum quam cum omni-
 bus tuis. ¶ Frater. M. Marc. ¶ Cō-
 cessisti cuiquam fuisti inferior quo-
 q;. ¶ Existimationem: auctoritatē.

Vantæ. C. Mar. superiore
q epistola a Cice. rogatus
 ut ei faueret in dignitate
 sua id fecerat diligentissime. Itaq;
 Cice. fatetur se et obligatum &
 propter hanc causam & propter
 alias: quas enumerat. Postremo
 dicit se propediem uenturum: nisi
 a uentis impedita fuerit nauigatio
 sua. ¶ Idem: talis. ¶ Res: effectus
 quia te fauente decretæ erant mi-
 hi supplicationes. ¶ Tantum: taz
 magnum & difficile. ¶ Ita: tanto
 consilio & diligentia. ¶ Hi: tales.
 ¶ Ethic. ias uentos: de quibus dixi-
 mus lib. ii. in epistola quæ incipit
 Non potuit accuratius in fine.

Incideret

Res

Epistolarum Familiarium

Egosi me nauigatio non morabitur quæ incurrebat in ipsas Ethe-
lias: propediem te (ut spero) uidebo.

M. C. impe. Lucio. Pau. confi. desi. S. D.

ET si mihi nūquam fuit dubium: quin te po. ro. pro tuis
summīs in remp. meritis & pro amplissima familiæ di-
gnitate summo studio cunctis suffragiis consulem fa-
cturus esset: tamen incredibili lætitiā sum affectus: quum id mihi
nunciatum est. Eumq; honorem tibi deos fortunare uolo. Atq; ex
tua maiorūq; tuorum dignitate administrari. Atq; utinam præ-
sens illum diem mihi atque optatissimum uidere potuissem: pro
que tuis amplissimis erga me studiis atque beneficiis. tibi operā
meam studiumque nauare. quam mihi facultatem: quando hic nec
opinatus & improuisus prouinciæ casus eripuit: tamen ut te con-
sulem: remp. pro tua dignitate gerentem uidere possim: magnope-
re a te peto: ut operam des: efficiasque ne quid mihi fiat iniuriæ:
ne ue quid temporis ad meum annum munus accedat quod si
feceris: magnus ad tua pristina erga me studia cumulus accedet.

M. C. Pau. confi. desi. S. D.

Axime mihi fuit optatum romæ esse tecum multas ob-
causas sed præcipuæ & in petendo & in gerendo consu-
latu meum debitum tibi studium perspicere posses. At
petitionis quidem tuæ ratio mihi semper fuit explorata: sed tamē
operam nauare uolebam. In consulatu uero cupio equidem te mi-
nus habere negocii: sed moleste fero me consulem tuum studium
adolescentis perspexisse: te meum quum id ætatis sim: perspicere
non posse. sed ita fato nescio quo contigisse arbitror ut tibi ad me
ornandum semper detur facultas: mihi ad remunerandum nihil
suppetat præter uoluntatem. Ornasti consulatum ornasti reditū
meū. incidit meū tps rex gerēdæ in ipsum cōsulatū tuum. Itaque
quum & summa amplitudo & dignitas & meus magnus honos:
magnaq; existimatio postulare uideatur ut a te plurimis uerbis cō-
tendam ac petam: ut q̄ honorificentissime senatuscon. de meis re-
bus gestis faciendum cures: non audeo uahementer a te contende-
re: ne aut ipse perpetue tuæ consuetudinis erga me oblitus esse ui-
dear: aut te oblitum putem. Quare ut te uelle arbitror ita faciam:
atq; ab eo quem omnes gentes sciunt de me optime meritum bre-
uiter petam. Si alii consules essent: ad te potissimum Paule mitte-
rem: ut eos mihi q̄ amicissimos redderes. Nunc quum tua summa
potestas summaq; auctoritas: notaq; omnibus nostra necessitudo
sit: uahementer te rogo: ut & honorificentissime cures decernē-
dum de meis gestis rebus & quam celerrime. dignas res esse hono-
re & gratulatione cognosces ex his litteris quas ad te & collegam:
& senatum publice misi: omnium mearum reliquarum rerum
maximeque existimationis me procuracionem susceptam uelim

T si mihi. **O**ndit **C**ic. se
summa lætitiā affectum
q̄ paulū consulē factū in-
tellexit & optat hunc honorem ei
fœlicem fore. Optat autem se inter
fuisse: ut potuisset ei prestare operā
suam. Postremo eum rogat: ut det
operam neq; tps ei prorogetur.
Amplissima fa. di. nam paulorū
familiā multis p̄claris uiris nobilif-
sima fuit a Paulo illo Aemilio ori-
ginem ducens: quem Pythagoræ
discipulum fuisse arbitrantur. Ex
ea familia fuit ille Paulus: qui ad
Cānas gloriosissime occubuit: ne
tante reip. calamitate superesset &
ille qui Persem Macedoniæ regem
uicit. **C**unctis sus. i. omnium ap-
probationibus. **N**auare, diligen-
ter prestare. **H**ic. c. quia propter
imminentiam belli compulsus sum
uentre in prouinciā. **N**e quid
mihi fiat iniuriæ: iniuriā sibi fa-
ctam existimat: si ultra statutū
tempus cogatur esse in prouinciā.
Munus officium procōsulatum.

Axime: **D**olet **C**ic. q̄ non
m fuerit ro. quo tēpore Pau-
lus petiuit consulatum: ut
potuisset eum iuuare quemadmo-
dum ab eo adiutus est alias & in
salute & in dignitate postea uero
commendat ei honorem suum ut
curet senatusconsultum honorificē-
tissimum de rebus suis gestis de-
cerni: sicut etiam supra scripsit ad
Marcel. Postremo ne quid tempo-
ris sibi prorogetur sicut & in supe-
riori epistola. **R**ō. m. semper fu-
quia scio te & summa moderatio-
ne: & uirtute fretum petiuisse.
Minus ne minus laboris. **S**ed
mo. fe. sensus est. Doleo q̄ quum
essem consul tu adolescens præsti-
teris mihi studium tuum: & nunc
ego iam grauioris ætatis non po-
tuerim tibi prestare meum. **N**e
scio quo fa. nescio quo infortunio:
uel fatorum quadam dispositione.
Suppetat: sufficiat. **P**ræter
uo. excepta uoluntate quæ semper
est promptissima. **C**onsuetudinis
perpe. s. me semper ornandi. **A**lii
quam tu. **D**igna. gra. supplicā-
tione: in quam gratulemur dñs.
Vale. **M**axi. lib. i. c. i. cum Prisco ē
instituto opera datur cum aliquid
commendandum præcatione cum
exposcendum uoto consulendum
gratulationi. **A**d co. Marcel. intel-
ligit ad quem supra scripsit. **P**ro-
curacionem: tutelam defensionem.

Ethelias

Nauare

Munus

Suppe-
tat

Abiūm: añ tpa bellorū et uilium scripta ē hęc epistola cum Cic. ciliçæ præfset: primū autē pollicetur se oīa stu-
diose facturum pro M. Fabio quem Cassius ei cōmendauerat sui autē in eum officiū multas cās cōmemorat: po-
stea uero enumerat aliquot cās: quibus dicit se optasse potuisse uidere ipsum Cassium anteq̄ ex puincia disce-
deret exponit autē quod sentiat de eius aduentu ad urbē postremo ab eo petit ut omnem operam & diligentiam adhi-
beat nequā tps ad eam prouinciam sibi prorogetur. & cōmemorat ti. quasdam causas amicitia & beniuolentia inter
se & Cassium. ¶ Quod: quia. ¶ Nullum in eo fa. quæ. hunc locum scio a multis non intelligi qui ita exponunt nullum

habeas: in primis que tibi curæ sit: quod abs te superioribus quoq;
litteris petiuit: ne mihi tempus prorogetur. Cupio te consulem ui-
dere: omniaque quæ spero cum absens: tum etiam præsens te con-
sulem assequi.

M. C. Cassio pro quaesto. S. D.

Arcum Fabiū quod mihi amicū tua cōmendatione das
m nullum in eo facio quæstum. multi enī anni sunt quum
ille in are meo est: & a me diligitur pp summam eius hu-
manitatē & obseruantiam: sed tamen quod ab eo egregie diligeris
multo ei amicitior sum factus. Itaq; q̄q̄ pfecerint lra tuæ tamē ali-
quanto plus cōmendationis apud me habuit animus ipsius erga
te mihi perspectus & cognitus. sed de Fabio faciemus studiose
quæ rogas. Tu multis de causis uellem me conuenire potuisses.
Primum ut te quē iam diu plurimū facio: tātō iteruallo uiderē: De
inde ut tibi quod feci per litteras: possem præsens gratulari: tum ut
quibus de rebus uellemus: tu tuus: ego meis inter nos cōmunicare-
mus. Postremo ut amicitia nostra: quæ summis officiis ab utroq;
cultā est: sed longis interuallis temporis interruptā cōsuetudinē.
habuit: cōfirmaret uahementius. Id quādo nō accidit: utemur bo-
no litterarum & eadē fere absentes: quæ si corā essemus: conseque-
mur: unus. s. fructus qui in te uidēdo ē: p̄cipi lris nō p̄t. alter gratu-
lationis ē: & is quidē exilior: q̄ si tibi te ipsum intuens gratularer.
Sed tamē & feci antea: & facio nūc tibiq; cū pro rerū magnitudie
quas gessisti: tum pro opportunitate tēporis gratulor q; te de pro-
uincia decedētē summa laus & summa gratia puincia prosecuta
est. Tertiuū est ut id q; de nostris rebus corā cōicassemus: inter nos
cōficiamus idē litteris Ego cæterarū rerū cā tibi romā pperandū
magnopere censeo. Nā & ea q̄ reliqui trāquilla de te erant: & hac
tua recētī uictoria tāta clarū aduētum tuū fore intelligo: sed si que
sunt onera tuorum: si tanta sunt ut ea sustinere possis: prope nihil
tibi erit lautius: gloriosius: si maiora: considera ne in alienū tem-
pus cadat aduentus tuus. huius totum rei cōsiliū tuū est. Tu. n.
scis quid sustinere possis: si potes laudabile atq; populare est: sin
plane non potes absens hominū sermones facilius sustinebis. De

clamus idem litteris: coniscemus per litteras de rebus nostris. ¶ Quæ re. s. romæ. i. que agebantur Ro. quū ego disces-
si. ¶ Tranquilla de te er. i. quita. quia non multum de te loquebantur homines. ¶ Recenti: noua. ¶ Clarum illustrem
omnibus notum: quando. n. aliquis uir in patriam aduent magnis rebus gestis: omnes de eo loquuntur. ¶ Si q̄. s. o. t. i.
si tui quos tecum habes aliquid egerit quod tibi sit defendendum. ¶ Sustinere defendere. ¶ Maiora. q̄ tu sustinere
possis. ¶ Alienissimum. incommodissimum. ¶ Cadat: incidat. ¶ Tuum: qui scis quæ tibi tuorum onera sint. ¶ Popu-
lare: fauorabile. ¶ Nonpo. sustinere. ¶ Facilius. quasi esses romæ: & audires: intelligimus autem aliquid minus bene

lucrum facio: quia nō exigo ab eo
pecuniam. quam mihi debet sed
hæc uerba longe aliter sonant. est
ergo sensus huius clausulæ hic q;
commendatione tua tradis mihi
amicum. M. Fabium nihil lucro de
eo mihi. ¶ Tu cō. dato amico.
quia iam multis annis erat meus
tunc enim lucratur quando aliq;
qui non seletet esse amicus: datur
nobis amicus: sicut cum datur no-
bis aliquid quod non esset nostrū:
cum enim datur nobis quod erat
nostrum nihil in eo lucrū faciam?
¶ In are meo: est translatio sum-
pta a nummis. i. iam multis annis
est meus. & a me ut ita dicam pos-
sidentur. ¶ Profecerunt: ualuerunt
multum: ut esset mihi commenda-
tus. ¶ Animus ipsius erga te id est
plus tamen habuit cum commen-
datum ea causa quod cognouit euz
esse amantissimum in te animo.
¶ Tanto inter tanto spacio tem-
poris. nam iam diu te non uidi.
¶ Deinde: secunda causa. ¶ Gra-
tulari: de uictoria tua & rebus be-
ne gestis in prouincia. nā supra lib.
ii. sic scripsit Cic. ad M. Cæl. Caf.
nosler qui mihi magnæ uoluptati
fuit: scilicet ab antiochia hostem
relecerat. ¶ Cōmunicaremus: cōi-
ter & simul colloqueremur. ¶ Po-
stremo: ultima. ¶ Interrupam: in-
termittam. Virg. Pendet opera in-
terrupta: mineq; murorum ingen-
tes. ¶ Id: ut potueris mecum ueni-
re. ¶ Bono: cōmodo. ¶ Consequa-
mur: comparabimus. s. per litteras.
¶ Scilicet: certe affirmatiua. n. p̄ti-
cula ē. ¶ Fructus uoluptas. ¶ Al-
ter: fructus. ¶ Exilior. tenuior mior.
¶ Quas ge. relectis parthis ab an-
tiochia. nam qui dicūt intelligi res
gestas a Caf. in Syria contra Do.
non aduertunt historiam peruersi-
eum Cic. præfuerit prouincia an-
te mortem Cæ. & quæ Cæs. agit
contra Dol. in Syria fuerint Cæ:
iam occiso: ut uisum est lib. xii.
¶ Gratia. beniuolentia. ¶ Confi-

Scilicet
Fructus

Clarus
Populare

Epistolarum Familiarium

Nerui
Contedo

factum fuisse ab iis qui erant cum Cassio. quod ei minus bonam famam apud homines faceret. **N**eruos tres tractum est ab eunucho Teren. Vbi tu neruos intendas duos. ex hoc autem loco Cice. possumus intelligere apud Teren. non esse obscene intelligendum. ut quidam male sentiunt. **A**nnuam administrationem unius anni. **C**ontendo. effulgito. **F**ortunas meas. omnia mea. **P**aulum consulem quem supra uidimus etiam a Ci. de hac re rogatum. **C**urio ad quem li. ii. de hac scripsit epistola que incipit. Sera gratulatio. **D**e qua confirmatioe nostre amicitiae. **A**ppetisti si te optasti amicum. **D**uxi existimaui. **O**rnamento honori. **P**raesidio adiumento. **T**ristissimis rebus. extulisti mecum ut restituerem in patriam mihi fauisti. **T**uo. tibi sanguine communito. **V**estro. tuo & Bruti. **C**ontinuo statim ut meas accepisti. **Q**uoniam sapissime. mittas litteras.

T si uterque exponit Cice. hac epistola: quae sententia fuerit sua de exitu bellorum civilium inter cae. & Pomp. & quid alii arbitrarentur. **D**einde se non potuisse ad cae. uenire quem admodum destinauerat. Itaque petit a Cassio: ut ad se scribat quid sentiat: quid expectandum quid agendum putet. **A**besse: discedere. **P**ertinacia: perseverantia. **B**ellum: ciuile. **Q**uando: quoniam.

Priniceps: primus auctor: & sua fors: quia ut supra alio loco uisum est quidam appellabant Ci. tubam ciuilem belli. **P**restare: in consulendo & honorando. **M**ecum. in tra me. in animo meo. **D**iffiniri. de terminari utrum rectum fuerit an non. **V**no praesidio: uno consilio quo posset cognosci: utrum recte iudicasset an non. **I**mminuitam. priuatam aliqua parte suae dignitatis.

Ego autem. ostendit suam sententiam contrariam esse superiori quia melius sit tempus esse imminutam quam omnino deletam. quia si aliquid remaneret esset aliquid spes si omnino interisset. nulla omnino spes esset. **E**x re. i. ex aliqua particula que remaneret de re. **D**iuinare. praedicare futura. **C**um est. hoc quibus futura omnino sunt abscondita. **F**atali. quid quasi fata instituisse sent. **C**omuni saluti. parcendo uictis & seruando omnes. **S**uae salutis. uellent consulere dissidentes a pertinatione belli. **V**triusque. quod uictores consulere salutem communi. & uicti suae. **I**n ce. uictoris si uictor celeriter fecisset. **Q**uae. celeritas **A**frica. i. hi qui in Africa se receperunt intelligit Ca. qui ad Iuba se recepat. **A**sia & A. ubi uictis pepercit. **I**psa. ac deprecante ut clementiam eius experiri uellemus. **I**nterpositis an. interpositio. n. tps facit ut mutentur opiniones. **F**ortuna. que uidetur aduersari omnibus ceptis nostris & conatibus. **N**escio

me autem idem tecum his ego litteris: quod superioribus egi: ut omnes tuos neruos in eo contendas: neque mihi ad hanc prouinciam: quam & senatus & populus annuam esse uoluit: temporis progetur. Hoc a te ita contedo: ut in eo fortunas meas positas pure. Habes Paulum nostrum nostri cupidissimum: est Curio: est Furnius: sic uelim enitare: quasi in eo sint mihi omnia. Extremum illud est de his quae proposueram: confirmatio nostrae amicitiae: de qua pluribus uerbis nihil opus est. Tu puer me appetisti. Ego autem semper ornamento te mihi fore duxi. Fuisti etiam praesidio tristissimis meis temporibus. Accessit post tuum discessum familiaritas mihi cum Bruto tuo maxima. Itaque in uestro ingenio & industria mihi plurimum & suauitatis & dignitatis constitutum puto id ut tuo studio confirmes: te uahementer rogo: litterasque ad me & continuo mittas quum Romam ueneris quam sapissime.

Vale.

M. C. Caio Cassio. S. D.

S i uterque nostrum spe pacis & odio ciuilem sanguinis habere a belli necessaria pertinacia uolui. tamen quando eius consilii princeps ego fuisse uideor: plus fortasse tibi prestare ipse debeo: quam a te expectare & si ut saepe soleo mecum recordari: Sermo familiaris meus tecum & item mecum tuus adduxit utrumque nostrum ad id consilium ut uno praesidio putarem si non totam causam: at certe nostrum iudicium diffiniri conuenire. Neque quisquam hanc nostram sententiam uere unquam reprehendit. Praeterea qui arbitrantur melius deleri omnino tempus quam imminutam & debilitatam manere: ego autem ex interitu eius nullam spe. i. mihi proponebam: ex reliquis magnam (sed ea sunt consecuta: ut magis mirum sit accidere illa potuisse) quam nos non uidisse ea futura: nec homines quum essemus diuinare potuisse. Equidem fateor meam coniecturam hanc fuisse ut illo quasi quodam fatali praesidio facto & uictores communi salutem consulere uellent: & uicti suae. Vtrunque autem positum esse arbitrari in celeritate uictoris. Quae si fuisset eadem clementia experta esset Africa: quam cognouit Asia: quam etiam Achaia: & ut opinor ipso legato & deprecatore. Amisissis autem temporibus quae plurimum ualent: praesertim in bellis ciuilibus interpositus annus alios induxit: ut uictoriam sperarent: alios ut ipsum uinci contemnerent: atque horum malo omnium culpam fortuna sustinent. Quis. n. aut alexandri belli tantam moram huic bello adiunctum iri: aut nescio

Imminuta
Diuinare

q. per contemptum dixit. ¶ Pharnacē: filium Mithridatis hoc est nomē in'ax penultimā corripit: cū reliqua producant.
 ¶ Eam. p. Casarianā. ¶ Currētē ut a. prouerbialiter dixit. & translatum ab equo. i. optime dispositū. ¶ Absum: q̄a non uenit in Italiam. ¶ Auctor Cæ. q̄ pōt eis quærelis mederi. ¶ Magni er. lit. tuæ. i. magnificiā litteras tuas. Luceria urbe. Vto te. Arguit Cice. cassium negligētā quod ab eo nihil omnino litterarum acceperit cum iam tris epistolas ad eum scripserat. significatq; eum facturum epicureum & ex sententiā epicuriorum ostendit se semper habere eius imaginem in pectore. dicit autem cum possē reduci in priorem factam: laudat tamen quæ a cassio semper facta sunt postquam cepit in foro uersari. ¶ Suppudere: erubescere. ¶ Sit: oppressit. ¶ Nostrī. i. sit facta & scripta. ¶ Aut litteram. i. unicum elementum unicum litterā: sic enim hic intelligitur non p̄ epistola: sicut est lib. ii. ad Caniniū Sallustium epistola quæ incipit. Litteras a te. Sic. n. inquit. Ille autem cū ad Thermum de parthico bello scriberet ad me litteram nunquam misit. ¶ Nō urgeo. non isto. ut nūc scribas. ¶ Expectabo postea a te. ¶ Exigam: iure ipso petam quasi debitas mihi responsionis causa. ¶ Ternas subaudiendum litteras licet supra non posuerit. ¶ Adesse coram esse ante oculos meos. Neque id. i. uidere mihi adesse coram κατὰ secundum εἰ λέγει ideas uel species: quæ animo nostro repræsentantur: sicut Aristoteles in æthēcis disputat: uel ἡγοῦντα ὁμοίωμα. i. secundum fantasmata: quæ ut scribit Macro. in somnio Scipionis a Cice. uisa uocantur. Quæ q̄d sunt uide apud Macro. lib. primo. Tut a. nou. epicurei quorum sectam & opiniōes imitari. ¶ Excitati mox fieri διανοητικὰ ὁ ἰτελλετιuas ¶ Spectris: idolis imaginibus. Catianis de quibus Catus epicureus philosophus tractauit. Hic ē de quo Horati. in sermo. mentio nem facit: unde & quo Catus. εἰδολὰ imagines simulachra. ¶ Hic Catus. ¶ Spectra scilicet nominauit. & ostēdit idem esse spectrum & idolum. ¶ Ferri scilicet aspectu simulachrorum. ¶ Quod uelis. i. quantum uelis. ¶ Ipsa eu. i. idola. ¶ Quo pos. i. quo possit ferri. ¶ Doceas tamen iocatur Cice. ¶ Illud spectrum. ¶ Hæres fixus es. ¶ Im. m. itra ossa medulle epim maxime amorem sentiunt. quod Virgi. ostendit dicens. Est mollis flamma medullas. ¶ Sed si in. i. si etiam remotissima. sicut est britania. ut & penitus toto diuisos orbe britannos. ¶ Eius εἰδολον. i. ei? insulæ forma & simulachrū. ¶ Ad

Pharnas

quem istum Pharnacem Asiæ terrorem illaturum putaret? Nos tamen in consilio pari casu dissimili usi sumus. Tu. n. eam partē petiisti: ut & consiliis interesses: & quod maxime curam leuat: futura animo p̄spicere posses. Ego qui festinaui: ut Casarē in Italia uiderē. Sic enim arbitramur: eumq; multis honestissimis uiris cōseruatis redeuntē ad pacē: currētē (ut aiunt) incitārē: ab illo longissime & absum & abfui. Versor autē in gemitu Italiæ & in urbis miserimis quærelis: quib; aliquid opis fortasse ego pro meatu pro tua: p̄ sua q̄sq; parte ferre potuisset: si auctor affuisset. Quare uelim p̄ tua erga me beniuolentiā scribas ad me quid uideas: quid sentias: quid expectandum quid agēdum nobis existimes. Magni erunt mihi tuæ litteræ: atq; utinam primis illis quas Luceria miseras paruissim. Sine ulla enim mea molestia dignitatem meam retinuissim.

Vale.

M. T. C. Caio. Cassio. S. D.

Vto te iam suppuderet: quū hæc tertia iam epistola ante te opp̄ssit q̄ tu scædulam aut litteram. Sed non urgeo. Longiores. n. expectabo uel potius exigā. Ego si semper haberē cui darē: uel ternas in hora darē. Fit. n. nescio quid: ut quasi coram adesse uideare quum scribo aliquid ad te: Neq; id secundū phantasiā ut dicunt tui amici noui: qui putāt: et fantasias spectris catianis excitari. nā ne te fugiat cati? Epicure? qui nup est mortuus: q̄ ille Gargati? & ante Democritus idola hic spectra nominat. His autem spectris etiam si oculi possent ferri quo uelis ipsa curret: animus qui possit ego non uideo doceas tamen me oportebit. Quum salu? ueneris in mea ne potestate sit spectrum tuū: ut simul lac mihi collibitum sit de te cogitare. Illud occurrat. Neque solum de te qui mihi hæres in medullis. Sed si insulam Britanicā cœperō cogitare eius idolum mihi aduolabit ad pectus. Sed hæc posterio? tento. n. quo animo accipias. Si. n. stomachabere & molesteferes: plura dicemus: postulabimusq; ex qua hæresi in hominibus armatis deiectus sis: in eam restituare. In hoc interdico nō solet addi in hoc anno. Quare si iam biennium aut triennium est: quum uirtuti nunciū remisisti delinitus illecebris uolupta-

p. ad cogitationē meā. ¶ Posterius postea alto tpe. ¶ Quod. a. ac. an. irascaris mihi. ¶ Plura ut maiorē cām hēas stōa chādī. ¶ Hæresi: secta: Cice. in parad. & cato in ea ē hæresi q̄ nullū sequit florē oratiōis. ¶ Vi. ho. ar. irrissio ē: spē. n. cōcesserat i sectā epicurē a secta stoica & peripatetica: alludit autē ad legē: de ui & ui armata. ¶ Hoc i hac phibitiōe ne restituaris i sectā a qua es deiectus ui & hoibus armatis. ¶ Nō so. ad. i. h. an. q̄ cū sit p̄scriptio t̄pis. ¶ Cū. i. ex quo tpe. ¶ Cū re. n. ui. i. cū reuocasti uirtuti: & eā respicisti. ¶ Delinitus: demollitus. ¶ Illecebris blāditiis. ¶ In. i. i. ptate po

per facta sunt postquam cepit in foro uersari. ¶ Suppudere: erubescere. ¶ Sit: oppressit. ¶ Nostrī. i. sit facta & scripta. ¶ Aut litteram. i. unicum elementum unicum litterā: sic enim hic intelligitur non p̄ epistola: sicut est lib. ii. ad Caniniū Sallustium epistola quæ incipit. Litteras a te. Sic. n. inquit. Ille autem cū ad Thermum de parthico bello scriberet ad me litteram nunquam misit. ¶ Nō urgeo. non isto. ut nūc scribas. ¶ Expectabo postea a te. ¶ Exigam: iure ipso petam quasi debitas mihi responsionis causa. ¶ Ternas subaudiendum litteras licet supra non posuerit. ¶ Adesse coram esse ante oculos meos. Neque id. i. uidere mihi adesse coram κατὰ secundum εἰ λέγει ideas uel species: quæ animo nostro repræsentantur: sicut Aristoteles in æthēcis disputat: uel ἡγοῦντα ὁμοίωμα. i. secundum fantasmata: quæ ut scribit Macro. in somnio Scipionis a Cice. uisa uocantur. Quæ q̄d sunt uide apud Macro. lib. primo. Tut a. nou. epicurei quorum sectam & opiniōes imitari. ¶ Excitati mox fieri διανοητικὰ ὁ ἰτελλετιuas ¶ Spectris: idolis imaginibus. Catianis de quibus Catus epicureus philosophus tractauit. Hic ē de quo Horati. in sermo. mentio nem facit: unde & quo Catus. εἰδολὰ imagines simulachra. ¶ Hic Catus. ¶ Spectra scilicet nominauit. & ostēdit idem esse spectrum & idolum. ¶ Ferri scilicet aspectu simulachrorum. ¶ Quod uelis. i. quantum uelis. ¶ Ipsa eu. i. idola. ¶ Quo pos. i. quo possit ferri. ¶ Doceas tamen iocatur Cice. ¶ Illud spectrum. ¶ Hæres fixus es. ¶ Im. m. itra ossa medulle epim maxime amorem sentiunt. quod Virgi. ostendit dicens. Est mollis flamma medullas. ¶ Sed si in. i. si etiam remotissima. sicut est britania. ut & penitus toto diuisos orbe britannos. ¶ Eius εἰδολον. i. ei? insulæ forma & simulachrū. ¶ Ad

Spectrū

Posterius
Hæresis

Delinit?
Illecebre

Epistolarum familiarium

verimus facere ut restituaris: quia nulla est praescriptio: & ex consuetudine legum hoc dicit ex quibus ut deiectus
etiam post aliquantulum temporis in integrum ius habent: neque praescriptionem patitur. ¶ Quamquam: corripit seip-
sum Cice. quod haec Cassio dicat uiro fortissimo. ¶ Qui. e. cum quo interrogatio. ¶ Cum ui. responsio interrogatio-
nis suae. ¶ In. i. p. in ipsa secta epicurea: quam carpo. ¶ Nervorum fortitudinis. ¶ Quid. t. i. m. u. interrogatio quam
Cassius facere posset: quid cogitasti o Cicero qui haec scribas. ¶ Quia enim responsio. ¶ Quod. s. quod puto facien-
dum & in animo habeo.

Præposte-
ri.

Raposteros. Conquarēt
p Cic. de tabellariis Cassii:

quod ab eo postularēt ad
cassium litteras & nullas ad se de-
ferrent. deinde narrat: quid noui in
urbe esset de morte. P. Syllæ & de
rebus hispaniis. Postremo laudat
Dolobellaz: quod se bene gessisset
in malis publicis: petitque a Cas-
sio ut ino. n. nunquam ad se scribat. Præ-
posteris facientes omnia in cōtra-
rium. Quidam legunt præprope-
ros: quod non satis probo. ¶ Non
of. me non lædunt. ¶ Afferunt. n.
ad me a te. ¶ Petasati: accincti: &
apparati ad iter. Nam petasum cal-
ciamentum est Mercurii: qui deus
nimia est celeritatis. & alas pedi-
bus: quæ talaria dicuntur: habere
dicitur: ut Virg. Et pedibus talaria
nectit aurea. ¶ Comites ad por-
tas: uulgares & usitate excusatio-
nes tabellariorum & uiatorum.

Petasaf-
tus
Petasum

¶ Alteras habebis. a. me lōgtiores
litteras. ¶ Has: quas nunc mitto:
τρεπτότατα περιπτότων omnia d'
omnibus scilicet ad te scribenda.
¶ Quid: cur. ¶ Purgo. ¶ Excuso.
¶ Tui tabellarii. ¶ Inanes: uacui
sine litteris. ¶ Cum epistolis meis
ad te scriptis. ¶ Syllam mortuum
habebamus: de hoc Sylla scripsit
etiam Cice. lib. ix. ad Dolobel. in
epistola quæ incipit. Non sum au-
sus his uerbis te tamen scire uolo
uæhementer populum sollicitum
fuisse de. P. Sylla mortem ante-
quam certo sciret: nunc quærere
desierunt quomodo petierit. Cru-
ditate: nimia repletione: crapula.

Inanis

¶ Combustum: crematum secun-
dum morem romanorum τρεπτό-
των personam τρεπτότων ciuita-
tis: amissimus. ¶ Molestè laturum:
mortem Syllæ falluntur qui cre-
dunt fuisse. L. Syllam faustum: qui
contra marium pugnavit. & mo-
narchiam in urbe obtinuit. quoniam ad ea tempera is non pertinerat. ¶ Verentem: timentem. ¶ Ne hasta sua refrixisset: sic in prædicta epistola unum uereor ne hasta Cæsa. refrixerit. ¶ Mendi: nominat quosdam: quos dicit gauisus mor-
tæ Syllæ Mendi: unus fuit frater. T. Ruffi. de quo uidimus lib. v. alter fuit frater mescini: de quo uisum est lib. xii. ad
Ser. Sulpi. ¶ Pigmentarius: autem qui pigmenta nunc facit: conuersum sit in cognomen: quod magis probo. ¶ Aduer-
sarium: Syllam. ¶ Rumores: nuncii fama: αδεσποτοί. i. sine domino. sine auctore. ¶ Paludatus. i. paludamento or-
natus est enim paludamentum uestis ducum. & imperatorum ut alio loco diximus. Iuu. Cūque paludatis ducibus præ-
sente marito ipsa loqui. ¶ Profectus: in syllam τρεπτότων honestam διαύτο per seipsum αρετοι eligibile. Leua-
uit Dolobella. ¶ Hominem non fortem intelligere debemus. nam dixisset uirum: sed hominem idest humanum. Terē.
Homo sum nihil humani a me alienum puto. ¶ Præbuit ostendit. ¶ Eum Dolobellam αχρετοί inutilis τρεπτότων
leus galea. s. te non immiscueris bello. ¶ Cum. sc. quando sciam quando ero admonitus.

Cruditus

Pigmen-
tarius
Paluda-
tus.
Paluda-
mentum

tis: in integro res nobis erit: quæ qui cum loquor: cum uno fortissi-
mo uiro: qui postea quæ forum attigisti: nihil fecisti: nisi pleissimum
amplissimæ dignitatis: in ista ipsa αρετοί metuo ne plus neruorū
sit quæ ego putarim. Si modo eam tu probas: quid tibi in mentem ue-
nit inquiries: quia nihil habebam aliud quæ scriberem de rep. n. nihil
scribere possum. Neque. n. quæ sentio liber scribere. Vale.

M. T. C. Caio Cas. S. D.

Rapros habes tabellarios: & si me quidē non offen-
dunt: sed tamen quum a me discedunt flagitant litteras
p quum ad me ueniunt: nullas afferunt: atque id ipsum face-
rent commodius: si mihi aliquid spacii ad scribendum darent: sed
petasati ueniunt. cōites ad portas expectare dicunt. ergo ignosces
alteras hēbis has breues sed expecta τρεπτότων. Et si quid ego
me tibi purgo: quum tui ad me inanes ueniant ad te cum epistolis
reuertentur: nos hic tamē ad te scribam aliquid. D. Syllam patrē
mortuum habebamus alii a latronibus alii cruditate dicebant po-
pulus non curabat. combustum. n. esse constabat: hoc tu pro tua sa-
pientia feres æquo aīo quæ σωπτον πολεος amissimus casarē puta-
bant moleste laturum uerentem ne hasta refrixisset. Mindius mar-
cel. & actius Pigmentarius ualde gaudebat: se aduersarium perdi-
disse: de hispania noui nihil sed expectatio ualde magna rumores
tristiores: sed αδεσποτοί Pansa nī paludatus ad. iiii. ca. Iu. profex-
ctus est ut quis intelligere posset id quod tu nuper dubitare cœpi-
sti esse. nam quod multos miseris leua-
uit: & quod se in his malis hominem præbuit. mirabilis cum uirorū
bonorum beniuolentia profecuta est. Tu quod adhuc Brundisii
moratus es: ualde probo & gaudeo. & me hercule puto te sapien-
ter facturū si χρετοί τρεπτότων fueris. Nobis quidem qui te amamus
erit gratum: & amabo te quum dabis posthac aliquid domum lit-
terarum mei memineris. Ego nunquam quenquam ad te cum sciam
sine meis litteris ire patiar. Vale.

Vale.

Ongior: Excusat Cl. breuitate suarū litterarū ad Cassiū pp celeritatē nēciū. Deide dicit rēp. eē in eo statu: ut sibi nō sic ridēdū. Postremo se gaudere cā ipsius Cassii: q̄ absit a Roma. sui autē cā dolere iam subito q̄ αἰδov hī larē lætū σπov δασειν. i. studiose & serio loq. Cl. Ridere si nō possumus loq. possumus ridere: ē at̄ interrogati ue legendū. Cl. Nō me her. m̄sio. Cl. Aberrationē aliū discessum: se pationē. Cl. Tua qua uicis te cape solitū solatiū reus aduersis. Cl. Est. q. m̄sio. Cl. In. c. q. d. abiecta tacet & secreta apud me: & nō audeo ire in publicū utar. n. ea tāt̄ modo in occulto. Cl. Facio. m. a. i. fingo me agere alia q̄ ago. Cl. Conuitiū rēphēsiōnē, Platonis q̄ rēphēdit eos: q̄ relictā inuestigatiōne ueri se ad negocia conferunt & ad curā reip. ut ipse in. i. c. sū. Ita que uidendum: est ne non satis id q̄ apud Plato. in philosophos dictum q̄ in ueri inuestigatiōne uersentur quodq; ea q̄ pleriq; uacillanter expectant de quibus inter se digladiari soieant contēnati: & pro nihilo putent propterea iustus esse. Cl. Mea cō quia careo cōsuetudine tua. Cl. Tua. g. q. non uides q̄ nos uidemus. Cl. Sed. f. q. d. nec esse est facere finem epistolæ, quia tabellarius instanter petit.

M. T. C. Caio. Caf. S. D.

Ongior epistola fuisse: nisi eo ipso tēpore petita eēt

1 a me quum iam iret ad te. longior autem si φαῖδρον

aliquem habuisset. nam σπov δασειν sine periculo

uix possumus ridere igitur inquires possumus non mehercule fax

cillime: uerum tamen aliam aberrationē a molestiis nullā hēamus

Vbi igitur inquires philophia tua: & quidem in culina mea mole

sta est: pudet. n. seruire itaq; facio me alias res agere ne conuitiū

Pla. audiam de Hispania nihil adhuc certi nihil oīo noui. Te ab

esse mea causa moleste fero tua gaudeo Sed flagitat tabellarius:

ualebis: igitur meq; ut a puero fecisti amabis.

Cassius. S. D. C.

Si uales bene est: ego quidem ualeo.

Quoniam mehercule in hac mea peregrinatione quicquam lix

bentius facio q̄ scribo ad te. Videor. n. cū p̄sente loqui

& iocari nec tamen hoc usu uenit pp spectra cariana: p

quo tibi proxima epistola tot rusticos stoicos regeram ut eatiū

athenis natura esse dicas. Pansa nostrum secunda uoluntate ho

minem paludatum exurrexisse: tum ipsius causa gaudeo. tum me

hercule & omnium nostrum: spero. n. homines intellecturos q̄to

sit omnibus odio crudelitas & quanto amorī probitas & clamen

tia: atque ea quæ maxime mali petant & concupiscant ad bonos

peruenire: difficile est. n. hominibus persuadere.

esse uero & uirtute iusticia pa

rari & uerum & probabile est. Ipse. n. epicurus a quo omnes cau

tū & amasini: mali uerborum interpretes proficiuntur: dicito

Itaque & pansa qui

sequitur: uirtutem retinet: & hi quia uobis uocantur sunt

omnesq; uirtutes & colunt & retinēt.

Itaq; sylla cuius iudiciū probare debemus: quū dissentire phōs

uideret: non quæsiuit quid bonū eēt: & oīa bona coemit cuius ego

mortē forti mehercule aīo tuli: nec tamen non Cæ, diutius nos eū

reus φιλῶδovoi. i. uoluptuosi amatores uoluptatis sunt φιλῶδικvιοi sunt iusticiae amatores: sicut & epicurei. quē sequuntur. Cl. Probare laudare & affirmare ironice. Cl. Dissentire uarias habere sententias. utpote quod alii dicent hominem per se eligibile ut stoici: alii ut epicurei uoluptatē ēt pp dignitatem a uiro honesto parari: quia Epicurus uoluit uoluptatē ubiq; querendū esse ēt in uirtutibus: in primo de finibus bono. & malo. disputant: & p̄cipue his uerbis. Iste nostræ eximia pulchræq; uirtutes: nisi uoluptatem efficerent. q̄s eas: aut laudabiles: aut expetendas arbitrarētur &c. Cl. Coemit: comparauit: emebat. n. q̄ Cæf. ēt iniuste subhastabat. unde supra. Vereor ne hasta Cæf. refrixerit. Cl. Pro illo Sylla mortuo restituet alios: malos. Cl. Sectorem persecutorem emptionum tuarum. ita. n. significat secundum festū pō.

Aberratio
Conuitiū

On mehercule. Responsum
ua est hæc epistola ad illā
q̄ incipit. Puto iam te sup
pudere & ad aliam præposero ha
bes tabellarios: in qua Cassius: &
se libenter scribere dicit ad Cicc. &
de reliquis q̄ a Cl. scripta fuerant
breuiter rescribit. Cl. Peregrinatio
ne itinere. Cl. Spectra simulacra de
q̄bus scripsisti. Cl. Proxima sequen
ti. Cl. Regeram rememorez contra
te. allegē. Cl. Secunda prospera ga
supra dixit. Mirabilis cum omniū
uitorum beneuolentia profecuta ē.
Cl. Oium no. s. cā. Cl. Eam laudē &
gloriam. τεκαλοi. i. honestum
δικαιο per se αἰρετοy eligibi
le quia pauci sunt qui credant ho
nestatem per se appetendam quod
stoici uolunt: & disputant Cicc. in
paradoxo ἡδovny uoluptatem.
Cl. Et. i. ēt δικαιοy. i. ēt pp digni
tatem. Cl. Parari acqri τωκαδω
i. bono & honesto. Cl. Probabile p
suasibile. Cl. Caciū Amasini. i. caci
& Amasinius philosophi & quicū
que eos sequuntur ευκαστιν
non est ἡδωσ suauiter αβεσσι
ne τωκαλοσ honeste καi &
λικαιοσ iuste ειν uiuere. i. etiaz
epicurus: quem Catiū & Amasini
mali interpretes uerborum sequun
tur Dicit nō est suauiter siue hone
ste & iuste uiuere. Cl. Itaq; conclusio
ppositionis. Qui se ἡδovny q̄
sequitur uoluptatem: & est epicu

Epistolarum familiarium

Cicero. **S**ylla. i. non deerit Sylla: q̄ psequat emptōes suas. **Q**uia ut. si. i. q̄a relitq̄ filiū q̄ p̄c̄q̄rei. **V**eterē: assuetū. **C**æl. **N**ouū pō. uel p̄p̄ei filiū. **D**erisum: se cōtēptū **ΑΝΤ** i cōtra uicissim **ΑΝΤΗΡΙΟ** & i sublanare deridere idē ue reor ne sicut putat se a nobis derisum: ita uelit nos gladio utissim deridere. **H**ui affectū significat desiderit & dubita tiōis non doloris. **S**oluto libero ab omni sollicitudinē. **E**odem tpe: cū sciā an soluto an sollicito animo meo legas.

Sublana
re
Hul

Ratorem meum. **P**rimū Cic. dicit se tradidisse oratorem suum cuiusdam ad **T**re. deferendum qui cupidus
o uidentū id opus a cice. postulauerat deinde rogat ut ad se crebro scribat: ut facilius ferat eius absentiam: quod duab² de causis eū facere

debere oñdit. **P**ostremo dicit se cu pidum fieri certiorē de eius itinere & de quibusdā aliis rebus: quia ea cer. issima putabit: quae ab eo itelli get. **O**ratorem: librū de oratore. **S**ic. h. no. q̄a in eo disputatur q̄ bus rebus perficiat uerus orator. **S**abino: q̄ erat ex sabinis. **N**atio: gens. **R**ecte. tuto: q̄a Sabini existimantur uiri boni & fideles.

Natio
recte
Candida
si

Candidatorū lib. candidati dice bant q̄ candidis uestibus iduti ma gistratus perebāt: hi solebant inter eū fidei & auctoritatis cōparādā gratia cognomiā aliūde sumere: di xit ergo licentia candidatorum. i. q̄ candidati uti solēt. **A**rripuit: usur paut. **E**t si: quāq̄ una. n. pars ē. **Q**uidā a cu. aliqd de p̄bitate sabinorum. nam cures oppidum ē sabinorum unde **N**uma **P**ompili² pp̄ p̄bitatis morū iusticiā & reli gioni opinionē ad ip̄erum ro. susci piēdū accersitus ē. **V**ir. lib. vi. **Q**uis procul ille aut ramis insignis oluāe sacra ferens nosco crines icanaque mena regis ro. primā q̄ legibus ur bē fundauit curibus paruis & pau pere terra **M**issus i ip̄erū magnum est at ornatus dicēdū modus hic ui det habere aliqd a ciuitate sua. **L**ui detur imitari mores suā ciuitatis.

Cures

Discedēs. addidisti q̄a plerūque ex abñtia crescit amor. **Q**uo ut. **I**gniculum feruorem translatio apta amor. **D**esideriū abñtia. **A**ppellato. alloquitur. **A**tque ita. i. appellato. i. cum hac conditio ne si idem ego faciā. **O**fficio scri bendi: & lacesendū me litteris.

Nunc hoc tempore. **T**u qui es in prouincia. **N**obis qui sum² romae. **I**stic in prouincia quia ubi Cæ. est tibi respu. est quia ubi ponti fex: ut nunc dicimus tibi Roma est. **A**liis q̄ scribam quia possumus habere curam rerum tuarum.

Alias: aliter: aliis rebus. **N**isi litteris. nisi scribendo quia nullum

Quādiu

negocium mihi in ista prouincia q̄ me cures. **C**uiusmodi quale q̄ facile. q̄ sine periculis. **Q**uādiu. quanto tempore. **S**imul cum **B**ruo. **P**rocefferis. progressus fueris. **T**antum. non ultra non plus. **I**llo habet emphasim.

Pistolam tuā. **S**cripserat **T**rebonius librū in quo uāhemētē laudat dicta **C**i. quem **C**i. dicit se libenter legisse cognouisseq̄ ex illo magnum erga se amorem. quare ostendit se uāhemētē obligatum esse eum reclamare: qui non solum se amantem cogitauerit. sed & scriptura amorem. suum testatus sit postea uero **C**ice. respondet **T**re. de quibusdam litteris missis ad **C**aluū: & quare eum laudauerit. postremo dicit se omnia amicitiae signa & offi cia et uaturum in eius abñtia a quo ei. petit. ut sua & studia & officia in ip̄sum ei. collata multum recordetur. **L**ibrū

desiderare patietur. Nam habet dānatos quos pro illo uobis resti tuat nec ipse sectorem desiderabit: cum filium uiderit. Nunc ad rēp. redeam quid in hispania geratur rescribe. **P**ereā nisi sollicitus sum: ac malo ueterē & clamētē dominū h̄re: q̄ nouū & crudelem experiri. **S**cis **G**neus q̄ sit fatuus. scis quō crudelitatem uirtutem putet: scis q̄ se semper a uobis derisum putet. **V**ereor ne nos rustice gladio ferit

quid fiat si me diligis rescribe. hui quā uelim scire utrum istas sollicito animo an soluto legas. **S**cis es. n. eodē tpe quid facere oporteat: ne longior sim: uale & me ut facis ama. **S**i cæl. uicit celeriter me expecta.

M. C. S. D. Trebonio:

Ratorem meum (sic. n. inscripsi) **S**abino tuo commēda uī. natio me hominis impulit: ut ei recte putarem: nisi forte cādicatorum **I**nia: hic quoq̄ usus: hoc subito co gnomē arripuit: & si modestus eius uultus: sermoq̄ constans ha bere quiddam a curibus uidebatur. sed de **S**abino satis. **T**u mi tre boni quando ad amorē meum aliquantum olim discedēs addidi sti: quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui: terebris nos litteris appellato. **A**tq̄ ita si idem fiat a nobis: q̄q̄ duae causae sunt cur tu frequentior in isto officio esse debeas quā nos: primum q̄ olim solebant qui romae erant ad prouinciales amicos de repub. scribere: nunc te nobis scribere oportet. **R**es. n. pu. istic est: deinde q̄ nos aliis officiis tibi absentī satisfacere possumus tu nobis ni si litteris non uideo: quare alias satisfacere possis. sed caetera scri bes ad nos postea: nūc hoc primo cupio cognoscere: iter cuiusmo di sit ad nos: ubi **B**rutum nostrum uideris quādiu simul fueris. **D**ein de cum procefferis lōgius de bellicis rebus de toto negotio: ut existimare possimus quo statu simus. **E**go tantum me scire pu tabo: quantum ex tuis litteris habebō cognitum. **C**ura ut ualeas: meq̄ ames amore illo tuo singulari. **V**ale.

M. T. C. Trebonio. S. D.

Quādiu tuam legi libeter: & librum libētissime sed tamen in ea uoluptate hūc accepi dolorē: q̄ quū incēdis

ses cupiditatē meam consuetudinīs augentē nostrā. nam ad amōrē quidē nihil poterat accedere: tum discedis a nobis: meq; tanto desiderio afficis ut unā mihi cōsolationē relinquant fore ut utriusq; nostrum absentis desiderii: crebris & longis epistolis leniatur. q; ego non modo de me tibi spondere possum: sed de te et mihi. Nullā. n. apud me reliquisti dubitationē: quantū me amares: nam ut illa omittam q̄ ciuitate teste fecisti: quū mecum inimicitias comunicasti: cum me concionibus tuis defendisti: quū q̄stor in mea atque in pub. cā consul. partis suscepisti: cum tri. pl. quaestor non paruisti: cui tuus praesertim collega pareret: ut hāc recētia quā me minero sp̄ obliuiscar: quā tua sollicitudo de me in armis q̄ latitia in reditu: q̄ cura: qui dolor: quū ad te curā: & dolores mei pfereretur Brundisiū deniq; te ad me uenturum fuisse nisi subito in Hispaniā missus esses. ut hāc igitur omittam q̄ mihi tantū existimanda sunt quantū uitam existimo & salutem meam: liber iste quē mihi misisti quantam habet declarationē amoris tui. primum q; tibi facetum uidetur quicquid ego dixi q; aliis fortasse non idē. deinde q; illa siue faceta sint: siue sic fiunt narrante te et uenustissima quū et ante q̄ ad me ueniatur risus oīs pene consumitur. Quod si in his scribēdis nihil aliud nisi q; necesse fuit de uno me tandū cogitauisses ferreus essem si te non amarē. Cum uero ea q̄ scriptura psecutus es sine summo amore cogitare non potueris non possum existimare plus quēquam a seipso q̄ me a te amari: cui quidē amorī utinā ceteris rebus possem amore certe respōdebo: quo tamē ipso tibi confido futurū satis. Nunc ad epistolā uenio cui copiose & suauiter scriptae nihil est q; multa respondeā. Primū. n. ego illas Caluo litteras misi non plusq; has quas nunc legis existimās exituras. aliter. n. scribimus q; unū solū aliter q; multos lecturos putamus: de ingenii eius meliorib; extuli laudibus q̄ tu id uere potuisse fieri putas. Primū q; ita iudicabā acute mouebatur: genus quoddā sequebatur in quo iudicio lapsus quo ualebat: tamē exequebatur q; probaret. Multae erāt & recōditae littere. uis non erat. Ad eā igitur adhortabar: in exercitādo autē & in acuēdo plurimū ualet si laudes eū quē cohortere. hēs de Caluo iudiciū & consiliū meū. Consiliū qd̄ hortādī cā laudauī. Iudiciū q; de ingenio eius ualde existimaui bene Reliquū est tuā profectiōē amore prosequar reditū spe expectē absentē memoria corā: Omne desiderii litteris mittēdis accipiendiq; leniam tu uelim tua in me studia & officia multum tecum recordere: quā quum tibi liceat mihi nefas sit obliuisci: non modo uirum bonum me existimabis uerum etiam te a me amari plurimum iudicabis.

M. T. C. Epī. familiarium. li. xyi.

M. C. S. D. Tironi suo humanissimo & optimo.

Epist. Tul.

tuū quē mihi legēdū misisti. **C**Incedisses incitantes. **A**ugentē ut frequentius. **S**emus simul q̄ solebamus. **N**am ad. a penthesis ē. **D**esiderio amore tui. **L**eniat: mitigēt de te tāq; alicissimo. **C**uitate te. plus est q̄ si dixisset ciuib; testibus. **C**ōcōtib; oratiōibus. **P**atris cō. i. ut faceres q̄ ad cōsu. ptinebat p me **T**ri. plā. praecipienti ne q̄siam de me ageret. **T**uus co. qui erat tecum q̄stor. **S**ollicitudo: cura ai. **D**e me pp me: mea cā. **I**n ar. cū tum cietus ex urbe. **Q**ue q̄. q̄ra. cū admiratōe legēdū. q. maxia. **C**ū. u. &. d. ueri. n. āci secundis rebus nostris eq; ac nos letant aduersis dōlet. **V**enturū: subaudi ut obliuiscar. uel omittā. **V**t. h. i. o. repetiuit uerbū pp longā seriē clausulā. **Q**uātā. q. d. maximā. **Q**uicquid e. d. et si minus facetū ē. **N**on. i. s. noster. **S**itue. i. s. n. t. u. multi. n. pp beniuolentiam solēt facere sua oratione aliena dicta multo uenustiora quā sint: ad nomen meum. **D**e uno me de me solo. **F**erreus: alienus ab oī humanitate: durissimus tāq; ex ferro factus. **C**ū ue. augmentū rōnis: nā si eū amare debemus qui de nobis bene cogitāt. quāto magis q; de nobis bene cogitata litteris mādarit: q̄ signū ē quod q̄ sumo cū amore scripserit nō sine summo amore cogitare potuerit. **P**lus quē a. a. se. i. quū q; q̄ naturaliter se maxie amet & charus sit. **R**espōdebo: reddam parē uicē. **C**erte saltē. **Q**uo amore **E**pistolā tuā. **C**aluo: hic poeta fuit. **N**ō plus: ordo ē nou existimās plus: exituras q̄ has: quas nūc legis. i. nō existimās q; magis deberēt i publicū extire q̄ hāc quas nunc legis. **A**liter. n. notāda snia cōtra fastidiosos iudices alienorū scriptorū q; aequē uolunt de oibus iudicare. **V**ere: uero iudicio. **P**rimū: adducit rōnes quare euz matoribus laudibus extulerit quā **T**rebōtius putaret uere efferrisposse. **R**econditae secrete non multis cognitae. **V**is snia grauis. **A**d eā: uim. **I**n exercitādo plu. ua. si. lau. **O**uī. laudataque uirtus crescit: & immensum gloria calcant hēt. **P**rofectiōē tuā: tuū iter. i. te absente: hāc autē oīa quae cōmemorat amicus absente amico facere debet. **A**bsente me. c. ut ita te. i. memoriā hēam: qd̄ absens uī

Ferreus

Certe

Reconditus

GG

Epistolarum Familiarium

dearis eē praesens. **¶** Tēcū: in aio. **¶** Quae officia. **¶** Quū li. ti. f. obliuisci. **¶** Mihi ne sit mihi nullo pacto cōcedat obliuisci: quia ut ipse in officiis. **¶** Bñficiis: is debet commemorare q̄ accepit: nō is qui cōtulit nec accepturum sine magna reprehensione obliuisci possumus.

Ide Tironē libertum pp̄ doctrinam fidemque eius singularem Ci. ita dilexit ut filiū. Itaque cū ex cisiceta rediēs reliq̄set eū in Achaiā pp̄ ualitudinē ad eū nūc scribit qd̄ sibi uideatur de eius discessu in quo uult eū uti consi. Curii. Lyronis medici a quo curabat. Deinde eū mōet quo mō facere deat: ut ab eo saepe litteras accipiat Cōmēdat autē uarhē mēter Curii erga eū diligētā: hortat̄ postreō eū ut ualitudinē suam curet. omnes hae epistolae quae ad Tironem scribuntur humanitatis & suauitatis plenae sunt: ut facile cognoscamus quanti eum Cice. fecerit. **¶** Tirci: nomē loci in gretia. **¶** Xenomones: hospes meus tirci. **¶** Firmior ualidior. **¶** Deportaret. **¶** Plane: ualde omnino. **¶** Mario nem. seruum. **¶** Cum me ti. e. cum esses factus meliusculus: cum eēs aliquantulum ualitudine leuatus. **¶** Achastus: seruus noster hunc reliq̄rat Ci. cū tironē. **¶** Pertransiūtē ad te uenientē. **¶** Illo curio. **¶** Malo: sensus est potius uolo tarde te uidere sanum: quā cito infirmum. **¶** Proficiscēs discedēs. **¶** Leucas & insulā Cephalonīae teste Ptolemæo: & promontorium epyri in synu ambracae acarnanum.

Eptimum. Scribit Cice. se & Qu. fratrem & eius filiū in aegypto uēto detentos ualde sollicitos esse de ualitudine Tironis: quē hortat̄ ut eū primū confirmatus sit: & nauigandi oportunitatē habuerit ad se ueniat ostēditque Tironē oibus esse carissimū. a quibus ipse cice. amatur Corcyra & butrothum ciuitates sunt epyri sed Corcyra est in coreyra in sua q̄ magna est ut alibi diximus. butrothum uero est in Tesprotis. **¶** Solliciti: anxii. **¶** His. n. uentis. ratio quare non mirabatur se accepisse ab eo litteras quia nauigatio per uentos facilis erat ad eum: non autem ab eo. **¶** His. talibus. **¶** Scderemur moreremur.

Icero meus. ostendit cice. se dolere quod reliquerit Tironem: sed id fecit quia ita uoluit Tiro: dixit nolle nauigare: nisi esset omnino confirmatus hortatur autem eū: ut patris ualitudinis curadē gratia commoret si et ita uidetur: nihil enim sibi gratius

Ide quanta in te sit suauitas: duas horas Thirei fuimus. Xenomōes hospes tam te diligit quā si uixerit tecū. Is oīa pollicitus est q̄ tibi essent opus: facturum puto. Mihi placebat si firmior esses: ut te Leucadem deportares ut ibi te plane cōfirmares. Videbis qd̄ curio: qd̄ Lisoni: qd̄ medico placeat. Volebā ad te marionē remittere quē cū meliuscule tibi eēt ad me mitteres. Sed cogitauī unās litteras Marionē afferre posse: me autē crebras expectare. Poteris igitur & facies si me diligit ut quotidie sit achastus in portu. Multi crūt quibus recte litteras dare possis q̄ ad me libēter pferat: Equidē Patras euntē neminē p̄termittam. Ego oēm spē tui diligēter curadī in curio habeo. nihil pōt illo fieri humanius. nihil nec striamantius. ei totum tradere. malo te paulo ualentem quam statim imbecillum uidere. Cura igitur nihil aliud nisi ut ualeas: cetera ego curabo. et atq; et Vale. Leucade proficiscens. vii. idus nouem.

M. T. C. Tironi. S. D.

Eptimū iā diē Corcirae tenebamur. Qu. autē p̄r & filius butrothi solliciti eramus de tua ualitudine miq̄ imodū nec mirabamur nihil a te litterarū. His enī uētis istine nauigat: q̄ si eēt: nos Corcyre nō sederem. Cura igitē te & confirma: & quū cōmode & p̄ ualitudinē & p̄ anni tps nauigare poteris ad nos amatissimos tui ueni. Nēo nos amat q̄ te nō diligit: Carus oib⁹ expectatusq; uenies. cura ut ualeas: et atq; et Tyro nr̄. Vale. xv. cal. no. Corcyre. Cicero me⁹: & frater: & fr̄is fili⁹ Salutē dicūt

M. C. Tyroni. S. D.

Aulo facilius putauī posse me ferre desiderium tui: sed plane non fero. Et quāquam magni ad honorem nostrum interest quamprimum ad urbem me uenire: tamē

Deportare

Corcyra
Butrothum

peccasse mihi uideor qui a te discesserim. Sed quia tua uoluntas ea uidebatur esse: ut prorsus nisi confirmato corpore nolles nauigare. app. obaui tuum consilium. Neq; nunc muto: si tu in eadem es sententia: Si autem posteaquam cibum cepisti: uideris tibi me posse consequi: tuum cōsiliū est Marionem ad te eo misi: ut aut tecum ad me quāprimum ueniret: aut si tu morarere: statim ad me rediret. Tu autem hoc persuade. si commodo ualitudinis tuæ fieri possit: nihil me malle: quā te esse mecum: Si autē intelliges opus esse te patris conualescendi causa paulum commorari: nihil me malle quā te ualere. Si statim nauigas: nos Leucade consequere: Si te confirmare uis & comites & tempestates & nauem ydoneā ut habeas: diligenter uidebis. Vnum illud mi Tyro uidero: si me amas ne te Marionis aduentus: & hæ litteræ commoueant: quod ualitudinī tuæ maxime conducet si feceris. maxima obtemperaris uoluntati meæ. Hæc pro tuo ingenio considera. Nos ita desideramus ut amemus. Amor ut ualentem uideamus hortatur desiderium ut quamprimum. illud igitur potius: cura ergo potissimū ut ualeas. De tuis innumerabilibus in me officiis: erit hoc mihi gratissimum. iiii. no. nouem.

M. T. C. Tironi. S. D.

Non quæo ad te nec libet scriberē quo animo sim affectus tantum scribo & tibi & mihi maxime uoluptati fore si te firmum quamprimum uidero. tertio die abs te Aluciam accesseramus. Is locus est citra Leucadem stadia centum. xx. leucade: aut te ipsum aut tuas litteras a Marione putabam me accipiturum: quātum me diligis tantum fac ut ualeas uel quantum te a me scis diligere. nonis nouem.

Alucia. M. C. Tiro. S. D.

Os apud Aluciam ex quo loco tibi litteras ante dederamus: unum diem commorati sumus q. Q. nos consecutus non erat. Is dies fuit no. Nou. inde ante lucem proficiscentes ante diem. viii. idus nouem. has litteras dedimus: tu si nos amas: & præcipue me magistrum tuū confirma te. Ego ualde suspensio animo expecto te primum. s. Deinde marionem cum tuis litteris: cupimus: ego in primis quamprimum te uidere: sed mi Tyro ualentem: quare nihil properaris satis: quottidie uidero si ualebis. Utilitatibus tuis possum carere: te ualere tua causa primum uolo tum mea mi Tyro.

M. C. Tironi. S. D.

Arie sum affectus tuis litteris ualde priore pagina turbatus: paululum altera recreatus. Quare nunc quidem non dubito: quin quo plane ualeas te neq; nauigationis: neque uie cōmittas. Satis enim te mature uidero: si plane

affecti posse ei? ualitudine. C. Cicero meus. s. filius. C. Et frater & fratris filius: subaudi sal. dicunt. C. Ad urbem. Romā. C. Cōsiliū deliberationem. C. Postq̄ ei. cepisti. postq̄ cepisti comedere: amiserat. n. Tiro stomachū: cum Cic. illic esset: ut nō posset comedere: sed post recuperatu stomachum ita ut incipiat comedere: reliquit in eius deliberatione utrū uelit ad se uenire. C. Morarere maneres: ne uenires. C. Cōsequere comprehendens: inuenies. C. Nauem idoneam cum uoles ad nos uenire. C. Cōmoueant perturbet. C. Conducat utile erit. C. Obtemperaris uoluntati meæ. C. Feceris: quod maxime uolo. C. Ut quamprimum te ualentem uideamus. C. Hoc gratissimum si curaueris ut ualeas.

On quæo. T. Estatur ci. hac n. epistola: sicut reliquis amorem suum erga tironem: cuius ualitudinē sibi magnæ curæ eē ostendit. C. Affectus pp ualitudinē tuam. C. Aliziam urbem epyri in sinu Ambractæ acarnanū. T. Qu. pater. Dicit ci. & ex quo loco: & quo die dederit has litteras ad Tironē deide hortat eū ad curandum ualitudinē. C. Nōdū erat. c. nos: nōdū uenerat: ubi eramus. C. Nouæ no. gnus dies nouēbris. C. Suspenso. sollicito. C. Scilicet certe. C. Oēs ego. Qu. frater & filii nostri. C. Properaris: properaueris. i. non acceleres. C. Satis. i. existimabo me satis te quottidie uidere. si fueris sano corpore. C. Tum. deide. C. Mea. s. cā ut fruar utilitatibus tuis.

Vod ci. hæc epistola tota ē plena suauitatis & amoris in qua Ci. ostendit quantā curam habeat de ualitudine Tironis. cui consult & quō agendus sit cum medico: & quo cum nauigandum: & deniq; hortatur euz ad curandum ualitudinem sicut in omnibus fere epistolis. Priore pa. debuerat. n. hæc epistola tironis ad ci. impleuisse duas paginas in quarum priā scripserat de grauitate ualitudinis sue. in altera de cura ualitudinis & spe salutis. Itaq; ci. dicit priore pagina se perturbatum altera per creatū. C. Nūc non du. qā uideo p litteras tuas tibi curæ esse: ut confirmaris & bñ ualeas. C. Quo ut. C. Viæ itineri. C. Bene exi. bonam esse opinionem. C. Curatione modus curandi & bene: quia curatio proprie est medicorum. C. Ius rep

Conducere

Alizia

Epistolarum Familiarium

hendit medicū q̄ dederit sibi ipsi tironi laboranti ex stomacho: cum eū maxime cibus liquidus & sine substantia debilitet κακοστομαχος malo & debilitato stomacho. ¶ Illū medicū cui te comēdaui Lysonē amicū nostrū. ¶ Ad se do- mum suā. ¶ Prīmū duo argumenta affert negligentia: & q̄a oēs gr̄aci sunt negligētes: q̄a litteris suis nunquam rescripsit. ¶ Laudas dicit eū eē diligētē & officiosū. ¶ Ne parsum ne impēsā respicias. ¶ Innu- merabilia ostendit se antepone- re salutē Tironis omnibus utilitatibus quas ab eo uel accepit uel acceptu- rus sit. ¶ Domestica circa rē fami- liarē dicitur. n. p̄ q̄dam eius offi- cia. ¶ Forētia: in foro mibi p̄stita. ¶ Urbana in urbe rōa. ¶ Prouincia in p̄- uincia cū essem in Cilicia. ¶ Omnia tū. i. factes mibi matora oib⁹ supra dicitis. ¶ Ego. p. hortat. Tironē ut si et uideat: nauiget cum Mescinio q̄ store: cuius humanitatem laudat & beneuolentiā erga Tironē. ¶ Bellif. optie. ¶ Decursus nauigaturū. ¶ Consult. p̄ uidero. ¶ Laboro cu- ro. ¶ Tamul. est. cū. s. te ualere. ¶ Adhuc: usq; ad hoc tempus. ¶ Dum mibi nullo loco deesse uis dum magnæ curæ habes res meas & eas diligentissime uis curare. ¶ Oia n. ego. ¶ Depone omitt. ¶ Serui: indulge Lepra. de quo ti- dimus libro quarto q̄ fuerat in pro- uincia cum Cicero. p̄fectus fabri- rum. ¶ Et oēs tibi salutem dicunt.

¶ Etiam. Eodē fere argumē- to quo superioribus episto- lis hortatur ei. Tironē ad ualitudinē curandā & ad consulē- dū nauigatōi festinet n̄m̄: q̄ nō potuit cū ipso C. nauigare. ¶ Te- nēdi. i. seruandī incepti mei ut cre- bro accipias a me epistolas. ¶ Igit̄ ill. scribam q̄ superioribus aliis ep̄- stolis. ¶ Quarta me di. h̄ac. n. h̄iaz dixit C. supra ep̄ta quarta & septi- ma. q̄ p̄cedit h̄ac. ¶ Adde. h. u. dili- gentiā adhibeas ad ualitudinē tuā. ¶ Cū uia. sic in p̄cedētī ep̄stola & cū ualitudinē diligentissime consule- ris: tu mi Tiro consulito nauigatio- ni. ¶ Ut sicut. ¶ Neminē p̄. cui nō dem ad te litteras. ¶ Eūrem pa- ue- niētē patras ubi tu es. ¶ Actio. urbs est epyria in sinu Ambraciæ acarnanū & pmontoriū. a quo nō peul uictus est. M. Antonius. cum Cleopatra ab Augusto.

Agnæ. Ostēdit C. quantæ sollicitudinē sibi sit ualitu- do Tironis cuius absentis desiderio se uahementer moueri di- cit licet intelligat ualitudinem eius diuturnam fore sed tamen sine peri- culo deinde mouet ne nauiget per

confirmatum uidero. De medico & tu bene existimari scribis: & ego sic audio. sed plane curationes eius non probo. Ius. n. dandū tibi nō fuit quū κακοστομαχος eēs: sed tamē & ad illū scripsi accurate & ad Lisonem. Ad Curium uero suauissimum hominem & summi officii summaq; humanitatis multa scripsi. In his etiā ut si tibi uideretur te ad se transferret: Liso. n. noster uereor ne ne- gligentior sit: primum: quia omnes gr̄aci: deinde q̄ cum a me lit- teras accepisset mibi nullas remisit: sed cum tu laudas: tu igitur quid faciendum sit iudicabis. Illud mi Tiro te rogo sumptui ne parcas ulla in re quæ ad ualitudinem opus sit. Scripsi ad curium quod dixisses daret medico: ipsi puto aliquid dandum esse quo sit studiosior. Innumerabilia tua sunt in me officia domestica: foren- sia: urbana: prouincialia: in re priuata: in rep. in studiis in: litteris nostris. omnia uiceris si ut spero te ualidū uidero ego puto te bel- lissime si recte erit cum quæstore Mescinio decursurum. non inhu- manus est teq; ut mibi uisus est diligit & quum ualitudini tuæ dili- gentissime consulueris tu mi tiro consulito nauigationi. nulla in re iam te festinare uolo nihil laboro: nisi ut saluus sis. Sic habeto mi tiro neminem esse qui me amet: quū idem te amet ut quū tua & mea maxime interest te ualere: tum multis est curæ. adhuc dum mibi nullo loco deesse uis nunquam te confirmare potuisti. nunc te nihil impedit omnia depone corpori serui quantam diligentia in ualitudinem tuam contuleris tantū me fieri a te iudicabo. Va- le mi tiro: Vale uale & salue. Leptra tibi Salu. dicit & omnes. Va- le. y. idus Nouem. Leucade

M. C. Tironi. S. D.

¶ Etiam ad te hanc ep̄. scripsi eodem die magis institui- ti mei tenendi causa: quia nactus eram cui darem quā quo haberem quid scriberem. Igitur illa quantum me diligis tantum a. hibe in te diligentia. Ad tua innumerabilia in me officia adde hoc quod mibi erit gratissimum omnium quum ualitudinis rationem ut spero: habueris habeto etiam nauigatio- nis. In Italiam euntibus omnibus ad me litteras dabis ut ego eun- tem patras neminem pretermitto. Cura te mi Tiro quando non contigit ut mecū nauigares nihil est q̄ festines nec quicquā cures nisi ut ualeas etiam atq; etiam uale. y. idus No. Actio uesperī.

M. C. S. D. Ti. suo.

Agnæ nobis est sollicitudinē ualitudo tua. nam tam & si q̄ ueniūt ἀκινδύνη ἀμην χρονοῦ τῆρα δὲ nūciāt: tamē in magna consolatione ingens est sollicitudo si diutius

hyemem: cum frigus ualde noceat macilentis: qualis ipse per ægritudinem factus erat. Postremo adurat per eius erga se amorem ut det operam ut ualeat. ¶ Qui sic, sicut: ubi tu es: κινδύνασιν sine periculo λέγουσιν quod κινδύνασιν uel periclitor a uero dictio est negatiua uel priuatiua apud græcos: χρονιώτερον diuturniora autem: χρονοῦσιν: ita uisus χρονοῦσιν diuturnus & χρονοῦσιν a quo comparatiuum hoc deductum est. ¶ Consolatione. quod de te sine periculo esse intelligo. ¶ Si diu hæc est causa sollicitudinis. Desi. quæto ergo magis sentiremus si esses præsens. ¶ Per hyemem per tempus hyemis. ¶ Explorate: considerate & cum magna diligentia ut habeas nauem idoneam: bonos comites & nauicularium non nimis festinantem. ¶ Nedum: multominus. ¶ Abesse ab. ut. esse uitare frigus & iniuriã hyemis ψυχρόν & frigus autem λεπτόν macilentio: χρονοῦσιν corpori: τολεμίου τὰ ποιναισσίμω. Inquit Euripidi. ut maior sit fides huic lentitæ ex Euripide sumpta dicit. ¶ Singula te. quæ non nisi ab homine fido admittuntur: dicit ergo se eius uersibus habere fidem tanquam testimonis.

a nobis affuturus es. Is cuius usum & suauitatem desiderando sentimus. Attamen quæquã uidere te tota cogitatione cupio. tamen te penitus rogo ne te tam longæ nauigationi & uia per hyemem nisi bene firmum committas: neue nauiges: nisi explorete uix in ipsis rectis & oppidis frigus infirma ualitudine uitatur: nedum in mari & uia sit facile abesse ab iniuriã temporis frigus. n. macilento corpori inimicissimum inquit Euripides: cui tu quantum credas nescio ego certe singulos eius uersus singula eius testimonia puero Effice si me diligis ut ualeas: & ut ad nos firmus & ualens quã primũ uenias. Ama nos & Vale. Q. frater salutẽ plurimam dicit:

M. C. Tironi. S. D.

Nos a te uiscis discessimus ad. iiii. nō. Nouẽ. Leucadem uenimus ad. viii. idus No. ad. Vii. Actium ibi propter tempestatem ad. VI. idus morati sumus: inde. V. idus Corcyram bellissime nauigauimus. corcyre fuimus usq; ad. xvi. cal. decẽ. tempestatibus retenti ad. xii. cal. Decem. in portum corcyreorum ad cassodẽ stadia. cxx. processimus: ibi retenti fuimus usq; ad no. cal. Interea qui cupide profecti sunt multi naufragia fecerunt: nos eo die cenati soluimus. Inde austro leuissimo cœlo sereno nocte illa & die postero in Italiam hydruntem ludibundi uenimus: eodemq; uento postridie id erat ad. vii. cal. Decẽ. hora quarta Brundisum uenimus eodẽq; tempore simul nobiscum in oppidum introiit Terẽ. q̄ te fecit plurimũ. Ad quintũ calẽ. Decẽ. Seruus Cnei: planci Brundisii tandem aliquando mihi a te expectatissimas litteras reddidit: datas idibus No. quæ me molestia ualde læuauerunt: utinam omnino liberassent. Sed tamẽ Asclapio medicus plane confirmat propediẽ te ualentẽ fore. Nunc quidem ego te hortor: ut omnẽ diligentiam adhibeas ad conualescendum tuam prudentiam: temperantiam amorem erga me noui. Scio te omnia facturum: ut nobiscum q̄primũ sis. Sed tamen ita uelim ut ne quid properes. Symphoniam Lysonis uelim uitasses: ne in quartam ebdomadam incideres. Sed quando pudori tuo malui tibi obsequi quã ualitudini reliqua cura. Curio misi ut medico nos haberetur & tibi daret q̄ opus esset: me cui iussisset curaturũ

¶ Os a te: Exponit Cic. n. omnem rationem suæ nauigationis & uiaẽ brundisum usque ex quo die discessit a Tironẽ: deinde cum horratu ad curandam ualitudinem: postremo ut sit cautus in nauigando: & si possit nauiget cum Mescinio prætere: sin minus nauiget cum aliquo cuius respectum habeat rector nauis ad nauigandum moderate. Leucadem de nominibus horum locorum diximus supra: & in hoc libro & in aliis. ¶ Hidruntem: oppidum in finibus italiæ quod Stra. appellat urbiculam. ¶ Ludibundi: ludentes idest cum uoluptate: sine molestia nauigatio nis. ¶ In op. Brundisum. ¶ Leuauerunt quia scribebas spem esse de salute. & te factum meliusculum. ¶ Omnino: penitus. ¶ Liberassent affirmantes te bene ualidũ & firmum factum esse. ¶ Asclapio: qui erat patrensis ut uidimus supra & medicus ut in illa epistola Asclapione patrensi medico tutor ualde familiariter. ¶ Prudentiam: in te regendo. ¶ Temperantiam. in uictu. ¶ Symphoniam Lysonis intelligimus Tironem inuitatum esse a Ly. ad aliquos catus & delectationes musicas qui ei obferunt symphoniam autem posuit p̄ tota celebritate. quã fecit Lyso: quia ea celebritas maxime caturũ musico fuisse decorata ¶ In quart. ebdomada: quã es iam liber a febris: si uitasses illam symphoniam. ¶ Quando: quoniam. ¶ Pudor. t. i. quoniam uoluisti potius ob uerecundiam ei obsequi consulere cura saltem ut nunc confirmetis.

Symphonia
Quando

ualitudini tuæ: nam Tiro licet ægrotus non ausus est negare Lysoni. ¶ Cura rest. i. ¶ Me cui idest sensus coniungitur cum superiori: misi curio. me cui iussisset. i. curare ut relinquerem tibi equum Brundisii curaturum: ut relinquatur: legendum est relinqui & non reliqui: & est ordo misi Curio me cui iussisset curaturum

Epistolarum Familiarium

Nauicularius
Carrucarius
Effedarius

equum relinq tibi Brūduſii. ſ. ut tibi relinquatur. ¶ Ex cal. ianu. ſ. creatione magiſtratuſi: q cal. ianuariis fuit ut alio loco diximus. Naſo primo faſtorū. Iāq; noui perant faces noua purpura fulget. Et noua cōſpicuū pōdera ſentit ebur. ¶ Mo dice: ne nūmū imiſceamus nos iſs tumultibus. ¶ Quæſtus lucri. ¶ Difficile periculofum a patris ad Italiā uſq;. ¶ Ho neſto honorifice. ¶ Auctoritate dignitate. ¶ Moueatur ut nauiget moderate & interdum petat portus. ¶ Nauiculari? rector nauis ſicut carrucarius rector carrucæ: & effedarius rector effedi ſunt autem carruca & effedum genera. uehiculoꝝ ſed effedum gallicum eſt ut ſæpius diximus. ¶ Omnia te ha idem in omnibus mihi ſauſſeceris.

T ſi op. Primum cetero
e dicit ſe magis laborare
de ualitudine Tironis
eius cauſa q̄ ſua: deinde cum hor
tarur ad ipſam ualitudinem curā
dam q̄ cōuerſa erat in febrē. quat
tanam. Poſtea uero exponit quē
admodum aduenit Romā in int
tiis bellorum ciuiliū & breuiter
percurrit cauſas & motam & ap
paratum ipſorum bellorū. Poſtre
mo triumphū ſibi a ſenatu poſtu
latum: dilatumq; cā Leatuli con
ſulis: ſe autē non inſtanter petere:
ex quo magnam ſe adeptū aucto
ritatem moſtæ ſuæ & in deſcri
ptione regionum Italiæ: q̄ assigna
tæ eſſent unicuiq; defendendæ ſe
elegiſſe ſibi capiam. ¶ Opporru
nitatem utilitatē & cōmoditatē.
¶ Vis magnitudo furor. ¶ Etta;
fir. quia quartanæ licet diturnæ
ſint non tamen periculofæ ſunt.
¶ Ex. d. noſtro: quia nobis abſiſ.
¶ Moſtiam nau. cōmotionis ſo
machi & uomitus: q̄ ſolet fieri pp
nauigationē. ¶ Proditum: exitu;
a ciuibus ro. ¶ Flāmam incendiū.
¶ Vel po. bel. quia iam erāt arma
parata. Medetū: remediū afferre.
¶ Ex ut. Cæ. & Pō. ¶ Amicus. n.
q̄ erat amicus noſter. ¶ Minaces
qa non decernebantur ſibi q̄ ipſe
petebat: q̄ uidebuntur partim in
ſequenti epistoſa: & non referam?
nunc hiſtoriā: ſcribunt Plu. in uita
Cæ. Appia. li. ii. Sue. Tranquillus
in uita Cæ. ¶ Exercitum: quem
uidebatur deponere. ¶ Prouinciā
galliā. ¶ Curio tri. plæ. qui cu;
eſſet primum cæ. inimiciſſimus ut
alio loco diximus: grandē are alic
no pſiſ a Cæ. liberatus: & pecu
nia adiutus et amiſſiſſimus fact?
eſt. ¶ Antonius & Qu. Ca. trib.
plæ. ¶ Nulla ui ex. atque contra
appianus ſic inquit Cōſules Mar
cellus & Lentulus Antonium &
Cassiū ſenatu excedere imperāt
ne in tribunatu aſſidentes quicq;
acerbius ab illo patiantur. ¶ E;
ob rem Anto. e tribunali iratus
deſcendit &c. ¶ Proſecti erant:
Rauenam. ¶ Cōſulibus. C. Marcel. & Len. erat autem iſ. C. M. quem præcedenti li. cōſulem factum fuiſſe gratula
tus fuerat. ci. non frater germanus ſed frater petruel? i. conſanguineus. M. Marcelli: qui ſuperiore anno cōſul fuerat.
¶ Ne quid de. erant uerba quibus utebatur ſenatus ad cōſulendum utilitati rei p. ¶ Paratorem du. quā nunc eſt Cæ.
q. d. ſurtoſior. em quam unquam fuerit Catlina Ex hac parte reſp. ¶ Sero quia ſemper putabit nihil ſibi aut rei p. ab

Equum & mulum brundusi tibi reliqui. Romæ uereor ne ex cal. ianu. magni tumultus ſiat: Nos agemus omnia modice. Reliquū eſt ut te hoc rogem: & a te petam: ne temere nauiges. Solent nauitæ feſtinare quæſtus ſui cauſa. Cautus ſis mi Tiro. Mare magnū & difficile tibi reſtat. Si poteris cum Meſcūio caute iſ ſolet nauigare. ſi minus cum honeſto aliquo homine: cuius auctoritate nauicularius moueatur. In hoc omnem diligentiam ſi adhibueris te que nobis incolumem feceris: omnia a te habeo etiam atq; etiā noſter Tito. Vale. Medico Curio Lyſoni de te ſcripſi diligentiffime Vale. ſalue.

M. C. Tironi. S. D.

T ſi opportunitatem opere tuæ omnibus locis deſide
e ro: tamen non tam mea quā tua cauſa doleo te non ua
lere. Sed quando in quartanam conuerſa eſt uis mor
bi. Sic. n. ſcribit Curius ſpero te diligentia adhibita etiam firmio
rem fore. Modo fac id quod humanitatis tuæ: eſt ne quid aliud cu
res hoc tempore niſi ut quam commodiffime conualeſcas. Non
ignoro quantum ex deſiderio labores: ſed erūt omnia facilia: ſi ua
lebis: feſtinare te nolo: ne nauſea moſtiam ſuſcipias ager: & pe
riculoſa hyeme nauiges. Ego ad urbem acceſſi pridie no. ia. obuī
am mihi ſic proditum eſt: ut nihil fieri potuerit ornatius. Sed inci
dī in ipſam flammam ciuiliſ diſcordiæ uel potius belli: cui quum
cuperem mederi: & ut arbitror poſſem cupiditates cæterorum ho
minum. Nam ex utraq; parte ſunt qui pugnare cupiant: impedi
mento mihi fuerunt omnino: & ipſe Cæ. amicus noſter minaces
ad ſenatum & acerbas litteras miſerat: & erat impudens: qui exer
citur & prouinciā inuito ſenatu teneret. & Curio. meus illum
incitabat Antonius quidem noſter & Q. Caſſius nulla ui expulſi
ad Cæſa. cum Curione proſecti erant. Poſtea q̄ ſenatus cōſulibus:
prætoribus tri. plæ. & nobis qui proconſules ſumus negocium de
derat: ut curaremus: ne quid reſp. detrimēti caperet nunquam
maiore in periculo ciuitas fuit: nunquam improbi ciues habuerūt
paratiorem ducem omnino. Ex hac quoq; parte diligentiffime cō
para. Id ſit auctoritate & ſtudio Pō. noſtri: q̄ cæ. ſero cœpit time

eo noceri posse. ¶ Nobis. i. p. nobis. Triūphum: de rebus gestis in cilecia. ¶ Suū be. erga me. ¶ Maius mihi carius & optatus quoniā cito data uisescit. ¶ Simulatq; postq;. ¶ Relatuz de triūpho: mihi decernendo. ¶ Nihil cupide agimus non ostendo me ualde cupidum huius triumphū. ¶ Descripta assignata. ¶ Capuam ciuitatem italiae.

Simulat que

Vo in dīc. Hac ep̄la longe plenius q̄ p̄cedēti exposuit ei. belloꝝ ciuiliū cās & tumultū & pericula. Deinde cō q̄ filia & sniam suā de iis bellis: rogatq; Tironē ne molestiā ullā capiat de his rebus ne impediāt eius ualitudi nem q̄ hortat ut diligēter curet: monetq; eū Postremo quō nauigare debeat: nulla fere difficultas est i uerbis.

re. Nobis inter has turbas senatus tamen frequens flagitauit triū phum. Sed Lentulus cōsul quo maius suū beneficium faceret: simulatq; expedisset quæ essent necessaria: de rep. dixit se relatū rum. Nos agimus nihil cupide: eoq; est nostra pluris auctoritas: italiae regiones descripte sunt: quā quisq; partem tueatur. Nos Capuam sumpsumus. hæc te scire uoluī. Tu etiā atq; etiā cura ut ualeas. litterasq; ad me mittas quotienscūq; hēbis cui des. et atq; etiā uale: Datum pridie idus Ian.

M. C. Tironi. S. D.

Quo in discrimine uersetur salus mea & bonorum omniū atq; uniuersæ reip. ex eo scire potes: quod domos nostras & patriā ip̄am diripiendā uel inflāmadā reliquimus. In eū locū res deducta est: ut nisi quis deus uel casus aliquis sub uenerit: salui esse nequeamus. Equidē ut ueni ad urbē: non destitit oia & sentire & dicere & facere: quæ ad concordia p̄tinerēt sed mirus inuaserat furor: nō solū ip̄obis: sed et his qui boni habentur: ut pugnare cuperent me clamante nihil bello ciuili miserius. Itaq; quū Cæ. amentia quadā raperetur: & oblitus noīs atq; honorum suorum ariminū: Pisaurum: Anconā: aretiū occupasset. Urbē reliquimus: q̄ sapiēter aut quā fortiter: nihil attinet i sputare. Quo quidē in casu sumus: uides. Ferūtur oīno cōditiones ab illo. ut Pō peius eat in Hispaniam: delectus qui sunt habitū: & p̄sidia uestra dimittantur: se ulteriorem galliam Domitio ceteriorem Considio nouiano. His enim obtigerunt traditurum: ad consulatus petitiō nem se uēturum. neque se iam uelle absente se rationē haberi suā: se præsentem trinundinum petiturum. Accepimus conditiones: sed ita ut remoueat præsidia ex his locis: quæ occupauit: ut sine metu de his ip̄s conditionibus romæ senatus haberi possit. Id ille si fecerit: spes est pacis. Non enim honeste leges imponuntur: sed quiduis est melius quā sic esse ut sumus. Sin autē ille suis conditionibus instare uoluerit bellū patū est: eiusmodi tamē qd ille

¶ Discric periculo. ¶ Ditipiendā: uertendam in p̄dam. ¶ Reliquus q̄ fugimus capuam: ubi sunt Pō. exercitus. ¶ In eū lo. in talē statū. ¶ Ut ueni postq; uent. ¶ Oia sen. & di. hoc et testatur. ¶ Appia. ci. de concordia egisse. ¶ Eos qui bo ni uiri habentur: notat consules: q̄ contra dicebant oibus q̄ Ci. consi lebat. ¶ Ariminū Pis. urbes sunt Senionū Italia iuxta sinū hadriati cum: has aut urbes primum occu pauit Cæsar Luc. Vicinūq; minax inuadit Ariminū: & Sue. Picenum umbriā ethuriam occupat: it: ratio nem aut affert Appia. cuz de Octa ui. loquitur q̄ inde erat facilis in cursus & inuasio: & Stra. li. v. cum dicit Hannibalem uisum esse hac uia. ¶ Quam sa. s. reliquerimus.

¶ Nihil attinet dis. q̄ constat & timide & stulte nos fecisse: sed ut inqt Luca. danda tamen uenia est tantorū danda malorū Pōp. fugiē te timert. ¶ Eat in Hispaniam: q̄ erat sortitus eo anno. ¶ Dimittan tur ne habeamus milites in Italia. ¶ Obtigerunt: forte euenerunt.

¶ His: Demitio & considio. se tra diturum: Domitio. L. Demi. Cæ sari successor nominatus fuerat. & is Demitius est quem postea Cæ. Corfinii in deditiōnem accepit at que dimisit. ¶ Se uenturum: Ro mam ad comitia consularia. Tri undinum nundinæ dies erat secū dum festum feriarum: quo popu lus ad urbem mercandi causa con ueniebat Macro. i. saturna. negat. nūdiāas fuisse ferias sed romanos instituisse nundinas: ut octo quidē dieb² in agris rustici opus facerēt nono autē intermissō tute ad mer catum legesq; accipiendas romā uenirēt uersita atq; cōsulta frequē tatiore populo referent: q̄ trinundi no die p̄posita a singulis atq; uni

Nūdiāæ Trinun dinæ

uersas facile noscebantur: unde etiam mors tractus. ut leges trinundino die promulgarentur. ea re etiam cādūatis usus fuit in comitium nundinis uenire. & in colle consistere. unde coram possent ab uniuersis uideri. sed hæc omnia diligen tius & haberi cepta & post abolita postq; trinundino etiam ob multitudinem plēbis frequentes adesse ceperunt. Hæc Macr. significat autem trinundinum aliud esse q̄ nundinas licet aperte non declarat quid sit. puto autem esse trium die rum spatium ad habenda comitia creandorum magistratū cā ut uerba Macr. supraposita significēt. & Liui. iiii. Postq; uero comitia decēuris creandis in trinūdinum indicta sunt. Laurenti. tñ Valla legit trinundinum quod minus probō. Quidam etiam accipiunt nō p̄ spatio trium dierum. sed pro loco quod tribus in locis uno die fierent comitia. p̄robo tñ magis priorem sensum. ¶ Ex iis locis Arimino Pisauo &c. ¶ Nō hōstec. q̄ uidemur ei parere cui deberemus i perere. ¶ Leges imponant. nobis a Cæ. & est rō quare pax nō sit honesta. ¶ Quid uis quodlibet et minus honestum. ¶ Sicut sumus. in tanta perturbatiōe rerum & metu. ¶ Instare suis conditionibus. i. si noluerit seruare cōditiones. quas fecit ut

Epistolarum Familiarium

supra uidimus. & quas nos accepimus. **C** Sustinere tueri. **C** Suis quas ipse proposuit nobis: non autem nos ei. **C** Intercludamus: impediamus: oppositione exercitus. **C** Delectus, factos in Italia. **C** Gallias: ulteriorem & citiorem. **C** Transpadanos: qui transpadum incolunt in gallia cisalpina. **C** Sex le. h. non suas sed sibi inimicissimas & aduersarias. has legiones postea Cæsar appellatis partibus de re: inuasi: his autem perant Petreus Afranius. & M. Varro. **C** Si infa. si quid insane & furiose fecerit contra ea quæ nobiscum pactus est. **C** Ater. a posteriori parte. sa legionibus quæ sunt in hispania: a tergo autem a latere & a fronte uocabula sunt commoda ad exercitum translata. **C** Maximam. p. maximum dā

A tergo
A latere
A fronte

num: translatio a corpore: quod plaga idest percussione debilitari solet. **C** Labienus is unus ex ducibus Cæ. in bello postquam uidit Cæ. mouisse bellum aduersus partem: eum reliquit. & ad pompeium transiit. **C** Sceleris: impii & scelerati belli civilis. Luc. Insuper datum sceleri canimus. **C** Multi. ex ducibus & militibus Cæsaris. **C** Facturi idem. quod fecit Labienus. **C** Ora maritima. regionis uicinæ mari. **C** A for. ur. causa idest usque a formis. **C** Quo: quare. **C** Plus ualuit. quia plus obtinuit meis exhortationibus quia uidit me non suscepisse aliud maius negotium contra se: quam ut seruarem illam regionem cui præeram. **C** Certis quibusdam. **C** Præfuturam faciet enim me ducem quarundam legionum. **C** Noster & gener & amicus. **C** Impediant molestiæ enim & sollicitudines solent uel impedire ualitudinem. uel interdum renouare morbum. **C** A. Varroni: is erat patris ubi agrotabat Tiro. **C** Torum. t. i. omnia quæ ad te pertinerent. **C** Recepte promisit. Eo tempore quo primum Roma adueni. & de triumpho mihi decernendo agebam in quo potuisses mihi prodesse. **C** Caue festines: caue ne properes nimium. nam caute negatioem habet sensu in se inclusa. **C** Committas ne facias hæc ut nauiges æger &c. est autem interdum committere facere cum errore & reprehensione: ut non committam ut me decipias. **C** Saluus: incolumis. Quod neminem te uidisse post. M. Volusium. **C** Tanta hyeme uel tempestate maris: uel etiam tempore hyemis quod difficillima est nauigatio. Iulie. Mense quidem brumæ cum iam mercator Iason clausus & armatis obstat casa candida nautis Grandia tolluntur cristallina. **C** Recte comoda. & tuto. **C** In phormiano in agro phormiano. **C** Romæ erant quum scripsi has litteras.

Committere
Saluus

Vero
Grauissime
Inedia
Fames

Go uero cupio te ad me uenire: sed uiam timeo grauissime agrotasti: inedia & purgationibus & uisum sustinere non possit præsertim quum a suis conditionibus ipse fugerit: tantummodo ut eum intercludamus: ne ad urbem possit accedere: quod sperabamus fieri posse. Delectus. n. magros habebamus: putabamusque illum metuere: si ad urbem ire cepisset: ne gallias amitteret: quas ambas habet munitissimas propter transpadanos. Ex hispaniaque sex legiones: & magna auxilia afranio & petreio ducibus heri. a tergo uidetur si isaniet: posse opprimi modo urbe salua. Maxima autem plaga accepit: quod is qui summam auctoritatem in illius exercitu habebat Titus Labienus is socius sceleris esse noluit: reliquit illum: & nobiscum est: multique idem facturi esse dicuntur. Ego adhuc ora maritimam præsum a formis. nullum maius negotium suscipere uolui quo plus apud illum mea littera cohortatioesque ad pacem ualere. si autem erit bellum uideo me castris & ceteris legionibus præfuturum: hæc est illa molestiamque Dolobella noster apud Cæsarem est. Hæc tibi nota esse uolui: quæ caue ne te perturbent: & impediant ualitudinem tuam. Ego. A. uarroni quæ cum amatissimum mei cognouit: tum est ualde tui studiosum: diligentissime te commendaui: ut & ualitudinis tuæ rationem haberet: & nauigationis: & totum te susciperet ac tueretur: quæ omnia facturum confido. recepit. n. & mecum locutus est suauissime. Tu quando eo tempore mecum esse non potuisti: quo ego maxime operam & fidelitatem desiderauit tua: caue festines: aut committas ut æger aut hyeme nauiges. Nunquam sero te uenisse putabo: si saluus ueneris. Adhuc neminem uideram: qui te postea uidisset: quæ. M. Volusium: a quo tuas litteras accipis: quod non mirabar Neque. n. meas puto ad te litteras tanta hyeme perferri. Sed da operam ut ualeas: & si ualebis quum recte nauigari poterit tum nauiges. Ci. meus in Phormiano erat: Terentia & Tullia Romæ. Cura ut ualeas. iiii. calen. Feb. Capua.

M. T. C. Titoni. S. D.

Go uero cupio te ad me uenire: sed uiam timeo grauissime agrotasti: inedia & purgationibus & uisum

Go uero. scripserat Tiro se uenturum ad Ci. si ipse uellet: itaque rescribit Cic. se cupidum esse ut Tiro ad se ueniat. sed timere ne ex uia periclitetur. quia omnia quæ malo regimine sunt ab his: qui grauer agrotauerunt: periculosa sunt: deinde facit eum certorem se fore in Phormiano: dicitque se Pomp. dixisse omnia sua muta esse sine Tirone. **C** Vero potest esse & expletua & affirmatiua particula. **C** Viam periculum uisæ. **C** Grauissime: uax heme tissime: periculosissime. **C** Consumptus delibatus. **C** Inedia fame. sed fames semper est cum appetitu edendi. Inedia uero etiam sine appetitu ut in ægrotis: unde melius inedia dicitur abstinentia uel impotentia comedendi. i. non comesto. **C** Purgationibus quæ medicinis sunt.

¶ VI: magnitudine. ¶ Offensiones: nocumenta. ¶ Si qua culpa commissa est: si quid est factum præter ordinem & regulam medicorum. ¶ Iam ad id: ex his uerbis intelligimus Tironem fuisse iam in Italia quæ hæc epistola scripta est. ¶ Biduum: spatium duorum dierum. ¶ Accedent. q. d. ad. r. puto hoc uelle dicere quod quia sit debilitatus: quinque dies consumet in redeundo. ¶ Id iter quod inueniendo duobus diebus confecit. ¶ In cu. ad me offendam: inueniam. ¶ Siue nostræ correctio: quia habebat Cl. Tironem adiutorem studiorum suorum. ¶ Oblangueret: debilitatae sunt sum-
 pum ab ægrotantibus: qui languere dicuntur. ¶ Sustulerunt oculos perseverauit in translatione. nam solent ægrotan-

Biduum
 Oblague
 re

res oculos multum tenere demis-
 sos uel clausos dicit igitur litteras
 suas recreatas epistola tironis ab
 Achasto allata eleuasse aliquantu-
 lum oculos: & quodammodo res-
 spirasse. ¶ Apud me domi meæ.
 ¶ Nostra: res nostras. ¶ Muta eē
 tacita. i. me nescire loqui. & aliquid
 dicere sine te. ¶ Reddas operas
 restituas. operas intermissas. i. ut
 reuertaris ad musas nostras. No-
 stra di. nostra promissa. ¶ Ad diē:
 quam constitui: quæ autem essent
 hæc promissa non facile intelligi
 potest: quidam dicunt fuisse pro-
 missiones libertatis. sed puto eum
 iam fuisse liberum quum hæc scri-
 pta sunt: licet inferius si t epistola.
 Qu. fratris ad Cl. gratulatoria de
 libertate Tironis: hæc autem pro-
 missa puto fuisse de aliqua pecu-
 nia ei donanda pro emptione fun-
 di quem infra a Tironē emptum
 uidebim: et oītes promptum.
 Nos ac summum scilicet ualemus
 id optime: ut non possemus me-
 lius ualere.

res oculos multum tenere demis-
 sos uel clausos dicit igitur litteras
 suas recreatas epistola tironis ab
 Achasto allata eleuasse aliquantu-
 lum oculos: & quodammodo res-
 spirasse. ¶ Apud me domi meæ.
 ¶ Nostra: res nostras. ¶ Muta eē
 tacita. i. me nescire loqui. & aliquid
 dicere sine te. ¶ Reddas operas
 restituas. operas intermissas. i. ut
 reuertaris ad musas nostras. No-
 stra di. nostra promissa. ¶ Ad diē:
 quam constitui: quæ autem essent
 hæc promissa non facile intelligi
 potest: quidam dicunt fuisse pro-
 missiones libertatis. sed puto eum
 iam fuisse liberum quum hæc scri-
 pta sunt: licet inferius si t epistola.
 Qu. fratris ad Cl. gratulatoria de
 libertate Tironis: hæc autem pro-
 missa puto fuisse de aliqua pecu-
 nia ei donanda pro emptione fun-
 di quem infra a Tironē emptum
 uidebim: et oītes promptum.
 Nos ac summum scilicet ualemus
 id optime: ut non possemus me-
 lius ualere.

M. C. Tironi. S. D.

Egypta ad me uenit pridie id. Apr. Is & si mihi nuncia-
 uit te plane febre carere & belle haberet: tamen q̄ negauit
 te potuisse ad me scribere: curam mihi attulit: & eo max-
 gis q̄ Hermia: quem eodem die uenire oportuerat: non uenerat.
 Incredibili sum sollicitudine de tua ualitudine: qua si me liberaris
 ego te omni cura liberabo. Plura scriberem si iam putarem liben-
 ter te legere. Ingenium tuum quod ego maximi facio confer da-
 te mihi tibi que conseruandum. Cura te etiam atq; etiam diligen-
 ter. Vale. Scripta iam epistola Hermia uenit Accepi tuam episto-
 lam uacillantibus litterulis: nec mirum tam graui morbo. Ego ad
 te Aegyptam misi: q̄ nec inhumanus est: & te uisus est mihi dili-
 gere ut is tecum esset & cum eo coquum quo utere. Vale.

M. C. Tironi. S. D.

Ndricus postridie ad me uenit quæ expectarem. Itaq; ha-
 bui noctem plenam timoribus ac miseris. Tuis litteris
 nihilo sum factus certior quō te haberes: sed tamen sum
 recreatus. Ego oī delectatione lrisq; oibus careo quas anteq̄ te ui-
 dero attingere non possum. medico mercedis quā poscet: promit-

Egypta. Dicit et. q̄ licet
 a ab Aegypta intellexit
 Tironem carere febre:
 tamen quia intellexit eum non po-
 tuisse scribere. fuit uahementer sol-
 licitum de eius ualitudine: horta-
 tur autem eum: ut ingenium suum
 totum conferat ad se confirmadū
 deinde dicit se accepisse ab eo epi-
 stolam litteris uacillantibus scri-
 ptam: quod non miratur: quia scit
 eum nondum posse habere manū
 firmam propter morbum. ¶ Aeg-
 ypta proprium nomen serui.
 ¶ Plane omnino. ¶ Quod quia.
 ¶ Hermia proprium nomē serui.
 ¶ Quem op. ue. qui debuerat ue-
 nire. ¶ Eodem die quo Aegypta
 uenit. quem existimabam non ue-
 nisse. quia propter aliquem casum
 tuum esset retardatus. ¶ Qua sol-
 licitudine si me liberaris ut te firmum reddas. ¶ Omni cura de eo quod tibi promissit. ¶ Libenter ægrotis. n. aut morbo
 debilitatis multitudo uerborum solet esse molesta. ¶ Scripta. hæc particula addita est post finem epistolæ: ut patet: qa
 his scriptis uenerat Hermia: qui attulerat litteras Tironē sed male scriptas manu propter debilitatē morbi uacillante.
 ¶ Vacillantibus. non firmiter neque æqualiter scriptis. ¶ Nec mi. litteras tuas fuisse uacillantes. ¶ Inhumanus durus
 in seruiendo. ¶ Quo uterere: quem haberes ad usum tuum.

Plane

licitudine si me liberaris ut te firmum reddas. ¶ Omni cura de eo quod tibi promissit. ¶ Libenter ægrotis. n. aut morbo
 debilitatis multitudo uerborum solet esse molesta. ¶ Scripta. hæc particula addita est post finem epistolæ: ut patet: qa
 his scriptis uenerat Hermia: qui attulerat litteras Tironē sed male scriptas manu propter debilitatē morbi uacillante.
 ¶ Vacillantibus. non firmiter neque æqualiter scriptis. ¶ Nec mi. litteras tuas fuisse uacillantes. ¶ Inhumanus durus
 in seruiendo. ¶ Quo uterere: quem haberes ad usum tuum.

Ndricus quicquid hæc epistola dicit Cl. significat sollicitudinem suam de ualitudine Tironis: quem hortatur:
 a ut curet ualere: & retineat Achastum seruum apud se. ¶ Andricus seruus. ¶ Venit. a te. ¶ Noctem. quia timui
 eum retardatum esse propter aliquem morbum tuum. ¶ Miseric. sollicitudinis. Nihilo pro nihil. ¶ Quas litte-
 ras. ¶ Poscet postulabit. ¶ Ex eo quod animo angeris. Laborate. ægrotare. ¶ Excitare so. li. tu. i. fac ut litteræ uæ q̄

Nihilo

Epistolarum Familiarium

sopitæ fuerunt hæcenus propter morbum iam excitentur tanq̄ a somno. ¶ Humanitatem doctrinam. ¶ Ut co. poss. ualere. ¶ Animo ualeat. ¶ Lætum esse & nulla cura affici. ¶ Ministretur inseruiatur. ¶ Promissorum quæ tibi feci. ¶ Quem diem. ¶ Representabo effectu ostendam: quia præstabo promissa.

Humanitas

Mnia horrat Cice. Tironem: ut det operam ualeat: & cum fuerit bene confirmatus ad se ueniat. ¶ Menandrum seruum.

E Tironem. Qu. Ci. frater Ci. ei gratias agit: & gratulatur q̄ Tironem manumississet: cuius Tironis fidelitatem laudat & doctrinam: Po

stremo dicit se omnia præmisisse præstaturumq; pueris Sabini: quos ei commendauerat.

¶ Ita ut iurantis est. ¶ Indignum il. fo. se non dignum q̄ esset seruus

¶ Nobis amicum, nam seruorum amicitia nunq̄ dicitur. ¶ Illius Tironis quibus nunciavit mihi illam libertatem tuam. ¶ Exilii exultationem. ¶ Statii liberti mei. ¶ In. i. Tironem. ¶ Hæc. e. b. emphaticos plurimam numero est usus pro singulari: cum. n. dixisset solam fidelitatem subiunxit hæc eadem bona. ¶ Ad ditis ad fidelitatem. ¶ Litteris quibus ualeat plurimum. ¶ Et. s. h. i. doctrina uel suauitate sermonis.

¶ Potiora maiora. ¶ De propter

¶ Propter. h. de Tironem. ¶ Pueris seruus. ¶ Et faciam intelligimus huius. Sabini seruos a Cice. fratri fuisse commendatos.

¶ Ideo Primum Cice. arguit

¶ Curionem in proprietate cuiusdam uerbi translati:

¶ & ostendit qualis debeat esse translatio deinde scribit de quodam De metrio quem dicit fore cras apud se. ubiq; posse uideri a Tironem. Po

stremo horrat eum ad ualitudinem curandam dicit sibi gratum esse quod Tiro operam suam cui pio præstiterit. ¶ Video. q. a. familiariter iocatur cum Tironem. ¶ Vis cupis non autem legendum est uix sed intelligimus Tironem fortasse petuisse a Ci. ut epistolas quas ad eum scripsisset seruaret ideo ei dicit uideo quid agas uis tuas epistolas referti in uolumina. Quoq; etiam sicut meas & aliorum doctorum. ¶ Sed he. tu familiaris appellatio & reprehensio καὶ οὐκ ὀρθῶς re

gula corrector. ¶ Vnde ex qua ratione ex qua causa. fest tibi illud tam καὶ οὐκ ὀρθῶς non autenticum. ¶ Valitudini si. inser. hæc est quo impro

prie usus fuerit Tiro dixerat. n. in serutendo fideliter ualitudini: cum fidelitas hominibus tantum conueniat. ¶ Fideliter hæc dictio fideliter. ¶ Vnde ex qua causa ex qua ratione. ¶ Venit in istum lo. conuenit isti loco ut dicas in seruiendo fideliter ualitudini quasi ualitudo sit domicilia cui a seruis uel a familiaribus fideliter inseruit dicitur aut quasi sit animal rationale: cui fides debeat. Cui uel inuoluitur hic locus ita ab omnibus quorum scripta uidentur neque ab ipsis: neque ab aliis intelligatur: dicunt. n. cui uerbo. f. fideliter domicilia est proprium. i. familia est propria in officio: quia proprie fidelitas dicitur in familia: sed puto hanc esse mentem Ci. uerbum quod habet propriam sedem in significato suo: habet multas transitiones in alienum significatum per transitionem: & hic est ordo migrationes multæ in alienum sunt uerbum cui domicilia est proprium in officio.

Exilii

De

ti iubeto id scripsi ad Mumium. audito te animo angere & medicum dicere. ex eo te laborare. Si me diligis excita ex somno tuas litteras humanitatemq; propter quam mihi es carissimus. Nunc opus est te animo ualere ut corpore possis. Id cum tua: tum mea causa facias a te peto. Achaetum retines: quo commodius tibi ministretur. Conserua te mihi: dies promissorum adest quem etiam representabo si adueneris. etiam atque etiam uale. iiii. idus Aprilis.

M. C. Tironi. S. D.

Mnia a te data mihi putabo: si te ualentem uidero summa cura expectabam aduentum Menandri: quem ad te miseram: cura si me diligis ut ualeas: & quum te bene confirmaris: ad nos uenias Vale. iiii. idus Aprilis.

Qu. C. M. Cice. S. D.

E Tironem mihi marce. ita te meumq; Ciceronem: & meam Tulliolam tuamque filium uideam: ut mihi gratissimum fecisti quum eum indignum illa fortuna ac nobis amicum quam seruum esse maluisti. Mihi crede tuis & illius litteris perlectis exilii gaudio: & tibi ago gratias: & gratulor. Si. n. mihi Statii fidelitas est tante uoluptati quanti esse in isto: hac eadem bona debent additis litteris & sermonibus humanitateq; que sunt his ipsis commodis potiora. Amo te omnibus equidem de maximis causis uerametiam propter hanc uel q̄ mihi sicut debuisti nunciasti. Te totum in litteris uidi. Sabini pueris & promissis omnia & faciam. Vale.

M. C. Tironi. S. D.

Ideo quid agas: tuas quoq; epistolas uis referam in uolumina: sed heus tu qui καὶ θεῶν esse meorum scriptorum soles Vnde illud tam καὶ οὐκ ὀρθῶς ualitudini fideliter inseruendo: Vnde in istum locum fideliter uenit: cui uerbo dox

¶ Vnde ex qua causa ex qua ratione. ¶ Venit in istum lo. conuenit isti loco ut dicas in seruiendo fideliter ualitudini quasi ualitudo sit domicilia cui a seruis uel a familiaribus fideliter inseruit dicitur aut quasi sit animal rationale: cui fides debeat. Cui uel inuoluitur hic locus ita ab omnibus quorum scripta uidentur neque ab ipsis: neque ab aliis intelligatur: dicunt. n. cui uerbo. f. fideliter domicilia est proprium. i. familia est propria in officio: quia proprie fidelitas dicitur in familia: sed puto hanc esse mentem Ci. uerbum quod habet propriam sedem in significato suo: habet multas transitiones in alienum significatum per transitionem: & hic est ordo migrationes multæ in alienum sunt uerbum cui domicilia est proprium in officio.

Domitiliū sedes in of. in significatiōe sua: quam hēt ex propria positione ut puta habena in offō suo propriam hēt sedē cum de equo dicit trāsīt tamē metaphorice in aliena. Virg. in. vi. Sic fatur lachrymās classique imittit habenas: ecce hic de naue dixit habenas: Idem lib. xii. Et toras irarum effundit habenas hic ad aiū trāsīt qd' & freno frequēter legimus. Migrationes: transitiones p translationē. In al. absolute dixit. i. in alienam significationem. Nam & do. subdit exempla ad probationem dicti sui doctrina & ars fideliter dicitur. quia nunq̄ deserit hominem. Et do. uel familia: uel certe ipsa domus fidelis dicitur: quod in ea tutissimus. Ager fidelis: dicitur quia reddat acceptum. Ue

Domitiliū
Habena
Migrationes

miciū est propriū in officio migrationes in alienum multā. Nam & doctrina & domus & ars & ager etiam fidelis dici potest ut sit quomodo Theophrasto placet uerecunda trāslatio: sed hęc coram. Demetrius uenit ad me: quo quidem comitatu αρω μηλισ & fati scis & tu eum uidelicet non potuisti uidere: cras aderit uidebis igitur. Nam ego hic perendiā manere cogito ualitudō tua me ualde sollicitat: sed inserui: & fac omnia: tum te mecum esse: tum mihi cumulatissime satisfacere putato. Cuspior operam dedisti mihi gratum est. Valde enim eius causa uolo.

recunda: modesta non nimium incensiosa: quali usus sit interdum Ennius: ut irarum quadrigas ut montes pacis & similia. Sed. h. c. dicemus. Quo con. idest quo Demetrio & eius comitatu: intelligimus. n. cum adduxisse se cum alios. αρω μηλισ & usus sum in loquendo & sermocinādo cum eo. Cogito nunc. s. discedere. Perendiē post cras. Et me cum esse putato si inserueris ualitudinī. Operam: dedisti. i. inseruisti. & auxiliū præsististi. Valde multum.

Perhēdie

Valde

M. C. Tironi. S. D.

Vid igitur: non sic oportet: quidem censeo sic addē dum etiam suo sed si placet inuidiā uitetur: quā quīdem ego semper contēpsi tibi Διαφωτισθη gaudeo profuisse. Si uero etiam tusculanum: dii boni q̄to mihi erit amabilius. Sed si me amas quo quidem aut facis: aut pbelle simulas: quod tamen in modum pcedit. Sed ut est indulge ualitudinī tuæ. Cui quidē tu adhuc dum mihi deseruis: seruiuisti: nō satis ea quæ postulet nō ignoras πειψινα λιπια υπειπατοου σημπετρον, τερ ψηυλον σιαυ. fac bellus reuertare nō mō te: sed Tusculanū nīm plus amē. Parhædum excita: ut hortum ipse conducat: sic holitorē ipsū cōmouebis. Elico nequissimus sestertia ducēta dabat

Vid igitur. Prio Cic. re probat quandam sententiā Tirois de quadam dictione: quam ille negabat ponendam in oratione. Deinde cum hortatur ad curam ualitudinis: & exponit quedam: quæ ad eam pertineant. Postea uero scribit quædam de quodam horolando. Postremo se ei emissum horologium & libros: si fuerit serenū: & reddit eum certiore de morte cuiusdam Casaris familiaris sui habet hęc epistola multuz obscuritatis. Quid igitur: subaudi dicit: legitur etiam quid agisset idē est sensus. Non sic oportet. quidam existimant controuer

siam fuisse de hac dictione sic q̄ Tiro dicebat a Cicerone male collocatā: ut Ci. non dicat. Se. i. hanc dictionem sic. non oportet scilicet poni: Equidem esse. puro. Sic ad. idest hanc dictionem ponendum esse. Etiam. u. i. ligo: & ita in suo & asligo: ut nullo pacto remouere debeat: hic est fere communis sensus: sed puto non sic de dictione sed alia uel clausula. uel oratione intelligēdā: ut Cicero. dicat. Non sic oportet. i. dixi ut dixi. Sic addendum scilicet ut addidit. Etiam suo idest etiam hanc dictionem. suo censeo addendam: quam fortasse Tiro uolebat tollere ex oratione alicuius. Vitetur inuidiā: fugiatur inuidiā quam contrahimus: si uolumus omnia fastidiose emendare. Sa. pedum malū ueritatem dicere q̄ blandiri: Διαφωτισθη declamationem. Etiam tu scilicet profuit Tiro enim se tusculanum contulerat: curandæ ualitudinis causa. Dū boni: exclamatio præ læticia. Perbelle: bene. Quod tamen: tuum simulare: ut etiam quocūque ē: uel quod me ames: uel simules. Ea ualitudō. πειψινα λιπια: πειψινα enim digero ταικο: quietē στυρα deambulationē κλευπο μεο mensurā moderatā: ne sit ad nimiam defatigationem αωβλοα delectō σοση iucūditatē πητ purgationē ατηνη uentris. Tusculanum: quo fueris confirmatus. Excita: instiga. quantū intelligere possumus habebat Ci. hortū locādum in tusculano & holitor: qui antea illum conduxerat: uidebatur cum deridete unde scribit Ci. ad Tironem: ut excitet parhædum quendam ad illum conducendum. ut ille holitor commoueatur. cum intelligat alium esse qui uelit conducere quem nullum credebat. Holitorē hortulanum ab holere holitor dicitur. Elico nequissimus stōacatur Ci. quod qui dabat ducenta sestertia pro hortō non clauso non aprico neque commodo: nunc derideat eum qui tantam impensam in ipsum hortum cōtulerit. Elico: aut nomen propriū est. aut iniuriōse fictum quasi inuersor & inuolutor retū: nam ηικλασ uerto: & ααυ reuolutionem significat non absurde tamē fortasse legeret heluo. i. gulosus liguritor. Dabat ducepta sestertia: p pensionem. Nullo aprico hortō. i. cū non hēret hortum apricū. i. solt expositum sed umbratū nā aprica loca dicuntur solis exposita: & sole gaudentia ut Virg. Duceret apricis in collibus uua colorē. Idē & apricis statō gratissima mergis. Perfius nostra ut floraria possint Aprici meminisse senes. Inde apricari est sole gaudere uel solē captare. Nullo emissari

Elico
Heluo
Aprica
Apricari
Emissari
us

Epistolarum familiarium

hic uidentur fontare q de equo ad generandū referuato itelligi uolūt: cū hic sensus huic loco non possit accommodari. licet emissurus id significet sicut & cōsultatorē quoq; furtorū: q a magistratibus uel a dñis cōmittunt. scdm Alconū pedianū & Suetonius in uita Domitiani Aretinū Clementē uirū cōsularē a familiaribus emissariis suis: sed puro nullum nomen poni p aduerbio: ut sit orto nullo aprico p nō aprico. ¶ Nullo emissario. p nō emissario. i. ex quo non multi fructus emitterent. ¶ Nulla maceria. i. q nullā hēret maceriam: est aut maceria & maceries paries siue murus ex lapidibus. Te ren. in adel. Iube hanc maceriē dirui. ¶ Nulla casa. i. q nullā hēret casam sicut hēt noster. ¶ Tanta impensa quā fecim?

Maceria
Maceries

in orto nostro. ¶ Derideat duz si mulat se nolle cōducere. ¶ Caleface incēde cupiditate cōducendi q feceris si excaueris. ¶ Parhæduz ut conducatur. ¶ Ut ego motonez. s. calefacior Moto aut nomē pprū. ¶ Abutor coronis. usurpo coronas nō satis intelligo quorsum hoc dicat. ¶ De crabra miror unde tanta inconsideratione dicam ignorantia sit quibusdam dicentibus abutor coronis de crabra. i. uerbis asperis & pungētibus: primum quid corona cum uerbis habet: deinde q cōstructio eēt hęc quasi liceret dicere utor aculeis de uespis: & non potius uespasū. ita dixisset Ci. coronis crabra & non de crabra: est autem ut puto nomen aut uiri aut loci: ordo est: uelim scire quid agatur de crabra & si. & cætera nimium aquæ nimium pluuiæ. ¶ Horologium instrumentum quo horæ designantur dicebatur olim solarium quod tantum in sole horarum ratio perspicere retur. Sed excogitatum est ut etiaz sine Sole uel ipso fontu denuncientur horæ: erat & horologium ex qua q Clepsydra dicitur. ¶ Sudum serenum post pluuias quasi sub uduz secundum Seruium Virg. lib. viii. Arma inter nubes cæli in regione serena per sudum rutilare uidēt. Festus dicit sudum quasi sedudum. i. sine udo. Nonius Marcell. dicit quasi semi udu. Nullos ne tecum libellos: subaudi attulisti uel habes.

Horologium
Solarium
Clepsydra
Sudum
Pango

¶ Pangis. cōponis. ¶ Sophocleū uel tragicum: sicut Sophocles: qui scripsit tragœdias: uel certe egregium quale scripsit Sophocles Virg. in Buc. Sola sophocleo tua carmina digna cothurno. ¶ Opus: q pangis a liguribus nō possum nō diridere stultitā eorū: q dicitur mortuus est a liguribus. i. interfecit a liguribus: quasi liceat dicere mortuus a te itaq; sic intelligit. ¶ A liguribus. i. q erat ligur: ut enim supra sæpe notauimus uisitatissima est hęc oratio. Vir. Quorū alter arcanam alter ab Arcadia. i. arcadicus: & hic est athenis id est atheniensis.

Morari
Causa
Aduola

¶ Expecto Hortatur Ci. Tironem ut ad se scribat sed multo magis ipse ueniat: nisi forte detinetur causa Aufidii. ¶ Redde restituere fac ad nos reuertatur. ¶ Nōmine dubito ut sæpius diximus quantum n. conuincimus debet hic Aufidius Ci. ¶ Conscice perfice ut exigasq; debet. ¶ Ob eam rem ut conscicias cū Aufidio. ¶ Moraris differis tuū ad nos aduētū. ¶ Cāz excusationē tuæ moræ. ¶ Id hęc res ut cōscicias cū Aufidio. ¶ Aduola celeriter ueni. ¶ Ollicitat. Affirmat Ci. se ualde angī ualitudine Tironis. Deinde ei multa mandata breuiter dat. ¶ Ita ut. i. ita mihi uiuere contingat ita deus det mihi uitam. iurantis est. ¶ Instituiti coepisti. ¶ Componæ simul pone non autem intelligendum est compone fac ex ingenio tuo. ¶ Videlicet certe. ¶ Cum quando. ¶ Metrodoro puto esse nomen medicū. ut dicat collige, & para libros tuos cum placuerit medico. ut uenias. ¶ Quando quoniam. ¶ Arbitratu eius. i. iudicio eius & uoluntate. quia ægroti medicorum ab arbitratu uiuere debent. ¶ Cum hōlitore qui est con ducturus hortum subaudi fac. de quo hōlitore supra uisum est in epistola quæ incipit. Quid igitur. ¶ Spectare. in urbe. ¶ Gladiatores ludos gladiatorios. ¶ Ut uidebitur. s. facito.

Componere
Videlicet

¶ Vm uæhementer. Cū esset Ci. filius a patre athenas missus. ut sub cratippo philosopho ætatis suæ præstantissimo philosophiæ operā daret mutassetq; aliquatūlū mores. q an luxuriosissime utxerat & psertim ut scribit Plu. in sine li. xiiii. ebrietati deditus scripserat Tiro se ei gratulari. quod grati optatq; rumores de eo romā

nullo aprico orto: nullo emissario: nulla maceria: nulla casa Is ne nos tanta impensa derideat: caleface hominem: ut ego motonem Itaq; abutor coronis de crabra. Quid agatur & si nunc quidem etiam nimium est aquæ tamen uelim scire. Horologium mit tam & libros si erit sudum: sed tu nullos ne tecum libellos an pangis aliquid sophocleum fac opus appareat. A liguribus Cesaris familiaris mortuus est bonus homo & nobis amicus. Te quando expectemus fac ut sciam. Cura te diligenter. Vale.

M. T. C. Tironi. S. D.

Expecto tuas litteras de multis rebus: te ipsum multo magis. Demetrium redde nostrum & aliud si quid potes boni. de Aufidiano nomine nihil te hortor: scio tibi cure esse: sed conscice & si ob eam rem moraris: accipio causam: si te id non tenet: aduola. litteras tuas ualde expecto.

M. C. Tironi. S. D.

Ollicitat: ita uiuam me tua mi Tiro ualitudine: sed confido si diligentiam quā instituiti adhibueris: cito te firmum fore. Libros compone. Indicem quum metrodoro libebit quando eius arbitratu uiuendum est. cum hōlitore ut uideatur: tu potes cal. expectare gladiatores: postridie redire: & ita censeo uerum ut uideatur. Cura te si me amas diligenter. Vale.

c

Vm uæhementer tabellarios expectarem quottidie aliquando uenerunt post diem quadraginta & sextum: quam a nobis discesserant: quorum mihi fuit aduentus opratissimus. Nam quum maximā coepissem

afferentur: & hortatus fuerat ut reliquū uitæ pergeret honeste & studiose agere se. n. fore p̄conem eius laudum: quare rescribit Cratippus se enixurum: & effectum: ut fama q̄ de eo nata est quotidie magis augetur: & hortatur Tironem: ut non dubitet eū laudare: se. n. ita mutabile propositū. ut sine magno dolore non possit: aut audire: aut meminisse q̄ antea egit: deinde laudat humanitatē & familiaritatē Cratippi erga se postea uero scribit de alijs p̄ceptoribus quō eis urat: & se dimisisse gorgiā rhetorē licet utile in declamationib⁹. ut patris sui uolūtatē peret. q̄ ita p̄ceperat. Postremo & gaudet & gratulat̄ Tironi q̄ agrū emisset. polliceturq; se eū subleuaturū: si mō fortuna eū subleuauerit: petit aut̄ ab

latitiam: & humanissimi & carissimi patris epistola: tum uero iucundissima tuæ litteræ cumulum mihi gaudiū attulerunt. Itaque me iam non p̄nitebat intercedendum scribendi fecisse: sed lata bar. fructum. n. magnum humanitatis tuæ capiebam ex silentio mearum litterarum. Vehementer igitur gaudeo te meam sine dubitatione accepisse excusationem gratos tibi optatosq; esse qui de me rumores afferuntur non dubito mi dulcissime Tiro: praestaboq; & enitar ut in dies magis magisq; hæc nascens de me duplicetur opinio. Quare q̄ polliceris te buccinatorem fore existimationis meæ confirmo id constantiq; animo facias: licet. n. tantum mihi dolorem cruciatumq; attulerunt errata ætatis meæ: ut nō solum animum a factis sed aures quoq; a commemoratione abhorreant: cuius te sollicitudinis & doloris participem fuisse notum exploratumque est mihi: nec id mirum: nam cum omnia mea causa uelles mihi successa: tum et tua: socium enī te meorū cōmodorum sp̄ eē uolui. Quod igitur tantū ex me doluisti: nunc ut duplicetur tuum ex me gaudium prestabo. Cratippo me scito non ut discipulum: sed ut filium esse coniunctissimum. Nam cum & audio illū libenter: tum etiam eius propriam suauitatē uā hementer amplexor Sum totos dies cum eo noctisq; sæpenumero partē. exoro. n. ut mecū quā sepiissime cœnet. hac introducta consuetudine sapientibus nobis & cœnatibus obrepit: sublataq; seueritate philosophiæ humanissime nobiscum iocatur. Quare da operam ut hunc talem tam iucundum: tam excellentē uirum uideas q̄ primū. Nam quid ego de Bruto dicā: quē nullo tpe a me patior discedere. cuius cum frugi seueraq; ē uita: tum et iucundissima cōiunctio. Non est. n. seiunctus locus a philosophia: & quotidiana huic ego locum in proximo conduxī: & ut possum ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. Præterea declamitare græce apud Cassium institui. latine autem apud Brutum exerceri uolo: utor familiaribus & quotidianis conuictoribus: quos secum mitylenis Cratippus adduxit: hominibus & doctis & illi p̄batissimis

amota. ¶ Grauitatem: anquam enim non sit philosophus: cuius proprium est esse seuerum: ita nobiscum iocatur. Talem tam suauem. ¶ Nunquid laudat etiam Brutum quō magistro utebatur. ¶ Patior sino. permitto. ¶ Frugi modestia utilis. ¶ Coniunctio conuersatio. multi enim ita sunt seueri: ut eorum coniunctio nullam habeat iucunditatem. ¶ A philosophia id est a studio dicendi. ¶ VITA SEVERA. i. conuictio: ut te uero inquit id est locus non est contra studium dicendi & contra inquisitionem quotidianam quoniam post locum recentiores efficitur ad labores. ¶ Huic Bruto. ¶ In proximo: in uicina: ubi ego habito. ¶ Ex meis an. ex pauca pecunia mea. ¶ Tenuitatem: paupertatem intelligimus hunc Brutum pauperem fuisse. ¶ Conduxī: mea pecunia. ¶ Ut possum: pro uiribus meis. ¶ Declamitare: exercere declamationibus. i. thematibus fictis: q̄ at sit declamare & declamatio diximus alio loco supra. ¶ Utor: dicit nūc se habere i conuictu suo quotidiano quosdā: quos Cratippus Mitylenis adduxerat Athēas hoies doctos. & quos: & Cra

eo: ut mittatur ad se librarius qui scribat interpretationes suorum magistrorum. ¶ Aliquando tandem. ¶ Cumulum plenitudine ut nihil addi possit. ¶ Intercedendum interuallum intermissionē. ¶ Ex si. m. ex eo q̄a nihil ad te scribebam q̄a postea plura scripsisti. ¶ Optatos. iucundos quales semp optasti. ¶ Rumores. n̄cios: famā. ¶ Nō d. q̄a scio me a te amari. ¶ Præstabo efficiā. ¶ Nascens incipiens noua. ¶ Duplicet auget. Vir. i buc. Et sol. decedens crescentes duplicat umbras. ¶ Opio fama expectatio. ¶ Buccinatorē tubicinē p̄conē a bucina bucinater dicitur. ¶ Existimationis auctoritatis opiniois. ¶ Licet. fas est. ¶ Furio. iterpido ut nō dubites q̄ faciā te mēdācē. ¶ Errata peccata quæ male feci. Meæ æt. adolescentiæ n̄cæ ante actæ. ¶ Animus. a. a. fugiat ea amplius facere. ¶ Abhorreat alienæ sint. ¶ A cōmemoratione. i. non possit audire ea cōmemorari. ¶ Sollicitudinis. m. q̄ capiebam de erratis meis. ¶ Participē fecisti q̄a dolebas sicut ego pp̄ tuū erga me amorē. ¶ Successa. i. successis se his. n. p̄cipiis utebant̄ antiqui ut cupio. Vir. aduentum pro aduenisse. ¶ Tua cā. ¶ Sociū. m. i. uolui sp̄ te habere partē oium mearū utilitatū. ¶ Tum cū uidebas me multū errare. ¶ Ut tāq;. ¶ Amplexor assumo cum delectatione. ¶ Totos integros sine intermissione. ¶ Partē noctis usq; ad multā noctē cū eo sum. ¶ Exoro i petro ab eo. ¶ Hac cōsuetudine. ut me cum sepe cœnet. ¶ Obrepit tacite & latēter aduenit. ¶ Obrept non intellecta senectus: tractū ab animalibus q̄ pedibus carent que incessu tacito gradiuntur. ¶ In scientibus nobis: quod est signum magne familiaritatis. ¶ Sublata:

Aliquando

Buccinator
Existimatio
Errata
Successa

Amplexor
Obrepre
Frugi
Conuictio
Philosophia
Declamitare

Epistolarum familiarium

tippus ualde probabat. ¶ Conuictoribus sodalibus & sociis uictis. ¶ Mitylenis lesbo. est. n. Mitylene urbs Lesbi. ¶ Multum etiam dicit Ci. se habere consuetudinem cum primatibus atheniensibus: ex quibus tantum duos nominat. ¶ Similes horum & principes & optimi τὰ μενοῦν καὶ μαστὰς quidem igitur κατὰ μαστὰς pro κατὰ μαστὰς. Ite eundem nos uel de nobis. dicta sint. ¶ De gorgia rhetore: de hoc scribebat Tiro. Ci. ut eum dimitteret: quia ita placebat patri eius. itaq; scribit Ci. se eum dimississe: licet esset utilis ne aduersaretur uoluntati paternae. ¶ Omnia enim utilitatem: q̄ ab eo consequi potuissim Δία ρρηδην. aperte plane. ¶ Tergiuersari dictum mutare: aduersari quatergum uertere: tractum a fugientibus: licet alit aliter exponat. Ne mea n. mia στροχίυ. i. mecum nimium studium sequedi ipsum gorgiam. ¶ Adferret suspici. pa. quod sequeretur ipsum propter aliud q̄ propter doctrinam: quod faciunt plerunq; dissoluti adolescentes: q̄ currunt magistros nō tam propter doctrinam q̄ propter uoluptatem & q̄ eorum moribus obsequantur secū dum illud diui Pauli. Veniet. n. tēpus cū sanā doctrinā nō audient: sed querent sibi magistros prurientes auribus. ¶ De iudicio patris: q̄ merito & ætate & usu rerū melius nosse debet qd̄ mihī sit utile: q̄ ego ipse. ¶ Consilium qd̄ mihī dedisti de hoc gorgia. ¶ Angustiarū breuitas scripserat. n. Tiro se hēre angustū. i. paruum tps ad scribendū ipsi Ci. q̄ rēdet se accipere eius excusationes q̄ scit ipsum eē occupatissimū in aliis reb;. ¶ Prædium: possessionē. ¶ Noli mī. me gaudere. ¶ Hodē lo. celsis est. q. d. quo loco scis mihī esse gratissimū: aliquid. n. erat pp̄ q̄ hic Ci. optauerat Tironē emere p̄dium i eo loco sed subicit & dicit. ¶ Habes. q. d. scis eam fortasse enim habebat ci. filius illic amicam aut alit q. d. tale. ¶ Deponēde omittendā. ¶ Urbanitates ciuilitates: mores urbis. nam q̄ ruri uiuit: necesse est: ut rustica tractet. ¶ Quō iocatur Ci. cum tironē: & dicit uideri se habere eum in cōspectu suo: & uiderementē res rusticas: & denique agētē q̄ ruri fieri solēt. ¶ Quō admiratue. q. d. cum magna delectatione animi. ¶ Res rusticas: oua: pullos. lac: caseum & similia: uel plaustrū: uomerē: &c. ¶ Villico rustico cultore agri. Hora. Villice filuarū & mihī me reddentis agelli.

Tergiuersari

Prædium

Urbanitates

Villicus
Lacinia
Secunda
Mensa
Subleuaturus
Librari
Hypomemata

Multum etiam mecū est Epícates princeps atheniensis: & Leonides: & horū ceteri similes: τὰ μενοῦν καὶ μαστὰς. De gorgia quod autem mihī scribis: erat quidem ille in quotidiana declamatione utilis: sed omnia postposui: dum modo præceptis patris parerē Δία ρρηδην. n. scripserat: ut eum dimitterem statim tergiuersari nolui ne animi mei suspicionem ei aliquam importaret. Deinde illud etiam mihī succurrebat: graue esse me de iudicio patris iudicare: tuum tamen studium: & consilium gratum acceptumq; est mihī. Excusationem angustiarum tui tēporis accipio. Scio. n. quā solcas esse occupatus. Emisse te prædium uahementer gaudeo: scilicetq; tibi rem istam euenire cupio: hoc loco me tibi gratulari noli mirari. eodem. n. fere loco tu quoq; emisse te fecisti me certiozem. habes ubi deponenda tibi sunt urbanitates: rusticus romanus factus es: quomodo ego mihī nunc ante oculos tuum iucundissimum conspectum propono. Videor enim uiderementem te rusticas res: cum uilico loquentem in lacinia: seruātem te ex mensa secunda semina. Sed quod ad rem ptinet me tū tibi defuisse a que ac tu doleo Sed noli dubitare mī Tiro quin te subleuaturus sim si modo fortuna me: præsertim cum scia cōem nobis emptum esse istum fundum. De mandatis quod tibi curæ fuit: est mihī gratum. Sed peto a te ut quā celerrime mihī librarius mittatur: maxime quidē Græcus. Multū. n. mihī eripitur opæ in exscribēdis hypōnematis. Tu uelim imprimis cures ut ualeas ut una commentari possimus. Antherum tibi commendo.

M. C. Tironi. S. D.

¶ Pero ex tuis litteris tibi esse: cupio certe. Cui quidem rei omni ratione cura ut inferuias: & caue suspiceris contra uoluntatem meam te facere: quod non sis mecum. mecum es: si te curas. Quare malo te ualitudini tuæ seruire quā meis oculis & auribus & si enim & audio te. & uideo libēter tamē hoc

¶ Lacinia puto eē nomē loci alit pro ueste itelligit malit: ut sit uideor uideri te i Lacinia. i. idutū Lacinia: q̄ ē uestis uilis. ¶ Et se. me. scda mēsa erat apud Rōanos pomoz. Martia. li. v. ¶ Mēsa miera si uoles scda mēcetes tibi portigetur uax & nomē pira q̄ ferūt syroz. ¶ Tū cū emisti p̄dium. ¶ Defuisse non potuisse tibi cōmendare pecuniam. ¶ Aque. a. tantum quātum tu. ¶ Subleuaturus adiumento futurus. ¶ Si for. me subleuauerit. ¶ Cōem ita pro me sicut pro te. ¶ De ma. qua tibi dederam: scripserat. n. Tiro se ea curare: q̄ ei. ei mandauerat. ¶ Librarius scriptor librorum. ¶ Græcus q̄ græce sciat scribere. ¶ Opere. tpe laboris. ¶ Eripitur consumitur. ¶ Hypomematis. i. cōmentariis & interpretamentis υἱο μὴ μὰ cōmentarium σὺ ἀφιλολογεῖν cōmentariū conferre in dicēdi studio uersari.

¶ Pero Hortatur Cice. Tironem ut curet ualitudinem nec suspiciat se facere contra eius uoluntatem quod non sit cum eo se. n. licet eum uideri cupiat cupidiorē tamen esse eius ualitudinē bonæ quam præsentia. Deinde dat ei quædam mandata: & de librariis: qui transcribebant quæ Cice. sua manu scripserat: & de Demetrio: de quo petit se certiozem fieri cum Tiro cum eo locutus fuerit. ¶ Extu. li. ut mihī scripserat. ¶ Cupio tibi melius esse. ¶ Cui res. ut melius tibi sit. ¶ Meis. o. e. au. idest quam a me uideti & audiri: ille enim seruit oculis alicuius. qui se

uidendum prabet. C Cesso: sum oculos. C Scribo compono. C Lego aliena scripta. C Librarij: trascriptores. C Alqd me ma. l. scriptum. C Vna in. dicit quare debeat monstrare libratis: quia Ci. in scriptis quæ manu sua fecerat in ordine uersiculorum siue linearum fecerat quandam interpositionem. q. etiam a seipso difficile legi solere dicit. C Difficillior: ip sis libratis ad intelligendum. C Ne ip. q. i. ne ego quidem qui scripsi. C De qua primo catone: hæc erat illa interpositio quam difficilem esse dixit & quia tantummodo est principium clausulæ non perfecte: nullus sensus inde elici potest. C De triclinio: dederat ci. curam cuiusdam triclinij Tironi: quod se curare scripserat. Triclinium autem dicitur discu

Triclinium Phalere? Bilienus

multo erit si ualebis iucundius. Ego hic cesso: quia ipse nihil scribo. Lego autem libentissime. Tu istic si quid librarij mea manu non intelligent: monstrabis. una omnino interpositio difficilior est: quã ne ipse quidem facile legere soleo. De qua primo Catone. De triclinio cura ut facis: tertia aderit modo: ne Publius rogatus sit. demetrius iste nunquam omnino phalereus fuit: sed nunc plane Bilienus est. Itaq; te do uicarium: tu eum obseruabis. Et si uerutamen de illis nosti cætera: sed tamen si quem cum eo sermonẽ habueris: scribes ad me: ut mihi nascatur epistolæ argumentum: & ut tuas quã longissimas litteras legam. Cura mi Tiro ut ualeas hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

M. C. Tiro. S. D.

Vero cõfice professionem si potes. Etsi hæc pecunia ex eo genere est: ut professione non egeat: uerum tamẽ Balbus ad me scripsit tanta se epiphora oppressum: ut loqui non possit Antonius de lege quid egerit. liceat modo rusticari. Ad Bithinicum scripsi de Seruio: tu uideris: qui senectutẽ non contemnis. Et si Atticus noster qui quondam me commoueri πικροισ̄ intellexit idẽ semper putat: nec uidet qbus præfidiis septus sum. Hercule q; timidus ipse est ορησ̄ οποιε̄: ego tamen Antonij inueteratam sine ulla offensione amicitiam retinere sane uolo: scribamq; ad eum: sed non antequam te uidero: nec tamẽ te ad uoco σὺν ῥαφᾱ cras expecto laptrã: & enim ad cuius rutam pileio mihi tui sermonis utendum est.

M. C. Tironi. S. D.

respõsionẽ ut hic & supra It. uis. ad Seruũ Sulpitium. Ego uero serui uellem ut scribis in meo grauissimo casu astuisses. & paulo supra in hoc libro ad Tironem ego uero cupio te ad me uenire. C Professionem confessionem. Seruius dicit profiteri ex uoluntate: confiteri ex necessitate. C Epiphora ophthalmia: morbo oculorum. Plinius sæpe hoc uerbo uti pro morbo oculorũ dicit. n. epiphoris oculorũ medet̄ ex quo cognoscimus morbuẽ esse oculorũ. non aut gutturis. ut qui dam male interpretantur significat et̄ interdũ græce επιφορᾱ condẽnationẽ. C Oppssum grauari. C Ut loq; cõiungendus est totus hic textus sic: uerutã balbus ad me scripsit tãta se epiphora oppssum: ut loq; nõ possit qn Antonij de lege egerit. C Luceat cõcedat̄ pmittat̄. C Mõ tãtũmõ. q. d. nihil aliud quæro. Quæ aut esset hæc lex nõ facile scit. C Tu uideris. i. tu uideto. C Atticus Põpontus αἰκροισ̄ repẽtinis rumorib?. Idẽ sp̄ putat. i. putat me sp̄ moueri. C Nec uidet: nec̄ intelligit. C Quibus q̄libus q̄ magnis. C Præfidiis tractũ a multib?. C Sept? mūtus. q. a philosophia docet me quõ debeã oia mihi iprouiso euenientia cõtẽnere ορησ̄ οποιε̄ i. tumultuat. rumorẽ facit. ορησ̄ οποιε̄ ᾱ τρωισ̄ ο. C Inueteratã tã multis annis iceptã. C Antonij. C. Antonij̄ itelligi puto cui? fuit collega in consulatu. C Sine ulla offensione: sine ulla iniuria. C Ad. e. Antonij. An citius. C Auoco amoueo. C A syngrapha. i. faciendã p̄ confessione peccat̄. i. n̄ tũ uolo discedas anteq̄ facias syngraphã uel accipias syngraphã q̄ possis pecuniã hẽre e. n. p̄p̄ie syngrapha cõscriptõ maxie de re pecuniaria: ut li. vii. ad trebatij epistola q̄ incipit. C Ex tuis litteris: tanq̄. n. syngrapha ab iperatore attulisses non epistola sic pecuniã ablata domũ redire p̄perabas: uulgo dicunt litteræ cãpsoriae uel p̄mutatoriae: legẽdã est aut auoco a syngrapham non autem auoco ad syngrapha. C Ad cuius leprã. C R utã. i. amaritudinẽ. C Est utendũ pileio tui sermonis. i. ad cuius sermonis amaritudinẽ: uel acerbitem est utendum suauitate tui sermonis erat. n. q̄tum conuicimus Lepra aliquantulum acerbis. Tiro uero suauis quas pprietates significauit per rutam & pileum.

bitorium. i. locus ubi discubebãt. & corabant a tribus lectis: quos sternebant. Iuue. Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto τ̄ πᾱισ̄ tres λ̄π̄ lectus & mensa. A. Ci. etiam dicitur hic locus conclave. C Tertia: puto esse nomen ppriũ. Phalerius idest ex secta Demetrius. C Phalerei: de quo in officiis mentionem facit Phalerius autem tribus erat Athenis: ex qua cognominatus ille Demetrius. φ̄ᾱ λ̄π̄ ο̄ο̄ Bilienus: siue a loco: quod adhuc non memini legere siue a persona dicatur Bilienus constat hoc loco ad uituperium dictũ eẽ. C Te do uis. i. do te & loco mei q̄ meas uices geras. & pro me sis apud eum. C De il. eclipsis. Deest uerbum. i. e. uel aliud tale. C Quẽ aliquid. C Nascatur detur: eueniat tanq̄ ante non inuentum. Virg. li. viii. Mator rerum mihi nascitur ordo. C Argumentum: materia.

Vero. Quod supra scripsit Ci. de Aufidiano nomine nihil te hortor. ut detur significare intelligi de pecunia de qua in hac epistola loquit: de qua scribit Cice. ad Tironem: ut professionem faciat. Deinde significat Antonium quãdam contra se decessisse: se autem contra omnia præfidiis philosophiã: munum esse: uelle tamen Antonij amicitiam retinere. seque ad eum scripturum. C Tu ue. cum hæc dictio uero in principio orationis ponitur. aut ironiam continet aut

Argumentum Professio profiteri Confiteri Epiphora

Auoco Syngrapha

Epistolarum familiarium

T si mane. Primum Cice. ostendit necessitate a se dimisisse tironem: ut eius negocia explicaret & expediret.

Quin

Deinde summam dicit quid ab eo agi uelit. Postremo admonet eum balbum fuisse Aquinum & Hyrcium. Harpalum: seruum. Hisdem de rebus: de quibus alias ad te scripsi. Quin quod nō. Prora & puppis id est plena necessitas. & omnis atq; urgentissima causa. Ut grecorum: cum eum greci dicere uolunt: totum est mihi in hoc ut ita faciam: dicunt prora. & puppis mihi est. quia ex prora & puppi tota nauis significatur. Tu dimittē di a me. ut tu a me dimittereris. Explicares expedires Romæ. Satisfiat soluat id pecuniæ quod debetur. A

Accurrā

flamma: ab incendio. i. a periculo: prouerbialiter dictum. Si non potes. s. extorquere. Extorqueas: crispas: liberares: debeant. n. esse in periculo ad aliqua bona Cicero nis. Pētio. nostræ domus. Attributione: quam tibi mandauī de qua non facile ē intelligere hactenus. s. dictuz sit: hæc. n. quæ dixit domestica erant. De publicis: subaudi fac. Omnia mihi certa sint. Quid Octauus. s. faciat. i. Cæsar Octavianus. Opinio: extimatio. Accuram: eceleriter ueniam. Aquini: oppidum est apulicæ. Cum quando. Postridie. quam Balbus fuerat. Ad aquas semas: locus non longe ab aquino a balneis ita dictus. Quod egerint: ordo est: fac ut admoneantur: scilicet Hircus & Balbus: quod egerint procuratores Dolobellæ.

T si mane Harpalum miseram. tamen quum haberē cui recte darem litteras: & si noui nihil erat: iisdem de rebus uolui ad te sapius scribere: non quin considerem diligentia tuæ: sed rei magnitudo me mouebat. mihi prora & puppis ut grecorum prouerbiū est fuit a me tui dimittēdi ut rationes nostras explicares Offitio & Aurelio utiq; satisfiat a flamma si non potes omnem partem aliquam uelim extorqueas In primisq; ut expedita sit pensio calēdis ianuarii De attributione conficies. de representatione uidebis de domesticis rebus hactenus de publicis oia mihi certa: Quid octauius: quid Anto. q̄ hoīum opinio: quid futurum putes: ego uix teneor quin accurram: sed si litteras tuas expecto & scito Balbum tuum fuisse aquini: tū ibi est dictū & postridie Hircium puto: utrinq; ad aquas semas q̄ egerit. Dolobellæ procuratores fac ut admoneantur: appellabis etiam puppiam.

Idonea

T si iusta. Excusauerat se Tiro apud Cl. filium qui Athenis erat se propter angustiam temporum. & magnitudinem negotiorum intermissione ad eum scribere: quare Ciceo primum dicit eius excusationē iustam & idoneam. sed tamē eum rogat: ut post hac malit satisfacere officio suo scribendo saepe quā se excusando. Idonea: apta non absurda. Id utaris excusatione. Rumoribus fama. Et nūciis qui Roma huc ueniunt. De uoluntate sua: quid uelit a me fieri. Imprimis precipue. Expleas perficias. Officium tuum erga me. Quam assiduitatem epistolarum id est quam assidue ad me scribendo.

Cōsuluz

Erberauit. Accusat Cice. Tironem negligente. q̄ in fasciculo litterarum q̄ Roma ad se allatus fuerat. nulla erat omnino epistola Tironis: quare dicit eum nullam posse adhibere excusationem aut defensionem: uixque eum defendi posse a Mar. Cl. patre suo. Itaque eum hortatur ut etiam si non habet quod scribat: tamen aliquid scribat: quia & uera & iucunda ab eo semper nunciari soleant. Verberauit sensus est. percussit te tantummodo tacita contumelia meæ cogitationis. hoc est mecum male de te cogitauit. & in aīo meo dixit te negligente. Tacito secreto intra me re tento. Dumtaxat tantummodo quasi dicat non etiam conuicto uerborum sed tantum cogitationis. Conuicto contumelia. nam mecum cogitauit o negligens tiro. Fasciculus litterarum. multitudo. Non potes id est non potes facere quin puniaris pro hac culpa. si tu ipse solus defenderis. quia nunquam poteris uincere. & persuadere te non peccasse. si autem uolueris uincere oportet adhibere te patronum & defensorem tuum patrem meum oratorem acerrimum qui in difficillimis etiam causis uincere consueuit. qui etiam si orationem multum cogitatam ad defensionem tum afferat: tamen etiam ipse uix probare poterit non te peccasse. Te patrono. te causam tuam agente. Adhibendus: assumendus scilicet patronus. Marcus pater meus. propter uim eloquentiæ in causis & iudiciis regnare dicitur. Cōmentata: meditata: præparata. Lucubrationibus. uigiliis. Probare. uincere. rationibus obtinere. Te nō pec

Cicero filius Tironi. S. D.

T si iusta & idonea usus es excusatione intermissionis litterarum tuarum: tamē id ne sapius facias rogo. Nam & si de repu. rumoribus & nunciis certior fies: de sua in me uoluntate semper ad me perscribat pater: tamē de qua uis minima re scripta a te ad me epistola semper fuit gratissima. Quare quum in primis tuas desiderē litteras: noli committere ut excusatione potius expleas officium scribendi q̄ assiduitate litterarum.

M. C. Tironi, S. D.

Erberauit te cogitationis tacito dūtaxat conuictor quod fasciculus alter ad me iam sine tuis litteris perlatus est. Nō potes effugere huius culpæ pœnam te patrono. M. est adhibendus. Isque diu & multis lucubrationibus cōmentata oratio: uide ut probare possit: te non peccasse

caste: quod nihil ad me scripseris. ¶ Plane te rogo, sensus est te rogo: ut & si non habes quod scribas: tamen aliquid scribas: sicut mater mea olim non solum solebat signare lagenas plenas: sed etiam uacuas ne ille quæ furtim fuissent ebibitæ: uiderentur fuisse uacuas: mos fuit apud antiquos signare lagenas: in quibus unum ponebatur, ne possent euari quin cognosceretur signo illo amoro, unde illud satiricum, Et signo lætæ non insanire lagena. ¶ Matrem Terentiam, ¶ Oum cum eram puer, ¶ Etiam inanes etiam uacuas: non solum plenas, ¶ Furtim occulte, ¶ Exiccata ebibitæ: exhaustæ, Iuuenalis, Tu bene uentani tutoris nomen habentem siccabis calicem, ¶ Furtum: latebras: sed perseuerat in similitudine quia dixerat quæ furtim essent exiccata: ideo dicit furtum cessationis, ¶ Dulcia iucunda.

Plane te rogo sicut olim matrem nostram facere meministi: quæ lagenas etiam inanes obsignabat: ne dicerentur inanes aliqua fuisset: quæ furtim essent exiccata: Sic tu etiam si quid scribas non habebis scribito tamen ne furtum cessationis quæsiuisse uidearis. Valde enim mihi semper & uera & dulcia tuis epistolis nuntiatur, Ama nos: & Vale.

M. C. Tironi, S. D.

Irificam mihi uerberationem cessationis epistola disti. Nam quæ partius frater perscripserat: uerecundia uidelicet & properatione: ea tu sine assentatione: ut erāt ad me scripisti & maxie de cōsulibus designatis: quos ego penitus noui libidinū & langoris effœminatissimi aī plenos: qui nisi a gubernaculis recesserint maximū ab uniuerso naufragio piculū est. Incredibile est q̄ ego illos scio oppositis gallorū castris in æstiuis fecisse: quos ille latro: nisi aliqd firmius fuerit: societate uiciorū deliniet, res est aut tribunitiis aut priuatis cōsiliis n̄ unieda. Nā isti duo uix sunt digni: quibus alteri cesenā alteri cossutianarū tabernarum fundamēta credas, te ut dixi fero oculis. Ego uos ad iiii. cal. uidebo: tuosq; oculos etiam si te ueniens in medio foro uidero dissuauabor, Me ama, Vale.

Irificam. Cum Decius brutus Murine obsideretur a M. Antonio, creati sunt auctore Appiano, libro. iiii. Consules anniuersarii Hircius & Pansa in principio anni: quantum autem ex hac epistola conicere possumus, Cic. tunc aberat ab urbe: licet Appianus uideatur significare eum fuisse Romæ: de eorum igitur designatione cum Tito ad C. scripserit Cicero rescribens se de eis male sentire ostendit: uerique ne a M. Antonio alliciantur in societatem sceleris contra rempublicam: quos ostendit uilissimos esse. Postremo dicit quantum Tironem ipsuz uidere desideret. ¶ Irificam magnam. ¶ Verberationem percussio nem animi. ¶ Parcius breuius. ¶ Verecundia timore uel quia euz pudebat scribere quæ tu scripisti. ¶ Videlicet scilicet certe. ¶ Sine assensione non assentando sed dicēdo uerum. ¶ De consulibus, Hircium & pansam intelligimus nisi fortasse agitarum esset absente Cicerone de designatione aliorum con-

Parcius Videlicet

sulum quam Hircii & Pansæ de quibus fortasse intelligit nunc Cicero: quorum tamen creatio non ualuit: ut sæpe fit sed tamen facta sit mentio de eis creandi: quod satis est uerisimile cum Cicero eos non nominet: licet mentionem aliorum consulum illo tempore non inueniam: nisi quod post eruptionem Bruti ex Mutina facta est mentio de creandis consulibus, D. Bruto: & Octauiō Cæsare loco Hircii & Pansæ: sed de iis non est uerisimile Ciceronem intelligere cum essent amicissimi sui: & ab eo ubique maxime & laudati & adiuti: ergo uel Hircium & Pansam intelligamus: ut diximus de aliis quos licet Tiro scripserit creatos consules: tamen non ita esset, ¶ Langoris, desideria, ¶ Effœminatissimi: mollissimi: timidissimi: qualem habent scæminæ. ¶ A gubernaculis: ab administratione reip. & consulatus. ¶ Ad uniuerso naufraga. pro uniuersi naufragii, i. submersionis uniuersorum, sed usus est uerbis similitudinis: quia dixit gubernaculis: q̄ sunt nauis: subdit naufragii: quod a nane facta dicitur, ¶ Oppositis gallorum castris, i. cum oppugnarent aduersus gallos & haberent eos oppositos, ¶ Ille la. Mar. Antonius, quem etiam supra multis in locis latronem appellauit, ¶ Aliquid fir. cum eis, i. nisi electi fuerint cum eis aliqui firmiores: qui non ita facile a repu. alienentur, ¶ Delineat demulceat: alluciat ad se, ¶ Societatem ut: quia laborabunt iisdem uitiis quibus ipse Antonius, & similia similibus gaudent, ¶ Res ē: sensus est eligendi sunt ad hanc prouinciam aut tribunt: aut aliqui priuati, qui consiliis suis prouideant ne si nos in naufragium deducant, ¶ Res creatio istorum consulum, & prouincta eis data, ¶ Est firmanda: quia supra dixit nisi aliqd firmius fuerint, ¶ Consiliis tri. auctoritate tribunorum, ¶ Illic ad contemptum dixit, ¶ Cesenam patuam & desertam urbem in Italia in Gallia togata, ¶ Tabernarum: ut alio loco diximus: taberna dicitur omne uile ad habitandum ædificium: quod tabellis claudatur: tabernas igitur cossutianas locum aliquem ad habitaculum uile intelligit: cossutianas a Cossutio uel auctore, uel domino eorum ita appellauit, ¶ Fero oculis: habeo in oculis & in conspectu, ¶ Dissuauabor deosculabor: licet aliqui dicant dissuauari libidinis esse: quod Cicero hic contra sentire uidetur, ¶ In me. fo. q. d. in conspectu omnium: palam, In hoc ostenditur nimium desiderium C. uidendi Tironem, FINIS.

Naufragium Deluire Cesena Taberna Dissuauari

Vius uoluminis epistola. & si omnes communi appellatione Ciceronis dicuntur: constat tamen ex earum inscriptionibus a multis uariisq; eius sæculi doctissimis uiris diuersis etiam temporibus scriptas tanta dicendi elegantia & gratia ut si non ex eadem officia: ab optimo tamen artifice exisse quæq; uideantur tanta fuit illius sæculi: non modò in rei militaris laudibus uerumetiam in omnium bonarum disciplinarum præcipueq; rhetoricæ facultatis cognitione felicitas & gloria: quæ tamen ne uostro quidem sæculo desit: si nos ipsi nobis deesse uolumus. & nostræ negligentia culpani in ipsa tempora in quibus tamen sine dubio plurimum momenti esse non negauerim. tota transferre designamus. & ingeniorum nostrorum bonitate utamur. Quamobrem pueros adolescenteq; omnes non solum exhortor: uerum etiam obsecro: ut eloquentiæ studiis: quæ maximam gloriam hominibus affert: totis uiribus incumbant: atq; adeo ex familiaribus epistolis initia sumant: has diè noctuq; legant: has discant: has imitentur: in his se exerceant: his se oblectent: deinde alios Ciceronis: nò minus eruditos q̄ elegantes libros euoluant. & tamen alios quoq; Romane linguæ probatos aucto-

Prolemei

res: ita tamen & legant. ut hunc unum sibi uel uexilliferum: uel potius ducem constituant. quem sequantur: neq; enim sine causa a Quinti dictum est: cum posse scire se plurimum profecisse: cui Cicero placebit. Ego ita hoc opus declarare studebo: ut mea ope & interpretatione fretus nemo iam aggrediendum dubitet. Ut igitur clarius harum ad Lentulum epistolarum argumentum appareat: ex Strabonis auctoritate Prolemæorum series breuiter primum narranda ut detur. Deinde Appiani & Plutarchi & reliquorum: qui de his rebus scripserunt: auctoritate Ciceronis mentem ita de clarare studebimus: ut industria nostra multis proficit. Sic igitur inquit Strabo lib. xvi. in descriptione Aegypti. Prolemæus Lagi filius Alexandro successit. Prolemæo autem Philadelpho euergetes. postea Philopater Agatoclis: postea Eptihanes postea Philomater filio imperium a patre accipiente: huic uero frater successit secundus Euergetes nominatus: hunc Phisconem dicunt cui Prolemæus cognomento Iathurus successit: Iathuro autem aetate nostra Auletes Cleopatra: sed omnes post tertium Prolemæum male uixerunt delitiis corrupti. Pessimi uero omnium quartus & vii. & ultimus Auletes. qui præter cætera flagitia etiam choraulam exercuit & adeo in ea gloriabatur ut non cunctaretur certamina in regia celebrare ad quæ & ipse cum aliis concertaturus prodibat atq; hic est quem Alexandrini exegerunt. & cum ei tres filia: essent unam datu grandiore quæ legitima erat reginam fecerunt. & qua eius filia: infantes adhuc atq; inutiles regno exciderunt. Regina uero ex Syria accersit præsertim gabbiofactes quidam. qui se ex Syriacorum stirpe simula bar quem diebus paucis Regina eiecit eius ignobilitatem & illiberalitatem non passa pro quo Archelaus qui se mitti datus filium simulabat uenit. qui Archelaus quidem filius erat eius. qui contra Syllam bellum gessit. & postea a Romanis in maximo honore habitus est. Interea Auletem Romam profectum Pompeius suscipit. & senatui commendat. de reductione eius agit. & de nece legatorum. qui supra centum contra regem uenerant in quibus fuit Dion Academicus princeps legationis. Prolemæus itaq; ab A. Gabinio reductus Archelaus & filiam interemit hæc Strabo. cum quo & Appianus & Plutarchus consentiunt. & T. Li. lib. centesimo. i. & hic fuit pater eius per quem Pompeius est interemptus. Verum ait Plutarchus in uita Catonis Prolemæus quem auletem appellauit Strabo. priusquam Romam ueniret accessit a Catone. Rhodum uenit quo cum posteaquam locutus est consulente Catone. ne tanta felicitate relicta se laboribus & dispendiis & obseruationibus eorum qui Romæ potentes essent. se subiceret quorum cupiditate si uniuersa Aegyptus in pecuniam redigatur uix explere possit. & ornata ut domum rediret. & cum suis ciuibus pacaretur. & se ipso catoni una nauigaturum & intercessurum pollicente. Rex tanquam ex infania quadam resipiscens: ueritatemque agnosscens. & uirtutem Ca. admirans decreuit primum ita facere: ut Ca. suadebat. sed postea ab amicis in priorem spem reductus cum Ro. eorum hortatu uenisset. statim errorem suum cognouit. damnauitq; quod non diuino Catonis consilio paruisset. Alia etiam dicit Plutarchus. quæ quia nihil ad rem faciunt omittuntur. Illud certissimum habeatur & Strabonis loco supradicto. T. Liui. & Plutarchi in uita Catonis auctoritate hunc Prolemæum a suis ciuibus fuisse exactum & ob iniurias. quas patiebatur Romam uenisse. Nam quem Valerius maximus dicit a fratre minore expulsam ex lib. iii. commentariorum belli Alexandrini Iulii Cæsaris colligitur fuisse huius Pto. filium. Dicit enim in testamento patris scriptos fuisse hæredes ex duobus filiis maiorem. & ex duabus eam quæ aetate antecederat. Cumque his Pto. se restitui curaret. idque maxime Lentulus. qui in Ciliciam proconsulatum gerebat facere cuperet. negocium suum cum ipse abesset Ciceroni mandauerat: cui paulo ante ab exilio reuocandum plurimum opere & studii præstitit. & instanti sine assuetat. Dabat igitur operam Cicero. ut per Lentulum reduceretur. sicut Lentulus ante discessum suum etiam in senatu egerat. Verum rex ut erat ambitiosus per Pompeium q̄ per Lentulum reduci malebat. Idque corruptis nonnullis senatoribus assequi contendebat. erant tamen qui aduersarentur tanta erat uarietas sententiarum. Quamobrem cū hæc in senatu agerentur Cicero admonet Lentulum de rebus omnibus & præcipue de sua erga Lentulum uelocitate & animo & officio: & quam sint uariæ senatorum de hoc negotio Alexandrino sententiæ latenter tamen innuit Lentulo non posse fieri ut obtineatur: cum ostendit rem corruptam esse & non esse in his fidem in quibus summa esse debebat. quæ omnia ostendunt difficultatem & quasi impossibilitatem rei. Huic autem reductioni regis difficultatem afferbant Sybillina carmina quibus mouebatur populus Ro. exercitum non esse mittendum in Aegyptum ut & Appia. scribit & Lu. li. vii. pharsalia: aperte declarat his uersibus. Noxia ciuili tellus Aegyptia fato Haud. equidem immerito cumana carmine uatis Cautum. ne nisi pelusia tangeret ora Hesperius miles ipsaq; astate tumentes. Quid igitur de horum carminum religione sentiatur in senatu Cice. declarat hæc epistola. Amen.

Giblosa
ctes
Achade?
Dion
Achade
micus

No. Caja
✓
C-11